Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

~~Ooa~~ 170.
G.54.

GW. 1178 I
CA. 1071

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

De arte grammatica q̄ttuor partium Alexandri medulla

aurea iam emendata ⁊ veriſſimorum vocabulorum
interpretatione adaucta precipue eorū in quibus lin
gua latina apd̓ germanos lōgo tēpore deferi t. Que
ſi diligenti reuolueris animo: quicq3 hacte n⁹ barbari
zantium more eructaſti iam latina lingua exprimes
non minus mature q̄3 lepide.

Precepta viginti elegantiarum
Papia latinitatis
modus latinitatis
modus ornate loquendi
farraginis tractatus
Esopus grecus traductus
Algorismi textus

Liber Sci Thome in Buchsfeldia

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Ad iuuentutē litterarum ſtudioſam Joannis Mur-
mellij rure mundēſis in aureā medullaꝫ epigramma.

Quē cupis abiecta rhomanam diſcere linguam
  Barbarie ⁊ docto cultius ore loqui
Hoc opus egregium ſtudioſa reuolue iuuentus
  Grammatices rectam comperieſqꝫ viam
Jbat alexander maculoſo triſtis amictu
  Succus ⁊ in toto corpore rarus erat
At modo candenti donatus veſte ſuperbit.
  Viuidaqꝫ inſolito membra vigore valēt
Fac igitur gaudens hec commentaria diſcas
  Aurea quis nomen rite medulla dedit
Extollaſqꝫ piis auctorem gymnaſiarcham
  Laudibus ⁊ ſtudeas artibus vſque bonis

C Timānus kemenerus wernenſis lr̃arij ludi mōa-
ſteriēſiū weſtualie mgr̃: bonaꝝ lr̃aꝝ ſtudioſis. S. D.

Cum inter docendū in lr̃arijs gymnaſijs ſepe offenderim
ꝯmētaria in q̄ttuor alexādri de arte grāmatice: ptes. taꝫ
varia tāq̄ȝ ponderoſa: ac ſi in diui iuſtiniāi iſtituta deſcri-
pta. Quoꝝ q̄dā non min⁹ inemēdata q̄ȝ ſupflua. Que-
dā vero ptim emēdata ſine regulaꝝ ⁊ ſctitate ⁊ eq̄litate edi
ta. Quare pauci adoleſcētes nec grāmatices dignitatē nec planū illum
vocabuloꝝ aut celebrē attingūt vigorē. Succurrēdū eſſe his erroribus
volui: vt ⁊ ingenioſi ad verā eloquētiā ⁊ rudes ad vera hui⁹ artis rudimē
ta pueniāt. Que pfeſſio p facto multo melior: vtilior: glorioſior putā-
da ē: q̄ȝ illa barbarizātiū traditio: in q̄ hacten⁹ p̄clara igenia verſata: non
ad eruditionē: ſȝ plane ad argutā gottoꝝ ⁊ pōticoꝝ deuenerūt ſpurcici
em: multo q̇ppe nūc recti⁹ de p̄ceptis illis grāmaticis diſſerem⁹ q̇bus
ad cultū vere eloquētie mētes hoim īſtrui poſſint. nec tā de reb⁹ hūanis
bn̄ merent̄ q̇ ſciaȝ bn̄ dicēdi affert: q̄ȝ q̇ pie atq̄ȝ inocent̄ docuerūt nos vera
hui⁹ artis ſtigmata imitari. Jccirco maiori in gl'ia viri docti ⁊ eruditi
pōderādi q̇ nr̃e traditiōis de grāmaticis p̄ceptis principia dederūt vera
⁊ ita admirāda. vt iā nouā grāmaticā videant̄ inueniſſe. Reſoluētes re
uera ⁊ celebrātes q̄ ſctē diſciplinateue ⁊ oī cura a p̄ſcis grāmaticꝭ inuē-
ta. Que ſane meo iudicio ſpreta ī poetis oratorib⁹ ⁊ hiſtoricꝭ q̄ttidie er
rores nō paucos inducūt. Heu q̄t in ſacris paginis: in iure ciuili medi
cineq̄ȝ arte ⁊ ceteris facultatib⁹ interp̄tatiōes ineptiſſime ſingul' teſte
Angelo polliciano efferunt̄ dieb⁹. Quot obſcuriſſima ex huius artis
ignorātia ſepiſſime vident̄ q̄ alias lucida ⁊ pſpicua intelligi potuiſſent
vn̄ nemo int̄ doctos ꝯnūerari pōt q̇ non huic diſcipline extreme incu-
buerit. Quare Anthonij Emphonis grāmatici doctiſſimi ſcholā. Ci-
cero poſt labores fori frequētabat   ffid⁹ optat⁹ etiā tpe Aulij Gelij
multi nois grāmatic⁹   ffa norm⁹ itē eiuſdē. Gelij tpib⁹ ph̄us clarus
de grāmatica (Gelio referēte) multa eruditiōe ſepe diſſerebāt. Nonne
etiā longe an̄ illos Ariſtoteles oīm phoꝝ ſpecimē (vt teſtis ē Quintili
an⁹ vtq̄ȝ priſcian⁹ ip̄e oñdit) de hac facultate acri cura ⁊ diligentia pl'a
poſteris reliq̇t. Porphiri⁹ itē ph̄us exími⁹ in homeꝝ cōmentaria edi
dit: in q̇bus nō ſolū altiſſimū poete ſenſum: ⁊ vocabl'a queq̄ȝ interp̄tat̄
ſed ⁊ minutiſſimas grāmatice q̄ſtiōes abſoluit. Videtiſq̄ȝ mei filioli vi
ri greci nr̄iq̄ȝ ⁊ ph̄i ⁊ oratores ſūmiq̄ȝ duces quāti hanc eruditionē grā
maticā ſp̄ eſtimabāt: ⁊ de ea diligēti cura aut diſſeruerūt aut ſcripta ne-
potib⁹ ſumma cū laude ediderūt. Ciceronē ⁊ inſpiciam⁹, q̇ lingue latīe

princeps ſint huius tamen dignitatis grammatice vt dixit. Quintili-
anus diligentiſſimꝰ fuit ⁊ i filio vt ex eiꝰ ſcriptis apparet recte loquendi
⁊ ſcribendi aſper quoqꝫ exactor ⁊ corrector extiterit idem haud de mar-
co varrone pretermittemus: An admirande ſue doctrine derogauit: q͛ꝺ
minutiſſimas queſtiões in hac re magno volumine cõtractauit. Quid
de. C. Baſſo duce nobiliſſimo ⁊ ſcientia preſtãtiſſimo (niſi laudes dicere
faſceſt) ⁊ tamen plures libros de vocabulorum origine auctore. Cellio
⁊ alijs non nullis multa cum gloria ſcripſit nonne etiã plynius ſua eta
te doctiſſimus in naturali hoſtoria de grãmatica libros ſcripſiſſe gloria-
tur: Cuius dicta priſcianus ſepenumero inducit ⁊ nos illoruꝫ fragmẽ
ta quedam precioſiſſima comperimus. Quo fit quia tot tãtiqꝫ viri gra
uiſſima hac de eruditione ſcripſerunt ediderûtqꝫ: vt nos non dedigne-
mur huiuſmodi margaritam non ſupplantare: nec poterit vlli aberra-
re ĩ alicuiꝰ orationis interpretatione: ſi grãmatice libros coluerint eos
qui erudite ⁊ docte conſcripti: grãmatica enim ipſa. Quintiliano teſte
neceſſaria eſt pueris: iucunda ſenibus. dulcis ſecretorum comes. que vl̕
ſola plus habet operis q̃ꝫ oſtentionis. Omiſſis itaqꝫ omĩuꝫ ponticoruꝫ
barbarizantium in ſomnijs ad hanc piam preclaramqꝫ ac lepidam dig
nitatem nos conferamus. in qua omnia dulcia auditu facilia intellectu
digna ſuſceptu. Aggrediamur viam rectam. nos qui prouinciam hu-
ius doctrine accepimus vniuerſos ſine vllo diſcrimine etatis ad celeſte
pabulum hoc conuocamus. Nullus enim ſuauior omnino cibus ẽ q̃ꝫ
cognitio veritatis. Cuius aſſerende atqꝫ illuſtrande commentaria in qt
tuor. Alexandri partes de grammatica diſciplina deſtinauimus. que ſi
quis dilatare atqꝫ exequi velit pleniſſime. tanta illi rerum copia exupe
ret vt nec libri modum nec fineꝫ oratio reperiat. Si nos breuiter iccir
co anima collegimus ab eruditis illis atqꝫ preclaris viris grammati-
cis ꝙ omnia que adduximus tam clara ſunt ⁊ lucida vt magis mirum
videatur viris gottis ꝙ iuuenes tamen modo ſint inſtituendi ⁊ ab er-
rore quo ſint implicati ad rectiorem viam reuocandi. Multi enim va-
rijs ſuperſticioſiſqꝫ diſciplinis pertinaciter adherentes obdurant ſe cõ
tra maieſtam veritatem omnis ⁊ eloquentie ⁊ eruditionis non tam de
ſuis quas praue aſſerunt bene meriti q̃ꝫ de ſe male. Qui cum habeãt iter
rectũ deuios ſequũtur anfractos. planũ deſerunt. vt per precipitiũ labã
tur. lucem relinquunt vt in tenebris ceci ac debiles iaceãt his conſulen-
dũ eſt vt contra ſe purgent. velintqꝫ ſe tandẽ ab inueteratis erroribꝰ li-
berari. Quod vtiqꝫ facient ſi q̇d diſcriminis inter eloquentiã ⁊ gotticã
traditionẽ priꝰ excluſerũt. Hec enĩ prauitatis cauſa. ignorãtia eloquẽ
tie q̃ꝫ ſi q̇s cognita veritate diſcuſſerit. ſciet ꝙ referẽda ⁊ quẽ admodum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſibi vita ſtudioſa agenda ſit. Huius ergo diſcipline grāmatice breuiter
ſummā circumſcripſi vti inueni apud veriores grāmaticos ⁊ eruditio
res vocabl'oꝝ iterpteo: breuiſſime eī regl'as grāmaticas ꝑus pſtrixi ſm
Priſciani doctrinā ne implicatione ſententiarum a ſtudio pueri abdi
cent. Dehinc vocabula cum ſuis deriuatiōib⁹ ⁊ cōpoſitis veriſſimis nō
minus addidi ex doctrina Feſti Pompeij Auli Gelij Laurentij Val
le Nicolai perotti. Et Neſtoris dionyſij nō ſomniando vt inquit Ne
ſtor cū Catholicone Huguitione. Quare hortor ⁊ moneo vos grāmati
ces tirūculos puericiā ſimulq; ſtulticiā deponite virilē togā ⁊ prudenti
am induentes. Exemplo herculis Cui ꝑ quietē due mulieres ſupra hu
manā formā venuſte viſe: ⁊ altera ſibi voluptatē: laborem. ⁊ altera pro-
mitteret: hanc ſecutus ſciens q2 poſt certaminis laborē premiuꝫ datur
nec coronat᷑. vt ait Apl'us. Niſi qui legittime certauerit. Quid enī per
immortalē deū. Nō eſt abſq; doctrina q̄ztūuis diues: q̄ztūuis potens.
Quid enī inter hoīem illiteratū ⁊ marmoreā ſtatuā intereſt: non dux
non rex nō impator lr̄aꝝ ignar⁹: nec vlli⁹ eſt ponderis aut p̄cij videm⁹
nr̄i ſeculi hoīes q̄zrudes ⁊ ītedū latinum ſed maternū quodāmodo igno
rantes ſermonē. quanto deſpectui ſint. quō negligent᷑. quō vituperent᷑.
Quia ſi q̇s eorum obedientiā in ſubditis habet: nō amor ſed metus fa-
cit: q̇ vt Cicero ait. non eſt diuturnus mgr̄ officij. At vbi metus abeſt
mox deſerunt᷑. interdū etiā neci dant᷑. Quid ergo nos miſeri ſtudia bo-
narum deſpicimus litterarum: Qui niſi ꝑ virtutis celebritatem in vi-
ros preclaros ⁊ beatos euaſuri. Quid facimus obſecro: quid ſperam⁹:
Riemur ſemꝑ iuuentuteꝫ nobiſcum. prandere: noſcimus enī q2 tanq̄ꝫ
flos agri iuuent⁹ nobis adeſt que mane nitet: veſpere vero areſcit. Ni-
hil enī veloci⁹ nihil edacius tempore volat irreuocabile tempus nullo
auri pondere reſtituitur. Nos itaq; dum etas robuſta. dum iuuentus
florida cogitemus pulſare ſenectutem ⁊ veritatis cognitionem inſecta
ri vt relinquamus argumentum quo probemus nos vixiſſe preter an-
nos. Quid enim preclarius. quid formoſius ſapientie veritate. Inq̇t
enim Plato. Si ſapientie forma videri poſſet haud paucos ſui amato
res excitaret. Que ſi ſemel ſuſcepta ad morteꝫ vſq; nos imitatur ⁊ poſt
mortem vitam clariſſimam prebet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Scribere clericulꝭ paro doctrinale nouelꝭ
Pluraqꝫ doctorū ſociabo ſcripta meoꝝ
Iāqꝫ legēt pueri ꝓ nugis max̄iani
Que veteres ſocijs nolebāt pādē caris
Pn̄s huic opi ſit grā pneumatis almi
Me iuuet ꝛ faciat complere ꝙ vtile fiat
Si pueri primo nequeant attendere plene
Hic tamen attendat qui doctoris vice fungens eſt
Atqꝫ legens pueris layca lingua reſerabit
Et pueris etiam pars maximia plana patebit
Voces imprimis quas per caſus variabis
Ut leuius potero te declinare docebo
Iſtis confinem retinent heteroclita ſedem
Atqꝫ gradus triplicis collatio ſubditur iſtis
Cuiqꝫ ſit articulo que vox ſociando notabo
Hinc de preteritis petrum ſequar atqꝫ ſupinis
His defectiua ſuberunt ꝛ anomala verba
Verborum formas exinde notabo quaternas
Hinc pro poſſe meo vocum regimen reſerabo
Quo iungenda modo conſtructio ſit ſociabo
Poſt hec pandetur que ſillaba quanta locetur
Accentus normas ex hinc variare docebo
Tandem grammaticas pro poſſe docebo figuras
Quamuis doctrina non ſit ſatis hec generalis
Proderit ipſa tamen plus nugis maximiani
Poſt alphabetum minus hec doctrina legetur
Inde leget maius mea que documenta ſequatur
Iſte fere totus liber eſt extractus ab illo

Tractatus primus quattuor accidentia nominis ad ideoma latinū plurimū neceſſaria continēs incipit feliciter. Itaqꝫ in

q̄ttuoꝛ ꝯtiñ capl'a. Primū eſt noīm ꝛ ſimpliciū ꝛ cōpoſitoꝝ ꝛ grecoꝝ q̄
rundā ꝛ patronymicoꝝ declinatio. Scd̄m eſt hetroclitoꝛū declinatio.
Tertium eſt adiectiuoꝛum pꝛincs triplicem gradū comparatio. Quar
tum eſt generum nominum cognitio

¶ Capitulum pꝛimum

Rectis as:es a dat declinatio pꝛima
Atq̄ȝ per am pꝛopꝛia quedā ponuntur hebꝛea
Dans ae diphtongon genitiuis atqȝ datiuis
Am ſeruat quartus: tamen an aut en repꝛimus
Cum rectus ſit in as vel in es vel cum dat a grecus
Rectus in a greci facit an quarto bꝛeuiari
Quintus in a dabitur poſt es tamen e reperitur
Primo plurali decet e quintoqȝ locari
Atqȝ ſecundus habet arum niſi ſincopa ſiet
Tercius ꝛ ſextus habet is

¶ Quia oīa nomina quibꝰ latine eruditi vtimur quinqȝ declinatiōibꝰ inflectuntur. pͥma vt muſa. ſcd̄a vt magiſter. tercia vt ſacerdos. quarta vt fructus. quinta vt ſpecies. Et vt Ciceronis preceptū facilius de quo diſputet̄ intelligamꝰ ſermonē nr̄m a diffinitiōe pꝛoficiſci cōſultū duxi.
¶ Itē declinatio ē vnius dictionis ꝑ caſum aut caſus in fine variatio Cuius quidē caſus ſunt ſex. vt ntūs gtūs dtūs accuſatiuꝰ vtūs ꝛ abltūs Quoꝛum duo recti vt ntūs ꝛ vocatiuus. et quoꝛum reliqui obliqui.
¶ Itē ntūs dicitur eo ꝙ ꝑ ipſum res quaſlibet nomiamus dicit̄ ꝛ rectꝰ eo ꝙ pꝛimus natura naſcit̄. Dicitur ꝛ rectus pꝛimarius ꝛ internus.
¶ Itē Gtūs caſus ſcd̄s: ꝑ ipſum enī genus ſignificamus alioſqȝ obli-quos de ſe gignens. Dicit̄ etiam poſſeſſiuus. eo ꝙ poſſeſſiua per ipſum interpꝛetamur per ipſumqȝ poſſeſſionem ſignificamus. Dicit̄ ꝛ pater-nus eo ꝙ patronymica per ipſum reſoluuntur.
¶ Itē dtūs caſus terciꝰ a dando dr̄. Itē caſus amicoꝝ ꝛ cōmendatiuꝰ
¶ Item Actūs caſus quartus accuſans ſeu accuſatiuꝰ ꝛ inimicoꝝ dr̄
¶ Item Vocatiuus caſus quintus quaſi ſalutationis caſus dicitur.
¶ Item Abltūs caſus ſextꝰ ab auferēdo dictꝰ: dr̄ ꝛ cōpatiuꝰ a ꝯpatio enī ꝑpꝛie regit̄. dr̄ ꝛ latinus ſiue rhomanꝰ eo ꝙ a rhomanis inuentus Greci vero eo carent: eius loco genitiuo vel datiuo vtentes.

De pꝛima declinatione ſiue foꝛma declinandi

In ſinglari	Nto Uto	a	
	Abltio		
	Gtio Dtio	e	
	Acco am		
In plurali	Nto Uto	e	
	Gto arum		
	Dto Ablto	is	
	Acco as		

Ite Prima declinatio tres habet terminatões ſcdm latinos. vt a as es: quibus addit e greca terminatio ⁊ am hebraica.

De a

Itē oia noia in a ſunt pme declinatōis. vt muſa pēna poeta. Sed in ma greca neutri generis ſunt tercie. vt poema dicit notanter neutri generis pp̄ter in ma alteri⁹ generis. vt aīa que etiā ſunt pme. Unī nota. Nomina in ma ſunt duplicia. vt prime declinationis ⁊ tercie.

Nomīa pme in ma ſunt

fama	Lema	Norma	Trima
Dama	trama	Anima	Crema
māma	flāma	Forma	Terma
Bruma	dragma	Lachrima	
Ruma	Bēma	parma	Eucuma
Gruma	Lima	Lama	
palma	zima	ama	
pluma	azima	victima	
Coma	Squama	Spuma	

Noīa in ma ter ciȝ declinatio nis ſunt

Apoſtema	Cauma	Sophiſma	poema
anathema	Criſma	fātaſma	reuma
Arom	clima	flegma	ſciſma
Baptiſma	ſarma	fleuma	zeugma
Celeuma	docma	ideoma	enthimēa
ſtigma	pepigrāma	theorēma	catheplama
Criſma	pizoma	nūiſma	ſincathe-
epithoma	enigina	thema	(greuma
paradigma	grāma.	pbleuma	cathegrūa

De as

Item omnia nomina in as appellatiua ſunt tercie declinationis. vt bonitas abbas nefas. p̄ter tria ſatanas ⁊ cephas p lapide vl ſancto Petro. Sed propria in as fere omnia ſunt prime declinationis. vt Judas thomas; tamen mecenas eſt tercie delinationis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

De es

¶ Item noīa in es in tribus reperiunt̄ declinationib⁹ .vt p̄ma tercia ⁊ q̄nta. Vn̄ nō duas reglas. Prior noīa i es p̄me declinatōis ſunt tripli cia ⁊ oīa gn̄is maſ. Primo noīa deriuata locoꝝ in ites. vt zodomites. ſe cūdo patronymica in es vt virgiliades. Tercio oīa ꝓpria in es greca et hebraica: vt anchiſes chryſes euphrates manaſſes phares. Que tn̄ eti am teſte Priſciano ſunt tercie declinatiōis: ſub vna tn̄ magis vſitata q̄ꝫ alia. Poſterior regła Cetera oīa i es ſunt tertie declinatōis. vt ſedes vul pes: p̄ter res ſpes fides q̄ ſunt q̄nte. Et p̄ter noīa in ies q̄ etiā ſint quin te declinatiōis. vt ſpecies ꝓgenies. q̄ttuor demptis. vt aries paries abi es ⁊ quies q̄ ſint tercie declinatiōis. tn̄ cōpoſita a quies ſiunt tercie vel quinte vt requies.

De Am

¶ Itē nomia in am hebraica ſūt ⁊ prime declinatiōis. vt adā abraham Que licet indeclinabilia teſte p̄ſciano niſi trāſeant in latinā declinatio nē. vt adam⁹ abraham⁹ Baptiſta. Et nihil ē aliud cultis adam⁹ i hor tis quā p̄mi ſine fraude dies. Tn̄ etiā reperiunt̄ declinabilia ſub termi natiōe hebraica vt in geneſi. Ade ꝟo nō inueniebat̄ ſimilis ei

Quando mas fit vs in a femineum ſine neutro.
Femineis abus ſociabitur vt dominabus
Sexum diſcernens iſtis animas superaddes

¶ Hic a dtō ⁊ abltō excipit quedā noīa femi generis q̄ habēt abus. Et q² textus obſcur⁹. Hinc nota ſcd̄m Laurentiū vallenſeꝫ tm̄ duodecim ſunt noīa femi generis hn̄tia abus in dtō ⁊ abltō. pluralib⁹. vt aīa: dn̄a ſponſa. domicella. mgr̄a. dea. famula. liberta. eq̄. mula. nata. filia. quib⁹ addunt̄ ambe due. Tn̄ ex his quedā hn̄t is vel abus: Regū p̄mo de aſi nis q̄s nudiuſterti⁹ ꝑdidiſti ne ſollicit⁹ ſis. Cicero ad vxorē ⁊ filiā. Du abus animis ſuis dixit

De ſecunda declinatione ſiue forma declinandi

Er vel ir vr aut um vel us aut eus pone ſcd̄a

¶ Itē ſcd̄a declinatio ſex habet terminatōes vt er ir vr us eus vm

De er

¶ Itē noīa in er maſ. generis rep̄iunt̄ in ſcd̄a ⁊ tercia declinatiōib⁹ In ſcd̄a. vt magr̄ faber iber qd̄ ꝓducit eri p̄ter cetera in er cū cōpoſitis. vt celtiber. In tercia vt pr̄ fr̄ ether crater. Vn̄ nota. Oīa noīa in er femi nini generis neutri ⁊ cōis ſunt tertie declinatiōis. vt mr̄ veſp̄ paup̄ q̄re diameter nō eſt generis fēi ſꝫ diametrus ¶ Itē ſcd̄ꝫ priſcianū Adiecti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ua in er ſunt triplicia. Quedā faciūt feminina in is ⁊ hec ſūt tercie decli nationis. ⁊ ſunt decē ⁊ octo. vt cāpeſter volucer alacer pedeſter equeſter. Silueſter celeber acer celer ſaluber ſeqſter paluſter ſeptēber october no uember decēber ludicer ⁊ mediocer. Quedā faciūt feīa in a. vt tener/ ra rū pulcher pulchra pulchꝝ ⁊ hec ſunt ſcđe declinatōis. Quedam nec feīa in is nec in a faciunt ⁊ hec ſunt tercie declinatōis. vt ſunt pauꝑ de/ gener vber puber

De ir et vr

¶ Itē oīa noīa in ir ⁊ in vr ſunt tercie declinationis. vt martir vultur ꝑter vir cū ſuis cōpoſitis. vt ſemiuir ⁊ ſatur. olim eñ dicebatᷣ ſaturus a um que ſunt ſecunde declinationis.

De eus et vm

¶ Item omnia nomina in eus ⁊ in um ſunt ſecunde declinationis. vt tydeus ſcānum

De vs

¶ Itē noīa in us reperiuntᷣ in tribus declinatiōibus. vt ſcđa tercia et quarta. Sed qꝛ huiꝰ terminatiōis dare certas regl'as ē difficile niſi co gnoueris hoꝝ noim genera quare reſeruamꝰ hoc dum ꝑſtringemus re gulas eorum generum.

I gtūs erit. ſed qñ rectus habebit
Ir aut vr aut eus gtūs eum ſuperabit
Vnus ⁊ vllus vter ⁊ nullus ſolus ⁊ alter
Totus dant in ius gtōs addis alius
Namqꝫ tenent normam pronominis iſta ſecundam
Cum datur ij bina iacitur qñqꝫ ſuprema
Eus dat ei vel eos gtō more pelaſgi
Tercius o poſuit ſextumqꝫ ſibi ſociabit
Sed dabis i terno cum feceris us gtō
Vm retinet quartus ſed neutris prouideamus
Primum cum quarto quintum caſum ſociando
On iunges grecis menealon erit tibi teſtis

Forma declinandi nomina ſecunde declinationis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

In singulari	Nt̄us	est ſimilis	In plurali	Ntō	i p̄ter neutra q̄ h̄nt a
	Vtō			Vtō	
	Gtō i			Gtō orum	
	Dtio			Dtio is	
	abltō	i		Abltō is	
	Accō vm			Accō os p̄ter neutra q̄ h̄nt a	

¶ Item octo ſunt nomina habentia ius in genitiuo ⁊ i in datiuo. more pronominum ſecunde declinationis: vt vnus vllus nullus vter alter ſolus totus ⁊ alius que etiam carent vocatiuis preter vnus ſolus ⁊ totus.

¶ Item greca nomina preter vm habent on in accuſatiuo ſingulari. more grecoꝝ tam in abſoluta oratione q̄ȝ metris. Quod veruȝ ⁊ de proprijs ⁊ appellatiuis. vt ſcorpius vm vel on menelaus vm vel on. Et in eus a. vt orpheus orphea.

¶ De creſcentia obliquorum ſecunde declinationis Sed quando rectus habebit

Ir aut or aut eus genitiuus eum ſuperabit
Um par fiet ⁊ vs ſed quod ſit in er variamus
Er s p iuncta ſuperabit et er ſine muta
S t ſi preſit genitiuus non ſuperabit
Huic norme ſuberit ternam ve ſequeſter habebit
Par eſt cum mute ſubit er per a dans muliebre
Hinc tamen excipias que de gero vel fero formas,
Creſcunt que dant vs ſed adulter erit ſuperandus
Celtiber atqȝ lacer liber ſocer ac iber atqȝ
Preſbiteri cum mulcibero memor eſſe memento
Dexter format eri poteris quoqȝ dicere dextri

¶ Itē nomina in vs ⁊ in vm non habent creſcentiam vt dominus domini ſcamnum ſcamni Similiter in er non habent creſcentiam. preter

Hec hn̄t crescentiā
Proſper
Aſper
Veſper
Preſbyter
Celtiber
Miſer
Adulter eri
Iber

Gibber
Gener

vt

Liber vry
Lacer
Socer
dapifer ꝛ cet'a ꝯpoſita a' fero ꝛ ge-
Armiger (ro vt lucifer ꝛc̄
Tener
Tiber
Exter
Puer
mulciber
dext' eri vl' tri cū iſtꝫ vir ꝛ ſatur

Cum tenet eus rectus aliquando fit per a quartus — De vtō et accuſatiuo
Rectus in r vel in om ſimilem facit ſibi quintum
Ex er quandoqꝫ per methateſim reperis re
Recti diphthongus dabit eu quinto quaſi grecus
Cum proprium dat ius tenet i quinto iaciens vs
Vs mutabis in e. ſic formas cetera recte
Quintus habet caſus fili deus agne vel agnus
Et vulgus pelagus populus fluuiuſqꝫ choruſqꝫ
Primo plurali quinto ſimul i ſociabis
Hos caſus neutri quartumqꝫ decet per a poni
Dic niſi conciſis orum fieri genitiuis
Tercius is finit ſextumqꝫ ſibi ſociabit
Os faciet quartus. niſi neutris a damus illis
Excipis ambo duo tamen hec heteroclita pono

Itē ſcd̄m latinos oīa noīa cuiuſcūqꝫ declinatiōis habent vocatiuū ſimilē ntō. p̄ter prime declinatiōis noīa in as' ꝛ in es que hn̄t a. vl' more grecoꝝ hn̄t e. Et p̄ter in vs ſcd̄e declinatiōis. Nā ppria in' ius habēt i deponēdo us. ſed alia in us mutant vs in e. vt notari⁹ notarie. dn̄s domine. p̄ter fili⁹ fili. de⁹ vel dee. agn⁹ vel agne. ppl'us vel ppl'e. fluui⁹ chorus vulgus ꝛ pelag⁹. q̄ quattuoꝛ vltima raro mutant' us in e. cū iſtis in (fern⁹ mūdus loc⁹ ꝛ ann⁹
Itē ppria in eus hn̄t eu vl' e in vtō ſin p̄ ſcianū licet magis vſitata ſub eu. vt tydeus orpheus. appellatiua vero in eus habent e vt ſpondeus ſpondee

Dabit eqꝫ vel a tibi declinatio terna

C iungas a vel e d vult i ſola preeſſe
I cum vocali patietur qualibet addi
N v non iunge reliquis vocalibus adde
Cuilibet r iunges: s inſuper omnibus addes
B quoqꝫ prepoſita datur omnibus s ſociata
Vls vt puls ſequitur: ſed ⁊ ems vt hypems reperitur
N ſi preponas s omnibus addere debes
Non v ſed reliquis ſ p preeunte locabis
Non i ſed relique preeunt r s ſociate
Dicimus aes vt pręs, aus vt laus iungere debes
Irps vt ſtirps iungas v ſolam t ſociabis
X cum vocali patietur qualibet addi
Alx dabit anx arx vnx vt calx lanx arx quoqꝫ cõiunx.

¶ Item quinquaginta octo ſunt terminationes declinabiles tercie cõiugationis. vt patet in figura ſequenti

A	poema	E	monile	O	virgo		
Ac	lac	Ec	allec	Id	dauid		
Al	Sal	El	mel	Il	vigil		
Ol	Sol	vl	conſul	an	titan		
En	nomen	In	delphin	on	demon		
Ar	par	er	ver	Ir	martir		
or	ſoror	vr	fur	as	ciutas		
es	ſedes	Is	ignis	os	flos		
vs	pectus	ebs	celebs	Ibs	calibs		
obs	ſcobs	vrbs	vrbs	vls	puls		
ems	hyems	ans	amans	ens	legens		
ins	tirins	ons	fons	vns	aruns		
aps	daps	eps	manceps	ips	cinips		
ops	inops	ars	mars	ers	iners		
ors	ſors	vrs	tiburs	irps	ſtirps		
ęs	pręs	aus	fraus	vt	caput		
ax	pax	ex	lex	ix	felix		
ox	nox	vx	crux	alx	calx		
anx	lanx	arx	arx	vnx	coniunx		

In ſingulari	Ntūs / Vtō: ſil'is	In pl'ali	Ntō / Accō / Vtō: es productam	Forma declinā di maſculina fe minia ⁊ cōia
	Gtō is		Gtō vm vel ium	
	Dtō i		Dtō	
	Accō em vl' im		Abltō: ibus correptā	
	Abltō e vel i			

In ſingulari	Ntūs / Accūs / Vtūs: ſiles	In plurali	Ntō / Actō / Vtō: ſpa cuiuſcūqꝫ etiam declinationis	Forma declinā di neutra tercie
	Gtō is		Gtō vm vel ium	
	Dtō i		Dtō ibus	
	Abtō e vel i		Abltō ibus	

¶ Itē ſcd'm ſeriē dictaꝝ terminationū ꝓſequit᷑ Alexander creſcentiaꝫ genitiui. Sil'r cognitionē generꝝ capl'o q̄rto Quare in h̄ ꝑmo capl'o re cuſo exponere vocabula: diſcāt em̄ pueri mei lectores ꝑus q̄nqꝫ formas declinādi h̄ ē decliare ſingl'a ſubua cū ſuis adiectiuis ⁊ nō paꝝ fruct⁹ cō ſequent᷑. Tandē genera noim cū expoſitiōe plana ⁊ ſincera vocabuloꝝ: ꝑus em̄ interp̄tatiōes veras vocabuloꝝ nō bibēt niſi pri⁹ declinationē regularē nouerint diuerſorum noim ⁊ adiectiuorū et ſubſtantiuorum.

¶ Itē ſeruāt noīa tercie declinatiōis in creſcētia obliq̄ꝝ aut vocalē bre uē aut lōgā. q̄re neceſſariū p̄ſupponit᷑ vt cognoſcam⁹ creſcētias obliq̄ꝝ ſi tēderim⁹ tādē venire ad ꝯpletā ſpeciē artis grāmatice ꝓſodiā. Itaqꝫ his doct'nis alexādri ⁊ ꝯtiua exercitatōe loq̄ndi cremtū obliq̄ꝝ addiſce

Format nomen in a genitiuum tis ſibi iuncta — De creſcētia nominū in ma

¶ Noia i a q̄ t'miant᷑ i ma ſūt gn̄is neutri ⁊ hn̄t correptā atis i gtō. vt enigma matis dogma matis. Quoꝝ nūer⁹ h̄r i ꝑma forma declinandi.

Is facies ex e veluti mare ſiue cubile — De e

¶ Item omnia nomina in e latina habent is in gtō ſine creſcentia

Exempla ſunt	Preſepe	Mare	Conclaue
	Cubile	Doctrinale	Monſale
	Sauſape	Militare	Hoſpitale
	Altare	Rethe	Munile

¶ Sed greca in e ſunt prime declinationis: vt caliope vt patebit

Onis habens ex o. ſed inis do perficit ⁊ go — De o
Femineo genere: nemo ſociatur homoqꝫ
Ordo vel margo cardo cum turbine virgo
Sic ⁊ appollo facit: britoniſqꝫ brito: caro carnis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Item nomina in do ⁊ in go habēt inis correptam. vt albedo nigredo Cum iſtis homo nemo appollo turbo preter hec maſ.

vt pedo ſurdo medo ſpado mango cerdo predo — Que habent onis productam

¶ Itē preter dido fēim qd' habet etiā onis ꝓductā ⁊ ṗter pondo ſoluēdo ⁊ pſeudo indecliabilia. Et ſindo onis correptā ſꝫ ſidon ſidonis ꝓductā.

¶ Itē oīa alia in o hn̄t onis ꝓductā. vt ſermo lectio. ṗter gētilia q̄ hn̄t onis correptā. vt friſo ſaxo. Et caro carnis. ¶ Item oīa greca in o etiā terminanť in on vt dido vel didon. ego vl' egon cato vel caton. leo vel leon. ago vel agon. Et ſecundum grecos habent os in gtō ſine creſcentia.

¶ Item omnia nomina in do et in go terminata habentia vocalem ante do ⁊ go producunt eam vt rubigo formido. preter ſiligo ꝓ ſegete

De ac ⁊ ec.

Lac lactis ponit: allec allecis habebit

¶ Itē vnū ē nomē in ac. vt lac lactis. Et vnū in ec. vt allec allecis.

De al el ol.

Is poſt l pone ſed lis mel ſelqꝫ dedere
Al alis longam dat neuto cetera curtam
Curtam pone ſalis longam dant elis ⁊ olis

¶ Itē oīa appellatiua in al hn̄t alis longā i genitiuo. vt aīalis vectigalis. Propria vero alis curtam vt hanibalis.

¶ Itē nomina in el hn̄t longā elis in gtō ⁊ ſunt nomīa propria. vt michael gabriel. Et duo appellatia q̄ hn̄t lis l p̄cedēte vt mel mell' fel fell'

Propria in el ſunt triplicia:
- Quedam ſunt indeclinabilia. vt Bel. Abel. Babel. zorobabel. Salatiel. Rachael. Emanuel.
- Quedam declinabilia vt Ezechiel yſmahel Daniel. Samuel
- Quedam declinabilia aut indeclinabilia. vt Iſrael. Michael Gabriel Raphael,

¶ Item vnum in ol latinū. vt ſol ſolis. Alia indeclinabilia ⁊ ſunt propria. vt nicol quod eſt nomen mulieris

De Il et vl

Vl dat vlis il ilis conſul pugil eſt tibi teſtis

¶ Itē tria ſunt noīa in il hn̄tia curtā ilis. vt vigil mugil et pugil. Et duo idclinabilia. vt nil nihil

¶ Itē tria ſunt nomina in vl et hābēt curtam vlis vt conſul preſul et exul

De an

An erit is iuncta fietqꝫ penultima longa

¶ Item nonmina in an ſunt greca ⁊ habent anis vel anos in genitiuo productam. vt titan pean pan pellican,

E ſuper n dat inis curtam ſed deme lienis
Renis ſirenis ſpleniſqꝫ. ſed in dabis inis De en et in

Itē noīa i en hñt inis correptā in gtō. vt nomē omē lumē pectē flamen tubicen. preter ſplen ren lien ſyren que habent enis productam. ⁊ vphen vphentis in genitiuo.

Item noīa habentia inis habent en correptam: habētia enis habēt en produductam De q̄ntitate noīz i en

Itē verbalia in men venīetia a v̄bis ꝑme ⁊ q̄rte ꝯiugationis penultimā ꝓducūt nti. vt amamē audimen. ſed a v̄bis ſcd̄e ⁊ tercie eandē corripiūt. vt documen ſpecimē. exceptis a verbis tercie in vo terminatis. q̄ eandem producunt vt ab arguo argumen ⁊ cetera.

Item vnum in in. vt delphin delphinis media producta.

On ſibi copulat is ſed quedam propria dant tis De on

Itē nomīa in on hñt onis in gtō quedā longam quedā correptā. vt

Hec hñt onis productam	Sidon	Abſolō	Deucalion
	Sampſon	Bedon	Gnomon
	Babilon	Aſcolon	Agon
	Salomon	Sadon	Flegmon

Hec hñt onis correptam	Mannon	demon
	Simon	Cacodemon
		Agamēnon
	Canon	Sindon

Itē ꝓpria in on hñt ontis. vt demeſon ontis. pheton. Cū is appellatiuis flegeton achiron orizon rinoceron ſtilbon egloceron. Sꝫ cedron phormicolon tharon habēt onis productā vel ontis

In on indeclinabilia ſunt:
- Primo nomina figurarū. vt cacephatō hipbaton.
- Scd̄o nomina electuariorum. vt Gcralogodion
- Tercio noīa ſ̄cātia iſtrumēta muſica. vt diateſſerō
- Quarto oīa hebraica diſſyllaba. vt ſyon hermon
- Quinto hec. tetragrammaton ylion gelion

Is poſt ar pone ſed far facit r geminare De ar
Que primaria ſunt niſi naris curta manebunt
In deriuatis neutro producitur aris
Et dices epatis iubaris cum nectare ponis
Aſparis vſus habet ⁊ boſtaris additur iſtis

Item oīa noīa in ar hñt aris ꝓductā. vt ſotular. ꝑter far farris: epar epatis: et ſequentia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Aris correptam	Calcar	Ceſar	Caſpar	Nectar
	Lar	Cidar	Salpar	hanulchar
	Par	Arar	Baccar	Bonulchar
	Diſpar	Lucar	Putiſar	Boſtar
	Impar	aſpar	Jubar	
	Compar	Jaſpar		

De quantitate nominū in ar — Item. Omnia in ar deriuata nō neutra corripiunt aris in genitiuo preter ſotular ⁊ nar. Exempla ſunt in figura precedente.

Omnia in ar pollíſyllaba habencia cōſonantem ante ar penultimā nominatiui producunt vt lupanar torcular puluinar. Exceptis tribus vt ſotular ſpecular ⁊ ſubligar

De er

Er tibi prebet eris cer mobile vertitur in cris
Ter per tris forma ſint iuppiter ⁊ later extra
Ether ⁊ crather: per bris formabitur imber
Et ſua compoſita ver ⁊ crather dabit eris

Item. Nomina in er habent eris correptam in genitiuo vt aer aerꝪ agger eris: ſed mulier eris productam

Excipiuntur:
- Primo adiectiua in cer que habent cris vt acer. Secundo adiectiua in ber que habent bris vt ſeptember ſaluber ⁊ imber.
- Tertio nomina in ter que habent tris vt pater mater frater preter panther crater que habent eris ꝓductā ⁊ ſtater luter later ſpinter caracter cliſter hicter iter q̄ habent eris correptam: ⁊ iupiter iouis

Item Apud vetuſtiſſimos hec habent tris vel eris vt accipiter opiter maſpiter dieſpiter iupiter ⁊ leniter.

De ir

Ir breuiabit iris: martir fiet tibi teſtis

Item nomina in ir habent iris correptam vt martir gadir ſeptē ſunt nomina in ir vt vir martir ir pir gir gadir ⁊ abbadir ⁊ eſt lapis quē glutiuit ſaturnus

De or

Is poſt or pone cor cordis debet habere
Mas aut commune dabit oris femineumq;
Format oris rhetor memor arbor neutraq; caſtor
Et quedam propria velut hectoris aſſociantur

Item noīa in or habent longā oris in genitiuo vt color olor odor

Excipiuntur

Primo q̃ttuor neutra equor marmor que habẽt oris correptam: cor cordis: ⁊ ador indeclinabile propter duas regulas repugnantes.

Secũdo memor arbor rethor caſtor: ⁊ propria vt hector neſtor que etiam habent oris correptam: p̄ter tria vt victor paſtor ⁊ nabor que habent oris productam

Tercio compoſita a corpus vt bicorpor: a decus vt dedeco ⁊ a tempus vt bitempor. a puer ⁊ publipor; a memor immemor que habent oris correptam.

De vr

Vr tibi prebet vris: ſed fur ſubdit tibi furis,
Robur prebet oris ebur et iecur ⁊ femur addis

¶ Item nomina in vr habent vris correptã vt ſulphur turtur lemur murmur vultur augur ligur. Et fur habet furis.

Preter quattuor q̃ habẽt oris correptã vt femur ebur robur ⁊ iecur itẽ nomina in vr ſecundum priſcianum corripiunt penultimã genitiui p̄ter fur cũ compoſitis: ⁊ hoc ad differentiã hui⁹ verbi furio furis quod corripit penultimam. vꝰ Cum tu mente furis te fallunt gaudia furis.

De as

Ex as eſt atis elephaſq̃ gigaſq̃ dant antis
Et diamas adamas veterum quoq̃ nomina quedã
Mas maris: as aſſis: vas vaſis vas vadis iſti
Junges que pallas format ſic lampas ⁊ archas
Sic breuis as format genitiuus grecus os addit

¶ Item nomina in as habent longam atis in genitiuo vt bonitas caſtitas anas abbas cuias noſtras veſtras ⁊c.

Excipiuntur

Prĩo hec. elephas gigas diamas adamas atlas coribas papas polidomas calcas q̃ habẽt antis ⁊ ſũt maſ.

Secũdo pallas lampas archas hias plias diſperas hamademas cũ omnibus patronimycis in as vt virgilias que habent adis vel ados ſecundum grecos.

Tercio quedam vt ciclas hebdomas dorcas troas q̃ etiam habent adis vel ados.

Quarto hec: mas marꝫ: as aſſis vas vaſis vas vadis

¶ Item ſecundũ priſcianũ Omnia nomina in as tercie declintionis ſp vltimã nominatiui producũt exceptis hñtib⁹ adis vel ados q̃ corripiũt

De es creſcentibus

Mas aut commune ſi ſiet in es breuiatam
E mutans dat itis miles ſtipes tibi teſtis
Vt prepes dat etis diphongus in ante ſuprema

Que deriuantur a verbis aſſociantur
In quibus e curta reperitur in ante ſuprema
Inquies eſt curta tamen etis erit tibi longa
Femineum dat etis curtam ſeges tibi teſtis
A pede compoſitum dat etis ſed apes remonebis
Quod prebet ſedeo formabit idis genitiuo
Cum preit i formabit etis. paries tibi teſtis

Nomina in es habentia creſcētiā ſūt ſextuplicia
- Quedam habent etis curtam
- Quedam etis longam
- Quedam itis curtam
- Quedam edis curtam
- Quedam edis longam
- Quedam idis curtam

Per etis curtam
- Duo maſculina: vt aries paries
- Quatuor fēīa: vt abies ſeges teges veges
- Septem cōmunia: vt hebes teres indiges interpres impes perpes prepes

Per etis longam
- Tria maſculina appellatiua vt lebes trames termes: et aliqua propria. vt hermes dares
- Tria feminea. vt agnes magnes quies
- Duo cōmunia vt locuples inquies

Per itis curtam
- Tredeci maſ. trames fomes limes palmes merges gurges ſatelles veles ſepes hames ſtipes poples
- Quatuordecim vel circiter cōīa. vt antiſtes ales celes comes diues eques hoſpes miles obſes pedes preſtes ſoſpes ſuperſtes ſubſtes

Per edis curtam
- Ut ſunt compoſita a pes. primo ſubſtantiua maſculina vt calopes ſonipes loripes ꝛ compes feīm: preter apes apis
- Secundo adiectiua. mōipes bipes tripes q̄drupes

Per edis longā
- Unum maſ. vt pres ꝑ poſſeſſore vel mediatore
- Unum femininum vt merces
- Unum cōmune vt heres
- Ut ſunt cōpoſita a ſedeo vt obſes preſes ꝛc̄.

Per idis curtam — Sc̄do ſepes femininū ſepidis pro examine apum

¶ Item Ceres habet cereris feminini generis. Es eris neutri generis
Es longam mutabis in is: ſed deme quietis

Heredis cereris mercedis vel locupletis
Magnetis iunges agnetis dicere debes

	Ambages	pubes	Sedes
	Crates	Rupes	Clades
	Dapes	Proles	Sames
	Lues	Vulpes	Mirmicites
Prio hec feia	Sordes	Soboles	Joannes
mutāt es in is	Sades	Strages	herodes tria
	Labes,	Strues	(maſ.
	Nubes	Sepes	Diogenes
	Sudes	Vepres	
	Palumbes	Cedes	Proceres
	Ambiges	Amiſtes	Strates,
	achates	decures	pedules
	aliptes	erudes	criſolites
	alcedes	gauſapes	matremes
	boetes	griſipes	paraſtes
	aules	melantes	zelotes
Scd'o hec maſ.	auledes	tophites	ſiromates
es in is	agreſtes	ſtratilates	thencates
	celtes	cathopatres	trudes
	ceraſtes	epialtes	verres
	griphes	mirrites	anates
	poetes	patrimes	prophetes
	ſaltes	plaſtes	¶ Tercio hec cōia
	cathetes	pſaltes	vates abiges
	cenobotes	paraphraſtes	hidiomantes
	dometes	ceraſtes	

De is non creſcētibus

Is correpta ſibi ſimilem faciet genitiuum

	Molaris	Cannalis	Amnis	Cencris
	Caulis	noualis	ignis	vermis
	edilis	quintilis	vnicornis	corbis
	pugilaris	ſextilis	funis	torris
Prio hec	annularis	aprilis	collis	orbis
maſ	auricularis	axis	cellis	torquis
	maxilaris	aſſis	follis	caſſis
	cicuris	faſcis	pollis	treſſis
	curulis,	fuſtis	menſis	monaſſis
	ſtragilis	poſtis	anguis	ceptuſſis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Primo hec ſma.	curulis	piſcis	enſis	crinis
	annalis	panis	q̄dreſſis	octuſſis
	natalis	cinis	vnguis	
	pedalis	penis		

Sc̄do hec femia	Volucris	Sitis	Tuſſis	Reſtis	
	auis	pellis	bipēnis	buris	
	nauis	meſſis	machmis	vis	Hec etiã
	clauis	febris	dilonis	lactis	hn̄t im ĩ
	peluis	veſtis	cumenis	claſſis	accõ
	Securis	peſtis	caribdis		
	puppis	neptis	vallis		
	cutis	turris	maguderis		

De is creſcē tib⁹ breui=bus

Cuſpidis et lapidis ꝛ caſſidis excipiantur
Sanguinis et dices exanguis ꝛ aſpidis addes
Egidis atq; notes: ſic patronymica formes
Sardis inis dat iaſpis idis ſic ibidis ibis
Iſidis adiunges indeclinabile ſemis
Et pro dimidio pondus ſemiſſis habeto
Thetydos et thetydis dices paris is dat idiſq;
Et tybris tybridis tigriſq; quiriſq; quiritis
Quod dedit et dat eris vomis puluiſq; ciniſq;
Et cucumis pariter predictis annumerabis

¶ Item omnia alia fere nomina in is habent creſcentiã Et ſunt duplicia. Quedam terminant in es breuem ꝛ ſunt ſextuplicia

Primo hec maſ.	lapis idis	cucumis eris	dis ditis
	ſemis iſſis	cinis	adonis idis
	puluis	glis gliris	ſanguis inis.
	vomis	rhamis itis	

Sc̄do hec maſ.	Tibris	3° feia libroꝝ	Thebais
	paris		eneis
	caſſis is l' idis		achilleis idis vl' idos
	tigris		herois
			alexandreis

Quarto feia greca idis l' idos	Piramis	Dipolis	Mais	Elis
	clamis	tyramis	capſis	bachis
	pixis	emorrois	mariotis	criſis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Quarto feīa greca idis vl' idos
capis, bolis, perichelis, heſperis, aſpis, pictois
eliconis, eumenis, nebris, abſis, paraſpis, verinis
dipſis, mellocris, milotis, epimeris, biblis
thais, nereis, hectoris, phaſis
Et cetera mulierꝝ nō hn̄tia d an̄ is

Quinto hec feminina
Caſpis
Jaſpis
Aſpis
Egis
Jbis
Jtem duo communia habentia idis vel idos. vt encaris epicaris
¶ Jtem ſexto patronymica in is habēt idis vel idos vt priamis ꝛc̄.

Js itis producta dabit: tamen excipiantur
Glis gliris gliſſis glis glitis non cadit extra — De is creſcē tib⁹ longis

¶ Jtē noīa in is ꝑducta hn̄t itis ꝑductā. vt ſunt noīa monoſyllaba vt lis dis vis ꝑter glis gliris ꝛ gliſſis cū his q̇ris ſamnis mēphis metꝫ ꝛc̄ Excipiūt q̄ ſūt idecliabilia. Prio oīa ꝓꝑa i is locoꝝ vt Swoll' cāpis: ꝑter ꝯpoſita a pol'. vt pētapol' tpol': cū his tōgris ꝛ treuerꝫ. ſcd̓o noīa officioꝝ i is vt a ſecretis ſecretari⁹ a ꝯſilijs ꝯſilij dator a ꝯmētarijs ſcriba

Oris formabit os pro mare deme nepotis — De os
Cetera dant otis: ſed de potis o breuiabis
Sed bouis ꝛ gloris: demantur os oris ꝛ oſſis
Cuſtodis ſimul herois ſociabitur iſtis

¶ Jtē maſculia i os hn̄t oris ꝑductā. vt flos mos ros lepos glos. Et vnū feim oris correptā vt arbos. ceťa hn̄t otis ꝑductā. Tria feīa. vt cos dos glos otis vnū maſ. vt nepos Tria coīa ſacerdos ipos ꝯpos otis habent. ¶ Jtem excipiunt hec. cuſtos antipos tripos melos que habent odis. bos bouis. os oris: os oſſis. glos gloſſis. Jtē ꝯpoſita a pos ꝓ pede hn̄t odis correptā vt tpos ātipos ciapos. ſꝫ a potꝫ otis correptā vt ipoſ

Us curtam dat oris neutro: ſed eris damus illis — De us
Que dant lus nus dus: ſed oris prebet tibi fenus
Et facinus pignus intercus otis tibi prebet
Dat pecus hec pecudis: pecus hoc pecoris ſibi iūgit
Hec formas in eris que ſunt confinia verbis
Jn quibus e curta reperitur in ante ſuprema
Neutrum declina quod comparat addito prima
Dant aceris leporis acus ꝛ lepus addito tempus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Item nomina in us ſunt aut poliſyllaba aut monaſyllaba. Poliſil-laba ſunt triplicia neutra.

	Corpus	Frigus	Penus
	tempus	fenus	tergus
Oris correptã	decus	pignus	ſtercus
	pecus l' vdis	pectus	dedecus
	facinus	litus	
	Scelus	Munus.	Opus
	vellus	fedus	vlcus
Eris correptã	olus	pondus	acus
	genus	ſidus	latus
	onus	viſcus	glomus

Item tercio Omnis comparatiuus in ius habet oris productam. vt doctius oris fortius debilius facilius prauius.

De poliſyllabiſ feis et monaſil labis in vs

Vs producta tibi dabit vtis: deme paludis
Etque dant tellus incus demenda tenemus
Formabunt oris monoſyllaba grus gruis & ſus
Dat ſuis

Itẽ in vs feminea hñt vtis & ſunt pauca. vt ſeruitus virtus iuuen-tus ſenectus ſalus. Sed tellus vris. palus incus vdis

Itẽ monaſyllaba in vs habent vris. vt thus rus ius mus plus. pre-ter pus indeclinabile. & grus gruis ſus ſuis.

De aes et aus

Aes eris dabit pres predis laus quoq3 laudis
Fraus fraudis iunges ſed emaus non flectere debes

Itẽ duo ſunt noĩa ĩ aes vt aes eris pes predis Et duo decliabilia in aus vt laus laudis fraus fraudis Et vnũ hebraicũ ĩdecliabile vt emaus

De hñtib9 cõſonãtem ante s

Si preit s b vel m vel p faciens genitiuum
Interpones i: tamen e ſi b preit aut p
E mutatur in i ſi non mono ſyllaba fiant
Aucipis excipitur ex auceps quod repitur
L s aut n s aut r s s remouebis
Tis iungis: frondis lendis glandiſq3 remotis
Que cor vel pendo componit eis ſociando
Semper iens cum prole ſua formabit euntis
Ambio lege caret unciſq3 quod uncia format

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Item in l s habent tis. vt puls. In r s. vt pars in er s ſolers. In ns vt petulans demens amans legens ⁊ cetera

Excipiunt {
Primo frons lens glans que habent tis vel dis
Scd'o ↄpoſita a cor. vt ↄcors. a pendo liripẽs q̄ hñt dis
Tercio compoſita ab iens participio ab eo que habent euntis. vt exiens
Similiter cõpoſita a quiens participio a queo inq̄ens.
Quarto compoſita ab vncia. vt quincuns decuns vncis
Quinto hoc pticipium veniens a verbo veneo neutro-paſſiuo. vt veniens veneuntis

¶ Itẽ cõpoſita ab vncia terminant᷑ in vns vl' in vnx. vt q̇cũs l' q̄ncũx.
¶ Itẽ in bs hñt bis. vt arabs trabs. In ms mis vt hyems. in ps pis vt p̄nceps forceps. pter cleps cleptis. ¶ Itẽ ſi e p̄cedit p s in pollisyllabis mutat᷑ e in i. vt p̄nceps p̄ncipis. ſed nõ in monoſyllabis. vt ſeps ſepis. ¶ Itẽ cõpoſita in ceps a verbo capio hñt pis vt municeps municipis. in ceps vero a caput habent pitis per duplicez creſcentiam. vt biceps anceps preceps. ſed auceps aucupis

Vt tibi format itis: ſit per caput eſſe probabis — De vt

¶ Item vnum nomen in t. vt caput cum ſuis compoſitis que habent itis per duplicem creſcentiam. vt dictum eſt

A verbis in go veniens x gis tibi format — De x

Coniugis n remouet: cum rectus n ſibi ſeruet
Cis iungunt alia tamen x prius inde remota
E ſuper x niſi ſint monoſyllaba compoſitumve
Ex ipſis e per i mutat que vult breuiari
Iodicis demas: veruecis dicere debes
Si mas ſiet in ix dat icis maſtix dabit icis
Phoenix phoenicis bombyx bombycis habebit
Cetera que dant x producunt ante ſupremã
Sed gregis atq; trucis facis ⁊ nucis ⁊ picis inde
Excipis atq; crucis ducis ⁊ ſalicis ſilicisq;
Nec g nec c tenent que dãt nix noxq; ſupellex
Dic ſenis ⁊ noctis ſphingis vel dicito ſphingos

¶ Itẽ in x quacunq; littera p̄cedente venientia a ꝟbis hñt gis. a rego rex regis. a grego grex gregis. a ↄiugo ↄiunx ↄiugis deponendo n.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

De quanti tate nomi= num in x

¶ Item omnia alia in x quacunqȝ littera precedente habent cis in geni tiuo vt fornax audax iudex duplex fornix felix: vox ferox crux trux.

¶ Item excipiūtur hec nix niuis nox noctis: ſenex ſenis ſpinx ſpingis vel gos: ſtix ſtigis vel gos ſecūdū grecos ſuppellex ſupellectilis.

¶ Item in ax habent longā acis in genitiuo vt fornax audax in ex mu tante e in i ſi ſint pollisyllaba vt dictum eſt: preter lodex lodicis media ꝓ ducta ⁊ veruex veruecis

Maſ. Fenix, Calix, Silix, Uarix, Sardonix
ilix, erix, ramix, onix
Feīa ſalix, ſilix, parix, pix — hn̄t icis correptā

¶ Item tria maſculia. vt phoenix maſtix bombix cuȝ ceteris in x femi generis ꝓducūt icis vt cornix ornix ſandix ꝑdix ceruix amatrix lectrix lodix bombyx licet allexander dicat lodex bombex in tercia parte

Notabile

Crementum duplex debet formare ſupellex
Ac iter optat eris ſed non vt regula querit.
Per predicta tibi patet exceſſus genitiui

De dtō no= minū tercie dēclinationis (margin: De dtō no= minū tercie cāiug atōis)

¶ Item ſuppellex iter ⁊ compoſita a caput in ceps habent duplicē cre ſcentiā in gtō vt ſuppellex ſupellectilis iter itineris. Biceps bicipitis.

Is genitiuus habet ſed ternus i tibi prebet
Cum dabit es grecus fit ſepe per i genitiuus

¶ Itē ſm priſcianū oīs dtūs nominis tercie declinatonis ſingularis numeri obſeruata q̄ntitate ⁊ creſcētia genitiui formatura genitiuo ſin gulari ſimpliciter deponendo hanc literā s vt fortis ſed grecum nomen in es ſepe hȝ i in genitiuo more grecorū vt ariſto. ari. vltra gtūm latinū

De el accū

Em retinet quartus: ſed im quandoqȝ locamus
Maguderim turrim peluimqȝ ſitimqȝ ſecurim
Uim burim reſtim tuſſim puppimqȝ caribdim
His quedam propria ſociamus paucaqȝ greca
Ut trigim tripolim tibrim ſyrtim vel eclipſim
Iris ⁊ hyppocriſis ſociantur eis et erinnis
Em dat et im turris reſtis puppiſqȝ ſecuris
Quin etiam multa per a ponuntur quaſi greca
Neutra notare decet. ſic nullum regula fallit

¶ Item nomina Tercie declinationis: quedam habent em quedam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

em vel im: quedam em vel en: quedam im: quedam a more grecorum

Em l'en: Jordanis, Moyſes, Moabitis, Iſraelitis, Amonitis, hieroſolimitis, betleemitis, ſodomitis, ſunamitis, draconitis — Et alia deriuata a gente vel loco

Em l'im: Turris, Reſtis, Puppis, Securis, Auis, nauis, clauis, febris, peluis — In q̄b⁹ tñ vſus ſeruād⁹

Im:
Primo propria nomina mulierū in is vt gertrudis
Secundo quedam virorum in is vt paris alexis.
Tertio noīa figurarū vt antitheſis ſyntheſis pleplis
Quarto noīa morborū in is vt hydropiſis ſincopis
Quīto cōpoſita a polis vt tripolis pentapol' decapol'
Sexto hec greca dioceſis geneſis hereſis matheſis poeſis heſis lexis.

A more grecorum:
Primo nomina in as habentia creſcenciā per dis vt lampas archas preter vas vadis.
Secundo in is habētia creſcentiam per dis vt parapſis preter lapis.
Tertio patronimyca in as vt herodias.
Quarto patronimyca in is vt priamis
Quinto in is venientia a gente vel loco que etiā habent em vel en vt patuit.
Sexto hec hinoceron ſyren delphin torax

Itē oīa alia fere noīa tercie declinatiōis hn̄t em in actō vt ſunt oīa p̄ter in as ꝛ in is vt ptꝫ in figuris p̄cedētib⁹ Nota duas regulas ſm̄ p̄ſcianū q̄rū p̄or ē oīa noīa duplicātia accm̄ ſinglare duplicāt etiā accm̄ pluralē p̄ es ꝛ as vt lāpas lāpadē l'da lāpades l'lāpadas altera ſiue poſterior oīa noīa appellatiua nō patronimyca hn̄tia duplicē accm̄ ſingularē formāt de ſe nomina prime declinatiōis fēi generis in a vt a lāpas lāpada hinc errāt dicētes tm̄ q̄ttuor eſſe vt panther ether crater ꝛ lāpas.

Par recto quintus: ſed ſepe tamen facit vſus
Ad morem greci ſeu thebai pallaqꝫ colchi De vtō
Es greci longe ſimul es ſubiungitur eque

Omis vtūs ē ſil' is ntō ſm̄ latios greci ſꝯo faciēdo vtm̄ deponūt ſimilit' vltimā lr̄aꝫ nti in oī declinatiōe vt colchis chi. pallas palla lāpas lāpa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

De ablatiuo **Sextus in i vel in e quandoqꝫ tamen dat vtrinqꝫ**

Item Nominū tertie declinatiōis. quedā hn̄t i tantū: quedā e tantuꝫ. quedam e ⁊ i ſimul vt patet in ſequentibus

Item Nomina habentia i in ablatiuo ſunt octuplicia vt patebit

De abltōi i **I dat nomen in e quedam retrahi decet inde.**

Gauſape preſepe preneſte cepe ſoracte

Primo Nomina ſubſtantiua latina in e vt mare cubile preter gauſape preſepe preneſte cepe ſoracte.

Cum preit er aut is per e ſi neutrale ſequatur

Ablatiuus in i debet tantūmodo poni

Secundo decem ⁊ octo in er habentia feminina per is neutra per e vt campeſter volucer: September october nouember december ⁊c̄

Tercio adiectiua mobilia in is vt gracilis facilis humilis.

Quod fit in al vel in ar ſic formas dum genitiuo

A longam teneas dat e far par i vel e ponam

Cum lare ſal demas

Quarto poliſillaba appellatiua in al ⁊ in ar terminata penultimaꝫ genitiui producētia vt aīal coclear: dicit̄ ꝓducentia propt̄ hec ſal hanibal aſpar baccar exarbos tar ⁊c̄. vide ſupra q̄ hn̄t e cū ꝓprijs ſed par e ⁊ i ſiml̄

Quod dedit im quarto caſu ſolet i dare ſexto

Quinto nomina habentia im in accō vt peluis turris: vide ſupra.

Quattuor imber habet quibus i tātummodo p̄bet.

I dant tres menſes: ſolam dat e ſoſpes ⁊ hoſpes

Sexto nomina menſium in is vt quintilis ſextilis aprilis ſeptembris octobris nouembris decembris ⁊c̄.

Septimo extra textū ſubſtantiua appellatiua in longam alis terminata vt natalis noualis ſed propria habent e vt marcialis iuuenalis.

Octauo ſubūa in lōgā aris tīiata vt pugillaris ānularis auricularis

De habētibus e et i ſimul **Quod ſit in as longam gentile per i vel e ponam**

Primo. Gentilia in as habentia atis in genitiuo vt noſtras veſtras al pinas optimas: dicitur atis propter gigas primas ⁊ abas q̄ hn̄t antis.

Conſona ſi preit is dupla ſextus in i vel e ſit

Teſtis cum peſte per e ſit iuncta ſibi veſte

Secundo in is habentia duplicem conſonantem ante is in eadem ſillaba vt piſcis ignis. preter teſtis veſtis peſtis que habent e tantuꝫ. dicitur in eadem ſillaba propter hec follis vallis pellis que habent e.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Quidam pro certo reputant e vel i dare ſexto
Cuncta trium generum: ſed degener vber e tantum.
Ipſa tamen recipimus in i· ſed non niſi raro
Ponunt alterutrum ſi fiat mobile fixum

De habentibus e et i ſimul.

Tercio omnia adiectiua oīs generis ſub vna aut plurib⁹ terminatiōi-b⁹ de quib⁹ nō eſt dictū vt felix. Quarto noīa cōmūis generis vt ſacer-dos cuſtos vigil hoſpes ſoſpes degener vber. ꝑter fur ligur ꝙgo latro q̄ hn̄t e. Quinto habentia em vel im in accuſatiuo. vt puppis turris.

¶ Sexto nomina terminata in trix adiectiua qui in obliquis ſunt ge-neris omnis vt victrix triumphatrix vltrix.

¶ Septimo nomīa habentia dupliciter genitiuū ſingularez. quia ſub creſcencia habent e ſine creſcencia i vt tigris tibris.

¶ Octauo omnia poliſillaba in vis vt auis nauis clauis.

Inuenies alia per e ſepius eſſe locata

De hn̄tib⁹ e tantum

¶ Item omnia alia nomīa tercie declinatiōis habent e tantū in abltō

	A		dogma	or		lector
	O		virgo	vr		vultur
	E		mel	as		bonitas
	Il		ſol	es		ſedes
	Ol		pugil tm̄	is		axis
	Ul		conſul	os		flos
Et ſunt hec	An	Ut	tytan	vs	Ut	pecus
	En		nomen	ns		gens
	In		delphin	ls		puls
	On		canon	rs		ars
	Er		pater	In ꝑ ſubſtantiua vt par.		
	Ir		martir	vt		caput

De ntō accō et vtō pluralibus nō neutri gn̄is

De ntō accō e3 vtō neutri gn̄is

Primus pluralis dabit es et ei ſociemus
Quartum cum quinto ſed a debes ponere neutro

¶ Item omnia nomina tercie declinationis non neutri generis habēt es productā in nominatiuo accuſatiuo voccatiuo pluralibus

Apud veteres is pro es

Priō noīa i is ſalluſti⁹: oīs hoīes q̄ ſe ſe ſtudent pſtare Secundo in es pluralis tm̄ penatis v1 penates Ter-cio adiectiua in er habētia fcīa i is vt volucris Quar-to nomina monoſyllaba in rs in ns vt gens ars.

Si ſexto dabitur i ſola vel i ſimul eq3
Fit neutrum per ia, quod comparat inde retracta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Iudicra vel vetera dices ampluſtraqꝫ iunges

De genitiuo plurali

¶ Itē oīa nomina neutri generis hn̄tia i tm̄ aut i ⁊ e ſimul in abltō ſingulari hn̄t ia in ntō actō ⁊ vtō pluralibus. vt cubili cubilia: felice vl' ci felicia. Inde excipiť primo comparatiuꝰ vt felicius feliciora. doctus doctiora. preter plus quod hꝫ plura vel pluria. Scd̄o hec vetus āpluſtre ludicre que hn̄t a vel ia. ¶ Itē oīa noīa tercie declinatiōis habent igtō plurali vel ium tm̄ vel vm tantum vel vm ⁊ ium ſimul.

De habētibꝰ iū in gtō plurali

Quod dedit i ſexto formabit ium genitiuo
Et prebens e vel i quod comparat hinc volo demi
Artificum iunge memorum veterum vigilumqꝫ
Atqꝫ ſacerdotum cuſtodum vel locupletum

¶ Primo oīa habentia i tm̄ in abltō ſingl'ari. vt mare mariū. Secūdo oīa habētia e ⁊ i ſimul in abltō. vide ſupra. Inde excipiť. Primo oīs cōparatiuus qui hꝫ oꝝ. vt doctioꝝ. Scd̄o hec artifex memor intrrcꝰ vetus vigil ſacerdos cuſtos locuples q̄ habent vm. Tercio cōpoſita a color vt bicolor. a corpꝰ. vt bicorpōr. a tp̄us vt bitēpor. que hn̄t oꝝ Quarto adiectiua in es cōis generis. vt ſunt que duo dant ſignes ⁊c̄. Quīto Om̄ia cōmunia in os vt impios compos cuſtos q̄ hn̄t vm

Non creſcens per ium facit is aut es genitiuum
Vm dat apis volucris paniſqꝫ canis iuueniſqꝫ
Et ſoboles hereſis fruge cum l'indole vates

¶ Tercio oīa i is ⁊ i es t'miata nō creſcētia i gtō ſingl'ri auis ſedes p̄ter q̄nqꝫ i is. vt volucꝛ pāis cāis iuuēis hereſis. ⁊ q̄ttuor i es. vt ſoboles fruges vates apes

C p iū fit ⁊ el: laus ⁊ fraus vm tibi p̄bet

¶ Quarto hec quattuor mel fel lac allec: que tamen etiam bene habēt vm per ſincopam. vt allecum vel allecium.

Ons per ium formes s iunges r preeunte
Conſors atqꝫ cohors demantur nam faciunt tum
Simplex compoſiti normam quandoqꝫ tenebit
Sic cor opeſqꝫ probant ſi componatur vtrūqꝫ

Quinto ſubſtantiua in ons in rs ⁊ in vns terminata. vt mons. pars vt quicuns. p̄ter ꝯſors cohors que habent tum

Monaſyllaba demas
Plus dat ium: ſed pes dabit vm pluralia ſola
Que dant es fiunt per ium: ſed deme penatum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Sexto oīa monoſyllaba. vt daps p̄ter ſequētia ī metris. oē monas dat iū. tn̄ vm dabit oris ⁊ ot ꝭ. ver far vas ſus pes ops aus fax lex q̄ȝ ſtix ſtrix. Jus lux crux dux frux datq̄ȝ bouūq̄ȝ boū bos. Septimo in es plu‑ralis numeri tantum vt manes preter penates

Dempta carne per um facies a vel o ſociando **De habētib⁹ om tantum**
Il vel ul: nq̄ȝ ſimul er ſolam iungimus irq̄ȝ
Cor demas or et ur: ponas as addere debes
Que monoſyllaba ſunt adimes: mas eſt tibi teſtis
Si creſcant is aut es dant um
Preter os um faciūt: os et us: ſed et s preeunte
B m p ponas et t monoſyllaba demas
X fixum dabit om niſi nix nox atq̄ȝ ſupellex
Um ſupplex complex ſed ium prebet tibi ſimplex
More metri demit his uſus ſepe vel addit
I proceres iacit: uq̄ȝ boues: u ſuſcipit ales

	A	dogma		As	bonitas
oſſis	O	virgo p̄ter caro		Os	nepos p̄t os
	Il	vigil		Us	corpus
	Ul	conſul		T	caput
Hec hn̄t	En	nomē	In	bs	celebs
vm tm̄ In	Er	pater		ps	princeps
	Ir	martir		In x ſubſtantiua. vt fornix codex calix coniunx	
	Or	color			

¶ Secundo in is ⁊ in es creſcentia. vt lapis iaſpis ſanguis ſtipes ⁊c̄.
¶ Itē excipiunt̄ p̄mo caro vēter vter velter lither ſpint̄. q̄ hn̄t iū. ſc̄do gētilia ī as. q̄ ſm̄ Priſcia. hn̄t um l' iū. vt optimas iſimas nr̄as vr̄as ⁊c̄

Sepe per um vel ium facit ans ant ens genitiuum **De um et ium ſimul:**
Glans dat ium gens mens dens lens ſociabit̄ iſtis.
Calx plebs puls ſeps ſtirps p ium facit arx ſiml' ⁊ lāx

¶ Itē ſc̄oȝ ſeruiū. oīa adiectīa ī ans ⁊ ī ens t̄miata p neutro gn̄e ſp hn̄t vm p aliijs gn̄ib⁹. i. in maſ. ⁊ feīo hn̄t vm l' iū ſil'. C⁹ rō ē. Gtūs eīn p̄lis nō dȝ eē miori ſillab ntō pl'i. qd̄ ſi ɔtigeret eēt enphates. i. irregl'aritas ⁊ nō decliatio. Excipiūt̄ hec parēs ſerpēs rudēs bidēs torrēs balās cō ſonās ⁊ ſilia noīalit̄ poſita q̄ hn̄t iū tm̄ ¶ Itē noīa tercie decliatōis feſta gētilia ꝑcantia hn̄t iū in gtō pl'i ſc̄dm terciam declinationem orum vero ſecundum ſecundam declinationem. Item ibus in dtō et ablatiuo **De nominib⁹ feſtoꝝ**

in tercia declinatōe. is ꝓ i i ſcda declinatiōe. vt ſaturnalia bacchāalia ne
ptuālia floralia rc̄ cū his q̄ttuor appellatis menia pellex iugera ⁊ vas.

Quarta dat vs recto dabit v: ſed non niſi neutro
V non mutabis donec plurale tenebis
Vs gtūs habet: ſed ternus vi tibi prebet
Vm quarto dabitur quintus recto ſimulatur
V ſextus retinet: ſed flecte domum ſapienter
Primo plurali dabis vs binos ſociando
Neutra notare decet: gtūs uum tibi prebet
Datqȝ dtūs ibus ſextuſqȝ: ſed excipiemus
Ante bus v ſeruat ficus tribus arcus acuſqȝ
Artus cum verubus portus partuſqȝ lacuſqȝ
Et ſpecus ⁊ quercus illis penus aſſociemus;

Quarta forma declinandi noīa quarte declinationis

In ſingulari

Ntō, Gtō, Vtō	vs
Dtō	ui
Accō	um
Abltō	v

In plr̄i

Ntō, Accō, Vtō	vs productā
Gtō	uū correptā
Dtō, Abltō	ibus correptā

Item ſcdm Priſcianū. Nomina quarte declinatiōis in vs antiquitus formabāt genitiuū in us vel in i. vt ornatus vl' ornati. Therentiꝰ. Nihil ornati eſt in edibꝰ. Itē datiuū ſingularē in v vel in vi. vt metus metu vel metui Uirgiliꝰ. Parce metu cytherea qȝ manēt. Idē. Nam alie victu inuigilās. Itē duo ſunt noīa q̄rte declinatiōis habētia tu vel te in abltō. vt ritu vel rite. impetu vel te. cum his dies ⁊ nox. Itē oīa nomīa quarte declinatiōis hn̄t ibus in dtō et ablatiuo pluralibus: p̄ter hec. ficꝰ acus arcus veru portꝰ ptus lacus ſpecus quercus penꝰ. pecu: q̄ſtus a quero q̄ hn̄t ubus. Sȝ queſtus a queror qd̍ habet ibus

Hec ſunt noīa quarte declinationis in vs

Primo omnia verbalia ſubſtantiua in vs. vt. Fructus. tactus. viſus. auditus. adoratus. ſtrepitus. guſtus. olefactus. flatus. gradus. meatus. introitus. greſſus. circuitus. currus. ſpiritus. reditus. q̄ſtus. luctus. potus. accubitus ſenatꝰ magiſtratus declaratus: ⁊ cetera cum iſtis femininis anus tribus porticus manus idus acus pinus quercus nurus ſocrus domus ⁊ ſpecus penus dubia.

Hec ſunt noīa quarte decilnationis in vs

Secundo quedā terminantur in vs vel in v. vt ceſt⁹ vel ceſtu. ſpecus vel ſpecu cornus vel nu. tonitr⁹ l' tru
Tertio q̄dā in ſingl'ari generis maſculini. in plurali generis neutri. vt iuſſus auſus virgilius. Pro talib⁹ auſis iuſſa capeſcere phas eſt
Quarto q̄dā ꝑ totū ſub vs q̄rte vl' ſub vm ſcde ꝑ eodē vt ꝓmiſſus vl' ſuꝫ act⁹ vel actū. pollicit⁹ vl' pollicitū. monitus vel tū. viſus vel ſum. faſt⁹ vel faſtū. adit⁹ vl' aditū ꝛc̄. Ouidi⁹ ꝓmiſſis diues q̄libet eſſe pōt. Item Cur me a pollicita ponderere ꝛc̄. Et longe monitis ſum minor ipē meis. Nota. Tota domus quarte. mi. mo mos rumqꝫ ſecunde. Tolle me mu cum 'mis. ſi decli-nare domus vis.

Quita forma declinādi noīa q̄nte decliationis

Es rectus quinte dat ſemper ꝛ eſt muliebre
Mentediem memori volo compoſitumqꝫ teneri
Ei dicetis genitiuis. atqꝫ datiuis
Em quarto quinto damus es. decet e dare ſexto
Primo plurali dabis es qui vult ſibi ſubdi
Quartum cum quinto tribuens erum genitiuo
Tertius ꝛ ſextus ſemper formantur in ebus
Deſunt plurali genitiui ſiue datiui
Et ſexti quinte niſi res ſpecieſqꝫ dieſqꝫ
Progenies ꝛ maneries dic materieſqꝫ

In ſingulari		In pl'ali	
Nt̄o	es	Nt̄o	es
Vt̄o	es	Accō	es
Gt̄o	ei	Vt̄o	es
Dt̄o	ei	Gt̄o	erum
Accō	em	Dt̄o	ebus
Ablt̄o	e	Ablt̄o	ebus

¶ Itē ſcdm Aulum geliū ꝛ priſcianū. noīa q̄nte declinatiōis antiq̄t⁹ habebāt in gt̄o es i vel e. Exēplū ꝑmi. Enni⁹ in decimo ſexto annaliuꝫ Poſtreme longinq̄ dies q̄n fecerit etas. Tulli⁹ in orōne. Eq̄tes ꝓ do daturos illi⁹ dies penas Virgi. Libra dies ſomniqꝫ pares vbi fecerat horas. Exemplū ſcdi Virgi. Munera letitiāqꝫ dij ꝛ nō diei. vt nōnulli volunt. Marc⁹ Cato libro hiſtoriaꝝ ſeptimo Rhomanos inq̄t inferēdi ꝑnicij cauſa veniſſe. Itē pacuui⁹ i paulo patrie ſupme nr̄e ꝓgenij pa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

tris. Itē, Sn. mati⁹ altera pars acū vitaſſet fluminis vndas exemplaȝ tercij ſaluſtius vix decima parte die reliqua. Item idem dubitauit acie pars. Ouidius prima fide vociſqȝ rate tentamina ſumpſit.

¶ Item noīa q̄nte declinaciōis carent tribus caſibus in plurali vt gtō dtō ⁊ abltō ſm vſum vt ſegnicies luxuries p̄ter res ſpecies dies progenies maneries materies. Item nomīa quinte declinatiōis ſunt primo nomina in ia p̄me declinatiōis etiā terminant̄ in ies ⁊ ſunt quīte vt luxuria vel luxuries. penuria vel es. ſegnicia vl̄ es. duricia vel es ⁊c̄.

Secūdo quedā ſub es quīte: ⁊ ſub vm ſecūde declinatiōis ⁊ ſub o tercie vt internicies vel internicium vel internicio vt ſunt compoſita a luo vt alluuies biluuies eluuies proluuies.

Tercio quedam ſub es quinte vel tercie declinationis vt fames quies cū ꝯpoſitis vt req̄es ⁊ abies ¶ Quarto oīa ī eis: p̄ter paries aries q̄ ſūt tercie.

Secūda ps huius capl'i De nominibus cōpoſite figure

¶ Itē in hac p̄te duo fiunt primo declinatio noīm cōpoſite figure ſecundo declinatio nominum patronimicorum ⁊ quorūdā grecoꝝ

cōpoſitio noīs ſꝫ donatū fit q̄ttuor modus	Primo ex duobus integris vt ſuburbanus
	Secundo ex duobus corruptis vt municeps
	Tercio ex integro ⁊ corrupto vt in eptus
	Quattuor ex corrupto ⁊ integro vt nugigerulus vel ex cōpluribus vt in expignabilis.

Ex duobus rectis

Rectos compone ſimul inflectuntur vtrimqȝ
Non ſit alterutrum. declines nec leopardum

¶ Item omnia compoſita ex duobus rectis debent declinari ex vtraqȝ parte vt Reſpublica iuſdecretum ⁊c̄. preter alteruter ⁊ leopardus que declinantur ex poſteriori parte recti vt alteruter alterutrius ⁊c̄

Ut	Reſpublica	reipublice	reipublice	rēpulbicā
	Juſiurandū	iuriſiurādi	iureurādo	iuſiurāduȝ
	Uetuſars	veteris artis	veteriarti	veterē artē
	Unuſquiſqȝ	vniuſcuiuſqȝ	vnicuiqȝ	vnū quēqȝ
	Sanct⁹ io.	ſancti ioannis	ſcō ioanni	ſcm̄ io. ⁊c̄

¶ Item iſto modo debent declinari adiectiuum ⁊ ſuum ſubſtantium.

Ex recto et obliquo

Obliquo rectum componens iungis in vnum

¶ Item compoſita ex recto ⁊ obliquo declinantur ex ſola parte recti.

hic obliqu⁹ precedit	Legiſperitus	diuerſicolor	malogranatum
	Legiſlator	omnipotens	ſanctimonialis
	Juriſcōſultus	cunctipotēs	cunctitenes

Similit̄ hic obliqu⁹ p̄cedit	Neutropaſſiuū	melliuorax
	Neutripaſſiuū	pultiuorax
	Unicolor	ſenatuſconſultum

Hic obliquus ſequitᷣ	Paterfamilias	Liber perihermenias
	Materfamilias	Buſcumducis
	Filiuſfamilias	Mons ſancte katherie

¶ Item iſto modo debent declinari duo nomina ſubſtantiua quorum alterum eſt genitiui caſus vt liber ioannis

¶ Item cōpoſita ex duobus obliq̄s manēt īdeclinabilia ab vtraqꝫ ꝑte.

Ex duobus obliquis

Ut	Huiuſmodi	alteriuſmodi
	Cuiuſmodi	officiperdi;
	Eiuſmodi	vitaſpatrum

¶ Itē noīa cōpoſite figure ſunt illiꝰ generis cuius ps ē declinabilis vˡ ſenatus decretum ſenatus conſultum generis neutri ⁊c̄.

¶ Itē quādocūqꝫ in cōpoſitiōe duoꝝ caſuū fit corruptio caſus vnius: hec dictio declinād̄a ē ſolū ex poſteriori ꝑte recti. Et nō ē cōpoſitio ſꝫ potius deriuatio vt ſolſticiū ſolis ſtatio. ſol ſequiū ſolē ſequēs. puerpera. puerū pariēs. Item quedā ſunt cōpoſita vel ex duobꝰ rectis: vel ex obliquo ⁊ recto vt malūgranatū vł malogranatū: ſanctamonialis ł ſctimonialꝰ: neutripaſſiuꝰ neutropaſſiuꝰ neuterpaſſiuꝰ lilūconualiū ramuſpalmaꝝ qđ ē ramū illiꝰ arboris vel ramiſpalmarum .i. feſtū palmarū

¶ Itē q̄ndocūqꝫ aliq̄ ps noīs cōpoſiti caret aliq̄ accidente: vt numero ł caſu. illa dictio tota ꝯpoſita caret eodē accidente. Cuiꝰ rō vnū eīm nomē nō n p̄t eſſe diuerſorū generū nūeroꝝ ł caſuū rōne ſuaꝝ ꝑtiū vt vnuſq̄ſqꝫ caret plurali numero ⁊ vtō. priori ratione vnus. poſteriori rōne quis.

¶ Itē nomē patroninicū ē qđ deſcēdit ⁊ formatur a ꝓprijs noībus vł patrū vł auoꝝ: vel im ꝓprie a ꝓprijs matrū auaꝝ regū ⁊ fratꝝ. Exēplū de patre iliades ilie filiꝰ: lathonides .i. lathōe filiꝰ vt apollo. Exēplū de auis fēis atlantides .i. atlantis nate filiꝰ vt mercuriꝰ Exēplū de regibꝰ ſiue cōditoribꝰ vt theſide. a rege cecropide a cōditore vt ſunt athenīēſes Rhomulide a cōditore vt ſunt rhomāi. Exēplū de fribꝰ phaetōciades

De declinatiōe noīm ꝑonimycorum

¶ Itē ſecundum latinos quattuor ſunt termiatiōes nominū patronymicoꝝ es is as ne Scd̄m grecos vero addunt̄ due terminationes maſculini generis. vt on ⁊ os. vt pelidon pirrhadios .i. filiꝰ vel nepos pirr

¶ Item omnia patrronymica ſunt appellatiue qualitatis: ⁊ plu (hi. ralem habent numerum. Latini vero raro eis vtuntur. quia loco eorū vtuntur poſſeſſiuis vel cognominibus familiarum: vel regimine genitiui de poſſeſſiuis. vt Scipio emilianus. emilij filius: Octauianus ceſar .i. Octauiani filius. Eneas ſiluius .i. ſiluij filius. Exemplum de familia: vt Marcus cornelius .i. de familia corneliorꝫ. Marcus marcellus. id eſt de familia marcellorum

De ꝑonimycꝭ maſ. ge. que terminantur in es

Patronimica dat tibi declinatio prima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Que dantur m̃aribus ꝛ in es rectum faciemus
Am quartus caſus aut en gerit e vel a quintus
Et reperitur in es ſi quartus in en repitur
Ablatiuus in e vel in a nec cetera muta

In ſingl'ari
Ntõ priamides
Gtõ priamide
Dtõ priamide
Accõ p̃amida l'dã.
vel dam vel den
Utõ p̃amide vl'da
Abltõ p̃amida vel de.

In pl'ali
Ntõ
Utõ priamide
Gtõ priamidarum
Dtõ
Abltõ priamidis
Accõ priamidas

De forma-tiõe p̃rony-micoꝝ ĩ des

Item patronymica in des formantur a proprijs prime, aut a proprijs ſecunde, aut a proprijs tertie declinationis

A proprijs p̃me
Aut nomĩatiuꝰ terminať in as vt int' a ꝛ s p̃onať de. vt ab eneas fit eneades, andreades ab andreas
Aut terminať in es tunc ab eius gtõ formať mutando e in ides vt anchiſe anchiſides

Itẽ ſcd̃m poetas ſepe additť lr̃a vl' mutať ꝑ ſynerisim. Exẽplũ primi anchiſiades ꝑ anchiſides. Exemplũ ſcdĩ Enides pro Eneides ꝛc̃.

A proprijs ſcd̃e
Aut genitiuꝰ terminať in i ſimpliciter tuuc additur des vel ne. vt priamus priami priamides
Aut terminatur in ij duplum tũc vltimũ mutať in ades vel one. vt virgilius virgiliades vl' ꝟgiliõe
Aut terminať in ei. tunc ei mutatur in ides productam. vt a theſei theſides a pelei pelides

Itẽ apud poetas ſepiꝰ lr̃a mutať. vt a tedei tetides ꝑ tedides. Ouidius. Non ego tetides a quo tua ſaucia mater. Quandoqꝫ additur cauſa metri. vt peliades pro pelides.

A proprijs tercie
Tunc formať a datiuo addendo des. vt ſcipio ſcipioni ſcipionides. atlas atlanti atlantides

De p̃ronymicis in is femĩ gñis.

Tercia feminea tibi patronymica format
Is recto prebens genitiuus erit ſibi creſcens
Iſqꝫ vel as faciet a vel em quartus tibi prebet
Quintus i ſeruabit ſed rectum non ſuperabit
E ſolam ſextus tenet eſqꝫ vel as reperimus
Plurali quarto: nil plus preter metra muto

Itẽ patronymica in is ſunt generis feminini, quia ſignificant filiaꝝ

vel neptim. Et ſunt tercie declinationis.

In ſingulari	Ntō dardanis	In plī	Ntō
	Gtō dardanidis vel dos		Vtō dardanides
	Dtō dardanidi		Gtō dardanidum
	Accō dardāidē vel dardanida		Accō dardanides vel das
	Vtō dardani		Dtō dardanidibus
	Abltō dardanide		Abltō dardanidibus

Item patronymica in is formantur a patronymicis in des ſubtracta hac ſyllaba de. vt p̄amides priamis. tindarides tiudaris

Interdum per ias hec patropmica formas
As breuis in recto dat adis vel ados genitiuo
Em vel a dat quartus: in e fit tantummodo ſextus
Dans reliquos terna nil mutat in is niſi metra
More vides greci: tamen s quinto remoueri

De patronymicis in ias fei gñis

Item patromymica in ias terminant in as. ⁊ ſunt generis feminini quia ſignificant filiam vel neptim ⁊ ſunt tertie declinationis.

In ſingulari	Ntō menechias	In plī	Ntō
	Gtō menchiadis vel dos		Vtō menechiades
	Dtō menachiadi		Accō menechiades vel das
	Accō mēachiadē vel menachiada		Gtō menechiadum
	Vtō menechia		Dtō menechiadibus
	Abltō menachiade		Abtō menechiadibus

Itē patronymica i ias formant a patronymicis in ades. deponendo de vt menechiades menechias. Itē ſcdm Priſcianū ſunt quedā greca ſimilia his in declinatione. vt tyberias olympias

Ne pleriſqȝ damus quibus e normam ſociamus
Cum dedit e grecus rectus: tenet es genitiuus
Em dat et en quartus reliquos recto ſociamus

De patronymicis in ne & grecis in. E.

Item patronymica in ne ſunt generis feminini. quia ſignificant filiam vel neptim. Et ſunt p̄me declinotionis quibus raro vtimur. Et declinatur vt greca in es. vt paraſceue pentecoſte ⁊c̄.

In ſingulari: Ntō, Dtō, Vtō, Abltō — criſione

Gtō criſiones
Accō criſionem vel criſionen

¶ Itē patronimyca in e ne formant̄ a ꝓprijs ſecūde declinatiōis. Et hoc ſm duplicē modū aut gtūs hȝ dupluȝ ij ⁊ ſic mutat̄ poſterius in o productā vt criſius, criſy adde ne criſione fit: Aut gtūs habet ſimplum i tunc additur ſimpliciter ne vt adraſtus adraſti adraſtine.

De grecis in os

Cum greci rectus tenet os par eſt genitiuus
Vel dat oy grecus melos meloy tibi teſtis
Quartus on os quintus: o tercius atqȝ ſupremus

¶ Itē nomina greca in os aut ſunt declinabilia aut indeclinabilia: magis tn̄ indeclinabilia: aut terminantur in vs ſm latinā declinationē vt melos indeclinabile: aut melos meloy melo melon ⁊c̄. vel melus meli

De grecis in is

Sepe dat is rectus dat ios vel eos genitiuus
Im quartus dabit i quintus neuter ſuperabit
Fit quintus recto par declinante latino
Dat geneſis quintum ſimilem ſibi dat genitiuum
Is vel eos tenet im quartus: reliquiqȝ dabunt i

¶ Itē noīa greca in is ſūt tercie declinatiōis ⁊ gn̄is fei̅ ſȝ ſunt duplicia aut ſūt diſſyllaba ⁊ illa hn̄t ios i gtō vt mēphis chreſis theſis thetis ⁊c̄ Aut ſūt pollyſillaba ⁊ illa hn̄t eos vt metamorphoſis decapol' neapol'. ¶ Itē ab hac regl'a excipit̄ geneſis ꝗ ad vtm̄ qr hȝ vtm̄ ſimilē ntō ſm latios tn̄ bn̄ reperit̄ habere i more grecoꝝ. ¶ Itē nota de grecis alijs ꝗbꝰ nos vtimur dictū ē i tercia declinatiōe vt de grecis in as in es i x in o:

De moyſes ⁊ ieſus

Dat moyſes moyſi reliquos terne ſociabis
Dat ieſus um quarto reliquis v ſemper habeto:

¶ Itē moyſes dr̄ a moys. i. aq̄ reptꝰ eñ fuit i aq̄ a filia regis pharaōis

Ntō moyſes	ntō ieſus
Gtō moyſei l' ſeos	Gtō → ieſu
Dtō moyſi	dtō → ieſu
Accō moyſem l' ſen	vtō → ieſu
Vtō moyſes l' ſe	abltō → ieſu
Abltō moyſe	accō ieſum

Tercia ps ꝑmi capituli de declinatiōib' pronominum

Eſt declinandi pronomina norma quaterna

¶ Itē q̄ttuor ſūt ordīes declinādi ꝓnoīa vt clare pȝ i donato q̄re h̄ ſupficialit̄ determiabimꝰ de declinatiōibꝰ ꝓnoim tn̄ aliq̄ necc̄aria ītroducemꝰ

pnoīa vtī lia ad duo

Primo cōmode ꝓnomē inuentū niſi eñ ꝓnoīa inuēta ſepius vnū ⁊ idē nomē i eadē orōne repeteret̄ vt ioānes ſcribit. Joannes dormit: ioannes currit ⁊ hec repeticio generat tedium loquenti.

Secūdo neceſſario īuētū ꝓnomē vnū eī̄ ꝓnomē ſepi⁹ re
petitū generat dubiū niſi fiat diſcrimē ꝑ ꝓnomē: dubitaꝛ
ꝓnoīa vti eī̄ an illa plura noīa idē an ne diuerſū ſcēt vt. Aiax venit
lia ad duo troiam ⁊ aiax fortiter pugnauit: dubiū eī̄ an de eodē fiat lo
cutio aiace meli⁹ itaqꝫ dicitur aiax venit ad troiam ⁊ idem
fortiter pugnauit.

Item ſecundum priſcianum quindecim ſunt pronomina ſimplicia ⁊ latina que habentur in donato.

Item hec duo ꝓnomina is ⁊ ille componuntur cum ecce ⁊ dicim⁹ eccum eccam eccos eccas hoc eſt ecce eum eam eos eas. Et ellum ellaꝫ ellos ellas hoc eſt illum illam illos illas

De cōpoſitiōe pronominum

Item ille ⁊ iſte componuntur cum omnib⁹ caſibus huius pronominis hic preterqꝫ in dtō ⁊ ſemper in medio ponitur aſpiratio vt in maſculino iſthic iſthinc ab iſthoc in feīo genere iſthec iſthācab iſthac in neutro ſingulari ntūs accūs ⁊ vtūs hn̄t iſthoc in plurali iſthec Que quidē pronomīa fiunt aduerbia aſpiratione poſt poſita vt illinc illuc illorſum Illic illac illucuſqꝫ. Item iſtinc iſtac iſtorſum iſtic iſtuc iſtucuſqꝫ

Item omnes obliqui terminati in s huius pronominis hic ⁊ ille cōponuntur cum hac dictione ce vt huiuſce haſce hoſce que idem ſingnificant cum ſimplicibus huius hos his

Item illiuſce illoſce illiſce illaſce hoc eſt illius illos illis illas itē hec tria pronomina me te ſe compoſita cum ſe ipſis dicunt diſcretioneꝫ vt meme hoc eſt meipſum tete hoc eſt te ipſum ſeſe hoc eſt ſe ipſum.

Item teſte priſciano met non componitur cum tu vt non dicimus tumet ne ſcꝫ puteꝛ hoc ꝟbum tumet pro quo ergo dicebant antiqui tute. Emius. O. tite tute tate tibi tanta tyranne tuliſti vel pro eo etiam dicibant tutemet vt. Lucretius tutemet a nobis iam quouis tempore vatuꝫ ꝙ tamen aliĳs ei⁹ caſibus met ſyllaba iungitur vt tuimet tibimet

Item hec pronomina ablatiui caſus feminini generis eodem priſciano auctore mea tua ſua noſtra veſtra vel componuntur cum apte vt meapte tuapte ſuapte noſtrapte. veſtrapte. Que ſi coniunguntur caſui manent pronomina vt ſuapte natura viuit ſin vero ſine caſu fiunt aduerbia vt ſuapte fecit vel hec pronomina componūtur cum ſillaba tim vt meatim tuatim ſuatim noſtratim veſtratim. Sunt aduerbia ⁊ ſignificant vltra ſignificationem primatiui ideoma vt iſte loquitur meatim hoc eſt meum ideoma vel mecum.

Eſtqꝫ mei vel mis in prima tuqꝫ ſuiqꝫ
Recto perſone non ſeruit regula prime

De ꝓnomibus primi ordinis

Item Tria ſunt pronomina primi ordinis vt ego tu ſui quorum declinatio clare habetur apud donatum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Circā voca
bula

¶ Itē hec tria pronoīa ego tu ſui binos gtōs ſortita ſunt mei tui ſuī. ⁊
mis tis ſis ſʒ alteri hoc ē mis tis ſis actiue capiebant̄ in q̄rum locū ſuc
ceſſare meꝰ tuꝰ ſuus: q̄ poſſeſſiua ꝓnomia vocant̄ vt patebit. Ennius
ingēs cura mis cōcordibꝰ eq̄parare: Mis ꝑ meis poſuit non pro mei
Quia mei tui ſui nunq̄ʒ niſi paſſiue capiunt̄ vt ꝓprie memoria mea ac
tiue accipit̄ qđ ſcʒ ego recordor memoria mei paſſiue qđ ſcʒ alij de me re
cordant̄ ſic dolor meꝰ q̄ ſolicitor: dolor mei q̄ alij ſolicitant̄. Copia mea
quā ego poſſideo copia mei q̄ ab alijs poſſidet̄. Poteſtas mea quā habeo
poteſtas mei qua habeor ſunt tamen queda ancipiter habētia ſignifica
tionem: Que tamen facile diſcerni poteſt nam cuʒ dico hec ē ps mea
nō de ꝑte corporis intelligo ſed hereditatis. Et rurſus hec ē ps mei nō
de hereditate ſʒ de corpore. Sic manꝰ ps mei eſt non mea. Fundus ps
m ea non pars mei.
¶ Itē in plurali nr̄m ⁊ veſtrū referūt̄ ad mis tis vt nemo nr̄m veſtꝝ ⁊
nō nr̄i vr̄i ſic nr̄i ⁊ vr̄i ad mei tui vt. Habete curā nr̄i l' vr̄i ⁊ nō nr̄m ve
ſtrū. Tamē veteres maiores nr̄m ꝑ maiores nr̄i ſcripſerūt.
¶ Itē hec oīa aliquādo cōfūdunt̄ ſed perraro vt mea cauſa vl' mei cau
ſa. Therē. vt apparet deſiderio id fieri tuo: videlicʒ q̄ tu deſideraris nō q̄
deſideras. ¶ Itē hec tria ꝓnoīa mei tui ſui ita apđ auctores līgue latīe
paſſiue ſignificāt vt ea mutēt in aliā vocē cū iſtis gtīs tribꝰ ſoliꝰ ipſiꝰ vni
us cū q̇bꝰ minime cōiungerent̄ ſi nō mutarent̄ in aliā vocē. Cicero dico
mea ipſiꝰ opa rēpublicā eſſe liberatā idē ſoliꝰ eñ meū peccatū corrigi nō
p̄t. Idē ex tuo ipſiꝰ anīo cōiecturā cepis nō eñ dixit. Nō licuit mei vni
us opa: mei ſoliꝰ peccatū tui ipſiꝰ animi: Item ſimili modo in plurali
Quintilianꝰ deīde cū ſatis vires eoꝝ explorauerūt ſue ipſorū fiducie ꝑ
mittūt nō dixit eñ ſui ipſoꝝ fiducie: nr̄i q̄q̄ʒ theologi q̇ ſacras lrās inter
pretati ſunt hoc diligētiſſime obſeruauerūt vt dn̄e exaudi vocē meē cla
mātis ad te. Itē dn̄e memorabor iuſticie tue ſoliꝰ Itē alibi ſuſtulit
de latere meo ancille tue dormiētis: Et tuā ipſiꝰ aīam ꝑtrāſibit gladiꝰ.
¶ Itē licet hec ꝓnoīa gtī caſus ſiue p̄matiua ſiue poſſeſſiua gaudeant
his tribꝰ gtīs ipſiꝰ ſoliꝰ vniꝰ. Tamē poſſumꝰ ⁊ triū ⁊ q̄ttuor eleganter
dicere ſimilit' oīm pluriū tuꝰ cūq̄ʒ ⁊ ſi q̄ ſūt huiuſmodi. Cicero ſi volūta
ti vr̄e oīm parani Itē brutꝰ q̄ vris paucoꝝ reſpōdeat laudibꝰ Itē ve
teres ſas ꝑ ſuas vſurpauerūt eniꝰ ꝟgines nā ſibi q̇ſq̄ʒ domi romanꝰ hʒ
ſas ſimilit' ſam ꝑ eā Itē necq̇ſq̄ʒ in ſomnis vidit p̄uſq̄ʒ ſam dicē cepit
¶ Itē ſui ⁊ eius deriuatiuū ſuꝰ reciproca ſunt ꝓnomia q2 ſicut recipro
cat̄ ſpiritꝰ cuʒ recipit̄ ⁊ vada viciſſim alluēs littꝰ ita hec ꝓnomia ad id
vnde ꝓdierūt reuertunt̄ hoc ē referūtur ad p̄ncipale agēs tercie ꝑſone q̄
re nō dicimꝰ ego dixi ſibi: Nō ē ſibi cure reſpublica tu fugiſti ſecum: vt
vulgus indoctoꝝ loq̇tur. q2 nulla ē in is reciprocatio ideo ita dicēdum

Ego dixi ei nō ē ei cure reſpublica: tu fugiſti cū eo ſimili mō nō ē fas di-
cere vidi ciceronē ⁊ fratrē ſuū ſꝫ vid iciceronē ⁊ fratrē ei⁹ ecōtrario ve-
ro dicit in ſacris lr̄is oīa a te expectāt vt des illis cibū in tēpore: ibi p-
culdubio reciprocatio ē ideoqꝫ nō illis ſꝫ ſibi ē ſcribēdū ſicut em̄ recte di-
cim⁹ omnes expectam⁹ vt des nob eſcā in tpe ita dicēdū ē oīs expectāt
vt det ſibi eſcā i tpe qꝛ reciprocatio ſit ad ternā pſonā tm̄. Itē paꝝ latie
triaāſlatū eſt a gloria eoꝝ repulſi ſunt p gloria ſua aliqn̄do indifferent
ſe p ipm accipit p vt ad ilius de q loqtur vl' ad nr̄aꝫ pſonā ſermonē refe-
ram⁹ in q̄rū altero reciprocatio ē alt' nullā hꝫ reciprocatiōem ſibi cauſa
oīs optāt qd ſibi vtile ē ⁊ oēs optāt qd ipis vtile ē illd ad pſonā eius
de q loqmur refert hec ē ad terciā pſonā ⁊ māifeſtā hꝫ reciprocationem
hoc ad pſonā nr̄am ideoqꝫ nulla ē in eo reciprocatio Itē ecōtrario ali-
quādo is aut ipe aut ille p ſui ſu⁹ ponit dūtaxat ad vitādā āphibologiā
h̄ ē ſmōis ābiguitatē ci. brut. ſic ſcribit is ſoceri iſtituo quē qꝛ coopta-
t⁹ i augurū collegiū nō erat: nō admodū diligebat: pſerti cū ille q ſceuo-
lā ſibi minorē natu geneꝝ ptuliſſet notat hūc locū qntilian⁹. Et id ſibi
tā ad locoꝝ qꝫ ad faniū referē poſſe teſtat qd ſi dixiſſet ei de fanio vtiqꝫ lo-
cut⁹ itelligeret. ¶ Itē pterea ſu⁹ aliqn̄ p ppri⁹ accipit ſꝫ ſuis velle ſuū
cuiqꝫ ē nec voto viuit vno ⁊ iterdū huic pnomi addit ſibi nulla neceſſi-
tate ſꝫ veluti cuiuſdā feſtiuitatis grā therēti⁹ ſuo ſibi hūc gladio iugulo
cicero ſuo ſibi victitāt ſucco itē dicim⁹ ſua iſti⁹ ē natura ſu⁹ ē illi⁹ mos
Itē ſm pottū ſu⁹ hꝫ vtm̄ nā qd in ſacris lr̄is legit laudate dn̄m oēs
angeli eius: ibi pfecto angeli ſui legēdū ſm eūdē ē et vti caſus. Quare
virgili⁹ ſi opus pfeciſſet ſcripſiſſet viuite felices qb⁹ ē fortūa pacta iā ve-
ſtra vbi nūc legit iā ſua. Nā qd alibi dixit quiſqꝫ ſuos patim ur manes
nō refert id ſuos ad primam perſonā quia ſic reſoluenda eſt oratio nos
patimur manes ſed quiſqꝫ noſtrum ſuos.

Debet ius facere genitiuum norma ſecunde — De pnōībus ſecūdi ordinis
Debes formare per eam pronomina quinqꝫ

¶ Item qnqꝫ ſunt pnomina ſecūdi ordinis vt ille ipſe hic ⁊ is quoꝝ de-
clinatio ſatis patet i donato ſub qbus cōprehēdit idē qd declinat vt is

His octo ſpecies primaria dicitur eſſe — Notabilia
Monſtrant ⁊ referunt hec ⁊ quaſi fixa manebunt
Is ſuus ipſe ſui referunt. ſed cetera monſtrant
Ille refert monſtrat non facit hoc aliud
Deqꝫ tribus primis ſeptem ſit origo ſupremis
Perſonas duplices hec deſignare videntur

Cum poſſeſſore poſſeſſio ſignificatur

¶ Hic ponit duo notabilia de ꝓnoibus. Primū ꝙ octo ſunt ꝓnomīa
primitiua. qꝛ a nullo deriuāť. vt ego tu ſui ille ipē iſte hic ꝛ is. Cetera ſe-
ptē deriuatiua. qꝛ formanť a tribus ꝑmis. hoc ē ab ego tu ſui. Et ſcant
duplicē poſſeſſionē actiuā ꝛ paſſiuā teſte ꝑſciano. vt cū dico ager meus
ſola vna poſſeſſio eſt. Sꝫ ager mei ſerui duplex ē qꝛ ego poſſideo ſeruū ꝛ
ſeruꝰ agrū. Scd̄m notabile ē ꝓnoīa capiunť relatiue ꝛ demonſtratiue
vn̄ ſcd̄m Alexandrū quattuor ſunt relatiua. vt is ſuꝰ ipſe ſui. Cetera de
monſtratiua: vn̄. Hic ego tuqꝫ meus nr̄ vr̄ tuus iſte. Nr̄as ꝛ vr̄as de-
monſtratiua vocanť. Et hoc ꝓnomē ille capiť demonſtratiue ꝛ relati-

Cira voca-
bula

ue. Exēpla patebūt in expoſitiōe ꝓnominū. ¶ Itē differt hic iſte ille.
Quia hic ſcat rem ſiue locū loquēti ꝓximū Cicero nihil hic noui ē qd̓
ad te poſſim ſcribere. Iſte ꝟo rē aut locū ꝓximū ei cū quo loq̄mur ħ ē ꝓ
ximā audiēti. Idē. Tū iſtis faucibꝰ iſtis lateribꝰ iſta gladiatoria totiꝰ
corpis firmitate tm̄ vini exhauſeras. vt tibi neceſſe eēt in ꝯſpectu ppl'i
vomere poſtridie. Sed ille locū aut rē remotaꝫ ab vtroqꝫ. Piniꝰ Hec
oīa ad vos ex illa ꝓuincia Aliqn̄ tn̄ iſte capiť ꝓ hic. Cicero. Cū iſto tpe
ſtent cū gladijs armati. Quintilianꝰ Iuuenis iſte de duo ſūma in rebꝰ
hūanis mōſtra fingunť. Nōnunqꝫ etiā ille ꝑ dignitatē q̄ndā aut emi-
nētiā poniť. vt architas ille. Tarētinꝰ Cato ille cēſorius. Alexāder ille
magnꝰ. Aliqn̄ maiorē dūtaxat expſſionē ſt Virgiꝰ. Ille ego q̇ quōdā
dulci modulatꝰ auena. ꝓnoīa eni maioris ſunt pōderis q̄ꝫ voce ondant
Nā qd̓ nō apte dicūt ītelligi volūt vt illud maronis. Me ne incepto
deſiſtere victam Sub illo ꝓnoīe me ītelligit reginā deoꝝ ſororē ꝛ ꝯiugē
Iouis Sic Cicero ī epl'a Ego oī officio ac potiꝰ pietate erga te ceťis
ſatiſfacio oībꝰ mihi ipē nūqꝫ ſatiſfacio. vbi intelligit ſe ipm̄ talē q̇ cū lē-
tulo familiariſſime vixit: ꝛ q̇ tot bn̄ficia ab eo accepat. Inťdū ille poni
tur ꝓ is Horatiꝰ. Qui didicit patrie q̇d debeat ꝛ q̇d amicis. Quo ſit
amore parēs q̄ fr amādꝰ ꝛ hoſpes. Q̄d ſit ꝯſcripti qd̓ iudicis officiū q̄
ptes ī bellū miſſi ducis. Ille ꝑfecto reddere ꝑſone ſcit ꝯuenictia cuiqꝫ.
¶ Itē ſil'i mō vſurpanť aduerbia hoꝝ triū ꝓnoim vt ħ hinc huc locuꝫ
ꝓximū loquēti vl' ſcribenti. Illic illinc illuc locū ꝓximū audiēti l' ei ad
quē ſmo vl' lr̄e diriguntť. Iſtic iſtinc iſtuc locū remotū ab vtroqꝫ ¶ Itē
dr̄it is ꝛ ħ. Quia is ſpacio lōgiori accipiť. ħ ꝟo ꝓpinq̄ori. Que tn̄ ſepi
us ꝯfūdūť. hoc ē is ꝓ ħ ꝛ ecōrio. Hic aliqn̄ capiť ꝓ tal'. Et qn̄ aduerbiū
eſt ꝓ tali loco Virgiliꝰ. Hic pietatis honos ſic nos in ſceptra reponis
Idē. Hūc ego te Euriale aſpicio: Plautꝰ. Hic ne eē optuit q̇ frugi eē
hoc ē in tali loco ꝛ tā ſordido. Itē hec pl'is nūeri neutri gn̄is. Aliqn̄ cū
fēis dꝛ. Mos eni veteꝝ fuit vt neutra iūgerenť fēis virgi. Hec qꝫ non
cura nob̓ leuiore tuēde cū de capris loquať Therē. Hec adornāt ꝛ lauēt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

cum ſermo ſit de ancillis. Et qđ ſi cōponat̄ cū ad ꝑpoſitione. p̄terea ſ̄t Salu. Cognouerā ꝑuis copijs bella geſta cū opulētis regibus. At hec ſcia belli gallos an̄ rhomanos fuiſſe. ¶ Itē hic ip̄e ille ponunt̄ relatiue ꝛ demōſtratiue. relatie. Seneca. q̇ hoc facit ſane prudēs appellādus ē Hic q̇ te ꝑcuſſit ē bon⁹. Ego deū colo ip̄e bn̄facit bonis. Uirgili⁹. Ille ego q̇ quōdā gracili modulat⁹ auena. demōſtratiue Nō tn̄ hūc vides: Therē. vidē tu illū Thais. Sed ille qn̄qꝫ cū ꝓnoib⁹ diſcrete ponit̄. vt egoip̄e tuip̄e illeip̄e. Aliqn̄ faciūt euocationē vt ip̄e remitto. Uirgili⁹. Ille ego q̇ quōdā gracili modulat⁹ auena. Itē ab hic ꝓnoīe ꝛ aduerbio fiūt hicce ꝛ hiccīe eiuſdē cū hic ſ̄catōis. Ab is fit idē qđ accipit̄ ꝓ is de mū. Aliqn̄ ꝓ etiā. Quintilian⁹. Si cāꝫ bn̄ficiȳ dicat adultera. nō mar ci cathōis dānata iudicio videt̄ q̇ nullā adulterā non eandē eē veneficā dixit. Hinc fit itidē q̄ſi itē qđ ſ̄t ſil'r eodē mō. Et idētidē qđ eſt freque-ter eodē mō. Ab is etiā fit ibi aduerbiū qđ dr̄ cū loc⁹ ſemel demōſtrat̄. a q̇ ibidē cū loc⁹ ſepi⁹ demōſtrat̄. Inibi ſ̄t in eodē loco vel ſic etiānōnū q̄ꝫ mox. Apuleus multa inibi dicta ſunt que cōmemorare non ē opus. Cecili⁹ liber ne es: Nō ſum verū inibi ē Plaut⁹ Nos domū ꝓperam⁹ vos inibi adeſſe. Itē nullibi qđ ſ̄cat in nullo loco. Ideo ꝛ iccirco que ſi-gnificāt eandē cauſam. Item veteres dixerunt em pro eam ꝛ eum ꝓ eo dem Itē is etiā vrbs fuit a babylonia diſtās itinere dieꝝ octo apud quā ē is fluui⁹ q̇ bitumē toti⁹ babylonis ſubminiſtrabatur. Itē ipſe cū eo-dē pondere vt ego vſurpatū ē tam in ꝓſa orōne q̄ꝫ in verſu. Ars etiā exi git vt ipſus nō ip̄e dicam⁹ Therē. Ipſus mihi dau⁹ dixit

Tерciū no-tabile

Formas quis vel qui donato crede minori

¶ Itē quis vel q̇ eſt nomē habens ſcđam declinationē ꝓnoīs vt ptꝫ in donato. Et capit̄ interrogatiue relatiue infinitiue vt patebit ibi. Que querūt ꝛc̄. ¶ Itē quis ꝛ q̇ hn̄t diuerſa cōpoſita ꝟ⁹. Cū quis nāqꝫ piā ſi ne qui ꝯiunge putas quā: dam vis cūqꝫ libet q̇. ſine q̇s retinet. Un̄ no-ta qn̄ quis vel qui non ponunt̄ in principio cōpoſiti in fēīo ꝛ in neutro pl'i hn̄t in fine qua ꝛ non q̇. vt ſiquis ſiqua ꝛ non ſique Sin vero ecōtra rio ponuntur in principio compoſiti habent que et non qua. vt quiſqꝫ queqꝫ mulier queqꝫ aīalia et non quaqꝫ. Unde quinqꝫ ſunt compoſita que habent quis in fine et qua. vt ſiquis enquis numquis aliquis ne-quis. Et ſex que in principio habent quis vt quiſquis quiſqꝫ quiſq̄ꝫ quiſnam quiſpiam quiſputas cum vnuſquiſqꝫ ꝛ hec habent in fine femi nini ꝛ neutri generis que et non qua.

De ꝓnomī nib⁹ terciȳ ordinis

Tercia per primam fit nominis atqꝫ ſecundam
Has tres diſtinguit donatus ſufficienter

¶ Item quinqꝫ ſunt ꝓnoīa tercij ordinis vt meus tuus ſuus noſter ⁊ veſter. Quorum declinatio patet apud donatum

De ꝓnominib⁹ quarti ordinis
Circa vocabula

Quarta quidem terne par debet nomini eſſe

¶ Itē duo ſunt ꝓnoīa quarti ordinis vt nr̄as ⁊ vr̄as q̄ h̄n̄t atis ī gtō ⁊ declināꝛ ſicut noīa tercie declinatiōis in as h̄n̄tia atis in gtō

¶ Itē quō differūt mea tua ſua nr̄a vr̄a. ⁊ mei tui ſui nr̄i vr̄i. prius patuit Sed olim dicebaꝛ mi ius. qd̄ format mi in vtō deponēdo vs. ſicut ꝓpria noīa in ius: q̄ vtūs māſit apud nos ꝓ vtō mee. Tn̄ meus etiā reperiꝛ habere meus ī vtō. vt Popl'e meus qd̄ feci tibi Itē tu⁹ a tui. ſuus a ſui. nr̄ a nos. nr̄as a nr̄. Sed nos ab ego. ſic vos a tu a q̄ veſter ⁊ vr̄as Et dr̄ noſtras a nr̄a gente vel patria. ſicut vr̄as e vr̄a gente vel patria. Et repiꝛ in omni genere. ⁊ ſic etiā ſcant rem adiacentē genti vel patrie Tullius. Putares ne vnq̄ꝫ vt nr̄i verba deeſſent non ſolum iſta oratoria ſed etiam hec leuia noſtratia.

Capitulū ſecundū de heteroclitis

Hec tibi ſignabis que declinans variabis

¶ Capl'm ſcd̄m in quo docet autor declinare noīa heteroclita ⁊ hetrogenea hoc eſt irregularia declinatiōe vl' genere noīa. Nā heteroclitum dr̄ qd̄ alterne decliaꝛ Ex ἑτερος h̄ ē alterū atqꝫ reliquū ⁊ ΚΛΙΤΟΝ qd̄ ē decliatū ſiue mutatū etiā cōponitur cū gen⁹ ⁊ dr̄ hoc eſt alterius generis

Heteroclita ſunt ſeptuplicia:
- Quedaꝫ ſunt genere tm̄. hoc ē que variaꝛ ꝑ gen⁹
- Quedaꝫ declinatione tantum. vt vas
- Quedā genere ⁊ declinatione ſimul vt paſcua
- Quedā nūero hoc ē q̄ carent altero nūero vt arma
- Quedā caſu hoc ē q̄ carent certis caſibus vt dapē
- Quedam ſignificatione. vt calx

¶ Item heteroclita genere ⁊ declinatione ſimul ſunt quadruplicia.

De heteroclitis gn̄e ⁊ declinatiōe ſimul

Paſcua ſola datur ſed paſcua plura dabuntur
Eſt zyzania ſunt zizania plura nieqꝫ
Balnea dic vel eas non prius ſed eum das
Sic ⁊ amigdola dic la fructus luſqꝫ ſit arbor

In ſingl'i gn̄is feminini ⁊ pme declinationis: Paſcua, zizania, balnea vel um, amigdela vel um orum vl' arum: In plurali generis neutri et ſecūde declintionis vl' feminini gn̄is et pme decliā. ⁊ ſic nō ſūt hetoclita

¶ Item a paſco deducitur paſcua Et eſt locus fertilis in quo pecudes paſcunꝛ: ſiue ager paſcu⁹ ſit ſiue pratū ſiue mōs ſiue collis paſcuā ſiluā

appellat paulus. Jtē zizania grece dicit̄ loliū latine. Cuiꝰ ſi ſuccū triti-
co emolat̄ vt panis inde fiat inducit ſomnū. Jtē Balneū locꝰ ē in domi-
bus in q̄ ad lauandū aque calide ⁊ frigide q̄ ⁊ balnearia dicunt̄. Cicero.
Eo latere qḋ ꝑmū eſt balnearijs colūnas poſuerat. Sed therme aꝝ
dicunt̄ loca naturalit̄ calida aquaꝝ in quibꝰ homīes ſe lauāt. teu. heyte
bade. Jtē hypocauſtū locus ē ad ſudādum. hꝫ em̄ ſub pauimēto locū va
cuū in q̄ ſuccenſus ignis calidos vapores emittit excitatqꝫ ſudorē. Cal
dariū ex q̄ aqua calida haurit̄. Tepidariū ex q̄ tepida. Frigidarium ex q̄
frigida. Apoditeriū antebalnei ſiue hypocauſti. in quo ſe exuūt hoīes.
Jtē amigdola dr̄ nux longa vł nux greca hn̄s nucleū diſſimilē latitudi
ne teu. eyn mandel. Cuiꝰ arbor dr̄ amigdolus. ⁊ ſic ē generis fe̅i. Sꝫ hic
amigdolus hec amigdola hoc amigdolū fructū arboris ſignificat

Delicium tibi ſit mihi ſemper delicie ſint
Hoc epulum comedis epuleqꝫ parantur amicis

Jn ſinglari gn̄is neutri ſc̄de decli.	Epulum deliciū gauſapū vł a oſtrū vł a	learū ciearū pearū oſtreaꝝ	Jn pł'i gn̄is feminini ⁊ prime declinationis

Jtē deliciū vł delicie dicunt̄ que maxīe nobis voluptatꝭ hoc ē quibꝰ
ꝑ voluptate vtimur. vt ſunt aues canes libri arma puella Cicero tulli
ola delicie nr̄e Marcial. Stelle deliciū mei colūba. Catullꝰ Suetoni
us Titꝰ amor ⁊ delicie generis hūani. Jnde delicatꝰ hoc ē plenꝰ delicijs
Delicate aduerbiū. delicia lignū ē qḋ a culmīe ad regulas angulares ꝟ-
ſus faſtigiatū collocat̄ inde tectū ipm̄ deliciatū ⁊ regłe deliciares appella
te. Epule q̄ſi edipule ab edendo dicte Sūt aūt cibi miſterio hoīm ī no-
ſtrū vſum ꝯparati. Epulū ꝟo in ſinglari nūero ꝑcat ſolēniores epulas:
⁊ ꝓprie publicū ꝯuiuiū in ꝓpatulo nūeroſis ciuibꝰ exhibitū ſiue ī dedi-
catiōe tēpli ſiue ludis ſiue in funere alicuiꝰ magni viri. veteres epulam
q̄ꝫ in ſinglari nūero dixere Epulones q̄ in dicēdi ioui ceteriſqꝫ dys epu
las ꝑtātem habebāt quoꝝ erāt tres q̇ dicti triūuiri. Jtē gauſapes maſ.
gauſapa feīo ⁊ gauſape neutro ⁊ gauſapū teſte ꝑſciano declinari pōt. ⁊ ē
mēſale ab vtraqꝫ ꝑte villos hn̄s Horatiꝰ gauſape purpureo mēſā ꝑter
ſit huic gauſapina genꝰ veſtis. Jtē oſtrū purpura ē dicta ab oſtrea in q̄
piſcis repit̄ apud tyriū ex cuiꝰ ſanguie tingit̄ purpura Sed oſtria ſiue
oſtrie ſunt piſces degētes in teſtis. differt tn̄ a conchis. nā conche ſunt
piſces q̄ teſtā leuē hn̄t ac politā ſiue denticulatā. oſtrea ꝟo que aſperā ſca
brāqꝫ Etiā conche dicunt̄ teſte duriores. Ouidiꝰ oſtreaqꝫ in chonchis
tuta fuere ſuis oſtra cū a grecis teſta dr̄ oſtracina ſuffragia athenienſiuꝫ
data in fuliginis vaſis

Pro voca-
bulis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Tignus vel tignum declines piſaqꝫ piſum

Hec p̄me l' ſe cūde declina.

Piſa vm
tapeta tis te l' tū l' es
antica vl' vm
poſtica vl' vm
medica vl' vm
ſchorta vl' vm
ſtrata vel m
cauteria vel vm
penicilla vl' vm
regilla vm

gn̄is fe̅i vl' neutri

Dolabra vl' vm
tribula vel vm
colaſtra vl' vm
ſtragula vel vm
textrina vel vm
piſtrina vl' vm.
ſutrina vel vm
piſcina vel vm
pāthéa l' ŕ neutꝛ

¶ Itē ſub his potius cōprehendunł gauſapū ꝛ oſtrū. ¶ Itē noīa librox in a in ſingl'i ſunt generis fe̅i. ꝛ p̄me declinatiōis ꝛ ſignificāt ſciētias. Sed in pl'i generis neutri ꝛ ſcd̄e declinatiōis ſ̄cant libros iſtax ſciarum. vt muſica grāmatica rhetorica phiſica ꝛc̄ ¶ Itē antica media producta ps eſt p̄orıs ſpacij in augurio ſuſpicēdo teſte Seruio. Poſterior āt ps poſtica. Et teſte gellio in dictiōe poſticū dextra antica: ſiniſtra ṽo poſtica. Sic ea celi ps q̄ ſole illuſtrał. ad meridiē dicił antica. Que ad ſeptrionē poſtica d̄r. Etiā ſunt ediū qꝫ q̄ an̄ nos antica: q̄ p⁹ nos poſtica ¶ Itē piſū ē gen⁹ legumis notū. Etiā Piſa ē oppidū Archadie. ī de piſei. Etiā a piſum piſones. ſicut a lente lenticuli. Tapeta ē ornamētū q̄ pauimenta ſternunł in eccl'ijs. Virgi. Armaqꝫ crateraſqꝫ ſil' pulchraſqꝫ tapetas. Ouid. Poſitiſqꝫ tapetib⁹ altis. Virgi. Inſtratos oſtro alipedes pictiſqꝫ tapetis De q̄ adhuc clari⁹ Itē medica media canua ediū. Etiā medica herba ē. que etiā dicił melica que ſemel ſata decē durat ānos. teſte Marco. Catone Scorta vl' vm ꝓprie ē coriū aīalū que craſſiorem hn̄t pellem ac duriorē vn̄ ſcortū dicił meretrix eo q̄ in grabatul' pelles ſtratas tenere ꝯſueuēt. Sꝫ ſcortes arietinox teſtiū pelles Anticena vl' vm cibus q̄ dał poſt meridiē ante cenā. ſtrata vl' tuꝫ via ē regia Sed ſtratū tm̄ eſt leticia Cauteria inuſtio maleficii in genis. Regilla regie alicuius veſtimētū inſigne. Plautus. Quid erat induta an regillū an mendiculā. Hoc eſt paupis mulieris veſtē. Penicilla ē ſpongea a peniculus. Textrina ē locus texendi. Et nota noīa ſignificātia officinas terminanł. in vm vl' in a. vt Piſtrinū l' na locus pinſendi Dolabꝛ inſtrumētū quo dolał lignū teuto. cē ho uel Antipēdiū inſtrumētū pendēs ante altare Itē ŕbula vl' tribulū gen⁹ ē vehicl'i q̄ frumēta terunł. Vir. Tribulaqꝫ trahe qꝫ ꝛ iniq̄ pōdere raſtri. Sꝫ ŕbul⁹ p̄mā corripit ꝛ idē ē qd̄ cardu⁹. Ouidi⁹ Lolium tribuliqꝫ fatigāt ŕticeas meſſes Colaſtra vl' vm nouū lac. Stragula eñ ſtripe. Pāthera l' pāther ē aīal diuerſi colox. q̄ ſūt q̄druplicia. Pꝛio hec

Circa vocabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Eſt locus atqꝫ loci ſunt artes ſunt loca terre
Eſt iocus atqꝫ ioci. ſunt ꝛ ioca plurima genti
Balteus addatur filum plurale ſequatur
Tartarus ater habet plurale ra vinaqꝫ dant rum
Sibulus hic dices ſed ſibula plurima iūges
Supparus eſto comes prius hic tenet us. ſꝫ a ſubdes
Tenarus infernus ſic menela dic ꝛ auernus
Dyndyma pileus hiſmara gargarus aſſociamꝰ

In ſingl'i gene ris maſ.	Sibulus Supparus Tartarus Infernꝰ menalus Auernus Didimus	In pl'i gn̄is neutri	hiſmarus gargarꝰ locus iocus Balteus forus Taygetus	q̄ h̄nt in pl'i l'a ſm̄ Iſidoꝝ

De heteroclitis heterogeneis

¶ Itē hec in ſingl'ari declinant vt dn̄s. In pl'i vt ſcām̄ū. Itē locꝰ pp̄e ē ſupficies corpis ꝯtinētis imobil' pmū. Et ſic ē hetoclytū. Tn̄ p eo ſcato repit in pl'i i maſ. ge. Uir. ij. Eneidos. Iuuat ire ꝛ dorica caſtra. deſertoſqꝫ vide locos. littuſqꝫ relictū. Sꝫ p alijs ſcatis ſp ge. maſ.. Vꝛ etiā ē ſedes argumēti. Etiā ponit p gn̄e. Saluſtiꝰ. Natꝰ haud obſcu ro loco. Itē loculꝰ h̄ ē ſaccꝰ q alio noīe vulua Bulga ꝛ marſupiū d̄r ꝛ ca pſula. Itē iocū dicimꝰ qđ ē ꝯriū ſerio qꝛ ē facetia ꝛ iocūditas in ꝟbis a ꝟbo iocoꝛ. Nā ꝛ tr̄e ꝛ pmittē aliqn̄ iocꝰ ē. Itē balteꝰ. idē ꝙ cingu lus. Scđo ē ornamētū militū. Tartarꝰ ſedes ē iferoꝝ ꝛ appellat alio noīe orcꝰ. ꝛ d̄r a ΤΑΕΑΤΟΜΑ ꝟbo qđ ē ꝯturboꝛ. qꝛ illic oīa ꝑtbata di cunt. Scđo d̄r aliqs ex tartaria. Sꝫ Tartarū ſt fecē vini. Itē ſibilꝰ ē ſonꝰ ore facꝰ ꝛ dētibꝰ fractꝰ a ſibilaē ꝛ eſt ꝯtūelioſa ſcatio vocis. In̄ exi bilare ē aliquē tumultuaria ſibi latratione expellere. Itē ſupparꝰ vl' vm ē genꝰ toge leuis atqꝫ anguſte dictū ab eo ꝙ ſupinducat. Lucanꝰ Sup para nudatos cigūt āguſta lacētos. Ponit tn̄ aliqn̄ ſuppaꝝ p ſinu ꝛ ru gatura pānoꝝ. idē iāqꝫ pādēs. Suppa veloꝝ pituras accipit auras. itē Tēarꝰ mōs ē lacōea q tenaꝝ oppidū amicl' ppinquū. Sub q rupē ee ferūt p quā ē it ad iferos. Senica i tragedijs Spartana tellꝰ nobile at tulit iugū dēſis vbi ecꝯr ſerenarꝰ ſiluꝰ pmit ꝛc. Itē Didimꝰ mōs fri gie ē. Uir. Itē p alta dindima i q ſacra fiebāt. Cybele mr̄i deoꝝ. iō dicte didime ꝛ didimene Itē Gargara cacumē idie mōt d̄r ꝛ oppidū ſb eodē mōte ꝛ tota miſia. iux quē mōtē idā lacꝰ ē quē gargarō vocāt. Hiſmarꝰ nomē mōtꝭ tracie Itē ifēnꝰ d̄r ab ifra qꝛ ē locꝰ infernꝰ. ſcꝫ i cētro tr̄e. ſic coꝛ i medi corpis. pph̄a Eripuit dn̄s aīaꝫ meā d ifēno iferioꝛi nihili cī

Circa vocabula

centro inferi⁹. Etiã capiť adiectiue. Boeti⁹ infernas adijt dom⁹ item
pile⁹ tegmen capitis ē ſiue qđ ex pilis ꝯficiť ſiue qđ pilos capitis tegit
vnde piliati ſerui dicebanť q̄ pileo ipoſito vendebanť. Auern⁹ loc⁹ ē in
ferni ⁊ ſepi⁹ capiť ꝑ inferno. Jtē menal⁹ mōs eſt archadie ⁊ oppidum
eiuſdē nois qđ ⁊ menala diciť in cui⁹ mōte hercules aprũ occidit mire
magnitudinis q̄ diciť menalius a menalo mōte vñ ſeneca in tragedijs
ſolitũ denſis hiſpidũ. Erymāthi iugis archadica quater nemora mena
liũ ſuē. Item forũ loc⁹ negociatiōis q̄ venalia feruntʼ vt forũ iuliũ foruz
flamminium forũ ſemproniũ vñ dicim⁹ forũ boariũ in q̄ boues vēdunť
forũ oleriuz in q̄ herbe vendunť forũ piſcariũ. for cupedinis in q̄ vendũ
tur cupedia. Cupes em̄ ⁊ cupedia antiq̄ lautiores cibos noiabāt etiã di-
ciť loc⁹ in q̄ cũ pplo agiť contiones habenť lites tractanť qđ ibi iudi-
cia ferunť vñ ⁊ forēſes dicunť q̄ in foro verſanť ⁊ forēſie veſtes q̄b⁹ in-
foro vtunť. Circũforanei q̄ circũ fora ſpaciantur venditātes aliqđ aut
emētes quare hiſidor⁹ male dixit for⁹ ꝑ loco litis. Sz fori i plurali ſũt
tabulata nauiũ ab eo ꝙ incenſ⁹ ferāt ſi q̄dē ꝑ eos naute diſcurrũt virgi
li⁹ impleſſemqȝ foros flāmis. ¶ Jtē tayget⁹ mons ē peloponeſi teſte
ptolomeo lucan⁹ Belidiqȝ i culta iuuēt⁹ taygeti virgi virgib⁹: baccha
ta laceuis taygeta cũ to ꝛteli⁹ credit eſſe generis feminini

Cui celum ſeruit celos ⁊ cuncta creauit
Sic raſtrum raſtros porrumqȝ facit tibi porros
Frenum detur equo frenos ⁊ frena teneto
Sic clauſtrum formas filum pariterqȝ capiſtrum

In ſingl'i gn̄is neu. { Celum, raſtrum, Porrum, frenum } — In pl'i ge-neris maſ. < clauſtrum, filum, capiſtrum > hec ſeptem

Circa voca bula

¶ Item hec in ſingl'i declinanť vt ſcamnũ in pl'i vt magiſtri ¶ Jtē ce-
lũ a celo as are hoc ē ſculpere dī Et ē loc⁹ ſcōꝝ vt gaudent i celis aiē ſctō
rum ſcđo capitur pro aere vt volucres celi comederunt illud hinc ce-
lebs hoc in caſtus ⁊ q̄ celeſtē vitā ducit. Item raſtrũ diciť a rado qꝛ ra-
dit t'rā ⁊ ē inſtrumētũ ruſticũ q̄ terra radiť teu. i. egede vel q̄ palea ſepa-
rať a granis ten en harckre. Jnraſtallũ diminitiũ porrũ ē gen⁹ allei di
ctũ barba iouis a medicis ſz por⁹ foramē eſt ſitoris frenũ ferrũ ē q̄ fre-
nať equ⁹ vt faber frenũ fabricat ere clauſtrũ diciť a claudo qꝛ carcer q̄ q̄s
claudiť ſecũdo capiť ꝑ cenobio in q̄ religioſi erunt clauſi filuz idē ꝙ ne-
tuz etiã capiť ꝑ chorda alicui⁹ inſtrumēti muſici Jtē capiſtruz eſt quo
equus ligatur teu. en halter.

Carbaſus vna ratis ſed carbaſa plura videbis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Arbatus eſt ſimilis huic intuba pergama iungis
Dicimus altilia ſi plura ſit altilis vna
Conſimiliqȝ modo ſit declinanda ſuppellex

In ſinglari generis fe͞i	Carbaſus Arbutus Intubus Pergamus	In pl'i gn͞is neu.	Thymus vel vm Baccharus Altilis Suppellex	Decocto

Sex prima declinant in ſingulari. vt papyrꝰ. In pl'i vt ſcamnum. Circa voca bula
Alia duo ſunt tercie declinatōis Itē carbaſus dr̄ q̄ſi carēs baſe hoc ē
ſuſtētamēto ab inferiori pte. Et ē lini genꝰ ex q̄ p̄cipua fiunt vela naui
um. Ouidiꝰ. Uidi p̄cipiti carbaſa tenta notho. Etiā ē genꝰ veſtis ſub
tiliſſime hinc carbaſina vela dicimꝰ q̄ ex genere lini ſunt. Itē Arbu
tus arbor dicta .alio nomine vuedo cuius fructꝰ ſimilis terreſtribꝰ fra-
gris. Uirgilius. Et que nos rara viridis tegit arbutꝰ vmbra. Et po-
ma ip̄a arbuta dicunt. Idē. Dant arbuta ſilue. Alij dicunt ꝙ arbutus
frutex ſit. Itē intybus eſt herba dicta ſolſequiū. Scd̄o eſt electuari-
um dictū muſcatum. Tercio eſt inſtrumentū quo ſanguis minuitur.
dictū phlebotoma Pergamꝰ dicitur iliū vel troia Itē thymus
herba eſt gratiſſima apibus in attica regione p̄ſtantiſſima. Unde mel-
lis attici toto orbe ſumma laus exiſtimat. Uirgilius apes p[...]ſumma
thyma volant Iñ thymiama ⁊ ē dulcis odor de thymo Bactraꝰ
regio ē inde bactris nomen fluuij ſcytharum quē inhabitantes dicunt
bactriani. Inde bactria orum prouincia in ſcythia. Uirgilius'. Neqȝ
bactria neqȝ indi laudibus italie certent Item altilis pullus dicitur
gallinacius domeſticus cui opponit ornix. Sed altilis adiectiuum qd̄
altum eſt. quia altilia ſignificat aues pinguefactas. vt ſunt galli. caupo
nes Anetes ⁊c̄. Saginata vero animalia pinguefacta vt ſunt lepores.
boues ⁊ cetera. Suppellex dicuntur vtencilia domus'. teutonice. Quarto addunt ab alijs hec
huesraet.

Addūt h̄

Tignus hic	vel tignum hoc
Punctus hic	vl' punctum hoc
Scrupulus hic	vl' ſcrupulum hoc
Angiportus hic	vl' angiportū hoc
Paſtillus hic	vl' paſtillum hoc
Chyrographꝰ hic	vl' cyrographū hoc
Syngraphus hic	vl' ſyngraphum hoc
Paragraphus h̄	l' paragraphum hoc
Calendarius hic	vl' calēdariū h̄. Et alia h[...]
Orarius hic	vl' orariū h̄ (bror in arius

Quarto ab alys ad dūt h

Breuiarius hic	vl' breuiarium hoc
alabaſter hic	vl' alabaſtruz hoc
oratorius hic	vl' oratoriū h̄ Et cet'a
Lectorius hic	vl' lectoriū h̄ locoꝝ in
hibarus hic	vl' hibarum hoc (orius
dipondius hic	vel dipondium hoc
Ipogius hic	vel ipogium hoc
hipergius hic	hipergium hoc
deutronomius hic	deutronomium hoc
galerus hic	vl' galerum hoc
Sarcophagus hic	vl' ſarcophagum hoc
Acinus hic	vl' acinū hoc
Baptiſmus hic	vl' baptiſmū l' ma. tis
Cingulus hic	vl' cingulum hoc
Typus hic	vel typum hoc
Cartallus hic	vel cartallum hoc
Calatus hic	vel calatum hoc
Rhenus hic	vel rhenum hoc
Tanagarus hic	vel tanagarum hoc
Hiberus hic	vel hiberum hoc
Criſtallus hic	vl' criſtallum hoc
Smaragdus hec	l' ſmaragdū h̄ Et alia
margarita hec l' tes	l' margaritū h̄ (lapidū
Iſopus hec	vel iſopū h̄. Et cetera
Crocus hec	l' crocū h̄ herbaruz
Nardus hec	vl' nardū hoc (ꝛ arboꝝ
Natalis hic	vel natale hoc
Noualis hic	vel nouale hoc
frigor hic	vel frigus hoc
algor hic	vel algus hoc
Sanguis hic	vel ſanguen hoc
Cornus hic	vel cornu hoc
Tonitrus hic	vel tonitru hoc
Ceſtus hic	l' ceſtu h̄. Hec q̄rte de
Aſtus hic	vl' aſtu hoc (clinatōis
pec⁹ h̄ vl' hec	vl' pecu hoc
Specus hic vel hec	vel ſpecu hoc
Artus hic	vel artu hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Circa vocabula.

Item Tignus. Et differt a trabs. Trabes enim vocamus duo' tigna edificij gratia ſimul compacta. Nam cum ſimplicia ſunt non trabes ſꝫ tigna vocantur Item punctus corpus eſt indiuiduum in quo neqꝫ longitudo neqꝫ latitudo neqꝫ altitudo deprehenditur. Inde ponitur pro breuiſſimo tempore. Therentius. Tum temporis mihi punctum ad hanc rem eſt. Etiam pro minima cuiuſcunqꝫ rei particula accipitur. Cicero. Nam ꝙ queſtus es plures te teſtes habere. qui quot in ea dubij puncta tuleris. Aliquando pro fauore capitur ſiue ſuffragijs quia lege que tabellaria dicta eſt veteres ſuffragia non ſcribebant. ſed puncto notabant. Inde expuncti dicti. qui priuati fauore. Horatius omne tulit punctum qui miſcuit vtile dulci. Hoc eſt ſolius ſuffragia iudicum tulit. Item Scrupulus diminutiuum a ſcrupus quod proprie calculus hoc eſt breuis lapillus eſt qui calce offenſus preſſit. Metaphorice tamen pro pro difficultate accipitur. Seneca. Si mihi aduerſarius ſcrupulum iniecerat. Item Angiportus intra vrbem eſt via anguſta non facile peruia quaſi vicus inter domos. Itē Paſtillus dicitur quaſi paruus panis. Jetm Cirographus dicitur quaſi priuata ſcriptura teutonice. een hantſchrifft. Syngrahus quaſi ſcriptura ex alia teutonice. een nottel. Hic nota regulam. Omnia compoſita ab hoc nomine graphus rem inanimatam ſignificantia terminantur in vs vel vm. Dicitur inanimatam propter hec nomina agrographus hiſtoriographus que ſolum in vs terminantur Item Cālēdari⁹ liber in q̄ ſcribuntur calende hoc eſt quid ſingulis menſibus diebus geſtum accomodatum mutuatum locatum ſit ſcribitur. Nota regulam Nomina librorum in arium etiam terminantur in arius ſub ſub maſculino genere. vt orarium breuiarium vel. vs. Item Oratorium locus in quo fiunt orationes. Unde Nota nomina locorum in orium ſignificantia loca in quibus res exercentur etiam terminantur ī orius. vt lectorium vel lectorius. Item Dipondius quoddam genus libre. quia pondo ſignificat pondus duodecim librarum. Inde etiam dicitur Tripondium. Aſſipondium pro quibus olim dicebatur duepando. Trepondo. Unumpondo. Item Ipogius vel Ipergius ſignificat ſolem vel domum ſubterraneam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Jtē deutronomiꝰ liber ē. Biblie. Galerꝰ ē genꝰ clypei ꝟgilius ⁊ tēperat
aſtra galero. Ideꝫ nec archadiȷ́ bn̄ ꝓtegit vmbra galeri: ⁊ fit ex pelle q̄re
eū pellirē vocāt. Sarcophagꝰ ſm̄ pliniū lapis ē ſub ꝙ fiſcili vena corpe
ra defunctoꝝ cōdita in eo abſumi cōſtat intra q̄dragesimū diē. Jdeo no
mē hꝫ a carne edenda a σαρξ carne ⁊ φαΔω edo qꝺ̄ qn̄qꝫ ꝑ ſepulcro
vſurpāt. Jtē. Acinꝰ ab acuto granū dr̄ vue. Jtē. Baptiſmū vs lˀ ma vlˀ
Baptiſteriū in ꝙ pueri baptizant. Cingulū a cingēdo ē zona hoim
Sed cīgula ſm̄ Uarronē ē brutoꝝ vt equoꝝ muloꝝ ⁊ dr̄ alio noīe bal
teꝰ lˀ loꝝ q̄zuis balteꝰ etiā arma depēdēt dicat. Et cinctꝰ qꝺ̄ etiā ꝓ veſti
tu accipit Uirgiliꝰ. Cinctaqꝫ gabino hoc ē toga in tergū reiecta ꝙ gene
re cōſul rhomanꝰ vtebat bellū indicturus. Jtē. Tipus grece figura
dicit repſentās aliq̄d Jtē. Cartallꝰ ē locus ſcutellaꝝ Jtē. Calatus
caniſtꝝ ē floꝝ mātuanꝰ. Et. Calatos circū. Jtē. Rhenus rheti-
caꝝ alpiū i acceſſo ac ꝓcipiti ꝟtice ortus modico fluxu i occidētē ver-
ſus ſeptētriōali oceano miſcet Jtē. Tanagarus vlˀ tanager ꝓpriū no
mē fluuiȷ́ ē lucanie regiōis Uirgili. Et ſicci ripa tanagri. Jtē. Hibe
rus ꝓpriū nomē fluuiȷ́. Jtē. Criſtallꝰ lapis ē vt putant ex ſola aq̄ vi
frigoris in glaciē induratꝰ Nota noīa lapidū terminant in vs lˀ vm
vt ſmaragdus vlˀ vm margaritꝰ vlˀ vm. Jtē. Jſopus nomē herbe eſt
amare Uñ. Nota noīa herbaꝝ terminātur in vs vlˀ vm vt crocꝰ vel
vm nardꝰ vlˀ vm natalis dies in ꝙ q̇s natꝰ eſt Plinius dū natales ſuos
celebraret. Etiā natales genus ⁊ familie conditiōem ſignificāt Jteꝫ
noualis ager noue relictus ſementi Jtem frigor vel frigus a frigere
dicimus. Similiter algor vel algus. Kaltheytis de q̇bus latius
de ꝟbis Jtem. Sanguis cruor eſt. Sed in plurali ꝓ peccato accipi-
tur vt libera me de ſanguinibus. i. de peccatis. Cornus ni arbor eſt cuius
fructꝰ dicitur cornum. Sed cornus q̄rte vel cornu eſt pecudum duos
ventres habentium Jtem. Tonitrus vel tonitru eſt ſonus factus in
nubibus Jtem. Ceſtus a cedendo q̄rte declinationis ſignificat arma
militum Sed ceſtus ſecunde ſignificat cingulum veneris ⁊ eſt generis
feminini teſte. Lactantio grammatico. reperitur tn̄ etiā in maſ. Jtē
Aſtus idem eſt ꝙ aſtucia teu. kloeckheyt Jtem pecus pecoris vel pe
cus pecudis ſignificat oē animal qꝺ̄ ſub homīs imperio e pabulo ter-
re paſcitur vt boues aſini equi. Reperitur tn̄ pecꝰ pecoris ꝓ multitudi
ne pecudum ſiue pecorum Uirgilius. Dic mihi dameta cuius pecꝰ
an mellibei Interdum ponitur ꝓ oue Plinius. Fetꝰ pecoris die ſex
to purus Jtem. Artus en leet vt feſſos iam fatigat artus. Similit
hec artua neutri declinari poteſt. teſte Priſciano ⁊ reperitur in ſingu-
lari. Lucanus Tunc oīs palpitat artus ⁊ facit artubus vt ſcilicet dif-
ferat ab ars hinc articulus qui etiam pro digito ponitur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Vas vaſis ternam tibi dat plurale ſecundam
Eſt glomus atqꝫ glomi vult hoc glomeris ſibi ſubdi

De heterodit̃ heterodecliijs q̄ ſunt triplicia

	Vas	vaſis		In plurali	vaſa orum
	Juger	eris		vel iugerũ	ri qđ magꝫ vſitatũ
	Intubo	is		vel intub⁹	i
Hec	Vultur	is	Vt	vel vulturn⁹	
	pauo			vel pauus	
	Strabo			vel ſtrabus	
	Scorpio			vel ſcorpius	
	Glomus mi			vel glomus eris	

¶ Item noīa appellatiua habentia vltra genitiuum proprium more grecorum genitiuum in os formant de ſe nomina ſecunde declinatiōis in vs pro eodem ſimpliciter o genitiui mutādo in v, vt a titan titanos. Inde titanus pellican pellicanus a delphin delphinus

¶ Item Secundo appellatiua polyſyllaba in ar terminata pro eodẽ terminantur in are vel arium ſub ſecunda declinatione vt altar vel altare vel altarium.

¶ Item. Tertio ſecundum. Priſcianum nomina in ma tercie declinationis: pro eodem etiam terminantur in vm ſub ſecunda declinatione tamen magis vſitata ſub ma vt poema vł poemū. emblema vel emblemū

¶ Itē vas vaſis eñ vaet. Sed vas vadis per ſincopam quia olim dicebatur vadis idem eſt ꝙ ſponſor. Inde vadimonium. Item a iuguꝫ dicitur iugerum quod eſt menſura terre ducentorum ⁊ quadragita pedum in longitudinem ⁊ dimidij in latitudinem quod arari conſueuit vno die ab vno pari boum. Iteꝫ vultur nomen auis eſt ſagifere. Pauo vel pauus nomen eſt auis vt dicimus ſecundum. Pliniū pauo mas pauo femina item. Strabo vel ſtrabus proprium nomen eſt cuiuſdaꝫ hiſtorici. Strabus qui luſcus eſt. Item. Scorpio vel ius vermis eſt venenoſus lenta morte triduo conficiens. Etiam celeſte ſignum eſt. Item glomer eſt glob⁹ ex filo vel alia re factus ſꝫ glomus in ſacris craſtulum cibi figura ex oleo coctum in rotundam figuram compoſitū.

Circa vocabula

Iſta ſolent quarta variari ſiue ſecunda
Cum lauro quercus pinus cornuſqꝫ ficus
His colus atqꝫ domus penus ⁊ lacus aſſociamus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

	Lacus	us	vel i	vel oris
	Specus	us	vel i	pro eodem
	Penus	us	vel i	vel oris ꝛ. maſ. ꝛ
	Cetus	us	vel i	femini gn̄is.
Maſ. q̄rte	Ortus	vs	vel i	
l'ſcōe decli	Cantus	vs	vel i	
nationis	Artus	vs	vel i	ꝑ diuerſis
	Faſtus	us	vel i	
	Sinus	vs	vel i	
	Ceſtus	vs	vel i	vel v
	Lautus	vs	vel i	
	Quercus	vs	vel i	
Feïa q̄rte	Pinus	vs	vel i	
vl' ſcōe	Cornus	vs	vel i	
	Corus	vs	vel i	
	Domus	vs	vel i	
	Acus	vs	vel i	

Circa voca bula

¶ Itē. Ficus ꝑ morbo eſt ſecūde. ꝑ arbore quarte pro fructu ſecunde vl' quarte. Item nomina verbalia ſubſtantiua ſunt quarte declinationis. Adiectiua vero ſecunde vt viſus us. vel viſus ſa ſum ꝛc̄.

	Eſtus		Cibus.
	Tumultus		Lectus
	Ornatus		Faſt⁹ ꝑ libro
Nec q̄rte	Fructus	Nec ſcōe ſʒ	Uulgus
ſʒ oli ſcōe	Queſtus	olim q̄rte	Sibilus
	Uictus		
	Senatus		
	Genitus	verſus	
	Aduentus		

¶ Itē lac⁹ differt a ſtagno qꝛ lacus ē q̄ ꝑpetuā hʒ aquā. Stagnum vero quod tꝑalē hʒ aquā ibidē ſtagnātem. Eſt etiā lac⁹ fontiū ſiue fluuioꝝ receptaculū. Etiā vas in q̄ vua calcat̄ ac muſtuʒ defluit. Etiā trabs ē in edificijs plana a q̄ diminitiuū lacunar a q̄ lacunariū. Etiā a lacus lacuna q̄ aque collectio ē quā alij lamā alij luſtrū nominant. Item Penus penu vel penariū vocantur celle in quibus res in longiorē vſuʒ ſeruantur. Item. Specus ſpeci ps rote ē: ſed ſpecus vs vel v locus ſubterraneus eſt a ſpecio vt patebit. Item. Cetus ti piſcis marinus eſt qui alio nomine ceta vel cete. Sed. Cecus tus congregatio populi eſt. Itē Cete non ouum ſed animal producit quod nulli ex paruis piſcibus cōtingit quam rhane. Uirgilius in maria cete. Inde. Cetarij piſcatores

magnorum piſcium hinc. Cetarie dicuntur loca iuxta mare in quibus
piſces capiunt lacu ſtagnante. Itez ortus ab orior ſubſtantiuū quarte
Sed adiectiuū ſecunde ē declinatiōis. Item. Cant⁹ tus ē carmē. Sed
cantus ti ē rote ps vel fruſtum panis. Item faſtus ti liber annalis ē vt
Ouidius in faſtis. Sed faſtus tus a faſtidio ſupbia eſt. Item. Sin⁹
quarte proprie pars illa dicitur q̄ eſt inter pectoris brachiorūq3 com-
plexum hinc. Sinuo verbū id eſt curuo. Hinc ſinus veſtrū appellati
q̄es erant tunice rhomanoꝝ. Et p metaphorā vocantur littora curua
quaſi brachijs mare amplectentia vt ſinuoſum mare. Etiam ē vas la
ctis ꝛ ſic producit primam ſyllabam. Uirgilius. Sinum lactis ꝛ hec
te liba priape quotannis. Expectare ſat eſt. Item laur⁹ arbor eſt. Apol
lini dicata ſemp virens. Inde laurea hoc eſt corona ex lauris. Sabelli-
cus. Luſtret honoratum laurea ſacra caput. Item quercus arbor eſt io
ui dicaca dicta quaſi in miram magnitudinem creſcat. Inde. Quern⁹
ꝛ querquetum locus quercuum a q̄ querquetulane nynphe quercuum
Item. Pinus arbor alta alio nomine abies. Uirgilius. Fraxinus in ſi
luis ſedem tibi pinus in hortis. Item Thorus ſecundum Feſtum
Pompeium dicitur a corona quod in deriuatione aſpiratur. Sed ſe-
cundum. Platonem dicitur a αζαγ hoc eſt leticia quia eſt congrega
tio letantium. Etiā eſt ventus flans verſus aquilonem. Tertio eſt mē
ſura tritici. Item. Colus inſtrumentum eſt quo nent mulieres ſecundo
eſt viſc⁹ animalis ꝛ ſemp ſecunde vel quarte declinationis de q̄ in colere
Item domus edificium ad inhabitandum factuz. Ponitur tn̄ pro ha
bitaculo quocūq3 ꝛ ſic templa ꝛ auium nidos domos appellam⁹. Uir
gilius. Antiquaſq3 auium domos cum ſtirpibus imis. Eruit. Sed
domus domi locus in quo habitatur. Domus domus in genitiuo ip-
ſum corpus atq3 edificium ſignificat vt paries eſt pars domus ꝛ nō do
mi. Inde domicilium ꝛ ſignificat habitationem longi temporis Sed
domuncula vel domuſcula parua domus. Item. Arcus pro inſtrumē
to bellico ſeu ſigno triūphali quarte declinatiōis. Sed arc⁹ arci vel ar-
cus ē ſignū celeſte. Cicero quur arci ſpecies non deorū numero reponat
Item. Acus p inſtrumēto ſuendi vł ornādi quarte vt latius preſtabit
Sed pro pallea eſt quarte. Item anus p vetula q̄rte. Sed pro corpis
parte ſecūde declinationis. Item. Tumultus cōgregatio militum ele-
ctorum dumtaxat ad vnū bellum. In̄ Tumultuarij huiuſmodi electi
milites. Etiaz eſt multitudo ornatus. Terentius nihil ornati nihil tu
multi. Item. Ornatus ſubſtantiuum ey herſyrynghe. Item fruct⁹ di-
citur a ferendo ꝛ ſunt res ille quas fundus ꝛ que in fundo ſunt ferunt
Unde fructiferum dicimus fructum ferentem hoc eſt pinguium ferti
lem Inde fructificus ꝛ fructuoſus que fructum hoc eſt vtilitatem-

preſtant Item fructifica frugum dea. Inde ⁊ frutex. Item queſtꝰ a quero modo lucrum ſignificat .modo actionem ipſam. vtqꝫ artificiū lucrande pecunie.inde queſtuoſus:queſtuariꝰ::queſtuarie artes que lucri cauſa exercent. Et queſticus diminutiuū. Sed queſtus a queror eſt lamentatio.qđ tantum in plurali declinatur habens queſtibus. Similiter inde dicit querela:querimonia:querimoniarius queribundus.

Item victus a viuo quo vitam ſuſtentamus.hoc eſt quod ad cibum potumqꝫ attinet non ad ornatum.vt aliqui putant Itez Senatus a ſinio ſecundum aliquos dicitur.quia ſenatores agendi facultatez dabant.hoc eſt agere ſinebant Item Genitus a gigno natus dicit.vnde Unigenitus qui ſolus natus eſt nec fratrem vllum habuit aut ſororem. Et primogenitus qui naſcendo primus fuit.etiam ſi nullus poſtea natus fuerit Item Aduentꝰ ab aduenio.eñ tokomeſt. vt aduentꝰ dñi Item Cibus differt a victu quia victꝰ qui in paruis aridiſqꝫ alimoniīs eſt conſtitutus. Therentius. Lana ⁊ tela victum queritans. Et veteres victuis in genitiuo dicebant. Uarro. Secundo de victuis conſuetudine diſſeram. Sed cibus qui etiam delicatis prebetur. Itē Lectus et lectica a legendis hoc eſt colligendis ſtramentis atqꝫ herbis ex quibꝰ fierent dicta ſunt. Inde diminutiuū Lectulus ⁊ lecticula. Itē a lectus lectiſternium cum ſacrorum gracia lecti in templis ſternebantur ad diſcumbendū Item a lectica lecticariȷ̄ qui lecticam ferebant.

Itē Ulgꝰ ē cōmūis ⁊ vilis ppl's ciuitatis a vulgare. hē a vulgus dare ſiue vile. Uirgi. Quid cogis 𝔭bis vulgare dolorē. Que ſcis atqꝫ ī vulgū vulgas artēqꝫ expmis inertē. Itē eſtꝰ tā maris ꝙ ſol ac eſtiui hominis flagrantia d̄r.inde frigus a pluuiȷs calor a ſole eſtus ab vndis.

Is vel vs iſta ſuis dices dare compoſitiuis
Cera iugum limus animus colus arma bacillus
Cum norma neruum cum freno collige cliuum

	a Cera	ſincerus hic ⁊ hec ris ⁊ hoc re	
	a iugū	ſubiugus	vel is ⁊ hoc e
	a limus	ſublimus	vl'is et hoc me
	ab animꝰ	magnanimꝰ	vel is ⁊ hoc me
Tertio hec	a colus	incolumus	vl'is ⁊ hoc me
	ab armis	inermus	vl'is ⁊ hoc me
	a bacillꝰ	imbecillus	vl'is ⁊ hoc le
	a norma	enormus	vl'is et hoc me
	a neruus	eneruus	vl'is et hoc ue
	a cliuus	pcliuus	vl'is ⁊ hoc ue
	a ſomnꝰ	inſomnus	vel is et hoc ne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

A nodus innodus vel is ⁊ hoc de.
A frenum effrenus vel is ⁊ hoc ne

Circa voca bula

¶ Itē cera ē liq̄r aeris ad conſeruādū fauū mellis In̄ ſincer⁹ .i. purū ⁊
clarū ſʒ ſerā a ſero en̄ ſloet. Itē iugū p̄mo ē arduitas mōtis v̄gili⁹ dū iu
ga mōtis aper fluuios dū piſcis amabit. ſecūdo ē inſtrumētū ruſticuʒ q̄
colla boū ſiue alioꝝ animaliū teruntꝰ q̄ eo colla iunganꝰ inde iugerū de q̄
p̄us in̄ ſubiug⁹ q̄ſi ſub iugo poſit⁹ itē lim⁹ ſbſtātiuum ceuuʒ illō molli
us fcat qō ab aq̄s deferri ſolet vn̄ limoſaʒ paludē dicim⁹ hoc ē cenoſaʒ
ſʒ limes ſupioꝛ ps ianue in̄ ſublim⁹ hoc ē in altitudinē eleuat⁹ a limīe
ſupioꝛe a q̄ ſublimo v̄bū hoc ē exalto: ſublimitas. i. exaltatio Itē anim⁹
ꝓprie ē fm macrobiū mēs quā diuinioꝛē aīa nemo dubitauit q̄re aīa eſt
qua viuim⁹: anim⁹ q̄ ſapim⁹: in̄ exanim⁹ q̄ ſine aīo hoc ē q̄ moꝛtu⁹ ē v̄-
gili⁹ exanimumq̄ʒ auro coꝛp⁹ vēdebat achilles ſʒ exanimat⁹ ē timens
ꝯturbat⁹ idē exanimata ſequēs ipugnaret agmīa muris vnanim⁹ qui
vni⁹ aī ſemianim⁹ q̄ ſemiuiu⁹ puſillanim⁹ q̄ paruū aīm hʒ magnani-
m⁹ q̄ magno aīo ē. Itē arma fm aliq̄s inſtrumēta bellica ab humerꝫ de
pendētia vt ſcutuʒ: gladi⁹ pugio ſʒ tela arma q̄b⁹ ꝓcul p̄liatꝰ fm pōpei-
um ſʒ fm varronē arma ſunt inſtrumēta q̄b⁹ hoſtes arcem⁹ ideo nō ab
armis (vt ſeruio placuit) ſʒ ab arcere dicta ſunt ſʒ nos arma dicim⁹ nō
ſoluʒ inſtrumēta bellica. ſʒ oīm geneꝝ inſtrumēta ⁊ ſic dicim⁹ arma co
q̄naria arma ſtudioſoꝝ ſtil⁹ pugillares calami libꝛi ⁊c. In̄ inermis
q̄ſi ſine armis. Mātuan⁹. rate fugit inermi itē Becillum diminutm̄ a
baculuʒ cicero vt em̄ becilluʒ aliud ē inflexū aliud mācuatū aliud ita na
tuʒ q̄re nō ſolū bacul⁹ ſʒ etiā baculū dr̄ ouidius baculūq̄ʒ tenēs agreſte
ſiniſtra in̄ imbecillis hoc ē debilis q̄ſi baculo indigēs vn̄ imbecillitas h̄
ē debilitas. Itē noꝛmā vocāt fabꝛi ad q̄ʒ op⁹ dirrigūt q̄ ⁊ regula a q̄buſ-
dā dicitꝰ: ei⁹ diminutm̄ noꝛmula in̄ enoꝛmis q̄ſi ſine noꝛma itē neruus
vinculū ē membꝛoꝝ iob poſuiſti i neruo pedē meū ſcd̄o en ſene qō gre-
ci vocāt Νεῦρον. In̄ neruulus diminitm̄ ⁊ neruoſus ⁊ neruoſitas ner
uatus in̄ eneruus. i. debilis q̄ſi ſine neruis in quo ꝯſiſtit foꝛtitudo. Itē
cliu⁹ ē collis mōticuloſus in̄ cliuoſus in̄ accliu⁹ ſleep vpwert decliuus
ſleep daleurs. Itē ſomnus grecum vocabulum ab ὕπνου mutādo p
in m fcat q̄etē v̄gili⁹ moꝛs hoīm facilis dulciq̄ʒ ſimillima ſomno ſecū-
do fcat q̄etis deuʒ martialis ⁊ q̄ꝛ nulla venit tu mihi ſomne veni In̄ in
ſomnis hoc eſt peruigil vt inſomnes noctes ducimus. i. peruigiles ſed
ſomnium inſomnium ipſa viſio que doꝛmiendo fit. tn̄ aliq̄n̄ ꝓ ſomno re
peritur. Item nodus pꝛopꝛie eſt ligatura q̄ non facile ſoluitur a quo
nodare hoc eſt ligare. Etiaʒ nodus ſimilitudinarie in arboꝛe eſt vbi col
ligati ſimul rami eſſe apparebant hic vetus pꝛouerbium nodum in ſcir
po queris inde nodoſa res plena nodis inde enodis quaſi ſine nodis vir

gilius. Enodes trunci Etiā nod⁹ ꝑ enigmate ponit̃ difficili. Jn̄. Eno
dare hoc ē explanare. Cicero. Si enodatis vos ignoſcetis. Etiā nodus
in exercitu dicitur, denſa peditū multitudo ſicut turma equitum.

De hetero= clitis nume ro tantum

¶ Primo quedam carent plurali numero ⁊ ſunt multiplicia
¶ Secundū quedā carent ſingulari numero, ⁊ etiam ſunt multiplicia

Pluralem numerum retinent es atqȝ metallum
Raro per reliqua dabitur plurale metalla

¶ Primo carent ſm vſum plurali numero noīa metalloꝝ vt aurū ar-
gentum cuprū auricalcū ſtagnū plumbū ⁊ ferrū. Sed es ⁊ metalluȝ q̄
noīa generalia habēt pluraleȝ numeꝝ. Sic generalit̃ capta ⁊ alia ha-
bēt pluralē numeꝝ vt equ⁹ ē ferrat⁹ duob⁹ ferris. Jtē multa ſtagna ha
beo hoc eſt vaſa ſtagnia ⁊c̄.

Circa voca bula

¶ Jtem. Aurū deducit̃ ab auro qḋ ſplendorē ſignificat ꝑpter ſplendo
rē hui⁹ metalli aliȷ̄ putāt dictū a greco ωξαιου̉ hoc eſt pulcrū aliȷ̄ q̄ p̄
cipue cuſtodit̃ a greco αξαιου̉ qḋ ē cuſtodire. Aliȷ̄ ab auertēdo qḋ mē
tes hoīm auertat. Uirgili⁹. Quid non mortalia pectora cogis auri ſa-
cra fames. Jn̄ Aurifex aurificina taberna artificis. Et auraria fodina
auri. Et auriferū qḋ fert aurū. Jtē auricalcū aliq̇ putāt cōpoſitū ab ęre
⁊ auro ſiue colorē habeat aureū. Sed oricalcū qḋ aliȷ̄ dicunt auricalcū
dicit̃ qḋ in montuoſis locis inuenit̃. Mons em̄ grece ὀξοσ appellat̃
Argentū, nomē metalli notū dictū ab αξγου̉ hoc eſt albū. Sed Ar
gennon argentū ꝑcandidū. Argētari⁹ ꝑprie campſor pecuniaꝝ ē a gre
cis. Trapezita dict⁹. Jtem. Cuprū: coeper. Jn̄ cuprarius. Stannum
metallū ē a ſtādo dictū q̄ in fornacib⁹ ꝑmū fluat, ac per ſe ſtet. ⁊ eſt plum
bum albū. duo em̄ ſunt plūbi genera vt nigrū ⁊ candidū qḋ greci caſſite
rū appellant. Jtē Galena dicit̃ plūbi ⁊ argēti vena cōis q̄ ⁊ molibdena
vocat̃: latine dicit̃ plūbago. Jtem. Scoria dicit̃ quicq̇d ſubſidet vt ferri
plūbo argēto ęre ⁊c̄. Etiā ſtagnuȝ aqua collecta dicit̃. Et differt a lacu
vt prius. Jtē ferrū a ferendo quidā dici putāt qḋ in agros colendi grā
ferat̃. Aliȷ̄ a feriēdo eo q̄ cetera feriant̃ vt domētur. Jn̄ ferrugo que ꝑ-
prie rubigo ferri dicit̃ ſicut erugo eris. Jn̄ ferreū qḋ ex ferro eſt. Ferrari
um qḋ ad ferrū ꝑtinet. Un̄ ferrarea loc⁹ ex q̄ ferrū, fodit̃ ſicut eraria fer
rarea argētaria auraria. Jtem ferramentū inſtrumētū ferreum. Jtem.
Aes ſm varronē ab aſſe dicit̃ ⁊ ē nomen metalli. Secundo accipit̃ ꝓ
nummo ſiue pecuniȷ̄s. Cato fundū eribus ſuis emptū poſſidebāt. Ter
cio ꝓ cornu tubaqȝ accipit̃. Uirgili⁹. Aere ciere viros martēqȝ accēde
re cantu. Jn̄. Aeruſcare pecunias vndiqȝ colligere. Erariuȝ locus in q̄
publica pecunia cuſtodit̃: quod rhome in ęde ſaturni erat. Aes alienuȝ
quod nos aliȷ̄s debimus. Sicut aes noſtrū. Jtem metallum dicit̃ ex eo
q̄ alia vena poſt aliam inueniatur in omni fere materia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Equoꝛ et vnda fretum mare mel latex aqua vinuz
Pocula fons flumen fluuius pluralia ſeruant
Cetera pluralē retinet humentia raro
Lex menſuratis tamen ꝛ penſis datur iſta

¶ Secūdo carēt pl'i nūero noīa ſignificantia res humidas vt. Cereui
ſia nectar. Claretum medo lac oleum acetum. mellicratū. alia in pluri-
mum habēt pluralez numeꝝ vt ſunt poſita in textu q̄bus adduntur ros
fex ſudoꝛ imber ſpuma cruoꝛ pluuia gutta vrina ſtilla ſtagnuz lacus toꝛ
rens riuus amnis ꝛ ſi qua ſimilia.

¶ Tertio carent plurali numero nomina ſignificantia res menſurabi
les q̄cūq꜠ modo vt oleū lac crocus piper lardum butirum cinnamomū Circa voca bula

¶ Equoꝛ planicies eſt cuiuſcūq꜠ rei tamen ſepius pro mari capit̄. Itē
vnda dicitur ab vno quaſi aqua in vnum collecta. Item fretū a fremē-
do locus eſt Anguſtus in mari ac etiam ipſum mare a ſimilitudine fer
uentis aque ſecundum varronē eo ꝙ aqua maris ebuliat. Item mare
nomen per ſe eſt notum cuius aqua ſalſa ꝛ bis quottidie afluit ꝛ refluit
Sepius tamen capitur pro quacunq꜠ grādioꝛi aqua. Inde marinus
quod mare incolit maritimum quod ad mare incolit gens maritima.
Item mel dicitur a μελι quod eſt apes vel optimum hoc eſt vbi op
timoꝛum floꝛum copia abundat hinc mel atticum ceteris. preferūt q̄d
ꝛ hymetū dicitur ab hymeto monte attice regionis iocundiſſimo vir-
gili⁹ ſemper frondentis hymeti. Iuuēabilis dulciq꜠ ſenex vicinus hy-
meto. Alij dicunt mel celi ſudoꝛem eſſe: alij ſyderum ſaliuam: alij pur-
gantis ſe aeris ſuccum. Inde mellatio id eſt mellis vindemia. Plinius
pꝛimum itaq꜠ fauos conſtruunt: Ceram fingunt deinde ſobolem poſtea
mella. Ceram ex floꝛibus melliginem ex lachrymis arboꝛum que gluti
num pariunt ſalicis. Item laterum a lateo quod pꝛopꝛie aquam ſigni-
ficat ab eo quod inter terre venas lateant interduz tamen pꝛo vino po
nitur nam ꝛ ipſum intra vuas latet. Uirgilius leues latices. Item a-
qua ab equalitate dicitur nihil enim eſt illa dum quieſcit equali⁹. Itē
vinuz dicitur quaſi vim inferens menti. Inde vindemia quaſi de vino
demēdo. vinea locus vitibus conſitus vinetum vbi multe vites ſiue vi
nee. ſunt vinitoꝛ vinearum cultoꝛ vinalia dies feſtus quo veteres. Io-
ui nonum vinum libabant menſe apꝛili ab enea Ioui votus vinarium
quod ad vinum ſpectat. Taberna vinacia vinarea pluralis numeruz
fcat grana vue iam preſſe. Poculum a poto vas potoriū ꝛ capit̄ ſepi⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ꝑ potu Iñ pocillū diminutiuū. Itē fons a fundendo dict⁹ vñ e terra fundit̄ aqua viua. inde fōtana aqua q̄ ex fonte ē. Fōtanalia fontiū ſacra dicunt̄ Fōtinal' porta vrbis Rome. Itē flumia q̄ ſp̄ fluūt cū q̄tō ꝯcāt fluxū flumis. vt ne flumini ei⁹ riui eſſet impedimēto ſꝫ cū ītō l' alio caſu, ꝓt āñē. vt ad flumē venit. Sed torrēs a torrēdo dict⁹ q̄ eſtate ſiccat̄ A fluo etiā fluui⁹ eiuſdē ꝯcatiōis cū flumīe. Iñ fluuiatilis qui in fluuio viuit. Fluentum paruum flumen

Ordea frumenta faba menoleſqꝫ citrulli
His plurale damus ſic dant far piſa lupinus
Raro ſeminibus aliȷ̈s plurale tenemus

Circa voca bula,

¶ Quarto noīa ꝯcantia ſemīa vel fruct⁹ vel herbas terre carēt pl'i numero vt triticū ſiligo ſpelta vrtica ⁊c̄. preter in textu poſita. ¶ Quinto noīa colorꝫ ⁊ ſpecialia pānorꝫ ſiue rerꝫ q̄ filant̄ vt atramentū rubrica ſericū damaſcū ⁊c̄. Itē fruges dicunt̄ oīa ex quib⁹ grana legim⁹. cuius duo ſunt genera. vt frumētū ⁊ legumē. Frumentū qd̄ colligit̄ ex ſpicis. vt triticū ordeū. Legumē qd̄ ex ſiliq̄s. vt faba cicer. Itē far qd̄ ordeū veteres dixere ſiligo ⁊ triticū. Iñ farina. Itē faba nomē cognitū īde fabacius ⁊ fabacia gen⁹ libi. Itē mello onis teu mellonē ⁊ nō eſt latinū teſte Laurētio vallēſi. Citrullus ē quoddā gen⁹ legumis teu ryes. lupin⁹. wulfs bone. alia patebūt ꝯueniētiori loco. Itē ordeū gen⁹ frugis. Virgilius. Grandia ſepe q̄bus mādauim⁹ ordea ſulcis. Infelix loliū ⁊ ſteriles dominant̄ auene

Raro plurale dat quinta tibi niſi ſint hec
Res pariterqꝫ dies acies facies ſpecieſqꝫ
Progenies et maneries dic materieſqꝫ

Circa voca bula

¶ Sexto noīa quinte declinatiōis carēt pl'i nūero p̄ter ea q̄ ponunt̄ in textu. vt macies effigies cōgeries ¶ Itē res ſtatutū ⁊ ꝯditionē ꝓt. vñ reſpublica ⁊ res ꝑuata dicit̄ ⁊ res mee res tue bone. Aliqñ res ē q̄ a ꝑſona diſtinguit̄. vñ loci argumētorꝫ ſunt a reb⁹ ⁊ ꝑſonis nonnūqꝫ diſtinguit̄ a v̄bis. Horati⁹ v̄baqꝫ ꝓuiſam rem nō in vita ſequentē. Interdū capit̄ ꝑ contētione atqꝫ cōmertio vt res ē mihi cū latrone nefario pleruimqꝫ ꝑ cauſa vñ dicim⁹ ea re q̄ de re quā ob rem. Itē dies ē ſpaciū viginti q̄ttuor horarꝫ. reuolutio em̄ totius celi xxiiij. horis abſoluit̄ ⁊ q̄d libet ſignū in zodiaco duas horas occupat. Et diuidit̄ in lucē ⁊ tenebras. Sed tenebris. nox nomē ē lux aūt ꝓprie dies dicit̄. Itē diei ꝑma ꝑs eſt medie noctis inclinatio. inde galliciniū inde ꝯticiniū cūꝫ galli tacent ⁊ hoīes quieſcunt. Diluculū cum dies agnoſci cepit mane dictum q̄ inferis locis hoc ē a manibus veniat. hinc meridies a quo ceterꝫ tē-

pus occiduū dicitˀ mox ſuprema tempeſtas deinde veſpa a ſtella veſpero
Inde pͥma fax deinde cōcubie deinde tempeſtas q̄ nō habꝫ idoneū tempꝰ
agendi. Itē. Acies dicitˀ ab acone greco ꝟbo qđ latie dicimꝰ cotē dicitˀ
aut acies cuiuſcūqꝫ rei acumē ꝛ q̄ſi ſummū. Inde aciē ferri dicimꝰ: aci
em oculoꝝ aciē exercitꝰ. Itē facies differt a vultu qꝛ facies ē ipſa oris
ſpecies q̄re petit adiūgi adiectiua realia vt alba facies. Aliȷ̄ dicūt faciēꝫ
formā modū ꝛ facturā totiꝰ corpis a faciēdo dictā ſicut ab aſpcū ſpeciē
a fingendo figurā. Sed vultꝰ dicitˀ a volēdo: ꝛ ſic ꝑprie volūtatē hoīs
que ꝑ motu animi in facie oſtenditˀ. Quare petit adiungi adiectiua aīe
vt triſtis vultus letus vultus. Saluſtius in facie vltuqꝫ vecordia ine
rat. Itēꝫ a ſpecio fit ſpecies q̄ modo formā ſignificat ꝛ veluti effigiē rei
Et capitˀ in bonū ꝛ malū vt neqꝫ eni ſpecie famaue mouetˀ hoc ē nec pre
ſenti deformitate nec tumore mox futuro. Speciosus tn̄ ſemꝑ in bonāꝫ
partē accipitˀ ꝑ pulchro: quēadmodū formoſus licet forma ſit vocabu-
luꝫ meſſium ſecundo accipitˀ ꝑ aſpcū ꝛ re viſa. Uirgiliꝰ nō tulit hāc ſpe
ciem furiata mēte. Corebꝰ tercio ē vnū de quinqꝫ p̄dicabilibꝰ Itē Pro
genies geſlechte. Itē mācries dicitˀ forma ꝛ ſimilitudo rei manēs. Itēꝫ
materies ē materia ꝛ ē ex qua aliquid fit. Horatius Sumite materiā
veſtris q̇ ſcribitis equā. Itē maceries vel maceria paries q̄ vinee vl' hor
ti claudi ſolent. Etiam ponitur pro maceratione.

Raro plurale vult pax ꝫ ſanguis habere
Neutra facis ſiue plurali vulgus pelaguſqꝫ
Neſcio telluris vel humi plurale geluqꝫ

¶ Septimo carent plī numero hec maſculina. Aer ſol. pontus mun-
dus fiſcus ꝛ ether. Fumus fimus ſanguis puluer limus orbis
Octauo. Hec feminina pax ſolus labes ſitis humus lues mors indo-
les ſoboles proles iuuentus tabes ſenectus bilis crux
¶ Nono. Hec neutra vulgus pelagus opus fenum manna lutum
cenum letum ſolum ver nihilum ſabulum. Ilium ſalum pergamenum
blictrum epar iubar ebur iecur polenta paſca mammona ¶ Decimo fe
minina morbos ſignificantia vt pleureſis. ¶ Undecio greca in e vt pē
tecoſte penolope. ¶ Itē ſol a ſolo dicitˀ eo ꝙ tantā claritatē ſolꝰ obtine-
at. Inde ſolaris vt radius ſolaris. ſolaris annus quando ſol redit ad ſi-
gnum vnde exiuit. Item. Aer vnū ex q̄ttuor reꝝ pͥncipijs hoc ē elemē-
tis quē veteres celū noīabāt ſecundo capitˀ ꝑ ſono a varrone. Iñ aereꝰ
aripedes q̄ſi habēs pedes aerios h̄ ē leuiſſimos. Itē Pontꝰ dicitˀ id ma-
re qđ a palude meotides vſqꝫ ad tenedū ꝓtenditˀ qđ iā vocitatū helleſpō
tū eo ꝙ. Helle ſoror. Phrixi ibi cecidit de ariete in mare. Itē mūdꝰ dici
tur a mūdo adiectiuo hoc ē pulcro qꝛ greci dicūt. Coſmō qđ apud nos

ornatū ſt quare a ꝑfecta elegātia vocamꝰ celū mūdū cū toto ābitu. Jtē
Ether grece ignis dicit̄ ſm aliq̄s. Uirgiliꝰ, Nec lucidus ethera ſydera
polꝰ. Etiā ꝓ aere ponit̄ ſicut celum idē reſonatq̄ȝ frigoribꝰ ether. Ari‑
ſtoteles ꝓ celo ponit quē ſeq̄tur. Ouidiꝰ Sic habites terras cū te deſi‑
derat ether Sȝ cleātes Phyſicꝰ ſummū deū ethera putauit. Uirgiliꝰ
Tu pr̄ oipotēs ſcd̄is ibribus ether. Ethera etiā mr̄ fuit Theſei ⁊ comes
Helene alia etiā ſic dicta. Jtē funꝰ dr̄ a furno qd̄ veteres atrū dixerūt
q̄ſi vapomater vn̄ etiā dicunt̄ furie ⁊ fuligo fulica Jtē fimꝰ a finare teu.
Meyſt Horatiꝰ mitteret in fimū Jtē Puluis dr̄ a pello qꝛ vi vēti pel
lit̄ inde puluiſculꝰ ſt puluerē q̄ vtūtur puelle q̄ ⁊ cinis dr̄: ad cuiꝰ differē
tiā aliꝰ cinis imundꝰ dr̄. Uirgiliꝰ Et cinerē imundū latos iactare per
agros Jn̄ Pulneriꝰ puluerulētꝰ pulueris plenꝰ Et puluēſco h̄ ē i pul
nerē redeo Jtē Orbis circulꝰ ꝓuus ē q̄ſi ꝓuꝰ orbiculꝰ Etiā dr̄ mundꝰ
a rotūditate mūdi. Sȝ orbꝰ ꝓprie q̄ lumē ocl'oꝝ amiſit q̄ſi amiſſis orbi
bus Orbi igit̄ ſilitudiarie res chare dicunt̄ vt parētes liberi Jtē Pax
vrede Et iueitur hr̄e pluralē numeꝝ Un̄ Tunc fiūt paces cū pēdēt fu
ne rapaces Horatiꝰ h̄ paces habuere bone vētiq̄ȝ ſcd̄i Jtē Salꝰ icolu‑
mitas ē q̄ȝ aliqn̄ ꝓ remedio accipimꝰ Uirgiliꝰ Una ſalꝰ victis nullā
ſperare ſalutē Jtē labes a labor ⁊ ſt ꝓmo ruinā Uirgiliꝰ Hic mihi pri
ma mali labes ſcd̄o maculā cōtractā a liq̄re Jn̄ labefacē .i. iſicere Jtē ſi
tis ꝓprie ē bibēdi appetitꝰ: ponit̄ tm̄ ꝓ nimia auiditate cuiuſcūq̄ȝ rei vt
Joānes patit̄ auri ſiti Jn̄ ſitula vas ē ad hauriēdā aquā. Jtē humꝰ ter
ra ē. Jn̄ humeꝰ terreus. Jn̄ humil' q̄ſi humi deditꝰ hoc ē breuis poſthu
mꝰ poſt mortē parētis natꝰ. Jtē lues a luo qꝛ oīa diluit ⁊ vſq̄ȝ ad nihi‑
lum redigit Et differt a peſte vt genꝰ a ſpē Eſt em̄ lues cuȝ i vrbe aut in
agro febris aliud ue morbi genꝰ ſiue hoēs ſiue pecora corripit Interdū
etiā arbores ⁊ ſata Peſtiſ ꝟo q̄ aut cito occidit aut cito abit ab eo quē iua
ſit vn̄ tales morbi peſtiferi l' peſtilētes vocāt̄ Oꝛ peſtifeꝝ dr̄ q̄cq̄d ſaluti
aduerſuȝ ē. Tn̄ aliqn̄ peſtis ꝓ lue pōit̄. Sepe etiā ad animi vitiuȝ trāſ
fertur vt peſtiferes leges ⁊ mores hoīm dicimꝰ. Jn̄ peſtilētia q̄ potiu s
luē q̄ȝ peſtē ſt cū morbꝰ ꝯtagio q̄ȝ plurimos inficit ⁊ ſtati enecat. Jtē a
luo polluo q̄ſi porrꝰ lauo vn̄ pollubruȝ vas dr̄ trulleuȝ q̄ manꝰ lauamꝰ
Jtē Mors ē ſepatio aīe a corpe. Etiā ē dea mortis potēs. Statiꝰ Jn
ſcopulis mors ſena ſedet Jndoles ab oleo quaſi odor future ꝟtutis q̄ ē
ſcatio in pueris atq̄ȝ adoleſcētibꝰ vt ioānes ē bone indolis Jn viris ve
ro ē ſignū ⁊ quaſi odor p̄ntis ꝟtutis. Aliqn̄ etiā in malā ꝑtē vſurpatur
Etiā aliqn̄ trāſfert̄ ad inaīata ⁊ hoc apud liuiū ſicut in frugibꝰ nō tm̄
ſemina oī obſeruādā indolē valēt q̄ȝ terre ꝓprietas celiq̄ȝ ſub q̄ aluntur
Jtē Soboles ab oleſcēdo hoc ē creſcēdo dicta vt adoleſcēs ⁊ adulta ⁊ i‑
doles lucanꝰ ſiue virū ſoboles ſiue ē muliebris origo Jtē Juuētꝰ etateȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

iuuenilē ſt ſcd̄o frequētiā iuuenū. Aliqñ etiā ꝑ ipſa dea accipit̄ q̄ preeſt
huic etati q̄ dicit̄ Juuētas Jtē. A iuuenis etiā dicit̄ Juuēta ꝑ eodē ꝛ
Juuenilia q̄ fingebant̄ diane ſimulachra qꝛ ea etas fortis ē ad toleran
dā viā Cuiꝰ dea ē diana Jtē Senectꝰ ē ſenū etas Jtē Bilis cholera di
cit̄ Jn̄ biloſi.i.cholerici hinc bilis atra.i.melācholia Afri tñ vocāt bilē
ſeniē humanū humi ꝓiectū. Etiā capit̄ ꝓ ira ſiue ſupbia vt noli mouē
mihi bilē Jtē Bilutes apud veteres beſtijs ſil'es dicebant̄ Jtem Crux
patibulū ē in q̄ figūtur dānati dictū a greco βεθυξιν qd̄ ē ferire pul/
ſare hāc veteres Sabulū vocauere ſm varronē hinc dicit̄ crucio.i.pūio
Et cruciū vinū inſuaue Et eſt maſcl'ini q̄ꝫ fēi gn̄is teſtibꝰ ꝓbo Poꝛcio
graccꝰ duſiꝰ q̄ fuit malo cruce piret. Jtē Quid vulgꝰ patuit ſꝫ Nota
vulgꝰ maſculi gn̄is pluralē numeꝝ hꝫ Cicero Saturnū maxie colunt
vulgi q̄re dicte oēs regule ꝛ ſequētes dant̄ q̄ ad vſum ſolū. Jtē opꝰ ſub/
ſtātiuū ē finis ꝛ fructꝰ ope vt opa. Uirgi. Sꝫ opa ē actio ꝛ diurnū of/
ficiū Aliqñ tñ opꝰ ꝓ opa accipit̄ Uirgi. mollibꝰ. eſtratis opa ad fabri
lia ſurgit Sꝫ opꝰ adiectiuū neceſſe ſignat. vt opꝰ ē feſſuꝫ q̄eſcere. ꝛ egro/
tāti opꝰ eſt medico ꝛ hoc caret pl'i numero Jn̄ opoꝛtet ꝙ ſcet neceſſe eſt
Jtē. Fenū dicit̄ fetū terre Et fetꝰ oīm rerū ē Jtē lutū dicit̄ a luo qd̄ ſig/
nificat ſoluere eo ꝙ terra ſit hūoꝛe ſoluta Jtē letū a leo dicitur q̄ veteres
vſi ſunt ꝓ deleo qm̄ moꝛs oīa delet. Jn̄ letale.i.moꝛtifeꝝ letiferū ꝛ letifi/
cū q̄bꝰ poete vtūtur Jtē ſolū q̄cq̄d alicui rei ſubiacet vn̄ nauis ſolū ē ma
re huic ſolū ꝓ loco ponit̄ Jtē ꝓ terra ꝙ pedibꝰ nr̄is ſubiecta ſit vn̄ nata
le ſolū dicimꝰ patriā h̄ ē trā in q̄ nati ſumꝰ Jtē Sabulū dr̄ harēa groſſi
oꝛ a q̄ ſaburra dicta harēa imūda ¶ Jtē Jliū regio fuit ꝑami q̄ ꝛ Tro
ia cognominabat. Jlo dictū filio troi regis rardanide Jtē Salū dicit̄
a ſale q̄ſi aq̄ ſalis ſaporē habēs ꝛ capit̄ ꝓ mari Alia vocabula patebūt.

Coꝛnua mutatur: ſed coꝛnu non variatur
De genubus verubus noꝛmam ſeruabis eandem

Duodecio carēt pl'i numero nomia in v terminata vt gelu penu p̄ter q̄t
tuoꝛ vt coꝛnu genu veru ꝛ pecu. ¶ Deciotertio noīa ꝓpria vniuoce ca/
pta vt. Johannes petrꝰ Rhenū Piſa Sed vniuoce capta habent plu
ralem numerum quia fiunt appellatiua vt Jacobiq̄ꝫ pariles.

Neſcit adoꝛ noꝛme contraria noꝛma moueri
Aptota neutra tene pus ꝛ fas irq̄ꝫ nefaſq̄ꝫ

¶ Decio q̄rto hec itecliabilia gauſapx ſinapi cherubī diateſſerō p̄neſte
pſepx ſoracte cepx cethegūmi nauſi nefas fas odoꝛ pus nihil cahos pirlo
gos ſeraphin paudo virus.

¶ Jtem Coꝛnua dicta ſunt ſm varronē a. Curuare Jn̄ a'coꝛneū qd̄ ex
coꝛnu ē Et coꝛniger. Jtē in p̄lio coꝛnua dicunt̄ vtraq̄ꝫ ꝑs exercitus vt

Circa voca
bula

dextrum cornu vel ſiniſtrum. Etiam cornu tube genus. Item a ge-
na genua dicunt̃ femoꝝ ⁊ crurum cōmiſſiones. Siue a generando. qꝛ
in genibꝰ eſt vitalitas. A quo fit geniculū ⁊ cōgenulare hoc ē genibus
flecti. Itē veru eſt inſtrumentū aſſandi carnes. Scd̓o ē pugio. Simi-
liter verutū eſt telū breue ⁊ anguſtū. Saluſtiꝰ. Mutabant̃ ad moduz
veruti militaris. Itez pecu idē eſt ꝙ pecus. de quo ſupra. neuius hoīes
pecua beluaſqꝫ Actuis in celſis montibꝰ pecua atqꝫ inter colles paſcūt.
Item Ador farris genꝰ eſt. Edor quondā ab edendo dictū vel qd̓ adu
rat̃ vt fiat coſtū. Ex hoc mola falſa fiebat. Ideo adoriā gloriā dixerunt
ꝙ glorioſum eū putabant. q̇ farris copia abundat id genꝰ farris adore
um far nuncupat̃. Itē Pus a putre dicit̃ ⁊ ē ſanies. ⁊ quicūqꝫ humori
putredinē verſus a q̇ fit putrulentū plenum ſanie. Et putreo ⁊ putre-
ſco qd̓ eſt in purē vertor. Etiā putris. Virgiliꝰ. Et zephyro putris ſe
gleba reſoluit. Et ſupparatꝰ locus in quē maloꝝ humoꝝ factus eſt cō-
curſus. hinc etiā putridꝰ. Itē a fando dicit̃ fas hoc ē pium ⁊ religioſuz
⁊ fari dignū. ad deos em̄ refert̃ ſicut iuſtū ad hoīes. Virgiliꝰ fas ⁊ iura
ſinūt. Cuius ꝯtrariū eſt nefas. hoc ā impiū ē quo nefariū nefandū. i. ſce
leſtū. Item faſti dies dicti ſunt quibꝰ licet fari p̄tori tria verba do dico
addico. Et nefaſti his ꝯtrarij. Ouidius Ille nefaſtꝰ erat ꝑ quē tria v̾-
ba ſilent̃. Itē ir volam ſignat. i. manꝰ cōcauitatē. ⁊ ꝑ ipſa manu accipi
tur. Inde ircipes genꝰ raſtroꝝ ferreoꝝ qd̓ plures habet dentes ad extir
pandas herbas in agris. Irceus v̾o genus ē farciminis

De carētibus ſingulari nūero.

Ilia declinat tibi tercia nec niſi plura
Ipſaqꝫ plurales declinat menia maneo
Dicamus proceres pluraliter atqꝫ penates
Nec niſi plurali tenebras et exta notaui
Arma vel inſidias artus ſponſalia iungas
Diuitias nuptias induciaſqꝫ minaſqꝫ

Maſculia tercie declinatiōis carētia ſingulari numero

Hec ſecūdū vſum

Maiores	Annales	
Minores	mirmidones	
Primates	Proceres	Appendites
Optimates	Alpes	
Quirites	Aborigenes	
Primores	formidones	
Penates	dalones	Piſces
Lemures	faſces	Artus
Sales	Pedites	
Faſces	Cantes	

Scdo hec femina	Edes	driades	gades
	fores	neiades	eumenides
	Sentes	pierides	grates
	nereides	nares	leges

Neutra ſe-
cūde declia
tiōis nūero
ſingulari ca
rentia

Hec ſcdꝫ vſum	Precordia	alutia	crepundia	funabula
	Arma	ſpolia	verēda	tranſtra
	Cunabula	cibaria	pudibūda	vaccinia
	origa	claſſica	cronica	liguſtra
	caſtra	ſerta	bucolica	dionyſia
	luſtra	teſqua	georgica	argira
	ſeria	iuſta	philitica	enchenia
	roſtra	bactra	ſubſellia	
	exta	attexata	ſolemnia	
	tripudia	cartheſia	inſignia	
	caſpia.	aliuta		

Feīa prime
carētia nūe
ro ſinglari.

Hec ſm vſum	Tenebre	thebe	trene l' iorꝫ	athene
	inſidie	exequie	calēde	venetie,
	nuptie	exuuie	none	latebre
	mine	induuie	piſe	delicie
	illecebre	inficie	nuge	ferie
	manubie	decime	excubie	quiſquilie
	decubie	nundine	primitie	ſene
	repetunde	expenſe	cune	blandine
	phalere	argutie	galacticie	ſchebe
	vige	reliquie	iſagoge	nauticie
	terge	lautitie		veſpere

Neutra ter
cie numero
ſinglari ca-
rentia

Hec ſm vſum	Spōnſalia	magnalia	bacchanalia
	menia	magalia	floralia
	Ilia	mapalia	et alia deorum feſta
	milia	noualia	parentalia
	virilia	laquearia	dextralia
	muliebria	femuralia	regalia
	genitalia	columbaria	ceremonialia
	ſandalia	palearia	vitalia ꝛc̄
	funebria	ſaturnalia	
	funeralia	vulcanalia	

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Indecliabilia carentia nūero ſingulari

Adiectia carētia ſingl'i nūemero decli.

Poſteri	Fori.	delphi	Quaterni
inferi	Codicilli	colūnelli	Quini
Superi	cancelli	gemini	ſeni
Ceteri	faſti	pleriqꝫ	ſepteni
Exteri	quintilij	ſinguli	octoni vl' eni
interi	fabij	Bini	noueni
liberi	gabij	trini	ābo duo tres
huiuſmodi	Tot	frugi	q̄tq̄t nequaꝫ
Cuiuſmodi	quot	q̄ttuor	nugaſ mācipi
Eiuſmodi	aliquot	quinqꝫ	pſeudo q̄ꝝ aliq̄
alteriuſmodi	totidē	ſex ⁊c̄	p̄ſto fria ſūt

Circa vocabula.

Itē maiores q̄cūqꝫ an̄ tritauos nr̄os fuerūt ſicut iuniores q̄ poſt tri
nepotes nr̄os futuri ſunt. Pr̄es itaqꝫ vſqꝫ ad tritanos extēdunt maio-
res in īfinitū. Cicero. Ego meis maiorib' pluri. miores etiā dicunt po
ſteriores. ⁊ poſteri ⁊ nepotes dicunt q̄ an̄ nos fuerūt maiores: ſuperiores
pr̄es ⁊ aui appellant. Itē p̄mates dicunt p̄ncipes ī ciuitate ſil'r viri pri
marij q̄ p̄mi in ciuitate. q̄ etiā dicunt optimates vl' ſumnitates. Itē q̄
ſtores q̄ publice q̄rēde pecūie ſūt p̄poſiti. hi ⁊ vectigalia q̄rūt ⁊ erarij cu-
rā hn̄t. Itē Quirites rhomani dicunt a Quirīo h̄ ē a Romulo vrbis
Rome ꝯditore. Itē penates q̄ſi penes nos nati ⁊ ſūt dij domeſtici. Itē
Genij guloſi dicunt. Itē lares genij dij filij fuere mercurij ⁊ lare vl' la-
rūde q̄ etiā dicunt penates vecti ab Enea in italiā. Et q̄ꝛ lares ⁊ pena-
tes credunt p̄eſſe p̄uatoꝝ domibꝰ. p̄ domibꝰ ſepiꝰ capiunt. Itē a lare h̄
eſt malo genio larue dicunt q̄ ſunt vmbre noxie inferoꝝ. īde laruati. i. fu
rioſi. Itē Plotinꝰ phūs aīas hoīm ſcribit demōes eē. ⁊ e hoībꝰ fieri la
res ſi meriti bn̄ ſunt lemures ⁊ laruas ſi mali. Manes aūt dici ſi incer-
tū ſit: bn̄ ne an male meriti ſint. Itē laruas greci vocāt cacodemōes. la
res En demōes. i. btōs. Itē Sales dicunt aīmi ſolacia. Aliq̄n etiā in
ſingl'ari. Therētiꝰ. Qui hꝫ ſalē q̄d in te ē: Dis vite lepos ⁊ ſūma hila
ritas laboꝝūqꝫ req̄es. h̄ vocabulo exp̄munt. iō ſtipēdia ſalaria dicunt q̄ꝛ
ita nec̄caria ſunt militibꝰ vt hoī ſal Itē Faſcis ē lignoꝝ ⁊ alteriꝰ cuiuſcū
qꝫ rei ꝯgeries quā ligādo facimꝰ. īde faſciculus. Et q̄m lictores cū faci
bus p̄ire ſolebāt ꝯſules in q̄bus erāt ſecures inſignia ꝯſulū. hic faſcꝫ ca
pit p̄ magr̄atibꝰ ⁊ honoribꝰ q̄ a ppl'o p̄ſtāt. Etiā aliq̄n capit p̄ onē. Vir
giliꝰ. Ego te h̄ faſce leuabo. Itē Diana dr̄ faſcelis a falce in q̄ abſcōditū
ſepulchꝝ Diane. Itē Annales dicunt ab hiſtoria. q̄ꝛ hiſtoria p̄p̄e ē eaꝝ
reꝝ narratio q̄bꝰ rebꝰ narrādis intfuit q̄ narrat Annales vo cū res ge
ſte pluriū annoꝝ obſeruatio cuiuſcūqꝫ āni ordine cōponunt. Tn̄ gene-
rali vocabulo hiſtorie ānales ꝯp̄hendunt. Sꝫ ānales maximi dicebāt

tur a pontificibꝰ maxīs facti q̄bus data ptās res geſtas in tabulis ſcri-
bere. Itē Myrmidones ſcd̄m Seruiū dicti a puella Myrmione que
mutata ob odiū Ceſaris (qꝛ oñdit ppl'o aratrū) in formicā quare aduē
tatice pͤſte ⁊ egina inſula ex formicis ide ppl'i reſtituti dicti myrmido-
nes dicti latie formidones. Itē Proceres ꝓprie capita trabiū dicunᷣ.
a q̄ ꝑncipes ciuitatis ſunt ꝓceres appellati ꝙ hi ita in ciuitate eminēt.
vt illi in edificijs. Itē Alpes a niuiū cādore dicunᷣ ⁊ ſunt mōtes altiſſi
mi q̇ italiā a gallia ⁊ germania diuidūt. q̄s ꝑuias hanibal ꝑmꝰ fecit cū
antea tutā redderēt italiā. Itē Aborigines fuerūt hoīes agreſtes italie
cum q̄bus iuncti qui venerūt cū Enea ad italiā vnum ppl'm fecerūt di
cti iā latini. Itē Dalones ſunt vagine gladioꝝ vl' gladij ſiccarioꝝ ſiue
latronū. Itē pedites milites expediti. Itē Cātes ſunt phiſtole organoꝝ
Itē Appēdites ſunt celle apendentes. Itē Fores quibꝰ ianue claudun
tur qd̄ foris aperiant quēadmodū value qd̄ intus reuoluunᷣ he ꝑ di-
minutionē forule dicunᷣ. Itē Foruculus deꝰ qui foribꝰ p̄erat. Sicut
Cardina dea q̄ cardinibꝰ p̄erat. Et limentinꝰ qui p̄erat limini. Et fora
mina hoc ē ꝑue fores. Et bifores q̄ſi duplices fores ſiue gemine. Item
Lex dicitᷣ ꝙ publice legatᷣ, vt vniuerſi eam obſeruēt. Legiſlator q̇ legez
tulit. ⁊ legifer eiuſdem ſignificationis. Itē Piſces ſignū celeſte. ſed pi-
ſcis een viſch. Itē Edes in plurali domꝰ ſignificat in ſingulari templū
vel in plurali vt in ede vl' edibꝰ Iouis. Aliq̄n ꝓ ſepulchro ponitᷣ. Oui
dius. Eſt mihi marmorea ſacratꝰ in ede. Sycheus. Et dicunᷣ ab adi
tu ſm̄ Uarronē. Item Sentes a ſentio dicuntur ſpine. Item Ga-
des inſula eſt in fine Bethice prouincie in extremo noſtri orbis. Item
Eumenides indicat ſecundū verbum mites. ſed ꝑ contrariū furie deſi-
gnanᷣ infernales. Itē Nymphe dicuntur aquarū dulciū vires particu
lares. ſed marinarū nereides; montiū dicuntur oreades. qꝛ οξοσ mōs
eſt. Siluarum driades Δξυμασ enī ſilua ē hamadriades q̄ cum ar-
boribus ⁊ naſcuntur ⁊ intereūt napee floꝝ ⁊ valliū ſunt ρaπξσ enī cō
uallis ē. naiades fontiū dicuntur. Itē Precord a teſtina cordi ꝓxima.
Item Cune ſunt in quibꝰ iacent infātes lecti. Sed Cunabula in qui-
bus iacere cōſueuerūt ⁊ in quibꝰ naſcunᷣ dicta q̄ſi Ciue hoc ē editi ab ī
cunabilis quaſi a pueritia. Item orgia dicuntur Bacchi ſacra. ſed olim
ſm̄ Seruium oīa ſacra ſicut apud latinos Cerimonie. Item caſtra ī
plurali ſignificant tētoria. ſed in ſingulari arcē. Item Luſtra aproꝝ
cubilia in ſiluis quaſi lutoſe lacune. Etiam lupanaria dicuntur. Sed
Luſtrum tempus quinquenale ſignificat ⁊ dicitur a luendo hoc eſt ſol
uendo. quia quinto anno vectigalia ſoluebantur Item Seria ſunt ver
ba contraria iocis. Item Roſtra dicuntur pars nauis exporrecta. a pro
ra vt roſtra auiū Et dī tēplū añ curiā, qꝛ ibi roſtra ab hoſtibꝰ capta fixa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Sed roſtꝝ ē auiū ꝛ hoīm. Jtē exta dicta ſunt ab extare q̄ ex viſcerib⁹ ſa
crificabant̄ diis ꝛ ex q̇bus hauriſpices futura prenoſcūt dicta. Jtē. Tri
pudia dicuntur gaudia q̄ fiūt in fante nato. Sed. Tripudia ſoliſtima
dicebant̄ anguria q̄ fiebāt quotiēs offa q̄ pullis dabat̄ cadēt aliq̄ mo do
ad ſolū q̄re a ſolo hoc eſt terra ſoliſtimū. Jtē Caſpue dicūtur maria ſiue
porte cilicie vel armenice. Jtem Spolia dicunt̄ a ſpoliare . teu. roue vt
clari⁹ patebit. Cibaria dicūtur cib⁹. Jtē Claſſica tube ſunt militū, Claſ
ſici q̄ p̄me claſſis hoīes Claſſis ē cōgregatio militū vł nauiū. Jtē aluta
fm veteres alieua dicunt̄ vt ſi q̇s aluta faxit. Jtē Serta corona dicū-
tur non a ſatis ſed a ſertis hoc ē digeſtis inuicē florib⁹ frondibuſq; ex q̄
bus ab inicio corōe fieri ſolebāt . Jtē iuſta dicūtur ſacrificia q̄ mortuis
impendunt̄ q2 iuſtū ē hec fieri. Etiā iuſta aduerbiū ꝙ aliq̄ inepte di-
cunt iuxta ꝛ ſignificat eque. Uirgilius humilis volat eq̄ra iuſta . Jtez
Crepūdia ſunt nō modo veſtes ſed bule cuſiculi ſecuricule crepitacula ꝛ
puerilia ornamēta a crepando hoc ē tinniēdo dicta. Plautus. Sunt
crepūdia: ecca video . Jtē verēda ſiue pudēda virilia dicunt̄ Sed ve-
recūdia differt a pudore q2 pudor ē rei turpit̄ acte verecūdia vero etiam
recte facte atq; honeſte. Jnde pudibūd⁹ pudicitia caſtitas eſt ponit̄ eti
am ꝓ religioſa mūdicia ꝛ puritate Uirgi. Caſta pudicitiā ſeruat dom⁹
Etiā ꝓ dea gentiliū. Jtē Bucolica dicunt̄ carmiā a cuſtodia armētorū
de q̇bus multa videbis in tractatu circa tertiā ꝑtem Alexandri . Jtem
Georgus colon⁹: georgia agricultura Georgica q̄ ad agroꝝ culturā ꝑ-
tinēt. Jtē Sella dicit̄ q̄ſi ſedda Jn̄ Subſellia que ſignificāt minores
ſedes in q̇b⁹ audiētes poetas aut ſpectātes ludos ſedere ſolebāt. Erant
etiā ſedes tribunoꝝ triūuiroꝝ queſtorū ꝛ huiuſmodi minora iudicia ex-
ercētiū q̄ nō in ſellis currilib⁹ nec in tribunalib⁹ ſed in ſubſelliis cōſide
bant Jtē Solēnia q̄ oīb⁹ annis p̄pari debent Jnde ſolēnitas. i. feſtiui-
tas Jtē iſignis idē ꝙ magn⁹ ſcd̄o p̄iguis t̄cio p̄clar⁹ Hic iſignia q̄ di-
cunt̄ ſigna ꝛ ornamēta ob ꝟtutē adepta. Jtē funalia a funus cerei dicū
tur Funeralia quicq̇d ad exeq̇as ꝑtinet q2 fun⁹ ꝓprie ē pōpa illa q̄ fit ī
mortuoꝝ exeq̇is. Jtē Trāſtra ſunt ſedilia nauiū vel loca int̄ ſedilia Jtē
vaccinia ſunt fruct⁹ ſambuci. Sed liguſtra eiuſdē arboris flores. Uir
gilius Alba liguſtra cadūt vaccinia nigra legunt̄ . Jtē . Dionifia ſunt
feſta Bacchi a dioniſius hoc ē Jouis nyſus qd̄ ē ꝓpriū nomē Bacchi
Jtē . Xēia dicūt̄ munuſcl'a vel noua teſtamēta noui āni Jtē tenebre di
cūt̄ p̄uatio lucis eo ꝙ teneāt h̄ ē ipediāt ocl'os Tenebroſus obſcur⁹ Te
nebricoſus. i. tēebras faciēs Jnſido. i. Doloſe expecto Jn̄ Jnſidie q̄ clā
inſidēt vt hoſtes fallāt. Et p eodē dicimus obſideas Jtē nuptie dicū
tur cōiunctio maris ꝛ femīe cōſortiū ꝛ dicitur a nubēdo Jtē mine vul
go minatie dicunt̄ . ſcd̄o dicūtur eminētie muroꝝ quas paternas voca

mus. Jtē. Jllecebre dicunť res illicite ab illicere. Jtē manubie dicūtur
pecūia q̄ ex venditiōe p̄de p̄cepta ē a queſtorībꝰ vł erarij p̄fectis dicte ꝙ
manu capianť. ab hoſtibꝰ. Sed p̄da ſunt corpa ipſa reruʒ q̄ capta ſunt
Etiā manubie fulminū iactꝰ dicunť. Jtē decubie ſunt puerperia mulie
rū a decūbo. i. iaceo incubie ſunt īfirmitates ab incubare. i. egrotare. Ex
cubie ſunt vigilie diurne licet vigilie ſint magis nocturne. Jtē Equilie
mōs maximꝰ rome ſiue potiꝰ duo mōtes ſil' iuncti vbi macellū erat di-
cte q2 ibi excubie regis eēnt vn̄ ⁊. Exq̄lie vicus rhome dictꝰ ē. Jn̄ diciť
porta exquilina ⁊ vicꝰ exq̄linꝰ. Jtē Suppetie a peto dicūtur ſubſidia ⁊
apud hiſtoricos raro hʒ caſuʒ q̄ʒ accm̄. Jtē Repetūdaꝝ ꝓprie nullum
aliū hʒ caſuʒ q̄ʒ gtūm a repeto ⁊ de pecūijs ⁊ de repetūdis pecūijs nā cū di
co repetūdaꝝ ſubīntelligo pecuniaꝝ q̄ noīe q̄ diutiꝰ cōſtāt cōtinenť. Jtē
latebre a lateo in q̇bꝰ hoīes latent latibula in q̇bꝰ beſtie latēt. Tn̄ late-
bre plerūq3 de feris dicunť licet latibula nūq̄ʒ de hoībꝰ Jtē Phalere por
ta fuit duoꝝ miliū paſſuū muro athenis adiūcta. Jteʒ viete virge ſunt
molles ⁊ flexibiles a viere antiq̄ ꝟbo qđ vicere ꝟcat. Jtē Thebe venetie
piſe. Athene ſcebe zene ⁊ hmōi noīa ſunt ciuitatū. Jtē Exuuie nō ſoluʒ
hoīm ſed etiā alioꝝ aīaliū ſpolia Uirgilius de ſerpēte. Cōpoſitis nouis
exuuijs nitiduſq3 iuuēta voluiť. Huiꝰ cōtrariū ē induuie ab induendo
dicte Jtē Exeq̄e ſunt dū cadauer efferť poſtq̄ʒ ſepultū reliq̄e. Sed infe
rie ſacra mortuoꝝ' parētalia ſacra mortuoꝝ eadē dicūtur iuſta. Jtē Jn-
ficie ab inficior ꝟſakinghe vt Joāns iuit īficias ⁊ ſolū repiť in accō plu
rali. Jtē facetie a facio q̄ ꝟbis facte., Jtē decie ꝑt portiōem vnā ex decē ꝓ
q̄ etiā diciť decia Jtē nōdine dicūtur a die q̄ſi nouēdine. Jta em̄ nōdine
a rhomanis inſtitute ſunt vt octo q̇dē diebꝰ in agris ruſtici opꝰ facerēt
nono aūt die intermiſſo rure ad mercatū legeſq3 accipiēdas rhomā veni
rent ⁊ hʒ in ſingulari nōdinu. Quintilianꝰ ciue nō trino forte nōdino
ꝑmulgata Jtē iducie a die dicte ſunt pax caſtrēſis paucoꝝ dieꝝ ſm̄ var
ronē l' ſunt belli ferie. Jtē ferie dicte ab epulis ferēdis in īs ei epula fie-
bāt ex porcoꝝ frugūq3 ꝑmouētibꝰ Et a ferijs dies feſti dicti ſunt feria-
ti in q̇bꝰ ferie celebranť Jtē. Argutie ſunt acute l' malicioſe dicta l' facta
ab arguo. Jtē nuge dicūtur ꝟba inutilia leuia ridicula vn̄ ⁊ ꝓ rebꝰ inu-
tilibꝰ vſurpamꝰ Jtē. Expēſe dicūtur ſumptꝰ ab expēdere hoc ē expene
re Jtē none dicte q̄ſi noue initiū obſeruatōis l' ꝙ ab eo die ad Jdꝰ ſꝑ no
nē dies cōputanť. Habēt aūt nonas ſex: mēſes q̄ttuor. Martiꝰ maiꝰ
Juliꝰ ⁊ October Reliq̄ mēſes q̄ttuor tm̄. Jdꝰ aūt ſinguli q̇q3 menſes
habēt octo qđ nomē ſumptū ē a thuſcis q̇ dicūt nonas fiduciā ſignifi-
care q2 diciť dies itis. Alij dicūt a vidēdo idꝰ dictū q2 tunc luna plena
videtur q2 idꝰ ſꝑ in plenilunio hoc ē in medio menſis fieri ſolet. Jtem
Calēde ꝑmus oīm mēſium dies diciť, ⁊ greci carēt calēdis q̄re factū ꝑ-

Uerbiū ad Calēdas grecas cū aliq̇d nūq̄ꝫ futuꝝ volumꝰ ꝟcare Un̄ No
ta. Oēs dies poſt idꝰ dicūtur kalēde reſpectu mēſis ſequētis. Itē Phi
lure folia dicunt̄ libroꝝ greco vocabulo Itē p̄mitie dicunt̄ p̄mi fructus
Itē. Iſagoge pⁱcipiū eruditiōis ſiue introductorie dicunt̄ vt Iſagoge
porphiriȷ̄ hoc ē introductoria ī dialectices pⁱcipia Itē. Quiſq̄lie ſunt
purgamēta terrarū ⁊ quicquid ex arboribꝰ herbis floribꝰ minuti cadit
Sꝫ q̇ſquiliū exiguū fruticē ilicis ꝓducētē coccū qđ granū ē ad tingē-
dū veſtes gratiſſimū Itē lauticie a lautꝰ cibaria delicata Itē Blādicie
a blandior ꝟba q̇bꝰ blandimur. Spōſalia dies q̄ puella ꝓmittit̄ ſpōſo
Itē. Menia ſunt pinne muroꝝ ⁊ capit̄ ꝓ muris. Ouidiꝰ mēnia q̄ tm̄
potuiſtis ferre poetā Quātulacūq̄ꝫ eſtis vos ego magna voco Itē. Ilia
dicunt̄ lactes ī oue ⁊ hoīe ꝑ q̄s labit̄ cibꝰ q̄ in ceteris aīalibꝰ dicunt̄ Ilia
hoc ē captiora īteſtina ad alimētū ⁊ dicit̄ ab inuoluēdo Sꝫ. Iliū regia
fuit p̄ami de q̄ ſuperiꝰ ab hoc opꝰ Homeri dicit̄ Iliada Itē. Mille ad
iectiuū ē a q̄ ſubſtātm̄ plīs numeri milia q̄ſi plures millenarios copu-
lās Itē. Uirilia dn̄r mēbra viroꝝ Sicut muliebria ſignat mlīebrē na
turā ⁊ ponit̄ ꝓ menſtris aliq̄n ꝓ libidine Quintilianꝰ Nobilis adole
ſcēs a centuriōe muliebria paſſus Itē Genitalia mēbra in q̇bꝰ cōſiſtit
vis generādi vt ſunt pudibūda tā in viris q̄ꝫ mulieribus Sꝫ genitura
ſemē hoīs Genitiuꝰ qđ vim generādi hꝫ Sꝫ genitalis hoc eſt natalis
vt genitalis dies. Itē. Sādalia dicūtur calciamēta Sed ſādaliuꝫ dr̄
effigies ſolee dee. Itē Fūebria plāctꝰ funeꝝ dicunt̄ Sꝫ funeralia q̇cq̇d
ad fumꝰ ꝑtinet vt patuit. Itē magnalia dicunt̄ res magne p̄ncipū ma
galia ligua penoꝝ ſt̄ villas hoc ē ruſticoꝝ domos q̄r magar villa ē Sꝫ
mapalia eadē penoꝝ lingua dicūtur agreſtes caſe ⁊ furnoꝝ ſil'es appel-
lātur Uirgiliꝰ Et raris habitata mapalia tectis Itē laq̄aria ſunt con
iūctiōes, trabiuꝫ Itē Palearia ſūt pili depēdētes ī collis equoꝝ boū̄
vł leonū Itē femuralia ſunt q̇bꝰ pudēde ꝑtes corꝑis tegūtur dicta a fe
more Itē Colūbaria foramina colūbaꝝ Itē. Saturnalia dies ſaturno
feſtꝰ vulcanalia dies vulcani feſtꝰ Sic. Bacchanalia dies. Bacchi fe-
ſtus pr̄is: Floralia dies feſtꝰ flore dee Itē dextralia q̄ a dextris ſunt apta
Itē Regalia ſunt inſignia regis vt regalia exta q̄ potētibꝰ imꝑiū pol
licebant̄. Itē Ceremonialia actꝰ q̄ fiūt in. Ceremoniȷs hoc ē officiȷs di
uinis Itē vitalia ſunt vene ſpūs vitalis. Itē. Poſteri q̇ mox aliquē ſe-
quūtur vł in q̄drupedibꝰ q̇ poſt p̄mos ſunt Itē Superos a ſuꝑ celeſtes
dicimꝰ deos Sicut inferos infernos deos. Itē Ceteri reliqui dicuntur
Itē Exteri ab extra ⁊ Interi ab intra. Itē liberi filiȷ dicūtur ⁊ nepotes
⁊ ꝓnepotes. Itē fori dicūtur ſpectacula equitū vt patuit Itē. Codicilli
vel codicillꝰ ꝓprie epiſtolā ſt a codice Itē Cancelli ſunt feneſtre ferree
ꝑ quas digiti extendunt̄ teu .tralien. Tamē Cancellare id eſt digitos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

conplicare vt vna faba videtur due ſub digitis cancellatis. Itez faſti dicuntur dies quibus licebat pretori tria verba loqui vt patuit de compoſitis a fas Item. Pilumni qui pilum in piſtrinis inuenerunt Item Piſones a pinſendo dicti. Item Fabij: lentuli Cicerones ſed fabij familia fabiorum nobilium romanorum a faba Itez Gabij familia gabiorꝫ rhomanorum, Item delphi ciuitas eſt vel oppidani ciuitatis in qua tēplum erat appollinis Item lentuli a lente Columnelli a columna Itē Gemini vel gemelli duo ſimul nati Item Pleriqꝫ multi dicuntur Itē Singuli dicit quamlibet rem per ſe vt ſinguli dederunt ſingulos denarios hoc eſt vnuſquiſqꝫ dedit vnum denarium. Item. Bini terni quaterni ſunt nomina numeri diſtributiui ſiue dipartitiui ⁊ in hoc numero ſinguli capitur ad minus pro duobꝰ: bini pro quattuor terni pro ſex ⁊ ſic de ſingulis niſi capiantur inproprie pro ſuis primatiuis, Sequitur de heteroclitis Caſu.

De heteroclitis caſu q̄ ſunt q̄dru.

¶ Quedam carent ſolo vocatiuo Quedam carent ntō ⁊ vocatiuo.
¶ Quedam carent omnibus caſibus. Quedam carent omnibus preter quā ablatiuo.

De carentibus vtō.

Que querunt aut diſtribuunt referūtqꝫ negātqꝫ
Infinita quoqꝫ caſu caruere vocante
Diſtribuit ſi vim tribuas ⁊ colligit omnis
Colligit in proprie poſitum non diſtribuendo
Quattuor exceptis pronomina nulla vocabis.
Tu meus ⁊ noſter noſtras habuere vocantes

Hec carent vocatiuo:

- Primo Nomina queſitiua et ſunt nouem. vt quis qualis quantus cuius cuias quotus quot talis alter ⁊ alius
- Secundo noīa diſtributiā .i. ſigna vniuerſalia ⁊ particl'aria vt quilibet quiſqꝫ vterqꝫ alter omnis ſed quando capitur collectiue hꝫ vtm̄ oīs.
- Tercio nomina ⁊ pronomina relatiua vt q̇ ſuꝰ ipſe is ſui.
- Quarto nomina negatiua vt nullꝰ nemo neuť
- Quinto noīa infinita vt q̇cūqꝫ q̄liſcūqꝫ non hō
- Sexto hec quinqꝫ nullus vter vllus alter aliꝰ quia ſolus totus ⁊ vnus habēt vocatiuum.
- Septimo omnia pronomina preter quattuor vt tu meus noſter ⁊ noſtras

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Circa voca
bula

¶ Item Quis q̄ qđ ⁊ quid aliqñ interrogatiue ponunt̃ Marcial'. nā
tantos rogo quis ferat̃ labores. Apuleius. Quis nā hic nouꝰ ē hoſpes
Belliꝰ. Que nā malū eſt ita intēpies. Plautꝰ. Qđ facinus admiſi tā
tū. Idē. Quid ad illas artes optes: ſi optio adueniat tibi. Aliqñ capi
untur infinite. Plinius. Tū mihi neſcio q̇d in aurē inſuſurrauit. Idez
Morbus neſcio q̇ ante eā etatē incognitus noſtris. Cicero. Cum p̄ce
pta neſcio q̄ diſcipulis ſuis palā tradidiſſet. Plautꝰ. Nec mihi qđ fa
cinus inſcirē inueni Idē Quis poſt ſi valet aliq̇s. Cicero. Si q̇s ve
ſtrū eſt q̇ forte miret̃. Tñ que raro ꝑ aliqua repit̃ in ntō preterq̄ʒ apud
vetuſtiſſimos. Tullius. Si q ſunt in hac re difficultates. Quia in ſin
gulari q̄ ꝑ aliq̄ dicimꝰ. Marcialis. Si q̄ fides veri p̄ferri maxīe ceſar.
Tēporibꝰ pn̄t ſecula nulla tuis. Itē Quis ⁊ q̇d nunq̄ʒ relatiue ponun
tur. ſed qui q̄ qđ frequētiſſime referūt antecedēs. qꝛ quod eſt adiectiuū
Quid vero ſubſtātiuū: Itē qui q̇d aduerbialit' capit̃. vt Cicero. Qui fi
eri poterat. vt eiꝰ dolore nō egeret: Itē a q̇ dicit̃ quuius a vm ⁊ quuias
q̄ olim ſcribebant̃ ꝑ q. nūc cōmuniter ꝑ c. Et differūt ſic. qꝛ cuiꝰ ad pſo
nā hoīs refert̃. Virgilius. Dic mihi dameta cuiū pecus an melibei. Cu
ias ſꝫo. ſcat vnde. Cicero. Socrates quidē cū rogaret cuiatē ſe eſſe dice
ret mundanū inq̇t. Veteres ꝑ cuias cuiatis dixerūt. Actiꝰ Qui neq̄ʒ
cuiatis eſſet nūq̄ʒ potuimꝰ multa rogātes ſcire. Itē Qualis a quo qđ
ṗmo relatiuū ē. vt talis pꝛ qualis filiꝰ. Scđo capit̃ infinite. vt neſcio
q̄lis ſit iſta iactantia. Tertio interrogatiue vt q̄le ei reſponſum dediſti:
Hinc q̄litas q̄ eſt ſm̄ quaʒ quales eē dicimur. Et aduerbiū qualit'. Itē
Quantꝰ ṗmo capit̃ relatiue. ſcđo interrogatiue. tercio infinite ⁊ refert̃
ad numerū ⁊ ad pondꝰ, ⁊ mēſurā. hinc aliquātū qđ eſt nomē ⁊ aduerbi
um. vt aliquantū ociꝫ aliquātū ocioſus qđ ⁊ aliquātiſꝑ dicit̃ hinc q̄n
tulus ⁊ quātillus. i. q̄ʒ exiguꝰ. Quātiſꝑ hoc eſt quāto tp̄e. Sicut tan
tiſꝑ tāto tp̄e. Itē Quotus q̄rit de ordine. vt quotꝰ fuit ordine. Etiaʒ
de numero. vt quota iā hora. Item talis refert̃ ad quale. Itē tantus tā
ta tm̄ nomē eſt ſignificās quātitatē ⁊ capit̃ primo demōſtratiue. Plau
tus. Et tantū quantū potui. Scđo relatiue. Virgi. Tante molis erat
rhomanā cōdere gentē. hinc tm̄ aduerbiū qđ ſignificat adeo vel ſolū q̇d
tantūmō dr̄. hinc tantulus ⁊ tātillus hoc ē ꝑexiguꝰ. Tantundē q̄ſi tm̄
idē de quo tādē. Itē Alter ꝓprie refert̃ ad vnū de duobꝰ vt hanibal in
tranſitu alpiū amiſit alteꝝ oculū . Siue capit̃ ad vnā duaꝝ partium.
Virgilius. Aurea mala decē miſi cras altera mittā. Aliqñ capit̃ ꝑ ſe
cūdo ex duobꝰ pluribuſue. vt hic ē alter annꝰ belli punici hoc ē ſcđs a bel
li origine. Aliqñ ꝑ duo vt vnꝰ aut alter hoc ē vnꝰ aut duo. ponit̃ tñ fre
quenter ꝑ alio hoc ē ꝑ pluribꝰ. Pliniꝰ. Tabulas plures pinxit e qui
bus vnā in foro alterā in comitijs duas in Pompeij porticibꝰ videmꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Item Alius aliqñ capit̃ ꝑ diuerſus vt alia ē facies eius a mea Itē Al
terut̃ dicit̃. quis ex duobꝰ alteriꝰ hoc eſt viciſſim qd alternatim a q̇buſ
dā dicit̃ hoc. ē ꝑ vices Uter q̇s vnꝰ ex duobꝰ Et ponit̃ interrogatiue vt
vter vr̃m hoc fecit ſcd'o infinite vt neſcio vter vr̃m hoc fecit Et elegant̃
dicit̃ vter alteꝝ Plinius vter alteri dixit neſcio Sil'r vter vtrū Cicero
vter vtri iſidias fecerit Itē differunt̃ vterqꝫ ⁊ ābo q2 vterqꝫ dicit̃ de duo
bus diuiſim vt vterqꝫ edificauit domū hoc ē hic edificauit ſibi domū ⁊
ille ſibi aliā Sed ambo de duobꝰ cōiunctim vt. Ambo edificauerūt ſibi
domū hoc ē ille ⁊ hic vnā domū edificauerūt. Quare recte dicimꝰ vtrū-
qꝫ alteꝝ verberaſſe hoc ē hūc illū ⁊ illū hūc verberaſſe. Sꝫ nō recte am-
bos alteꝝ aut ābos ꝟberaſſe ambos dicimꝰ Sꝫ ambo ſe mutuo ꝟberaue
rūt recte dicit̃ Itē Uterut̃ nō dicit̃ vterqꝫ ſed alter ex duobꝰ hoc ē vter
quē tibi capere libet Itē vllꝰ dicit̃ q̄ſi vnꝰ aliq̇s. Sꝫ differt ab aliq̇s q2
vllꝰ ꝓ nūqꝫ ponit̃ neqꝫ ei licꝫ dicere vllꝰ hō currit ſicut aliq̇s hō currit
Sed ſꝑ ponit̃ vel negatiue vt eſt ne vllꝰ q̇ me vocet vl' ſubiunctiue vt ſi
vllus me vocabit ſtati adeo huic vllꝰ q̄ſi non aliq̇s cuiꝰ ꝯcatiōis ē nemo
q̄re vt placet. Perotto. Seruius male ſumpſit ꝓ nullo hoīe naꝫ ſi ita
eſſet vt Seruiꝰ dicit nō adiūgeret̃ ei hō vt ſepe fit Cicero vtrū aūt ſcit
meliꝰ dij imortales ſciūt hoīem q̇d ē ſcire arbitior neminē. Itē neutruꝫ
cōtrariū ē vtriqꝫ. Et Nota dicimꝰ neuter alterū ſꝑ nō aūt neuter neu-
trū Sicut vterqꝫ vtrūqꝫ nā ſi ita dicamꝰ neut̃ alteꝝ diligit hoc ꝯcamꝰ
neqꝫ ille hūc neqꝫ hic illū diligit Q.ꝺ ſi neut̃ neutꝝ dixerimꝰ ꝯcaremꝰ ne
ſe q̇d ē ipm vtrūqꝫ diligere Itē oīs diſtributiua dictio ē Et differt a to-
to q2 oīs ad numeꝝ refert̃: totꝰ ad quātitatē vt tota domꝰ totū corpus
i. integrum Omne de vniuerſis numero diſtinctis vt omnis grex. ⁊c̄.

De nece deqꝫ prece dic ꝙ rectis caruere **De carenti bus ntō ⁊ vocatiuo**
Primis: atqꝫ dapē ſocia vice iungis eiſdem
Vis vim viqꝫ dabit totum plurale tenebit
Plus neutrale facit nec dat primo niſi pluris
Caſum plurale dat quemlibet ⁊ genus omne

Necis	neci	necem	nece	Uñ fruges opeſqꝫ dapis
Precis	preci	precem	prece	declinant̃ ſine rectis
Dapis	dapi	dapem	dape	primis atqꝫ precis foris
Uicis	vici	vicem	vice	⁊ vicis ⁊ necis addes.
Frugis	frugi	frugē	fruge	
Uis	vi	vim	vi	
Foris	fori	forem	fore	

¶ Itē nex a necare ē mors violēta ⁊ ſm artē hꝫ oēs caſus ſm Priſcia- **Circa voca bula**
nū: ſil'r cetera noīa iā dicta Tulliꝰ Tiberiū rēpublicā adminiſtrātē ꝓhibu

ſt īndigna necis diuturne in ea cōmorari. Itē Preces a pcor ē pcatio ſʒ pcariū qd vt vlpian⁹ inq̇t ē id qd pcib⁹ petētis vtendū cōcedit̄ tādui q̄ʒdiu is q̇ cōceſſit patit̄ Et differt a donatiōe eo q̇ donat ſic dat vt recipiat q̇ pcario cōcedit ſic dat q̄ſi tūc receptur⁹ cū libi libuerit pcariū ſoluere Itē dapes nō ſunt dūtaxat deoꝝ epule aut nr̄e in deoꝝ ſacrificijs ſʒ etiā largiores ⁊ opipari apparat⁹ Jn̄ dapalis vt dapalis cena q̄ diuerſis ⁊ amplis dapib⁹ cōſtat Itē vices a vi dicte qd nomē veteres ꝓ pinguis vſurpabāt Etiā ꝓ penis eo ꝙ vi fiāt Horati⁹ viceſqʒ ſupbe te maneat ipm Et q꞉ ꝑ viciſſitudinē pugnari ſolet factū ē vt vices ꝓ alternatiōe capiam⁹ Jn̄ viciſſim aduerbiū qd ꝓprie fit ꝑ vices vt viciſſim incūbūt oneri Capit̄ tn̄ aliqn̄ ꝓ ſcd̄o loco ſiue e diuerſo Itē viciſſatim eiuſdē fcatiōis veteres ꝓ viciſſitudine viciſſitatē dixere vicari⁹ q̇ vicē alicui⁹ gerit muicē ꝓ ſcd̄o loco ponit̄ Itē frux veteres ꝓ fruge dixerūt varro frux legumē triticū a q̄ frugi indeclinabile ⁊ ſunt hoīes q̇ oī re aī motib⁹ moderant̄. ijdē etiā frugales dicunt̄ Et frugalitas q̄ mot⁹ aī appetētes regit Et frugalit̄ aduerbiū hoc ē tꝑate Itē Uis nomē decliabile ꝑ oēs caſus mō ꝟtutē fit. Uirgili⁹ multa vi muniet albā mō poſſibilitatē Idē nō ea vis oīa neqʒ tāta ſupbia victis: aliqn̄ violentiā Idē. Que vis in manib⁹ applicat oris Jn̄ violo .i. corrūpo: cōtāno polluo ⁊ q̄ſi vi infero qd ꝓprie de ꝟgine dicit̄ A q̇ inuiolat⁹ Et violent⁹: violent̄: violētia Itē foris habet fores in plurali de quo patuit prius.

De hn̄tibus ſolum ablatm̄ in ſingulari

Obliquum de ſe non format fors niſi forte
Tabes declino nec dat tabi niſi tabo

Ut	Fors	forte	
	Spons	ſponte	
	Tabi	tabo	ſed tabes ꝑ oēs caſus i ſingl̄i

¶ Itē mactus a vm hʒ ſolū macte in vtō ⁊ ponit̄ ꝑ modū excitationis Hieronim⁹ Macte virtute puer. Et ē mact⁹ gracia plen⁹. vl̄ magis auctus teſte feſto Jn̄ macte aduerbiū qd iūgit̄ gtiō ⁊ ablatiuo marcial̄ macte aī quin rar⁹ hʒ morūqʒ tuoꝝ l̄ macte noua ꝟtute h̄ ē magis aucte

Ut	Grate	in plurali grates	
	Celite	celites	Hec oīa ſecundū artem
	Uiſcere	viſcera hn̄t nominatiuū ꝑter grate	
	Uepre	vepres	

Circa vocabula

¶ Itē fors ē fortūa ⁊ euent⁹ fortūe bon⁹ Itē Spōte aliq̇ dicūt aduerbiū ꝓ eo ꝙ naturalit̄ ē vt arbores creſcūt ſpōte. Alij dicūt nomen ⁊ addūt ei adiectiuū fēi gn̄is vt ſua ſpōte Itē. Tabes morb⁹ ē cui⁹ tres ſunt ſpecies vna q̄ corp⁹ nō alit̄ ⁊ ita ſumma orit̄ Maties. Alia q̄ʒ greci nomināt Chathexian vbi mal⁹ corpis habit⁹ ē ideoqʒ oīa alimēta corrumpunt̄ Tercia ē Phithiſis q̄ orit̄ a capite Jn̄ i pulmōeʒ diſtillat hic exulceacio accedit frequēs tuſſis ē pus excreat̄ h̄ ē cruētū qd ꝓpe tabo fit q꞉

ē ſanguis corruptꝰ Uirgi. Et terrā Tabo maculāt Itē a tabe tabidꝰ .i. putridꝰ ⁊ q̄ tabē patit̄ Tabificꝰ q̄ aliū tabefacit Itē gr̄a ꝓ bn̄ficio acci pit̄ a q̄ gratioſus ſm̄ Aulū Geliū q̄ adhibꝫ gr̄as ⁊ q̄ admittit. Etiā gr̄a capit̄ ꝓ pena ſiue dāno Cicero ꝓ iīuria tā graui pare gr̄aꝫ referret nōnū q̄ꝫ capit̄ ꝓ cauſa Terētiꝰ Et ea me reſtitiſſe hic gr̄a. Itē agē gr̄as ē v̄bo oſtēdē nos mīores eē accepti bn̄ficiȷ̄. Habē gr̄as ē animū ⁊ mētē gratā habē ⁊ iuicē gratificādi volūtatē Referre gr̄aꝫ ē facto bn̄ficiū aut iiuriā acceptā cōpenſare. Un̄ nō ꝙ habē gr̄am ⁊ gr̄as dicimꝰ Agē gr̄as ⁊ nō gr̄aꝫ: referre gr̄am ⁊ nō gr̄as nec vnq̄ꝫ fere probatiſſimi auctores alit̄ lo quunt̄ Sꝫ agē grates ⁊ ꝑſoluē grates dicimꝰ ſꝫ apd̄ poetas dūtaxat at q̄ꝫ hiſtoricos atq̄ꝫ theologos. Uirgiliꝰ grates ꝑſoluē dignas nō opis ē nr̄e Dido ꝑ raro aūt apud oratores Cicero aliqn̄ poſt ſuſpexit ad celuꝫ ⁊ grates tibi inq̄t ſumme ſol Inde gratulor ⁊ ꝓ eodē grator apud poetas Itē Celeres ſunt victores in ſacris ſil'r q̄ bigis aut quadrigis viciſſent eq̄ deſultoriȷ̄ Etiā ſunt ſancti Itē. Uiſcꝰ ꝓprie dicit̄ q̄cquid ſub corio ē Un̄ ⁊ cor viſcꝰ appellat̄ ⁊ viſcera nudāt Uirgiliꝰ ſed hic viſcꝰ ci vl' hoc viſcū vogelly ē etiā maſ. Itē vepes ſpina dicit̄ eo ꝙ frequent' ꝑ̄hendat cuius diminitium veprecula ⁊ feminini generis ſed teſte probo

De carentibus caſibus in pl'i.

Tres in plurali caſus os oris omittit
Aes far ius thus rus illi ſociare ſolemus.

	Aes	thus	mel		
Ut	Far,	rus	hordeū		ſm̄ vſum
	Ius	vinum	mare		

Circa voca bula

Etiā noīa quīte declinatiōis ꝑ̄ter res ſpes ⁊c̄. vt ſup̄. Itē Ius dr̄ q̄ſi iuſſum ⁊ nihil aliud ē q̄ꝫ qd̄ natura vl' ciuitas vl' pplꝰs aut gēs l' cō ſuetudo iubet vl' ē lex nō ſcripta ſed inſita ī natura q̄ dicit̄ recta ratio iu bēs ea q̄ faciēda ſunt ꝓhibēſq̄ꝫ cōtraria Cuiꝰ ſunt ſex ꝑtes ſm̄ Cicero nē vt Religio pietas: gracia: vīdicatio: obſeruātia ⁊ veritas Alio mō dicit̄ ius qd̄ cuiq̄ꝫ vtile ē ī ciuitate ⁊ hoc dicit̄ ius ciuile Etiā capit̄ ꝓ ſuc co ⁊c̄ format iurulētū ⁊ iuſſulētū vt piſcis iuſſulētꝰ Itē Tus a tūdēdo dictū putāt q2 glebe tūdūt̄ cū q̄bꝰ dr̄ fluēs d' arboribꝰ valeſcē iō ſcribit̄ ſī aſpiratiōe Aliȷ̄ a ωγθγοτ dicūt h̄ ē ſacrifico ⁊ naſcit̄ in arabia cu ius felicis ⁊ beate cognomētū ē Itē thꝰ maſ. qd̄ rotūdū ē Uirgi. maſcu la thura focis. Item Rus locus dicitur extra vrbeꝫ vbi agri ſunt ⁊ vil le. dictum q̄ꝫ in agris quotquot annis eadem fiunt vt rurſus capias fru ctus hinc ruro ⁊ ruror ⁊ ruſticor eiuſdē ſcatōis h̄ eſt ruri dego varro dū ī agro ſtudioſꝰ ruror Ruſticꝰ q̄ rur3 ē ⁊ ſemibarbarꝰ vetēs ruſtice ꝓ bar bae vſurpabāt Pōpōiꝰ ego ruſticati tāgā a q̄ ruſticāe aduerbiū. ruſtica citas ꝯtraria vrbāitati ruſtica auis ꝑdici ſil'is niſi qd̄ roſtrū lōgius hꝫ martial' ruſtica ſuꝫ ꝑdix q̄d refert ſi ſapor idē Carior ē ꝑdix ſic ſapit illa magis Rurigena qui ruri gignitur Ruricola qui rus colit ⁊ rureſtris hoc eſt ruſticus Ruſci virgulta quibus vites ligantur Alia dicta ſunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Quedam ſignificant plura ſub eodē genere nūero ꝛ accētu
Quedā ſignificāt plura ſub diuerſis generibus tantum
Quedam ſignificant plura ſub diuerſis numeris tantum
Quedam ſignificant plura ſub diuerſis ſignificationibus
Quedam ſignificant plura ſub diuerſis caſibus.
Quedā ſignificant plura ſub diuerſis accentibus
Quedam ſignificant plura ſub diuerſis generibus ꝛ decli-
nationibus ſimul

De heteroclitꝫ pl'a ſcātibꝰ ſub eodē gn̄e nūero caſu ꝛ accentu. Ut

Canis latrat: nat in equore: fulget in aſtris: fatū mors: fatū
ſors: cōſtellatio fatum munus onus munus officium. mu-
nus donuꝫ. Et oīa alia equiuoca retinentia dicta accidētia

De heteroclitiſ pl'a ſcantibus ſub diuerſis ge-neribus tantū. Ut

Calx maſ. pungit equum. ſed ſtringit femina murum
Dis pro plutone maſ. vel dis pro diuite pone
Caſſis idis galea capitur fera caſſe retenta
Ouidius. Decidit in caſſes preda petita meos
Terra tenax glis formabit gliſſis genitiuo
Res quadrupes. glitiſqꝫ dabit tibi carduus inde
Uas vadis maſ. eſt. vas vaſis genere neutro
Hic ſtirps eſt vitis. hec ſtirps progenies ſit
Proficit ad vitem ſiler hic. ſiler hoc dat odorem
Hic quiris miles. hec quirꝫ haſta vocatur. Et ſimilia

De ſcantibus plura ſub diuerſis decliatōibꝰ. Ut

Ortus tus ſolis: Hortus ti procreat olus
Faſtus ti liber. Faſtus tus pompa vocatur
Liber pro baccho. quoqꝫ non ſeruo dic creſcere liber
Pro codex cortex creſcere ſpernere liber
Frons frondis folium. frons frontis ſit capitis pars
Glande pecus creſcit: ſed collum glante tumeſcit
Lens lendis capitis: lens lentis conuenit ori.
Sinus nus pars eſt. ſinus ni lac tenet in ſe
Ceſtus tus ludus. ceſtus ti zona vocatur

De ſcantibus plura ſub diuerſo numero Ut

Hic onus eſt faſcis. hi faſces dantur honores
Littera pars vocis. plurali charta vocatur.
Copia facultas. ſed he armorum chorus omnis

¶ Itē noīa libroꝝ in a in ſingulari ſignificant ſcientias, in plurali li-
bros. vt grammatica logica. ꝛ cetera vt patuit.

De ſcantibus plura ſub diuerſis caſibus

Terra ſit ops et auarus opes: ſed opem petit eger
Lens lendis capiti: lens lentis conuenit ori

¶ Itē Ops in ntō ſcat terrā vel deā terre, q̄ dicit̄ alio nomīe Ceres ci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

bele rea vel magna dea vxor ſaturni. In obliquis ſignificat auxilium vel poteſtatem Uirgilius. Non opis eſt noſtre tibi dignas reddere grates In plurali ſignificat diuitias vel facultatem. Item Lens lentis dicitur a leuis notum genus leguminis. teutonice een lynſe. Quia qui ea veſcuntur leues ⁊ moderati fiunt. Sed Lens lendis a ledo eſt fedum capitis animal. ex quo formatur pediculus. Inde lendiginoſus hoc eſt plenus lendibus. Sed a lens tis lentiginoſus

Veſper re ra rum pars eſt extrema diei
Noctis vel mundi veſperqꝫ ſuum tenet etas
Quamlibet etatem mundi lego veſper habere
Veſperus eſt ſtella ri ſolos dat tibi pſalmos
Officium tibi re ra rum totaliter implet
Ri rorum cantat re rarum tympana pulſat

De ſcantibus pl'a ſub diuerſis generibꝰ ⁊ declinationibus.

Ut
Terris apta palus diſtinguit iugera palus
Eſt pecus hoc pecoris. pecus hec pecu dis ſibi iungit
Glos gloſſis lignum vetus de nocte ſerenum
Glos gloris flos eſt. glos glotis femina fratris

¶ Item Ueſperus eſt ſtella matutina aut veſpertina. Alio nomine heſperus aut lucifer. Uirgilius. Ite domũ ſature venit heſperus. ite capelle. Ueſpera tempus quo ſol oritur. Ueſperum tempus quo ſol occidit. Ueſper hoc quelibet hora diei. Ueſperi orum officium veſpertinũ Ueſpere arum hora quo officiũ ip̄m decantatur. veſpa aı̄al volatile.

Ut
Populus eſt arbor. populus collectio gentis
Eſt hara porcorum. diuorum dicimus aras
Eſt dea dicta venus. duplex lucrum q̄ꝫ fenus
Gramina ſunt fena. ſed eſt in corpore vena
Eſt procerum vere. procerum corpus habere
Hic locus eſt arctus. per quem nullus meat artus

De ſcantibus plura ſub diuerſis accentibꝰ ⁊ qualitatibus

Ambo duoqꝫ mari faciunt neutrum ſimilari
Par primo quintus: orumqꝫ tenet genitiuus
Sepe duum dabimus neutro ſi ſincopa fiat
Cum terno ſextus facit obus: os ſociamus
Quarto ſed neutrum formabis in o quaſi primum.
Prorſus femineum datur ad morem dominarum

¶ Hic in fine huius capituli docet declinare hec nomina ambo duo. vt clare patet in textu. licet ambo careat vocatiuo. quia nomē diſtribu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Caplꝫm terciuꝫ
de tribus gradi
bus cõpatiõis

tiuum. vt patuit.

Huc gradibus trinis qui comparat ire notabis.
De primis ambos debes formare ſupremos
Eſt adiectiuis graduum collatio talis
Dum valet augeri ſua proprietas minui ve

¶ Itẽ gradus cõpationis quot ſunt? Tres. q̃ Poſitiuꝰ. Cõpatiuus ⁊
Suplatiuꝰ. Poſitiuꝰ ẽ qui ſcat ſuũ ſcatũ ſine exceſſu. vt fortis doctꝰ.
Cõparatiuꝰ eſt q̃ vltra ſcatũ ſui poſitiui ſcat hoc aduerbiũ magis. vt
fortioꝛ. i. magis fortis. Sed Suplatiuꝰ eſt q̃ vltra ſcatũ ſui poſitiui
ſignificat hoc aduerbium maxime. vt fortiſſimus. i. maxime fortis.

Que dicti ones cõpa rantur

¶ Item Sola adiectiua cõparant̃ que ſcant ꝓprietatẽ intenſibilem
aut remiſſibilẽ. vt fortis ſapiens prudens doctus. Item nomĩa ſubſtã-
tiua ſignificantia quandã ꝓprietatem ꝑ excellentiã ratione illius ꝓpri
etatis poſſunt cõparari. acſi eſſent adiectiua. vt nero neronioꝛ. i. durioꝛ
Simone ſimonioꝛ. i. ſimone excellentioꝛ. Samſone ſamſonioꝛ. i. foꝛ-
tioꝛ. Gãinmede gãimedioꝛ. i. luxurioſioꝛ. Coruo coruioꝛ. i. fallacioꝛ. La
pide lapidioꝛ. i. durioꝛ. Britone britonioꝛ. i. ſtultioꝛ. Rhomão rhoma
nioꝛ. i. iactãtioꝛ. Itẽ nota ſm Priſcianũ ꝓnoĩa poſſeſſiua. i. deriuatiue
ſpẽi extra ꝓpriã naturã vel ſcationẽ capta etiã pñt cõparari. vt tuꝰ tu
ioꝛ tuiſſimꝰ. vr̃ veſtrioꝛ veſtriſſimꝰ. Et hoc mõ ipẽ cõparat̃. vt ipẽ ipſi-
oꝛ ipſiſſimꝰ. Itẽ aduerbia deſcendẽtia ab adiectiuis cõparabilibus cõ-
parant̃. vt forte fortiꝰ fortiſſimũ vl' fortiſſime. Cũ iſtis aduerbijs ſatis
diu ſepe nuꝑ cito. Itẽ multe ſunt terminationes poſitiui ideo eſt diuer-
ſarũ declinationum.

De termina tione poſiti ui

Poſitiuus {
Quandoqꝫ in vs a vm. vt albus alba album
Qñqꝫ in er vel vr ⁊ ẽ ſcde declinatiõis. vt niger ſatur
Qñqꝫ in er is e ⁊ ẽ tercie declinationis. vt celeber is e
Qñqꝫ in is e ⁊ eſt tertie declinationis. vt fortis forte
Qñqꝫ in vnã terminationẽ ꝑ oĩa genera. ⁊ eſt tercie decli
nationis. vt pauꝑ vetus ſollers felix audax amans
}

De termina tione cõpa tiui

¶ Itẽ oĩs cõparatiuꝰ terminat̃ in oꝛ ſub cõmuni genere ⁊ ius ſub neu
tro genere. vt hic ⁊ hec fortioꝛ ⁊ hꝰ fortiꝰ. Exceptis cõparatiõibꝰ factis
ꝑ diminutionẽ. In his eñ non ẽ cõparatiuũ in oꝛ terminari. de q̃ nota
regulã ſequentẽ. ¶ Itẽ ſm Priſcianũ. oẽ nomẽ cõparatiui gradꝰ neu-
tri gñis format de ſe diminutiuũ eiuſdẽ gradꝰ in culus a um qd idẽ ſt
qd cõparatiuꝰ cum incluſiõe huiꝰ aduerbij modicũ. vt a grãdiꝰ grãdi-
uſculus a um. i. modico grandiꝰ. A maiꝰ maiuſculꝰ. a meliꝰ meliuſcu-

De deriua tiõe ſuplati

lus a plus pluſculus. Et hmõi noĩa ſcant modicã augmentationem
¶ Itẽm oĩs ſuplatiuus terminat̃ in mus ⁊ ẽ pĩme vl' ſcde declinatiõis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Declinat ternā poſitiuū normā ſecunde
Si tibi declinat poſitiuum norma ſecunde
Taliter inde gradū debes formare ſecundum
I breuies quam dat gtūs ⁊ or ſuperaddes
Terne conſimili formabunt more datiui

De formatiōe cōꝑatiui a poſitiuo ſunt due regule regulares

¶ Prior regl'a eſt. Ad gtm̄ ſcḋe declinationis adde or ⁊ ius. vt doctus docti doctior doctiꝰ. pulcer cri crior crius. Poſterior regula. ad dtm̄ tercie declinatiōis adde or. vt fortis fortior pauꝑ ri pauperior

Inde ſiniſterior ⁊ iunior excipiantur
Et potis ⁊ nequam prebent aliam tibi formam

De regl'e quinqꝫ modis fallūt ꝓmo in his

¶ Primo fallunt dicte regule in his quinqꝫ comparatiuis. Siniſterior maior iunior nequitior et potior.

Verbum quandoqꝫ vel que ſunt prepoſitiue
Voces audiui ſupplere vicem poſitiui
Forme conſimilis aduerbia ſepe videbis
Participans iungis quod tunc pro nomine ſumis
Detro poſt extra pridemqꝫ vel ante vel infra
Intra vel citra ſapiens vltra prope ſupra

¶ Scḋo fallūt dicte regule i cōparatiuis formatis a verbo ⁊ aduerbio ⁊ ꝑpoſitione. Vnde nota vnū eſt verbum gerens vicem poſitiui. vt detro deterior deterrimꝰ. Et vnū aduerbiū. vt pridē ꝑor ꝑmꝰ. Et nouē ꝑpoſitiōes. vt poſt poſterior poſtremꝰ. extra exterior extremꝰ. ſuꝑ ſuꝑior ſuꝑmus. ante anterior caret ſuplatiuo. vltra vlterior vltimꝰ. infra inferior infimꝰ. intra interior intimꝰ. citra citior citimꝰ ꝓpe ꝓpior ꝓximꝰ

Vel v ſi preit vs ſequitur magis ⁊ poſitiuus
Aut v ſi preit is tenuis fiet tibi teſtis
Strenuus ⁊ dubius pius arduus egregiuſqꝫ
Per magis iſta ſuum formabunt comparatiuum

¶ Tercio fallūt regl'e dicte qn̄ an̄ vs ꝑcedit i vl' v in ſcḋa decliatiōe Et qn̄ v an̄ is i tercia decliatiōe. q2 illa caret ꝯpatio. tn̄ loco ꝯpati vtimur poſitiuo cū h aduerbio magꝭ. vt piꝰ magis piꝰ piiſſimꝰ. arduꝰ magis arduꝰ arduiſſimꝰ. tēuis magis tenuis tēuiſſimꝰ Tn̄ ſm artē bn̄ hn̄t cōparatiuū arduior ⁊c. Quarto fallūt i his diues nō diuitior ſꝫ ditior amicus nō amicior. ſꝫ amicicior. ſpurcꝰ ſpurcior. pudicꝰ pudicior. ita inimicus impudicus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

⁋ Quinto in adiectiuis ab iſtis verbis loqꝛ: dico: volo: facio ſequoꝛ ⁊ bibo. Quia coꝝ comparatiuus in entioꝛ ⁊ ſuperlatiuus entiſſimus.

De loqꝛ	Uaniloquus	vaniloquentioꝛ	entiſſimus
	Doctiloquus	doctiloquentioꝛ	entiſſimus
	Multiloquus	multiloquentioꝛ	entiſſimus
De dico	Ueridicus	veridicentioꝛ	entiſſimus
	Falſidicus	falſidicentioꝛ	entiſſimus
	Fatidicus	fatidicentioꝛ	entiſſimus
De volo	Beniuolus	beniuolentioꝛ	entiſſimus
	Maliuolus	maliuolentioꝛ	entiſſimus
	Multiuolus	multiuolentioꝛ	entiſſimus
De facio	Magnificus	magnificentioꝛ	entiſſimus
	Beneficus	beneficẽtioꝛ	entiſſimus
	Maleficus	maleficentioꝛ	entiſſimus
De ſeqꝛ	Turpiſequus	turpiſequentioꝛ	entiſſimus
	Maliſequus	maliſequentioꝛ	entiſſimus
	Pediſſequus	pediſſequentioꝛ	entiſſimus
De bibo	Multibibus	multibibentioꝛ	entiſſimus
	Optibibus	optibibentioꝛ	entiſſimus
	Malibibus'	malibibentioꝛ	entiſſimus

De formatione ſuplatiui a poſitiuo regl'e ſunt tres regulares.

Uſqꝫ ſecunda tenens ſuperantem da genitiuo
Sic formas: iunges ſ. atqꝫ ſimus ſuperaddes
Cum tenet r rectus rimus eſt illi ſociandum
Interna forma ſimus addes cum genitiuo
Sed tamen r recti ſibi vult rimus aſſociari

⁋ Prima ad genitiuum ſecunde declinationis in us adde ſ. ⁊ ſimus vt albi albiſſimus.

⁋ Scd'a ad dtm̃. tercie decliatiõis adde s ⁊ ſim⁹ vt forti fortiſſimus.
⁋ Tercia ad nominatiuũ nomĩs in er adde rim⁹ vt pulcer pulcerrim⁹ vber vberrimus: pauper pauperrimus.

De regl'e fallũt ex modis pmo in his

Dat ſibi quinqꝫ limus que ſignat dcõ ſagus
Et ſua compoſita ſunt illis aſſocianda

⁋ Primo fallunt in his quiqꝫ facilis agilis gracilis humilis ſimilis que habent limus.

Excipias dexter qꝺ dat timus atqꝫ ſiniſter
Dat remus ſupra cui poſt ſociatur ⁊ extra
Solus erit minimus faciunt ximus proprie magn⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Datqꝫ timus citra bonus intra iungitur vltra
Infimus eſt ſolus de pridem fit tibi primus

¶ Sc̃do fallūt in his dexterrim⁹ ſup̄mus minim⁹ ꝑm⁹ ⁊c̄ vt̄s. de ꝯpa tiuis ꝑpoſitionū. Tercio i his vet⁹ veterrim⁹. ſatur ſaturiſſim⁹ vl' ſatur rimus. matur⁹ maturiſſim⁹ vl' maturrim⁹. Et h̄ iō. qꝛ olim ſatur⁹ ma tur⁹ dicebatur diues ditiſſimus medius medioximus.

Ante ſenex iuuenis adoleſcens quattuoꝛ iſta
Sola quidem ſolis vtuntur comparatiuis

¶ Quarto fallūt in his q̄ttuoꝛ. aū ſenex iuuenis adoleſcēs q̄ carēt ſup latiuo. Sed loco ſuplatiui vtimur eoꝝ poſitiuo ⁊ h̄ aduerbio maxie. vt ſenex ſenioꝛ maxie ſenex. ¶ Quito in iſtis que faciunt ſuperlatiuum in entiſſimus. vt̄s de adiectiuis a loquoꝛ ⁊ dicoꝛ ⁊c̄.

Res bona res melioꝛ res optima res mala peioꝛ
Peſſima res magna res maioꝛ maxima rerum
Parua minoꝛ minima dic multus plurimus addes.
Plus pluris neutro totum plurale teneto

¶ Sexto in ſuplatiuis q̇ habēt diſcrepantiā in ꝑmis ſyllabis ⁊ ſunt ſex ꝑmū. bon⁹. melioꝛ. optim⁹. bona. melioꝛ. optia. bonū meli⁹ optimū Se cūdū malus peioꝛ peſſim⁹ mala peioꝛ peſſima. malū pei⁹ peſſimū. Ter ciū magn⁹ maioꝛ maxim⁹. magna maioꝛ maxima. magnū mai⁹ maxi mū. Quartū paru⁹ minoꝛ minim⁹. ꝑua minoꝛ minima. ꝑuū min⁹ mi nimū. Quintū. mult⁹ plurim⁹. multa pl'ima. multū plus pl'imū Sex tū celſus celſioꝛ ſumm⁹. celſa celſioꝛ ſumma celſum celſius ſummum.

Voce gradus medij ſupant quinos niſi quini
Junioꝛ ⁊ maioꝛ peioꝛ prioꝛ et minoꝛ iſta
Et non plura ſuis equalia ſunt poſitiuis

¶ Hic in fine ponit vnū notabile de natura cōparatiui dicēs. Ois cō paratiu⁹ excedit ſuū poſitiuū i ſyllaba vl' ſyllabis Exceptis q̄ttuoꝛ i tex tu poſitis. ſub quibus comprehenditur plus a multus.

Credo gradus ſummos collatis cōnumerandos
Si gradib⁹ ſummis fiat collatio talis
Rebus in exceſſis excedens participare
Congrua non eſt hec fortiſſimus eſt leo lincum

¶ Hic ponit vnū notabile de natura ſuplatiui dicēs. qꝛ partitio mul titudinis fit ꝑ cōparatiuū ⁊ ſuplatiuū ꝑ genitiuū multitudinis. Jtaqꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

cõpatiuꝰ ⁊ ſuplatiuꝰ erũt eiuſdẽ nature ſpẽi ⁊ ordinis. cũ gtõ mľtitudi
nis hoc eſt gtõ pluralis nũeri. vt fortiũ manu eſt dextera doctiſſimũ ho
minũ ẽ Joãnes. Quare hec ẽ minus latina. Leo ẽ fortiſſimꝰ lincũ. qꝛ
leo ⁊ linx ſunt diuerſaꝝ ſpecieꝝ. quod etiam clarius patebit in ſecunda
parte de natura adiectiui partitiui.

Capitulũ q̃rtũ de generibꝰ noim

In quãtũ potero de nomĩe quolibet in quo
Donatur genere ꝑſens eſt cura docere

Itẽ tria ſunt genera nature ſiue ſimplicia. vt maſculũ a mare. Femĩ
a femĩa. Et neutrũ a ꝓprietate maſculini aut fẽi. qꝛ neutrũ ꝑꝫcat ꝓprie-
tatẽ vel ſubſtãtiã ꝯuenientẽ maſculo aut femine q̃re alio noĩe dicit̃ ge-
nus indifferẽtie. Itẽ quattuoꝛ ſunt genera cõpoſita. vt. Cõmũe. Dubi-
um. Oẽ ⁊ Epicenũ q̃ ſic differt qꝛ dubiũ reſpicit ſubſtãtiã vel ꝓprieta
tem maſculinã aut femininã rei inanimate q̃re pauca ſunt noĩa gñis du
bij. Epicenũ reſpicit naturã incertã ⁊ incognitã nobis ſexꝰ maſculini
aut fẽi. q̃re etiã hmõi noĩa ſunt pauca. Cõe dicit naturã certã ⁊ cognitã
ꝯuenientẽ vtriqꝫ ſexui q̃re noĩa cõis generis ſunt noĩa rei aĩate. qꝛ q̃ñ
hmõi natura vľ ꝓprietas etiã extendit ſe ad res inaĩatas ſic genꝰ oẽ. et
hoc ẽ qḋ dicit donatꝰ. Cõmũe ẽ ꝑterea qḋ triũ geneꝝ dr̃. vt hoſpes inq̃z
tũ ꝯuenit rei aĩate. eſt gñis cõis: ſed ꝓ vt etiã ꝯuenit rei inanimate ẽ ge
neris oĩs. vt Uirgiliꝰ. Inhoſpita ſaxa, oẽ ꝯuenit rebꝰ aĩatis ⁊ inaĩatis
qꝛ ſola adiectiua ſunt gñis oĩs. q̃ adiungunt̃ oĩbus ſubſtãtiuis.

Cognitio generis vtilis ẽ ad quattuoꝛ:
- Primo ad regulã ⁊ naturã adiectiui ⁊ ſui ſubſti
- Scḋo ad naturã demõſtratiui ⁊ rei demõſtrate
- Tertio ad naturã relatiui ⁊ ſui antecedentis.
- Quarto ad naturã adiectiui partitiui quod licet diſconueniat cũ ſuo ſubſtantiuo in caſu ⁊ numero: conuenit tamen cum eo in genere. vt vnus virorum vna mulierum vnum animalium

Subſtãtiua ĩ quattuoꝛ generibꝰ ſunt:
- Quedam ſunt generis maſculini. vt pater dñs
- Quedã ſunt generis feminini. vt aula domus.
- Quedã ſunt generis neutri. vt vinum corpus.
- Quedã ſunt gñis cõmunis. vt ſunt ſubſtantiua ſecundum vocem

Itẽ gña noĩm tribꝰ mõis ꝯgnoſcũt̃ ꝑmo ex ſ̄catõe hꝫ ẽ ex ſexu rei aĩa-
te ľ ex ꝓꝑetate ſiue ſuba rei ĩaĩate Scḋo ex t̃miatiõe. Tercio ex exceptio
ne ſiue autoritate. Hic hꝫ caplꝫ diuidit̃ ĩ duas ꝑtes ꝓ̃cipales. In ꝑma
põit decẽ regľas gñales ex ſ̄catiõe ibi. ſꝫ qꝛ ꝑ ſexũ. In ſcḋa põit regľas
ſpẽales ex t̃miatõe ſiue exceptiõe ibi. Sit tibi nomẽ in a muliebre

Sed quia per ſexum mulierum ſiue virorum

Noſcuntur propriā non eſt mihi dicere cura

¶ Prima reglˀa ex ꝯcatiōe eſt. q2 ꝓ̄pa noīa viroꝝ ſunt gn̄is maſclˀi. vt Jo. ꝯrad⁹. S3 ꝓ̄pa mulieꝝ gn̄is feī. vt Katherina Berta.

¶ Item nota quando vir ꝛ mulier nominantur vno nomine vulgari. vir retinet ſuam terminationem. Sed femina facit ſuum nomen in a vt Gerardus hec gerarda. hic Joānes hec Joāna. Itē noīa aīaliū non hn̄tia indiuidua ꝓpria ſm Priſcianū ꝑ marib⁹ terminanꝭ in vs ꝑ feminis in a. vt hic equ⁹ hec equa. hic aſin⁹ hec azina. p̄ter camelus. quia non dicimus hec camela quare eſt generis cōmunis

De ſubſtātiuis ex ꝯcatiōe reglˀe ſūt .x. ſm alexādꝛ q̄bus ꝛ plˀes addunꝭ. Pⁱa regula.

Quedam ſunt opera ſolis maribus adhibenda
Quedam femineis: quedam dat ſexus vterq3
Inde genus poterit ꝑ nomina multa patere

Secūda regula

¶ Secˀda Regula non ſolū ꝓpria viroꝝ ſunt generis maſculini. Sed etiā appellatiua. vt ſunt nomina dignitatū vel officioꝝ. ſolis viris cōuenientia. vt papa ſic etiā appellatiua mulierū ſunt gn̄is feī. vt regina. Et appellatiua viroꝝ ꝛ mulierū ſilꝭ generis cōis. vt pincerna.

Papa — Jmꝑator — procurator
Patriarcha — Ceſar — preceptor
Cardinalis — Rex — Secretarius
Archiep̄s — Archidux — Telonarius
Ep̄s Seclˀa — Dux Officioꝝ — piſtor
ſuffragāi⁹ riū — Comes — Sutor
Noīa dignitatū ſpūalium — ꝓ̄poſitus — marchio — Faber
decanus — baro
Scolaſticus — miles aurat⁹ — Cerdo ꝛc̄
abbas — Conſul
officialis — Judex — obſtitrix

Abbatiſſa — Jmꝑatrix — nutrix
Prioriſſa — Regina — lotrix
monialis — Duxiſſa
Sybilla — cometiſſa — piſtrix
Spūaliū — ſecula — varoniſſa — officioꝝ — ſutrix
ꝓphetiſſa — riū — militiſſa — fabra

officioꝝ vtriuſq3 ſex⁹ — verna, aſſecla, auriga, nauta — vt — angoniſtia, ſacriſta, altariſta, lutaniſta — vt — organiſta, artiſta, albertiſta ꝛc̄.
lutaniſta — hec tn̄ ꝛ alia apud oratores

Circa voca bula

¶ Itē papa dr̄ pſbyt̄ l' ſacerdos ꝛ ꝑ excellētiā capit̄ ꝓ ſūmo pōtifice hic
pape int̄iectio ꝛ pape⁹ apd̄ ſcythas iupit̄ dr̄. Et pōtifex ſacer magiſtra
tus eo ꝙ īſtauroꝝ pōtiū curā hr̄et Erāt āt miores ꝛ maiores pōtifices
int̄ q̄s nimis ſūm⁹ q̄ pōtifex maxim⁹ ſiue ſumm⁹ pōtifex dicebat̄ qd̄ a
rhomanis veterib⁹ ſumptū nr̄e qȝ ſecte hoīes .i. chriſtiani ſeruāt. Item
Patriarcha nomē grecū ꝛ elegās vocabulū dicit̄ q̄ pnceps ē patꝝ hoc eſt
pōtificū pm̄ȝ hi q̄ttuor pricipio fuē rhomāis. Anthiochen⁹ Alexēdri
n⁹ hierſolimitan⁹ poſtea trāſlata bizātiū i pȳ ſede addit⁹ ē. Cōſtātiopo/
litā⁹ Itē a priacha priarchat⁹ ſic a pōtifice pōtificat⁹ Itē Cardo ſūma
rei ē. Jn̄. Cardialis .i. p̄cipu⁹ ꝛ pmi ſacerdotes ſacroſctē rhomāe eccl'ie.
Cardinales vocitati qꝛ p̄cipui ſacerdotū. Itē. Epiſcop⁹ iterp̄tat̄ inſpe
ctoꝛ ab epi ꝑpoſitiōe ꝛ ſcopos ſpeculatio qꝛ erit ita doct⁹ vt oīa īſpiciat
rōne Jn̄. Epiſcopat⁹ ipa dignitas. Et epiſcopiū vbi epūs cōmorat̄ Et
cōponit̄ cū archi ꝛ dr̄ archiepūs q̄ſi ſumm⁹ epūs. Itē. Suffragani⁹ di
cit̄ q̄ſi adiutoꝛ epi a ſuffragoꝛ .i. adiuuo. Itē ꝑpoſit⁹ dicit̄ a ꝑponi qꝛ p̄/
ponit̄ alijs canonicꝭ in dignitate. Itē decan⁹ q̄ſi dec⁹ canonū ſacroꝝ eñ
deken. Itē Scolaſtic⁹ q̄ſi ad ſcolas ptinēs l' q̄ ꝑerit reb⁹ ſcolarib⁹ Itē
Officialis q̄ gerit officiū epiſcopi vl' q̄ reddit officiū hoc ē ius qd̄ cuiqȝ
debet̄ Itē impatoꝛ dicit̄ ab impando, vñ impatores dicebant̄ rhome q̄
ſenat⁹ ꝛ ppl'i rhomani iuſſu vl' ductabāt exercit⁹ l' puīcias adminiſtra
bāt ꝛ ſinguli duos legatos habebāt. Itaqȝ hi nō dñi ſed miniſtri erant.
Sed tñ Cōſules rhomāi hoc nomē poſtea obtinuerūt qꝛ impabāt toti
mūdo. Jn̄ impiū qd̄ mō ē iuſſum: mō dignitatē .i. regū dominiū Ceſar
dicit̄ a cedo eo ꝙ ceſo matris vtero ꝓlat⁹ ſit: ſic nat⁹ ē. Scipio african⁹
poꝛ q̄ ꝓpterea pmus oīm ceſar appellat⁹ q̄ ita naſcūtur ceſones a veteri
bus dicūtur A Ceſare ceſari⁹ .i. impatori⁹ vl' ceſariani milites .i. Ceſa
ris milites Itē. Rex dicit̄ a regēdo. dux a ducēdo q̄ alium ducit vt dux
gregis: dux belli q̄ ꝛ ductoꝛ appellatur. ducat⁹ officiū ducēdi ē. Itē Co/
mes dicitur q̄ ducē ſeq̄tur ergo ē i itinē. Soci⁹ q̄ in re ſeria ac laborioſa
alicui⁹ par ē Sodalis in reb⁹ leuioꝛib⁹ dicitur ꝛ fere in cōuiuijs quaſi
ſimul edales. Itē Marchio vocabulū fictū ē teutonicoꝝ eñ marrynch
greue Sil'ir baro q̄ mediat int̄ comitē ꝛ militē aureatū teu. eñ Junck/
er vt. Baro de lippia de brūchioꝛſt. Itē miles a mille q̄ſi milleſim⁹ q̄ſqȝ
i. q̄ſqȝ ex millenario numero qꝛ legio pmo triū miliū fiebat. Jn̄ militia ꝛ
militaris ꝛ milito hoc ē militiā exerceo Et militarit̄ aduerbiū Itē Cō
ſul ꝙ exercitū impatur⁹ erat dicebat accenſo Calphurni voca' illicium
oēs q̄rites huc ad me Cenſoꝛ vero vocat ppl'm, dicit̄ itaqȝ conſul a con/
ſo deo q̄ dedit conſiliū romulo vt ſabinoꝝ filias caperet ne rhomani ob
penuriā mu'ieꝝ pirēt īn̄ Cōſualia .i. feſta ſacra eo die q̄ capte filie ſabīoꝝ
Itē Judico q̄ſi ius do Jn̄ Judex Judiciū Judicalis Juridic⁹ qui fm

papa
patriarcha
Cardinalis
episcopus
suffraganeus
decanus
scolasticus
officialis
imperator
Cesar
Rex
Comes
marchio
Baro
miles
Consul
Judex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſus'eſt.vt iuridicus dies. Itē Procuratoꝛ a pcurare.pceptoꝛ a pcipien do. Secretari⁹ quaſi ſerēs ſecreta camere. Itē Teolonarius q̇ peſt teo lonio.een tollner. Itē abbas ſyrū eſt vocabulū. Hieronimo teſte ⁊ pat' interpꝛetat᷑. Sed abas abantis ꝓpꝛiū viri nomē. Uir. Et qua vectus abas. Abatos inſula circa extrema egypti. Itē monychus vnus fuit cē tauroꝝ. Juuenalis. Quātas iaculet᷑ monych⁹ oꝛnos. Monoec⁹ no mē fuit Hercul'.monycha mat' ſcti Auguſtini. Sed monach⁹ ſolita ri⁹ dicit᷑ a μονοσ hoc ē ſolus huic monarchia vnus pꝛincipatus

Procurator
Theolonarius

Tercia regula

Attendas hominum que nomina ſiue locoꝛum
Hec ſexu gemino iungunt ſua ſignificata
Et ſi diuiſim tibi declinatio monſtrat
Ut grecus greca tanto leuius tibi fiet

¶ Tercia regl'a noīa deriuata a loco ſiue a gēte cuiuſcūqꝫ terminatiōis fuerint ſunt gn̄is cōis.qꝛ vtriqꝫ ſexui ꝯueniūt.vt a leui leuita ab iſrahel iſraelita.a Joanne Joannita A loco vt ab zodoma zodomita.a tremo nia tremonīēſis ⁊c̄. Excipiunt᷑ terminata in vs q̄ faciūt fēia in a.vt gre cus greca.latin⁹ latina.teuton⁹ teutona ⁊c̄. Itē deriuata ciuitatū olim terminabant᷑ in ita. Jā vero in enſis vl'vs vt a ꝯfluentia ꝯfluentinus a magūtia maguntin⁹. Itē ſm Priſcianū.inuenim⁹ hic iſraelites:hec iſ rahelitis hic ⁊ hec iſraelita ſil'r ⁊ alia in ita.niſi noīa in ites ponant᷑ lo co noīm ī itis.vt ī Biblia. Uenit mulier pduites ad Dauid regē p pꝛe duitis. Itē ſub hac regl'a cōphēdunt᷑ oīa noīa adiectiua ſcatione cōue nientia vtriqꝫ ſexui.de a.vt thomiſta.de o vt virgo ſaxo friſo. de il vt vi gil.de vl vt ꝯſul exul.de er vt paup.de ir vt martir.de oꝛ vt doctioꝛ.de vꝛ ligur.de as nr̄as.de es vt miles.de is teſtis.de os vt bos. de bs ps rs ar abs celebs pceps.de x vt ꝯiunx dux'

Quarta regula

Que ſiunt pꝛopꝛia fluuioꝛum pone marina

¶ Quarta regula. Propꝛia noīa fluuioꝝ ſunt gn̄is maſculini.

	moſula	eufrates	araris
Ut	Jſola	tigris	rhenus
	acheron	tibꝛis	nilus
	phlegheton	ioꝛdanis	padus ⁊c̄

¶ Item Excipiunt᷑ hec ſm alios grāmaticos figuratiue hoc ē pꝛo aq̄ capta. Styx lethe. Aretuſa. Albula pirene q̄ ſunt gn̄is fēi. Ouidi⁹ al bula pota deo Perſius. Heliconiadaſqꝫ pallidaqꝫ pirenem. ¶ Item ſe cundū Platonem. Anima deſcendens a deo dicitur mergi quattuoꝛ flu minib⁹.vt letheo.i.obliuione:acheronte.i.ꝓuatione gaudij.a ſtige hoc eſt a triſticia. Cocyto.i.luctu. Acheron ergo ex letheo fluit. ⁊ Styx ab

Circa vocabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

acheronte ⁊ Cocit⁹ ex ſtige. vñ Acherō ānis ē infernal' dict⁹ q̄i ꝓuatus gandio. ſʒ ſm Seruiū loc⁹ ē nō lōge a baijs vndiqʒ ſept⁹. Sʒ ſm alios flumē ē ī bruttijs. nō longe a ꝯſentra oppido: a q̄ oppidāi acherōtini Itē Phlegitō aliud īfernoꝝ flumē q̄ſi flāmis eſtuātib⁹ rapidū deriuat̃ ei a φλεγω. qd̓ ē ardeo. Jn̄ Phlegethōte⁹ Itē Stix flumē īfernoꝝ dictū [illegible]. i. tieo eo ꝙ t̃rori ſit oib⁹. A ſtyx d̓r ſtigius. Itē Letheū flumē apd īferos eē dixer̃t. poete cui⁹ latices ſi q̄s guſtauerit oim p̄teritorū obliuiſcit̃ dictū a [illegible] ħ ē ab obliuiōe. Tn̄ ꝓpe ānis fuit ī aphrica apud q̄s fama erat ad ea loca īferna exūdatiōe ꝓrūpent. Seneca it⁹ īmēſo ſinu placido q̄eta labit̃ lethes vado. Jn̄ lethe⁹. Jn̄ etiā Lethargus morb⁹ ē quē latini torporē appellāt q̄ ꝓuēit ex pituita hūidiore frigidioreqʒ cerebꝝ madefaciēte. Accidit ī eo morbo obliuio oim reꝝ. Et d̓r a vet̃no qd̓ morb⁹ ē ꝑpetuū ſomniū īducēs qꝛ pigros hoies facit. Uir. Nec torpere g̃ui paſſus ſua regna vet̃no. Sʒ letharg⁹ nō ſꝑ morbū inducit. Itē Enphates fluui⁹ ē g̃ndis ⁊ mēorand⁹ q̄ orit̃a fōte tigridis ī mōte ꝑiades maioris armēie. de q̄ Lucan⁹. Pl'a li. iij. Et diuidit babyloniā ī duas ꝑtes ⁊ deſcēdit in rubꝝ mař. Itē Tigrꝭ dis. fluui⁹ ē ex mōte ꝑiades armēie ꝓfluēs dict⁹ a ſilitudie Tigris aialis velocit̃ fluēs ad medos ſine noīe ī lacū ratiſani. Sʒ Tigris ſine creſcētia aial ē velociſſimū varietate macl'aꝝ ſplēdēs cui⁹ fet⁹ nō capit̃ ab īſidiāte hoīe ꝑnici eq̄ ⁊ ſpecul' niſi mr̃e abſente. Itē Tibris ānis italie e media fere lōgitudie apēnini aretinoꝝ finib⁹ defluēs q̄ auget̃ duob⁹ ⁊ q̄draginta fluuijs q̄ ꝑmo ab aq̄ꝝ coloē albula dict⁹. Deīde Tibris a rege tuſco hui⁹ nomis Uirgi. Aſpqʒ īmani corꝑe tibris. deīde a Tyberio albāoꝝ rege ī eo ſubmerſo ꝓ tibri tibris dict⁹. Ouidi⁹. Albula quē tyberim merſis tyberinus in vndis. Reddidit. Jn̄ Tyberin⁹. Trāſtyberin⁹. Etiā Tyberin⁹ hui⁹ flumis de⁹ ē. Itē araris fluui⁹ ē gallie narbonēſis tāta ſegnitie defluēs. vt qua ꝑgat vix dinoſci poſſit. ꝓ q̄ etiā dicit̃ arar teſte Priſciano ī ſeptio. Lucan⁹ ī ſexto. Rhodonūqʒ morātē p̄cipitauit arar. Sʒ Ararus ſcythaꝝ ē fluui⁹ teſte Herodoto. Itē Nil⁹ ab vltimis ethiopie finib⁹ recte fluēs ad ſeptētrionē lōgo tp̄e in certis ort⁹ ē fontib⁹. Tādē multis hoſtijs fert̃ in mare egyptiū. Jn̄ niliac⁹ ⁊ nilotic⁹. Et d̓r nilus q̄ſi nou⁹ lim⁹ a fecūditate quā facit ⁊ an̄ melo vocabat̃. a q̄buſdā etiā geon q̄ſi terra. Itē pad⁹ fluui⁹ ē italie iuxta Paduā ciuitatē Itē Arethuſa nomē virginis venatricis ⁊ diane comes a qua fons eodē nomie dictus apud Syracuſas. Jn̄ Syracuſe arethuſides dicte. Ouidi⁹. Utqʒ Syracuſas arethuſides abſtulit armis. Itē Albſa dicta ē a colore albo. q̄leni fere oēs ſulphurie hn̄t. Et eſt in agro Tyburtino varijs morbis vtilis p̄ſertimqʒ vulneribus. eſt em̄ aqua p̄gelida. Itē pirene fons eſt corinthi ſecundum ſtrabonem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Nominis arborei vis hec ſibi vult ſociari
Pro mare pone ſiler rubus dumus ac oleaſter
Proficit ad vitem ſiler hic ſiler hoc dat odorem

Quinta regula

¶ Quinta regula. Nomina arborum ſunt generis feminini

Ut	pirus	ceraſus	laurus	ſambuc⁹
	prunus	volemus	abies	malus
	morus	perſicus	pinus	heben⁹
	taxus	populus	fraxinus	myrtus

¶ Item excipitur hic oleaſter pro arbore, et ſiler rubus dumus maſcu-lina que non numerantur inter arbores.

Notande ſunt tres regule

¶ Prima regula nomina arborum faciunt nomina in vm. que ſignifi-cant fructus vel ramos arborum. vt a pirus pirum. a buxus buxum. pter quattuor. vt auelana nux caſtãea et ficus. que ſcãt fruct⁹ ꝛ arbores

¶ Secunda Regula nomina arborum faciunt nomina in etum vel ectum. que ſignificant loca in quibus creſcunt arbores. vt a pirus pire-tum vel pirectum.

¶ Tertia Regula nomina arborum faciunt nomina in aſter que ſi-gnificant ſteriles arbores. hoc eſt arbores ſilueſtres. vt a Pirus pira-ſter. ab Olea oleaſter.

Circa vocabula

¶ Item Pirũ genus pomi eſt ad ſimilitudinẽ piramidis. quia e lato ĩ acutũ tendit. Itẽ Pomũ ſignificat oẽm fructum eſui aptum ſiue durũ ſiue mollem. Sed Nux dumtaxat fructum durum habentem coopri-mentum. vt nux pinea. quercina. fagina. Sed Pirus arbor huius fru-ctus ꝛ debet ſcribi per y grecum. Itẽ Prunus ẽ arbor prunũ eſt genus pomi pyrũ. Pruna eſt carbo accẽſa. qꝛ eſt carbo prũa extincta. Itẽ morꝫ dr̃ q̃ſi mauꝝ ho ẽ nigꝝ ſm aliquos. ſꝫ poti⁹ dr̃ a mora h̾ ẽ tarditate. mo-rus eñ poſtrẽa oĩm arborꝫ floret q̃re prudẽtiſſima arbor dr̃. qꝛ ledi ſe a fri-gore nõ ſinit naſcunt̾ ꝛ rubis ſꝫ multũ ab his drña qꝛ rub⁹ ex gñe fruti-cũ aq̃ticaꝝ cui⁹ ꝛ vgulta rubẽt ſpinoſa ꝛ mora pducẽs. hñs ſilitudinez roſe. Itẽ Rubi oppidũ italie a luborꝫ freq̃ntia. Hora. Iñ rubes feſſi p-uenim⁹. Itẽ rubeta gen⁹ rane int̾ rubos viuẽs plena veneficorꝫ gemĩa hñs cornua. celeri⁹ q̃ꝫ aſpis interimẽs. Iuuẽalis miſcet ſciẽte rubetã. ſꝫ rubea herba tingẽdis lanis. Itẽ Tax⁹ arbor gcil' ꝛ triſtis virẽs dura ꝛ ꝛ nullũ ſuccũ hñs. Mas aũt ſola fert baccas noxio ac letali fructu ĩ hi-ſpania pcipue venenũ ieſt q̃re Columella hãc abeſſe hortis iubet. ſꝫ taxũ capiũt p ramo abciſo. Itẽ ceraſus ſm Seruiũ ciuitas ẽ põti quã cũ de-diſſꝫ lucull⁹ gen⁹ h̾ pomi iñ aduexit ꝛ a ciuitate ceeraſiũ appelauit nã ar-bor ceraſus. pomũ ceraſiũ dicitur qd̾ añ lucullũ cornum appellabatur.

qđ poſtea mixto vocabulo corno ceraſiū dictū ē. Itē volem⁹ dicit̄ q̄ſi vo
lā inpellēs hoc ē medietatē palme vel pedis. Uirgi. grauibuſqȝ volēis
ꝛ ē arbor ꝓducēs pira bona ꝛ grādia eo ꝙ ipleāt palmā. Itē Perſica po
ma dicta ab eo ꝙ ṗmo adducta ex ꝑſia innocua penit⁹ ꝛ expetita egrotis
ꝛ ſtomacho vtilia Itē Popul⁹ ṗma breuis ē multitudo hoīm iuris cō
ſenſu ꝛ differt a plebe qꝛ in populo oīs ꝑs ciuitatis oēſqȝ ordines conti-
nent̄ In plebe aūt nō ſunt nobiliores ꝛ patricij. Iñ diminutiuū popell⁹
ꝛ popularis qđ ꝑtinet ad id qđ ē populi vl' vile ſiue ignobile hinc etiā popu-
lor vel populo hoc ē p̄dor Sed ī pl'i ꝑt ciuitates vir deſpiciēs mare veli
uolū: terraſqȝ iacētes litoraqȝ ꝛ latos populos populatim qđ ꝑt ꝑ po-
pulos vel cateruatī popularitas. i. affabilitas vl' hūanitas. Et publi-
cus q̄ſi populic⁹ vt res publica. i. res populi Et publicani q̄ reb⁹ ad po
pulū ſpectātib⁹ fruunt̄ hoc ē q̄ aliq̄d a fiſco cōducūt vt q̄ vectigalia ppl'i
cōducta habēt ꝛ publica via q̄ in ſolo ppl'i ē. Itē dies ppl'i fuga dr̄ Iu-
nio mēſe qꝛ eo die ppl'us fugit Sȝ ppl'us ṗma longa arbor ē excelſa. fo
lio hedere ſȝ ꝑte altera ſiue angulo altero oblōgo dicta a frōdiū multitu
dine Cui⁹ tria ſunt gn̄a vt alba nigra ſiue libica ꝛ ingerrima hic ppl'eus
vl' populn⁹ ſic a fic⁹ ficuln⁹. Itē laur⁹ latie grece dicit̄ daphne q̄ fuit ī
honore apud veteres dicata triūphis añ limia ꝛ ī domib⁹ Ceſaꝝ pōtifi
cūqȝ feri ſolita Iñ laurea corōa ex lauro: laureati q̄ lauris corōati vt lau
reati milites ſeq̄bant̄ currū triūphalē hinc. ꝛ lauretū Itē abies dicit̄ ab
abeo qꝛ ſita ē in ſummis mōtib⁹ qꝛ maria fugiēs cū tñ nauigijs apta ſit
dicta alio noīe pinus Iñ abiegnū qđ ex abiete ē vt abiegna trabs naui-
gia Itē a frago qđ ē odoro ſit fraxin⁹ eo ꝙ in fragoſis locis libent̄ naſca
tur q̄ ꝓcera ē ꝛ teres nobilitata ab homero q̄ ex ea. Achilli haſtaȝ dedit
Itē Sābuc⁹ en holderij boē Sābuca ī colue Etiā eſt genus militaris
machīe in q̄ ſic funes intēdunt̄ ſicut ī organo muſico chorde Itē Ma
lū adiectīm gn̄erale nomē ē turpia ſil' ꝛ de trimētoſa cō plectēs Sȝ ma
lū ſubſtātīm gen⁹ ē pomi vt mala Citrea ſiue medica mala catonea ma
la punica hinc hec malus arbor Sed hic malus ſubſtātiuū arbor eſt na
uis qꝛ in ſummitate ſimilitudinē mali habet Itē. Hebenus ſiue hebe-
num arbor eſt in India atqȝ ethiopia naſcens q̄zuis ſcribit. Uirgilius
ſola india nigrum fert hebenum quam magnus Pompeius prim⁹ oſtē
dit in triunpho mitridatico que vritur odore iocundo Item Myrtus
arbor eſt veneri ſacera que fert baccas ſaporis precipui ex quibus vinuȝ
fit qđ myritidanum vocant. Myrtatum dicitur generoſum obſoniuȝ
myrtetum locus myrti myrteus qđ ex myrto ē vel myrtinum vt myr-
tea venus vel myrtina poſtea dicta. Itē Olea arbor eſt: oliua fructus
Oleum ſuccus qui ex oliua exprimitur capitur tamen oliua pro arbore
Uirgili⁹ Incūbēs tereti damon ſic cepit oliue Oleaſter olea ſilueſtris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

eſt Oleaſtrinũ oleũ fictitiũ ex diuerſis arborībꝰ Itẽ Siler arbor ẽ acco- Siler
modata fuſis faciẽdis ſcd̓o ẽ herba mõtana neutri gñis Uirgiliꝰ ſcd̓o
Georgicorũ vt molle ſiler lẽteq₃ geniſte Item dumꝰ nõ diſtinguit̃ a ne- Dumꝰ
more qd̓ reptũ ẽ cauſa voluptatis Itẽ grece dumꝰ dicitur drumus hic
dumoſum .i. frondoſum ⁊ dumetum locus nemoribus conſitus qui di-
cebatur a veteribus locus dumoſus Quid rubus patuit.

Angelicum nomen dabit hic: ſed dicito neutrum Sexta regula
Plurali numero cherubin ſeraphinq₃ beata
Eſt cherub ⁊ cherubin cherubim ſeraphi ſeraphimq₃
Atq₃ ſeraph: facit n neutrum dabit in maris vſus
Hecq₃ dabit virtus dominatio ſiue poteſtas

¶ Sexta regula nomina ſignificantia angelos bonos ⁊ malos ſimilit̃
choros angelicos ſunt generis maſculini

Michael	Gabriel	Raphael	
Sathanas	Leuiathan	Bellial	Belſebub

Angeli archangeli troni principatꝰ Tria gñis fei vt
virtutes poteſtates dñationes Et duo gñis neutri vt
cherubin ⁊ ſeraphin ꝑ n ſcripta. Sed ꝑ m generis
maſculini quia ſignificant angelos.

¶ Item diabolus dicit̃ a Διαβαλλω qd̓ ẽ criminor Uñ ⁊ crimi- Diabolꝰ
nator dicit̃ Quid demõ patebit in lemur etiã fuit ꝓpriũ nõ philoſophi
qd̓. Uirgiliꝰ ſumpſit ꝓ poſtre vt nõ ego te vidi damõis peſſime capꝛũ

Idola dicta dei dant hic gerit hec dea dictum Septima regula

¶ Septima regula. Propria deoꝝ ſunt generis maſculini Propria
dearum generis feminini quia ſexus in illis.

Deoꝝ	Jupiter	mars	romulus
	Saturnꝰ	bacchus	vulcanus
	Neptunꝰ	mercurius	quirinus
	Pluto		
	Appollo	cupido	faunus
	Eſculapiꝰ	pan	caſtor ⁊c.

Noĩa Deaꝝ	Uenus	diana	veſta
	Juno	flora	calliope
	Pallas	ceres	cloto
	Proſerpina	ops	alecto

¶ Prima q2 reꝝ inuẽtores l' inuẽtrices habebant̃ a gentibꝰ ꝓ dijs vl' Notande due regule
deabꝰ q̃re apud nos capiunt̃ ꝓ rebꝰ quaꝝ erãt dij vl' dee vt Ceres ꝓ fru-

ge liber pro vino. Therentius Sine Cerere ⁊ Baccho friget venꝰ Itē
veſta pro igne vl' terra. Appollo ꝑ ſole. Mars ꝑ bello. ¶ Altera regu
la noīa ſcātia ſtatuas deoꝝ vl' ſctōꝝ ſunt gn̄is maſcl'i. Sꝫ ſcātia ſtatu-
as deaꝝ vl' ſctāꝝ gn̄is feī vt herculadiū ꝑter palladiū qd̓ ē gn̄is neutri.

Circa voca bula

¶ Itē deꝰ ē mēs vniuerſi l' q̄cq̄d vides totū. Et dicit̄ l' a do l' a greco
θεωσ qd̓ deū ſt l' a θεω qd̓ ē video ſpeculor qꝛ vigil oīa ꝯtēplet̄. In̄
diuꝰ .i. diuinꝰ ⁊ deitas h̓ ē diuinitas. Et delubrū .i. locꝰ in q̄ dei ſimula-
chrū dedicatū. Etiā dicūt eſſe dei ſimulachrū. Itē Saturnꝰ dr̄ eo ꝙ ſa
turet̄ ānis a grecis dictꝰ chronꝰ qd̓ ſt tēpꝰ q̄ dr̄ deuoraſſe ſuos filios qꝛ
tēpꝰ oīa ꝯſumit Cuiꝰ vxor a grecis dicta. Rhea a ρεω .i. fluo qꝛ deoꝝ
multitudo ab ea fluxit: a latinis dr̄. Ops Ex hac filiꝰ natꝰ. Iuppit̄ di
ctꝰ q̄ſi iuuās pr̄ a grecis ζευσ a ζωꝰ σω qꝛ vite dator erat a poetis pr̄
diuū atqꝫ hoīm dr̄ a maiorib⁹ optimꝰ maximꝰ hūc antiq̄ dixerūt ethe-
ra Cuiꝰ ſoror ⁊ vxor. Iuno a iuuando dicta grece dicta Ηϵα h̓ ē hera ſi-
ue dn̄a hāc ſtoici ꝑ aere ſumūt. Itē neptiunꝰ frat̄. Iouis a nādo dictus
mutatꝫ iā lr̄is qꝛ deꝰ maris l' a ποσισ eo ꝙ oībꝰ potū exhibeat Tertiꝰ
Iouis frat̄ fuit pluto a latinis dictꝰ hic dis ditis qꝛ pr̄ diuitiaꝝ ⁊ deꝰ i
feroꝝ qꝛ ſm Ciceronē h̓ iterp̄tat̄ a cōtrario qꝛ minie. Diues ē Itē ꝓſer
pīa rapta a plutōe dicta q̄ſi frugū ſemē cuiꝰ mr̄ dicta. Ceres q̄rēs ꝓſer-
pinā h̓ ē frugū ſemē. Sꝫ Ceres dr̄ a creando qꝛ nos alit hec fuit. Iouis
ſoror ex q̄ ꝑpit ꝓſerpinā. Itē Mars natꝰ ex Ioue ⁊ Iunone vl' ex ſola
Iunone ī granibꝰ q̄re dicit̄ gradiuꝰ q̄ſi natꝰ ī granūbꝰ Qui dicit̄ ma-
uors ꝑ epēthesiꝫ q̄ſi magna v̓tēs Itē minerua nata ex. Iouis capite di
cta q̄ſi vim minet̄ qꝛ dea ſapiētie q̄ naſcit̄ ex capite Et dicit̄ grece pallas
qꝛ iterfecit pallātē gigātē. Itē. Apollo deꝰ ſapiētie ⁊ diana dea venati-
onis nati ex. Ioue ⁊ latōa. In̄ Apollo latīe dicit̄ ſol. diana q̄ſi. Iouis fi
lia quā putāt luuā eo ꝙ noctu luceat. Eadē ⁊ lucia Sil'r Iuno lucia di
cit̄ quā ī pariēdo vocāt. Virgiliꝰ Caſta faue lucia tuus iā regnat apollo
Itē venꝰ etiā fuit filia. Iouis q̄ſi ad res oēs vēiret. Et fuerūt tres Etiā
ē īfima errātiū ſtella dr̄ q̄ grece. Phoſphoros latīe lucifer q̄n ꝑcedit ſo-
lē: cū aūt ſubſeq̄t̄ heſperꝰ l' veſper. Virgiliꝰ Quid veſꝑ vehat vl' a q̄buſ-
dā veſꝑrugo Itē venꝰ dicit̄ dionea a mr̄e dionea ⁊ fuit cōiunx vulcani
⁊ a marte dilecta ē dep̄rehēſa a ſole in adulterio quare vulcanus inuiſi-
biliꝰ plagis ſiue tenuiſſimis vinculis eos adiunxit. ¶ Itē Vulcanꝰ fu
it. Iouis filius ex. Iunone deformis q̄re e celo ꝑcipitatꝰ in lemnuꝫ vbi
enutritꝰ a ſimijs ſm. Seruiū ⁊ fuit deoꝝ faber fabricās fulmiā ⁊ arma
Ioui contra gigātes. Itē Bacchꝰ Iouis filius ex. Semele cadmi filia
q̄ primꝰ indos ſubiecit ⁊ apud grecos docuit vini vſuꝫ quare dicit̄ deus
vini quare illi cornua dant̄ qꝛ hoīs nimio vino truces fiūt. Hic nutri-
tus a Sileno cuiꝰ currꝰ vehit̄ tigribꝰ ⁊ lyncibꝰ comitans bachantiū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

multitudo. Et dicit͛ a veteribꝰ vitiſator a ſerēda vite cui ſacra eſt hedera in cuius tutella mons per naſus ⁊ teberna vinarie in quo monte alter nis ānis fiebāt bacchanalia q̄re ſm. Euripidem apollo ⁊ bacchus vnꝰ fuit deus qꝛ cū ſol in ſupꝰio eſſet hemiſperio dicebat͛. Appollo :' quuꝫ in inferno hoc ē nocturno Dionisius .i. liber pater. Item Ex bute venus genuit erycem ex. Ioue patre. Cupidinē quē dicunt geminum .i. ꝗ aut honeſti amoꝛ ſit aut iucundi. Aliȷ̈ eum natum volunt ex venere ⁊ mar te. Aliȷ̈ ex venere ſola. Aliȷ̈ ex ipſa ⁊ vulcano. Item mercurius dicitur a merce. Iouis filius ex maria athlantis filia q̄ mercature deus eſt ⁊ de- oꝛum interpꝛes a grecis hermes dictus hic paleſtram docuit lyram in- uenit hermophroditum ex ſoroꝛe venere genuit. Item deoꝛum nunciꝰ fuit ⁊ deus oꝛationis de cuius laudibus hoꝛatius plura ſcripſit in odis Item Pan dem ogoꝛgonis filiꝰ quī pugnauit cum cupidine a quo ſup atus cecidit in amoꝛē ſyringis quā qꝛ habere non potuit eā mutatam in calamum paluſtrem ex quo ſtatim. Phiſtulaꝫ compoſuit qui ſyrinx greca vocata ſeptem imparibus calamis coniunctis hic a ſapientibus ſol exiſtimatur quem arcades colunt appellantes eum dominū vniuerſe materie. Item Rhomulus dicitur filius martis ex virgine veſtali qui ſtructoꝛ romanoꝛum de quo. Plutarchus plura in eius vita hic tan- dem fulmine ictus regnum poſt manus aduentino filio tridi dit ⁊ factꝰ deus dictus quirinus quare rhomani dicuntur quirini vt romani ac ſa tyri a romulo. Item Fauni nemoꝛū diȷ̈ ſunt Siluani diȷ̈ ſiluarū: Pa nes diȷ̈ agroꝛuꝫ que tamen oīa ſepius confunduntur a poetis. Itē Le da vxoꝛ tyndari regis a. Ioue ſub foꝛma cygni pꝛegnata pꝑperit ouum ex quo caſtoꝛ pollux ⁊ helena nati ſunt. Iteꝫ hercules dicitur quaſi. Iu nonis laus ꝗ. Iunone perſequente maximam adeptus ſit gloꝛiam hic apud egyptios creditur gigantes interimiſſe cuꝫ celum expugnaturi viderentur quia gigantes nihil ſunt niſi gens incredula deos negans. Hic enim multa monſtra interfecit vt patet apud. Boetiū de herculis actibus libꝛo quarto. Item floꝛa dea fuit floꝛum: ſed ſecundum lactan tium peſſima meretricum que publico queſtu adepta infinitam pecuni am: quam dedit rhomanis vt ſuis heredibus quare eam deam vocaue- re. Inde floralia feſta floꝛe. Item due fuerunt veſte. Altera ſaturni ma- ter: altera ſaturni filia ex ope. Pꝛioꝛ ſepius capit͛ pꝛo terra qꝛ ſaturnꝰ parentibus dedit nomina elementoꝛum pater dicebatur vranus hoc ē celum. Altera vero perpetua virgo quam ignem voluere. Ouidiꝰ nec tu aliud veſtam q̄ꝫ viuam intellige flammaꝫ nataqꝫ de flamma coꝛpora nulla vides. Iure igitur virgo que ſemina nulla remittit cui numa pꝛimus. Uirgines ſacrauit ſex que ignem perpetuum conſeruarent. Que ſi foꝛte ſtupꝛum commiſiſſent viue confodiebantur dicte. Uir-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

gines veſtales. Et dicit a veſtitu. qꝛ varijs herbis ⁊ florib⁹ veſtit terra Itē Calliope p̄ma muſaꝝ dicta a bonitate vocis quaꝝ ſunt nouē de quibus patebit in tractatu metroꝝ q̄ nouē muſe dicte cōi vocabulo pierides a pieria regiōe macedonie q̄ muſaꝝ parēs. Itē dicunt Theſpiades a theſpia oppido Heliconi ꝓpinquo patria. Theſpidis muſaꝝ nutricis. Itē dicunt Pegaſides ⁊ hipocrinides ab heliconis pulcherrimo fōte q̄ a grecis hippocrine dicit hoc ē eq̄ fons a nr̄is dicit caballin⁹. Item dicunt libethrides a fonte macedonie in ea regiōe q̄ magneſia dr̄. Item Pipleides a pipleo macedonie fōte ſeu vico vl' a poplio mōte. Itē mnemoſynides a mre mnemoſine. i. memoria. Itē Caſtalides a fonte caſtalio in radicib⁹ pnaſi muſis ſacro. Itē Tres fuere Parce ſm Homerū ſorores regentes gen⁹ humanū. Ouidius. Clotho colūbaiulat: lachaſis trahit. atropos occat. Marcial'. Lanificas nulli tres exorare puellas. Cōtigit obſeruāt quē ſtatuere diē. De ſuperuz librarie ⁊ ſcriptrices qꝛ ſnias Jouis ſtudio veritatis accipiūt q̄re ſepi⁹ capiunt ꝑ diſpoſitionib⁹ celeſtibus. Itē tres fuere furie vt alecto Tiſiphōe ⁊ megera q̄ acherontis ⁊ noctis filie ſm Heſiodū dicte pce a ꝯtrario. qꝛ mime pcunt. Itē ab idea hoc ē forma ſiue ſpē dicit idolū penultima ꝓducta qꝛ ſcribit ꝑ omega. (q̄re alexander errauit in quātitate) ⁊ ſimulachꝝ dicit. Cui⁹ diminutiuū Idoliū ſil'r accentū ī penultima hn̄s hinc idolatra. i. deoꝝ cultor. Idololatria ſimulachroꝝ veneratio. Itē Pallas dea belli. ⁊ artiuz inuentrix nata a capite Jouis armata. Junoni ſterili q̄ ſeruauit ꝟginitatē hinc palladi⁹ vn̄ forum rhome palladiū dicebat Etiā in vrbe Troia fuit antiquiſſimū palladis ſignū e ligno ꝯpactū mouens oculos atqꝫ haſtā quā māu gerebat h̄ diomides ⁊ vlixes rapuerīt ceſis arcꝫ cuſtodib⁹ ſꝫ poſtea finito bello diomedes oraculo iuſſus ē troianis reddere

Octaua regula

Nominibus voluctum nequit vt credo generalis
Norma dari: tamen eſt natura ſexus in illis
Hec niſi gallina vel gallus ſunt epicena
Articulus namqꝫ ſexum dat vnus vtrumqꝫ
Maſqꝫ columbus erit muliebre columba tenebit

Octaua regl'a noīa volucꝝ ī q̄b⁹ n̄ facilit ꝯg̃ſcit ſex⁹ ſūt gn̄is epicēi

	merulus	accipiter		philomēa	ciconia
	turdus	pauo		alauda	cicada
Sub articulo h̄	ſturnus	vultur	Sub articulo hec	pica	ſtrix
	anſer	coruus		monedula	palata
	cygnus	graculus		aquila	acredula
	paſſer	butio		muſtela	perdix
	pſiticus	regulus		hirundo	noctua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Jtē Epicenū genꝰ ē qđ ſub vna voce ⁊ vno articulo vtriuſqꝫ nature ſeu ſexus aīalia ſ̄care ſolet. ¶ Prima Scđ'ʒ Priſcianū tria ſunt noīa volucrum dubiȷ̄ gn̄is vt bubo grus ⁊. Phenix ſʒ dicimꝰ hic gallus hec gallina Hic colūbus hec columba. ¶ Secūda noīa piſciū vermiū ⁊ ceterorꝫ minutorꝫ aīaliū in q̇bus non faciliter cognoſcit̃ ſexus ſunt generis epiceni vt delphin carpo p̄ter halec neutrū ⁊ anguilla femininum. ¶ Tercia Noīa ſ̄cantia beſtias terre in q̇bus non eſt facilis diſcretio ſexus ſunt gn̄is epiceni vt vulpes caſtor luter. Sed aīalia magna ponimꝰ ſub duobꝰ articulis vt hic equꝰ hec eq̄ p̄ter camelꝰ nō dicimꝰ camela. ¶ Quarta Noī epiceni gn̄is articulꝰ .i. genꝰ adiūgēdꝰ ē ſ̄m exigentiā terminatiōis ſil'r adiectiua vt hic merulꝰ magnꝰ hec alauda parua

Notande ſunt regule quattuor

¶ Jtē merulꝰ vl' merula dr̃ a merꝰ auʒ qđ ſolū ſ̄t qꝛ hec auis ſolitaria ē̄ꝛ magnitudīe turdi colore nigra docilis ⁊ ſibilādo humanā exprimēs vocez. Circa Cillenē archadie cādida naſcit̃ teu. Jgeytelynck. Sʒ turdus .i. draſel. Jtē Sturnꝰ .i. ſpraue dū turdꝰ tutilat ſturnꝰ tūc piſitat ore. Sed qđ mane canūt veſpe nō recolūt. Jtē Anſer anas vl' a natando dicta ē Sūt ei ex aq̄ticarꝫ ac palmipedū gn̄e ⁊ in aq̄ coeūt p̄ter eas q̄ domi ꝯtinet̃. Anſer puigil ē noctu excubias facit ⁊ in alpibꝰ gignunt anſeres maiores vulpibꝰ hic anſerinū. Jtē ab anas dr̃ anatariꝰ vt anatarie pluuie ende vedere. Jtem dicit̃ Anſer mas: anſer femina ſ̄m Plinū ſicut pauo mas pauo feīa. Jteʒ Cignꝰ latine dicit̃ olor eñ ſwane. Jn̄ cygneꝰ ab olore olerinꝰ vt cygnea vl' olerina vox. Etiā olerinꝰ ē candidꝰ qꝛ olor ē auis candida anſere maior vocē habēs argutā mutua carne veſcit̃ moritura flebilē cantū emittit fixa p̄us in cerebro pēna. Quidiꝰ dulcia defecta modulat̃ carmiā lingua. Cantator cygnꝰ funeris ipſe ſui. Jtē ledei dicunt̃ cygni qꝛ iuppit̃ in forma cygni cū leda cōcubuit. Jtē Paſſer dictus ob nimiā ſalacitatē comicialē morbū patiat̃ fitqꝫ ob id breuiſſime vite mares vix vnq̄ꝫ bienniū excedūt: femīs lōgiuſculum ſpatiū. Et eſt paſſer marinꝰ alia auis q̄ dicit̃ ſtritomellus. Jtē Pſiticꝰ auis ē q̄ꝫ ſola india mittit colore viridis cuiꝰ roſtri tāta ē duricies vt ſi e ſublimi p̄cipitet̃ in ſaxū nixu oris cōſeruat ſe illeſam q̄ tenet q̇ nos digitos ⁊ linguā lōge latiorē q̄ꝫ cetere aues articulata exp̄mit v̄ba. Perſius Quis expediuit pſitaco ſuū chere: Martialis Pſitacus a vobis aliorꝫ noīa diſco hoc ꝑ me didici dicere. Ceſar aue. Jtē Accipit̃ ab accipio qꝛ ē auiū rapax plura corꝫ gn̄a. Cercō claudū altero pede vocāt. Triorchē a numero teſtiū quā romani butronē appellāt q̇ ſolꝰ oī t̄pe apparet Hibris ē quā ptyngen vocāt die minꝰ apparet qꝛ non clare videt ſed nocte venat̃ more aquile cū q̄ ſepius pugnat. Jtē vultur auis ē ſagax cuiꝰ nidum nemo attigit ſ̄m. Pliniū nidificat em̄ in altiſſimis rupibꝰ fetꝰ ſepiꝰ cernūtur fere bini ⁊ pariunt oua tredeci q̄rū vnū abiȷ̄ciūt q̄re peri-

Circa vocabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

tiſſimi auriſpicũ q̃ꝛ biduo aut triduo aduolãt eo vbi cadauẽa futura ſũt.
Jtẽ Coꝛu⁹ oĩm auiũ nigerrim a κοραξ hoc ẽ coꝛu⁹ latĩe coꝛax. Cicero
q̃re. Coꝛacẽ vĩm iuſtũ patiamur nos ꝙ pullos excludat ſuos hinc coꝛ-
uin⁹ vt coꝛninuʒ roſtrũ ⁊ exprimit ſermonẽ hũanũ miro mõ. Perſius.
Coꝛuũ q̇s oliʒ cõcauũ ſalutare expediuit. Jtẽ a coꝛu⁹ dicit̃ coꝛnix auis
nota. Jtẽ Regulus auis p̱ua nota dict⁹ regaliol⁹. Jtẽ Philomẽa dici
tur dulcedo cant⁹. Etiã filia athenaꝝ regis q̃ cõuerſa in hãc auẽ de qua
Ouidi⁹ ſeptimo metamoꝛphoſeos. Jtẽ alauda hʒ inſigne ſupꝛa caput
veluti. galetũ Jñ galerata dicta ẽ. Sʒ poſtea gallico vocabulo dicta a-
lauda: a grecis coꝛidalus κορυσ em̃ galea ẽ A q̃ ⁊ galma q̃ plicabilẽ
criſtã p̱ mediũ caput erectã hʒ q̃ nec caro nec cartilago nec calũ ẽ ſed q̇d
dã peculiare. Gall⁹ eñ hane. Etiaʒ eſt aliq̇s ex gallia. Jtem fulica nigra
auis aq̃tica hñs cirros ſupꝛa caput. Jtẽ Pica auis loquax magnitudi-
ne palũbe alis vario coloꝛe ⁊ p̄ſertiʒ ceruleo depictis verba ꝓferẽs ad ſi-
militudinẽ hũane lingue martialis pica loquax certa dñm te voce ſalu
to. Si me nõ videas eſſe negabis auẽ Eſt ⁊ alia pica ſub vẽtre alba ſup̱
rius nigra q̃ varia appellat̃ lõgitudine caude inſignis en egeſter. Sed
picus ſm veteres romanos gryphus dicebat̃ q̃ ẽ auis aurita ⁊ roſtri ad
uucitatẽ hñs in aſiatica ſcythia in q̃ aurũ ⁊ gẽme affluũt habitãt terrã
ipſam faciẽtes inhabitabilẽ ad plectẽdã auaricie temeritatẽ. Jtẽ Pi-
cus dicit̃ auis p̱ua ſed in auſpicijs magna arboꝛũ cauatrix. Sic dictus
a pico ſaturni filio. Ouidi⁹ Pic⁹ in auſonijs ꝓles ſaturnia tris dict⁹
martius q̃ꝛ marti ſacer hinc picenũ regio italie in q̃ ẽ aſculũ q̃ꝛ ſabini cũ
illuc ꝓficiſcerent̃ in eoꝝ vexillo picus cõſederit hinc picen⁹ ⁊ pice⁹ gen-
tile a q̃ picẽtinus. Jtẽ Graculus ſiue graccus vl̓ a voce vl̓ ſm varronẽ
ꝙ gradati volitẽt vl̓ a gerẽdis baccis dict⁹ ẽ en markolleſt. Jtẽ mone-
dula eo ꝙ ex gracculoꝝ gñe dicta q̃ſi monetula eo ꝙ monetas ſubꝛipiat
huic em̃ ſoli aui furacitas argẽti atq̃ꝫ auri p̄cipua ẽ. Jtẽ Aq̇la vl̓ aq̇lio
p̱ noĩe facto a coloꝛe ſubnigro vl̓ ab acute volando c⁹ ſex ſunt gñа mele-
net⁹ minima magnitudĩe virib⁹ p̄cipua coloꝛe nigricans q̃ ſola fet⁹ ſu
os alit. Pigargus dict⁹ ab albicãte cauda frequẽs in oppidis ſicut p̄ce
dẽs in mõtibus tercia moꝛphinis vl̓ planc⁹ cui vita fere terra lac⁹ ẽ ni
gerrima omnium ⁊ pꝛominentioꝛe cauda. Quarta eſt percepterus q̃
etiam per lacus verſatur vulturi ſimilis alis minimis inbecillis ⁊ de ge
ner ita vt a coꝛuis ſepius verberetur Quinta gneſion q̇d ſignificat ſin-
cerum media magnitudine coloꝛe ſubrutilo raro viſus. Sexta eſt hali
etus clariſſima oculoꝝ acie ex alto ſe librans hec pullos implumes per-
cutiens aduerſus ſolis radios cogit videre. ⁊ ſi flentem animaduerte-
rit e indo veluti adulterinum ac degenerem pꝛecipitat hec non habet ſu
um genus ſed e diuerſo aquiloꝛum coitu naſcitur. Jtem muſtela dicitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

mus longus eñ hermelken. Jtem merops eſt auis viridis dicta apiaſtra deuaſtat enim apiaria ſimiliter hirundo. Uirgili⁹ Abſint pinguibus a ſtabilis meropeſq; alieq; volucres. Et manibus progne pectus ſignata cruentis. Omnia nam late vaſtant. Jn hanc auē conuerſa philomela athenarum filia cuius ſoror progne interfecit puerum conuerſum in hirundinem quare progne pro hirundine capitur in cuius ſignum hirundo in pectore cruore tincta. hirugo est animal paruum aquaticum eñ echchelte. Horatius non miſſura cutem niſi plena cruoris hirugo. Arundo eſt calamus. Jtem Ciconia eñ. Storck quarum nemo diſcedentium agmen conſpexit nemo redeuntes vidit ſecundum Plinium nocturnis enim temporibus vtrumq; fieri manifeſtum eſt. Perſius o Jane a tergo quem nulla ciconia pinſit hinc coconius a um Jtem Cicada vermis eſt quarum duo genera ſunt minores que primo proueniunt ⁊ nouiſſime pereunt heinute appellantur eo quo parum canunt Et maiores que canunt que vocantur achete id eſt argute. Jtē formica animal ex puſilibus vermibus nata Jtem lacerta etiā vermis venenoſa cuius duo genera altera eſt maior hec lacerta viridis dicitur Altera minor hanc quidam ziguidā alij calciten vocāt in vtroq; mas dicitur lacertus quod etiam brachium dicitur in homine Jtem Stryges aues ſunt nocturne. Lucanus quod tepidus bubo quo ſtrix nocturna queruntutur. Et dicitur a ſtridore. Jtem Palata auis magnitudine meruli een draſel. Jtem Acredula ſiue luſcinia auis mane canens tempore veris vt vere calente nouos componit acredula cantus. Jtem ornix en velthoen vel perdix. Jtem a nox dicitur noctua auis nocturna eſt in quam dicitur conuerſa puella noctimene inpregnata a patre nocticorax vel melius nycticorax alia auis eſt ſimiliter noctu volans que nocturnus coruus interpretatur nix enim grece nox latine dicitur.

Jn triplici genere decet adiectiua notare
Que ſunt mobilia per ſe fiunt manifeſta

Nona regula.

¶ Nona Regula Omnia adiectiua mobilia ſunt generis omnis ſub vna duabus vel tribus terminationibus quia adiectiuum petit adiungi ſuo ſubſtantiuo quod eſt generis vel maſculini vel feminini vel neutri quare adiectiuum erit generis maſculini feminini ⁊ neutri hoc eſt generis omnis. Similiter nomina numeralia cardinalia vt vnum duo tria quattuor ⁊c̄. Sed dicim⁹ ducēti te ta trecēti ⁊c̄. Aut loco iſtorum bis centum ter centum non autem tria centum duo centum. Uirgilius hic iam ter centos totus dominabitur annos.

Queda᷑ habent vna᷑ terminatione᷑ p̄mo adiectiua in x vt audax ſenex felix velox crux. ſecundo in ans ⁊ ens. vt amans inſipiens. tercio in conſonantem duplicē terminātia vt in ers vecors cum iſtis ego tu ſui.

Adiectiua gn̄is oīs ſūt triplicia terminatione

Quedam habent duas terminationes p̄mo adiectiua in is vt hic ⁊ hec fortis ⁊ hoc forte ſcd̓o cōparatiꝰ vt hic ⁊ hec fortior ⁊ ſi fortiꝰ cū iſtis ambo duo tres
Quedā habēt tres terminationes p̄mo adiectiua ī er ⁊ vr terminata. vt pulcer volucer is e ſatur a vm. ſecū do in vs vt doctꝰ p̄ter vetus ⁊ intercus que generis omnis ſub vna terminatione. tertio omnia pronomina preter ego tu ſui.

Adiectiua in er ſunt triplicia

Quedā faciūt feminina in a ⁊ hec ſunt ſcd̓e declinationis. vt hic pulcer hec pulcra hoc pulcrum.
Quedam faciunt feminina in is ⁊ ſunt decem ⁊ octo que patebunt de terminatione Er
Quedam nec feminina in a nec in is vt ſunt pauper degener puber vber ⁊ ſunt tercie declinationis

Decima regula

Barbara greca genus retinēt quod habere ſolebant.

¶ Decima regula noīa greca ⁊ barbara ſignificatiue poſita de quibꝰ nō datur certa regula ſunt illiꝰ generis cuiꝰ eſt dictio exponēs vt Κυριοσ id ē dn̄s generis maſculini Κυρια generis feminini qꝛ dn̄a. Itē Barbari ab initio dicti ſunt ficticio noīe qui dure atqꝫ aſpere loquebantur nūc vero dicti ſunt qui nec greci nec latini qꝛ hi mitiorē linguam hn̄t ⁊ magis cultā. Quinetiā inter hos ſi q̄s non recte ꝓferat barbare loq̄ dicitur. hinc barbariſmꝰ de quo ī q̄rta p̄te Alexādri. Sꝫ veteres latini ⁊ greci nō vocauerūt barbariſmū nec ſoloeciſmū: ſꝫ barbarū ⁊ ſolęcū a ſolone. vt patebit hinc barbaricus barbaries inciuilitas incultꝰ feritas barbaricū neutro genere clamor exercitus

Notāde regule q̄ttuor

¶ Prima nomina hebraica montes ſignificantia ſunt generis maſculini. vt ſina gelboe oreb betel tabor ⁊ cetera
¶ Scd̓a hebraica vrbes ſ̄cātia ſunt gn̄is fēi ſicut latina vt ſyon hieruſalē bethleē p̄ter ſex neutra vt modin. gabeō eſebō endor ſilon ⁊ chyma.
¶ Tercia hebraica loca ſilueſtria vel deſerta ſignificantia ſunt generis neutri. vt Syn dothayn raphadin
¶ Quarta hebraica menſuram vel veſtem ſignificantia ſunt generis neutri de menſura vt gomor ephi baltin. de veſte vt ephot logion. Adduntur oſanna kyrieleyſon Alleluia.

Undecima regula

¶ Oīa noīa menſium ⁊ planetarum ſunt generis maſculini. vt Januarius Februarius Marcius ap̄

lis Quintilis. Sextilis.ꝛc̄.

Duodecia regula

¶ Propꝛia noīa regionū ciuitatū oppidoꝝ vꝛbiū pagoꝝ caſtroꝝ īſularū ſunt gn̄is fēi. vt pariſi⁹ damaſc⁹ colonia hāmo. Excipiunt̄ in vm. vt zuzatum. in ir vt gadir. in t vt effrot. in d bogud. in e vt prenēſte ſoracte. in vr vt tibur.

Deciatercia regula.

¶ Pꝛopꝛa noīa lr̄aꝝ greca latīa ꝛ hebꝛaica ſūt gn̄is neutri. de grecis vt alpha beta delta iota ꝛc̄. de latīs a b c. de hebꝛaicis aleph beleph. Tn̄ figuratiue hoc eſt ꝓ lr̄a capta repiunt̄ in fēīo. vt a longa vel bꝛeuis

Decimaq̄rta regula.

¶ Omnia diminutiua ſunt illius generis cuius ſunt ſua pꝛimitiua vt a piſcis piſcicul⁹: a dos doſcula. a thus thuſculum. pꝛeter ſedecim

	Ranunculus	a rana
	ſcutella vel ſcutula	a ſcutum
	aciolus	ab acia
	nubilum	a nubes
	enſicula vel vs	ab enſis
	quaxillum	a qualus
	aculeus	ab hec acus
Pret ſedecim	vngula	ab hic vnguis
	anguilla	ab hic anguis
	piſtilla	a piſtrillū
	bethaceus	a beta
	maluaceus	a malua
	glandicula	a hic glans
	ſtatunculus	a ſtatua
	pannula	a pannus
	diecula	a dies qꝛ dies ſepi⁹ fēim

Decimaq̄nta regula

¶ Oīs dictio materialit̄ poſita. hoc eſt ꝓ voce ꝛ nō ꝓ ſ͂catione ē gn̄is neutri vt mane cras velle Martial' dic mihi quātū iſtud cras tibi poſſet emi. Itē in hymno. Sumēs illud aue. Itē neſcio velle meū tibi ſecretūq3 fateri nā dol⁹ īſidias tēdit vbiq3 ſuas. ſil'r legi duo d̄ ꝓfūdis' tria (miſerere ꝛc̄.

Decimaſexta regula

¶ Oīs dictio īfinitant̄ poſita ē gn̄is neutri qꝛ ꝑ neutꝝ gen⁹ reſoluit̄ vt nō hō nō aſin⁹. i. oē ens qꝺ nō eſt hō aut aſinus

Doctria generalis.

Debes in mente generalia dicta tenere
Et ſic excipere quia non licet hec iterare
Debent ex omni noꝛma generalia demi

¶ Doctrina pꝛo intellectu regularum particularium ſequentium. qꝑ regule generales iam dicte tenende ſunt in memoꝛia. vt non ſit neceſſe eas repetere circa regulas ſpeciales. Fruſtra eniʒ fit per plura quod poſſit fieri per paucioꝛa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Regl'e ſpẽa
les cuiuſcū
qꝫ t'minati-
onis

¶ Item in altera parte hui⁹ quarti capituli docet genera noīm ex ter-
minatiōe ſcd̄m ordinē alphabeti. primo de his que terminantur in vo-
calē. ſcd̄o de his q̄ terminant̄ in ꝯſonantē ibi. ſit tibi nomē in al neutrū

Sit tibi nomen in a mulibre· ſed excipe plura
Quod declinatum dat tercia ſit tibi neutrum.

De ſb̄ſtātis ter
miatis ī'vocalē
regule ſunt qui
qꝫ p̄ma de nomi
nibus in a

Deriuata decet ꝛ compoſitiua notare
Nomina ſignari debent ſimul officiorum
Si ſexu gemmino iungunt ſua ſignificata
Omnibus eſt hic ꝛ hec iungatur: ꝛ hac ratione
Quod colo componit comune locare decebit
Quodqꝫ facit gigno lixa pincernaqꝫ iungo
Aduena ſiue ſchita: ſed ſi mas preſit in iſtis
Ut grecus tubicen erit a tantum muliebre
Si ſolis maribus datur hic tenet vt patriarcha
Non eſt verbigena niſi chriſtus vera ſophia
Mannaqꝫ neutrale cum paſcha dicitur eſſe
Mammona ſic dices neutrum mulibre polenta
Cetaqꝫ balena muſtela talpaqꝫ dama
Articulo ſexum ſignant vtrumqꝫ ſub vno
Et panthera ſimul predictis annumerabis

¶ Prima regula nomīa terminata in a ſunt generis feminini vt muſa

Excipiuntur q̄
druplicia

Prīo duplicia gn̄is maſ. vt planeta cōeta bellicrapa
cerasta adria curuca p̱ viro. cāna p̱ fluuio ꝛpirata ſil'r
noīa ſcātia dignitates l'officia ſolis viris ꝯuenientia.
Scd̄o excipiunt̄ t'plicia gn̄is neutri prīo de q̄b⁹ ſup̄
in ma tercie decliatōis vt enigma apoſtema zeugma ſcd̄o hec ſex prime
declinatiōis Paſcha polenta Iota azima māmona māna ſcd̄o ſubſtāti
ua in a īdeclinabilia vt ātiſma maranata taratātara Sꝫ popa gn̄is ōis
qꝛ adiectiuū. ¶ Tercio triplicia gn̄is cōis p̄mo deriuatiā locoꝝ ꝛ hoīꝫ
vt patuit ſcd̄o ſcātia officia vl'dignitates vtriuſqꝫ ſex⁹ vt ibi Quedaꝫ
dat ſex⁹ vtqꝫ ſcd̄o deriuata a v̄bis. vt a gigno celigēa p't v̄gigēa . a venio
aduēa a fugio trāſfuga: a peto rōipeta: a viuo ꝯuiua: a ſeqꝛ aſſecla: a cedo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

homicida ⁊c. Quarto hec epicēa ceta balēa muſtela talpa dama ⁊ pan
thera vl' pāther q̄ tn̄ ꝯtinent ſub articulo hic. ¶ Itē teſte Neſtore hec
ſex noīa paſcha polēta ⁊c. q̄n ſūt tercie declīatiōis ſūt gn̄is neutri: q̄n ꝓ
prie ſūt gn̄is fēi qꝛ teſte pſciano nulla dicto ī a mutata ī tcia declīatiōe ī ꝓ
mā neutri ptēe gn̄is. ¶ Itē Plāeta dr̄ q̄ſi erraticꝰ a πλανη .i. erret

Circa vocabula

q̄ ſūt ſeptē vt Saturnꝰ Juppit mercuriꝰ ſol mars venꝰ ⁊ lūa q̄ maxi
mꝰ ē ſol q̄ cēties ac ſexageſies ⁊ ſexies tātꝰ ē q̄nta ē terra: de hic. Juppit
maioꝛ: de hic ſaturnꝰ poſt quē mars hic venꝰ q̄ minoꝛ ē t̄ra poſt venerem
lūa: poſt lunā mercuriꝰ. Itē Cōeta dr̄ ſtella crinita hoꝛrēs crine ſangui
neo cuiꝰ multa ſunt gn̄a vt pagonia dicta a barba qꝛ extēdit ī ſpeciē bar
be Acōtia a iaculo dicta q̄ iaculi mō vibꝛat Chryſeus q̄ auro noīe ſil'is
Pitheta q̄ doli figura Ceratia dicta a coꝛnu q̄ coꝛnu ſpeciez hꝫ lāpas q̄
ardēres faces imitat hippeus ab eq̄ dictꝰ q̄ iubas eq̄nas hn̄t celerrimi
motꝰ. Itē Bellicrapa a bello dr̄ ludꝰ armoꝝ. Itē Ceraſtes vl' ta dicit
a coꝛnicul' q̄ gēina hꝫ ī capite ⁊ ē genꝰ ſerpētis q̄drigēina pferēs coꝛni-
cula. ¶ Itē adria teſte iuſtino greca vrbs illirico ꝓxima pelago q̄ adria
tico mari nomē dedit hic adriaticꝰ adrianꝰ adricēſis n̄ nūq̄ꝫ p mari adria
tico pōit ⁊c. gn̄is maſ. lucanꝰ ſōat Jonio vagꝰ adria ponto ſꝫ adra nomē
ē duaꝝ inſulaꝝ vna ī ſyria alia ī petrea arabia Adrō villa ē. Itē Curuca
vir alienos nutriēs pueros credēs ſuos nutrire ſcd̄o ē auis q̄ nutrit ali
enos pullos ⁊ ſic ē gn̄is fēi. Itē Cāna ē fluuiꝰ ſcd̄o ē calamꝰ ⁊ gn̄is fēi.
Sꝫ cana ē ciſta ruſtica ex vimibus facta q̄ꝫ nos caniſtꝝ vocamꝰ hic di-
minutiuū cāiſtellū. Itē Pyrathae dn̄r q̄ mari latrocinijs īfeſtāt vn̄ ars
ipa pyrathica Et pmꝰ q̄ mari īfeſtꝰ fuit h̄ noīe dictꝰ Itē Paſcha dr̄ trā
ſitꝰ a phaſe hebꝛaico qd̄ dr̄ trāſitꝰ ſꝫ teſte lactātio firmiāo dr̄ a πασχω
qd̄ ē patioꝛ qꝛ eo tp̄e filij iſrahel celebꝛabāt diē trāſgreſſus maris rubꝛi
Et nos chriſtiāi diē trāſgreſſus are crucis. Itē Polēta dr̄ oꝛdeū pfuſuꝫ
aq̄ nocte vna qd̄ poſtero die frigūt deīn mol' frāgūt a pollē dicta q̄ ē groſ
ſiuculꝰ puluis vn̄ pollē ī tritico dr̄ qd̄ flos appellat ī ſiligie. Et ꝓ eodeꝫ
dr̄ polētū. Itē Azia pāis ē nō fermētatꝰ qꝛ azimꝰ dr̄ q̄ſi ſine fermēto ab
a ⁊ ζυμω fermēto. Itē māmōa dr̄ diuitie qꝛ mānō demō ē q̄ vtit diui
tijs ad decipiēdū Itē māna īterptat pāis celeſtis q̄ nutriti filij iſrahel q̄
dragita ān̄is ī deſerto. Itē Antiſma ē figura q̄ aliq̄d ſimplicitate ruſti-
ca expōit ad vrbāitatē reductū Uirgi. q̄ Bauiū nō odit amat tua car-
mia meui de q̄ ī q̄rta pte alexādri Itē maranata dr̄ aduētꝰ dn̄i. Itē Ta
ra tātara cribꝛū dr̄ Etiaꝫ ē nomē mlieris fictū vt pꝫ ī cōedijs leonardi
aratini ⁊ ſic ē gn̄is fei. Itē Popa idē ē q̄ piguis. Itē Cete maioꝛes pi-
ſces ī mari ſunt nō ouū ſꝫ aīal pturiētes hic cetarij piſcatoꝛes magnoꝝ
animalium Cetarie loca iuxta mare in quibus capiūtur magni piſces.
Et pꝛo eodem dicitur ceta cetus vel cete in plurali indeclinabiliter.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Etiã pro eodez dicit̃ baleta. Muſtela dicit̃ mus longus. Itez Talpa aial degẽs in terra notũ. dama aial eſt capraꝝ ſilueſtriũ gñe qḋ tñ etiaz repitur in maſculino gñe. Uirgilius Cũ canibꝰ timidi veniũt ad po⸗cula dame a grecoꝛ ΔΑΜΗ nõ ex de ꝛ manꝰ. Itẽ Panthera q̃ſi tota fera in cuiꝰ gñe ſeniores ſunt feie q̄ȝ mares minutis orbiculis ſuppicta. Et pro eodem dicitur panter vt patuit

Secũda regula de E.

Neutrum nomen in e facit vt preſepe cubile
Adiectiua notes hec barbara grecaqȝ poſcunt
Neutrum plurale fit cete collige tempe

¶ Secũda regula noĩa in e latiã ſinglaris numeri ſunt gñis neutri vt cubile mare. Pluralis numeri gñis feĩ vt diuitie nuptie preter tria. vt cete tẽpe teſque q̃ ſunt gñis neutri. Greca vo ꝛ hebraica decliabilia ſunt gñis feĩ vt pentecoſte paraſceue penelope Indecliabilia vero gñis neutri vt hoc phaſe ꝛile. Adiectiua gñis oĩs vt mille. ¶ Itẽ gauſapes maſcu⸗lino gauſapa feĩo gauſape l' gauſapum neutro decliari pt teſte priſciano

Circa vocabula

¶ Item Cubile a cubo lectus dicitur. Cubiculuz locus in quo cubilia ſternimus a quo cubicularis veſtis qꝛ intra cubiculũ vtimur Cubicu⸗larij qui nobis in cubiculo miniſtrant. Etiam cubilia vocamus loca in quibus ferę cubare ſolent. Item Preſepia non ſolum loca in quibus equi muli iumẽta ceteraqȝ huiuſmodi paſcuntur: ſed oĩa loca clauſa in q̇bꝰ aĩalia cõtinent̃ Uirgiliꝰ Ignauũ fucos pecꝰ a p̄ſepibꝰ arcẽt. Pre⸗ſepiũ locꝰ in q̃ pabulũ aĩalibus porrigit̃. Preſepia etiã puã nubeculam ĩ celo dicimꝰ qꝛ ĩ ea aſelli ſtabulari videbant̃ teſte. Plinio dicẽte Sunt in ſigno cancri due ſtelle parue aſelli appellate. Exiguũ int̃ illas ſpatiũ obtinẽte nubecula quã p̄ſepia appellãt Itẽ Fenilia in q̇bus fenũ ſeruat̃ farinaria in q̇bꝰ farina a pothe in q̇bꝰ vinũ ſeruat̃ ꝛ vẽdit̃ latine celle vinarie Tricliniũ locꝰ in q̃ diſcũbit̃ dictũ a tribꝰ lectis qꝛ tres mẽſas in cõuiuio veteres apponere ſolebant ꝛ iacendo cenare. Conclaue quicũqȝ locus ſecretior in q̃ l' viri colloq̇ l' mulieres cõfabulari ſolẽt ꝛ hȝ vnã cla⸗uẽ cõez domeſticis nec ẽ oibꝰ ad eũ eũdi ptãs hic res cõclauate q̃ ſũt ſub vna claui Cubiculũ locꝰ ẽ a cubo h̄ ẽ qꝛ in eo q̇eſcere ſolemꝰ Sȝ in q̇bus nocte dormitoria cubicula dicunt̃ Sȝ vbi vir cũ vxore greco vocabulo dicit̃. Thalamꝰ a q̃. Epithalamiũ ſacer hymnꝰ q̇ in nuptijs canit̃ Tri⸗cliniũ locꝰ in q̃ tres thori ſiue mẽſe ſternunt̃ a q̃ architriclinꝰ q̇ p̄eſt tri⸗clinio ꝛ Triclinariꝰ miniſter Triclinarie res q̃ ad tricliniũ ptinẽt cena⸗tulũ locꝰ in q̃ in eſtate cenamꝰ. Bibliotheca ꝛ pinatheca repoſitoria li⸗broꝝ ꝛ tabulaꝝ Sacellũ in q̃ res diuine ſunt: baſilica locꝰ amplꝰ in q̃ cõſilia p̄uata iudicia ꝛ arbitria cõficiunt̃. Itẽ Tempe loca ſunt Theſſa⸗lie Sȝ abuſiue p cuiuſlibȝ loci amenitate ponunt̃ teſte Seruio Tẽpꝰ

⁊ tēpeſtas ꝑ eodē ſumunt̄ tā de ſereno q̄ȝ nubilo teſte Seruio tēp⁹ itez
ꝑs capitis Tēperātia aioꝝ ē Tēperatio reꝝ ē Tēperies vētoꝝ verū ꝑ
tēperātia tēperies ponit̄ Statius Tranquillaqȝ moꝝ tēperica. Item
Pentecoſtes dicit̄ a πενατηοκητ pēticōta que ſunt quinquagin-
ta dicunt̄ ⁊ archos pŕiceps q̄ſi q̄nquagita dieꝝ. Itē Paraſceue a verbo
παρασκευω quod eſt p̄paro dicit̄ quaſi p̄paratio q̄ȝ iudei p̄parabāt
ſe eo die ad agni paſcal' eſionē. Itē Penelope icari filia vxoꝛ vlyſſis q̄ li-
cet a mille procis ſollicitata fidē tn̄ marito pudicitiāqȝ mirifice ſuauit
donec marit⁹ redierit ꝑ varia loca terraꝝ poſt deſtructionē Troie. Itē
Jle iua dicit̄ hoc ē ꝑs charte tenuiſſima qđ tn̄ hȝ ilia i pl'ali. Sed En
ni⁹ ad riſum mouendū artē ſpernēs iliū dixit vt. Tu vt hector ab ilio
nunq̄ȝ recedes Sed. Iliū regio fuit ꝑami q̄ ⁊ troia a noīe regiōis mino
ris alie cognomiata ab hoc Homer⁹ opus ſuū de bello Troiano. Ilia-
da nomiauit. hinc Iliac⁹ ⁊ Iliades troiane. Ilione maxima fuit filiarū
ꝑami Ilioneus ꝓpriū nomē Ilia mr̄ remi ⁊ romuli Ilys grece limus
dicit̄ Illyriū vl' Illyris ꝓuicia cui⁹ fines latiſſimi ſunt. ¶ Itē amplu-
ſtria dicunt̄ nauiū oꝛnamēta que vltra indigētiā nauigatiōis naui ad-
hibent̄ Eſt em̄ grecū cōpoſitū ab a ſine ⁊ πλεω nauigo ac ſi nauiga-
tioni non neceſſaria.

I neutrum ponis: tamen adiectiua notabis

¶ Tercia Regula noīa in I ſubſtātiua gn̄is neutri vt nauci: gūmi ad-
iectiua ꝟo gn̄is oīs vt cetera adiectiua vt frugi: mācipi huiuſmōi eiuſ-
modi Et oīa indecliābilia. ¶ Itē Gūmi humoꝛ ē manās ex arboꝛib⁹ ⁊
p̄cipue prunis teu. kattēgoltis Itē nauci q̄i a nuce dictū q̄ȝ pellicl'a int̄
teſtaȝ ⁊ nucleū: vl' dicit̄ inter finiū crucis. Etiā capit̄ ꝑ nihilo Platus
Qui hō timid⁹ erit in reb⁹ dubÿs nauci nō erit. Idē Amas hoīez nau-
ci Etiā dicit̄ olee nucleū ⁊ putamē nucis. Itez Sinapi hoc l' ſinapis
hec media ꝓducta teſte. Priſciano gen⁹ herbe, ē Ser. Aut hedere ſuc
cos aut lachrymoſi trita ſinapi. Plaut⁹. Terit̄ ſcelerata ſinapis cū ill'
Columella Seqȝ laceſſenti fletū factura ſinapis. Et nō dicit̄ anapus
vt ſomniauit Catholicō vguitio grecū em̄ ē Itē frugi vl' frugales hoīes
q̄ in oī re motib⁹ aī moderant̄ ⁊ fuit Piſonis cognomē hinc frugalitas
q̄ mot⁹ aī regit ⁊ ſedat moderatāqȝ oī re velit ſeruare cōſtātiā hinc etiam
frugalit̄ ad uerbiū hoc ē tem̄pate modeſte Itē mācipi vl' mā ceps q̄ a po
pl'o emebat̄ cōducebat̄ q̄ a manu ſublata ſcat ſe emptoꝛē emptiōis eſſe
mācupi ēptiones dicebant̄ cū aliq̄d a ppl'o emebat̄ mācipia appellata
fui ancille ve ēpticie q̄ſi manu ſublata accepta vl' qđ manu ab hoſtib⁹
capta eſſent.

O ſicut cento maribus ſociare memento

De i: tercia regula Circa voca bula

Quarta re gula de o

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Que dant do vel go bene ſignes ſi tamen ex o
Obliquus facit i que poſcunt hec ſibi ſubdi
Hic recipit cardo margo ſociatur ꝛ ordo
Omne dabit pſeudo preſto dabit hoc tibi pondo
Eſt comunis homo pariter cum virgine latro
Hec dat verbale per io: caro talio iungo
Articulum mutat ꝛ triplicat vnio ſenſum

¶ Quarta regula nomina in o ſunt gn̄is maſculini preter caro feim.

Ut	Carbo	ſalmo	draco
	Bubo	ſermo	leo
		nebulo	leno
		pulmo	ganeo ꝛc̄.

Excipiuntur triplicia

Primo nomīa in do ꝛ go habētia inis in genitiuo vt valitudo nigredo imago rubigo ꝛc̄ preter ſex maſculina vt cardo ordo margo teredo cupido pro filio veneris ꝛ ſiligo pro pane. Sed habentia onis ſunt generis maſculini vt mango burdo ligo medo ſpado cerdo preter dido propriū nomē virginis Carthaginenſis. Item indeclinabilia Pſeudo preſto. adiectiua generis omnis Pondo vero ſubſtantiuum generis neutri

Secundo verbalia in io que etiam gn̄is femini vt lectio ſcriptio non verbalia in io comuniter gn̄is maſculini vt centurio decurio papilio opilio pugio veſpilio ticio ꝛc̄ Sed talio generis feminini vnio vero ꝑ lapide ꝛ puncto generis maſculini quia nomē verbale Sed vnio. ab vnire generis feminini

Tercio triplicia generis comunis primo gentilia latro virgo nemo homo tiro ſtrabo nebulo Tercio deriuatiua locorum. vt friſo ſaxo brito franco macedo ligo burgundio tercio nomina ſcantia perſonas infames vt comedo bibo.

Unde nota regulam omne verbum format de ſe nomen in o ſignificans perſonam agentem ſui actus vt a comedo comedo onis a verbo bibo bibo bibonis. ꝛc̄.

¶ Item cento grecū a κεϱω quod eſt pugno Et fit ex diuerſorum colorꝫ pāno vel lanis Iuuenalis Intrauit calidū veteri centone lupanar

¶ Item carbo ⁊ pruna differunt. quia carbo caret igne. Pruna vero
teda accenſa. Item Strabo vel ſtrabus idem eſt ꝙ luſcus bubo eſt rana
venenoſa vt patuit in regula de auibus Tiro dicitur nouus miles Itē
Salmo genus piſcis Sermo loquela eſt a quo ſermocinor aris. i. lo-
quor Etiam Serilla dicitur ſermo q̄ſi a ſimul cōtextis verbis nebulo
nugator vanus nullius precij homo ꝙ non facile perſpicere poteſt q̄lis
ſit q̄r nebulis obtenebratus ꝗ dicebantur tenebrones a veteribus. Itē
Palmo inteſtinum frigidans cor per aſpirationem aeris. Item draco
genus ſerpentis qui ſunt in india ⁊ ethiopia teſte. Plinio viginti cubi
torum dicitur etiam palmes emeritus plurimis annis induratus dra
cena draconis femina. Item Leo animal notum ſed omnium animali
um generoſiſſimum ⁊ naſcuntur ex pardis in aphrica leena que ⁊ lea di
citur leonis femina. Virgilius. Catulorum oblita leęna lucillius ir-
ritata lee iaciebāt corpa ſaltu a ꝗ leoninꝰ ¦ leontinꝰ leogarꝰ leodamꝰ leo-
crates ſculptor inſignis. Leopardus qui ex leone ⁊ panthera natus vł
ex pardo. Itē lenōes a licere quaſi adoleſcentulos allicientes teu.en ruf
fer lene mulieres huiuſmodi. Lenunculꝰ diminutiuū Etiā lena nauigi
um piſcatorum que mulieres queſturas cōſtituūt. lenocinari ē leociniū
facere. i. hūc queſtū exercere. Etiā ſcat blandiri. Itē Copo olim iaz cau
po ꝗ preeſt taberne vinarie vel alterius ¦ liquoris venalis vel qui preeſt
ſtabulo. Caupona mulier vel taberna vinaria ⁊ dicit͛ a copioſus ꝑpter
copiā rerū officina locus in quo exercentur artes Taberna vbi res ven
dunt͛ Itē Cardo dicit͛ q̄ſi cor ianue. Virgiliꝰ Foribus cardo ſtridebat
ahenis Etiā dicit͛ altiſſima ps celi trāſſumptiue q̄ſi circa hos mundꝰ
rotetur q̄s greci polos vocant nos vero vertices celi. Etiam capit͛ ꝓ op
portunitate Virgilius haud tanto ceſſabit cardine rez hinc ꝓuerbiuz
res in cardie ē Etiā cardo repitur in fēīo teſte probo ⁊. Priſciano grac
cus in talento o grata cardo regnū ingreſſum indicans. Cardina dea q̄
preeſt cardinibus ianue. Carduus herba hinc carduelis parua auicu-
la capite rubro. Item ordo diſpoſitio gradus ⁊ ordinariū in ꝗ ſeruat͛ ab
ordinare hoc ē diſponere ſingula in ſua ꝓpria loca Sed ſeries ē diſpoſi
tio rez ſm prius ⁊ poſterius. Ordinarius ſcurra ⁊ iprobꝰ. q̄r minime
ordinem ſeruat. Item margo dicitur folij extremitas ponitur tñ etiam
pro cuiuſcūq3 rei extremitate hinc margineuz quod in margine ē. Te-
redo a tero is ere vermis eſt de quo ſupra in regula de auibus. Cupido fi
lius veneris deus amoris vt patuit ſecundo capitur pro auaricia ⁊ ſic
eſt generis femini. Item Siligo frumentum dicitur generis feminini
⁊ media correpta. Siligo panis generis maſculini ⁊ media producta
vñ. Dū bona ſit ſiligo veniet bōus. Iñ ſiligo. Itē māgo cuſtos pueroꝝ
⁊ eq̄ꝝ. Agaſo cuſtos aſinoꝝ Opilio ouiū mulio muloꝝ Bubulcus boū.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſubulcus ſuum vpulio conium . egononius caprarum . vnde Mulio
muloꝝ dux egononiuſqꝫ capraꝝ . Eſt pueroꝝ ⁊ equoꝝ mãgo. boumqꝫ
bubulcꝰ. Eſt aſinoꝝ ⁊ equũ ſit agaſo ſuũqꝫ ſubulcꝰ .hinc ouiũ opilio. co-
niũqꝫ ſit opilio dux. Jtē ligo inſtrumētũ ruſticoꝝ. Lucanus. Uomere
antiquos. Curionũ paſſa ligões. Ligões media correpta ſiue ligoni ſi-
ue ligõici ppl'i ſunt gallie Et dr̄ a ligare, Jtē medo potꝰ factꝰ ex melle ⁊
aq̄. Jtē Spadones q̇bus violent̄ detracta ē virilitas . Caſtrati q̇bꝰ te-
ſtes naturalr̄ deſunt. Eunuchi q̇ ſe ſpōte caſtrauerũt Tn̄ ſpado nomen
gn̄ale oīm euiratoꝝ teſte vlpião. Jtē Cerdo q̇cũqꝫ artes illibales exercꝫ
q̄ſtꝰ gr̄a q̇ grece dr̄ ΚρεΔοσ ⁊ latīe lucro. Jtē Pſeudo grece falſũ dr̄.
vt Pſeudo ꝓpħa apl's martyr Pſeudulꝰ falſus ſeruꝰ. Pſeudologꝰ falſi
dicꝰ Pſeudographꝰ falſariꝰ Jtē Soluēdo q̇ bn̄ ſoluit es alienũ. vt
Joãnes ē bn̄ ſoluēdo: vl' potiꝰ ibi gerũdiũ ē i do qd̄ ꝯſtruit̄ cũ v̄bo ſubuo
idtõ ſꝫ Laurētiũ vallã. Jtē p̄ſto potiꝰ aduerbiũ cũ nullo alio v̄bo iũgit̄
q̄ꝫ cũ ſum. qꝛ ſt adſum vl' pn̄s ſum. Cicero q̇bꝰ q̇dē omiſſis tu aũt brute
p̄ſto fuiſti Sꝫ p̄ſtare v̄bũ. i. an̄ ſto. hinc p̄ſtās. i. excellēs p̄ſtes antiſtes p̄
ſtabil' p̄ſtās eſt. Jtē Pondo ꝑ duodecim libris dicimꝰ ſicut aſſeꝫ ꝑ duo
decim vncijs. hinc duopōdo trepōdo. hinc dipondiũ tripondiũ aſſipō-
diũ ꝑ vno pondo. Jtē Cēturio a nũero cētũ militũ vocitatꝰ qꝛ ſingl'e cu
rie cētũ militibꝰ ꝯſtabāt q̇ ⁊ p̊mipilus vocabat̄. Decurio qui p̄erat decē
militibꝰ. Quaternio q̄ttuoꝛ chartaꝝ ſeu alteriꝰ cuiuſcũqꝫ rei cōpoſitio
Jtē Papiliões int̄ vermiculos nũerant̄ ⁊ nullũ aīal imbecilliꝰ eſt ſolo
fere tactu necat̄. Etiã eſt tentoriũ een pauweluen. Pugio ē gladiꝰ ſiue
cultellꝰ. Titio dr̄ torris foco extractꝰ. Tn̄ Torris fax appellata a torrē
Ueſpilio raptoꝛ veſpillo cadaueꝝ funeratoꝛ q̇ veſptino tēpe ea afferre
ſolebat vocatur et veſpa . Ueſpertilio nocturna auis vel potius bifor-
me volucre animal quod ſe veſpertino volatu proferat .huic pro pēnis
membrana eſt. Jn cibatu culices habet gratiſſimos. teutonice een vleer
mus . Jtem Latro dicitur a latere vel a greco verbo ΛαΗΤσΕΙΝ qd̄
eſt ſeruio quia ſeruiebant latrones pro ſtipendio militari ſecundum ve
teres. Sed accipitur pro direptore viarum a latrocinoꝛ quod ſignifi-
cat vias diripiendi gratia obſidere. Jnde latrocinium quod ſignificat
obſidionem viarum vel militiam. Plautus . Quid apud regem in la-
latrocinio fuiſti ſtipendium accepiſti. Poete tamen aliquando latronē
capiunt pro venatore qꝰ ferarum gratia vias obſedit . Uirgilius. Fi-
xumqꝫ latronis impauidus frangit telum. Hinc Latrunculus a quo
latrunculatores iudices qui de latrocinijs et alijs maleficijs cognoſcūt
Etiã latrunculi ſiue latrões dicunt̄ calculi q̇bus ludimꝰ . Marcialis.
Jnſidioſum ſi ludis bella latronum: gemmens iſte tibi miles ⁊ hoſtis
Jtem erit virgo a viridatione, hoc eſt validiori etate dicta. Uirgilius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Ah virgo infelix q̄ te dem̄ētia cepit mulier a mollire dicit̄ q̄ amplius vir
go non ē. Uirginitas a virgine ꝛ virgineꝰ qꝺ eſt vel fuit virginis. vir
ginalis dignꝰ virgine. Ueteres etiā virgunculā ꝑ pua virgine vſurpa
uerūt. Itē Hō ab humo deducit̄ teſte Uarrone ꝛ eſt aīal ratiōis capax
morti obnoxiū. vel dicit̄ a cōſortio vite atq̄ ꝯcordia. qꝛ ομονοασ cō
cors dr̄. Ueteres tn̄, nō hoīem ſed homonē dicebāt a quo homoniū h̄ eſt
humanū. Quippe ab homo hūanꝰ qꝺ hoīs eſt ꝛ ad hoīez ſpectat hūani
tas eruditio dicta in bonas artes. Quare artes liberales hūanitatꝫ ſtu
dia appellate ſunt.. Humanꝰ etiā capit̄ ꝑ facili ꝛ miti. qꝛ inter oīa aīa
lia maxīe mitis ē hō. Hūanū ſacrificiū dicebāt veteres qꝺ mortui cauſa
fiebat. Itē ab hō homūcio homulꝰ homululꝰ diminutiua. Nemo q̇ꝺ
ſit patuit priꝰ. Itē burdones q̄ ex equo ꝛ aſina naſcunt̄ vel dr̄ hic hinnꝰ
ſiue hinnulus hec hinna vl'hinnula. nā q̄ ex aſino ꝛ equa oriunt̄ muli et
mule dicunt̄ a quibꝰ muliones q̄ mulos ducūt. vt patuit

Quita regala de v c dt

V c d vel t neutris debes ſociare

Quot tot dat om̄e genus ꝫ que nos de tot habemꝰ

Quinta regula. noīa in v c d t ſunt generis neutri. vt cornu q̇ꝺ qꝺ ca
put lac allec. Sed q̄t ꝛ tot nūeralia gn̄is oīs pluralis numeri indeclina
bilia cū ſuis cōpoſitis. vt quotquot tottot. Sed bogud ꝛ magud reges

Circa vocabula

mauroꝝ generis maſculini. Sed pulpud nomē ciuitatis gn̄is neutri.
Item noīa in v declarata ſunt in capitulo de heteroclitis. Item Lac ſi
gnificat ſuccū maternū. quo aīalia nutriunt̄ Uirgi. Et lac ſubducitur
agnis dictū a liciēdo qꝛ ad motꝫ mām̄is infantes alliciunt̄. hinc lacteo
i. lac ſugo. Lactare ē lac p̄bere. Hinc lacteꝰ. i. cādidꝰ lateſco in lac ꝯuer
tor. Lactuca herba q̄ſi lacte abundās lactes in oue ꝛ hoīe ꝑ quas labit̄
cibꝰ in ceteris ilia dicunt̄ quibꝰ capatiora ſunt īteſtina ad aluū Plautꝰ
Ita tibi vacuitate venio laxis lactibꝰ lacticinia cibi ex lacte facti. Item
allec allecis a nonio int̄ dictiōes aſpiratas collocat̄. ꝛ tā fēi q̄ꝫ neutri ge
neris ē. autoribꝰ Diomede. Priſciāo Marcial'. Cui portat gaudēs an
cilla parapſide rubra halecē. Et ē genꝰ piſcis ꝛ liquamis plimꝰ haleci
pfecta nec colata. Itē Caput a capio teſte Uarrōe qꝛ inde initiū capiūt
ſenſus vl'a greco φαλησ quod caput ſ̄cat. hinc capitoſus q̄ magnuz
caput hꝫ vel duri ē capitis q̄ ꝛ ceruicoſus dr̄. hinc Capital linteolū ſa
cerdotū q̄ tegebāt capita ī ſacrificijs vl' ē capitis pena. hinc capilli q̄i ca
pitis pili. Capitiū tegmē capitis. Capiſtꝝ capitis vinculū ꝑcapis ꝑge
nies ab imo capitis Capitale qꝺ capitis ſuppliciū meret̄ vl' ciuitatis a
miſſionē. hinc etiā ſinciput occiput capitis ꝑtes. Capitatuꝫ qꝺ caput
hꝫ. Itē Quot nomē numerale hinc quotꝰ ſicut totꝰ a tot. vn̄ quotꝰ po
nit̄ ꝑ q̄t. Marcialis dic q̄tꝰ es quāti cupias cenare. hoc eſt quot eſtis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Etiā ponit̄ p̄ quāt⁹. Juuenal'. Quota portio fecis athee. A q̄t ↄpoſita
ſunt q̄tq̄t quotcūq₃ quotānis ſingul' ānis. Quottidie ſingul' dieb⁹ a. q̄
quotidian⁹. Itē a tot totidē. h̄ eſt plane tot nec pl'es nec pauciores toti
eus q̄tiēs aduerbia. S₃ qd̄ nomē adiectiuū ē ꝛ ponit̄ relatiue. Quid
ſubſtātiū ꝛ ponit̄ int̄rogatiue S₃ in pl'i ambo ponunt̄ int̄rogatiue ꝛ re
latiue. Qꝫ ↄiūctionale ſeribit̄ p̄ titellū ꝛ differt ab vt qꝫ vt ſequunt̄ v̄ba
iubēdi ꝛ rogādi. vt rogo vt venias ꝛ nō q̄ veneas. q̄ v̄o petit v̄ba narrā
di vt Joannes ſcripſit mihi q̄ petrus deceſſit morbo peſtifero.

De ſubuis ī cō- ſonātē ṫmiatis

¶ Itē in hac p̄te det̄miat de noīb⁹ in ↄſonantē terminātis. Et p̄mo de
noīb⁹ in l. q̄ p̄ma final' ↄſonātiū p̄ter iā dictas. Et nō oēs vocales p̄ce-
dunt l. vt al el il ol vl. Quare quinq₃ ponit regulas de nominibus in l.

Pr̄ia de al.

Sit tibi nomen in al neutrum sic pone tribunal
Hi c ſal hocq₃ dabit neutro plurale carebit

¶ Prima regl'a appellatiua in al ſunt gn̄is neutri. vt aīal tribunal cer
uical vectigal leuigal. S₃ ſal gn̄is maſculini vl' gn̄is neutri. Et ſic ca-
ret pl'i nūero. ſil'r putifal gn̄is maſcl'ini. eq⁹ ſaltatori⁹ ſic̄ p̄p̄a ī al hāibat

Secūda re gula de el.

El neutrum pone ſed propria nomina tolle

¶ Secd'a regula duo ſunt noīa ī el gn̄is neutri. vt mel fel. Cetera ī el vl'
ſunt p̄pria viroꝝ michael. vel p̄pria mulierum. vt Rachel.

Tercia re- gula de il

Il dabit hoc de mas hic et hec vigil pugil eſt mas

¶ Tercia regl'a. Quinq₃ ſunt noīa in il q̄ꝝ duo ſunt gn̄is maſ. vt mu-
gil pugil. duo gn̄is neutri vt nil nihil. vnū generis cōmūis. vt vigil.

Quarta re gula de ol

Ol tenet hic vt ſol: dicetur femīa nicol

¶ Quarta regula vnum eſt nomen in ol. vt ſol. Sed nicol vxor daui-
dis et filia Saul regis pol. Edepol deorum nomina

Quinta re gula de vl.

Vl dat hic vt conſul hic ꝛ hec dant preſul et exul

¶ Quinta regl'a Tria ſunt noīa in vl vt ↄſul qd̄ eſt gn̄is maſ. cū ↄpoſi
¶ Itē aīal notū q̄ſi res aīata ꝛ ſepius (tis. S₃ p̄ſul ꝛ exul gn̄is cōis

Circa voca bula

brutis ↄuenit a q̄ aīalis adiectiuū ex quo aīales deos dixerūt veteres q̄
de aialib⁹ eēnt facti vt penates. Aīalitas aīal' eēntia. Itē vectigal qd̄ de
p̄uectis mercib⁹ fructibuſve aut q̄cūq₃ alia reipublicū ſoluit̄. Quāuis
aliq̄n etiā ex p̄uato vectigal capit̄. Cicero Ex meo tenui vectigali capio
ego ducēta. pōit̄ etiā p̄ ipo fructu. Idē nō itelligūt hoīes q̄ꝫtū vectigal
p̄ſimōia ē. Itē Ceruical d'r recliatoriū ceruicis a ceruice. Tribūal loc⁹
excelſus ī q̄ q̄ ius tribub⁹ redderet ↄſidebat. Leuigal a leuigo qd̄ ↄplana
re ſit inſtrumētū leuigatoris. Itē digital ē inſtrumētū ſutoris. een vyn
gherhoet Mūital fragmēta ciboꝝ. Itē ſal greca vox aut fit aut gignit̄
coacto hūore vl' ſiccato. Et qꝫ hūana vita ſine ſale neq̄t. iō nccāria res vt

hoc nomē trāſierit ad voluptatē q̄cq̄d em̄ i oī genere gratū ſalē vocam⁹
vn̄ aī q̄ȝ ſalatia appellant̄. ſales in pl'i nūero Lucanus. At ſoliti luſere
ſales. Aliqn̄ etiā in ſingl'ari. Terēti⁹. Qui hȝ ſalē q̄ in te eſt. Etiā ē oīs
vite lepoꝛ ꝛ ſūma hilaritas laborūue req̄es. Itē fel ꝛ mel expoſita prius.
Itē nihilū ꝓ nō aliq̄d ꝛ ꝑ apocopē nihil ꝛ nil ꝑ ſyncopē. Lucreti⁹. Et
nihilo nihil ī nihilū nil poſſe reuerti. Itē pugil a pugnādo dr̄. Mugil
gen⁹ piſcis ē capitoſi capit̄ etiā ꝓ mētula capitoſa. Plini⁹. Mugilū
natura ridet̄ ī metu capite abſcōdito totos ſe occultari credētiū. Itē vi
gil dr̄ q̄ſi vigēs h̄ ē non ſeguis nō toꝛpēs q̄les ſunt doꝛmiētes. ſȝ q̄ in vi
goꝛe ſuo ē hinc ꝑuigil non mō q̄ aſſidue vigilat. ſȝ q̄ diligens atq̄ȝ indu
ſtrioꝛē a q̄ vigilo qd̄ ſcat int̄dū nō doꝛmio. vn̄ vigiles dicti ſunt noctur
ni cuſtodes. q̄ ꝛ excubitoꝛes appellant̄. vigilia lucubꝛatio. vn̄ ꝓfeſti di-
es vigilie dicunt̄ eo ꝙ vigilare an̄ diē feſtū mos ē ī ſacrificiȷs faciēdis ꝛ
ſacris hymnis canēdis. In pl'i vo nūero nocturne cuſtodie q̄ ꝛ excubie
dicunt̄ interdū etiā ipi cuſtodes. Itē Sol dr̄ ꝙ tātā claritatē ſol⁹ obti-
neat. hic ſolaris. vt ſolaris radi⁹. ſolaris ann⁹ cū ſol expleto ꝑ oīa ſigna
circuitu ad id. vn̄ digreſſus fuerat redit qd̄ fit fere trecētis ſexagita q̄n-
q̄ȝ dieb⁹. hinc ſolarium hoꝛologiū loc⁹ in q̄ hoꝛe ad ſolē ꝯſpiciunt̄. Pri
mus roman⁹ h̄ ſtatuiſſe dr̄. In papyri⁹ curſoꝛ. ad edē q̄rini. Solſtitiū
q̄ſi ſol'ſtatio. cū ſol vltra nō ꝓgredit̄. Et ſūt duo vnū eſtiuū in ꝑ̇ncipio
cancri cū ſol ad īferos incipit circulos cōmeare Alterꝝ hyemale in ꝑ̇nci
pio capcoꝛni qn̄ ſol ad noſ īcipit reuerti Itē ꝯſul a ꝯſulo coꝙ ppl'o ꝯſul
erit. Cōſularis ſi cū hoīe iunctū ſt eū q̄ cōſul fuit. Si cū re qd̄ ꝯſulis ē
vt ꝯſulare officiū. ꝯſularis dignitas. Precōſul q̄ cū ꝑtāte cōſulari extra
oꝛdinē ad aliquā ꝓuinciā admiſtrādā mittit̄ q̄ tn̄ nō duodeci ſȝ tn̄ ſex
faſces hȝ queādmodū p̄toꝛ ꝛ p̄ſes tāquā īſignia ꝯſulat⁹. ſic p̄toꝛ q̄ extra
oꝛdīariā p̄turā gerit. Cōſult⁹ ti ꝙ ſt a q̄ ꝯſiliū ꝑtitū ē ꝛ ſic ē ꝑticipiū ſecū
do nomē ꝛ accipit̄ ꝓ iurſ prudēte. hic iuriſcōſult⁹ ꝛ iurecōſult⁹, etiā ap-
pellat̄ ꝯſult⁹ īprudēs ꝛ nulli⁹ ꝯſiliȷ. Exul q̄i ex ſolū. i. ꝑriaȝ. Itē p̄ſul q̄
aliȷs p̄erat h̄ ē ſacerdotib⁹ martis q̄ pōtificatū gerebat vt p̄ſulat⁹ pon-
¶ Itē tres vocales p̄cedūt m litteram finalem vt am em vm (tifex.

De terminatione m

Omne genus dabit am: ſic debes ponere nequam
Tantundem neutrum totidem plurale fit omnis
Um neutrum facies mulierum nomina ſignes

¶ Item vnū nomen in am qd̄ ē gn̄is omnis indeclinabile vtriuſq̄ȝ nu
meri vt neq̄ȝ duo in em vt tātundē gn̄is neutri. Et totidē gn̄is omnis
Sed omnia nomina appellatiua in vm generis neutri vt ſcamnum ꝛc̄
plū ſignū vexillū ꝛc̄. Finguntur item noīa mulierum īpudicarum in
vm a poetis. vt notetur has mulieres tanquaȝ monſtra inter mulieres

ꝓbas ⁊ pudicas vt. Gliſceriū dorciū philortiū ſicut ſcortū hec terima-
Circa vocabula
tio em̄ ↄtra naturā feiam. tn̄ etiā reperiunt in a vt gliſceria. ¶ Itē ne-
quā q̄ſi neq̄cq̄ dictū exiſtimāt vl' q̄ nihil q̄at nulliq̄ rei ſit apt⁹ hinc ad
uerbiū nequit qd ⁊ neq̄tus antiq̄ dixerūt ⁊ neq̄lia detrimēta neq̄no ver
bum qd ſt mō laſciuio mō nego neq̄cia laſciuia ⁊ libidinoſa illecebra t'
teſte. Aulo Gelio luxus vite ꝓdigus multi tn̄ neq̄tiā ꝓ ſolertia aſtuci
aq̄ accipiūt martialis neq̄tiā tell⁹ nō h; vlla magis. Itē Totidē expo
ſitū in tot Tantūdē a tāt⁹ hoc ē plane tantū idē de q̄ tm̄. Sed tant⁹ ſt
quātitatē: mō demōſtratiuū ē. Plaut⁹. Et tm̄ quātū potui pſtiti tibi:
mō relatiuū. Uirgili⁹ Tante molis erat romanā condere gētē hinc tm̄
aduerbiū qd mō vſq̄ adeo ſt: mō ſolū qd tantummō dicit' hinc diminu
tiuū etiā tātul⁹ q̄ ⁊ tātillus aliud diminutiuū. i. ꝑexign⁹. Tantiſꝑ qd
ſt tandiu poſtulatq̄: dū ꝓ donec ſiue q̄ diu nā donec duob⁹ modis ac
cipit' mō ꝓ q̄uſq̄ vt dabo operā virtuti donec moriar i. vſq̄ ad mortē:
mō ꝓ quādiu vt dabo operā virtuti donec viuā. i. q̄diu viuā. Et eiuſdē
nature ē dum. Therēti⁹ Ego tātiſper dici volo meū dū id qd volo fa-
cis. Itē Tēplū ꝓprie dicit' loc⁹ vl' in celo notat⁹ ab augure vl' in terra
a tuēdo hoc ē ↄſpiciēdo dictū. Ex q̄ ois ꝑs ↄſpici poſſit p̄mo aūt celum
ipm dictū ē tēplū q: ipm p̄mo tuemur. In terris aūt dictū tēplū. Se-
cundo ſcat tēplū edē ſacrā in quē ſenſū frequent' accipit' hinc cōtēplo
vl' cōtēplor. i. cōſpicor ⁊ diligēter intueor. Cōtēplatio hoc ē cōſideratio
Cōtēplatiua vita q̄ cōtēplatiōi dedita hinc extēplo aduerbiū qd ſt con
tinuo. Itē vexillū dr̄ q̄ſi ꝑuū velū ꝓ ſigno q̄ in exercitu aut claſſe impꝫ-
atores vtunt' hinc vexilliferi ⁊ vexillarij dicunt' ſigniferi. laridum dicit'
auctore. Macrobio q̄ſi large aridū: ⁊ ꝑ ſincopā lardū efferri pt. Itē ſig
num ē ꝑua quedā ſcatio indicās toti⁹ rei q̄litatē Signa dicunt' litera-
rū note ⁊ genitiue note ⁊ q̄ pecudib⁹ inurunt' hinc duodeci ſigna cele-
ſtia q̄ in zodiaco ſunt appellata q: note q̄rundā aīaliū ſunt q̄ ad naturā
ſolis iure referunt'. Etiā dicit' vexillū ab effigie aīaliū q̄ in vexillis ferri
cōſueuerūt vtputa aq̄le lupi minotauri eq̄ apri q̄b⁹ vſi romane legiōes
Sed C mari⁹ in ſcdo ↄſulatu ſuo ſolū aq̄le ſignū retinuit hinc ſignife
ri q̄ ſigna ferūt. Signifer etiā dicit' circul⁹ in q̄ duodeci ſigna ſunt q̄ gre
ce zodiac⁹ ab effigie aīaliū grece em̄ ζωα aīal dicit' hīc etiā inſignis qd
mō accipit' ꝓ magn⁹ mō ꝓ pinguis mō p̄clar⁹ preſtās. Uirgi. inſignē
pietate vir hinc inſignitas claritas ⁊ inſignit' aduerbiū clare apte ſum
me. Inſignia dicunt' ornamēta ob virtutē adepta vt inſignia laudis:
glorie hinc. Inſignire. i. ornare ⁊ aduerbiū inſignite qd ē cū iudicio no
De terminatis in n
tare. ¶ Itē Quattuor vocales precedūt n vt an en in on quare huius
terminationis quattuor ponit. Regulas
Prima de An
Hic dat nomen in an teſtis fiet tibi titan

¶ Prima regula noīa in an ſunt gn̄is maſ. vt titan itan pean pan.
En dabit hoc: ſed ren dabit hic pecten ſimul ꝫ ſplen
Atqꝫ lpen ꝫ eis iunges que de cano formas
His iungas hymen mas eſt neutrumqꝫ repertum
Hec retinet ſyren habet hic faciens ſacra flamen
In dabit hic vt delphin

Secunda ꝫ tercia de en ꝫ in

¶ Secūda regula noīa in. En habētia inis in gtō ſunt gn̄is neutri vt omē nomē lumē limē vimē pter attagē pectē flamē ꝓ ſacerdote Iouis ꝓ vēto vero ē gn̄is neutri ⁊ p̄ter cōpoſita a cano vt tubicen lyricen q̄ ſunt gn̄is maſ. Sed in En habētia enis ſunt gn̄is maſ. vt lyen ſplen ren plaſten tricen pter ſyrē ⁊ trocen feīa. Et vnū ē nomē in. In vt delheyn qḋ ē gn̄is maſ. ¶ Itē Titan q̄ ⁊ titanꝰ dicit̄ frat̄ fuit ſaturni de formis facie teſte ſacra Ennij hiſtoria Cuiꝰ filij dicebant̄ titani. Etiam dicit̄ ſol. Itan feneſtra ex papyro vel mēbrana. Itē Pean ps metricꝰ q̄ vtebant̄ antiq̄ in laude appollis vt patebit in t̄cia pte Etiā ē ꝓpriū nomē viri Carbonā erariū dicit̄ i ſacris edibꝰ Man idē ē ꝙ māna Ephebian locꝰ meretricū. Itē Omē vocabulū mediū ⁊ mō ꝑt auſpiciū ꝓſpeꝝ. Virgiliꝰ Omie q̄ firmās aīm ſic icipit ipſa mō aduerſuꝫ. Idē neue omine tāto ꝓſeq̄re vl' oſtēta ⁊ monita gn̄alia ſunt noīa. mōſtra vero deoꝝ monita Portēta q̄ aliq̄d iportari ac iā iminere denūciāt. Itē ab omine ominoſus h̄ ē omē faciēs. ominoſe aduerbiū. Itē nomen dr̄ a noſco ꝑ id q̄cq̄d noīamꝰ ag̃ſcit̄ nomē ꝓpriū vocabulū ſinglo ꝝ ſcḋo nomē ponit̄ ꝓ decore. Vir. Auulſumqꝫ hūeris caput ⁊ ſine noīe corpꝰ iterdū ꝓ gn̄oſitate Idē Aut pomis ſua noīa ſeruāt. Oñqꝫ ꝓ gloria Idē Et nos aliq̄d nomēqꝫ decoſqꝫ. Itē nomē apud grāmaticos ps or̄onis q̄ ⁊ appellatio dr̄. Prenomē qḋ nomibꝰ gētilibꝰ h̄ ē homi p̄ponit̄ vt marcꝰ publicꝰ. Cognomē qḋ vniuſcuiuſqꝫ ꝓꝓꝛlū ē ⁊ nomibꝰ gētilitijs ſubiungit̄ vt. Cato ſcipio. Ita eīn ordinant̄. M. portiꝰ Cato pu. Corneliꝰ Agnomē qḋ extrīſecꝰ aliq̄ rōe vl' cauſa q̄ſitū ē teu. entrozneyes name. Cognomies q̄ eiuſdē ſunt noīs Sicut ignoīes q̄ laude ⁊ gloria carēt q̄ſi inglorij. Ignominia. i. noīs nota. Ignomioſus h̄ ē plenꝰ ignoīe. Itē Lumen dicit̄ q̄ſi lucimē a q̄ luminoſuꝫ. i. claꝝ. Lumioſe aduerbiū. Illumio. i. clarifico. Illuſtro. Illumiatio. Illuſtratio. Itē Limē dr̄ oīs igreſſus. Virgiliꝰ limē erat cecęqꝫ fores ⁊ puiꝰ vſus ſcḋo ꝑt ꝑtē inferiorē ⁊ ſupiorē i igreſſu domꝰ. Interdū etiā ponit̄ ꝓ iteriore ꝑte domꝰ. Virgiliꝰ Penetrāt aulas ⁊ limia regū. Itē a limē fit limiaris adiectiuū vt limiaris lapis. Et limētinus deꝰ q̄ limibꝰ p̄eſſe putabat̄ Sublimis in altitudinē eleuatꝰ a limie ſuperiore a q̄ ſublimo. i. exalto Et ſublimitas. i. exaltatio ⁊ ſubliminiter hinc etiā dicit̄ limus adiectiuuꝫ qḋ tranſuerſum ꝑcat qꝛ limina

Circa vocabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

trāſuerſe locant. Therētiꝰ Ego limꝰ aſpecto ſic ꝑ flabellū clanculū. Sz limꝰ ſubſtātiuū cenū illud ē molliꝰ qd ex aq̄s deferri ſolet A limꝰ adie‑ctiuo dicit limes qd fit trāſuerſam viā. Scdo terminū hinc limitare .i. termiare. Itē Uimē dr̄ q̄ſi vincimē oē ꝟgultū molle ⁊ ad ligādū aptū hic vimineꝰ a vm vimīalia q̄cūq3 ad ligādū ptinēt. Itē a pectꝰ dr̄ pectē eo q fila in telis figat .a cuius ſilitudine ⁊ pectē dictꝰ q̄ explicat capillū Etiā Cratis genꝰ dentate ſtilis ferreis .teu .een heckel. Etiā capitur ꝓ piſce. Itē flamen dialis ſacerdos Iouis dictꝰ qd filo aſſidue velaret q̄ſi filamē. Erāt eni flāmines capite velato ſp .caputq3 filo cinctū habebāt Dialis aūt a dy Ioue a quo vita dari putabat hoibus. Cuiꝰ vxor flāmi nica. Hinc flāminia ſacerdotula q̄ pmiſtrabat flāminice flāminia edes domꝰ flāminis. Itē Lyen inteſtinū. Hinc lienteria paſſio ventris. Ly entericꝰ q̄ patit lyenteriā. Itē Ren etiā inteſtinū. Splē ſimilit inteſti nū. Hinc ſpleneticꝰ patiēs infirmitatē ſplenis. Plaſtē vl plaſticē ima go vl pictor a πλαττω hoc ē fingo hinc plaſtice .i. fictoria vl figula ria. Tricē dicit deceptor. Tricina deceptrix. Itē hymē dr latine mēbra nū vel ꝓprie quo infās in vtero circūuoluit ⁊ ſic ē gn̄is neutri. Etiā eſt deus ꝯiugij quē vocant hymeneū filiū veneris .⁊ bacchi cuiꝰ officium erat pſallere in nuptijs cātare ad thalamos ⁊ coronae limia ſertis. Itē attages huiꝰ attagis ⁊ attagē attagēis maſculini gn̄is .⁊ hec attagēa dr genꝰ auis. Horatiꝰ. Nō attagē Ionicus iocūdior. Itē Syrenes fue‑rūt tres achelei flumis filie ex Calliope muſa q̄ habitabāt iuxta inſulas Pelori int Siciliā ⁊ Italiā ita dulcit cātantes tibijs ⁊ lira ⁊ voce. vt trāſeūtes nautas ſopirēt q̄s ſopitos ſubmergebāt ⁊ deuorabāt teſte ſer uio ſuꝑ q̄ntū Eneidos. Itē trocē nomē inſule ē. Itē delphin vl delphi‑nus piſcis ē. vl potiꝰ maris belua oim nō ſolū marinoꝝ ſ3 etiā terreſtri um aialiū velociſſimꝰ Et niſi multū ifra roſtꝝ os illi foret medio pene in vētre. nullꝰ piſciū celeritate eiꝰ euaderet. Et pariūt catulos ſicut bale nea. de quo multa apud Plinium inuenies

Quarta de on

On maribus iūgas: tamen inde localia demas
Que dia ſiue gera cōponunt ſint tibi neutra

¶ Quarta regula nomia in on maſculina ſunt. vt canon demon agon phyton phlegheton acheron .rinoceron.

Excipiunt q̄n tuplicia:
Prio ꝓpria locoꝝ q̄ feia. vt patuit. Scdo noia fcan tia veſtē ſunt feia vt ſyndō amaſō. Tercio q̄dā greca i on ſunt gn̄is neu. vt coſtō achō chaō tetragrammatō Quarto noia electuarioꝝ vt hipiaſon marciatō ſunt gn̄is neutri. Quito noia figuraꝝ ſūt gn̄is neutri vt cacephatō. Cum iſtis ilion Peleon ⁊ pantheon. Et vnum generis cōmunis vt chironomō q̄ iaclator dr

Circa voca
bula

¶ Itē demōes ſm aliq̄s aīe ſunt hoīm, ⁊ ex hoib⁹ fiūt lares ſi meriti bo
ni lemures ſunt ſeu larue. ſi mali manēs vt patuit Eudemōes bone aīe
Cacodemōes male aīe ſiue manes. Tn̄ oēs dy demōes dicunt Et aliqn̄
capit̄ p Joue. Sȝ Xp̄iani vocāt demōes ſpūs ī celo ab oīm rex̄ artifice
creatos q̄ de celi ſublimitate deiecti. Incubi q̄ ſub hūana ſpē demōes coe
unt cū mulierib⁹. vl' q̄ ineūt mulieres. Succubi q̄ ſe viris ſubijciūt. hic
demōiaci q̄ ⁊ laruati demoniū etiā p demōe accipit̄ ī euāgelio. Itē Agō
loc⁹ rhome ē circul⁹ flāmine⁹ vl' mōs q̄rinal' in q̄ fiebāt agōia. h̄ ē ludi
vl' ſacrificia. hinc agonalia feſta dei agonij. Itē Phytō ſerpēs fuit hor-
rēde magnitudis ex caleſcēte t̄ra p⁹ diluuiū deucaliōis pcreat⁹ quē phe
bus intēmit. Hic lud⁹ phytea in rei mēoria īſtituit. de q̄ ad lōgū. Oui.
p̄mo metamorphoſeos. Itē Canō dr̄ regula latie. Jn̄ canonic⁹. h̄ eſt re
gl'aris. Itē Rhinocerō aīal ē hn̄s ī naſo cornu qd̄ dr̄ alio noīe monoce
ron eo q̄ vnicū cornu habeat ſm aliq̄s qd̄ dr̄ latie vnicornis Itē Syn
don veſtis linea hn̄s onis correptā. ſȝ Sydon onis pductā nomē ciui-
tatis ī ſidō regiōe vocabulū phenicū apud q̄s ſydō piſcis dr̄ eo q̄ ī mari
ppinq̄ huic ciuitati ē vbertas piſciū. vt Xp̄s venit ad ptes Tyri ⁊ Sy
donis q̄ ciuitates oppoſite int̄ q̄s pfluit mare dictū tyricū. Item no-
mina figurarum patebūt in quarta parte alijs vero raro vtimur itaqȝ
ea cauſa breuitatis ptrāſeo. ¶ Itē oēs vocales p̄cedūt R. vt ar er ir or
ur. de quibus ponit quinqȝ regulas.

De termi-
natis in r
Pri ma re-
gula de ar

Ponis nomē in ar neutrum: ſotular dat et hic lar
Seu tria dant genera par et ſua compoſitiua

¶ Pr̄ia regl'a noīa ī ar ſubīa appellatīa ſūt gn̄is neutri vt calcar cocle-
ar nectar epar lacūar iubar lupanar laquear torcular ⁊c̄.

Excipiunt̄ hec {
Primo ſotular lar cum pprijs hominum ⁊ fluuiorū
que ſunt generis maſ. vt arar nar iaſpar. Ceſar ⁊c̄.
Scd̄o duo gn̄is fēi vt lucar p aue bacchar p arbore.
Tertio par adiectiuū cū ꝯpoſitis. vt impar cōpar diſ
par q̄ ſunt gn̄is oīs vt cetera adiectiua Sȝ par ſubſtā
tiuū generis neutri vt tria paria calciamentorum.

Circa voca
bula

¶ Itē Calcar iumētox̄ ⁊ eq̄x̄ ſtimul⁹ qd̄ ad calcē alliget̄. hic calcetro h̄
ē pede pcutio Calcaneū poſtrēa pedis imi ps globula a calce⁹. Calx po-
ſtrema ps pedis q̄ ⁊ pes im⁹ appellat̄. Uirgi. Ecce volāt calceq̄ȝ terit.
iā calce diores vn̄ p ⁊ extrēo ⁊ fine capit̄ vt a v̄tice ad calcē .i. a p̄ncipio
ad finē. Calcare pp̄rie ē pede cōprimere. hinc calcul⁹ lapis breuis ac po
lit⁹ terre admixt⁹. Coclear vel cocleare q̄ appellatiua in ar etiā t̄minā
tur in are vl' ariū eſt inſtrumentū quo coclee et alia huiuſmodi veſcen-
do ſumuntur. Martialis. Sū cocleis habilis; ſed non min⁹ vtil' ouis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

nunq̇d ſcis poti⁹ cur cocleare nocet. Coclea aĩal vel piſcis ſiue teſta. Li
max ꝟo cū teſta. ſcđo ē lapis ex flumīe rotund⁹ ad coclee aĩal ſil'itudinē
Itē Nectar dr̄ deoꝝ potio q̄ teſte feſto a nr̄is murrima dicebat̄. Epar
inteſtinū notū. Itē Lacunar diminutiuū a lac⁹ receptaculū fontium.
Etiā lacunar idē ꝙ loquear vel laqueariū. Iuuenal'. Doct⁹ ſpectare la
cunar. Virgili⁹. Dependēt lichni laq̄arib⁹ auris. vt patuit de hetero-
clitis. Itē Iubar ꝓprie lucifer ꝙ iubas lucis effundat. Iube ꝟo crines
ſunt a collo aĩaliū pendētes. Iubati leones eo ꝙ iubas hn̄t. Itē a lucife
ro iubar dicit̄ oīs ſplendoꝛ auri argenti gēmaꝝ. qua ꝓpter ad maieſta-
tē hoīs transfert̄. Claudian⁹ ꝑ fr̄is regale iubar. Itē Lupcal locus ſi-
ue ſpelūca ſub palatino mōte a liceo paui deo vl' ꝙ Lupa ibi Remuz et
Romulū nutriuerūt. Hinc Lupcalia ſacra q̄ in eo loco fiebāt. Et lup
ci a romanis dicti: q̄ſi ex illoꝝ miſterioꝝ ſemine exorti. Itē a lupo mere
trices lupe appellate eo ꝙ vt illi cibi. ita he vl' libidis vel queſt⁹ appetē-
tes ſint. vn̄ turpia eoꝝ loca lupanaria vocant̄. Itē Torcular dicit̄ a tor
quere. inſtrumētū ad exprimēdas vuas. Itē Araris vl' arar ꝑ apocopē
fluuius ē gallie narbonēſis. Lucan⁹. Rhodanūq₃ morantē p̄cipitauit
arar Itē Nar naris idē eſt qđ torpor quaſi greci ναρκην torporez
nominãt ⁊ ſic eſt generis neutri. Alio mō eſt ꝓpriū nomē fluuij ⁊ ſic ē
generis maſculini. Itē a luc⁹ dicit̄ lucar erogatio q̄ in lucis fiebat. ⁊ ſic
eſt generis neutri. Scđo ē auis canēs lucē ⁊ ſic eſt gn̄is femi. Itē Bac
car herba eſt radicis odorate quā nōnulli nardū ruſticuz falſe appellāt.
Virgilius. Baccare frontē cingite ne vati noceat mala lingua futuro.
Itē Par adiectiuū a parcēdo dictū qđ ſ̄cat ſil'e. ita eīn a natura cōpara
tū eſt. vt part⁹ ſimilitudinē fere habeat cū pariete. hic Par ſubſtātiuū
neutri generis qđ mō numeꝝ duoꝝ ſ̄cat quaſi inter ſe pariū. vt vnum
par duo paria. vn̄ bina paria dicim⁹. Scđo ſ̄cat equum ꝯueniens du-
cens. Hinc paritas. i. equalitas ſil'itudo pariter. Itē Etiā dicim⁹ Io-
ānes eſt par huic rei. hoc ē ſufficiēs. Etiā pares ꝓ duob⁹ accipim⁹. vt
pares eq̄ hoc eſt duo equi hinc. Impar cōpar adiectiua. Etiā gen⁹ ludi
notū. vt dicimus par ne an impar eoꝝ numerus ſit. Itē etiā dicitur pa-
rilis imparilis hoc eſt par ⁊ impar. Hinc parilitas ⁊ imparilitas.

Secūda re-
gula de er.

Er maribus detur iter hoc veſperq₃ ſequetur
Spinter ſeu ruder decet his adiungere iuger
Campeſter volucer alacerq₃ pedeſter equeſter
Silueſter celeber acer celerq₃ ſaluber
His in bis quinq₃ tenet hic er hec is et hoc e
Datq₃ ſequeſter idē quod terne ſiue ſecunde

Sicqꝫ paluſter erit hic ꝛ hec alacris retinebit
Tercia dans ver ber dabit hoc: tamē hic tenet imber.
Et ſua compoſita ſunt adiectiua notanda
Sexum plura notant ſicut mater mulierqꝫ
Fetibus hoc terre dat tercia: deme cucumer
Et cōmune notes ſicut ſunt puber et vber
Degener et pauper hec linter dicere debes
Pluribus ex iſtis ſociare neutra videbis

¶ Secunda regula noīa ſubſtantiua in er ꝛ adiectiua ſunt generis maſculini ſiue ſecunde ſiue tertie declinationis.

	Ager	p̄ſbyter	ſocer	coluber
Scđe declinatiōis	niger	miniſter	auſter	coriander
	faber	mulciber	aper	culter.

	gener	paſſer	aſſer	aer	crater
Tercie declinatiōis	pater	agger	onager	anſer	imber
	frater	carcer	pinaſter	ether	

¶ Item omnia nomina in er ſecunde declinationis ſunt generis maſculini quare diamiter nō eſt gn̄is feminini ſed diametr⁹ vt q̊dā dicūt.

[Primo tria generis feminini. vt mater mulier linter Scđo triplicia generis neutri. primo hec quiqꝫ iter veſper iuger ſpinter ruder. Secundo ſubſtantiua in ber et ver terminata. vt cadauer verber ver tuber vber preter imber cum compoſitis que maſ. vt october ꝛ cetera. Tercio nomina ſignificantia fructus terre. vt papauer piper ſinziber preter cucumer quod eſt maſ. Tercio excipiuntur decem et octo que ſub er generis maſcl'i ſub is gn̄is fei ſub e gn̄is neutri q̄ꝛ duodecim ponunt in textu. vt cāpeſter volucer ꝛc̄. q̊b⁹ addunt hec ſex ſeptēber octob' nouēb' decēb' adiectie capta me diocer ꝛ ludicer. q̄rto excipiūt q̄ttuoꝛ adiectiua gn̄is cōis vt paup degener vber pub' q̄ etiā gn̄is oīs q̄n ꝯue niūt reb⁹ inaīatis. vt lis ē de paupe regno q̊b⁹ addit puer a Priſciano. Liuius. Sctā puer ſaturni filia] Excipiūt q̄dru pliciatercie declinationis

¶ Item ex hoc textu concluditur. Qꝛ nomina in er maſulini gen̄is reperiuntur in ſecunda et tercia declinationibus, Quia omnia alia ſunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Circa voca bula

tercie declinatiōis tm̄ vt feīa neutra ⁊ cōia. Silr̄ ea q̄ faciūt feīa in is.
¶ Itē Ager extra vrbē ē ⁊ dict⁹ q̄ſi in eo aliq̇d agat. Et ē territoꝛium
qd̓ vrbi circūpoſitū vt ager roman⁹ ſcd̓o loc⁹ in rure quē colim⁹ ſiue a-
rādo ſiue cōſerēdo ⁊ is q̄ ſerit frumētis. Aruū caret plr̄i numero dū tm̄
loq̄mur de ſingulariū vrbiū territoꝛijs ⁊ ē p̄mus ager cōplectens nemo
ra ſaltus paſcua mōtes lacus flumiā ceteraq; huiuſmodi. Pratū in q̄ fe
num creſcit fundus pars agri eſt. Singula em̄ prata ſingule vinee ſin-
guli hoꝛti ſingula oliueta pomaria arbuſta paſcua ſalicta nemoꝛa aucu
patoꝛia venatoꝛia piſcatoꝛia loca ſiue villā ſiue edificiū habeant ſingu
li fundi dicuntur. Predium a preſtando que ſunt in agro ⁊ eſt ruſtica ⁊
vꝛbana poſſeſſio: Fundus vero ruſtica tm̄. Itē Magiſter dicitur arti-
um preceptoꝛ transfertur tn̄ ad omnes quibus p̄cipua cura rerum in-
cumbit vel q꞉ magis ceteris poſſint vel q꞉ magis q̄ȝ ceteri diligētiam ⁊
ſolicitudinē rebus quibus preſunt debent. Aliqn̄ etiā pro cuſtode acci-
pitur. Therentius me filis relinquunt quaſi magiſtrum hinc magiſte
rium quod capiunt non nulli pro ipſa magiſtri dignitate magiſtratus
qui in aliqua maieſtate conſtitutus vt eſt conſul preconſul pretoꝛ prop̄-
toꝛ ⁊ alij qui ciuitates ⁊ prouīcias regunt. Scd̓o ſt ipſam poteſtatem
ſiue officium. Itē Faber dicitur a faciendo ⁊ eſt omnis artifex qui labo-
re coꝛpoꝛis aliquod artificium facit vn̄ fabrum lignarium fabrū cemē
tarium fabrum ferrariū dicimus. Fabrica eſt pꝛopꝛie fabꝛi lignarij offi
cina Iū aliqn̄ de alioꝛum fabꝛoꝛū etiā officinis dicitur. Ponitur etiam
pro arte .i. pro fabricatione alicuius rei. Itē Mulciber dictus ē vulca-
nus q꞉ molliat ferrum ac mitius reddat. Itē Affines ſunt viri ⁊ vxo-
ris cognati dicti ab eo q꞉ due cognitiones que diuerſe inter ſe ſunt per
nuptias copulantur ⁊ altera ad alterius finem accedat hinc affinitas.
Cuius nōia ſunt Socer ſocrus gener nurus vitricus nouerca priuig-
nus priuigna vnde vxoꝛis mee pater mihi ſocer eſt mater eſt ſocrus.
Ego illis ſum gener vxoꝛis mee auus mihi magnus ſocer ē. Aua mag
na ſocrus vxoꝛ aūt illis pnurus. Priuignus meus eſt vxoꝛis mee fili⁹
ex alio viro nat⁹. Ego ſum illi vitricus. Et cōtra vxoꝛ mea liberis meis
q̄s ego ex alia vxoꝛe habeo nouerca dicitur. Liberi autem mei illi ſunt
p̄uigni. Uiri frater leuir eſt: viri ſoroꝛ glos dicitur duoꝛum fratrū vxo
res iamtrices dicuntur. Item Auſter ventus dicitur meridionalis ab
hauriendis aquis dict⁹ q꞉ nebuloſus ⁊ humectus ē grece nothus dict⁹
eadem ratione q꞉ ΡΟΤΙΟ grece humoꝛ dicitur hinc auſtralis ⁊ auſtrin⁹
Item Aper eſt genus poꝛci quem primus . P Seruili⁹ rubbus roma
noꝛum epulis appoſuit ⁊ dicitur aperferus ⁊ bis anno parit tēpus par
tus quattuoꝛ menſium. Poꝛcus domeſticus. Sed Sus de feris ⁊ do-
meſticis dicitur. Sumen lac ſuis ac denſatum ſue occiſa. Item Agger

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ab aggrego q̇ ē cuiuſcūqꝫ rei coacceruatio. Etiā eminētia medie vie exag
geratis lapidibus ſtrata. Uirgilius Qualis ſepe vie deprenſus in ag-
gere ſerpens. Itē Carcer a coercendo ꝙ vincti in eo cuſtodiuntur ꝛ pro-
hibentur exire. Eſt enī cuſtodie loc⁹ q̄ grece phylaca dicitur. Itē Ona-
ger grece dicit̄ aſin⁹ agreſtis latine q̇ ſunt p̄cipue in phrygia ꝛ lycaonia
Martialis dū tener eſt onager ſolaqꝫ laliſio mr̄e paſcitur hoc infans ſꝫ
breue nomen hꝫ. Itē Aer vnum eſt ex quattuor rerꝫ principijs q̄ elemē
ta dicuntur. Primum terra ſm aq̄ tercium aer q̄rtum ignis. Itē maio
res noſtri aera celū appellabāt Qnqꝫ accipitur aer pro ſono hinc aere⁹
ꝛ aeripedes hoc ē pedes leuiſſimos q̄ſi aereos habens. Uirgili⁹ fixerit
aeri pedem ceruā huic aerij mōtes h̄ ē alti mōtes. Itē Aether ꝑ igni ac
cipitur etiā accipit̄ ꝑ aere queādmodū celū. Uirgili⁹ Reſonatqꝫ frigo
rib⁹ aether. Etiā Ether ab. Ariſtotele ꝑ celo ponit̄ quē ſequit̄. Ouidi
us Sic habites terras ꝛ te deſiderat ether. Itē Cloantes phiſicus ethe
ra ꝑ ſummo deo poſuit. Uirgilius Tū pater oīpotens fecundis imbri
bus ether. Coniugis in gremiuꝫ lete deſcendit hinc aethera quod aethe
ris ſplendorem ſignificat. Uirgilius nec lucidus aetheram ſydera pol⁹
interdum. Sed. Ethera fuit egei athenarum regis coniunx mater
theſei. Et alia huius nominis comes Helene Ouidius. Cetera per ſo-
cias clymenem ethramqꝫ loquamur Que mihi ſunt comites conſiliū-
qꝫ duc. Item Crather in monte ethna foramen illud per quod ignis ci
niſqꝫ euomitur. Etiam eſt cupa magna. Uirgilius Crateres magnos
ſtatuunt ꝛ vina coronant dicitur etiam hic crathera. Statius Et bac
chus in altos crateras pateraſqꝫ redit quare ab oībus poetis vas mag-
num dicitur ad bibendum aptum. Item Imber idem ꝙ pluuia qui
grece dicitur ομβροσ hinc imbriferum quod aquas ferat. Imbrex ē
cauale curuum quod in tecto ponitur vt per id defluat aqua itaqꝫ ab im
bre recipiendo dicitur imbrex hinc imbricium eſt eiuſdem ſignificatiōis
hinc imbricoſus hoc eſt ſcaber ad modum imbricis. Et licet imbrex ge-
neris maſculini tamen aliquando in feminino genere reperitur. Plau
tus Fregiſti imbrices meas dum te dignam ſectari ſumam. Item im-
ber etiam ponitur pro aqueo humore. Lucretius Ex igni terraqꝫ ani-
me naſcunt̄ ꝛ imbri. Itē mat̄ tā eā ſt que filiā parit q̄ꝫ eā q̄ nutrit ꝛ dicit̄
a greco quod ē μητηρ Uñ μητροπολισ. i. metropolis q̄ſi mat̄
ciuitas hic metropolitani q̇ ex ea ciuitate matrona. q̄ in mr̄imoniū cuꝫ
viro conuenit vt cum eo maneat etiam ſi liberi non ſunt q̄ſi vt illa ma-
ter fiat mat̄ familias ea ſola que in mariti manū ꝛ poteſtatē venit in cu
ius poteſtate eſt maritus. A matre dicit̄ maternus matertera matris
ſoror matrini patrini ſiue patrimes ꝛ matrimes quorum ad huc pa-
tres ꝛ matres viuunt pater patrimus qui pater ꝛ fili⁹ mater matrima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

q̄ mr̄ ⁊ filia. Itē Mulier dr̄ a mollicie q̄ apli⁹ ꝟgo nō ē q̄ſi mollis mu-
liercula ꝑua mulier muliebris qđ ē vł fuit mulieris muliebritas moll-
cies dicit̃ mulieroſus mulieꝝ appetēs mulierioſitas cupiditas feminee
voluptatis muliero ꝟbū qđ ꝑt effemio muliebria ꝓ mulieri natura pōi
m⁹. Itē Lint dicit̃ nauicula. Itez Iter dicit̃ ab itū itu ſupio ⁊ differt a
via q̄ iter arcti⁹ ē q̄ȝ via nec vehiculū capit: ꝑt etiā ipm actū eundi dicit̃
q̄ȝ in mari iter ⁊ in t̃ra qđ oli habebat iteris in gtō neui⁹. Ignoti iteris
ſum⁹. Sȝ veteres in ntō dicebāt itiner cui⁹ oblīq̄ nos vtimur ꝓ iteris
Obit qđ occident hoc ē p̄ter p̄poſitū q̄ſi in itinere occurrēs. Iuuēalis
Atqȝ obiter leget laurēti⁹ tm̄ capit ꝓ ſpecialit̃ ſicut itidē ꝓ ſiliter. Itez
Spint dicit̃ fibula i hūeris aut armilla ē. Plaut⁹. Iubeas ſpint nouū
recōcinnarier. Idē mihi tu dederis pallā ⁊ ſpint nūq̄ȝ factū. Itē Ruder
egeſtū cuiuſcūqȝ aīalis rud⁹ dr̄ res rudis ⁊ aſꝑa ⁊ imꝑfecta hic trāſump
tiue dicim⁹ nou⁹ rud⁹ h̄ ē materiā pauimēti. i. teſtas fractas ad paui-
mētū faciēdū vet⁹ ꝟo rud⁹ dicī⁹ materiā veteꝝ pauimētoꝝ ⁊ diruptoꝝ
edificioꝝ q̄ cōſtāt lapidib⁹ teſtis cōfractis calce harena hic ruderatus a
ger q̄ veterū edificioꝝ materia ſcatet. Itē veſper capit̃ ꝓ ſero diei a q̄ ad-
uerbiū veſperi Terēti⁹ neqȝ tā mane egredior neqȝ tam veſperi reuertor
qui videā te fodere veſꝑ etiā adiectiuū vn̄ cū veſpeꝝ dicimus neutro gn̄e
intelligim⁹ tēp⁹. Plini⁹ his hore rigādi matutina atqȝ veſpa. Itē Iu
ger patuit de heteroclitis. ¶ Itē cucumer vł cucumis gen⁹ ē vaſis ſil̃
ter cucuma ⁊ corripit mediā. Vir. Creſceret i ventrē cucumis nec ſera
comātē. Et dicit̃ a curuare: itē ver dicit̃ a venio q̄ tūc ꝟgulta venire ſo
lēt ⁊ cetera id gn̄is ⁊ diuidit̃ in tres ptes vt cetere ptes. āni vt in nouuz
adultū ⁊ p̄ceps q̄ i vere ſunt tres mēſes Itē ver ſacꝝ dicebāt veteres in
q̄ ſacra ⁊ ludos faciebāt hic vern⁹ adiectiuū ⁊ vernactū qđ ē terra vere
ꝓſciſſa. Itē vergilie ſiue Pliades ſtelle eo q̄ circa eq̄noꝛtiū vernū ſit eaꝝ
oꝛt⁹ matutin⁹ ł q̄ eaꝝ oꝛtu ver finē hēant. Itē Cadauer coꝛp⁹ moꝛtuū
a cadere. Itē vber māma dicit̃ ⁊ ē ſubſtātiuū. Ouidi⁹ Fertilior ſeges eſt
alienis ſꝑ in aruis vicinūqȝ pec⁹ grādius vber hȝ Sȝ vber adiectiuum
fertile dicit̃ Tuber ꝓpꝛie ē tumoꝛ q̄dā rotūd⁹ in q̄cūqȝ coꝛpe ⁊ q̄cūqȝ ꝑ-
te coꝛꝑis ꝑ diminutionē tuberculū vt claui papule fic⁹ veruce ⁊ alia ſili
am. Tub⁹ cauale ꝑ qđ aq̄ deducit̃ ſiue ꝑ qđ flāma toꝛret̃ paries aut ali-
q̄d huiuſmodi. Tubos viſceꝝ dicim⁹ Tubulū auenā vocam⁹ q̄ ⁊ cicuta
appellat̃ grece ſyphō. Et oīa a tumere dicunt̃. Itē Tuber etiā capit̃ ad
iectiue ꝓ inflat⁹. Therēti⁹ dentes labefecit tuber ē totū caput. Sȝ Tu
ber a vm aliq̄s habēs tuber i collo Suber inferioꝛ coꝛtex arboꝛis vn̄ ꝑs
ꝑoꝛ ē coꝛtex: liber altera tercia ſuber. Itē Volucres q̄cūqȝ volāt nec a-
ues ſolū ſȝ ille q̄cūqȝ minutioꝛes beſtie vt apes veſpe ⁊c̄. Aliq̄n ponit̃ ꝓ
celer ⁊ ſic facit cōꝑatiuū volucrioꝛ. Martialis Et volucrē lōgo poꝛrex

ſit vulnere pardi. Itē Campeſtria dicunt̄ ſuccinctoria q̄ his in gymna
ſijs [illegible] eſt cāpiſtris vterent̄. Hinc cāpeſtrati his induti. Eti
am cā[illegible] Uir adiectiuū q̄ habitat vel qd̄ fit in cāpis. Horati⁹ ludere qui
neſcit ca[illegible]bus abſtinet armis. Hoc ē quib⁹ vtebant̄ i paleſtris. Itē
Seqſter a ſequor quaſi cōtēdentes ſeq̄nti cōmittunt̄ res de q̄bus cōtra-
uerſia. Eſt aūt ſequeſter q̄ſi medi⁹ inter duos altercātes. Quare Uir-
gili⁹ pacē ſequeſtrā inducias appellauit qd̄ media ſit int̄ bellū p̄teritū
ꝛ futurū. vt Biſſenos pepigere dies ꝛ pace ſeq̄ſtra ꝛc̄. Hinc ſeq̄ſtro ver
bū. i. apud ſeq̄ſtꝝ depono cui⁹ paſſiuū ſequeſtror a q̄ ſequeſtrata res. Et
act⁹ ipſe ſeq̄ſtratio. Itē ſeq̄ſtre aduerbiū. Itē acer ab acuo qd̄ ꝓprie acu
tū ſ̄cat. Cicero acri hō ingenio ꝑ metaphorā capit̄ ꝓ veloci. Uirgilius
Calidūq; aīs ꝛ curſib⁹ acrē. Aliq̄n ꝓ ſeuero Cicero. Suū igit̄ q̄ſq; no-
ſcet ingeniū acrē ſe ꝛ bonoꝝ ꝛ maloꝝ iudicē p̄beat. Interdū ꝓ vehemēti
ſeu cruēto Uirgi. Acrēq; moloſſuꝫ paſce ſero pingui etiā capit̄ ꝓ di-
ligēti ꝓuido. Uirgi. Iā tn̄ acer curas veniēte extēdit in annū. Qn̄q; ꝓ
forti. Idē. Aut acrē dubites in p̄liā poſcē turnū. hic acrimōia. i. viuaci
tas aī acumē ingenij ꝛ mētis ſeueritas. ꝛ acrit̄ aduerbiū. Itē Alacer ſi
ue alacris p̄mo ſ̄cat feſtinū q̄ſi alis acer Therēti⁹. Quid tu es triſtis
q̄due es alacris. ſc̄do ſ̄cat letū ꝛ velut in ſpē aliquā geſtātē a q̄ alacritas
q̄dā mutatio vultus in aliquā ſpēm geſtiētis Et alacrit̄ aduerbiū. Itē
Pedeſter a pede ſicut eq̄ſter ab equite. i. q̄ equeſtrē habet dignitatē eque
ſtris copie eq̄ſtre es qd̄ equiti dabat̄ Sꝫ eq̄tas qui ius auri hn̄t geſtan
di ꝛ nō milites Itē equeſter ordo medi⁹ erat int̄ patricios ꝛ plebē. Pri
cipio equites iudiceſq; idē habebant̄ ꝛ geſtādi ānuli aurei ius eis erat.
Itē Celeres dicebant̄ olim ſub Romulo ꝛ ceteris reb⁹ equites a celare
Remi interſectore q̄ initio p̄poſit⁹ fuit. qui p̄mo electi fuerūt a ſingulis
curijs. qui poſtea flexumines vocitati a flectēdis aīs q̄m iudices erant
trecenti. vl̄ a flectendis equis. Sed celer adiectiuū velox eſt pēnarum:
ꝑnix ꝓdū. Uirgili⁹. Celeriq; fuga ſub ſydera lapſe. Idē ꝑnicib⁹ ignea
plantis. verūtn̄ hec aliq̄n confundunt̄. Idē pedibus celerē ꝛ ꝑnicibus
alis. ꝛ dicit̄ celer ab alaꝝ acritate. Hinc celeriter. celeri⁹. celeratim. Ce-
leritas ꝛ celeritudo ꝛ celos breue nauiculū Item Celebris ꝓprie velox:
ꝛ celer ſ̄cat ſed accelerare gradū frequentari ē. hinc factū eſt vt celeber ꝓ
frequēti accipiat̄. Cicero. Celebris ne ſit loc⁹ an deſertus. Hinc celebri-
tas frequētia. Celebro v̄bū qd̄ eſt frequāto. ꝑ metaphorā que frequenta
mus etiā colim⁹. Celebrare accipit̄ ꝓ colere ꝛ celebritas ꝓ cultu. Cele-
briter cū cultu ꝛ honore. Celebreſco. i. celebris fio. Itē Silueſtre oppo
nitur ei quod eſt vrbanū. vt ſilueſtris pirus malus. vrbana pirus ꝛ pru
nus. Etiā eſt proprium nomē viri. Item Saluber vel is ſalutifer ſalu
taris id quod p̄bet ſanitatem, vnde aerem cibum potū locum ꝛ multa

huiuſmodi ſalubria vł ſalutifera dicimus: hominez vero ⁊ cetera aīalia
ſana. i. recipiētia ſanitatē ſed vtrūqꝫ patit̄ exceptionē n[illegible] aerē ci-
bum potū locū dicimus q̄ſi ſalubrē Contraqꝫ ſalubris [illegible] ꝑditas Saluſti-
us genus hoīm. ſalubri corꝑe. Itē Salutaritas. i. ſanitas Salubrit̄
⁊ ſalutifere aduerbia ⁊ ſalutarit̄. Itē Salutaris digitꝰ index dicit̄. Itē
A palus dicitur paluſter qđ eſt vł creſcit in palude ſiue ſilua. Itē Sep
tember october nouēber, december noīa menſium capiuntur adiectiue ⁊
ſubſtātiue ſicut cetera noīa mēſium vt decimo kalendas octobres. Oc
tober etiā equus appellabat̄ de cuius capite maxima erat cōtentio inter
ſaburanos ⁊ ſacramēſes. Itē Ludicrū ſubſtātiuū non mō ludos hiſtri-
onicos ⁊ ſenicos: ſed quodcūqꝫ luſoriū opus ac ioculare ṗt hinc ludicer
vel ludicrus a vm hoc eſt luſorius iocularis leuis. Itē mediocris a me-
dio quaſi medium tenens hinc mediocritas medium modeſtia ⁊ mode
ratio mediocriter. Therētius Et tamen hec omnia mediocrit̄ lucilliꝰ
paulo hoc meliꝰ q̄ꝫ mediocre hoc ē minus multum q̄ꝫ quod peſſimum
Item Pauper a paupero ſiue parum qui licet non petat opes tn̄ neceſ-
ſaria vite quia parum habet Egenus qui pluribus eget ad vitā neceſſa
riā hinc pauperculus quia olim dicebat̄ paupera ī feminino gn̄e a quo
paupercula pauperius hoc ē pauper paupertas paupero as are. Item
Pubes vel puber lanugo que circa genitalia naſcit̄ a quo puberes dicti
qui quartumdecimū annū etatis attigere, Impuberes qui nonduz eam
ad etatem peruenerunt Pubeſco pubem emitto Pubertas huiuſmodi
etas in maribus. In feminis vero duodecimus annus. Etiam dicitur
emiſſio pubis. Item pubes ſubſtantiuū habet pubis in genitiuo. Sed
pubes vel puber adiectiuū qđ ṗcat fertile vel melius habet puberis qui
grece dicit̄ ephebus hoc ē q̄ ad pubertatis annos peruenit. Therētiꝰ
Nam is poſtq̄ꝫ exceſſit ex ephebis Soſia hinc ephebia ꝑma etas ado-
leſcentie. Adoleſcētia em̄ ē extrema puericia Depuber q̇ ad pubertatis
annos deuenire nō potuit vt depuber porcꝰ qui lactans occiditur. Itez
degener eſt contrariū generoſo. i. ignobbilis. Uirgilius degeneres aīos
timor arguit. A genero as are. Gener filie mee martitus. ¶ Itez puer
tria ṗt vt paulus iuriſconſultus affirmat vnum cuz omnes ſeruos pue
ros appellamus aliud cum puerum ꝯtrario nomine puelle dicimꝰ hoc
eſt cum mares ſignificamus. Tercium cum etatē puerilem demr̄aneꝰ
Ponitur tn̄ interduz pro filio more greco Uir Aſcaniuſqꝫ puer hinc
puerpera que recens peperit.

Tercia re-
gula de ir

Ir maribus detur ir neutris aſſocietur
Eſt hic ⁊ hec martyr hoc debes dicere gaddir

¶ Tercia regula Septē ſunt noīa in ir vt vir abadir gn̄is maſ. cū ꝯpo
ſitis Ir pir gir gaddir gn̄is neutri. Et martyr generis comunis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Item Vir dicitur a vi.i.potentia preſtet. robuſtiores enī viri ſunt: femine molliores. Significat autem vir aliqñ ſexū vt eſt vir an mulier Semiuiri dicuntur eunuchi. Itē molles ⁊ effemīati Euirati eunucha ti hoc eſt quibus amputata ſunt virilia. Etiā dicunt laſciui ⁊ effemina ti varro Euirauit omnes veneriuaga pueros. Itē a viro virtus que ꝓ prie ſcat fortitudinē ſiue ꝙ viri maxime ꝓprie ſit fortitudo. Virgilius Tunc pudor incendit ⁊ conſcia virtus. Item Abadir lapis quē gluti nit ſaturnus pro filio Ioue. Item Ir ꝑs manus eſt. Pyr ignis eſt hinc pyralis vermis ī igne viuēs Pyreus porta athenienſiū ſemper feruens Pyretes lapis quod plurim⁹ illi ignis ſit hunc nos ignariū dicimus teu.en vuerſten Etiam eſt lapis molaris Pyrgus turris ꝙ fulgureis ignibus feriri turres conſueuerunt Etiaꝫ eſt genus vaſis Pyra ſtrues lignorum in qua cremari corpora ſolebant. Pyr etiaꝫ nucleus oliue di citur ꝙ facile ignem concipiat. Pyrobola male⁹ dicitur eo ꝙ ignita ꝑ cutiat. Itē Gyr qͦddam legumen Gaddir vrbs in gadib⁹ opulēta Pri ſcianus in quinto ait vt alij tradiderunt Tarteſſum hiſpanie ciuitateꝫ quam nūc tyrij mutato noīe gaddir habēt. Itē Martyr dicit a noſtris teſtis Prothomartyr primus martyr vt beatus. Stephan⁹ quare ali qui vtuntur hoc compoſito in ſolo maſculino genere.

Or maribus ſocia: ſed plurima ſunt retrahenda
Omne memor iungit: quod compat ad duo tranſit
Mas tantum ſenior: hic ⁊ hec ſed dicitur auctor
Equor ador marmor ⁊ cor ſunt neutra: ſed arbor
Hec tenet atqꝫ ſoror ſexu noſcuntur ⁊ vxor
Qua color atqꝫ decus formant corpuſqꝫ notemus

Circa voca bula — *Quarta re gula de or*

¶ Quarta Regula noīa in or ſubſtātiua ſunt gñis maſ. vt olor pedor dolor ſqualor nidor ⁊c̄. Sed memor eſt generis omnis qꝛ adiectiuum. Prīo tria gñis fēi vt arbor ſoror vxor ſcdo q̄ttuor gñis neut̄ vt eqͦr ador marmor ⁊ cor. Tercio q̄druplicia gñis cōis p̄mo ↄis cōparatiu⁹ in or q̄ facit ius in neutro gñe vt hic ⁊ hec fortior ⁊ hoc forti⁹ Excipit ſenior qd̄ tn̄ etiā gñis cōis. Baptiſta in q̄rimonia virtutis virtus ſenior ſublimib⁹ aſtris deſeror. ſcdo ↄpoſita a color vt bicolor a corp⁹ bicorpor dec⁹ vt idecor: a cor vt vecor l' vecors. Ter cio v̄balia i ſor vt riſor qꝛ n̄ faciūt fēia i trix p̄ter expulſor expultrix tōſor tōtrix q̄rto noīa i tor nō v̄balia teſte. ſer uio vt auctor paſtor rhetor ſenator. Verbalia v̄o in tor gñis maſ. qꝛ faciūt fēia in trix vt lector lectrix.

Excipiunt triplicia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Circa voca bula

¶ Itē Color vel colos a colo qꝛ coloribꝰ faciē veſtē domos ꝛ reliq̄ oīa
ornamꝰ hinc coloro decoloro diſcolor diuerſi coloris decolor qđ ē colo-
re viciato Concolor eiuſdē coloris colorante aduerbiū. Colores apud
rhetores vocant ornamēta orōm .i. figure q̄ a grecis σχηματα ap
pellant vt patebit in q̄rta pte. Alexādri Itē dolor a dolēdo deducit hoc
eſt a dolo as are .i. minuo q̄ppe leticia augent corpa doloreminuunt. Itē
olor licet ſit latia vox quidā tñ a greco deriuatū putāt q̄ſi ολοσ .i. cādi
dus ꝛ ē idē ꝙ cygnꝰ q̄ moriturus flebilē emittit cātū fixa prius in cere-
bro penna. Ouidiꝰ dulcia defecta modulat carmiā lingua Cātator cyg
nus funeris ipſe ſui. Pedor a pes ft ſqualorē in aīali atq3 oēm inmūdi-
ciam ft. Lucanꝰ lōguſq3 in carcere pedor. Cicero barba pedorehorrida
hinc pedicoſum qđ mali odoris ē. Itē Squalor ē inq̄natio ſordis hic
ſquallidꝰ veteres vero ſqualdꝰ. Itē nidor ꝓprie dicit odor cuiuſcūq3 rei
aduſte a nitore ignis a nidere qđ aliq̄n odorē aliq̄n fulgorē reddere ſcat
Itē orator q̄ in iudicijs vel cōcionibꝰ cauſas agit. Rhetor q̄ rhetoricez
pfitet declamator q̄ aut docēdi alios aut exercēdi ſe gr̄a fictā cauſaz agit
vt in veris poſtea cauſis poſſit orare qđ declamare dicit hinc orōnes ip
ſe dictiōes ꝛ declamatiōes vocant. Aliq̄n etiā rhetor ꝑ oratore ponitur
Rhetoriſſo verbū qđ ē rhetorice loq̄ Rhetoricꝰ aliq̄n ꝑ rhetore aliq̄n ꝑ
oratore ponit. Oratores legati dicunt qđ principis aut reipublice mā
data peragāt. Virgiliꝰ Centū oratores ꝑma de gēte latina. Ire placet.
Itē q̄cūq3 aliqđ rogat orator dicit cuiꝰ fem oratrix orōnē aliq̄n etiam
ꝑ ſermōe capimꝰ hinc oratiūcula diminutiuū oratoriꝰ adiectiuū vt ora
toriꝰ ſermo oratorie aduerbiū. Itē Arbor ꝛ arbos ſicut odor ꝛ odos ꝛ ē
nomē cognitū tñ nulla ꝓprie arbor dicit niſi radicē cōceperit q̄re plāta
cū adeo tenera ſit herba potiꝰ videt. ꝛ fuit arbor in maximo pcio apud ve
teres vmbraꝝ gr̄a Ab. arbor fit diminutiuū arbuſca Differūt tñ arbor ꝛ
arbos qꝛ arbor oē lignū ē arbos nō niſi fructifera hic arbuſcula. Itē ar-
buſtū arbor ē nouella vl' ē locꝰ i q̄ arbores ſunt ſicut ſalictū i q̄ ſalices h̄
ꝛ arboretū aliq̄ vocāt teſte. Gellio hinc arbuſtare .i. agrū arboribꝰ cōſere
re ad maritādas vites. Itē vxores dicunt ab vnguēdo q̄ſi vnxores fuit
eñ mos romanoꝝ vt noue nupte mariti domū intrātes axungia poſtes
vngerēt q̄ ſolennitate putabāt oīa mala ab ea domo arceri hic vxorius
qđ ft mō ad vxorē ptinēs mō vxori deditus Virgiliꝰ pulchrāq3 vxori
us vrbē ꝛ triuijs. Itē marmor genꝰ lapis cādidi hic marmoriꝰ .i. cādi-
dus vt. Joānes ē marmoreo collo .i. cādido vel niueo. Itē Cor aīalibꝰ
ī medio pectore ē hoī infra leuā papillā ſiue mām̄ā hinc corculū .i. pūū
cor. Cordoliū q̄ſi dolor cordis hoc eſt commiſeratio. Etiam dicitur cor
culus in maſculino gn̄e Cordatꝰ veteres ꝑ ingenioſo dixerūt. Cordire
dixerūt .i. aīo ſedere Cordi ē mihi .i. delectat ꝛ placet. Therētiꝰ Si tibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

he nuptie ſunt cordi. Sed ē mihi in aīo ꝑcat qđ in aīo habeo vł animꝰ
eſt mihi. Itē Actor ꝗ recitat autor qui opꝰ facit vt ſcriptores librorū
autores vocamus. ⁊ dicit a greco. qꝛ greci αυθευτην autorē dicūt.
Hinc autēticū qđ certū eſt qđ ipſe interꝓtat̄ q̄ſi ꝗ autor eſt. ꝑ ſe ipſe fa
cit nō ab alio accipit ⁊ ſic eſt gn̄is cōis. nā cū ab augeo v̄bo deriuat̄ cuꝫ c
ſcribit̄ auctor ⁊ ꝑcat eū qui auget ⁊ fe͞im eiꝰ eſt autrix. Sꝫ teſte Ser-
uio ſup donati artē auctor a ſe naſcit̄. Itē Paſtor a paſco ꝗ paſcēdo cu-
ſtodit pecudes ſiue paſcua. Itē ſenex q̄i ſemiex. i. ſemimortuꝰ hic ſenato
res ꝗ a patricijs ⁊ ꝯſularibꝰ vſqꝫ ad oēs illuſtres viros deſcēdūt qꝛ hi ſo
li in ſenatu ſn̄iam dicere pn̄t. Hic ſenatoriꝰ. vt ſenatoria maieſtas. Se
naculū locꝰ in ꝗ ſenatꝰ vel ſenatores ꝯſiſtebāt. Senetꝰ v̄o ꝑcat locū in
ꝗ ſenatores ꝯueniūt ⁊ ip̄os ſenatores. Itē equor vł equur teſte Probo
Et ꝓ mari ⁊ terra vł cāpi planicie ⁊ aere ponit̄. Uirgiliꝰ. Aſpice biſſe
nos volitātes equore cygnos id ē aere.

Nomen quod ſit in vr dabit hoc teſtis tibi murmur. **Quinta re gula de vr.**
Multus erit murmur veteres quoqꝫ ſic poſuere
Si t vel x p̄reit vr aut f hic ei ſocietur
Dum ſit gentile tamen aut auium ſpeciale
Hic aut hec turtur
Hic aut furfur tamen adiectiua notentur
Que ſexu gemino iungunt ſua ſignificata
Iungere dicuntur hic et hec fur ligur et augur
His datur hec norma que declinat tibi terna

¶ Quinta regula nomina in vr ſunt generis neutri. vt ſulphur gut-
tur. Tybur iecur femur robur murmur.

Excipiuntur triplicia:
- Primo hec maſculina vultur lemur turtur pro pi-
ſce. aſtur cicur pro animali domito quia quando adie
ctiuum generis omnis ꝙ idem ꝙ manſuetꝰ ⁊ auxur
- Secundo hec generis communis. fur ligur augur.
botur et ſatur generis omnis.
- Tertio turtur ⁊ furfur dubia

¶ Itē Sulphur notū eſt ⁊ p̄cipue naſcit̄ int̄ Siciliā ⁊ Italiā. ſed no
biliſſimū in medo inſula. in italiaqꝫ inuenit̄. hinc Sulphureꝰ a um et
Sulphuratū. Sulphurata em̄ dicunt̄ ligna exilia ſulphure ab vtraqꝫ
p̄te itincta ad accēdēdas lucernas. Marcial' Qui pallētia ſulphurata
fractis ꝑmutat vitreis. Itē Tybur vrbs ē ſex millibꝰ paſſuū diſtans a
Roma. hinc nomē gētile tiburs ⁊ h̄ ⁊ hec tiburtis te ⁊ adiectiuū tibur- **Circa vo cabula**

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

tin⁹. Itē guttur interioꝛ ps colli qđ hoī tm̄ ꝛ ſuib⁹ intumeſcit aq̄ꝝ. ple
rūqꝫ vitio gula interioꝛ q̄ cib⁹ atqꝫ pot⁹ deuoꝛat. ꝛ hec tēdit ad ſtoma-
chū. Iñ ad ventrē. Arteria q̄ ad pulmonē ducit tegiturqꝫ epigloſſi quā
ꝛ minoꝛē linguā vocāt. Et hec exterioꝛ ē. Ceruix ꝟo poſterioꝛ ps colli
ex q̄ oꝛigo ē oībus neruis. veteres tñ ceruices multitudis nūero dixe͛t.
Itē a gut᷑ gurgulio qđ tot⁹ ſit guttur. ꝛ guloſitas ꝛ guloſe aduerbium
Itē femur exterioꝛ ps ſub coxēdice femē int͛ioꝛ vł āterioꝛ femuralia ſūt
q̄b⁹ pudēde ptes coꝛpis tegunt᷑. Femiralia a femia. Caſtula palliolum
erat q̄ puelle nude īfra papillas p̄cingebant᷑. Itē robur mat͛ia dr̄ pluri-
mas coloꝛis rubigis venas hñs. Et hoīes valētes ac boni coloꝛis robu
ſti. Etiā robur ē ſpēs q̄rc⁹ hinc roboꝛe⁹ a ū .i. foꝛtis vt roboꝛe⁹. pons dr̄
ab Ouidio. Itē murmur ꝑꝑe leuis aq̄ ſtrepit⁹. ponit᷑ tñ ꝑ q̄cūqꝫ ſtrepi
tu a ꝟbo murmuro qđ ꝓprie de aq̄ dr̄. Tñ plerūqꝫ accipit᷑ ꝑ eo qđ ē ſecre
te oblōqr ꝛ maledico a q̄ murmuratoꝛ. murmuratrix murmuratio mur
murabūd⁹ Et maſ. ꝛ neu. ē gn̄is. Hiero. Murmur mult⁹ erat de illo ī
turba. Itē murmurillū ꝑ murmuratōe dr̄ Et murmurillo ꝟbū ꝑ mur
muro as are. Itē vultur auis. nō. Et ꝑꝑt coꝛpis magnitudinem tarde
volās. nidificat in altiſſimis rupib⁹. Fet⁹ ei⁹ fere bini ꝯſpiciunt᷑. hinc
vulturin⁹. vt vulturīa caro Uultur etiā apulie mōs ē Turt᷑ piſcꝭ gn̄is
maſ. q̄ etiā dr̄ paſtinaca ꝛ trigō. Auſoni⁹ letaliſqꝫ trigō Sꝫ Turt᷑ auis
gn̄is fei. Itē Aſturge⁹ ē aq̄le vt patuit de auib⁹. Itē dr̄nt abiges ꝛ fur.
Nā ſi q̄s ouē vnā aut ſcrophā ſiue eq̄s ī ſolitudīe relictos abduxerit is
fur dicet᷑. Qui ꝟo greges ip̄os aut armēta ſubripuerit vł clā vł palā a-
biges dr̄ vł abige⁹ q̄ ꝓprie gregē abigit. Et dr̄ fur a furno. i. atro. qꝛ fur
ta clā fiūt ꝛ plerūqꝫ in nocte. aliq̄ tñ putāt furē dictū a fraude. vt Sabi
nus. alij a ferēdo nōnulli a greco qꝛ apud grecos fur φωρ dicebat᷑. hic
furtū qđ veteres vocabāt q̄cq̄d clā ꝛ occulte cōmitteret᷑. hinc furta ad-
ulteria dicunt᷑ Tibull⁹. Celari vult ſua furta venis. Pro inſidijs. Sa
luſti⁹ metu gētes ad furta belli ꝑdonee. Uir: Furta paro belli ꝯnexe in
tramite ſilue. Idē metaphoꝛice furē ꝑ ſeruo poſuit. Quid dn̄i faciēt au
dēt cū talia fures. hic etiā fit bifur trifur aurifur q̄ furat᷑ aurū. Furti ad
uerbiū. i. latent᷑ ꝛ occulte. Furūcul⁹ p̄mo ē gen⁹ muſtele ſilueſtris q̄ ī ca
uernis cuniculi capiunt᷑. Scđo ē genus tuberculi acutū cū inflāmatio
ne ꝛ doloꝛe maxīe quē venticulū q̄dā furūculi vocāt. Itē Ligur aliq̄s ex
liguria regiōe italie. q̄ etiā dr̄ lig⁹. Uirgili⁹. Uane lig⁹ fruſtraqꝫ aīm
elate ſuꝑbis. Et dr̄ ligurra a ligurio. ſꝫ a ligiſto phetōtis filio cui ob ſu
auitatē ac varietatē vocis nomē īditū fuit. Itē Bitur bituri ī ꝑłi ꝑpłi
ſunt gallie. Itē. Augur q̄ futura ꝑuidet. Auguriū ē qđ rex oīm ꝯiectu-
ras prudēter ac diligent᷑ ꝯplectit᷑. Etiā dr̄ ab auib⁹ q̄ſi auigeriū ſiue ab
auiū garritu. Auſpiciū auiū ꝯſpectio ꝛ qđ ex volatu auiū ꝛ vocib⁹ ꝑcaꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Aruſpex vl' extiſpex q̄ inſpectis extis futura p̄dicit. Extiſpiciū ars aru-
ſpicina. Itē dr̄ teſte Priſciano Augur auguris cōis gn̄is ⁊ auger auge-
ris. Et h augur auguris. vl' h augurū ſiue auguriū p eodē. Itez furfur
purgamētū farine. hic furfure⁹ a um: vt panis furfure⁹. Alio mō eſt
auis q̄ alit̄ furfure. Itē Auxur auxuris tā maſ. q̄ꝫ neutri ē. Marcialis
Siue ſalutiferis cādid⁹ auxur aq̄s. Horati⁹. Impoſitū ſaxis late cādē-
tib⁹ auxur. Eſt em̄ vrbs q̄ nūc Tarachine ſunt. ¶ Itē oēs vocales p̄ce-
dūt s. vt as es is os vs. de q̄b⁹ pōit q̄nqꝫ regl'as q̄ꝝ tres ſatis difficiles.

De terminatis in S

Hec dat nomē in as: facit hic as vas vadis et mas
Nomen gentile commune locatur vt archas
Que ſunt conciſa velut alpinas ſociantur
Omne tenet nugas indeclinabile credas
Hic abbas pone boreas primaſqꝫ gigaſqꝫ
Hoc fas atqꝫ nefas retinet: ſed dicitur hoc vas

Prima regula de as

¶ Prima regula. Nomina ſubſtantiua in as ſunt generis feminini. vt bonitas pietas lampas herodias pelias troias.

Excipiuntur triplicia:

Primo hec maſculina as vas vadis boreas elephas. mas abbas p̄mas gigas optimas ſummas magnas coribas pallas ⁊ cetera habentia antis in genitiuo vt diamas adamas.

Secundo tria generis neutri vt fas nefas vas ſis.

Tercio quedam gentilia que ſunt generis cōmunis. vt archas noſtras veſtras cuias alpinas arpinas capenas ſuffenas ⁊c̄. quia hec olim terminabantur in is ſub cōmuni genere. vt hic ⁊ hec alpinatis. pro quo iaꝫ per ſincopam hic et hec alpinas.

Circa vocabula.

¶ Itē As p̄prie iuriſconſulti diffiniunt omnem quantitatē ⁊ oē corpus duodecim vncias continens. Cui⁹ partes ſunt teſte Uarrone duodecim. vt vncia que ē duodecima ps aſſis. Sextās ſexta pars aſſis hoc eſt due vncie. Quadrās quarta ps aſſis. id eſt tres vncie. Triens tercia ps aſſis. i. quattuor vncie Quincunx quinqꝫ vncie. Semis dimidium aſſis. i. ſex vncie. Septunx ſeptem vncie. Deunx quaſi de vna dēpta vncia. Dextans dempto ſextāte. Dodrās dempto q̄drante. Bes vt eli des dempto triente aeris nima ps ſextula dr̄ quod ſexta ps vncie. Semiuncia dimidia pars vncie. Triuncium quod trium vnciarum. Nonūciū q̄d nouem vnciaꝝ. Siſterciū quaſi ſemis terciū. Itē Uas vaſis vl' vaſum vaſi notū eſt nomē generale. hic vaſculū diminutiuū. Cōuaſare eſt furtim colligere. Metreta vas aptum ad menſurandum que etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſextariū· Itē modiꝰ vl' cōtigariū. Itē vas vadis a dādo ꝓ ꝗ olim vadis
iam ꝑſincopā vas ſponſor dicit a ꝗ vadymoniū qḋ ē ſponſio ad certū di
em ſiſtendi ſe in iudicio.i.comparendi ꝑ ſe vel aduocatos vel vas dicit a
vadēdo ꝙ ꝗ vades dederit vadere iterdū liceat. Horatiꝰ Ille datis vadi
bus ꝗ iure exactꝰ in vrbē. Uas etiā ē ſponſor in re capitali quū ipſe idē
ꝑiculū ē ſubiturus. Itē Mortariū vas in quo que ſoluēda ſunt terun-
tur. ⁊ piſtillū inſtrumentū quo teruntur. Sartago vas in ꝗ eſce frigen
tur. Urna vas aquariū vrnariū menſa in qua vrne tenent. Urceꝰ eius
diminutiuū ⁊ hydra grece dicit vrna latine hanus vas paruū in latitu
dinē porrectū ⁊ veluti pregnās ꝗ aq̄ ⁊ vinū ad mēſam ferri ſolēt. Trul-
leum quo cenaturi manꝰ lauamꝰ. Salinū in ꝗ ſal cōtinet. Oenopho
rum vas vini dicit ſiue lagena miſcariꝰ in ꝗ vinū cū aqua miſcet. Rat-
tiola genꝰ vaſis ꝗ vinū e cado hauſtū ad menſam fert. Naſiterna vas
quo aq̄ ad mēſam fert. Phiola vas ꝗ tam vinū tā aqua itē tam oleū q̄z
acetū interdū mēſe īponit Ampulla nō diſſimilis phiole. Sed minor
Cirnea etiā vas ꝗ vinū hauſtū refert ad mēſam. Cyathus exiguum va-
ſculū ex ꝗ potat hic Cyathiſſo ꝟbū. Plautꝰ Cyathiſſo apud te q̄n poto
Cupa vaſis poterij genꝰ. Et huius gn̄is infinita inuenies apud diuer-
ſos q̄ relinꝗ breuitatis gr̄a. Itē Boreas dicit a vociferādo: vētus ē ſep
tētrionalis frigidus ⁊ ſiccꝰ. Item Elephas aīal cuiꝰ tanta clemētia vt
in grege pecudū occurētia manu dimoueat decē annos geſtare in vtero
vulgꝰ exiſtimat vn̄ ortū ꝓuerbiū Celeriꝰ elephāti pariūt cū tarditatem
ꝑcare volumꝰ Elephātiaſſis morbꝰ ꝗ a nr̄is Elephātia dicit totū cor-
pus afficiēs ita vt oſſa q̄z vicient ſūma ꝑs corꝑis crebras maculas cre-
broſq̄z tumores hꝫ Et ē gn̄is cōmūis ſm̄ neſtorē. Itē ab alephāto vl' te
elephātinꝰ. Itē Elephas vl' us etiā ē maris belua ingēs in gaditāo fre-
to. Itē Mas ꝗcūq̄z ē nō fēīa q̄re mas ē aīaliū ⁊ hoīm: Uir vero hoīm
tm̄ hinc maſculus diminutiuū ⁊ maſculinꝰ vt maſculinū genꝰ ⁊ nō vi-
rile maſculeſco.i.maſculꝰ fio. Itē Gigātes vaſtiſſimi corꝑis hoīes fue-
runt terre filij ſine p̄re ſerpētinis pedibꝰ ꝗ cū celo deos pellere vellēt a. Io
ue fulmīati ſunt hic ampliſſimis corꝑibꝰ hoīes gigātes dicunt ꝗs raro
aut nunq̄z videri certū ē hinc gigāteus. gigātea macchina pugna gigā-
tum cū dijs. Itē Corribātes in creta ſunt ppl'i ꝗ. Iouē enutrierūt lacte
caprino teſtē. Ouidio. Itē Pallas pallātis gigas Titoni filiꝰ deorum
inimiciſſimꝰ ꝗ minerue vim inferre voluit ab ea ſua virtute ꝑemit a ꝗ
minerua dea pallas dicta teſte Cicerone, que prima. Tritonea dicta vel
ideo quia in pallante palude nata. Item Adamas quaſi indomabilis
vocitatus ab a priuata particula λαμάξειν quod eſt domare genus
eius quod Ceuchron vocant quod ſit milij magnitudine. Alius dici-
tur ferrei ſplendoris, Syderitis: mirum eſt quot tanta vis ferri igniū-

q̄ꝫ contemtrix ſine aliquo ictu hircino ſanguine rumpitur hinc adamā-
tinus ſicut a vitro vitrinus Eadem ratione herba vocatur adamantis
armenie. Similiter Diamas diamātis genus lapidis precioſi hic dia
mantinus. Item fas dicitur a fando id eſt pium ⁊ religioſum ⁊ fari di-
gnum ad deos enim refertur ſicut iuſtum ad homines. Uirgilius Fas
⁊ iura ſinun t. id eſt diuina ⁊ humana iura permittunt. Cuius contra-
rium eſt nefas. id eſt impium execrabile: a quo fit nefandum ⁊ nefariuꝫ
hoc eſt ſceleſtum ⁊ quod nefari quidem liceat

Secūda re gula de es

Es breuis hic ponit ſeges ⁊ teges hec ſociabit
Et cōpes triplicat pes cetera que tibi format
Preter apes vel apis quandoqꝫ reperitur vtrumqꝫ
Que duo dant ſignes eques mileſqꝫ ſuperſtes
Diues ebes ſoſpes prepes teres ⁊ comes hoſpes
Inquies antiſtes ales dic per tria deſes
Iſtorum multa legimus neutris ſociata

¶ Secūda regula nomina ſubſtantiua in es tercie declinationis habē
tia creſcentiam in genitiuo ſunt generis maſculini. Ut trames gurges
merges veles palmes ſatelles limes ſtipes fomes ceſpes poples tapes le
bes labes termes aries paries preter decem vt abies ſeges teges compes
merces magnes veges agnes quies cepes q̇bus additur. Ceres dea fru
gum que generis feminini.

¶ Item Adiectiua conuementia in es vtriqꝫ ſexui ſunt generis comu
nis vt diues ebes ſoſpes ⁊c̄. quibus addūtur obſes preſes reſes indi-
ges locuples vates abiges hydromantes heres.

Notāde sūt reglē octo.

¶ Prima hec nomina etiam ſunt generis maſculini Celtes Ceraſtes
Bripes: tophites pedules anates Cinifes: zelotes.
¶ Secunda Nomina in es lapides ſcantia ſunt generis maſculini.
vt achates Criſolites preter mirmicites qđ ē gn̄is fe̾i. ¶ Tercia Noīa
polyſyllaba in etes vt cometes. In aſtes vt ſeraſtes in ates vt Cathopa
rates Cenobates ſunt generis maſculini ¶ Quarta Nomina poly-
ſyllaba in altes ſunt generis maſculini. vt ſaltes in eltes vt celtes In an
tes vt molantes preter hydramantes qđ eſt generis comūis vt patuit.
¶ Quīta Dīa noīa ꝑme decliatiōis ſunt gn̄is maſ. vt ſunt pr̄onimyca
ī es vt ꝟgiliades Bētilia in ites vt iſrahelites zodōites ⁊ ꝓpria vt achil-
les anchiſes. ¶ Sexta Nomina in es pl̄is numeri ſunt generis maſ.
vt penates manes aborigines preter gates: grades: fores: edes: ſentes:
nereides: Eumenides: driades: neiades: pierides: nares que ſunt femi-
nina vt patuit de heteroclitis.

¶ Septima Regula cōpoſita a pes ſubſtātiua ſunt gn̄is maſ. vt calo
pes loripes ſonipes polipes p̄ter cōpes ⁊ apes q̄ ſunt femīa. Sꝫ adie-
ctiua ſunt generis omnis vt bipes tripes

Octaua re Hec dabit es longe: verres hic debet habere
gula Hic dabit hec ue dies dāt hȳ tantummodo plures
Cūqꝫ meri dabit hic ꝫ patronimyca iunges
Es quoqꝫ comune ceu ſunt heres locupleſqꝫ
Cum tenet i rectus ſuper es ꝫ t genitiuus
Suſcipit: hic iunges: paries fiet tibi teſtis
Hec dicenda quies: hic pes: ſed dicitur hoc es

¶ Octaua Regula Cetera noīa ī es tercie ⁊ q̇nte declīatiōis ſunt gn̄is
fe̅i vt lues ſordes labes p̄ter verres meridies pes: maſ. es neutꝝ. Et di-
es dubiū ī ſinglari. in plī gn̄is maſ. vt ceta noīa gn̄is dubij ¶ Itē Tra-
Circa voca mes ē idē ꝙ ſemita vt diuerſo q̇dē tramite ad vnū finē tendimus dicit.
bula Boetiꝰ ſꝫ trama latīe ſubtegmē dr̄ ꝑ ſuis nitrama figura Itē Burges
locꝰ ī flumīe ꝓfundꝰ ī q̄ aq̄ vertiť qđ gule īſtar ad ſe trahat ac deuoret.
Itē mergꝰ auis ē genꝰ q̄ꝫ nōnulli mergōeꝫ appellāt mergulꝰ īſtrumē-
tū q̄ lāpadis lychnꝰ ꝯtineť alias emūctoriū merga furcula ē q̄ cereales
mergites feruntur merges huiꝰ mergitis manipulꝰ ē cereal' ſꝫ mergꝰ
mergoris genꝰ ē vaſis veles velites ſunt velati milites ⁊ inermes q̇ ex
ercitū ſeq̄banť ⁊ q̇ mortuoꝝ loco ſubſtituti a v̄bo velo qđ ē veſtio coope
rio ligo hic velitaris pugna q̄ fūdis ac lapidibꝰ īterdū etiā haſtis ab in
ermibꝰ fieri ſolet. Itē Palmites vitiū ⁊ aliaꝝ arboꝝ vt ita dicā ſarma-
ta appellanť q̄ ī modū palmaꝝ hūanaꝝ v̄gulas q̄ſi digitos habēt. Pal-
ma v̄o planū ⁊ ex ꝑte cōcauū manꝰ appellať qđ ī digitos decore pateat
ab huiꝰ ſilitudīe arbor q̄ꝫ illa nobilis palma vocať q̄ꝛ hꝫ ramos ī digito
rū modū ꝓtēſos ⁊ comā ī cacumē circū extēſam. Palmetū locꝰ palmis
arboribꝰ cōſitꝰ. Palmifer palmas ferēs q̇ etiā dicit palmiger. Itē pal
ma etiā dicit victoria q̄ꝛ igeniū huiꝰ arboris ꝙ vrgētibꝰ ꝓmētibuſqꝫ nō
cedat: palmata vl' palmaris toga victoꝝ. Itē Satelles dr̄ miniſter ꝓn
cipū: Itē Limes a lūnꝰ trāſuerſo qđ ꝓmo fit viā trāſuerſaꝫ ⁊ obliquaꝫ
ſcđo terminū hic limitare. i. termīare. Itē Stipes ē fuſtis terre defixꝰ
q̇ q̄m aliq̄n pullulare cōſueuit putāt ab eo dictam ſtirpē. Sed Stips
merces q̄ ſtipatoribꝰ ⁊ militibꝰ dabať Stipēdiū es militare a ſtipe pē
dēda Stipēdarij milites Stipariꝰ maleꝰ dr̄. Itē fomes a fouendo. i.
nutirēdo ignē. Eſt eī aſſula ex arbore exciſa dū cedit. Itē q̄cūqꝫ materia
ſicca ī q̄ facile ignis īflāmať qđ apte declarat. Uir. Ac ꝓmū ſilicis ſci-
tillā excudit achates. Suſcepitqꝫ ignē folijs atqꝫ arida circū nutrimē-

ta dedit rapuit ī fomite flām̄ā. Per metaphorā aūt fomitē dicim⁹ q̇cq̇d
accēdit nos atq͡ʒ excitat ad aliq̇d agendū. Ceſpes ē terra graminib⁹ ef-
foſſa. Sabellic⁹ Ceſpitibus medio tollit̄ ara ſolo. Itē Poplites dicti
ſūt q̇ poſt plicent̄ teu kneyſchyuē. Suffragies id qḋ ī poſteriorib⁹ pedi
bus aīaliū ē qḋ ī ꝑorib⁹ genua dicti q̄ſi ſup̄ frāgant̄. Itē Tapetes ſiue ta
peta ſiue tapetia dicunt̄ q̇b⁹ eq̄: mēſe: ſiue pauimēta ſternunt̄. Uirgili
us Inſtratos oſtro alipetes pictiſq͡ʒ tapetis vt etiā de heteroclitis patu
it. Itē labes labetis vł lebes ta λεβητα vł labeta ē olla ęrea. S͡ʒ labes
labis gn̄is fēi ꝑmo ſt ruinā a ꝟbo labor. Uirgili⁹ hic mihi ꝑma labes.
Scḋo ſt maculā cōtractā ab oleo aut alio liq̄re qḋ ī veſtē lapſa eam fe-
dat. Itē Termes ram⁹ direpť ab arbore nec folijs replet⁹ nec min⁹ gla
ber teſte. feſto Pōpeio. S͡ʒ termetes ꝟmes lignū terētes. Itē Aries
differt a veruece q͡ꝛ veruex mas int̄ oues cui īuerſi ſiue adempti ſunt te
ſticuli S͡ʒ q̇ ad generādā ſobolē īteger tenet̄ aries dr̄. Sicut cap̱ mas
caſtrat⁹ int̄ capras. hirc⁹ ꝟo nō caſtrat⁹. Tn̄. Uirgilius caprū ꝑ hirco
poſuit. Uirgili⁹ gregis ipſe caper ponit̄ tn̄ cap̱ ꝑ maſculo capraꝝ ⁊ ari
es ꝑ maſculo ouiū dū ſunt adulti nec tn̄ coierūt: minores int̄ capras di
cunt̄ hedi. int̄ oues agni q̇. Poſt kalēdas auguſti ꝯcepti ſunt dn̄r So
cordes nā coit⁹ ouiū optim⁹ ē a t̄cio id⁹ maias vſq͡ʒ ad kalēdas auguſti.
Sectari⁹ ꝟuex q̇ gregē agnoꝝ p̄cedēs ducit. Et dr̄ aries ab ara q͡ꝛ aris
īponi ad ſacrificia ſolebāt hic arietin⁹ vt arietinū iecur Aries etiā ē ſig
nū celeſte q̇ fuit ille aries q̇ dat⁹. Phireo ⁊ helle ſorori habuit aureā pel
lē q̇ oblat⁹. Ioui pellis ī tēplo fixa: ſed aries in celū a Ioue trāſlatus.
Itē Paries q̇ cingit diuidit muꝝ queādmodū vrbē ſiue oppidū muri
hic parietie dn̄r muri veteres ⁊ ſemi ꝯſunpti Itē Abies arbor nota ꝑ-
cera q̄ſi in celū abeat materies p̄cipua trabib⁹ nauigijs ⁊ plurimis vite
opib⁹ hic abiegn⁹ qḋ ē ex abiete vt abiegna nauigia. Itē Seges ꝓprie
ſcat fruges coꝝ ſeminū ex q̇b⁹ cōficitur panis: nondū demeſſa ponitur
tamē aliq̄n pro humo ad ſemina ſubiecta vtpote continens pro conten
to. Uirgilius Illa ſeges demū votis reſpondet auari. Agricole biſque
ſolem bis frigora ſentit. Item Teges ſtraguli genus e ſcirpo aut ſpar-
to quo viliores vtuntur. Uarro Sicq͡ʒ fiunt de cannali lino iunco pal-
ma ſcirpo vt funes reſtes tegetes. Item Merces que pro labore ⁊ ſti-
pendio ſoluitur. Iuuenalis. Scire volunt omnes mercedeʒ ſoluere ne
mo. mercenarius qui operam mercedis gratia preſtat. Precium vero
quod datur pro re empta vel vendita. Item magnes Agnes Ceres pro
pria ſunt mulierum. Item vehes dicitur id qḋ vehitur hinc veia plau-
ſtrum dicitur vehiculū in quo aliq̇d vehitur qḋ cuʒ q̄ttuor rotis. Phri
ges dicūtur inueniſſe vehicularius qui vehiculū ducit vehicularis ad-
iectiuū vt vehicularis rota. Itē Quies ꝓꝑe ſonū ſt dicta q̄ſi q̇ tibi es ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

nullo alio negotio deſtineris: tūc em̄ ceteris negotijs non vacam⁹ cum
dormim⁹. hinc trāſſumptiue capit̃ ꝓ requie cui⁹ cōtrariū inq̇es hoc eſt
cura ſollicitudo moleſtia. hinc q̇et⁹ trāquillus inq̇et⁹ ſollicit⁹ turbat⁹,
Quietudo inq̇etudo. Itē Sepes a ſepio vl' ſeps q̄ obiecta introitū ꝓhi
bet. Sꝫ Sepes ſepidis exame͂ eſt apū. Itē Miles ⁊ Eques q̇d ſ̃cant
patuit in eq̇ſter. Sꝫ ſupſtes q̇s vel q̇ ꝑmanet p̄re vl' m̄re defūcta. Quī
tilian⁹ vnic⁹ p̄ri ſupſtes meo hinc ſupſtites antiq̇ dixerūt ſanos atqꝫ i-
columes. Therēti⁹. Deos q̄ſo vt ſit ſupſtes. Aliqn̄ capit̃ ꝓ p̄ñti. Plau
tus Supſtitē vtrūqꝫ monui ne iuſſi habeat. ⁊ dr̄ a ſupſto. Item Diues
dr̄ a deo. nā q̇ diues ē q̄ſi de⁹ nihil dirigere videt̃ teſte Uarrō e. Hic di-
uito. i. diuitē facio. ⁊ diuitior ꝯpati⁹ ⁊ diuitie q̄ ita ab opib⁹ drn̄t. Q̇d
diuitie ſunt vt vtaris. Opes vt alijs opitulādo colaris. Cicero. Sūt ḡ
diuitie ad neceſſariū vſum. Opes ṽo ad magnificētiā. Itēꝫ Dis ditis.
Pluto dicit̃ qꝛ diuitie oēs e terra ſunt. Etiā apud veteres Diues dicit̃
hic ditior ditiſſim⁹ ⁊ diteſco. i. diues fio. Prediues. i. valde diues. Itē
Hebes ſ̃cat ꝓpriū obtuſum. i. carentē acumē. Cicero alias hebetiora a-
lias acutiora videant̃ cornua. vn̄ ꝑ trāſlationē ingeniū hebes dicimus
hinc hebeo q̇d eſt obtuſus. In̄ hebeſco obtuſus fio. Hebeto obtundo a q̄
hebeteſco q̇d ꝓprie de oculis ⁊ viſu dicit̃ cum oculoꝝ acies minuit̃ tolli
turqꝫ hebetudo eſt obtuſitas rei carentis acumē vel mentis vel ingenij
vel viſus vel ſimiliū. Item Soſpes ſopita dicit̃ ſanus ſana. Item Pre
pes eſt velox. Sed Perpes ꝑpetuus. Unde Perpes perpetu⁹. ſed pre-
pes ſit tibi velox. Item Teres lignū aut aliud aliquid quod rotundum
oblongumqꝫ quaſi terendo rotundū ſit. Uirgili⁹. Incumbēs tereti da
mon ſic cepit oliue. ⁊ ſic eſt generis maſ. Alio modo idem eſt ꝙ rotund⁹
⁊ ſic eſt generis cōmunis vel omnis. Item Comes ſocius in itinere. vt
patuit ibi. Quedā ſunt opera. Item Hoſpes capit̃ actiue ⁊ paſſiue vt
patuit de heteroclitis. Item Antiſtes dicit̃ ab anteſto. i. excello. Belli⁹
virtute ceteris anteſtabat. hinc antiſtes qui in aliqua re excellit. vt ſi di
cam⁹. Joannes pontificij iuris antiſtes. ⁊ ſic cōmuniter capit̃ pro epi-
ſcopo vel ſacerdote. Itē inquies adiectiuū dicitur quaſi inquietus. Sꝫ
inquies ſubſtantiuū patuit in quies. Itē ales ab alere q̇d eſt vitam tem
poralem victu ſuſtentare quis vel qui alit̃. Sed Ales ꝓ femina alente
cōmuniter generis fe͂i. vt ꝑ quem nec ales eſurit. Sed ꝓ aue gn̄is maſ.
Uirgilius. Excubitorqꝫ diem cātu predixerat ales. Prudenti⁹. Ales
diei nuncius. Item Deſes a deſideo. hoc eſt piger. ſimiliter deſidioſus de
ſidia ignauia. Obſes qui tradit̃ imperio alterius ea cōditione vt ſi da-
tor obſides a fide recedat recipienti ſit poteſtas in corpus et vitam eius
qui datus eſt obſes. hic quoniā obſidionis gr̄a dari conſueuit. Inde no-
men aſſumpſit. q̄zuis aliqui ab ob et fides compoſitum. velint ꝙ ſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ob fidē dat⁹ Preſes q̊ mai⁹ in vrbe aut ꝓuicia ĩpiũ a pſidēdo hʒ dict⁹
hic pſidiũ tal' ptās Reſes a reſideo qḋ ē ocior ꝯmoror dicit̃ ocioſus qui
etus ⁊ ſegnis. Uirgili⁹ Iā pridē reſides animos. Itē Indiges vel in-
dig⁹ q̊ indiget aliq̃ re Sed indiges diȷ̈ ſunt ex hoib⁹ facti q̄ſi inſidȷ̈s a
gētes vl' ſunt diȷ̈ tutelares q̄ꝝ noīa vulgari nō licet. Itē locuples q̊ ple
nus loco agri' Itē vates dicti q̄ſi fates q̄ſi vaticiniũ hoc ē poetaꝝ carmē
canēs vl' dicti ſunt a viciēdis carmib⁹ vaticiniũ q̄ſi faticiniũ hinc vati-
can⁹ collis vatican⁹ ager vatican⁹ de⁹ agri pñs. Itē Abiges abigis vl'
abige⁹ ē fur vaccaꝝ ⁊ pecoꝝ aīaliũ vt patuit ĩ fur etiā dr̄ ab actor hydro
mātes aliq̊s l' aliq̃ diuinās ĩ aq̊s. Itē Heres ab herco q̄ſi firmit' herēs ĩ
bōis pñis hic coheres q̄ſi ſil' heres Exheres q̊ exhereditat⁹ pheres ſub
heres q̄ etiā gñis cōis. Itē Celtes a celo qḋ ē ſculpo cune⁹ dicit̃ q̊ lig-
nũ celat̃ .i. ſecat̃. Itē Ceraſtes gen⁹ ſerpētis hñs q̄drigemia cornua. G-
riphes vl' gripho vl' gryps ē aīal q̄drupes ⁊ pēnatũ qḋ ĩ hypboreis mō
tib⁹ naſcit̃ ⁊ ĩ oī pte corpis leo pter alas ⁊ faciē q̊b⁹ aq̊las repſentat hy
in ſcythia aſiatica vbi habitāt aurũ ⁊ gēmas colligũt ⁊ tāta rabie infeſti
hoib⁹ ⁊ eq̊s vt ipſam t'rā inhabitabilē faciāt q̄ſi geniti ad auaricie teme
ritatē hic griphi hoies q̊ naſum recurruũ hñt roſtri eius ſilitudie q̄reu
tes aurũ vt griphes vl' griphones. Itē Tophites ſerpēs venenoſus. pe
dules media ꝓducta a pes dicit̃ q̄ſi calceus pedis. Anates morb⁹ in na
ribus Cinifes cinifex gen⁹ muſce canũ. Zelotes vl' zelotyp⁹ emulator
forme interp̄tat̃ ⁊ ē q̊ ita amat vt ſolicit⁹ ſit ne q̊s amore ſuo ꝑfruat̃ zelo
typia ē egritu do aī ex eo ꝓueniēs qḋ times ne aſſit alteri qḋ cũ nemine
vel' habere cōie. Itē Achates fuit ꝑpetu⁹ cōes aenee ab αχοσ qḋ ē cu
ra ſeu moleſtia eo q̄ moleſtia ſp̄ reges comitet̃. Uirgili⁹ Cui fidus ac-
hates It cōes ⁊ parib⁹ curis veſtigia figit. Itē Chriſolites l' poti⁹ chri
ſolit⁹ lapis ē p̄cioſus coloris aurei ex χρυσοσ qḋ ē auꝝ ⁊ λιθοσ
.i. lapis q̄ſi aureus ſit lapis Itē Mirmicites etiā ē ſpecies lapidis Itē
Cometes vel cometa ē ſtella caudata vt de a patuit. Catoparates eſt re-
ſtis cum plumbo qua profunditas maris menſuratur que alio nomine
dicitur. bolis. Cenabotes luſor chordarum. Itez Saltes qui ſaltat. Itē
Lues dicitur quaſi omnia diluat ⁊ vſq; ad nihilum redigat ⁊ differt a
peſte vt prius de heteroclitis patuit vt gen⁹ a ſpecie. Itē Sordes ſqua-
lor eſt ⁊ omnis inmuuditia a quo ſordeſco hinc ſordidus ſqualid⁹ inmũ
dus Sorditudo pro ſorde Plautus vt mihi abſterſere omnem ſorditu
dinem hinc ſurdus qui aures habet obtuſas ab aurium ſordibus qui in
duritiem verſe. Item Uerres porcus dicitur caſtratus vel proprium
nomen viri. Etiaz idem eſt quod fur ⁊ ſic eſt generis cōmunis. Itez di
es cum ſuis partibus patuit in capitulo de heteroclitis. Item Pes di-
citur totum quod eſt a femore ad calcem ⁊ diuiditur ĩ. Coxendicez ſiue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

coxā femur ⁊ genu aeripes q̇ aeros pedes.i.veloces hꝫ. Pedes pedit̄ miles q̇ pedibꝰ militiā exercet.ſicut eq̄s qui eq̄ militat. Sonipes ⁊ cornipes equꝰ q̇ pedibꝰ ſonat. Loripes q̇ pedē in modū lori tortū hꝫ. Solipedes q̇ pedes ſolidos hꝫ. Unipes q̇ vnū hꝫ pedē. Tripes q̇ tres. Quadrupes q̇ q̄ttuor. Sēipes q̇ medij pedis. Pedal' mēſura a pede. Apes quaſi ſine pede. Cōpes quaſi cū pedibus. vl' eſt vinculū pedum.

Hec dat nomen in is.

Tercia regula de is

Hec febris peſtis neptis valliſq; bipennis
Et claſſis iaſpis et lactis teſtis et aſpis
Et pellis turris veſtis peluiſq; cuſpis
Glis gliſſis glitis et patronimyca iungis
Hic aut hec finis clunis dabit hec tibi claſſis
Et meſſis tuſſis ibis fit lis quoq; litis
Hec tibi greca dabunt et eis ſe barbara iungunt

¶ Tercia regl'a noīa ſubtiua ī is ſūt gn̄is feī vt auis nauis clauis cumenis piſtris cū his q̄ ponunt ī textu. Et p̄cipue oīa greca ⁊ p̄ronimyca. vt piramis chlāis pixis barbaralexis eclipſis tebais panis ⁊c̄. Et duo gn̄is dubij. vt finis ⁊ clūis Sꝫ ouis oli gn̄is maſ. ⁊ feī q̄re dicit Aulius

Tamen hic declino molaris
Ego ei vnū ouēdabo
Caulis ⁊ ecilis: et que creſcunt genitiuis
X is preponita tenet hic aut conſona bina
Unica dum teneat has aut n littera ſiue
In liquidam faciet penultima ſyllaba finem
Ut lapis aut axis piſcis cinis vnguis et orbis

Prīo noīa ī ilis. vt edil' q̇ntil' aplis ſextil'. In elis vt patruel' ī alis. vt ānal' pedal'. ī aris vt maxillaris pugillaris. Et ꝯpoſita ab as. vt moneſſis treſſis q̄dreſſis q̇ntuſſis decuſſis ſextuſſis ſeptuſſis octuſſis nonuſſis cētuſſis. Scd'o ī is latīa hn̄tia creſcētiā vt lapis. q̇ris ſemis cucumis vomis puluis ⁊c̄. Tercio ī is habētia duas ꝯſonātes an̄ is in vnica ſyllaba. vt ſūt hec faſcis fuſtis poſtis piſcis vectis. Quarto hn̄tia x vel n ante is ⁊ ſunt circit̄ nouē vt axis panis crinis cinis penis amnis ignis vnicornis funis.

Excipiũt q̇ntuplicia gn̄is maſ.

Quīto in is q̄ꝝ penultīa t̄miat in liquidā h̄ ē in l m n r ⁊ ſunt circit̄ vigīti tria vt aſſis collis call' foll' pulnis ſanguis anguis enſis vnguis teneris finis orbis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

torꝛ ſ torq̄s caſſis is treſſis mãaſſis ſeptuſſis occuſſis
¶ Itē ab iſtis exceptionibꝰ excipiunt ꝑus dicta tibi hec febris peſtis
cum iſtis biblis iuncus marinus ·Piſtris nauis quedam volucris pro
aue carybdis periculum maris machinis piſcis colonis nauis quedaꝫ
vel piſcis eſt glis gliſſis. ⁊ glitis ſed glis gliris generis maſculini.

Adiectiua tenent hic ⁊ hec pariterqꝫ tricuſpis
Iſtius obliquis neutrum quandoqꝫ locabis
Dis in plurali genus omne videtur habere
Eſt hic ⁊ hec teſtis ciuis burgenſis ⁊ hoſtis
Et canis ⁊ iuuenis pariter cōmune ſcolaris

¶ Itē Adiectiua cōparabilia ſub is gñis cōis ſub e gñis neutri vt faci
lis ğcilis hūilis ⁊c̄. Sꝫ adiectia nō cōpabilia ſūt gñis cōis tm̄ vt ſunt ī
textu poſita q̄bꝰ addūt̄ ipub affinis ↄfinis ↄtribul' ¶ Itē hec noīa a lex
tis a comētariīs a calicul' a ſecretis a canicul' a cōſiliīs a rñſis ab hugutōe
manotracta britōe Catholico ī īdecliabilia tradūt̄ ⁊ oīs gñis ſꝫ teſte ne
ſtore ſūt due dictiōes ꝑpō ſcꝫ ⁊ nomē. Cicero nec nullā aliā. ob cāꝫ ſeruū
a pedibꝰ meis romā miſi ſi eīn a pedibꝰ vna eēt dictio meos dixiſſet nō
meis ¶ Itē febris dr̄ a feruēdo morbꝰ eſt notꝰ hic dimiutiuū febricula
a q̄ febricl'oſus Gelliꝰ nō morbꝰ hic febricl'oſus aut nimiū ğuis Et ꝟ
bū febricito. i. febrē patior ⁊ febrio eiuſdē ſcatiōis. febril' adiectiuū. Itē
·Peſtis differt a lues vt ſpecies a gñere q2 lues ē diu ī vrbe aut ī agro fe
bris aut aliq̄d morbi genꝰ ſiue pecora corripiat ·Peſtis ꝟo q̄ aut cito oc
cidit cito abit ab eo quē īuaſit. Uñ tales morbi peſtiferi ſiue peſtilētes
hic peſtilētia q̄ luē potiꝰ q̄ꝫ peſtē ſcat vt patuit. Itē neptis filīı nr̄i filia
Uallis locꝰ declinis int̄ duos mōtes ſiue q̄ſcūqꝫ rupes q̄ſi hinc ⁊ hinc
vallata Cuiꝰ diminutiuū vallicula hic vallo ma dea q̄ vallibꝰ peſt Con
uallis q̄ ē arcta ⁊ ↄiūcta vall' q̄les ſunt q̄s metaphorice fauces appella
mus Etiā dr̄ ſciſſio terre manu facta ad deducēdā aquā vallū eſt muni
tio caſtroꝝ qđ ex vall' fiat vallꝰ ſudis ē ſiue palꝰ cui vitis alligat̄. Uir.
Et vallos ꝑmꝰ ſub tecta referta vallaris corona q̄ donabat̄ q̄ ꝑmꝰ vallū
hoſtiū fuiſſet īgreſſus. Itē Bipēnis ſecuꝛ ē q̄ vtriqꝫ aciē hꝫ. Itē caſſis
is rethe ē qđ vacuas hꝫ macl'as ⁊ ſic ē gñis maſ. hic caſſiculū qđ ſt reti
culū ſꝫ caſſis caſſidis galea ē qđ vacua ſit ad caput recipiēdū ⁊ ſi ē gñis
fei vetes. Caſſidā dixert. hic caſſus nomē ꝓpꝛiū a q̄ via ab ipo ſtrata. caſ
ſia appellata. Itē iaſpis ē lapis ꝑcioſus ſiue viridis gēma interꝑtat̄ te
ſte ·Plinio q2 ē viridis vt ſmaragdꝰ ⁊ craſſi caloris Uir. Stellatꝰ iaſpe
de fulua. Itē ·Reſtis dr̄ a reſiſto q̄ſi aure vētiſqꝫ reſiſtāt vl' qđ q̄cūqꝫ liga
ta ſtare faciant quia reſtes funes ſunt vnde nautice reſtes dicuntur fu
nes nauium. Item Aſpis ſerpens dicta a morſus aſperitate. Etiaꝫ vo
catur a grecis Clypeus ab aſperitate ſignoꝝ. qua ratiōe noſtri veteres

Circa voca
bula feia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Clipeum ſcutũ vocabant nõn a cluendo.i.pugnãdo.ſed a ſculptura ima
ginũ. Jtẽ Pellis dicit a pellendo qđ externas iniurias tegẽdo repellit.
hec poſtq̃ꝫ cõcinnata eſt ad calceos ⁊ cetera opa facienda. Aluta dicit.
Hinc alutamẽ opus ex cõcinnatis pellibꝰ factũ. Alutarij ſicut Coria-
rij.hoc eſt pelliũ ⁊ corioꝝ cõcinnatores.ꝓprie tñ alutarij tenuioꝝ pelli
um dicunt. Coriarij craſſioꝝ. Item Pella vrbs macedonie. A pelle di-
citur pellicula diminutiuũ. Et pelliceꝰ qđ ex pelle eſt. Jtẽ Turris edi-
ficiũ altũ a terrendis hoſtibꝰ dicta. Sicut arces ab hoſtibꝰ arcendis.
Hinc turritꝰ.i.altus ⁊ excelſus.vt turrita domꝰ alta ⁊ ad turris ſimili
tudinẽ edificata.vel dicit turribus plenꝰ.vt turrite vrbes. Et mr̃ deuz
turrita dicta.qꝛ terra ẽ que vrbes ſuſtinet. Virgiliꝰ. Qualis berecyn-
thia mater leta deũ partu phrygias turrita ꝑ vrbes. Et turrigere. Tur
ricula diminutiuũ.que ſcat paruã turrim.vl' genꝰ eſt vaſculi hñs ſimi-
litudinẽ turris Jtẽ Veſtis dr̃ a velãdo qꝛ corpꝰ velat ⁊ ſcat ꝓmo indu
mentũ. Virgiliꝰ. Ne nõ threyciꝰ longa cũ veſte ſacerdos. Scđo ſcat
barbã. Hinc inueſtes.i.iberbes apppellamꝰ veſticeps.q̇ iam veſtitꝰ pu
bertate Veſtiariũ.i q̃ veſtes vel ſeruant vel vẽdunt. Veſteariꝰ qui ve-
ſtrario p̄eſt ac veſtes vendit. Veſtiplicia mulier q̃ cõplicat veſtes. Ve-
ſtiſpicꝰ veſtiſpica ſeruꝰ ⁊ ancilla cuſtodiẽtes veſtes. Veſtigiũ quaſi in-
dumentũ pedis. Et differt veſtis a veſtimẽto lqꝛ veſtis ẽ nomẽ genera-
le. Veſtimentũ particularit' dicit. Palliũ tunica penula.tñ vnũ capit
ꝓ reliquo Virilia veſtimẽta quibꝰ ſoli viri vtunt. Muliebria quibus
mulieres. Puerilia q̃ ſolis pueris ꝯueniũt. Familiaria quibꝰ vtuntur
ſerui ⁊ ancille. Scenica quibꝰ comedi. Tragica quibꝰ tragedi. Cytha-
redica quibꝰ cytharedi hiſtrionica quibꝰ hiſtriões. Paraſitica quibus
paraſiti. Et hmõi alia pene infinita. Jtẽ Peluis dr̃ a peluendo ⁊ ẽ idẽ
ꝙ pelluuiũ hoc ẽ vas in q̃ pedes lauant. Jtẽ Cuſpis ſubſtantiuũ eſt lan
cea acuta. Tricuſpis inſtrumentũ hñs tres acies acutas. Sed cuſpis
adiectiuũ eſt idẽ ꝙ acutus. Similit' tricuſpis. Jtẽ Glis ris.aĩal eſt et
genꝰ muris ⁊ ſic eſt generis maſculini. Sed Glis gliſſis terra tenax.
Glis glitis lapa ſiue carduꝰ vocat.⁊ ſic eſt gñis feĩ. Jtẽ Finis eſt extre-
mitas cuiuſcũqꝫ rei.h' eſt id in quo vnaqueqꝫ res terminat Quod a gre
cis τελοσ dicit.vt finis linee ẽ punctꝰ ⁊ ſpera.⁊ dr̃ a fio.qꝛ ꝓpt' finez
oĩa fiũt. Hinc ꝯfines agri dicunt qui eodẽ loco finiũt. Cõfinia termi-
ni eoꝝ. Simili mõ affines agri vicini dicunt. Etiã affines ſunt viri ⁊
vxoris cognati.vt patuit de Er. Jtẽ Clunes dicunt nates/quaſi colo.h'
eſt colo ꝓpinqui. Plautus. Quaſi lupus ab armis valeo clunes infra-
ctos gero.hinc ſimia cluna dr̃.eo qđ clunes tritas gerat. Clunaculus
culter ſanguineꝰ qꝛ clunes hoſtiaꝝ diuidit. Et nota ꝙ raro clunis repi
tur ĩ maſ.genere. Jtem Claſſis militũ collectio dicit vñ vrbs Rhoma

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

a Seruio Tullio diuiſa fuit in q̄nq̄ȝ claſſes. Etiā eſt collectio nauium
dicta a voce armoꝝ vł ſoni flux⁹ maris. Etiā claſſes teſtes dicunẗ in ſi-
gnādis teſtamētis. Claſſidiari⁹ dẛ aſſidu⁹ ⁊ diligēs. qꝛ oīm claſſiū ci-
ues ſp̱ pati erāt ad oēm reipublice nccitatē. Jtē Claſſici q̄ iuſſu mgra-
tuū ex arce ⁊ circū muros tuba ppłin vel mgratū vel ſenatū ⁊ comitia
vocabāt dicti a colādo. i. vocādo ſiue a clāgore. i. ſono tubaꝝ quib⁹ vtun
tur A q̄ tube claſſica dicunẗ. Jtē meſſis ꝓprie decerptio fructuū dẛ. Et
aliq̄n ipa ſeges iā matura. nec ſolū de fructib⁹ dẛ ſed etiā de vua. Poete
tn̄ meſſem ariſtā etatē ꝯſulē frequētiſſime ꝓ āno vſurpāt. qm̄ hec ſemel
ſinglis ānis q̇buſq̄ȝ ꝯtingūt. ſic ſolē ꝓ die: lunā ꝓ menſe accipiūt. qꝛ ſol
ſingulꝰ dieb⁹ curſum ad motū celi ꝑagit. Luna ſinglis mēſib⁹ ꝓprium
Jtē Tuſſis dẛ tuſſio. i. tuſſim pati vt pthiſici. hinc tuſſicula diminuti
uū ⁊ tuſſilago herba q̄ tuſſim ſedat. vt ſupi⁹ patuit. Jtē Jbis auis eſt ī
egipto ciconie fere ſilis ⁊ ipa quoq̄ȝ ſerpentū ꝑnicies hec roſtri aduncia
te ꝑ eā ꝑtē ſe ꝑluit q̄ reddi ciboꝝ onera ꝯſueuerūt. hinc clyſtrē facere me
dici didicerūt. Jtē Lis ꝯtrauerſia ē a limite dicta qꝛ ꝑme intꝰ hoīes li-
tes de limitib⁹ fuerūt. hinc litigio qḋ ē diſceptio litigiū litis actio. Li-
tigioſum id de q̄ lis ē. Litigioſus q̇ frequēs in litibus verſaẗ. Litigioſe
aduerbiū qḋ cōtentioſe ꝑcat. Litigatoꝛ q̇ litigat. Jtē litis ꝯteſtatio q̄ſi
fundamentū cōtrauerſie. Et dẛ litigo verbū a lite ⁊ ago cū ſuis cōpoſi-
tis ⁊ deriuatis. Jtē Pyramis dẛ ab igne q̇ grece pir diciẗ qꝛ imitaẗ fi-
gurā ignis q̄ ab īferioꝛe ꝑte eſt lata paulatim graciléſcēs in acuitatē de-
ſinit teu. een kegel. Sȝ piramides fuerūt in egypto ſtructure. vt elato ī
acutū tendāt ex q̄dratis lapidib⁹ mirāde faſtigiate q̄ dicunẗ faſticētes.
Etiā piramis a nr̄is meta dẛ eo qḋ termini agroꝝ forma pyramidum
edificari ſolebāt. hinc figura pyramidalis. Jtē Chlamis veſtis milita-
ris pallio pene aduerſa cū breuioꝛ multo atq̄ȝ arctioꝛ ſit. qꝛ palliū veſtis
erat ſup̄ tunicā tpe ſereno honeſtioꝛ longe lateq̄ȝ diffuſa ⁊ viris mulieri
buſq̄ȝ conueniens. hinc Chlamidula diminutiuū. Plautus. Tu ſume
Chlamidulam. Primus Numa romanorum rex chlamidem in vſum
recepit. A chlamide chlamidatus. Penulam ꝓ pallio ſupra tunicam
ſumebant. Palla veſtis muliebris ad veſtigia vſq̄ȝ demiſſa. Sed in gal
lia etiam palla viri vtuntur Marcialis dimidiaſq̄ȝ nate s'gallica palla
tegit. Penularium dicitur vagina penularū. Jn pluuia veſtis erat qua
ſacerdotes per imbrem vtebantur. Jtem pixis genus vaſis qua vngen-
tum ſeruabatur. Barbaralexis figura eſt vt patebit.

¶ Jtem eclipſis dicitur occurſus duorum ſiderum vel defectus ſolis.
cuius cauſam non comprehenderemus niſi Liberius in ſpeculo ſolis lu
neq̄ȝ imagines videremus etiam eſt figura vt patebit.

¶ Jtem Edilis que preerat templis deorum. Hinc Edilicius qui fuit

Circa voca-
bula

edilis. Edilicia dignitas ediliū. Sed edulis qđ manducari pōt. Edu
lia q̄cūq3 ad edendū parat̄. Itē Caulis oleris genꝰ eſt. Sȝ Caula ſtabu
lū in q̄ pecudes recondunt̄ qđ ante vſum tectoꝝ aues antris teneri ſole
bāt. Itē Molaris a molo is ere lapis dr̄ ex q̄ mola fit. quē quidā pyri/
tem vocitāt qđ ei inſit plurimꝰ ignis. Etiā dicunt̄ dentes, eo ꝙ cibū ce
teris dentibꝰ cōfractū ipi molūt ita ⁊ a maxillis maxillares dicunt̄ Itē
Mola dr̄ qua veluti mole hoc ē re magna ⁊ ponderoſa frumentū legu/
mia ⁊ alie res q̄cūq3 terunt̄. hinc dr̄ mola frumentaria fabaria olearia.
Etiā mola dr̄ far toſtū ſale cōſperſuȝ quo vtebant̄ veteres in ſacrificijs
Uirgi. Spge molā. hinc imolo. i. ſacrifico q̄ſi molā ſpargo. Etiā mola
eſt caro iformis inaīata in vtero mulieris. Itē Mēſis duodecima ps
āni eſt. ⁊ diuidit̄ in q̄ttuor hebdomadas q̄ latine ſeptimane dicunt̄ a ſe/
ptē planetis ſm numerū ſeptem die ꝝ. Primus ſeptimane dies a ſole.
Dies ſolis ſiue phebi dicit̄. Scđs a luna lune. Terciꝰ a marte martis
Quartus a mercurio mercurij. Quintꝰ a ioue iouis. Sextꝰ a venere
veneris. Septimus a ſaturno ſaturni Habēt tamē in p̄ſentia mutato
a iudeis vocabulo Sabbatū vocamus eo ꝙ eum iudei ſacrū habebant.
In quo conditor mundi creatione perfecta quierit. Sabba enim ara/
bum lingua miſteriū dicitur a quo ipſi ſabbata nominauerūt. Itē ſunt
duodecim menſes anni. Licet, Rhomani ab initio auctore. Rhomu/
lo diuiſerunt annū in decem menſes. quorum primus Marcius a mar
te ſuo genitore. quibꝰ iam addiderunt. Januarium ⁊ Februarium tāq3
primos. Januariū primum voluerunt tanq3 bicipitis diei menſem q̄ſi
finem anni pacti ⁊ principiū futuri. Februariū februo deo dictauerunt
qui preeſſe luſtrationibus exiſtimabat̄. quia luſtrari eo menſe ciuitateȝ
neceſſe videbat̄ quđ ſtatum erat vt iuſta dijs manibus ſoluerent̄ Quar
tus menſis Aprilis. qui a Romulo ſecundus inſtitutꝰ dictꝰ ab aphri
li. hoc eſt a ſpuma a quo orta venus. qȝ ſecundus ab aenee matre vene/
ris nomen habuit. Maius quintus. Sextus Junius quaſi iunonius
vel a iunio bruto qui primꝰ Rome conſul factus quia kalendas iunij
pulſo. Tarquinio ſacrum Carne dee in Celio monte voti reus feciſſet.
Septimus Quintilis quaſi quintus ordine menſium a Romulo qui
poſtea in honorē Julij Ceſaris dictatores Julius dictus. Octauꝰ ſex/
tilis quaſi ſextus ordine qui poſtea dictus Auguſtus ab Auguſto ceſa
re q̄ eo menſe primū conſulatū inierit. ⁊ triumphos tres in vrbem intu
lerit. Nonus Septēbris. Decimꝰ october. Undecimus Nouember.
Duodecimus December de quibus patuit. Itē Patrueles dicunt̄ filij
duoꝝ fratꝝ vl̄ pluriū. Sobrini filij duaꝝ ſoroꝝ vel pluriū. Itē Nata
lis dies natiuitatis. vt xp̄ianus natalis dies xp̄i. Sed natalos in pli
ficat patres alicuius generationis. Antonius Sabellicus. Natales

regiam tuos en tollere cantu. Aggredior. Itē pedalis idem ꝙ pedana ł
eſt menſura vnius pedis. Itē Pugillaris in id quo attramentū cū pen
nis ſeruatꝰ. teu. cen ſchrifftow' vł capit̄ ꝑ penna. vt de zacharia ſcribitur
Et accepto pugillari ſcripſit nomē eius Joānes. Annularis digitꝰ an
nuli. Auricularis digitorꝫ minimus q̄ aures purgant. Itē a ſecretis
dr̄ ſecretariꝰ. A cōmētarijs dr̄ notariꝰ. a cōſilijs dr̄ ꝯſiliariꝰ. A r̄n̄ſis q̄
reſponſa dat in principuꝫ curijs. A catulis qui p̄eſt canibꝰ q̄ oīa ſunt
indeclinabilia. Itē monuſſis Treſſis cum ceteris ſunt ꝑtes aſſis q̄ expo
ſita ſunt. Itē Lapis propriū eſt quem greci ιλθου vocant ⁊ differt a
ſaxo qꝛ lapis mitior minorq3 atq3 tenerior ē. Saxū magis aſperiꝰ duri-
uſq3. vn̄ gemme lapides nō ſaxa dicūt. Ert a ſaxo dicit̄ petra ꝑs ſaxi. hic
petroſus locus abundās petris. Etiaꝫ lapis capit̄ ꝑ militari. qꝛ lapidi
bus apud veteres militaria ſignabant. vt dicimus ad terciū lapidē. hic
lapideꝰ lapidioſus. Lapillus diminutiuū. Lapicida q̄ lapides cedit. la
pideſco in lapidē ꝯuerto Lapidicie vbi lapides fodiunt. Itē Rhomu
lus dicebat q̄rinus ꝙ haſtā ferre ſolitꝰ erat a q̄ Rhomani q̄rites nuncu
pati. Etiā quiris haſta. ⁊ ſic eſt gn̄is fēi. Itē Tigris aīal velociſſimum
generis feminini. Sed tigris flumen mira celeritate decurrens in re-
gione armenie minoris generis maſculini. Item Cucumer vel cucu-
mis ſicut etiam vomer puluer ciner vel is eſt herba cuius fructus hu-
mide nature ⁊ dicitur ab amarus co quot ſit amarus. Cucumerarium
locꝰ vbi cucumeres abūdant. Cucumerarius q̄ cuſtodit eos vel vendit
Cucurbita genꝰ vaſis ex cucumere. Itē vomer vł is q̄ſi vomēs terraꝫ ē
ferrū aratri ſecās terrā hic planaratꝛ appellat̄ i q̄ cuſpis vomeris pale
effigiē hꝫ ⁊ manica ciꝰ ſtiua dr̄. Itē Puluis dicit̄ a pulſo qđ ē extrudo ł
pello eo qđ pellat̄ vi vēti hic puluiſculꝰ vł puluiſculū in neutro gn̄e q̄3
uis fecet oēm puluerē ꝓpe tn̄ capit̄ ꝑ puluere q̄ vtūt̄ puelle q̄ ⁊ cinis dr̄
ad cuiꝰ differētiā aliꝰ cinis imūdꝰ dr̄. Uirgiliꝰ Et cinerē imūdū la-
tos iactare ꝑ agros hic etiā puluereꝰ ⁊ puluerulētꝰ pulueris plenus ⁊
puluereſco pulex aīal qđ ex puluere generetur. Item faſcis lignorum
vel alterius cuiuſcumq3 rei congeries quam ligando facimus hinc fa-
ſciculus Qm̄ aut lictores cum faſcibus preire ſolebant conſules ⁊ ali-
os magiſtratus factum eſt vt faſces vſurpemus pro magiſtratibus et
honoribus qui populo preſtantur Et duodecim aut ſex faſcibus vtebā
tur vt patuit faſcis etiam capitur pro onere. Uirgilius Cantantes vt
camꝰ ego hoc te faſce leuabo. Item Poſtes value hoſtiorum quaſi poſt
hoſtia ſtent. Uirgilius belli ferratos rupit ſaturnia poſtes. Item Pi-
ſcis notum vocabulum. Sed piſces in plurali ſignum celeſte vt prius
hic piciſcine in quibꝰ viui piſces coercent̄ etiā capit̄ ꝑ aq̄s collectis in
vſū piſciū. Martialis Piſcinā peto nō licet natare. Piſciculꝰ diminu

tiuū. ·Piſcoꝛ verbū idē ꝙ piſces venoꝛ expiſcoꝛ ꝓpꝛie eſt diligent̄ piſces
q̄ro capit̄ tū ꝑ indagare vł lucrificare. Adipiſcoꝛ ſt acq̄ro. ·Piſcatoꝛ pi
ſcat⁹ vł piſcatio ē actus piſcandi. ·Piſcatoꝛiū qđ ad piſcatoꝛē ꝑtinet vt
piſcatoꝛia fuſcina. ·Piſcoſum qđ piſcibus plenū vł in q̄ piſcari facile eſt
qđ piſculentū dixere antiq̄. Itē Uectis a veho eo ꝙ manib⁹ ꝑcutiendo
vehat̄. Eſt eñi palus e ferro ſiue ligno grādioꝛ ruſticis ⁊ fabꝛis, cemēta
rijs ad multa neceſſari⁹. ·Plini⁹ Cato vectes aq̄folios laureos vlmeos
fieri iubet vecticularia vita dicit̄ eoꝝ q̄ vectib⁹ parietes ꝑfodiūt furādi
gr̄a. Itē Celi cardines axes dicunt̄ qꝛ linea q̄ ab vno mūdi cardine in al
teꝝ tēdit dicit̄ axis a ſilitudine q̄ ē ſtipes teres circa quē rota verſat̄ gre
ce dicunt̄ poli vn⁹ auſtralis ſiue antarctic⁹ .i. arctico oppoſit⁹ q̄ terre ob
iectu a nobis cerni nō poteſt. Alter ſeptētriōalis ſiue arctic⁹ ſiue arcto
us ſiue boꝛe⁹ q̄ nūq̄ꝫ occidēs conſpicit̄. Item luſitani oceanum ingreſſi
⁊ ſiniſtrā nauigātes in tm̄ ꝓceſſerūt vt polū arcticū nō videāt viderūt tm̄
ſtellā eodē fere loco ſꝑ ſitā q̄ ſibi ducatū ꝑbente ꝑ plures nauigāt dies ex
q̄ cōiecturā faciūt auſtralē ſiue anctarcticū hunc polū eſſe q̄re mira res
qđ breui cōꝑtū ꝙ tot viri docti añ ſecula cernere nō potuerūt ⁊ ſcire iaꝫ
nos videri anctarcticū poſſe. Itē Axis etis capit̄ ꝓ plauſtro aliq̄ñ ꝓ ſep
tētrionali ꝑte: hic qꝛ polus magis cognoſcibilis. Etiā eſt fera in india.
Etiā is circa quē aliq̄d agit̄ hinc axurgia q: eo gñe pinguedinis axis ſo
let vngi vt rota vertat̄ Sed aſſis tabula ſectilis appellat̄ hinc coaſſare
.i. cōtabulare. coaſſatio cōtabulatio. Itē ·Panis vocabulū. notū cuius
varia gña apud veteres fuerunt vt panis oſtrari⁹ q̄ veſcebant̄ cū oſtris
piſcib⁹: Furnaci⁹ q̄ in furno coquit̄ Subcinericius qui ſub cinere Fo-
catius qui in foco artopteſi⁹ qui in clibano qꝛ clibanū dicim⁹ inſtrumē
tum q̄ aliquid coquitur ſub textu qđ ex ferro fieri ſolet vł oꝑe ſigiliuo.
·Panis particus qui a partis aduectus quem alij aquaticum vocāt qꝛ
aquam attrahunt ob inanitatem panis militaris quo milites in expe-
ditiōe vtebant̄. ·Primari⁹ panis ſecūdarius panis vt ſunt piſciculi ca-
ſeus bubulus manu preſſus: fic⁹ virides biſere qui etiam dicitur panis
cibarius nauticus panis quo vtuntur naute. Sitani⁹ qui ex nouo fru
mēto inter trimeſtre a tempore meſſis fact⁹. ·Panis triticeus qui ex tri
tico oꝛdeacius qui ex oꝛdeo. Siligineus qui ex ſiligine. Fermentus qui
fit addito fermento. Azimus panis ſine fermento. Et dicitur panis a
paſcendo. Itē ·Papa cibus pueroꝝ a papo ꝟbo hoc eſt edo. Itē a pane
panifex qui panem facit. ·Panificum ipſa panis factura. ·Paſtillus q̄ſi
paruus panis. Item Crines a diſcretione dicuntur ⁊ eſt nomen genera
le. ·Pilus dicitur a pelle ex quo pꝛodit A quo capillus quaſi capitis pi
lus quamuis pꝛo omni pilo capiatur hinc pila q̄ luditur eo quod pilus
impletur, tamen capitur pꝛo quacumq̄ꝫ re rotunda hinc diminutiuuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

pilula. Sed piluꝫ haſtile pedum quinqꝫ ſemis romanorū hinc pilati
quaſi pilo armati. Itē Penis pro cauda dicit᷑ ꝓpter qđ pudēda viri ho
neſtiore vocabluo penis dicit᷑ quaſi cauda hinc penicula mentū dicitur
vel peniculū ſiue penicillū cui calciamenta detergunt vl' cui pingūt quia
ex caudaꝝ extremitatibꝰ fiunt hinc etiā peniculus vel penicellus. Item
amnis dr̄ ab ambio hoc ē fluuius qꝛ oīa flumina circuit. Itē Ignis q̄ſi
nihil ex eo gignat pret' q̄ꝫ in Cypri erarijs fornacibꝰ ex medio igni pēna
tum q̄drupes maioris muſce magnitudine qđ piralis appellatur hinc
igneꝰ ignariꝰ lapis ex q̄ ignis excutitur. Itē Unicornis aīal hñs vnū
cornu vt patebit de os. Funis dicitur a fundo qđ dū trahitur atqꝫ atte-
nuatur linū fūdi videatur hic diminutiuū funiculus ⁊ funalia hoc ē ce-
rei qđ añ vſum papyri funes circūdatos hr̄e veteres ſolebāt hic funꝰ fu-
neris eo ꝙ incēſi funes mortuis ꝑferebātur Et ē proprie pōpa illa q̄ fit
in exequijs mortuoꝝ tñ capitur ꝓ morte vl' cadauere vl' ſepulchro hinc
fumare .i. ſepelire. Itē collis ꝑuus mōs ē vl' apex mōtis a colo qꝛ colles
poſt cāpos ceperūt hoīs colere. Collatiua dea q̄ collibꝰ p̄eſt. Itē Callus
aprinꝰ dr̄ lardū fer ſuis qꝛ callꝰ cutis ē labore via pedibꝰ aut alio ope
in aliq̄ ꝑte corpis dēſor facta. hic Callis qđ ē ſemitā veluti callo pedū
ꝑdurata. Itē Follis terciū pile genꝰ ē ⁊ fit ex pelle ſpūqꝫ iſlāmatur groſ
ſior ceteris ſed nōmulto grauior pugno redditur nō palma vt reliq̄ pile
Et hꝫ nomē a flatu qꝛ ſpū ipletur hic folliculus diminutiuū Aliqñ fol
lis ſiue folliculꝰ ꝑs remi dicitur q̄ folliculo tecta ē a q̄ vita follicularis
appellata. Aliqñ vter ē q̄ nihil aliud ē q̄ꝫ pellis flatu plena: ē etiā iſtru
mētū quo attrahitur ventus atqꝫ emittitur ad ignē excitanduꝫ: hoc eſt
genere pile minꝰ fatigātur ludentes ideoqꝫ imbecilliori etiā etati cōueīt
Agitata eīm lentius fertur reſilit magis tarduiſqꝫ deſcendit martialis
Item procul iuuenes mitis mihi conuenit etas. Folle decet pueros lu-
dere folle ſenes. Et dicitur pugillatorius quia follis pugna percutitur
Plautus Exemplo hercule. ego te follem pugillatorium faciam. Iteꝫ
Anguis genus ſerpentis. Uirgiliꝰ Frigidus o pueri fugite hinc latet
anguis in herba quem ex medulla hominis ſpine gigni multi prodide-
runt hydrus pulcherrimum anguium genus in aqua viuens. Et etiaꝫ
in feminino genere reperitur l Ualerius maximꝰ. Subito ab vna ꝑte
are prolapſam anguem proſpexit. Item ab anguis anguinus vt angui
nus cucumis eſt oblongus. Item Sanguis quid ſignificat prius pa-
tuit vnde inter animalia fortiora ſunt quibus ſanguis craſſior. Sapiē
tiora quibus tenuior Timidiora quibus minimus. Quibus nulla he-
betia. Aliquando ſanguis pro genere ponitur hinc ſanguineus ⁊ ſang-
uinolentus que primo ad corpus referuntur ⁊ ſignificat plenum ſang-
uinem ſecundo ad animum pro crudeli ac cruentato. Sanguinarius

hoc eſt ſeuus crudelis Sangui ſuga vermis ſugēs ſanguinē qꝛ hirūdo
vt pꝫꝰ. Cōſanguineꝰ ꝙ ſanguine mihi coniūctus hinc cōſanguinitas.
Etiā Sanguis arboꝛ ē cuiꝰ cortex ad ſanguinis ſilitudinē rubet Jtem
Enſis gladiꝰ mucro. Spatha eiuſdē ſignificatiōis ſunt Ab enſis enſi
culus. Jtē vnguis dicit̄ ab vnguo qd̓ politꝰ ⁊ trāſlucidꝰ ſit ⁊ q̄ſi vnctꝰ
Unde marmoꝛei planiciē oꝑis vngue experiuntur ⁊ cum non ſentiūt
iuncturas perfectum id eſſe intelligunt quare vnguis capitur pro per-
fecto. Hoꝛatius. Ad vnguem factꝰ hō. i. omni ex ꝑte perfectꝰ hinc di-
minutiuū vngula ⁊ vnguicula qꝛ mutāt genꝰ vt patuit q̄ ſic differūt qꝛ
vngues ē coꝝ aīaliū q̄ digitos habē ſeꝑatos penituſqꝫ diſtictos vt ſunt
hoīes ſimie aues vngula vero de his dicit̄ q̄ digitis carēt vt in q̄drupe-
dibꝰ vnguicula tm̄ de his q̄ vngues hn̄t vn̄ a teneris vnguicul̄ dicimꝰ
ꝓ eo qd̓ ē ab infantia. Jtē vnguis etiā moꝛbꝰ ē oculoꝝ quē greci ptery-
giū vocāt cū menbꝛanula neruoſa oꝛit̄. Jtē Cenchris ſerpens maculis
abundās thebano marmoꝛi ſilis qd̓ viride ē. Jtē vermis a verto qꝛ ſeſe
vertēdo i. toꝛquēdo reꝑit vermina doloꝛes coꝛꝑis cū q̄ daꝫ minuto mo-
tu q̄ſi a vermibꝰ ſcindi videant̄ hic ꝯminari verminatio dicit̄ moꝛbꝰ in
equis ⁊ iumentis verminare eſt vermis verminoſe auris q̄ vermes in-
tus habēt hic vermiculus diminutiuū hic vermiculoꝛ. i. vermes facio.
Sed veteres dixerūt minuta oꝑa facio vermiculati minutim. Jtē ver
miū multa ſunt genera vt patuit de auibus. Jtē Oꝛbis circulꝰ dicitur
Oꝛbiculus paruus circulus hic a rotūditate mūdum oꝛbē dicimus oꝛ
bita veſtigiū rote hinc exoꝛbito hoc eſt a recto incedo q̄ſi extra oꝛbitam
eo Oꝛbus pꝛoꝑe dicit̄ q̄ lumen oculoꝛū amiſit q̄ſi amiſſis oꝛbibus ꝓp-
ter rotunditatē oculoꝝ hinc trāſſumptiue oꝛbi dicti q̄cūqꝫ aliq̄ re cara
priuati ſunt vt parētes liberis Oꝛbare hoc eſt priuare. Et dicit̄ oꝛbus
grece oꝛphanus. i. filiꝰ parētibus priuatus hinc oꝛbitas oꝛphanitas p̊
uatio parētum. Jtem Toꝛris a toꝛrere qd̓ ē vrere dicit̄ qui fax appellat̄
⁊ capitur ꝓ titione qꝛ titio toꝛris extinctus. i. ex foco extractus ⁊ ſemiu
ſtus. Sed toꝛrens capitur ꝓ fluuio q̊ eſtate toꝛretur. Etiā participiuꝫ
⁊ ſic idem ꝙ adurēs. Jtē Toꝛquis vel toꝛques a toꝛquere oꝛnamentuꝫ
colli a quo bulla pēdebat in pectus hinc mālius ſummo loco dictus eſt
toꝛquatus quia gallum quēdaꝫ inmani coꝛpoꝛe ſingulari certamine vi
cit ⁊ ei toꝛquem detraxit. Jtem Dis adiectiuum. Diues dicitur vt pa-
tuit ſed dis ſubſtantiuum pluto quia deus diuitiaꝝ. Jteꝫ teſtis dicitur
quia tuens ſtatum vel quaſi ante ſtans. Jtem Ciues dicuntur a coeun
do eo ꝙ vniculo quodam ſocietatis in vnum coeant cetum ⁊ ſub legibꝰ
viuant hinc ciuile ad ciues ꝑtinens vt ciuile bellū ciuicus ad ciues ſpe-
ctans. Ciuitas que continet colonos qui ciues dicūtur vꝛbs menia ip-
ſa ſignificat. Uirgiliꝰ vꝛbs antiqua fuit Tyrij tenuere coloni. Cartha

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

go: tamen vnum aliquando pro reliquo capitur vt contentum pro con
tinente. Seneca cũ pleraſq3 ciuitates viderimus terre motu funditus
collapſas. Uirgilius. Inuadunt vrbem ſomno viuoq3 ſepultam vbi ca
pitur continens pro contento vicus proprie pars vrbis ē quia vrbs di
uiſa in ſuburbia carinas ⁊ eſquilias Suburbia in plurali domus extra
vrbem inſtar vici vrbani: pagi ville ruſticane coniuncte dum non ſint
clauſe menib⁹. Quia ſi menib⁹ clauſe. Caſtella vocant a caſto qđ ſigni
ficat locum muris munitum. Caſtrum coniunctio quedam caſarum a
caſa dictum ſed in plurali locus vbi milites tentoria figunt a caſtri ſili
tudine. Proceſtria munimenta que fiunt añ menia caſtroꝝ ſiue caſtra.
Itē Urbs per antonomaſiam capitur ꝑ roma q3 cetera oppida dicunt
vel ab opis quia opis cauſa menib⁹ cinguntur vel ab opem quia opera
fiut ad vitam gerendam. Itē Burgenſis vocabulum fictum qui habi
tat in caſtro. i. caſtrenſis. Item Hoſtes dicuntur ab equando q3 hoſtes
bellũ aſſumpſerunt ad propellendam iniuriam pacē q3 parandã hoſtis
etiã pegrinus dr̃ ꝙ ſuis legibus viuens nobis equus videret. S3 hoc
iam nomē a peregrinis receſſit ⁊ in eo q̇ contra ferret remãſit hic hoſti
cus hoſtilis hoſtiliter hoſticapax hoſtiu3 capax hoſtia q̄ dijs imolabat
ob deuincēdos hoſtes victima q̄ poſt victos hoſtes ſacrificabat. Itē Ca
nis dicit a cano q3 ſignum canēdo dat in cuſtodia ⁊ venando. Sed ca
tulus a cato aĩalia hoc eſt feli quia felis eſt catus ad murem capiēdum.
Catulus filius felis eſt propter ſagacitatem quia catus aſtutus dicitur
hinc canis etiam teſte varrone. Etiam Catuli dicuntur omnium fera
rum filij vt muriu3 catuli oſtentum faciunt dicit. Plinius hinc aliud
diminutiuum Catellus. Et adiectiuum catulinus vt catulinam carnē
carnem romani edunt. Tñ catulus aliqñ pro cane capitur hinc Catili
re. i. geſtire ⁊ coitũ maris appetere Catilino cũ canes maritari querunt
Catulus etiã genus vinculi quod interdum canis appellatur. Etiam
eſt proprium nomen. Item a canis caninus canarius vt canaria lapa q̄
canibus adheret que maior vero eſt philantropos dicitur eo ꝙ veſtib⁹
hominum ad herēs hinc etiam diminutiuum caniculus. Canicula par
uus canis hinc canicularis. Item canis animal latrabile, ſydus lepo
rem fugientem ſequens ⁊ piſcis marinus. Etiam eſt canis vel canicu
la talaris ludi ſignum. Item Iuuenes qui adoleſcentum exceſſerunt
etatem, quo incipiunt inter ſenes mirari Iuuentus p̄rio ſignificat eta
tem iuuenilem ſecundo frequentiam iuuenum tercio capitur pro iuuē
ta id eſt dea iuuentutis Iuuenilis poſſeſſiuum. Iuuenilia diane ſimu
lachra quia ea etas fortis ad tolerandam vitam. Et dicitur iuuenis a
iuuãdo q3 ea etas maxime apta ad laborē Itē Schola greca vox eſt ⁊ dr̃
loc⁹ in q̄ bone artes diſcunt qđ vacare ē eo ꝙ omiſſis ceteris reb⁹ vacare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

pueri bonis artibus debēt hinc ſcholaſticus qui ad ſcholam attinet vel
diſcipuli q̄ diſcendi gr̄a ſcholas frequentāt Eundē locum etiā gymnaſi
um q̄uis proprie gymnaſium ſchola ſit paleſtritar. hoc ē locus in quo
athlete nudi exercebant greci em γυμνον nudū dicūt a q̄ gymnaſia

Quarta regula de os

ches qui gymnaſio preeſt.

Hic os preponit tenet hoc os oris et oſſis
Et chaos atq̄ȝ melos archos logos annumeabis
Dant duo bos impos compos cuſtoſq̄ȝ ſacerdos
Hec dant cos dos glos ſed greca locantur et arbos

¶ Quarta regl'a noīa ī os ſunt maſculiā. vt mos flos heros ros lepos

Excipiuntur triplicia:

- Primo hec feminina greca. arct os delos ſamos neri thos cum his latinis cos dos arbos glos
- Secundo hec neutra. os melos chaos argos logos. pathmos
- Tercio hec communia. bos impos compos cuſtos ſa/cerdos antipos.

mos ¶ Itē Mos a modus ꝑ ſincopā. i. vite inſtitutū cōſuetudine firmatū
q̄ꝛ modus rōnem ſcat. Hinc morat⁹ qui bonis morib⁹ ꝓdit⁹ moroſus
q̇ ecōtrario ꝑuerſus ē morib⁹. Hinc moroſitas moralis. ad mores ꝑti/
nēs. Moſillus pu⁹ mos. Itē Morē gerē vſurpat apud doctos ꝑ ob
ſequi ꝛ obedire morigero. i. morē gero. Morigerat⁹ qui morem geſſit.
Moriger⁹ q̇ facile morē gerit ad obediendū. Itē Flos a phlox qđ gre
fflos ce flāmā ſcat. ꝛ eſt lutea viola. q̄ ꝛ luteola dr̄. q̄ꝛ flos ſintillat vt flāma.
Hinc diminutiuū Floſculus. hinc floreo floreſco. qđ ꝛ flore facio dicit
Flore⁹ qđ totū ex florib⁹ eſt. Floridus qđ floribus abundat. Florulēt⁹
Glos florib⁹ plenus. Flora dea. Floralia ei⁹ dee ſacra. Item Glos viri ſoror.
gloſſa lingua ē. a q̄ gloſſe ꝛ gloſſaria dicunt intꝑpretatiōes q̄ vice lingue
heros hoc ē vice doctoris fungunt. Itē Heros dr̄ apud nos vir fortis ꝛ ſemi/
deus. h̄ eſt plus hoīe detinēs. teſte Heſiodo. hinc Herois ꝑonimycuȝ.
Ros Ouidi⁹. Tu q̇ tam lōga es veteres herodias aq̄s. Itē Ros humor q̄
ſereno tp̄e e celo fluit. ꝛ nec fit gelu neq̄ȝ ardorib⁹ neq̄ȝ ventis: nec niſi ſe
rena nocte. hinc Roſid⁹. i. rore ꝑfuſus. Roro ꝟbū rorarij milites q̇ an/
teq̄ȝ acies ꝯgrediant raris iaculis ꝑliū paulatim incipiūt tractū ab eo.
lepos aīs maximas pluuias celū rorare incipit. Itē Lepos interꝑtat ornat⁹
ꝛ in ꝟbis venuſtis. ꝛ lepor. q̄ꝛ nomīa in or greca etiā terminant in os ꝛ
arctos – ſunt illi⁹ gn̄is cui⁹ eſt dictio exponēs. vt prius patuit. Iteȝ Arctos a
nr̄is vrſa interꝑtat. vel eſt polus vt patuit. Jn̄ arctous. i. boreal'. Sta
tius. Nec arctos auſum ſperare triūphos. Arctic⁹ polus ſil'r borealis
dr̄. Circa hunc polū arctoe due ferunt nunq̄ȝ occidentes vna cinoſura.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

hoc eſt vrſa minoꝛ altera elice.i.vrſa maioꝛ q̄ ⁊ caliſto dicit̄. Arctophi-
lax dicit̄ arctoe.i.vrſe cuſtos q̇ dicit̄ bootes. Arcturus ſtella q̄ dicit̄ vrſe
cauda qꝛ in eiꝰ cauda locata. Itē Delos inſula ē in mari aegeo celebra-
tiſſima a poetis ob appolinis ⁊ diāe natiuitatē ⁊ dicit̄ ΔΗΛΩ.i.mani-
feſto qꝛ repēte apparuit enata q̄ priꝰ. Cynthia dicta vl̓ oꝛtygia. Item
Samos nomē ē duaꝝ inſulaꝝ in mari egeo quaꝝ prima dr̄ ſamothra-
cia ex cōmixtis thracie incolis dicta. qꝛ thracie ſamos adiacet. Virgi-
liꝰ. Thraiciaq̄ʒ ſamū q̄ nūc ſamothracia fert̄. Alia etiā dicit̄ ſamathra-
cia andro vicina. Itē neritos mōs ē in ithaca inſula ⁊ capit̄ ſepiꝰ ꝓ to-
ta inſula. Sed neritū oppidū in acarnania ꝑte epyri poſtea dictū leu-
cas. Itē Cos lapis ad acuendū cultrū vl̓ aliud inſtrumētū ferreū. Itez
Dos nō ſolū ea q̄ marito ab vxoꝛe dat̄ ſed etiā q̇cq̇d alicui datū ē vl̓ a na-
tura vl̓ ab hoībꝰ Vn̄ Dos aī prudentia dr̄ iuſticia foꝛtitudo ceterec̄ʒ vir-
tutes dotes coꝛpis robur pulchritudo incolūitas ⁊ alia huiuſmodi hinc
dotalis vt dotalia bona dotales fundi.i.ad dotē ſpectātes ⁊ in.q̇bꝰ dos a
viro locat̄ hinc dotare vt. Joannes ē virtutibꝰ dotatꝰ ⁊ vicijs. Siliri i-
dotatꝰ. Itē os ē ꝓpriū cōcauū illud in capite inter qđ ē ligua ⁊ dentes
Aliq̄n tn̄ ponit̄ ꝓ facie. Virgiliꝰ Os humeroſq̄ʒ deo ſilis. Etiaʒ dicit̄
De brutis. Itē Ora citatoꝝ dextra detoꝛſit equoꝝ. Itez q̇cquid in aliq̈-
re patet os dici poteſt. Idē Quā ſi q̇s ferro potuit reſcindere ſummuʒ
vlceris os hinc oſculū i.paruū os. Ouidius videt oſcula q̄ non ē vidiſſe
ſatis ponit̄ tn̄ frequēter oſculū ꝓ baſio qm̄ baſiando os coartaꝰ atq̄ʒ mi-
nuimꝰ q̄ſi ex oꝛe oſculū faciamus hinc oſculoꝛ verbū: oſculatoꝛ nomen
oſculatio Tn̄ drunt oſculū ⁊ baſiū qꝛ e longinq̄ redeuntes oſculo ſaluta-
mus. Sed oſculamur baſium pudicoꝝ vt patris in filium q̄ſi ſuauium
voluptatis. Itē a mel dicit̄ melos q̄i dulcis cantꝰ. Perſius Cantare cre-
das ꝑ pegaſeū melos melodia dr̄ melleꝰ cantꝰ. Tn̄ q̇dam dicunt melos
ꝓprie vocari cantū paſtoralē. Itē Chaos veteres īprimiſq̄ʒ heſiodꝰ cō-
fuſam quādā ab inicio vnitatē hiantem patentēq̄ʒ in ꝓfundū ⁊ principi-
um oīm reꝝ. Ouidius An̄ mare ⁊ terras ⁊ qđ tegit oīa celū vnꝰ erat to-
to nature vultus in oꝛbe. Quem dixere chaos rudis indigeſtaq̄ʒ moles
nec q̇cq̄ʒ niſi pondꝰ iners. Sʒ iā capit̄ ꝓ inferno. Baptiſta Et chaos
obſcurū claro ꝑponis olympo. Itē Argos ⁊ Thyrithis duo grecie no-
biliſſima oppida fuerūt. Homerꝰ Qui tenuere argos. Tyrithaq̄ʒ me-
nibꝰ altā. Etiā ē nomē triū vrbiū quaꝝ vna ī attica nō longe ab athēis:
alia in theſſalia tercia in achaia. Et in ſingulari gn̄is neutri: quin ⁊ in
plurali ⁊ maſculini reperit̄. Itez Logos a lego qđ apud grecos ꝑmo ſt
ſermonē ſcđo verbū tercio rationeʒ q̄rto oꝛatiōem apud nos vero aliq̄n
ꝓ dicto ridiculo ac contēnendo accipit̄. Cicero Ego te certe ſcio oēs lo-
gos q̄ ludi dicti ſunt aīaduertiſſe hinc epilogus dicit̄ q̇ a nobis ꝑoratio

Catalog⁹ orō vl' ſermo alicuius ordinem rei cōtinēs. Et logica ſciētia differendi dyalogus qui collocutio vel diſputatio interpretatᷣ ⁊ multa alia q̄ patebunt in quarta pte Alexandri de figuris. Itē Pathmos inſula ē in quā. Sanct⁹ Joannes euāgeliſta miſſus. Itē Bos a greco deducitᷣ qd ē βουσ a βοσκω qd ē paſco hic boariū forū rome dictū q̄ i eo boues vēderentᷣ Bubulc⁹ q̄ vl' bobus arat vel boues fundi oratoricos paſcit a q̄ bubulcitare. Etiā bubulc⁹ ē familia numoꝝ q̄ bobus optime vtebatᷣ hinc boſphorus fretū a bouis meabili trāſitu q̄rum fuerunt duo Alter iuxͣ bizātiū q̄ boſphor⁹ thraci⁹ dr̄ alt' i itroitu meotidos paludis Ouidius Boſphorus ⁊ tanais ſupat ſcythieqꝫ paludes Itē Impos q̄ alicui⁹ rei potꝫ nō ē. Cōpos q̄ vl' hꝫ aliq̄d vl' ſuo ſtudio aſſequut⁹ ē ⁊ capitur in bonā ⁊ malā pte. Cicero oīm deſideriorꝫ ſuorꝫ cōpos fact⁹ Plautus Cedo manū accipe erūnaꝝ ⁊ miſeriaꝝ cōpotē hoc ē qui tecū erūnas ⁊ miſerias habeat. Sic ei cōpotē mētis cōpotē roīs dicimus .i. q̄ mentem ⁊ rationem hꝫ ⁊ impotē q̄ non habet. Itē Cuſtos q̄ aliquam rē curat, ⁊ tuetᷣ vnde cuſtodē hoſtij dicimus qui curat ne q̄s iniuſſus ingrediatur. Cuſtodē horti. Cuſtodem furuꝫ q̄ fures ꝓhibet. Cuſtodē ſacrorum qui ſacra miniſtrat atqꝫ obſeruat Virgili⁹ At domus herculei cuſtos pinaria ſacri hinc cuſtodio verbum cuſtodia obſeruatio quā cuſtodelam veteres dixerunt Cuſtoditio opa ad aliq̄d cuſtodiendū. Incuſtoditus qd ſine cuſtodia eſt. Itē Sacerdos q̄ deo dicatus eſt ad ſacrificia facienda hinc ſacerdotiū munus ſacerdotis vl' officiū vnde veteres gentilicū ſacerdotiū dixerūt qd nūc dr̄ ius patronat⁹. Sacerdotale qd ē ſacerdotis. Et dr̄ a ſacrare qd ē deo dedico ⁊ ſacꝝ facio. Itē Antipodes q̄ terrā nobis oppoſitam hn̄t eo q̄ pedes nr̄is pedib⁹ aduerſos hn̄t αντι enim grecum ſignificat contra ⁊ ποσ pes quaſi contra pedes

Quinta regula de vs

¶ Itē Noia i vs ſunt triplicia Quedā ſunt ſcd̄e decliatiōis q̄dā tercie q̄dā q̄rte decliatiōis q̄re hec regula tria membra habet.

Primū mēbrū de noībus tertie decliaōis

Dant hic in vs facta tibi declinante ſecunda
Hec paradiſus habet nardus domus atqꝫ iacinctus
Et ſynodus coſtus ⁊ carbaſus alnus abiſſus
Aluus criſtallus et humus biſſuſqꝫ papirus
Hecqꝫ ſmaragdus habet vannus colus atqꝫ phaſel⁹
Portic⁹ egyptus diphtongus et hec referantur
Criſtallum tamen hoc dicemus et hic paradiſus
Hoc vulgus pelagus indeclinabile virus
Os grecum ſepe mutabis in vs muliebre.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Primum Membrum nomina in vs ſecunde declinationis ſunt generis maſculini vt animus oculus gladius cibus ventus.

Excipiunt Sextuplicia

Primo hec paradiſus habet ⁊c̄. qui ſunt generis feminini cum his hetroclitis pergamus intybus artubus ⁊c̄ Scd̄o noīa arborum ⁊ herbarum ſunt generis feminini vt pyrus prunus vt patuit. Tercio nomina vrbium ⁊ locorum in vs vt egyptus pontus delus ciprus. Quarto nomina lapiduꝫ in vs generis feminini vt ſaphirus criſtallus preter carbunculus quod eſt generis maſculini q̊ etiam terminātur in vm ⁊ ſunt generis neutri vt hec criſtallus vel hoc criſtallum. Quinto nomina in os mutātia os in vs apud nos ſi ſeruant eandem ſignificationem ſunt gñ̄eris fe͞i: ſi apud grecos gñ̄is fe͞i. fuerit vt diāetrꝰ biblꝰ methodꝰ heremꝰ arctꝰ botrꝰ periodus ⁊ cetera. Sexto tria gñ̄is neu. vt vulgꝰ pelagꝰ virꝰ Et ſm̄ neſtorē bubalꝰ ⁊ camelꝰ ſunt gñ̄is cōis ſimiliter barbitus.

¶ Item Differentiam inter animum ⁊ animā habes in capitulo de heteroclitis. Item Oculus ab occulo quod eſt tego quia oculis ciliorum ſupercilia occulantur hinc oculatus .i. preſens. Plautus quomodo dixit oculata die .i. preſenti die oculiſſimus cariſſimus. Oculitus ſꝫ aliq̇d tam carꝫ eſſe q̄ꝫ oculū. Plautus Qui amant ancillā meā oculitꝰ. Ocellus paruus oculus monoculus vnū hn̄s oculum lanoculus qui lana tegit oculi vitiū. Cocles quaſi ocles qui vnum hꝫ oculum. Monophthalmus monoculus dr̄ qui ophthalmos oculus dr̄ hinc ophthalmia oculorum egritudo. Item Gladius enſis mucro ſpatha eiuſdem ſ̄cationis vt prius. A gladius itaqꝫ dr̄ gladiolus quod paruuꝫ gladiū modo herbam a gladÿ ſimilitudīe ſ̄cat. Itē Gladiator gladio pugnās hinc gladiatorius ludus digladior verbū qd̊ eſt diſſentio quaſi gladÿs dilanior Item ventus eſt aer in vnam partem fluens impetu vl' ventus eſt impetus aeris in vnam partem fluens vel ꝙ terra magnam vim aeris eyciat quia ſecundum. Albertum nihil aliud eſt ventus q̄ꝫ aer motus impetu quare varie ſunt deſcriptiones venti apud Philoſophos Et quattuor ſunt venti principales. Unde Ouidius nam modo purpureo vires caput eurus ob ortu. Nunc zephyrꝰ ſero veſpere miſſus adeſt nunc gelidꝰ. ſicca boreas bacchat ab arcto nūc nothꝰ aduerſa p̄lia frōte gerit Itē Hic padiſus vl' hec padiſus vl' h̄ padiſiū dr̄ hortꝰ ameniſſimus in medio mūdi ī q̄ nati p̄mi parētes adā ⁊ eua vt ī biblia. Et poſuit euꝫ in padiſo voluptatis vt cuſtodiret illud. Itē Etiā ē vrbs in. Syria teſte ptolomeo nardꝰ vl' nardū frutex ē graui atqꝫ craſſa dice ſꝫ breui ⁊ nigra fragiliqꝫ quāuis pingui aſpero ſapore folio paruo denſo. Cacumina

Circa vocabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

in ariſtas ſpargũt hinc nardinũ vnguẽtũ ab eo factum ⁊ foliatum dicit᷑
apud gangẽ dãnatur qđ virus oleat. Jtẽ Uaciniũ flos nigri coloris q̃
grece hiacinthus dicitur qꝛ ẽ ruber flos ex herba eiuſdẽ nois naſcens a
cuius ſimilitudine rubre veſtes hyacinthyne .id eſt hyacintho flori ſi-
miles. Hiacinthus etiã per ſe gemma ẽ amethiſto ſilis. Jtẽ Synodꝰ
interpretat᷑ cõuentus ſiue cõuẽticulum. σὺν qđ ẽ con ⁊ οδος via. Jta
qꝫ a nr̃is capitur pro congregatione ſacerdotũ vel principũ. Jtẽ Coſtꝰ
arbuſcula eſt aromatica ſecundo ẽ ꝓpriũ nomẽ regis ⁊ gñis maſculini
Jtẽ Carbaſus prius expoſitum de heteroclitis. Jtẽ Alnus ẽ arbor teu
enlerlen boem. Sed aluus medio vmbelico annexa oibꝰ ẽ ab alendo di-
cta venter ꝓprie vbi cibi conficiuntur Stomachus inteſtinoꝝ princi-
pium ⁊ etiã ẽ gñis maſ. teſte ꝓſcião libro ſexto cuius dĩm̃ aluulꝰ ſed al-
ueus foſſa ẽ fluminis vel venter rei inaĩate cuius dĩm̃ alueolus. Jtẽ
Abyſſus dicitur aquaꝝ ĩmenſa ꝓfũditas quaſi ſine byſſo .i. fundo. Jtẽ
Cryſtallus lapis ẽ ex ſola aqua vi frigoris in glaciem induratus hinc
cryſtallinus penultima breuis. Juuenalis. Grãdia tolluntur cryſtalli
na maxima rurſus. Jtẽ Humus terra ẽ a q̃ humilis breuis quaſi humi
dedit humilitas breuitas abiectio: humiliter abiecte hinc etiã humeꝰ
terreus humo as are ſepelio qđ ſepulti humo teguntur humatꝰ ſepul
tus. Poſthumus q̃ poſt patris mortẽ natꝰ quaſi poſt humatũ patreꝫ
ortus. Uirgiliꝰ Tua poſthuma ꝓles: hinc etiã humor qꝛ aque terris ĩ
cluſe ſunt hinc etiã humerus qꝛ humeri ſicut humus ferẽdis oneribus
ſunt apti. Jtẽ Biſſus dicitur concha vel calor luteus ⁊ ꝑlucidꝰ ex q̃
fiunt ꝑcioſiſſime veſtes biſſine dicte. Tñ color ſepius biſſinuꝫ dicitur ⁊
fit ſi cocco tinctũ tyro tingatur. Etiã eſt biſſinũ genus lini ꝑcioſum qđ
circa elin in achaia gigni ſolebat. Jtẽ papyrꝰ inuẽta ab. Alexandro ma
gno poſt victoriã in egypto q̃ fiebat ex frutice q̃ naſcitur in paludibus:
egypti aut quieſcentibus nili aq̃s. Silr frutex papyrus vocatur Jtẽ
Ex qua papyro nauigia fiunt lucanꝰ. Conſeritur bibula mẽphis cym-
ba papiro. Prepabãtur tñ ex ea papyro charte diuiſe acu in ptenues ac
latiſſimas philuras q̃ eo meliores q̃ medio papyro ꝓpiq̃ores A papy
ro igitur frutice qđ gñis maſcu. papyrus charta gñis fẽi q̃ iã fit ex lin-
teolis cõtritis q̃ tñ papyri nomẽ obtinuit. Jtẽ Subtilis papyrus di-
citur epiſtolaris ⁊ ãguſta cõis ẽ ſiue ãphitheatrica ſiue fauniana. Sed
groſſior illa atqꝫ inutilis. Emporetica Sed vltima bibula Charta ve
ro ab vrbe tyri cui charta nomẽ fuit Aqua charteꝰ ſiue chartaceus Si-
cut a papyro papyraceus. Jtẽ Smaragdꝰ nomẽ lapidis ꝑcioſi. Jtem
Uannus dicitur cribrũ a volatu qđ inde dũ iactatur leuia volãt teu. cñ
wãne Jn q̃ coloni frugũ ꝓmitias libero ſacrificabãt q̃re dicit Uirgiliꝰ
Et myſtica vannꝰ hyachi hoc ẽ bacchi a q̃ vanno ⁊ cuãno qđ ẽ ventilo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

moueo. Euãnoꝛ paſſiuũ lucanꝰ nũc molere illa vt frumẽtũ euãneꝭ vis
Uarro vt qđ leuiſſimũ in ea atqꝫ appellaꝭ acus ac palea vannaꝭ foras
extra areã. Jtẽ Colus maſ. gñis tormẽti genus ex corio. Sed colus in/
ſtrumentũ q̃ mulieres nent ſiue ornatꝰ muliebris ẽ gñis fei qꝛ dicimus
colus cõpta. Colũ vas ad colandũ aptũ vt patebit ĩ colo. Jtẽ Phaſelꝰ
vl' vm Cãpani velox nauigiũ atqꝫ oblõgũ quale ſtagnãte nilo in egypto
vſurpant. Horatius. Fragilẽqꝫ mecũ ſoluat phaſelũ. Jtẽ Porticꝰ pp/
ter repẽtinos imbres ⁊ vmbraꝝ ⁊ deambulatiõis gr̃a edificanꝭ. Ouidi
us de porticu põpeiana Tu mõ põpeia letus ſpatiare ſub vmbra. Cum
ſol herculei terga leonis adit. Portꝰ locꝰ cõcluſus quo inportãtur mer
ces ⁊ inde exportanꝭ q̃re dicitur a portare ⁊ etiam eſt q̃rte declinationis
Sed porte q̃ fores hñt quibꝰ claudunꝭ apiunꝭqꝫ. Jtẽ Egyptꝰ regio ẽ
pxima aphrice que ab egypto fratre danai nomẽ accepit in q̃ nũqꝫ plue
re viſum ẽ teſte. Platone Sed nili inundatione fecũdaꝭ. Cuiꝰ ſumma
ps cõterminaẽthyopie Thebais appellaꝭ. Canopꝰ oſtiũ nili. Sil'r pe
leuſiũ nili oſtium ẽ. Sil'r oppidũ ibi ſitũ. Jtẽ ab egypto egyptiꝰ ⁊ egyp
tiacꝰ egyptini dicunꝭ ethyopes q̃ egyptijs ſunt finitimi. Jtẽ Diphthõ
gus duaꝝ vocaliũ in vna ſyllaba cõprehenſio vnũ efficiẽs ſonũ vt in ter
cia pte patebit. Jtẽ Pontus id mare diciꝭ qđ a meotide palude vſqꝫ in
teudũ ptendiꝭ ⁊ poſt hellidis caſum Helleſpontꝰ vocaꝭ hic helleſpõti
acus adiectiuũ vbi expandit ppontis diciꝭ: vbi iteꝝ pmit. Tracius bo/
ſphorus diciꝭ. vbi iteꝝ effudit pontꝰ euxinus q̃ paludi ꝯmittiꝭ hic põ/
ticus ⁊ põtinꝰ ⁊ ſic. gñis maſ. Etiã ẽ inſula iux põticũ mare ⁊ ſic gñis
fei abundans herbis hinc reupõticũ hoc ẽ radices herbarum ex ponto.
Jtẽ Diametrus vl' diameꝭ ẽ linea diuidẽs circulũ. Jtẽ Billus ẽ iuncꝰ
marinꝰ. Jtẽ Methadus ẽ via breuis ⁊ recta. Periodꝰ dr̃ via curua vl'
circuitus ab odos qđ ẽ iter vl' via. Jtẽ Heremꝰ ẽ locꝰ diſcertꝰ. Sed de
ſertũ ẽ locꝰ inhabitabilis ⁊ q̃ nõ frequẽtaꝭ hoibꝰ. Jtẽ Botron vl' bortꝰ
vl' botrys more greco ẽ integer vue racemus. Sed racemꝰ ps botrõis
Jtẽ Exodꝰ finis diciꝭ vt habeꝭ in exodo. i. libro de exitu filioꝝ iſrahel de
egypto. Jtẽ Pelagꝰ mare ẽ theſſalicũ hinc huius ppl'i pelagi dicuntur
qui priꝰ theſſali dicti qꝛ. Theſſalia priꝰ dicebaꝭ. Pelaſgia. Jtẽ Uirꝰ
pprie ft aſperitatẽ odoris in hoie iã adulto quippe talis odoꝛ nõ eſt in
puero nec añ coitũ mulieris. Pliniꝰ pdeſt ⁊ ad virꝰ alaꝝ poniꝭ tñ pro
aſperitate ſaporis. Pliniꝰ Aq̃ maria vetuſtate virꝰ deponit hoc ẽ ama
ritudinẽ ⁊ ſalſedinẽ. Etiã poniꝭ p aſpitate coloris. Idem Et ſanguine
purpure. Tñ ſupadditũ decoquiꝭ virꝰ. Aliq̃n p genitura hoc ẽ humo
re q̃ ex genitalibꝰ fuit vt equaꝝ virꝰ a coitu. in lychnis accenſum dẽti/
um dolori pdeſſe exiſtimãt nõnũqꝫ põiꝭ p naturali Pliniꝰ virꝰ ab eo la
pide accipit vltimo p veneno accipiꝭ. Uirgiliꝰ Jlle malũ virꝰ ſerpẽti/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Barbitus

Scđꝫ mem bꝝ deus ter cie declina.

bus addidit atris hinc virulentus plenꝰ veneno. Et viroſus qđ primo mali odoris eſt. Uirgiliꝰ viroſaqꝫ pontus. Caſtoria ſcđo eſt mali ſaporis varro rācidā carnē appoſuit nobis ⁊ viroſaꝫ. Sed viroſa mulier nō a virus ſed a vir deducitꝰ. Itē bubalꝰ fera dicitur. Martialis Illi ceſſit atrox bubalꝰ. Itē Barbitꝰ vł barbitū genꝰ eſt cythare lyrice. Uel ipſa lyra ⁊ ſm ſtrabonē barbarū ē vocabulū horatiꝰ. Age dic latinū barbite carmē Sappho nec facit ad lachrimas barbitos vlla meas.

Hoc terne dabit vs: ſi non tenet v genitiuus
Dat lepus hic tenet intercus genus omne vetuſqꝫ.
Dant hec ſi creſcant genitiuus ⁊ v ſibi ſeruat
Hoc monoſyllaba dant vt thus: ſed dicitur hec grus
Hic dat ⁊ hec tibi ſus epicenum dat genus hic mus
Eſt pecus hec pecudis pecus hoc pecoris ſibi iungit

¶ Secūdū mēbrū Q noīa i vs ſubſtātiua t'cie declinatiōis ſunt gn̄is neutri hn̄tia oris ł eris i gtō vt corpꝰ tēpꝰ decꝰ facinꝰ frigꝰ fenꝰ ſtercꝰ ⁊c. pter lepꝰ gn̄is maſ. venꝰ gn̄is fei. intercꝰ vetꝰ gn̄is oīs qꝛ adiectiua.
¶ Itē Nomina in vs t'cie declinatiōis creſcentiā i gtō hn̄tia p v ſunt gn̄is fei ⁊ ſunt pauca vt virtꝰ ſalꝰ iuuētꝰ ſenectꝰ: ſuitꝰ tellꝰ palꝰ incus

Monoſyllaba { Unū maſclm vt mus vnū feim vt grus qđ tn̄ etiam reperitur in maſ. teſte priſciano vnuꝫ comune vt ſus Quinque neutra vt tus ius rus crus pus.

Circa vocabula

Corpus

¶ Itē Corpꝰ ſt maſſam hāc membroꝝ diuerſitate cōpactā. Seneca. Corpe truncato caput ab eſt ſcđo ſt ſolā carnē. Cicero virgo hic cogito cōmemorari q̄ ad me reficiā nā ⁊ vires ⁊ corpꝰ amiſi hoc ē carnē hic corpulentꝰ dicitꝰ obeſi corpis homo. Itē Tria ſunt corpum gn̄a teſte pōponio vnū qđ vna ſpecie cōtinetꝰ vt homo lignū. Alteꝝ qđ ex pluribus inter ſe coherētibꝰ cōſtat vt edificiū nauis. Tercium qđ ex diſtātibꝰ cōpactū ē vt populꝰ legio grex. Itē a corpe corporeꝰ incorporeꝰ. Corpalis incorpalis q̄ ſic differt qꝛ corpeuꝫ quod ex materia ſubaqꝫ corporea ⁊ ediuerſo incorporeū vt lapis ē res corporea virtꝰ res incorpea. Sed corpale quod ē in materia ſubſtātiaqꝫ corporea vt domus fundꝰ mācipiuꝫ. Incorpale vt legatū hereditas cura qꝛ dicūt q̄litates q̄ inſunt corpibus ⁊ nō ſubſtātie. Corpare verbū ſcat interficere ⁊ corpꝰ ſine aīa relinquere. Incorpare ē res diuerſas in vnū corpꝰ vł maſſaꝫ redigere. Itē

Decus

Dedecus

Tempꝰ patuit in tēpe. Itē Decꝰ ſt illā honorificētiā quā ex bn̄ geſtis rebꝰ aſſeqmur vn̄ decora militie dicuntꝰ honores laudes honeſtamenta militi in bello comparata. Cuius contrariū eſt dedecus quod ignominiam ⁊ veluti infamiam quādā ſcat dedecor pulchritudinē ſcat hic de

corus.i.pulcher. Sed decoꝝ ſubſtãtiuũ ſ̃cat decentiam quamdam re-
bus perſonis t̃pibus locis ſiue in agendo ſiue in loquendo accomodatã
vnde ſi quis inducat ſeruum vel agricolam ea loquentem que ad philo
ſophũ ꝑtinẽt dicim⁹ hũc nõ ſ̃uaſſe decoꝝ. Etiã refert̃ aliqñ ad virtutẽ
ꝓ honeſto. Item decoro media correpta a decus quod ẽ honeſto in ſig-
nio. Sed decoro media producta.i.orno ⁊ deſcẽdit a decore. Itẽ facin⁹
dr̃ a facio qd̓ interdũ factũ ſ̃cat Saluſti⁹ Qui aliquo negotio intẽti p̄
clari facinoris aut bone artis famã querũt Interdũ ẽ ſcel⁹. Idẽ S₃ in
ea cõiuratiõe fuit Q. Curti⁹ flagitijs atq₃ facinorib⁹ coop̃t⁹ hic facino
roſos dicim⁹ ſceleſtos flagitioſos. Itẽ frig⁹ a frigẽ qd̓ p̃rio cõtrariũ eſt
calori ſcd̓o ẽ met⁹ ab eo qd̓ p̄cedit id qd̓ ſeq̃tur. Uirgili⁹ Extẽplo enee
ſoluunt̃ frigore mẽbra. Interdũ ipſam aeris naturã ſ̃cat. Idẽ At ſcele
ratũ exquirẽ frigus ꝓ quo etiã dr̃ frigor macer pellet frigorẽ reuocabit
⁊ ipſa colorẽ. Itẽ fen⁹ ẽ vſura hoc ẽ fenus nihil aliud ẽ q̃₃ fet⁹.i.partus
pecunie quare grece fen⁹ a pariẽdo vocãt vt τοκου.i.fen⁹ τοκιζειν
hoc ẽ fenerare Itẽ a fenore fenuſculũ diminutiuũ Itẽ fenerãte ẽ pecuniã
ſiue aliã rẽ ad fen⁹ mutuare. Martialis hec ſapit hec oĩs fenera vna de
os huius paſſiuũ ẽ feneror vt res fenerata.i.ad fenus tradita hinc fene
rator q̊ latine dr̃ dauiſta feneratitius vt feneratitia pecunia q̃ ex vſuris
ẽ collecta. Itẽ merdo cõpoſitũ ex latino ⁊ greco dicit̃ enĩ a meros qd̓ eſt
pars ⁊ edo comedo q̃ſi excremẽtũ tibi hoc ẽ ps eoꝝ q̃ comedim⁹. Sed
ſtercus dicit̃ ab extergẽdo qd̓ vndiq₃ abſtergi ſoleat hic ſtercorare qd̓ ſ̃t
fimũ agris fecũditatis gr̃a adhibere a q̊ ſtercoror paſſiuum. Stercora
tor ſtercoratrix ſtercoratio. Stercutius quia ita romani vocauerunt.
Saturnũ qd̓ prim⁹ ſtercorandi agricationem inuenerit. Item lepus
dicitur quaſi leuipes a pedum leuitate ⁊ eſt animal notum qui etiã dici-
tur daſypp⁹ eo quod habeat hirſutos pedes Δάσυσ enim hirſutum
ſignificat atq₃ piloſum ποισ pedem licet ſecundum. Plinium videa-
tur aliud animal a lepore. Et duo pulcherrima prouerbia erant apud
grecos de lepore vnũ de his facta difficilia ſunt vt πότερον χελω
νηπα παραδραμειται δασιποδα hoc eſt prius teſtudo cur-
ſu preueniet leporem. Alterum de his que ab alio q̃runt q̃ in ſe habent
vt δασυπουσ κρεου επιθυμει hoc eſt lepus carnem querit qd̓
elegantur int̃pretatus eſt Therẽti⁹ lep⁹ tute es ⁊ pulmẽtũ q̃ris hoc eſt
q̃ris ab alio qd̓ i te habes. Itẽ a lep⁹ lepuſcul⁹.i.pu̾⁹ lep⁹ ⁊ leporin⁹ vt
caro leporia pilũ leporinũ leporariũ lepor a q̊ lepid⁹ lepidior diſſim⁹ le
pide lepiditas Illepid⁹ illepide ⁊c̃. Itẽ iterc⁹ ab ĩt̃ ⁊ cutis q̃ſi aq̃ int̃ car
nẽ ⁊ cutẽ. Etiã morb⁹ ẽ. Itẽ dr̃it vet⁹ ſenex ⁊ ãtiqu⁹: q₂ ſenex q̊ ꝑuenit
ad ſenilem etatẽ vetus qui vixerit etate alterius ſiue peruenerit ad ſeni
lem etatem ſiue non. Antiquus dicit vtrumq₃ tamen magis veterem.

Uirgilius. Antiquaſq3 domos. Et q2 antiqua ſunt meliora: quare ſe-
pius capit̃ ꝑ melius antiqu⁹ vel vetus. Uirgili⁹. Fuſi ꝑherbã implẽ
tur veteris bacchi pinguiſq3 ferine. Etiã antiqu⁹ ꝑ nobili ponit̃. Uir-
gili⁹. Nos troia antiqua hoc ẽ nobilis. Sic ediuerſo vet⁹ capit̃ pene
cũ ꝯtumelia. vt vetus mancipiũ ⁊ antiquã matronã dicim⁹. Itẽ virt⁹
Virtus dr̃ a viro as vel a vir qd̓ eſt firmare fortificare. q2 ꝓprie virt⁹ eſt fortitu
do qd̓ viri maxime ꝓpriũ eſt ꝙ ſit fortis. Horati⁹. Uirtus ẽ viciũ fuge
re ⁊ ſapiẽtia. Etiã eſt affectio animi recta: q2 fortitudo ꝑfert̃ ceteris vir
Salus turib⁹. Itẽ Salus incolumitas dicit̃ q̃ꝫuis interdũ ꝓ remedio ponat̃
Uirgilius. Una ſalus victis nullã ſperare ſalutem. Hinc ſalutifer ſalu
tar3 ſaluber: ſũ qd̓ vſitati⁹ ſalubris qd̓ ꝑbet ſanitatẽ. vt patuit ꝓus Sa
lus etiã eſt dea ſalutis. vñ dicta porta ſalutaris. ab hui⁹ dee ede q̃ ei ꝑri-
Iuuent⁹ ma fuit. Itẽ Iuuent⁹ a iuuenis ſenectus a ſenex dicta. Itẽ Seruit⁹ a
Seruit⁹ ſeruio q̃ ⁊ conſtitutio iuris gentiũ qua q̇s dño alieno cõtra naturã ſubij
cit̃. q2 ſeru⁹ dicit̃ qui dño alieno ꝯtra naturã iuris inſtitutiõe ſubijcit̃.
Et dr̃ a ſeruãdo. q2 in bello ſerui nõ necabant̃ ſed viui ſeruabant̃. Item
Seruitiũ in ſingulari ẽ ſeruit⁹. in pl'i ipi ſerui. Saluſti⁹ Interea ſerui
tia repudiabat quoꝝ in initio magne copie ad eũ ꝯcurrebãt. Seruio. i.
Tellus in ſeruitute ſum. Itẽ Tellus ꝑ diminutionẽ dr̃ a terra. ⁊ ꝓprie ẽt dea3
terre ponit̃ tñ ꝓ ipſa terra. q̃ dicit̃ a terrẽdo hoc ẽ terẽdo ⁊ eſt ꝑmũ ⁊ cõe
elementũ Hinc terre⁹ vel terreſtris qd̓ terra ẽ Terren⁹ q̃d ad terrã ꝑti
net. h̓ eſt q̃d in terra viuit vl' naſcit̃. Terrigena ex terra nat⁹. Terricola
Palus udis colẽs terrã. Itẽ Palus ẽ aqua in altitudinẽ ⁊ palã. i. lati⁹ diffuſa. hinc
paluſtre qd̓ ex palude ẽ. Pala inſtrumẽtũ ruſticũ. palla muliebre veſti-
mentũ qd̓ palã ⁊ foris ẽ. Paluſtꝛ ẽ curr⁹ q̃d ex oi ꝑte palã eſt qd̓ in eo
palus i. vehit̃. Itẽ Palus pali maſ. gñis capit̃ ꝓ limite agri ſiue termino. Itẽ
Incus Incus a cudo inſtrumentũ fabri ferrarij ſupra qd̓ ferrũ cudit̃. Itẽ mus
Mus qd̓ grece dicũt μυσ exiguũ aĩal eſt incola dom⁹ nr̃e roſor oĩm rerum.
vnde a ſono quẽ rodendo facit latine dicit̃ ſorex: q̃ꝫuis aliqui murẽ a ſori
ce ita diſtinguãt. vt mus domeſtic⁹. Sorex ꝟo ſilueſtris. ſit. Columella
Si ſerpens aut mus ſorexq3 in muſtum ceciderit. Plini⁹. Et ipos hye
me condi auctor eſt nigidius. ſicut glires. Itẽ a mus dicit̃ mus arane⁹
exiguũ animal atq3 leuiſſimũ quod aranei non tenuiſſimũ filũ ⁊ gladij
aciem cõſcendit. A mure etiam dicit̃ muſtela q̃ſi longior mus. Et mu-
ſculus diminutiuũ quod ꝑmo ẽcat paruum murẽ. Sed̓o articulum ĩ
quo neruoꝝ capita ſunt. Item a mus murinus. vt muria caro muſcer-
da muꝝ ſtercus. Et muſcipula laquei genus ad capiẽdos mures. Mu
ricidus ignau⁹ ſtultus a muribus cedendis. Muſio dicitur recens fel
Glis gliris ſiue catus a muribus perſequendis. Item Glis gliris animal eſt ſimile
Grus ſoracibus. Item Grus auis. nota. Sed nota grues miro ingenio: in ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

tremo agmine em̄ per vices diſpōnunt que acclament ⁊ que gregem vo-
ce contineāt. Excubias hn̄t nocturnis temporibus lapillum pede ſuſti-
nent qui ſomno fatigatis decidens ſono diligentiā coarguat ⁊ que cete-
ras dormire capite ſub alis condito alternis pedibus inſiſtunt dux ere-
cto collo ſolū puidet ⁊ neceſſaria pdicit. Hinc agruere qd̄ propriū ē gru-
um. Ingruere quod eſt ſimul et more gruum inuadere. Uirgilius.
Ingruit Eneas italis ⁊ prelia miſcet. Item Grues a poetis dicun-
tur aues palimedis. Marcialis. Turbabis verſus nec littera tota vo-
labit. Unā pdideris ſi palimedis auem Itē Sus nomē cōmune apro ⁊
porco. vt patuit hinc ſuillus. vt caro ſuilla inhibita iudeis. Itē tus rus
expoſita prius de heteroclitis. Itē Crus dicitur a κρουω hoc ē ferio
quia crura huc illucqꝫ ingrediendo feriūt. Sunt em̄ crura a genib⁹ vſ-
qꝫ ad inferiorē pedem non equali mō ducta. ſed teretib⁹ ſuris clementer
extantib⁹ ſenſimqꝫ tenuatis firmata. Sura certe poſterior ps cruris ē
illa carnoſa. A Crus diminutiuū cruſculū. Itē Pus ſanies eſt. ⁊ q̇cūqꝫ
humor in putredinem verſus. Hinc Purulentū plenū ſanie ⁊ putreo.
Putreſco qd̄ eſt in putrē vertor. Puteo fcātat feteo a q̄ putor. i. fetor pu-
tidū. Putulentum quod eſt mali odoris. Putide aduerbium.

Quarte nomen in us maribus ſociare ſolemus
Hec acus atqꝫ tribus et porticus et manus idus
Hec anus et pinus nurus domus ⁊ ſocrus adde
Hic tenet hec ve ſpecus illi penus aſſociemus
Cum nonen fit in aus hec illi iungitur vt laus

Tercium mēbruꝫ de us q̄rte declinationis

¶ Terciū membꝫ. Nomīa in us q̄rte declinationis ſunt gn̄is maſculī
ni ⁊ deſcendūt a poſteriori ſupīo. vt lect⁹ viſus audit⁹ queſtus ⁊c̄. Sꝫ
que pōnunt in textu ſunt gn̄is fēi. qꝛ non ſunt verbalia. Et ſpec⁹ ⁊ pen⁹
gn̄is dubij. Itē Socrus ⁊ ſi habet maſ. Socer communis eſt generis
Teſtib⁹. Capro. Probo. Priſciano. Acti⁹ in acteo A ſocro poſſidet ſuo
Item duo ſunt nomīa in aus appellatiua ⁊ generis feminini. vt Laus
⁊ fraus. Sed emaus generis neutri
¶ Item Lectus dicitur a licio. quia fatigatos ad quieſcendum allicit.
Uel dicitur a legendo. quia ex ſtramentis ⁊ herbis collectis fiebat. hic
Lecticulus et lectiſternium. quod ſternebatur in templis ad diſcum-
bendum ſiue pernoctandum. Alia verbalia patebunt in capitulo de ver-
bis. Item Anus quarte declinationis dicitur mulier vetus. Sed an⁹
ani culus dicitur. ⁊ ſic generis maſculini. Item Rhomanus populus
primo diuiſus in tres partes. Una Tatienſium a Tatio rege. Alia
Ramnenſium a Romulo. Tercia Lucerum a Lucumone. Sed po-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſtea alie quoqꝫ partes vrbis facte que ſimiliter trib⁹ appellate ſunt. Et
hoc vocabulũ tam ꝑ loco q̃ꝫ ꝑ iure atqꝫ hoĩbus vſurpari ceptũ. hinc tri
Tribus bules dicti q̇ in tribu ſunt. ⁊ cõtribules q̇ ex eadem tribu. ⁊ Tributi ad-
uerbiũ. i. pro tribus ⁊ tribuni erarij quib⁹ tributa ſoluebant. etiã dicti
q̇ magiſtratũ gerebãt. Itẽ a tribu tribunal loc⁹ excelſus ĩ quo q̇ ius tri
manus bub⁹ reddẽt cõſidebat Itẽ man⁹ dr̃ a manãdo qd̓ ex brachijs manat. ẽ
aũt membꝝ corpis decentiſſimũ ex q̇ manãt digiti. Aliqñ ꝑ multitu-
dine accipit̃. Uirgili⁹. Hic man⁹ ob patriã pugnãdo vulnera paſſi: ali
qñ ꝑ ptãte. vt hec res mihi in manu ẽ. Man⁹ herodis occidit infãtes
hinc manumiſſio. i. datio libertatis manumiſſus liberat⁹ a poteſtate.
Itẽ man⁹ etiã eſt inſtrumentũ nauale quo naues harpagonib⁹ rapte
tenent̃. hinc manũ conſerere qd̓ eſt cum manu rem apprehendere. de q̃
agit̃ qd̓ dicitur correptio ⁊ vindicatio. Itẽ ad manus venire eſt p̄lium
ſiue contentionẽ incipere hinc manipulus qd̓ proprie ſignificat manu
alem herbe faſciculũ. ponit̃ tamen ꝑ exigua militũ manu q̃ vnum ſignũ
ſequebat̃. ⁊ ps cẽturie hinc etiã mãubriũ quod capulũ ẽcat. Et manica
pars veſtis que manus tegũt. Manicata veſtis que manicas hꝫ. Mã
tile quod manib⁹ tollit̃. Sunt em̃ mantilia quibus manib⁹ tergunt̃.
Uirgilius. Tonſiſqꝫ ferunt mantillia villis. ⁊ quib⁹ menſe tegunt̃ ma
nubꝫ qd̓ manu capiant̃ ab hoſtib⁹. Eſt em̃ preda ab hoſtibus capta pe-
cuniaꝝ preda corpora ſiue rerum que capta mancus q̃ ſine manu ẽ põ
nit̃ tñ pro debili ⁊ trãſfert̃ ad res inanimatas Miniſter quaſi maniſter
Acus Item acus genus ſtipule ſiue palea gñis neutri ⁊ tercie declinationis.
vt hoc acus aceris. Uarro rerum ruſticarũ acus ſubſternẽdũ gallinis
parturientib⁹ ĩ area excutitur. Sed acus q̃ ſuimus gñis feminini. ⁊ ẽ
grecũ nõ em̃ deſcẽdit ab acuo vt dixit. Catholicon acicula ea acus eſt q̃
capilli diſcriminantur teſte ſeruio que ⁊ acus vocat̃. Sed acus ſcd̓e
declinatiõis gen⁹ ẽ piſcis maſ' tm̃ gñis. Iuuenalis Et ſati⁹ tẽues duce
re credis acus ⁊ q̃rte declinatiõis. Et dicit̃ ab acumĩe. Tñ etiã repitur
in maſculĩo Iuuenalis Ille ſuperciliũ madida fuligine tinctũ obliquo
ffraus ꝓducet acu hĩc acule⁹. Itẽ fraus dicit̃ a ferendo quia ẽ deceptio que ali
cui infertur Qñqꝫ tamẽ ꝑ piculo capitur ſicut in iure legitur. Fraudi
erit illa res h̃ eſt piculo interdum ꝑ pena. Uirgilius iam noſces vento
ſa ferat cui gloria fraudẽ fraus etiam noxa dicitur quaſi pene quedam
preparatio hinc fraudulentus. i. fraudis plenus fraudulenter aduerbi
Laus um. Et fraudare verbum. fraudor paſſiuum veteres frauſum frauda-
tum dixerunt. i. quo ad fraudis fructum perueniſſet. Itẽ Laus q̇cq̇d
De nõibus alteri in honorem dicitur vel fit vt laudem dicimus domino.
ꝯſonãtẽ añ S vult hec iungi ſi conſona preſidet illi
s habẽtib⁹ ¶ Nomina ſubſtantiua conſonantem ante s habentia ſunt gñis fẽi,

Ut { De bs vrbs trabs plebs ſcobs
De ls puls
De ms hyems
De ns glans gens
De ps monoſyllaba ſunt gñis fei po
lijſyllaba maſ. vt daps ſtips ſeps ſtirps p̄ter ſeps maſ.
De rs pars ars ſors fors mors }

Mons pons fons hic dant mars ſeps ſtirps;
Densquoqꝫ quadrans
Et partes aſſis torrēs ſociabitur iſtis
Atqꝫ calybs calybis quod gens eſt ſiue metallum

Excipiunt̃ triplicia primo hec

Itē his addunt̃ hec oriēs occidēs cliēs bidēs tridēs rudēs mauors ſerpēs ſeps frōs frōtis qꝺ tm̄ tā maſ. qꝫ fei ē gn̄is teſtib⁹ ꝓbo capro feſto pꝰſciano: q̇n ꝛ teſte gelio maſ. recti⁹ q̄ꝫ fei ꝓfert̃ libro. xv. Sed frōs frōdis fei tm̄ gn̄is eſt. Et habet etiam in ntō frondis.

Dant hic ps iuncta polyſyllaba ſed variantur
Hic aut hec forceps ꝛ adeps: ſed dicitur hic ceps
Pluraqꝫ dant hic ꝛ hec celebs infanqꝫ parenſqꝫ
Et princeps exfrons illis coniunge bifrontem
Adiectiua notes quibus omne genus dare debes

Scd̄o excipiũtur hec

Secūdo Excipiunt̃ i ps polyſyllaba. i. hn̄tia plures ſyllabas q̄ ſunt generis maſ. vt cerops merops canops ſorops pelops. Sed forceps ꝛ adeps gn̄is dubij. Itē adiectiua cōueniētia vtriqꝫ ſexui ſunt gn̄is cōis vt ſunt intextu poſita. Sed comparabilia ſunt generis omnis vt cetera adiectiua vt amās legens iners anceps. ꝛc̄. Itē Participia i ans vl' ens ſubſtātiua ſunt gn̄is neutri vt ancedēs cōſequēs cōtingēs pſens cōijciēs p̄ter oriēs occidēs ꝓfluēs cōfluēs ꝓ flumib⁹ q̄ ſunt gn̄is maſ. Et p̄ter cōtinēs ꝓ terra cōſonās ꝓ lr̄a pregnās animās q̄ ſunt gn̄is fei

Tercia exceptio

Circa vocabula

Itē Urbs expoſitū in ciuitas Trabs dicit̃ a traho eo ꝙ in altū trahat̃ Trabes ei vocam⁹ duo tigna edificij gr̄a ſil' cōpacta nā cū ſimplicia ſunt nō trabes ſed tigna vocant̃. Or tigni appellatiōe materia oīs que edificio neceſſaria ē cōtineat̃. Itē q̄ vineis adhibet̃ vt ptice ꝛ pedamēta. A trabe trabica nauis dicta q̄ ex trabib⁹ cōfixa q̄les ſunt q̇b⁹ i rheno ac danubio vtunt̃. Pacuui⁹ labit̃ trabica in alneos. Itēꝫ differt plebs a populo. Quia in ppl'o oīs ps ciuitatis ꝛ oēs ordies cōtinent̃ In plebe aūt neqꝫ eq̇tes ſunt neqꝫ patricij ſꝫ vilior ps ppl'i hic plebei vt plebei ediles dicti q̇ deſcēdēte plebe a p̄ribus. fuerūt creati ꝛ plebei mores, vi-

Trabs

plebs

lioꝛes. Itē repitur plebs plebis. vel plebes plebei quinte declinationis
Plinius manceps ꝓxime ſutrine coꝛiū exaiauit tāta plebei cōſternati-
one hinc plebiſcitū quā plebs ñ ppl's accipit qꝛ plebs id qḋ rogabaꝛ ſcie
Scobs bat quaſi plebis decretū vñ ſcita ꝓ decretis ponunt. Itē Scobs pro q̄
potius dicitur ſcobes a ſcobina q̄ eſt inſtrumentū quoſdā denticulos ha
bens q̇b⁹ erodit maioꝛ ipſa lima inſtrumēto q̄ terra limaꝛ. Eſt eñ ſco-
bes puluiſculus q̇ fit ex lignis aut alia huiuſmodi materia Tñ capitur
ꝓ quacūqꝫ īmundicia. Sed Scoba vel ſcopa inſtrumentū q̄ domum
verrimus. i. q̄ ſcobem educimus Martialis In precio ſcopas teſtatur
palma fuiſſe hic ſcopa regio dicit palme ſil'is. Scopa amerina ſil'is ge-
niſte niſi qꝛ folia minutioꝛa hꝫ ꝛ virgas lētioꝛes. Scopas etiā dicim⁹
vergas ſeu putamina inutilia cuiuſcūqꝫ herbe vel fruticis folijs. ſ. flori-
buſqꝫ ꝛ fructib⁹ detractis qḋ his ad verrēdum vtamur. Itē Puls cib⁹
puls eſt ex farina ꝛ aqua coct⁹ quo longo tp̄e vſi veteres ꝓ pane vñ pulmen
tum q̄cquid ad modū pultis ſumit. Pulmētariū qḋ int' cibos ſumitur
hyems ad ſil'itudinē pultis factū h̄ ē qḋ pulmēti vicē implet Itē Hyems autē
αποτουυω qḋ eſt pluo deriuaꝛ quia id tempoꝛis anni pluuioſum ē
Et ſignificat primo quamdam anni partem que eſt inter autūnum. ꝛ
ver. Virgilius Atqꝫ hyemes optare ſerenas. Agricole ſcd'o ſignificat
vim venti. Idem Et qua vectus abas ꝛ qua grādes aletes vicit hyems
hinc hyemalis. i. hybernus ꝛ hyemare quod eſt ſtationem hyeme facere
quod etiam hybernare dicitur. vnde hyberna plurali numero dicimus
locum in quo milites hyeme ſtationem faciunt hybernacula loca ad hy
bernandum parata. Item Hybernum non dicitur ab imbre ſed ab hye
Gens me deducitur vt indicat aſpiratio. Itē Gens primo ſignificat nationē
Virgilius gens inimica mihi tirrhenum nauigat equoꝛ ſcd'o familiā
vnde gentiles dicuntur qui ex eadem familia ſunt. Et gentiliciū ſacer
dotium quod ad ius familie pertinet, ꝛ nunc vulgo iuſpaternat⁹ appel-
latur. Gentilis qui eiuſdem nominis eſt quaſi nomen familie habeat.
Curt.us gentiles mihi ſunt qui meo nomine appellantur hinc gentili-
tas que ꝓprie eſt multitudo ipſa vel familie vel nationis alicuius ꝛ ipſi
gentiles. Tñ ſcriptoꝛes rerum ſacrarum gentiles ſiue gentilitatem vo
cant idoloꝛum cultoꝛes hoc eſt quicumqꝫ deoꝛum multitudinem poſu
erunt. Item Genſelia qui ex multis famulis conficitur egēs cui deſunt
neceſſaria ad viuendum hinc egeo verbum hinc egenus pauper. Item
Glans Gēs dr̄ a gen⁹ ꝛ gen⁹ a greco qḋ ē γενος. Itē glās fruct⁹ ē q̄rc⁹, ꝛ ali
aꝝ arboꝝ glādiferaꝝ glās caduca q̄ ex arboꝛe cecidit hic glās plūbū eſt in
moduꝫ glādis formatū. Virgili⁹ ꝑs maxima glandes liuentis ſpargit
plumbi etiaꝫ ſummi pars colli eſt que preputio tegitur. i. pelle. Itē glā
Stips diū multa ſunt gn̄a, alia fagea alia q̄rna alia iligna. Itē Stips merces

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

que ſti patori b⁹ militib⁹ dabat a ſtipare auguſt⁹ putat te ſtipē elephā
to dare. Sed ſtipes fuſtis terre defixus vt patuit hic ſtirps ſm aliquos
Stirps eñ feio gñe originē ſt. Virgili⁹ heu ſtirpē inuiſaʒ maſ. arborē
Idē Sed ſtirpē teucri nullo diſcrimine factū ꝑ q̄ tñ etiā repitur i feio
Horati⁹. Stirpeſqʒ raptas ⁊ pec⁹ ⁊ domus hinc extirpare .i. radicit⁹
euellere. Itē Seps ſerpens ē cui⁹ ⁊ leui ictu tota caro putreſcit Luca
nus oſſaqʒ diſſoluēs cū corpe tabific⁹ ſeps ⁊ ſic ē gñis maſ. licet ſerpēs
ſit fei. Idē Parua mō ſerpēs ſed q̄ nonnulla cruente Tm̄ mortis habʒ
Sed ſepes a ſepio q̄ obiecta introitum ꝓhibet q̄ etiā dicit ſeps feio gñe.
Itē Seps ꝓ ſerpente aliq̄ falſe ſcribūt ꝑ c his verſib⁹ Seps ābit agrū
cū ꝑ s ſit tibi ſcriptū. Sed ꝑ c ſcriptū ſerpētē dicim⁹ eſſe. Itē Partes
dicim⁹ in quas diuidim⁹ totū hinc aliq̄ ꝑtē dictā putant a pari q2 ꝑtes
ſil' iūcte pares hoc ē eq̄les ſunt toti. Alij a pario q2 ꝑs a toto ꝑta. Alij a
paꝝ eo q ꝑs paꝝ ſit hinc ꝑticula diminutiuū. Particlarʒ q̄ ad ꝑtē ſpectat
Particularit ꝑticulatim aduerbia ⁊ ꝑtim ſilr aduerbiū A ꝑte expers
q̄ſi ſine ꝑte vt expꝰ laboꝝ qui nullā laboꝝ ꝑtē tulit. Aliqñ ꝓ ignaro po-
nitur. Itē Ars dicit ab arcere q2 ꝑ eam opa int ſe apta. Eſt eñ ars fa-
cultas q̄ pceptis quibuſdā ac regulis cōtinetur. Et ſunt trifarie quedā
in inſpectione .i. cognitione ⁊ eſtimatiōe reꝝ poſite ſunt qualis eſt aſtro
logia nullū exigens actū ſed intellectu cōtēta. Alie in agendo quaꝝ hic
finis ē ⁊ ipſo actu ꝑficitur q̄ practice .i. actiue dicuntur q̄lis ē ſaltatio.
Alie in effectu q̄ opis qd oculis ſubijcit conſumatiōeʒ nō finē accipiūt
hanc poeticem hoc ē factiuā appellam⁹ q̄lis ē pictura hinc iners q̄ſi ſi-
ne arte qñqʒ capit ꝓ ocioſus. Virgili⁹ Seu dabit iners ſeu ꝑfluet hu
mor tcio capit ꝓ ignau⁹. Idē Spumātēqʒ dari pecori int inertia vo-
tis optat apruʒ hinc inertia que ignorantia artis dicitur ſcdo capit ꝓ
ocio tercio ꝓ ignauia vſurpat. Itē Solers q̄ſi totus ex arte hinc ſoler-
tia qd capit ꝓ cacumine ſcdo pro artificio tercio ꝓ diligētia. Itē ab ar-
te dicitur artificialis qui artes ſuas ꝑ act⁹ exercet hinc artificiū ⁊ arti-
ficioſum arte factū artificioſe aduerbiū. Itē Sors dicit euentus alicu
ius rei ſcdo capit pro fatali neceſſitate. Virgili⁹ hic exitus illū ſorte tu
lit. Aliqñ ꝓ iudicio. Idē nec vero he ſine ſorte date ſine iudice ſedes q2
rome non audiebant cauſe niſi ꝑ ſortē date Sors etiā capit pro patri-
monyo. Sors etiā ipſa ſumma ē cui extrinſecus acquirit fen⁹. Sors
etiā dr metropolis hoc ē ciuitas capitalis. Sors etiā dr reſpōſum vt.
Virgili⁹ dixit licias ſortes hoc ē reſpōſa ſex mēſib⁹ data ab appolline in
licia poſtea vero dabātur in delō ¶ Itē mōs dr terraꝝ tumor altiſſim⁹ — Circa voca
hic mōticul⁹ ꝑu⁹ mōs ſicut collicul⁹ ꝑu⁹ collis diuiditur mōs in radi — bula maſ-
ces latera iugū verticē ꝓ q̄litate locoꝝ. Itē mōs capitur ꝓ ſaxo. Virgi — culina
lius ꝑſentēqʒ vncis marib⁹ capta aſpera mōtis hic mōtan⁹ mōtuoſus

vt montuoſa regio montani imbres montiuagus qui per montes vaga
tur. Montigena qui in montibus genitus. Promontorium quaſi pre
ffons eminens mons dictum: ſignificat enim montem in mari preeminentē
Item fons a fundendo dictus vnde e terra funditur aqua viua a quo fi
ſtula dicta eſt per quā fuſa aqua deducitur. Sicut Tubi ſiue tubuli di
minutiuum a tumore ꝛ cānales a canna qđ ad caruꝫ ſimilitudinē facti
Itē a fonte dicitur aqua fontana que ex fonte ē. Fontanalia fontiū ſa
cra. Fontinalis porta rome ob ſcaturientiū fontiū ꝓpinq̇tatē q̄ ꝛ capēa
Pons dr̄. Itē Pons dr̄ a pendo hinc pōticulus puꝰ pons. Pontones naues
q̇bꝰ in traijciendis āniꝰ loco pontiū vtunt̄. Pōtifex magiſtratꝰ qđ in
ſtaurādoꝝ pōtiū curā haberet de q̄ ſup̄. Jus pōtificiū dr̄ ius pōtificum.
Pōtificabiles libri in q̇bꝰ ſacre cerimonie ꝯtinent̄. Itē dens dr̄ ab edē
Dens do q̇ edēs q̄ꝝ tria ſūt gn̄a vt ſerrati aut cōtinui aut exerti. Serrati a ſer
re ſilitudīe dicti q̇ pectinati coeūt ne eꝯrio occurſu atterant̄ vt ſerpēti
bus piſcibꝰ canibꝰ Cōtinui vt hoī eq̄ Exerti.i. extra os ꝓducti vt apro
elephāto. Cōtinuoꝝ q̇ digerūt cibū lati ꝛ acuti ſunt q̇ cōficiūt duplices
q̇ diſcrimināt eos. Canini hi appellāt̄ ſerratꝫ lōgiſſimi q̇ amiſſi caſu ali
q̄ nūq̄ꝫ renaſcunt̄ morales vł maxillares q̇ ꝯficiūt cibū colūellares duo
q̇ canino ꝓximi. Itē a dētiū ſilitudīe qđ teneri pt̄ dēs dr̄ hic falcē dētē
dicimꝰ. Silr̄ anchoras dētes dicimꝰ. Virgiliꝰ Tū dēte tenaci ancho
ra fundabat naues. Bidēs inſtrumētū ruſticū qđ duos dētes hꝫ: bidē
tes. Etiā dicūt̄ hoſtie duoꝝ ānoꝝ he em̄ ſacrificijs apte hēbant̄. Bidē
tal tēplū in q̄ bidētibꝰ hoſtijs ſacrificabat̄. Tridēs fuſcina neptuni q̄
tres habeat dētes A dēte dr̄ dētoſus dētatꝰ q̇ magnos hꝫ dētes dēta
le lignū cui q̄ vomer inducit̄, dēticulꝰ puꝰ dēs dēticlatū ad dētiū ſilitu
dinē factū vt ſerra dētati dēticlati aduerbia dētifriciū medicamētū q̄
dētes fricant̄ dētio verbū qđ ē dētes emitto hinc dētiētes pueri cū pri
Torrens mū dētes erūpere incipiūt. Edētulꝰ q̇ ſine dētibꝰ Itē Torrēs a torrere
q̄ fluuiꝰ q̇ eſtate torret̄ vt i torris patuit. Calibes ppl̄i finitimi fluuij
Calibs bibilis in q̄ celtiberi arma obdura obtēperāt q̄re ferro ceteris preſtare di
cunt̄. Sunt ꝛ alij in pōto calibes. Calibs ē etiā ferrū ita tēꝑatū. Item
merobs capit̄ ꝓ ope huiuſmodi. Virgiliꝰ vulnificuſq̄ꝫ chalibs. Item merobs
auis apiaſtra qui genitores ſuos recōditos paſcēs pallido intus colore
pēnaꝝ ſupno cyaneo priori ſubrutilo nidificat inſpecu ſex pedū de foſſa
Canobs altitudine. Virgiliꝰ meropes alieq̄ꝫ volucres. Itē Canops puler eſt ꝓ
ducēs o in gtō. Sed Canobꝰ fuit gubernator nauis menelai ꝓficiſcē
tis ad egyptū ꝛ inſula in qua. Canobꝰ ſepultꝰ Canopꝰ nili inſula ꝛ ciui
tas in eadem inſula. Virgilius nam qua pellei gens fortunata canopi
Sorops accolit effuſo ſtagnantem flumine nili. Item Sorops ceſpes dicitur.
Pelops Item Pelops Tantali regis phrigum filius cuius pater dum deoruꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

diuinitatē tentare vellet ceſum filium comedendū dijs ꝓpoſuit a cuius
eſu cum ceteri abſtinuiſſent ſola Ceres guſtauit ⁊ illi⁹ humerum come
dit. Sed conuenienti pena patri. Tātalo iniuncta A Joue pelops re⸗
uocatus ad vitam ⁊ eburneum humerum reſumpſit. Uirgilius hume
roqꝫ pelops inſignis eburno Jtem Forceps inſtrumentum fabrile qua
ſi forna .i. calida tenes quo calidum ferrum tenetur. Forfex quo incidi⸗
tur filum forpex quo pilus inciditur. Jtez Adeps eſt pinguedo anima
lium non habentium cornua hoc eſt biſulcorum hoc eſt habentium pe⸗
des ſciſſos in digitos: qui adeps concretus ⁊ cum refrixit facile frangi⸗
tur ſemperqꝫ eſt in fine carnis ſine ſenſu quia nec arterias habet nec ve
nas. Senum vero ſine diphthongo pinguedo eſt cornigerorum dum⸗
taxat que ī vna parte dentate ſunt ⁊ que in pedibus talos habent. Pi⸗
gue quod inter carnem ⁊ cutem eſt ſucco liquidum laridum pingue eſt
in ſuibus. Jtem ab adipe adipatum quod addito pingui factum eſt ſuc
coſum ⁊ pingue vnde adipate dapes dicuntur. Jtem Celebs dicitur tā
qui caruit ſemper vxore qꝫ qui nunc caret. Baptiſta. Mantuan⁹ Heu
quot ſingultus heu quot ſuſpiria matres. Jn vidius laribus ducūt ⁊ ce
libe tecto. ꝑ eodem etiam dicitur celebus hinc celibatus ſtatus virgina
lis. Jtez infans ſm varronē qui primus ſignificabilem vocez ore emit
tit nullo verborum ordine vnde pueri anteqꝫ id faciunt infantes dicun
tur. Jtem Parens dicitur ⁊ pater ⁊ mater a parere. Jtē Princeps di⸗
citur quaſi primum caput a ꝙ principium ⁊ principale qꝺ primum at⸗
qꝫ precipuum eſt principor .i. inchoo auſpicor ⁊ dominor principatus
imperium. Jtē frontem non modo aīalium: ſed etiam in animatarum
rerum anteriorē ꝑtem dicimus Sicut tergum poſteriorē. Sed meta
phorice frons fcat rudē adhuc atqꝫ inperfectum librum Eſt em̄ frons
frontis a ferendo dicta fcans indicia aīe hoc eſt hilaritatē clementiam
ſeueritatem hinc bifrons qꝺ geminam frontem habet. Effrons quaſi
efferēs frontem hoc ē inuerecund⁹ hinc frontoſus qui impudicus eſt.
Frons dis etiā a ferēdeo dicitur quia arborum frondes huc atqꝫ illuc
a vento feruntur ⁊ proprie ſunt arborum. Folia vero arborum herbarū
florumqꝫ. Frondarium quod ad frondes ꝑtinet. Jtem Participia ſuo
ordine patebunt.

De terminatis in x

Hec x preponas: ſed plurima demere debes
Jn triplici genere decet adiectiua notare
Hic dant grex ⁊ rex fornix calixqꝫ cilixqꝫ
Et phenix maſtix hic calx pedis hec latamorum

Noīa ī x ſbtiua ſūt gn̄is fe̅i q̄cūqꝫ vocali l' ꝯſonāte p̄cedēte vt pax fax fex
lex pix nix nox vox lux crux arx merx lāx ſꝫ radix gn̄is coīs teſte donato

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Excipiuntur triplia

Primo xe cipiuntur hec maſ.

Antrax	philax	allux	
Abax	atrax	ꝓdux	maſtix
Arpax	aiax	grex	ornix
Bazophilax	eſox	rex	

¶ Itē Noīa in ix ꝓducentia icis ſunt gn̄is feī vt coturnix lodix preter ſandix ſpadix. Ceyx maſ. Sed corripiētia ſunt gn̄is maſ. vt fornix calix pret̄ hiſtrix natrix larix coxendix onyx ſardonyx q̄ ſunt feīa

Secūda ex ceptio.

Xe ſi prefit maribus polyſyllaba iungis
Eſt tamen hec pellex vibex obexq3 ſupellex
Forſex et forpex hic aut hec dat tibi cortex
Atq3 ſilex
Fecibus hec terre dabit hic frutex retinebit

Sc̄do excipiūt̄ a regl'a noīa polyſyllaba h̄ ē noīa h̄ntia duas tres aut q̄ttuor ſyllabas ſubſtātiua q̄ ſunt gn̄is maſ. vt pollex codex latex vertex pumex cinifex ſorex p̄ter hec feīa pellex vibex ſuppellex obex cimex ilex larex fulex lēdex forſex forpex. Et quattuor dubia cortex ſilex ramex carex quod tamen magis generis feminini. Itē ſenex teſte priſciano eſt generis communis ſimiliter ſenior.

De adiectiuis in x.

Et dux et coniunx cōmune notentur et exlex
In triplici genere decet adiectiua notare
Trix tenet hec tamen obliquis neutrum ſuperaddes
Victrices turbe victricia tela tulere

¶ Itē Noīa in x cōuenietia vtriq3 ſexui ſunt gn̄is coīs vt dux cōiunx exlex remex redux cōplex ſegrex. auſpex ⁊c̄. Itez Adiectiua cōperabilia gn̄is oīs vt cetera adiectiua vt audax loquax ſupplex complex ſimplex duplex felix ꝑnix velox atrox p̄cox Trux. Itē Noīa verbalia in trix capiuntur dupl'r vno mō ſubſtātiue ⁊ ſic ſunt gn̄is feī Alio mō capiūtur adiectiue ⁊ ſic ſunt gn̄is oīs vt victrix triūphatrix. Frācīſc⁹ petrarcha huc ego paſtores memi victricia ſert3 Tpa ⁊ arboreis ſpoliȷ̄ſ ornata referre.

Circa vocabula

¶ Itē Pax dr̄ a pactiōe q: pactio ſm̄ Ulpianū duoꝝ pl'iū ve placitum ⁊ conſenſus dr̄. Eſt em̄ pax trāq̄lla libertas. Uirgili⁹ Pars mihi pacis erit dextrā tetigiſſe tyrāni capitur int̄dū pro venia. Idē Sed votis p̄cibuſq3 iubēt expoſcere pacē īterdū pro piatione. Idē Exorat pacē diuū hinc pacificus q̄ pacē fecit pacat⁹ ſum in pace ſum. Placat⁹ ſum ab indignatiōe aī ad leuitatē tediȷ̄ Pacifer. i. ferēs pacē Pacate aduerbiū. i. trāquille. Itē Prius dicebatur faces ī ntō iā fax a facio quaſi a lumine faciēdo vl' q̄d facile ignē faciat hui⁹ diminutiuū facula inciſus fu

Pax

ffax

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſtis:dicitur aũt fax aut facula ad lumẽ faciendũ ⁊ fit precipue ex harũ-
dinibus aridis ⁊ piceis arborib⁹ ⁊ teda hoc eſt arbuſcula ex laricũ gñe ⁊
q̃ſi laricis morb⁹. Jtẽ facẽ in nuptijs ferre ſolebãt ſiue ad obſeruãdã an
tiquã conſuetudinẽ qꝛ ante nõ niſi noctu duci nouas nuptias a ſponſis
mos erat. Siue in honorẽ Cereris q̃ facem in q̃rẽda. Proſerpinã ge-
ſtauerat. Quare ꝓmã facẽ noctis principiũ vocitabãt qꝛ tũc ꝓmũ vti fa
ce incipiũt. Jtẽ fex extremũ qđ vnaqueqꝫ res facit hic feculẽt⁹ fecis ple ffex
nus. Fecatũ vinũ qđ e fecib⁹ expreſſum ẽ. Jtẽ Lex dicit a legẽdo quaſi lex
publice legat vt vniuerſi eã audiãt ⁊ obſeruẽt legitimũ qꝛ ẜm legẽ ẽ iu-
ſtum equũ ⁊ conueniẽs legitime aduerbiũ. Legiſlator vł legifer q̇ legẽ
tulit leguleius q̇ legũ ſtudia ſectat ſeu in legib⁹ verſat q̃re dicit barbare
legiſta iuriſta ⁊c̃. Hec barbara ⁊ gethica vocabula. Cicero ita tibi iuri-
ſconſul ipſe ꝑ ſe nihil niſi leguleius q̇dã caut⁹ ⁊ acut⁹ p̃co actionũ cau-
to formulaꝝ anceps ſyllabaꝝ. Illex q̇ ſine lege ſicut exlex legirupa q̇ le-
gem frãgit. Jtẽ Pix ẽ q̇dã cõbuſte reſine cõfluxus ⁊ coquit adnauiũ ⁊ pix
multos alios vſus. Sed Raſina ẽ liquor craſſus ex arborib⁹ fluens ⁊ Raſina
ſepe ſua ſponte ſiccat⁹ ad ſolẽ en hacrs. Jtẽ a pice piceus ⁊ dicit pix a gre
co nã greci dicũt piſſa aq̃ piſſeleon oleũ qđ ex pice fit. Jtẽ differunt grã nix
do nix ⁊ pruina. qꝛ grãdo cõgelato firmi⁹ imbre gignitur. Nix humo-
re molli⁹ coacto. Pruina aũt ex rore gelido: ꝑ hyemes niues cadũt grã
dines alijs tꝑib⁹ ⁊ interdũ magis die q̃ꝫ noctu Jtẽ a niue dicit niueus
.i. cãdid⁹ ⁊ niualis vt niuał aq̃ Niuoſus .i. q̇ ſũt frigẽtes niues ⁊ ningo
ꝓbuꝫ ſicut pluo ⁊ grãdino qđ nõ deſcendit a niue ſed a neugue qđ vete-
res ꝑ niue vſurparũt. Jtẽ Ninẽ quaſi nonẽ aliq̇ dictã putãt. Greci em̃ Nox
υεον nonũ dicũt. Jtẽ nox a nocco dicitur q̃ ẽ vmbra terre q̃ nocet ocu
lis vel grece νυξ hinc bacchus dicit noctyleus qꝛ eius ſacra noctu cele
brabant. Nyctime puella in noctuã cõuerſa lucẽ odit noctu tñ volitãs
nycticorax illa auis noctu ſil'r volãs que nocturn⁹ coruus interp̃tatur
A nocte itẽ dicit nocturn⁹ noctiuag⁹ q̇ nocte vagat ꝑnox q̇ tota nocte
aliq̇d agẽdo ꝑſeuerat vt luna ꝑnox erat .i. tota nocte lucens. Noctili-
ca dicit luna que etiã nitedula dicitur noctipuga obſcena que venerem
ſuſcitãt. Jtẽ Nux oĩs fruct⁹ hñs durius coriũ vt ſunt caſtanee amyg- Nux
dale auellane. Virgili⁹. Caſtaneeqꝫ nuces ⁊ preſſi copia lactis. Sꝫ po
mum ẜcat omnẽ fructũ q̇ ex arborib⁹ eſui apti ꝑueniũt ſiue molliũ ſiue
duroꝝ. Jtẽ a nuce nucleus qđ tenetꝛ in nuce includit. Enucleo qđ pro
prie apperio ⁊ nucleũ extraho ſed capit ꝑ declarare ⁊ explanare. enucle-
ate aduerbiũ .i. apte ⁊ manifeſte Enucleatio declaratio Jtẽ Vox ꝓprie Vox
dicit quicq̇d ſonat. Virgili⁹ fractaſqꝫ ad littora voces. Etiã ꝑ ſermo-
ne capitur hinc vocabula diminutiua voco verbũ cuius frequentatiuũ
vocito ⁊ ẜcat clamo inuito appello vocatores q̇b⁹ negotiũ inuitandi da-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

tum ſiue q̄ per ſe vocāt ad cenā vociferare ē cū dolore ſiue indignatione
maiorē vocē emittere. Interdū tn̄ ſine affectu ƀcat vehementer clam a-
re. Vocalis ſonorus dicitur vocatiuus caſus per quem vocam⁹ voca
bulū quo res ſingule nominant̄ vocalitas cōſonantia. Itē Lux ꝓprie
lux
claritatem ſiue ſplendorem ƀt. Sed ponit̄ ꝓ die qꝛ dies clara hinc lu-
cius ꝓ nomie eius qꝛ oriēte luce natus ⁊ lucillius ⁊ lucullus ſilr̄ Luci
na q̄ ꝑtui p̄eſt quod in lucē ferat lucan⁹ ad lucē ſpectās luculētus luce
plen⁹ luculētia ſplēdor lucifuga q̄ lucē fugit. Lucigēa lucegēit⁹. Itez
linx
Lynx rex ſcythie q̄ miſſum a cerere. Triptolemū vt hoib⁹ frumēta mō
ſtraret ſuſceptū hoſpitio occidere cogitauit ob qđ irata. Ceres eū in lyn
cem conuertit feram varij coloris Virgilius maculoſe tegmine lyncis
Lynx
Item Crux patibulum inquo figuntur damnati dictum a greco κρου
ειν hoc eſt ferire pulſare hanc veteres gabalum vocarunt. Varro nos
barbari qꝰ in nocentes in gabalum ſuffigimus hic crucio. i. torqueo af
figo. Crucium vinum inſuaue quod bibendo cruciet: crucifigo crucige
arx
rulus. Item Arces dicuntur ab hoſtibus arcendis vel qđ aſpectu tor-
merx
ue ſint. i. terribiles., Item merx ⁊ mercatura differūt. Merx eſt ſpecies
ipſa que emitur vendituruе hinc mercimonium ⁊ cōmertium quaſi cō-
tractio quedam mercium. Mercatura vero actus ipſe emendi ac ven-
dendi merces. Mercatus loc⁹ in quo agitur mercatura. Et dicit̄ merx
a merendo ere hic mercurius mercis deus de quo multa preclara apud
Circa p̄mā exceptõz vocabula
hiſtoricos ſcribuntur. Item lanx lancis idem qꝰ ſcutella. Baptiſta Et
iuſta libra deus omnia lance. ¶ Itē Antrax vel anthracites lapis car
chedonius carbonibus ſimilis. Item Abax vel ſepius abicus eſt apud
Abax
aliquos menſa ſupra qua comedimus vel qua potoria vaſa locant̄. Iu-
uenalis Lectus erat codro pocula minor vrceoli ſex ornamentum aba
ci. Etiam dicuntur quadre in quibus conciſe carnes diſponuntur teſte
Plinio Etiam lapis in viridarijs vel ſub columnis rotundus. Item
Atrax
Atrax fluuius eſt vrbis macedonie. Statius Athracia rubet arte la-
Arpax
bor. Item Arpax vncus ferreus quo res extrahit̄ puteo. Itez Gaza vo
cabulum perſicum apud nos opes indicat hic gazophilax vel gazophi
lacium compoſitum ex perſica ⁊ greca dictione ⁊ ƀcat cuſtodiam opum
vel diuitiarum a verbo φυλαττω quod eſt cuſtodio quaſi locus in q̄
opes reconduntur. Item Pharnax philax Syphax aiax propria viro
fformix
rum atax atrax propria fluuiorum. Item Fornix ꝓprie arcū ſignificat
⁊ quodcunqꝫ opus cōcameratuꝫ a furno hoc eſt obſcuro quia huiuſmo
di opera obſcura ſunt. Virgili⁹ Cyclopū obducta caminis menia aſpi-
cio atqꝫ aduerſo fornice portas. Quoniam meretrices ſub fornicibus
habitare conſueuerunt fornicarie dicuntur. Et fornicari quod eſt cum
meretricibus coire quod ⁊ meretricari dicitur fornicator fornicatio ip

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſa congreſſio. Item Calix genꝰ poculi quod celicronium dicitur. Et qꝫ
hercules nauigio per maria tranſuectus cui. Scipho nomen fuit a cu
ius poſtea ſimilitudine. Sciphus vocitatur. Uirgiliꝰ Et ſacer imple
uit dextram ſciphus. Sic enī ſciphus herculi tribuitur vt cantharus
libero patri qui ⁊ tempore a naui nomē ſumpſit. Uirgilius Et grauis
attrita pendebat cantharus anſa. Item Cartheſium poculi genus. Io-
ui tributum quando cum alcinena concubuit precium ei concubitꝰ car
theſium aureum. Uirgilius hic duo rite mero libans cartheſia baccho
Et patera planum vas eſt ⁊ patens. Item Sandix teſte. Priſciāo ge-
neris maſ. licet vgutio ponat ī feminino ⁊ eſt herba breui caule ⁊ ī alijs
feniculo ſimilis que a grecis ponitur inter holera ſilueſtria teſte. Priſci
ano Propertius. Illacꝫ phebeio vel ſit ſandicis amictu. Item Spa
dix genus ē coloris quem feniciatum vocant greci palmitem .i. termi-
tem palma auulſum. Uirgilius Luxuriatqꝫ thoris animoſum pectus
honeſti. Spadices glauciqꝫ. Item hyſtrix animalis eſt hericio ſimile
condens ſe in terra in hyeme Calphurnius venit ⁊ hirſuta ſpinoſior hy
ſtrice barba. Item natrix generis maſculini teſte phoco. Sed generis
feminini vt dicit. Priſcianus ⁊ eſt genus ſerpentis lucillius. Si nari-
bus natricem impreſſit craſſam ⁊ capitatam. Item larix ⁊ non larex ar
bor eſt lucanus. Et larices fumoqꝫ grauem ſerpentibus vrunt. Item
Cox vel coxa ſignificat coxarum vertebrum quaſi ibi femur cum ſupe-
riori parte cōiugatur a verbo cogo quia femur ſub coxa eſt ad genua vſ-
qꝫ deductum Marcellus Blaſa acies inter gemīe coxendicis vmbras
Item Onyx generis lapis eſt generis maſculini. Martialis Calcatuſ
qꝫ tuo ſub pede lucet. Onyx Sed ocron dicit eſſe metallum gemme ſi-
mile ex quo ad vnguenta odorata parua vaſa fiebant que dicuntur am-
pulle marmorie ⁊ ſic generis feminini. Martialis Unguentum fue-
rat quod onyx modo parua gerebat pro quo tamen ſignificato etiam re
peritur in maſculīo genere. Propertius Syrio munere plenus onyx.
Itē Sardonyx compoſitum ab onyx generis maſculini vel feminini
vt onyx gemma dicitur candorem habens in ſarda gemma quaſi vni-
gue hominis carnibus īpoſito ⁊ in vtroqꝫ trāſlucido. Perſius Et na-
talicia tandem cum ſordonice albus hinc ſardonicatus ſicut ab annulo
annulatus. Martialis Ruffe vides illum ſubſellia prima tenentem.
Cuius ⁊ hic lucet ſardonicata manus. Item Eſox piſcis ſalomoni ſimi
lis. Celox eſt genus vaſis. Item Allux dicitur maior pedica. Itē Brex
ſine appoſito de pecoribus minutis intelligitur cū appoſito poteſt eti
am ad maiora transferri. Cicero fudit apothecas cecidit greges armen
torum. Armenta maiorum animalium congregationes dicuntur vt
puta camelorum equorum boum aſinorum. Sicut greges mi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

noꝝ vt ouiũ porcoꝝ capraꝝ. Ouidiꝰ Mille greges illi totidẽq; armẽ
ta ꝑ herbas paſcebãt ⁊ dicunť ab armis q̃ſi apta armis. Aliȷ̃ dicũt non
ab armis ſed ab arãdo dicta q̃ſi aramẽta ⁊ de bobus tm̃ dici ꝓprie volũt
Tñ Uirgiliꝰ etiã de ceruis dicit vt hos tota armẽta ſequunť. Itẽ a gre
ge diciť gregatim qđ ſignificat ꝑ diuerſos greges ⁊ gregarius ex grege
vulgaris vñ gregariꝰ miles diciť nõ electꝰ ſed tumultuarie vnũq̃q; col/
lectꝰ teu. eñ garde. Egregiũ excellẽs q̃ſi ex tota grege collectũ. Egregie
excellenť. Aggrego q̃ſi ad gregẽ duco vt aggrego te in nr̃m ordinẽ. Itẽ
Calx diciť pes imus ⁊ diuidiť in cõuexũ q̇ ſuꝑior ꝑs ẽ ⁊ in calcaneũ q̃ ẽ
ꝑs poſterior. Itẽ maſtix flagellũ ẽ a μαστιγω flagello verbero hic ma
ſtigina verberonẽ vocãt homero maſtix dictꝰ zoilꝰ eſt q̇ ſcripta ſua cõ/
tra illiadẽ ⁊ odyſſeã homeri cõparata in Alexandriã veniens. Ptolo/
meo regi obtulit. Ptolomeꝰ vero cũ aĩaduertiſſet poetã optimuz maxi
mum abſentẽ vexari nullũ ei reſpõſum dedit. Zoilꝰ aũt cũ diutiꝰ in reg
no fuiſſet in opia p̃ſſus petiȷ̃t a rege vt ſibi aliq̇d tribuereť hic vero reſpõ
diſſe rex diciť homeꝝ q̇ ante ãnos mille deceſſit euo ꝑpetuo multa hoim
millia paſcere. Itidẽ debere eũ q̇ meliore ingenio ſe ꝓfitereť nõ mõ vnũ
ſed etiã plures alios paſcere poſſe hec etiã ꝓſequiť Baptiſta mãtuanus
pulchre de inuidia. Itẽ Lodix fẽi gñis ẽ ⁊ cũ i i ſecũda ſyllaba ſcribiť te
ſte priſcião. At vo Iſidorꝰ ꝑ e lodex ſcribit maſculiq;(vt ait) ẽ gñis. Et

Circa ſcđe exceptiõis vocabula

ẽ genꝰ lectiſternȷ̃. Et format lodicula diminutiuũ. ¶ Itẽ Pollex dr̃
primus digitꝰ qđ ceteris potẽtior ſit pollere em̃ poſſe vñ pollẽtia .i. põ
tentia alio noĩe diciť halus. Uerpꝰ a verto mediꝰ digitꝰ diciť a vertẽ/
do podice. Iudei em̃ q̇ patiũť hemorroidas .i. ſanguinis fluxũ hoc ẽ di
gito vertendo vtunť podice quare. Iudei dicunť verpi. Idẽ digitꝰ ipu
dicus ob eandẽ cauſam diciť in famis ⁊ qñ porrigebať ſignũ deriſionis
erat. Martialis Oſtẽdit digitũ ſ; ĩpudicũ aleõti daſioq; ſymmacho/
q;. Itẽ Index digitꝰ diciť ſiue ſalutuariꝰ q̇ res quas voluĩꝰ oſtendimꝰ
Qui aũt inť minimũ ⁊ mediũ medicinalis ſiue a geſtione anuli ãnula/
ris. Poſtremꝰ digitꝰ diciť minimꝰ vł auricularis q; eo ad mundãdas
aures vti ſolemꝰ. Itẽ Codex ſiue caudex ꝓprie prima arboris ꝑs eſt cui
radices adherent. Iuuenalis ꝓ ſede meretricia poſuit q̇ fere ex trũcis fi/
eri ſolet horrida quale facit reſidẽs in codice pellex: ſed capiť ꝓ libello .i.
ꝑuo libro hic codicillꝰ qđ ꝓprie epiſtolã ſignificat. Itẽ de latice dictuz
de heteroclitis. Itẽ vertex ſiue vortex cõtorta in ſe aqua diciť ⁊ q̇cq̇d ſi/
miliť vertiť vñ ꝑs ſumma capitis ꝓpť flexũ capilloꝝ diciť vertex hinc
ꝓuerbiũ a vertice ad calcẽ hoc eſt a pricipio ad finẽ hinc etiaz quicquid
eminẽtiſſimũ in mõtibꝰ vertex appellať. Itez altiſſime celi partes poli
dicti vertices dicunť q; circa illos mũdus vertitur. Itẽ Ueruex ab in
uerſis teſticulis mas diciť inť oues cui inuerſi ſiue adepti ſunt teſticuli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

vt patuit in aries. Itē Pumices nō dicunt oēs lapides eroſi; ſed hi ꝓ
prie qui in vſu ſunt corpoꝝ lenigādoꝝ ꝓcipue i eolijs inſulis ⁊ maxime
ſunt ſpōgoſi atq aridi teu.en pemes ſteen. Itē Pulex gignit ex ſordib⁹
aridi ſoli a polluēdo dict⁹ ſaltri ⁊ poſterioꝝ cruꝝ laſciuia iſignis Cimex
vermiculus odore fed⁹ ex ligno naſcens chartiſq ⁊ paleis Culex gigni
tur ex aceſcēte vino quare. Ariſtoteles eos vocat culices vinarios. Eti
am dicunt vermiculi paruialati. Itē Cinifex vermis qui naſcitur in ci
nerib⁹ quaſi faciens cineres .i. puluerē. Itē Sorex mus ſilueſtris vt pa
tuit in mure. Pellex dicit a pellendo quia blandiendo virum ab vxore
ſeducit. Eſt em pellex que cum eo corpus miſcet qui habet vxorem ſicut
concubina que cum celibe viro ſiue nuptijs locum tenet vxoris quā gre
ci dicunt pallacem. A pellex pellicatus ſicut a concubina concubinat⁹
Item. vibex ſignu; manens verberibus paractis quaſi vi fiat. Itē obex
proprie ſignificat obiectum ſiue obiectionem cuiuſcunq rei. Virgili⁹
Intra ſe vaſti protheus tegit obijce ſaxi qua propter peſſulum ſeramq
hoſtiorum obijces dicimus ⁊ ab obijcere dicitur. Item Cortex dicitur a
tegendo quaſi corium tegens Eſt em̄ cortex veluti corium cuiuſcūq rei
vt in arboribus liber ⁊ in ceteris rebus veluti cruſta quedam ad tegen
dum data. Item Silex a ſilere qđ ſilenter ignem in ſe habeat ⁊ ē ſaxi ge
nus qui ignis attritu excitet. Quem lapidem in manu iuraturi per. Io
uem tenebant dicentes hec verba. Si ſciens fallo qui me deſpicit ſalua
vrbe arceq is me eijciat. Item a ſilice ſiliciu; quicquid ex ſilice eſt. Vir
gilius Spe; gregis in ſilice in nuda connixa reliquit. Item Ilex ſpeci
es quercus. Item carex herba eſt acuta ⁊ duriſſima ſparto ſimilis. Vir
gilius Et canice paſtus acuta hinc carectum locus carice plenus. Ite;
Tu poſt carecta latebas. Item Remiges qui remes agunt. Item con
iunx a coniungere marit⁹ ⁊ marita dicitur. Item vitex ſalicis genus ex
quo vaſa viminea fiunt odore preſtans. Ite; Auſpex ab antiquis is di
cebatur qui nunc paranymphus vocatur ⁊ pronubus regū pmo. Item
apex ꝓprie teſte. Seruio dicit in ſummo flamīs pileo ꝟga in cui⁹ extre
mitate modica lana eſt. Et interi⁹ ſummitas pilei intelligit hinc dimi
nutiuum apiculum ⁊ eſt filum quo flamines velatum apicem gerunt.

Sequit tractat⁹ ſcđs de ꝟbis

¶ Tractatus Secūdus trium accidentium verbi cōpendium conclu
dens. Tria hinc capitula carpit primum preteritoru; ⁊ ſupinorū regu
larem formationem. Secundum defectiuorum ⁊ anomalorum coniu
gationem. Tertium quattuor formarum verborum formationem.

Itē capitulum pmū quattuor ſortitur partes

¶ Quattuor enim forme ſunt coniugandorum verborum
Formatio ꝑteritoꝝ ad duo val; — Pmo ad ꝯiugādū ꝟba actiā ⁊ neutralia i ꝑteritis ꝑfectis ⁊ tpib⁹ iñ formatis. Scđo ad exꝓmēdū mētis cōceptū ꝑꝑtita ꝑfecta ⁊ tpa iñ formata ꝟboꝝ actiuoꝝ ⁊ neutraliū

Formatio ſupinorum valet ad tria

Prio ad cōiugādū v̄ba in or vt paſſiua cōia ⁊ deponētalia in preteris ⁊ tpibus inde formatis nam carēt ꝓpriis preteritis. hinc accomodant preterita a participio preteriti tp̄is. qđ formatur a ſupino ⁊ verbo ſubſtantiuo ſum vt amor amatus ſum vel fui.
Scđo ad formādū ꝑticipia p̄teriti tp̄is ⁊ futuri in rus. Et noīa v̄balia i tor trix us io q̄ plurimū nr̄as exornant orōes. Tercio ad exp̄mēdū mētis cōceptū p p̄terita ꝑfecta ⁊ tpa iñ forāta v̄boꝝ paſſiuoꝝ deponētaliū ⁊ cōmuniū

Itē duo ſunt tpa a q̄bus alia formant᷑: vt pn̄s ⁊ p̄teritū ꝑfectū. Tēpa formata a pn̄ti ſunt nouē in ſpeciali. vt bam bo vl᷑ am at vel ⁊ to rem am vel em re. Sed quinq̨ a p̄terito. vt ram ſem rim ro ſe que coniungātur vt preteritum vt patet in figuris ſequentibus.

Verba p̄me i tpib⁹ ſumptis a pn̄ti hn̄t,

a	Ante bam in p̄terito iꝑfecto	Indicatiui
a	Ante bo in futuro	
a	Vt ama ⁊ mutat᷑ i e vt amet	Impatiui
a	Ante to in futuro	
a	Ante rem in preſenti	Optatiui
a	Mutatur in e in futuro	
a	Mutatur in e in preſenti	Cōiunctiui
a	Ante rē in p̄terito iꝑfecto	
a	Ante re in preſenti	Infinitiui

V̄ba ſcđe i tpib⁹ a pn̄tie ꝓductā hn̄t

E	Ante bam	V̄ba t᷑cie ꝯiugati.	E ante bam	Pret᷑ i io ⁊ vo q hn̄t loco cōſonātū i. vel v
e	Ante bo		Cōſo. an̄ am ea	
e	Ante at		Cōſo. an̄ at	
e	Ante to		Cōſo. an̄ to	
e	Ante rem		e an̄ rē	
e	Ante am		Cōſo. ante am	
e	Ante am		Cōſo. ante am	
e	Ante re		e correptam ante re	

Verba q̄rte i ꝓductā habent

I	Ante bam
i	An̄ am es et
i	Iat
i	Ante to
i	Ante rem
i	Ante am
i	Ante am
i	Ante re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Verba i o habẽt i i pterito:

I mutatᷣ in e addendo rã in preterito plusq̃ꝑfecto
i adde ſ ⁊ ſem in preterito pluſquamꝑfecto optaui
i mutatur in e addendo rim in preterito perfecto
i addendo ſ ⁊ ſem in preterito pluſq̃ꝑfecto cõiũcti
i mutatur in e addendo ro in futuro.
i Addendo s ⁊ ſe in preterito pluſq̃ꝑfecto ĩfiniti.

¶ Item a quolibet verbo habente ſupinum actiuo formantur q̈ttuor participia vt ns vs rus dus. Si neutrale duo vt ans vel rus. Et octo noĩa verbalia vt or trix vs io bilis tinus men ⁊ mẽtũ. Si caret ſupio facit vnũ ꝑticipium ⁊ q̈ttuor verbalia vt bilis tiuus:menmentum

De ẽ verbũ vel eſt:

Actiuum vel tranſitiuum qꝺ ſᷓt actũ tranſeuntẽ in alterum vt lego. ⁊ regit accuſatiuum tanq̃ caſum propriũ. Sed dtm̃ accm̃ vel ablatm̃ tp̃is. vel ſine prepoſitione tanq̃ caſus communes.

Abſolutum ſiue neutrale quod ſignificat actum ꝑmanentem in ſubſtantia vt curro. Et dicitur abſolutum quia ſine aliquo perfectum ſenſum generat ideo nullum obliquum ex ſua natura regit. tamen bene datiuum accuſatiuum vel ablatiuum communes. i. gratia alterius

Paſſiuum quod ſignificat paſſionem extrinſecus aduenientem. vt verberor amor dicitur extrinſecus propter verba ſignificantia paſſionem innatã vt audire videre ſentire ⁊c̃. ⁊ regit ablatiuum mediante prepõne a vel ab tanquam caſum propriũ. ⁊ dtm̃ accm̃ vel ablm̃ ſine ꝓpõne tãq̃ caſus coẽs.

¶ Itẽ ſupra modũ expediẽs eſt ſcire q̄ pacto verba ſimplicia cõponantur cũ ꝑpõib⁹ aut aliĳs dictionib⁹. qr cõpoſita habent in p̄teritis ⁊ ſupinis ſicut ſimplicia exceptis geminãtib⁹ p̄teritoꝝ principia.

Prepoſitiões cũ q̊b⁹ verba cõponunt	Am	ãputes	ob	occurro
	Ad	accurro	per	percurro
	Añ	antecurro	pre	precurro
	Ab	abſoluo	pro	pcurro
	Con	concurro	re	recurro
	Circũ	circũcurro	ſub	ſuccurro
	De	decurro	trans	trãſcurro
	Dis	diſcurro	ex	excurro
	Extra	exeo	in	incurro
	Inter	intercurro		

De p̄tãtib⁹ ꝑpõnum q̄ aut augẽt vl' mutãt vl' minuũt ſ̄catũ verboꝝ cũ q̊bus componuntur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Itē a abˀ ⁊ abs in ſcatiōe q̄dem eandē vim habent ⁊ id ſcāt qđ apud
grecos απο interdū tñ accipiūtur ꝓ poſt Pliniꝰ. Et virus eq̄ a coitu
ſtatim collectū.i.ſtatiꝫ poſt coitū collectū. In cōpoſitiōe aūt aliqñ ſcāt
priuationē vt amens q̄ſi ſine mēte. abſimilis.i.diſſimilis abſtemiꝰ ſine
temete ab re hoc ē pretˀ rem p̄terpoſitū ſine cauſa: liuiꝰ hec ſi oīs diuini
humaniq; iuris memoria aboleuit noua peregrinaq; oīa priſcis ac pa-
triȷs preferēdo haud ab re duxi verbis q̄ꝫ ipſis ſcđo ablationem ſigni-
ficāt vt aufero abduco auerto. Interdū ſimplicem ſignificatiōeꝫ nō mu-
tant vt in abduco. Et ſic differunt intˀ ſe qꝛ nunq̄. A iungitˀ dictiōibꝰ
a vocali īcipientibꝰ ab vero cū oībꝰ cōiungitˀ ⁊ frequentiſſime duabꝰ li-
q̄dis vt r ⁊ l cōſonante vt ablege abrege ab re ab. Ioue Abs cū t vt abſte
Interdū cū q: Therentius Abſquiuis hoīe beneficiū accipere gaudeas
Item Ad ꝓprie ꝓpe ſignificat vt admoueo.i. aliq̄d ꝓpriꝰ facio ab ve-
ro lōge. Vñ amouere aliq̄d lōgiꝰ facere ſcđo ad tā in cōpoſitiōe q̄ꝫ extra
cōpoſitiōeꝫ aliqñ ſignificat vſq; vt ad mōtem. eū cōmitatꝰ ſum hocˀ eſt
vſq; ad mōteꝫ ꝓ q̄ etiā aduſq; aliqñ repitˀ. Apuleius. Iā aduſq; āneꝫ ꝑ-
ueniamꝰ hic q̄ad ꝓq̄uſq; dicimꝰ ⁊ q̄aduſq; adeo ꝓ in tm̄ accipitˀ ⁊ idem
ſignificat vſq; adeo ⁊ vſq; eo hoc eſt adeo in tm̄. Interdū tñ adeo ꝓ valde
accipitˀ. Therentiꝰ adoleſcenteꝫ adeo nobileꝫ. Item Ad aliqñ etiā pro
iuxta capitˀ Curtius Erat ad ripā flumis igens arbor h̄ eſt iuxta flumis
ripā aſſideo hoc eſt iuxta ſedeo. Item accipitˀ pro eo qđ greci dicunt επι
Virgiliꝰ Atq; iteꝝ ad troiā magnus mittetˀ Achilles. Iteꝫ Signi-
ficat etiā ⁊ ꝑſonā ⁊ locū ⁊ tempꝰ ⁊ pro circitˀ vt ad tria millia hoc eſt cir-
citˀ tria milia. Qñq; etiā cauſaꝫ ſignificat vt ad q̄d veniſti h̄ eſt qua cau-
ſa veniſti. Qñq; ſilitudinem. Therētiꝰ Sed nihil ad noſtrā hāc. Et
ad vnguē qđ ſcat ꝑfecte: nōnunq̄ intentatiua ꝑticula ē vt adeo.i.in tā-
tum edo cōſumo. Virgiliꝰ nā ſepe fauos ignotꝰ adedit. Interdū ſigni-
ficat ꝓprie. Idē Ad quātū Iuno ſupplex his vocibꝰ vſa eſt. Interduꝫ
aduerſatiua eſt. Pomponiꝰ ad hoſtē furibūdus ꝓdit. Aliqñ ſignificat
poſt vt ad hec hoc ē poſt hec. Itē ad tēpus duobꝰ modis ſumitˀ vno mō
cū ſignificat ad cōditionē vel neceſſitatē ſiue opportunitatē tp̄is. Qui-
tilianꝰ fingere nimirū ad tempꝰ videbor. Altero mō cū ſignificat ad ſpa-
ciū tp̄is varro. Qui cū ad tempꝰ latitaſſet. ¶ Itē An interrogādi ad-
uerbiū eſt. Cicero An romulꝰ ille aut paſtores aut cōuenas cōgregaſſe
⁊c̄. Sed aliqñ trāſfertˀ in vim cōiūctiōis cū ſermo dubitatiuꝰ ē ⁊ tunc
fere cōiunctiuo iungitˀ vt neſcio an viuat patˀ Nā qñ ſermo opinionis
aut ſciētie ē ꝑ indicatiuū potiꝰ loquimur nō cum an ſed cū qđ ⁊ aut vt
opinor qđ pr̄ aut mortuꝰ ē aut grauitˀ egrotat vlˀ ꝑ dictū hoc ē infiniti-
uum vt opinor patrē aūt mortuū eē aut grauitˀ egrotare. Itē qđ de an-
id de ne q̄ꝫ p̄cipitˀ q̄ plerūq; vna ſolaq;. ē ⁊ ſꝑ in p̄ma ꝑte locatˀ vt bonus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ne an malꝰ. Aliqñ alterā hꝫ ſed id ſepiꝰ apud poetas. Uirgiliꝰ. Qui te
nerat hoies ne fere ne q̄rere inſtituit. Eodē mō ponit̄ necne ꝑ iterroga
tionē. Cicero verū vultis ꝑ̄toꝛi flacco necne hoc ē an nō. Quidā ſuꝑua
cue addunt alteꝝ an hoc mō. Neſcio an bñ faciam necne. Itē am qñqꝫ
ꝑ̄poſitio ⁊ ſ̄cat circū vt ambuſtus i. circū vſtus ante terminū hoc ē cir-
cum terminū. Itē Ante aliqñ ꝑ̄poſitio q̄ ⁊ cōpoſita ⁊ ſeꝑata inuenit̄ ⁊
ſ̄cat πρὸ grecā localē vel t̄palē vt antecedo ante annū Inuenit̄ ⁊ ſine ⁊
tunc aduerbialit̄ accipit̄ ⁊ ſ̄cat antea qđ apud grecos προτερον dr̄
Uirgilius ante ꝑerratis amboꝝ finibꝰ exul ab hoc fit antea eiuſdē ſ̄ca-
tionis ante hac qđ ſ̄cat non mō ante hoc ſed etiā ante illud tēpus ſicut
poſthac non tm̄ poſt hoc ſed etiam poſt illud tēpus. Saluſtius Sed
ea ſpem ante hac fidē ꝑdiderat. Et dicit̄ ante a greco αυτων qđ ſ̄cat
cōtrariū qꝛ q̄ ante nos ſunt veluti contraria nobis eſſe videntur.

¶ Itē circiter ꝓ iuxta accipit̄ ⁊ ſm. Priſcianū ad tēpus ſolū ꝑtinet vt
circit̄ kalendas Januarias tamē longe frequentiꝰ ad virum ꝑtinere in
uenitur. Curtius multi eo t̄pe capti circit̄ duo millia deſiderati. In qua
ſ̄catione ⁊ circa a circit̄ deducta accipit̄ vt circa foꝝ circa templū circa
viginti annos hinc fit cōiunctio q̄ circa ꝓ q̄re q̄ ꝓpt̄. Uirgiliꝰ Quo
circa capere ante dolis ⁊ cingere flamma. Reginā meditoꝛ. Et ꝓ eodeꝫ
etiā dicimꝰ circūcirca. Itē circit̄ refert̄ etiā ad locū vt circit̄ i media arce

¶ Itē Cis ꝓpꝛie ſ̄t citra hoc ē ab hac ꝑte ſignificat etiā vltra. Salu-
ſtius Cis rhenū atqꝫ int̄ mare noſtrū hinc citimus. i. extremꝰ. Itē Ci-
tra ſignificat cis ſiue ab hac ꝑte. Etiā capitur ꝓ ſine vt cū dicimꝰ plus
vſus ſiue doctrina q̄ꝫ citra vſum doctrina valet. Tñ Cis ſepius cū noi-
bus ꝓpꝛijs Citra cū appellatiuis. Itē clā aduerbiū ſignificat occulte
a q̄ clanculū diminutiuū ⁊ ꝑclam. i. valde occulte. Clādeſtinus occultꝰ
Sed veteres dixerūt Callim pro clam. Sed clam prepoſitio pulchre
cū ablatiuo ponitur apud rhetores vt clam me profectus ē. Et dicit̄ a
clauibus quia his que celare volumus claudimus.

¶ Itē Aduerſus vel aduerſum qñqꝫ capitur in bonam parteꝫ ꝓ erga
Therentiꝰ Gaudeo ſi quid tibi feci qđ placet o ſymon ⁊ id aduerſus te
fuiſſe gratū habeo gratiā. Qñqꝫ in malā ꝑtē ⁊ hoc ſepiꝰ ꝓ contra vt ad
uerſus hoſtē. ¶ Itē Cōtra ꝑ̄poſitio ſeꝑat̄ ⁊ cōponit̄ ⁊ ſic capit̄ in malā
ꝑtē vt cōtra hoſtes ⁊ ſignificat greca τατα vel αυτι vt cōtra adulte-
riū dico Sꝫ erga capit̄ in bonā ꝑtē vt erga amicos. Qñ vero ſine caſu
ponit̄ aduerbiū ē ⁊ ſignificat ediuerſo. Iuuenalis Stat contra ſtariqꝫ
iubet q̄re male dicimꝰ ecōtra ſtat hic cōtrariꝰ. i. oppoſitus. cōtrario qđ
ſignificat ediuerſo. Itē Corā licet ꝑ̄poſitio ſit aduerbialit̄ tñ ſepiꝰ vſur
pat̄ vt cupio tecū corā iocari ⁊ corā tecū loq̄r. i. p̄ñtialit̄. Sꝫ Con ſp cō
ponit̄ ⁊ ſignificat ſil̄ vt cōgaudeo. i. ſil̄ gaudeo. Itē qđ veteres quū ſcri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

bebãt ẽ aliq̃n adũerbiũ tꝑis ⁊ fit q̃n. Uirgiliꝰ Quũ faciã vitulã ꝓ fru-
gibꝰ tꝑe venito. Aliq̃n ponit̃ ꝓ dũ. Cicero quũ me ĩ aphricã cõtuliſſez
nõnũq̃ꝫ pro quãuis. Idẽ Quũ in oĩbꝰ cauſis grauioribꝰ. Interdũ iun
git̃ qum cũ tũ ⁊ indicatiuũ ſepe poſtulãt. Eſt ei in qum quidã minꝰ in
Tũ quidẽ maius ⁊ hoc duobꝰ mõis. Ut aut gñale p̃cedat ſequat̃ ſpeci
ale Aut ambo ſunt ſpecialia ꝑmo mõ ſic Quintilianꝰ Quod qum om
nibꝰ cõtentũ ẽ tũ nobis p̃cipue qui rationẽ dicẽdi a bono viro nõ ſepa-
mus hoc ẽ oĩbꝰ multũ mihi aũt maxie. Altero mõ. Idẽ Q.ð opꝰ mar-
celle victori tibi dicauimus quẽ qum amiciſſimũ nobis: tũ eximio lr̃a-
rũ amore flagrãtẽ h̃ ẽ multũ ꝓpter amorẽ tuũ in nos plus tñ ꝓpt̃ amo
rẽ lr̃az. Itẽ quũ aliq̃n cõiũctiuo iũgit̃. Cicero graui teſte ꝓuatꝰ ſũ amo-
ris erga te mei pr̃e. tuo clariſſimo viro q̃ cuz ſuis ꝟtutibꝰ tũ vero te filio
ſuꝑaſſet oĩm fortunas ſi te añ vidiſſet q̃ꝫ vita decederet: Itẽ Tũ ſepenu
mero ponit̃ geminatũ triplicatũ ⁊ multiplicatũ ſꝫ fere in rebus paribꝰ
Quintilianꝰ nec indignet̃ herodotꝰ equari ſibi, T. liuiũ tũ in narrãdo
mire iucũditatis clariſſimiq̃ꝫ cãdoris tũ in cõcionibꝰ ſupra q̃ꝫ enarrari
poteſt eloquẽtẽ. Itẽ Tũ ꝓ tũc accipit̃. Uirgiliꝰ Tũ ꝑmũ noſtri. Cacũ
videre timẽtẽ. Interdũ pro deinde Idẽ Eneas nr̃i Eumenidũ ⁊c̃. Tũ
ſtygio regi nocturnas inchoat aras. nõnũq̃ꝫ pro aliq̃n. Cicero Tũ hoc
tũ illud arguere hoc eſt modo hoc mõ illud. Sed cũ ꝓpoſitio ſcribitur
ꝑ c ⁊ nõ ꝑ q q̃ꝛ a nullo deriuat̃ ⁊ nõ iungit̃ rei notãti iſtrumẽtũ ſed comi
tẽ q̃re male dicit̃ ꝑcuſſi te cũ gladio ſed ꝑcuſſi te gladio q̃ꝛ nõ vtor abla
tiui natura. Sed ſi dicimꝰ acceptꝰ ſum cũ honore ſcripſit cũ beniuolen
tia allocutꝰ ſum cum affabilitate aſpexit cum truculenta hi ablatiui nõ
inſtrumentũ ſ̃cant ſed cõiunctionẽ hoc eſt honore comite beniuolentia
vl̃ affabilitate Quare meliꝰ dr̃ cũ venia tua cũ pace tua q̃ꝫ cũ licẽtia tua
teſte laurẽtio. ¶ Itẽ De aliq̃n ſ̃cat περι vt dicimꝰ de ꝑtibꝰ orationis
Aliq̃n απο hoc ẽ ab ex vt de vulnere: i. ex vulnere nõnũq̃ꝫ deorſuz ſicut
ſus ſurſuz vnde veteres ꝓ cõtento dicere ſolebãt. Suſq̃ꝫ deq̃ꝫ fero hoc ẽ
ſurſum an deorſuz res ferat̃ per vi facio. In cõpoſitionẽ vero de aliq̃n ſ̃t
κατα localẽ vt deduco detraho derideo interdũ ẽ intẽtiua vt deꝑhẽdo
deamo deꝑmo dedo nõnũq̃ꝫ ꝑuatiua vt deſperatꝰ demẽs deſum. Eiuſdez
ꝟo ſignificationis ſunt. E ⁊ Ex. in appoſitiõe q̃n̄q̃ꝫ de xπω ſignificat
Sꝫ in hoc differũt q̄ E fere vſurpamꝰ q̃n cõſonãs ſeq̃t̃ vt e domo e ru
re. Ex vero q̃n ſequitur vocalis vt ex aquis ex aere qð in compoſitione
etiã accidit vt educo enarro exigo exuro: at de paſſiz põit̃ vt de nob de ill̃
verũ ex ſequẽte etiã cõſonante interdũ poni ſolet ſi vocis aſperitas nõ ꝓ
hibeat. Uirgiliꝰ Ex q̃ me diuũ pr̃ atq̃ꝫ hoĩm rex. Un̄ notãdũ ẽ E tam
in appoſitiõe q̃ꝫ ĩ cõpoſitiõe añ has lr̃as ponit̃ b c g l m n r ⁊ añ v ⁊ i q̃n
ſũt cõſonãtes vt ebullio edo egero elimo emico enerno eruo euebo encyo

Ex vero ante reliq̄s vt excudo effero in q̄ ⁊ ſilib⁹ x in f cōmutať eupho
nie gratia exhorreo. xepello exequor exquiro extendo exaro exigo. exone
ro exuro Itē E p̄terea ⁊ ex frequēter temporalia ſunt. Uirgilius Ex il
lo celebrat⁹ honos letiq; minores ſeruare diē Sed E incōpoſitione vľ
ꝑuatiā ē vt eneruis enodis vľ ītētiua vt euect⁹ enarro. Ex vero ꝓ extra
excipiť primo vt excludo hoc ē extra claudo. Extorris .i. extra terrā. Ex
lex .i. extra legē. Expes .i. extra ſpē excors .i. extra cor. Aliqñ priuatiuū
vt expedio extirpo. Aliqñ intentiuū vt expleo exoro. ¶ Itē Extra dr̄
ab ex ⁊ cōſtruiť cū verbo quietis ⁊ motus q̄re referunť ad locū. Simili
ter hec p̄poſitio intra vt petrus exiuit extra ciuitatē: paul⁹ intra vrbē
Itē Petrus ē extra ciuitatē: paulus intra ciuitatē. Horatius Iliacos
intra muros ⁊ pugnať ⁊ extra. Aliqñ extra idē ē q̄ p̄ter vt extra me de⁹
nō ē hoc ē preť me hinc extrīſecus exteri exterior extimus exterius exti
me. Extern⁹ extrane⁹ externe q̄ ſignificant ea q̄ foris ſunt. Sed externi
⁊ extranei dicunť aduene. Sicut ab intra intrinſecus. Interi interius
intime interior. Intimus interni interanei ⁊ interne. Itē intra capiť
pro citra ⁊ ante. Cicero aut ⁊ intra modum vt eſt illius voluntati ⁊ me
is ſtudijs ſeruiam hoc eſt citra modum .i. minus quā modice. Itē his
vocibus intra citra vltra certi locorum fines demonſtrantur pro qui-
bus veteres dixerunt in cis vls. Quibus particulis quomodo exiguo
ſonitu obſcurius promebantur addita eſt eadem ſyllaba. tra diciq; cep-
tum eſt intra citra vltra. Item Differunt intra ⁊ infra quia intra ad-
numerum ⁊ ad ſpacium refertur. Infra vero ad dignitatem ⁊ locum vt
intra viginti dies intra muros infra dignitatem infra tectū hoc eſt ſu
per tectum Intra habet extra relatiuum Infra vero ſupra ſubter habet
ſupra ideo tectum fere rei ſignificat vt hic mirifice natat duratq; ſubter
aquam. ¶ Item ſuper ⁊ ſupra licet in eodem loco ſedere poſſent tamen
in hoc plerumq; differunt q̄ illud continuum hoc interiectum ſpatiū
habet vt ſedeo ſuper lapidem potius quam ſupra lapidem. Rurſus aq̄
la volat ſupra nos quam ſuper nos. Aliqñ tamen confunduntur. Itē
Super aliquādo ponitur pro de. Uirgilius Multa ſuper priamo ro-
gitans ſuper hectore multa nōnūquam pro inſuper Idem Super in-
fenſi penas expoſcunt. Quandoq; pro valde vehementer. Idem His
accenſa ſuper iactatos equore toto Troias reliquias danaum atq; imi
tis achilli. Item pro de ſuper. Idem nec fuga iam ſuper. Et pro vltra.
Apuleius. Iam em̄ ſup oppidū ꝑfect⁹ nos citra reliq̄rat. ¶ Item In
aliqñ ſt ī loco ρεπι greca p̄pōe tūc req̄rit ablťiuū cicero cū ꝑcōſul ī aſia
eēt. Aliqñ ſt ad locū ⁊ pōiť ꝓ εισ req̄ritq; accm̄. Uirgili⁹ q̄ te meri pe
des an q̄ via ducit ī vrbē nōnūq; ſt cōtra q̄d greci dicūt κατα. Idē q̄d
meus eneas in te cōmittere tm̄. Quid troes potuere. Aliquando erga

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſiue pro. Idē Accipit in teucros animū mentēq; benignā. Interdum ad Idē Impulit in lat⁹. Lucāus In puppem redire rates. Qn̄q; intra. Plaut⁹. Induc iſta in domū. Plerūq; ſ̄cat vſq; ad. Martialis in lucē ſp acerra bibit. i. vſq; ad lucē. Itē in cōpoſitiōe In aliqn̄ ꝑuatiua ē vt Induct⁹ īpur⁹. Iniuſtus impi⁹ mō intētiua vt. Imprimo irrūpo Impugno irrideo. Aliqn̄ ſimplicis ſ̄cationē ſui ſeruat ⁊ ſ̄cat ī loco vt inſum impono. Aliqn̄ ad locū vt infero importo. Aliqn̄ intra vł intro vt induco ingredior. Aliqn̄ cōtra vt inſulto impugno. Itē Notandū ꝙ in tua re ē ſ̄cat ꝓ vtilitate tua. Sicut ab re tua cōtra vtilitatē tuam Itē inciſe ſunt lr̄e in marmore dicimus in gēma in lapide in ligno non autem in marmor in gemmam in lapidem in lignum.

Econtrario dicimus in es non in ere

¶ Itē Inter deſcendit ab in ⁊ intera ⁊ interim aduerbia. Et intro qđ ſ̄cat ad locū. Terenti⁹ vos iſtec intro auferte int̄ prepoſitio ſ̄cat id qđ μεταξυ apud grecos vt inter os ⁊ offam multa ītuenire pn̄t ſcđo capit̄ ꝓ mutuo ⁊ ſic aufert vnū accm̄ vt dicimus amatis inter vos ⁊ non amatis vos inter vos. diligūt ſe ⁊ non diligūt ſe inter ſe teſte. Laurētio Aliqn̄ tn̄ int̄ pro ꝓpt̄ accipit̄. Uirgili⁹ hūc int̄ fluuio tyberin⁹ amēo ¶ Itē Iuſta debet ſcribi ꝑ ſ ⁊ nō ꝑ x teſte Perotto qꝛ deſcendit a Ius. Et ē aduerbiū ſ̄cat aūt eque. Plaut⁹ dixi tibi mr̄ iuſta mecū res, tenes .i. eque mecū. Aliqn̄ tn̄ pro prepoſitione capitur ⁊ ſignificat ꝓpe. Uirgili⁹ humilis volat equora iuſta. Aliqn̄ ſil' cōiūctim Uarro Cū iterea lucubrando faceret iuſta ancillas. i. ſil' cum ancillis nōnūq; ſignificat apud plaut⁹ Iuſta te ſum tu me tuearis oportet. i. apud te ſum. Item Apud licet ꝓpe iuſta ſignificet. Aliqn̄ tn̄ ꝓ in vſurpatur apuleius. Apud forꝝ eū cōueni. i. in foro. Penes queq; idē qđ apud ⁊ iuſta ſignificat vt penes ſcenā ⁊ in huiuſmodi locis exercit⁹ ſum. Tn̄ penes vſurpat̄ frequēti⁹ ī his q̄ ad dn̄z ſpectāt laudēue l' vitupationē aut comodū aut īcomodū. Uarro Sz ſeruoꝝ cura penes dn̄os ſit. Cicero Cui⁹ penes q̄s laus adhuc fuit nō fuit ratiōis aut ſentētie. Quintilian⁹ vt reor in illis verba videat̄ penes patrē q̄ tam facile naſcit̄ liui⁹ vt penes eoſdez pericula belli penes quos premia eſſent. Itē Apud refert̄ ad ꝑſonā pro iuſta: ad locū pro in vt apud paulū. i. iuſta paulū Ioēs ē apud edez hoc ē ī ede. Itē ob ſignificat ꝓpter vt ob irā tuā interfect⁹ Ioēs Scđo ſignificat ad vt ob os deduct⁹. i. ad os. Et ē ꝓpoſitio cauſalis qꝛ refert̄ ad cauſam efficiētē finalē vt ob eam cauſam te dilexi vt te doctiorē reddā Sed in cōpoſitione frequēter ſumit̄ in malā ꝑtē ⁊ ſignificat q̄ſi cōtra vt obſum obambulo obnitor. i. cōtra ſum cōtra ambulo cōtranitor. Sumit̄ qn̄q; ī bonū vt obſecro obteſtor. ¶ Itē. Prope ꝑmo ſignificat iuſta ⁊ ſic ē ꝓpoſitio. Curti⁹ cū ꝓpe id oppidū copie conſtituiſſent ſcđo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſcat ex ꝓpinquo vt. Joãne s prope me ẽ. Cũ vero eſt aduerbiũ ſcet fere.
Plini⁹ Et in forib⁹ templi prope collapſus expauet de prope ſcat ex ꝓ
pinquo hinc etiã ꝓpior proxim⁹. Unde differũt proxim⁹ ⁊ ſuprem⁹ qꝛ
dicim⁹ ꝓximũ eũ quẽ nemo añcedit. Supremũ vero quẽ nemo ſequit
Aliqñ ꝓximus ꝓ maxime ꝓpitio accipit ⁊ propius pro magis ꝓpitio
Uarro Gradiuũ teſtor .i. martẽ q̃ deus ẽ nobis oĩm ꝓximus. Martia
lis ne propior quam phebus amet. Itẽ ꝓximus aliqñ nõ habet vim ſu
perlatiui ſed propinquũ ſt q̃ propter cõparatiu⁹ facit propinq̇or hinc
proximitas proxime veteres proximi tercie declinatiõis dixerũt ꝓ ꝓxi
mo. Cato die proximi hoc dixit. Itez propediẽ q̃ſi prope ẽ dies quo hoc
futuꝝ ẽ ⁊ prope modũ q̃ſi iuſta menſurã. Idẽ etiã ſt quod fere.
¶ Itẽ Propter primo idẽ ſt ꝙ prope. Uirgili⁹ Et viridi in cãpo tẽ-
plum de marmore ponã propter aquã. Scd̃o cauſalis ꝑpoſitio ⁊ poni
tur pro ob. Idẽ Te propter lybie gẽtes numidũqꝫ tyranni odere hoc ẽ
tua cauſa vl' ob tuã cauſam hinc propterea qd̓ ſt ob eam cauſam ⁊. Qua
propter hoc ẽ propter quã cauſam ⁊ deſcendit a pro ſicut preter a pre.
¶ Itẽ Pre ſt propter. Therenti⁹ pre amore hũc excluſiſti foras. Ali-
quãdo ponit cõparatiue vt pre illis nuge oĩa erãt .i. ad illoꝝ cõparatio-
nem. Therenti⁹ pre huius rabies q̃ dabit hoc ẽ ad cõparatiõem huius
rabies dabit nõnũqꝫ ſcat ante. Therẽtius I pre ſequar. Interdũ in cõ
poſitione ſuper vt preſes preſidiũ prefect⁹. Interdũ valde vt prematu-
rus preualidus. Aliqñ habet eandẽ vim q̃ꝫ per verũtñ quedã vocabula
pre cõiungunt ⁊ non cũ per vt ꝑpoſitiões precelſus prelat⁹ prefulgẽs.
prediues preclar⁹ precult⁹ prelongus. In his eñi oĩbus ꝑ valde ſcat.
Aliqñ pre nihil diuerſum facit a ſui ſimplicis ſcatiõe vt precludo ꝑci-
do ꝑmorior ꝑcingo idem enim ſunt ꝙ claudo. Incido morior cingo nõ-
nunqꝫ in cõpoſitiõe ante vt ꝑcedo ꝑuenio ꝑdico. ¶ Itẽ preter vim exci
piẽdi habet ⁊ ſignificat idẽ fere qꝫ abſqꝫ vltra ante ſupra ⁊ citra ⁊ regit
ſemꝑ accñ vt nullũ amas ꝑter me hoc ẽ me excepto aliqñ ſignificat vl
tra. Quintilianus multa erãt ꝑter hec que obijci merito potuiſſent hĩc
ꝑtera qd̓ ſignificat vltra ea q̃ dicta ſunt. Uirgili⁹ Si duo ꝑterea tales
idea tuliſſet. Itẽ ꝑterq̃ꝫ qd̓ ſꝑ requirit caſum ꝑcedentẽ vt nemo id dixit
preterq̃ꝫ. Cicero nullius id intereſt preterq̃ꝫ. patris: nulli id placuit ꝑ-
terq̃ꝫ Ceſari neminem preterq̃ꝫ conſulem timeo. A nemine preterq̃ꝫ
meo preceptore hoc audiui. Item preterq̃ꝫ propter vna dictio ſignifi-
cat preterq̃ꝫ propter hoc eſt propter aliam cauſam q̃ꝫ propter eam de
q̃ loquimur. Itẽ Preterq̃ꝫ qd̓ vna dictio ſt niſi qd̓. Plinius oĩa nobis
ex voto ſucceſſerũt ꝑterq̃ꝫ qd̓ in itinere defunctã matrẽ audiuim⁹ Item
vt propter vitã viuit hoc ẽ propt̓ aliã cauſam viuit q̃ꝫ vt viuat vtputa
propter laudem virtutem ſiue gloriam. Item dicimus etiam pret̓ ſpem

Itē verſus a ꝟto aliqñ nomē ē ⁊ ſ̄cat carmē vl' cantū. Qñqꝫ aduerbiū. ſic aliqñ exigit accm̄ ⁊ fere ſꝑ poſtpoīt. vt Italiā ꝟſus. Aliqñ adiectiā hn̄t aliā ꝑpoēm. vt ad occidētē ꝟſus: ad caſtra ꝟſus. Int'dū aduerbiū vt ſurſum ꝟſus: deorſum ꝟſus. Hinc aduerſus vl' aduerſum q̄ aliqñ ſ̄cant ꝯtra. Terēti⁹. Nec ſeruulorū q̄ſqꝫ q̄ aduerſum ierāt. Aliqñ erga idē aduerſū me loq̄. Itē Uſqꝫ ꝑpō etiā poſtponit' ſuo caſuali vt occidētē vſqꝫ ⁊ qñqꝫ ꝯſtruit' cū accō ſ̄cāte tp̄s futurū a quo incipit act⁹. Diligā te deū meū vſqꝫ ad finē vite mee. Qñqꝫ cū abltō tp̄is in q̄ incipit act⁹ vt vſqꝫ ab adoleſcētia te dilexi. Qñqꝫ cū abltō ſ̄cāte locū. vt ab vſqꝫ ꝯſtātinopoli te ꝑſecut⁹ ſum. aliqñ ſine caſu. Uirgi. Cātātes licet vſqꝫ min⁹ via ledet eam⁹. i. aſſidue. Nōnūqꝫ adiūgit' his dcōib⁹ eo adeo ⁊ ſ̄cat ita ſiue tm̄. vt vſqꝫ eo te diligo vt nō mō pecuniā ſꝫ vitā ꝓ te exponerē. Itē notādū. Quedā ꝑpōnes nūqꝫ ꝯponunt' vt apud ꝯ̄ aduerſum ꝓpt' ſcd̄ꝫ erga. Quedā aliqñ cōponunt' vt ſūt in figura poſite p̄cedēte. Quedā ſꝑ ꝯponunt' ⁊ dicunt' inſeꝑabiles: vt di dis re an co con.

De v̄borū ꝯpoſitione

Item verba in compoſitione ſunt quadruplicia. Quedam mutant a in i. Quedam a in e. Quedam e in i. Quedam a in v. vt in his quattuor figuris patet.

	habeo	inhibeo	lateo	illiteo
	facio	inficio	cano	concino
	taceo	reticeo	pango	compingo
	ſtatuo	inſtituo	fateor	confiteor
Hec decem	cado	occido	fatiſcor	confiſciſcor
⁊ nouem	frango	infringo	vt ſalio	reſilio
a in i	capio	concipio	tango	contingo
	ſapio	inſipio	placeo	diſpliceo
	iacio	reycio	maneo	emineo
	rapio	arripio		

	pario	comperio		
	ſcando	aſcendo		
	arceo	coercio		
	farcio	refertio		
Hec mu	damno	condemno	mutant a in e in ſupino	
tant a in e	fallo	refello		
	ſacro	conſecro	carpo	recerpo
	ſpargo	reſp̄go	gradior	congredior
	tracto	contrecto	patro	perpetro
	patior	perpetior	partio	impertio
	mando	commendo		

	Sedeo	aſſideo			calco
	premo	comprimo			conculco
	emo	redimo			ſalto
	cedo cecidi	incido	Hec mutãt		inſulto
Hec mu	ledo	collido	a in v		cauſo
tant e in i	rego	corrigo			accuſo
	quero	acquiro			
	ſpecio	inſpicio			
	lego	colligo. preter perlego			
	teneo	retineo.			

De formatione ſupioꝝ notande ſeptē regl'e generales

¶ Itē prima regula. Oīa verba hn̄tia di in p̄terito hn̄t ſum in ſupio. vt ſedeo ſedi ſeſſum video vidi viſum preter compoſita a do que habent itum. vt reddo di redditum

Prima de di

¶ Scd'a regula. Oīa verba habentia ſi in preterito habent ſum in ſupino. vt tergo terſi terſum preter octo que tum habent

De ſi.

	Torqueo	ſi tortum	fulcio	ſi tum
	vro	vſſi vſtū	ſarcio	ſi tum
Ut	gero	geſſi geſtū	farcio	ſi tum
	indulgeo	ſi idultū	haurio	ſi tum

De pſi

¶ Tercia regl'a. oīa ꝟba hn̄tia pſi in p̄terito hn̄t ptū i ſupio. vt ſcribo ſcripſi ſcriptū. p̄ter cābio quod habet campſum vel camptuꝫ

De xi

¶ Quarta. oīa verba habentia xi in preterito habent ctum in ſupino. vt lugeo luxi luctū preter ſeptem que habent xum.

	flecto	xi xum		
	figo	xi xum	frigeo	xi xum
Ut	nexo	xi xum	pecto	xi xum
	fluo	xi xum	plecto	xi xum

De vi diſ ſyllaba

¶ Quīta oīa ꝟba actīa hn̄tia vi ī p̄terito hn̄t itū ī ſupio. vt p̄beo vi itū. p̄ter q̄ttuoꝛ. vt doceo ctū: cēſco cēſui cēſum: miſceo miſcui mixtū: teneo tētū. ſꝫ neutralia carēt vt patebit ī ſcd'a ꝯiugatiōe p̄ter decē ꝛ ſeptem

De vi mōa ſyllaba

¶ Sexta regula oīa ꝟba hn̄tia vi in p̄terito mutāt ſimpl'r vi in tum p̄ter decē ꝛ q̄ttuoꝛ vt patebit de veo in ſecunda coniugatione

De gi

¶ Septima. oīa verba hn̄tia gi in p̄terito hn̄t ctū in ſupio ꝛ ſūt ſex vt vt lego ago frāgo tāgo pūgo pango: ſed fugio habet fugitum.

De verbis inuſitatis.

	Specio		liceo		gruo		
Heci ſim	fligo		ſidero		templo		lino
plici inuſi	pleo	vt	fendo	vt	ſtigo	vt	buo
tata	leo		peſco		fragoꝛ		ſtringo
	cleo		grego		cluo		cieo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Prima ps pri me capl'i ē prima ꝯiugatio

Atqꝫ ſupinorum pateat: preſens lege ſcriptum
Et primo diſce que ſit formatio prime
Vi vel vi vel di vel ti formatio prime

Jtē verbum ꝑme ꝯiugationis ē. qḋ hꝫ a ꝑductā ante re vl'ri in infinitiuo. vt clamare amari. Sed do hꝫ a correptam cum omnibus cōpoſitis. vt peſſundare venundare circumdare.

hec ꝑme l' tercie ꝯiugationis: Dico, lego, duco, vado, colo, como — ſub diuerſis ſcꝫ ꝯiugationibus ⁊ quātitatib9

hec ꝑme vel tercie: fundo, mādo, pēdo, fido, volo — ſb̄ diuerſis ſcꝫ ⁊ eiuſdē q̄ntitatis

hec ꝑme vel tercie: Scobo, ſcopo, fligo, orno, lauo, nexo — pro eodem ⁊ eadem quantitate

Hec vocabula ſuo loco patebunt

De formatiōe p̄teritoꝝ ⁊ ſupinoꝝ ꝑme coniugationis:

AS in preterito vi ſuſcipit's remouendo
Non ſic formantur ter quinqꝫ ſed excipiantur
Cre do do mi iu ſto pli fri ſo ne ve la ſe cu to
Nā cubo ſiue crepo domo deinde frico micoqꝫ
Nexo plicoqꝫ ſono ſeco deinde tonoqꝫ vetoqꝫ
Pretereunt in ui diuiſas. do dedit et ſto
Dat ſtetit ⁊ iuuo iuui preterit ⁊ lauo laui
Et neco quod necui facit ⁊ quandoqꝫ necaui
Regula que formam ſeruās as mutat in aui
Recte preteritum formando ſupinat in atum
Sed lauo dat lotum vel latum potoqꝫ potum
Doqꝫ datum dat ſtoqꝫ ſtatum format iuuo iutum
Quod dat vi dat itum niſi deſinat in co ſed in ctum
Iſta ſupinantur plicat et micat excipiantur
Nam plico dat plicitum mico neſcit habere ſupinum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Aui dimico dat vel viprimumqȝ ſupinat
Sicqȝ neco nectum facit et quandoqȝ necatum
More patris nexum facit tibi nexo ſupinum

¶ Hic ponit̃ vna regl'a de oib⁹ v̾bis p̄me ꝯiugatiōis ī o. Qd̕ oīa v̾ba p̄me ꝯiugatiōis hn̄t aui in p̄terito ⁊ atū in ſupino. vt amo clamo preter.

	Cubo	vi	itum		frico	vi	ctum
	plico	vi	itum		ſeco	vi	ctum
Quideci	tono	vi	itum	Ut	neco	vi	ectum
	veto	vi	itum		nexo	vi	xum'
	domo	vi	itum		do	dedi	datum
	crepo;	vi	tum		ſto	ſteti	ſtatum
	mico	vi caret ſupīo			icuo	iuui	iutum
					lauo	ui	lotū vel latum

¶ Itē oīa cōpoſita a do hn̄t dedi in p̄terito ⁊ datū in ſupino. vt peſſundo peſſundedi peſſundatū. Itē oīa cōpoſita a ſto hn̄t ſteti itū. vt aſtitit regina a dextris. Sed inſto qd̕ habet inſteti vel inſtiti inſtitum. Sed olim habebant atum vel itum. Etiam atum obſto et conſto

¶ Item oīa verba prime coniugationis ſcd̄m Laurentium habentia vi in p̄terito formant ſua verbalia in atio ⁊ non in itio. vt a frico fricatio ⁊ non frictio. a domo domatio ⁊ nō domitio p̄ter ſeco qd̕ facit ſectio ⁊ non ſecatio. Itē eadē v̾ba formāt participia p̄teriti temporis in itus vt domitus a domo ſed futura in aturus vt domitaturus

Increpo format vi tamen et reperitur in aui
Aui preteritum plico dat cum nomine iunctum
Hoc fine prebet vi tamen et reperitur in aui

¶ Hic ponit notabile. q̄ verba habētia vi in p̄terito in cōpoſitione ſi ſeruāt ꝑcatū ſimplicis hn̄t vi itū in ſupīo. Sin vero mutāt hn̄t aui atū vt īcrepo ꝑ valde crepare hȝ īcrepui ſed ꝑ corripe hȝ īcrepaui. Sic dimico ꝑ vndiqȝ ſplēdere hȝ dimicui. ſȝ ꝑ gladio pugnare dimicaui. Itē Reſeco ꝑ āputare reſecui ꝑ cām finire aui atū tn̄ hec aliqn̄ confūdunt. Circa vocabula

¶ Itē Cubare ꝓꝓe iacere ē. vn̄ Cubātes auſpicari dicebant̃ q̄ ī lcō q̄re bāt auguriū. Cubile lectū dicim⁹ Cubiculū locū ī q̄ cubilia ſternim⁹ de qb⁹ ſup̄. Itē Cubo olī fuit t̃cie ꝯiugatōis qd̕ nō ē ī vſu p̄terq̄ȝ ī ꝯpoſitis q̄ ſūt p̄me qn̄ t̃miant̃ ī vbo vt accubo. t̃cie qn̄ ī vmbo vt accūbo qd̕ ꝑcat a diaceo nā iacē vet̃es ī lect̄ edēdo ſolebāt. Uirgi. Tu das opul' accūbē diuū. hic accubit⁹ q̄rte decliatōis. Excubo vigilo. i. mīme iaceo. hic excubie vigilie que drn̄t ꝑm aliquos. quia vigilie nocturne tantum. Excubie diurne excubitor ales Gallus dicitur. Incumbo toto pectore alicui

rei inſiſto vt incūbo remis incūbo ſtudijs. Etiaʒ dicunt incubare q̄ dor
miūt ad accipiēdū reſpōnſa. Uirgiliꝰ Pellibꝰ incubuit ſtratis. Procū
procubo — bo ſignificat proſternor. Procubo ꝓ vigilo q̄ſi lōge ſuʒ a cubādo. Suc
cūbo ſubijcior vl' ſubiungor. Succubo vero ineor diſcūbo comedo. cōcū
plico — bo coeo cōcubitꝰ coitus. Itē Plicare nectere ē ⁊ veluti rugas tractuʒ a
greco πλεκοιν qđ nectere ē. Explicare extēdere atqꝫ emittere ſignifi
cat. Scđo ſignificat extrahere Ouidiꝰ Atqꝫ explicat enſeʒ t'cio ſt exhi
bere ꝑ ferre. Martialis Explicat ⁊ cenas vnica mēſa duas hinc expli
cator explicatio explicite aduerbiuʒ. Applico ſt admoneo. Circūplico
ſt circū necto. Replico aliq̄n diſſoluo: aliq̄n rurſus explico. Implico ī
necto inuoluo. Martialis Implicitā viſco ꝑdidit ille fugaʒ Aliq̄n ſt
ornare. Plautus Implicat ad ſpeculū caput Supplico rogo precor.
hinc ſupplex ſuppliciū primo ponit pro ſupplicatiōe ſcđo pro cruciatu
⁊ pena. Tn̄ ſm aliquos ſupplico nō a plico ſed placādo deducit. Cōpli
Tono — co cōnecto ſil' plico. Itē Tonare aliq̄n ſonare ē aliq̄n tonitruū reddere
Ueteres toneſcit pro tonat dixerūt. Uarro Tūc repēte celitū aliū toni
tribus templū toneſcit hinc attonitꝰ ſtupefactꝰ q̄ſi tonitruo ꝑcuſſus
Intonare ꝓmo ſt cū quodā ſono vocis loqui ſcđo ſcat ſonare. Tonus
grece vox eſt a τονου .i. ſonus ⁊ accipitur pro accentu queʒ veteres te
norē .i. tonorem vocauerūt ponit etiā tenor ꝓ dictu ⁊ ordine q̄ſi contētu
Veto — vniuſcuiuſqꝫ rei Tonitrus ſiue tonitru a tono quia tonitrus nihil ali
ud eſt quam teter aeris ſonus. Item veto qđ ē prohibeo quaſi vim ne
Domo — quid fiat adhibeo. Et eſt cōtrariū eius qđ dicimus imperare. Ouidiꝰ
nitimur in vetitū ſp: cupimuſqꝫ negatū. Iteʒ domare ꝓpe ſcat man
ſuefacere ⁊ q̄ſi domeſticū reddere vn̄ equoꝝ dicunt domitores ⁊ domiti
atqꝫ indomiti equi domitura equoꝝ ſiue alioꝝ aīaliū pro ipſo actu do
mandi. Domitor etiā domator dr̄. Per metaphorā tn̄ domare capitur
pro vincere ſuꝑare a quo domitos hoſtes dicimꝰ victos ⁊ domitos po
Crepo — pulos. Sed dominor a dn̄o .i. īperiū gero. Et īꝑiū dn̄atio Itē Crepa
re proprie ſonare ē hinc crepitꝰ. Terentiꝰ Sed hoſtiū concrepuit. Eſt
aūt crepitꝰ ſonitꝰ violentꝰ ex impulſu reſultās hinc increpare ē cū vo
cis impetu ⁊ immani ſonitu reprehendere incuſare inſultare hinc incre
pitare frequentatiuum. Uirgilius hoſtes amare quid increpitas mor
temqꝫ minaris increpatio huiuſmodi reprehenſio. Itē a crepo dr̄ crepi
tare frequentatiuum qđ proprie eſt cimbaloꝝ tympanoꝝqꝫ ⁊ aliorum
huiuſmodi hinc crepitaculum qđ ſiſtrum dicitur qꝛ ſiſtrum eſt aeneum
crepitaculum cuius per anguſtā laminā in modū baltei recuruatā tra
iecte medie pauce vngule criſpante brachio trigemios ictꝰ reddūt argu
tum ſonū. Uirgilius Regia in medijs patrio vocat agmīa ſiſtro Item
Crepitulū capitis ornamētū qđ in capitis motu crepitū facit. Crepitꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

etiam turpis ventris ſonit' dr̄ hic etiā capra q̄ crurib' crepat. Crepilu
pci pelliculaꝝ quē faciūt verberātes mos ei romanis erat in lupcalib'
nudos diſcurrere ⁊ pellib' obuias q̄ſqꝫ femias ferire crepera res dubia
res. Crepuſculū lex dubia Crepeꝝ bellū dubiū. Crepūdia puerilia orna
mēta. Jtē Crepo p metaphorā capit̄ p cōqueror l' doleo. Plaut' Qui
crepat defūctū p̄rem aliqn̄ p incito. Tibull' Age tu hymeneū in crepa
nōnūqꝫ p frangor. Uirgili' Et acuto murice remi obnixi crepuere hic
crepido prupti ſaxi altitudo ⁊ moles Qn̄qꝫ ſumit̄ crepo p ferio Enni'
Sed ſonit' aures meas pulſu pcdū increpat. Jtē mica pprie ē puluiſ mico
ſcul' ille q̄ in harena q̄ſi argētū fulget a q̄ ⁊ panis ⁊ oīm reꝝ minime p-
tes mice dicūtur q̄ſi minutim cadētes hinc micare qd̄ pprie ⁊ ſubinde ē
p interualla vt mice faciūt fulgere. Uirgili' micat ignibus aether. Et
qm̄ talis q̄dā variatio dū digitis ſortit̄ apparet p metaphoraꝫ micare
capi p ſortiri. Uarro micāduꝫ erit cū greco vtrū ego illi' numerū ⁊ ille
meū ſequat̄. Micare etiā capit̄ p eo qd̄ eſt vices ⁊ ſine ordine mouere.
Uirgili' micat aurib' ⁊ tremit art'. Promico qd̄ ē extēdo vl' longe ia Promico
cio. Emico qd̄ ē reſplēdeo dimico contendo pugno hinc dimicatio. Jtē ffrico
Fricare aterere ſignificat ⁊ p eodē dr̄ cōfricare vt cōfricabāt ariſtas de-
fricare ē carnes cū ſale fricare. Refricare ſil' fricare vl' reſiſtere. Jtē Se Seco
care pprie ē excidere Cicero id totū ſecuit ī duas ptes. Et qm̄ dū iter fa-
cimus quodāmō viā diuidere videmur Secare capit̄ p ducere. Uirgi
lius Jlle viā ſecat ad naues ſcd̄o capit̄ p ſequi. Jdem Quecūqꝫ ē fortu-
na hodie quā q̄ſqꝫ ſecat ſpem hinc ſectatores emptores vēditoꝝ bonoꝝ
exulis qd̄ empta ſua pſequunt̄. Jtē qui ex dānatione eius q̄ accuſat' eſt
dimidiū bonoꝝ expectāt aut certe aliquā ptē ⁊ id proſequunt̄ Sectari
us veruex q̄ gregē agnoꝝ p̄cedens ducit Sectio primo conciſio ſecūdo
pſecutio iuris. Seceſpita cultrū ferreum oblongo manubrio eburneo
rotundo ſolido iuncto ad capulū argento auroqꝫ fixo clauis aeneis ae-
re cyprio quo flamines. Flamice virgines pontificeſqꝫ ad ſacrificia vte
bantur. Seciūilibuꝫ quod ſeceſpita ſecabatur ⁊ ſiculus ſtrupuli ſex qd̄
ſemiunciam ſecet Sicilices haſtarum ſpicula lata ſecula: fax ſecuris in
ſtrumentum quo ſecamus. Securicula eius diminutiuum quo vtebā
tur lictores atqꝫ carnifices militeſqꝫ frequent̄ in bello. Secta que a gre
cis hereſis dicitur vt ſunt philoſophoꝝ ſecte. Jtē Necare dicitur a nex Neco
⁊ ſignificat interficere ⁊ ei' ꝯpoſitū eneco a quo enecati interfecti. Sꝫ
necatus differt ab occiſus quia occiſus qui ⁊ ictu ⁊ vulnere interfectus
necatus vero ſine ictu ⁊ vulnere. Jtem Nexare frequentatiuum a ne- Nexo
ctere ſignificat ligare ⁊ pro eodem dicitur nexere que tria habent xui in
preterito ſecundum. Priſcianum hinc nex ⁊ nexio. Compoſita a necto
ſunt adnecto circūnecto internecto innecto ſubnecto connecto obnecto

Do dare

dicit͛ obligo obnoxio obligatio obnexus obligat⁹. Itē dare ꝓprie tri-
buere ē. Uirgili⁹. Da ꝓpriā Timbuce donū. Aliquādo ꝑ exhibere po
nit͛. Terenti⁹. Nāqꝫ ei vnā cenam atqꝫ eius comitib⁹ dedi. nonnunqꝫ
facere. Uirgili⁹. Tu das epulis accumbere diuū. Interdū dicere. Idē
Sed tñ iste deus q̄ sit da tytire nobis. Qñqꝫ ascribere. Cicero. Ego q̄
tu ſine vere comiſiſti verri crimini datur⁹ ſum. Sepe etiam ꝓſtituere
Marcialis. Caſta igit͛ nulla ē: Caſte ſunt mille: quid ergo caſta facit:
non dat non tñ illa negat. Itē dam⁹ alicui lr̄as tanqꝫ tabellario dam⁹
ad aliū in quē lr̄as ꝓferri volumus aliqñ vtrūqꝫ ꝯiungit͛. Saluſtius
vulcurtio lr̄as ad Catilinā dat. Is cui lr̄e dant͛ ſi ꝓfert litteras redde-
re dicit͛. is vero ad quē dant͛ accipe. Itē dare ꝑtātē plus ē qꝫ facere po
teſtatē qꝛ facere ꝑtātem eſt aliquid ꝑmitteē Dare ꝟo ꝑtātem eſt rē pro-
ſus alterius arbitrio ꝑmittere. Itē dare fidē non ē credere vt pleriqꝫ in
docti exiſtimāt. ſed ē aliquid ſctē ꝑmittere. Uirgilius. Accipe daqꝫ fi-
dē. Accipe fidē eſt accipe crudelitatē. hoc eſt mereri vt credat͛. Cuius
cōpoſita ſunt oīa tercie cōiugatōis. ꝑter peſſundo venūdo circūdo ⁊ ſa-
tiſdo q̄ ſunt ꝑme. Itē do hꝫ infinita deriuata. q̄ patebūt locis ſuis ne lon
gior ſim. Itē Stare aliqñ cōſiſtere eſt. Uirgili⁹. Stare loco neſcit. ſe
cūdo ſ͛cat ꝑmanere durare. Cicero. facere ꝑmiſſa ſtare ꝯuentis. reddere
depoſitū. Uirgili⁹. Et bñ apud memores veteris ſtat gratia facti. ter-
cio ſ͛cat rectū eē. Idē obſtupui ſteterūtqꝫ come ⁊ vox faucib⁹ heſit. Qñ
qꝫ ſ͛cat horrere. Idē. Iā puluere celū ſtare videt. interdū ꝑmittere. Lu
cillius. Hoc corpus ſolidū iuuenis hic ſtare papillus. Etiā ſ͛cat ꝓſtitu
tū eſſe. Uirgilius. Stat ſua cuiqꝫ dies. Interdū in aīo eē. Idez Stat
caſus renouare oēs. Nōnunqꝫ poſitū eſſe. Idem. Stant marib⁹ are.
Etiam ſ͛cat conſtare ⁊ in ꝑcio eſſe. Seneca. Tanto rei ſtetit improui-
ſa vrbanitas. Interdū quieſcere ſ͛cat. Plautus. Stabat in porta na-
uis. Etiā ē firmū eſſe nō moueri ſed cōſtantem eſſe. Liui⁹. Reſiſtis au
tem aduerſus famā rei moreſqꝫ hoīm ſi ſatis firm⁹ ſteteris. Hinc ſtatio
loc⁹ i quo naues tuto ſtare pñt ⁊ differt a portu. qꝛ ſtatio vbi naues ad
tp̄s. Port⁹ vbi hyemare pñt. Statio etiā dicitur quicunqꝫ locus in q̄
frequenter cōſiſtit͛. vñ locus in quo caſtra metent͛ dicit͛ ſtatio. Hinc ſta
tionarij milites dicunt͛ quib⁹ cuſtodie gr̄a ſtadio aſſignata. Itē qui in
vrbib⁹ aut ꝓuincijs tenent͛ ad populoꝝ quietem tuendā ⁊ officina in
quā multi cōueniunt. vt de aliqua re decernat͛ ⁊ ius ibi dicatur. Sta-
bulum a ſtando. ⁊ nō ſignificat preſepe. i. locum iumentorum. Sed ho
minum diuerſorium ſiue hoſpicium. Sed ſtabula dicuntur loca in q̄-
bus armenta gregeſqꝫ conſiſtunt in agris ⁊ ſub diuo veluti quedam ſta
tiones huiuſmodi animalium. Uir montano flumine torrens cum ſta
bulis armenta tulit. Hinc ſtabulo vel ſtabulor. quod ſto vel diuerto cō

Sto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

mdꝛor ꝛ quaſi ſtationē habeo Stabulatio ſtatio i ſtabulo ſtabularij ho ſpites. Statua que differt ab imagine quia ſtatua eſt que non modo ſu perficiē ſed ſolidum corpus atq̄ꝫ perfectum reddit. Imago vero que ſu perficiē tm̄ refert eius rei cuius eſt imago quare pictoꝛes faciunt ima gines ſtatuarij ſtatuas. Imago tn̄ aliqn̄ capitur pro quacūq̄ꝫ ſimilitu dine. Uirgilius o mihi ſola mei ſuper aſtianactis imago. Aliquando etiā pro vagina accipitur ꝙ veluti imago ſit eius rei quaꝫ claudit. Idē Curuam ſeruans. ab imagine falcem Item lauare interdum abluere ſꝫ Plautus Conſedimus manus lauimus. Interduꝫ pro balneare ꝛ ma defacere accipitur. Uirgili⁹ lauit ater inter vulnera ſanguis hinc lotuꝫ quod ſignificat ablutum mundatum ꝛ lautum cuius diminutiuū latu lum a quo laute. Sed lautuꝫ primo ſignificat lutū. Terentius Tente ad ſymbolam venire unctum atq̄ꝫ lautuꝫ e balneis ſcđo accipiť pro mū do. Apulei⁹. Uir probus pur⁹ laut⁹ ſimplex t̄cio accipiť pro eleganti Terentius facete lepide laute vt nihil ſupra nōnūq̄ꝫ pro copioſo mag nifico abundanti. Martialis. Iſta quidem lauta eſt dapibuſq̄ꝫ inſtru cta ſuperbis lauticia epiſtolaruꝫ magnificentia lauatrina locus in quē lotura ꝛ ſordes iaciuntur lautele locus vbi lauandi vſum exercebant la uacrum vbi homines lauantur piſcina eſt hinc etiā labꝝ labiū ꝛ labellū.

Lauo

Debes formare poſt primam verba ſecunde

Scđa ps hui⁹ capli ē ſcđa verboꝝ ꝯiugatio

¶ Uerbū ſcđe cōiugatiōis ē qđ hꝫ e ꝓductā an̄ re vl' ri i īfinitiuo vt do cere videre mordere ¶ Itē Oia v̄ba in eo ſunt ſcđe cōiugatiōis p̄ter vn deci prime vt beo calceo enucleo malleo meo laneo balneo laq̄o creo nau ſeo friſeo. Et p̄ter tria q̄rte cōiugatiōis vt eo queo veneo.

¶ Itē .xiiij. terminatiōes ſcđe ꝯiugatiōis
beo deo ieo meo peo reo teo
ceo geo leo neo queo ſeo veo

¶ Itē Scđm Priſcianū Quedā ſunt verba q̄ i differenť ſunt ſcđe vel t̄cie cōiugatōis ꝑ eodē vt frēdeo vl' frēdo ſtrideo vl' ſtrido video vl' vido cēſeo l' cēſo. ferueo l' feruo tergeo l' t̄go fulgeo l' fulgo cōniueo vl' cōniuo celleo l' cello his tn̄ nos vtiur i ſcđa ꝯiugatiōe p̄t̄ t̄go q̄ vtiur i tertia

¶ Item Secunduꝫ Priſcianū Omnia verba ſignificantia paſſionē īnatā. i. naturalē hoc eſt q̄ teu. ꝑ deſe ſcđe ꝯiugatiōis p̄ūt de ſe formare verbū p̄me cōiugatiōis qđ ſꝫ actū talē paſſionē inferētē vt albeo es. in̄ deas are. Nigreo es in̄ nigro as are dureo es in̄ durare Sordeo es inde ſordare liq̄o es in̄ liq̄re ꝛc̄. Tn̄ magis q̄dā faciūt v̄ba i fico. vt albeo albi fico vl' albare. Rubeo rubifico vl' rubare. qđ ꝛ itelligiť de eoꝝ cōpoſitis

Preſuppoſita q̄ ad p̄terita ꝛ ſupina

mulgeo — frigeo — pauco — paui
mulceo — ſi — frigo — xi — paſco — fixi
lugeo — pando — fulgeo — fulſi
luceo — luxi — pateo — fulcio — paſſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

	vertor		aceo	acui
	verto	verſus	acuo	
	necto		ſiſto	ſtatui
	nexo	nexui	ſtatuo	
	ſtrideo		arceſſo	arceſſiui ;
	ſtrido	ſtridi	acceſſo	
	excello		ſalio	i ꝯpoſitꝫ ſilui
	excelleo	excellui	ſileo	
	quero		ſedeo	i ꝯpoſitꝫ aſſedi
	queſo	queſiui	ſido	
ṽba coicidē	polluo		liceo	licui l'liquui
tia i pteritis	polleo	pollui	liqueo	
	ferueo		percutio	percuſſi
	feruo	vi l'bui	ferio	
	conſto		pēdeo	pepēdi
	cōſiſto	cōſtiti	pendo	
	cerno		reſto	reſtiti
	creſco	creui	reſiſto	
	colo		abſiſto	abſtiti
	coleo	colui	abſto	
	inſto		tergo	terſi
	inſiſto	inſteti	tergeo	
	alo		pango	ꝯpoſitꝫ ꝯpixi
	aleo	alui	pingo	
	cieo cio ſcio ſciſco ciui			

	pando		pango		vico	victū
	pateo	paſſū	paciſcor	pactū	viuo	
ṽba ſupio	patior		verto		ꝓdeo	ꝓditū
coicidētia	tendo	tentū	ṽgo	verſū	ꝓdo	
ſm ꝑſcianū	teneo		verro		mulgeo	mulſū
	pario	paritū	creſco;	cretū		
	pareo		cerno		mulceo	

Formatio ꝑteritoꝝ ⁊ ſupioꝝ ṽboꝝ ſcđe ꝯiu. Prima ſpecial' de deo regula

¶ Itē Sex ſūt regule ſpeāles ṽboꝝ ſcđe cōiugatiōis vt deo geo ieo leo queo veo. Et vna gn̄alis ſub q̄ ꝯtinent alie octo t'miatiōes vt patebit.

Littera longa vel r ante deo ſi facit: excipe ſtridi
Si breuis eſt e vel i ꝓducitur atq3 facit di
Ante deo veniens e vel o liquida mediante
Principium geminat: ſi muta vel m venit ante

E vel o ſi iunct a ſit mute lex tenet iſta·
Hec preter per ui do preterit excipe prandi
Praſus ſum iunge neutro paſſiua ſecunde
Dās deo di vel ſi geminās: ſupina ve dat in ſum
Sic ſedeo ſeſſum reddit tamen ſſ geminatum
Strideo preteritum ſtridi facit: abſqꝫ ſupino
Gaudeo gauiſum prebet vult regula gauſum
Preteriens in ui dat itum nullumve ſupinum

¶ Item verba in deo ſunt quadruplicia: vt in hac figura patet.

	Ardeo	ſi	ſum		mordeo	di	ſum
Hec tria	rideo	ſi	ſum	Hec q̄ttuor	ſpondeo	di	ſum
	ſuadeo	ſi	ſum	gemiant	pendeo	di	ſum
					tōdeo	di	ſum

	Uideo	di	ſum
Hec tria	ſedeo	di	ſum
	ſtrideo	di	caret ſupino

¶ Itē oīa alia in deo p̄ter decē iā dicta hn̄t vi in p̄terito ꝛ carēt cōiter ſupino. qꝛ neutralia alias haberēt itū ꝑ regulā ꝓus dictā. vt ſtudeo pudeo cādeo ſplēdeo ſordeo frēdeo p̄ter hec audio auſuſſum. gaudio gauiſuſſuꝫ prandeo praſuſſum vl' di. Et nideo quod caret preterito ꝛ ſupino

Si cōponātur geminātia non geminātur — Notabile textus
Lex erit hec cunctis poſ ſto do diſqꝫ remotis
Do ſto compoſita geminabunt poſcoqꝫ diſcoqꝫ
Curro tamen cum pre gemi nat ſic pungere cum re.
Precurroqꝫ notes: ſed ui tibi ſplendeo prebet

¶ Itē v̄ba geminātia ꝓncipia p̄teriti in ſimplici nō gemināt ea in ꝯpoſitis. vt remordeo remordi ꝛ nō remomordi pter q̄ttuor. vt do ſto diſco poſco q̄ gemināt. vt reddo reddidi aſto aſtiti. ediſco edidici cōpoſco cōpopoſci: Similiter curro in certis cōpoſitis. vt recurro precurro Itē v̄ba geminātia ꝓncipia p̄teriti nō gemināt ꝓncipia ſupini. vt mordeo momordi morſum ꝛ nō momorſum. Itē viginti q̄nqꝫ ſunt v̄ba geīnātia ꝓncipia p̄teriti oīm ꝯiugationū. vn̄ vigīti q̄nqꝫ q̄ p̄teritū gemiabūt. mordeo cedo cado curro qꝫ pēdeo pēdo. Spōdeo cū parco cano pario tondeo tūdo pello ſto fallo do tēdo pedoqꝫ poſco. Cello prēdo tango pango diſco qꝫ pungo. ¶ Itē Ardere ꝓprie cremare ē. Uirgili⁹. Nā qꝫ volās liquidis in nubib⁹ arſit arūdo. Sꝫ qꝛ q̄ ardēt etiā fulgorē red — Circa vocabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Ardeo dunt. Ardere aliqñ ꝓ fulgere vſurpaꝶ. Idē Ardebāt murice iena. Itē
ꝓ feſtinare qꝛ q̄ ardēt celerit̉ abſumunꝶ. Idē inſtāt ardētes tyrij ꝑdu/
cere muros p̄tera qꝛ aque ardēt calēt ꝛ in ꝓxima queqꝫ ferunꝶ atqꝫ hoc
irati faciūt. Ardere etiā ꝓ iraſci capiꝶ. Idez Proxima q̄ꝫ metit gladio
latūqꝫ ꝑ agmen. Ardēs limitē agit ferro te terue ſupbū. Itē ꝓ cōſumi
Cicero Quoniā nimio videndi deſiderio ardebā. Et ꝓ optare. Plinius
Ardeo te videre. Et ꝓ ipatient̉ amare Uirgili⁹ Formoſum paſtoꝛ cori
don ardebat. Alexim Itē ardentē etiā aliqñ cādidū dicim⁹ a flāme can/
dore. Idē ardēteſqꝫ auertit equos in caſtra. Itē ardēs ingeniū acutuz
qͦd inſtar ignis oīa penetret. Sicut cōtrario hoiez dicim⁹ ſegnē tardū
q̄ſi ſine igne. Itē ardu⁹.i.moleſt⁹ incomod⁹ intractabilis hīc ardue ad
uerbiū.i.difficult̉. Et ardea auis quaſi ardua hoc ē alta volādo petēs ꝛ
ſt tempeſtatē tā alte eṁ volat vt humanū fugiat viſum lucanus. Que
Suadeo auſa volare ardea Ardeola eius diminutiuū. Itē Suadeo dicꝶ a do q̄ſi
ſuauedo.i.ſuaue dico. Eſt eṁ ſuadere accomodatis ꝛ ſuauib⁹ verbis ali
quē in opinionē noſtrā inducere conari.i.hoꝛtari aliquē ad id qͦd iten/
dim⁹. Cuius contrariū ē diſſuadeo. Perſuadere aūt ē ſuadēdo vl̉ diſſua
dendo aliquē hoiez in noſtrā opinionē ducere hinc ſuaſio ſuaſoꝛ ſuadela
ꝑſuaſione ꝛ ſuaſoꝛius adiectiuū vt ſuaſoriuz mun⁹.i. officiū ſuadendi.
Rideo Suaſibile. qͦd ſuaderi facile p̄t. ſuaſibilit̉ aduerbiū. Itē Rideo.i.riſum
facio hinc ridiculus q̇ cōtētu ꝛ deriſione dign⁹. Ridiculū ſubſtantiuū
ſt dictū qͦd riſum poti⁹ q̄ꝫ deriſionē excitat hinc arrideo.i.applaudo ꝛ le
ticiā animi ridēdo oſtendo. Ouidius Arriſit paries aduenīēte dea hīc
arriſio obridere.i.rideo hinc obriſio. Perrideo vehement̉ rideo hinc p̄ri
ſio derideo illudo contemno ꝛ de aliquo rideo ſiue riſum moueo hinc
deriſoꝛ q̇ cū alteri⁹ deriſiōe ipſe ridet ſiue alijs riſū mouet Itē Sedere
Sedeo q̇d ſit manifeſtū ē. Aliqñ tn̄ ignauiā ceſſationēqꝫ ſt. Thereti⁹ An ſe/
dere opoꝛtuit domi virginē tā grādē. Etiā ſt in altioꝛi loco eſſe p̄cipue
de auib⁹ vt paſſer ſedet ī tecto Coꝛnix ſedet in arboꝛe. Interdū etiā pro
placere ponꝶ a poetis. Uirgili⁹ Idqꝫ pio ſedet. Scd̄m augures ſede
re ē cōſiderare cōtēplari cōſiliū capere nā poſt deſignatas celi ptes a ſe/
dentib⁹ captant̉ auguria. Uirgili⁹ Turn⁹ ſacrata valle ſedebat Ab h̉
tractū ē vt iudices ꝓ tribunali ſedeāt necniſi ſedētes ferre ſentētiā pn̄t
vt ītelligāt ſe q̇d decernāt cōſiderare diligēt̉ opoꝛtere. Itē Sedere etiā
ſt manere. Uirgili⁹ Et ſedet hoc aīo Et cōpōiꝶ a ſe ꝛ eo q̄ſi ſeoꝛſum eo
Et differt a ſido qꝛ ſidere ē deoꝛſum deſcēdere. Uirgili⁹ Sedib⁹ opta
tis gemia ſup arboꝛe ſidūt h̉ ē ab alto dimittunꝶ. Et Nota cōpoſita a
ſedeo mutāt i i e in p̄terito vt p̄ſideo p̄ſedi aſſideo aſſedi p̄ter pretſedeo
Unde p̄ſidere ē p̄eſſe hinc p̄ſes ꝛ p̄ſidiū vt patuit. Item a ſedeo aſſidele
mēſe ad q̄s ſedentes flamines ſacra faciebāt. ꝛ aſſeres. q̄ aſſidēt parieti

aſſeſſores q̄rum officium eſt aſſidere preſidi atq̄ cōſulere aſſeſtrix eius
fēīm. Circuſedere eſt contra ſedere circūdo obſideo qđ interdū pro circu
ſedeo ponit̄ iterdū ꝓ cōtraſedeo vñ obſeſſi q̇ egredi vrbē aut oppidū ſeu
aliū locū nō pōt obſidiū qđ fit vt hoſtes dimicare cogant̄ obſes q̄ tradit̄
impio alterius ea cōditiōe vt recipiēti ſit poteſtas in corpꝰ ſi dator obſi
dis a fide recedat vt patuit diſſidere diſſentio hinc diſſidiū.i. diſcordia
Etiā diſſideo.i.ocioſus ſedeo hinc deſes ⁊ deſidioſus hoc ē piger Sub
ſideo ꝟt ſubterſedeo hinc ſubſidiū.i.auxiliū. Inſideo aliquē doloſe expe
cto hinc inſidie ⁊ cetera cōpoſita q̄ clare habent̄ i cōpoſitis verboꝝ. Itē
Stridere ē dentibꝰ ſonū facere vt. Joēs dētibꝰ ſtridet. Etiā refert̄ ad — Strideo
aues que pennis ſtrident hinc auis dicit̄ ſtridula hoc ē pennis ſonū fa-
ciēs. Et ē ſcđe vl' tertie cōiugatiōis. Itē video idē ꝙ cerno. Interdū — Video
refert̄ ad aīm. Ouidiꝰ video meliora proboq̄ deteriora ſeq̄r nonnunq̄
etiā pro curo accipit̄. Plautus tu domi videbis.i. curabis hinc freque
tatiuū viſito vñ proprie viſitare ⁊ viſere ad officiū ꝑtinēt ⁊ eiuſdē fere
ſunt ſignificationis hinc viſitatio. Reuiſo proprie ꝟt reuertor vt iteꝝ videā
hinc viſus actus vidēdi viſiones vere phantaſie dicunt̄ quas greci phā
taſias vocāt viſibile qđ videri pt videlicet quaſi videre licet ⁊ ē aduerbi
um affirmādi. Sed ſcilicet q̄ſi ſcire licet. Ilicet quaſi ire licet hinc vi-
deor verbū etiā deponens vt videor tibi bonus videor tibi recte facere:
latine dicemꝰ: ⁊ nō videris mihi recte facere videt̄ tibi ꝙ recte loq̄mur
mihi nō videt̄ he em̄ locutiones ruſtice ſunt. Itē mordere proprie ſignificat — mordeo
dētibus ledere. Sed capit̄ pro detrahere vñ mordacē equū dicimus q̇
dente hoīes ledit ⁊ mordacē hoīem detractorē hinc morſus qđ primo
de dentiū leſione accipit̄ ſcđo pro detractione ⁊ maledicētia hinc mor-
dacitas qđ in vtroq̄ ſignificato vſurpat̄ mordacit̄ aduerbiū. Admordere
obmordere eiuſdē cum ſimplici ſignificatiōis. Immordere morſum infigo.
Submordeo demordeo morſu decerpo remordeo crucio. Cōmordeo
ſimul mordeo. Itē mordeo olim habuit in p̄terito memordi: ſic ⁊ ſpon
deo ſpepondi poſco popoſci curro cecurri pungo pepugi. Item morſio
hinc morſiuncula puus morſus q̇ fit oſculādi gr̄a. Itē Spōdeo apud — Spondeo
veteres ꝟt dicere nā q̇ ſpōdet ſpōte volūtarie dicit q̄re ſpōdeo deſcēdit a
ſpōte poſtea vero ſpōdere ceptū vſurpari pro ſpōte promittere vñ q̇ pu
ellā ſpōdet ſpōſor. Que ſpōdet̄ puella ſpōſa ſpōſus a q̄ rogat̄ pecūia do-
tis dr̄ A ſpōdeo dr̄ ſpōſio ꝓmiſſio ⁊ dies q̄ puella ꝓmittit̄ dr̄ ſponſalis
⁊ ſpōſalia. Et ſpōſus q̄rte decliatiōis ꝓ ſpōſiōe accipit̄. Et drn̄t ſm̄ alī
q̄s ſpōdere ⁊ deſpōdē qꝛ ſpōdē ē pr̄is puelle deſpōdē pr̄is adoleſcentis.
Terētiꝰ Placuit deſpōdi. Spōſor ꝓfideiuſſore aliq̄n capit̄. Reſpon-
deo ꝟt ſcđo loco dicere ſcđo ꝟt cōſentire. Virgiliꝰ dcīs reſpōdēt cetera
m̄ris. Interdū ꝓ reſpicio. Idē reſpōdet groſſia tellꝰ.i.athenas reſpicit

Interdū ponit̃ ꝓ ſatiſfacio. Uirgili⁹ Jlla ſeges demū votis reſpondet
Pendeo auari. Agricole. Jtē Pendere ꝓpꝛie ē ſuſpēſum eſſe qꝛ verbū neutrale
tractūqꝫ a pēnis auiū. Sꝫ ꝓ ſuſtētari capit̃. Ouidi⁹ pēdet ⁊ a nr̃a ſalu
te ſalus. Etiā pēdere dicit̃ qꝛ ab oĩ alio ceſſat ⁊ ad vnū ſollicit⁹ expectat.
Jdē pēdetqꝫ iteꝝ narrātis ab oꝛe. Int̃dū ꝓ dubitare capit̃ ſeneca pēdet
anim⁹ ⁊ i diuerſa trahit̃ itē ꝓ ceſſare. Uirgi. pēdēt opa it̃rupta mineqꝫ
murorū ingētes. Pendul⁹ q̇ pendet vnde penſa dicunt̃ manipuli lane
q̇ pēdēt ex colo ⁊ fuſo trahunt̃ ⁊ hortipenſiles q̇ ſup̄ edificia facti ſunt
Et pēſilis vrbs q̄ ſubt̃ cauata ē. Penſilis hō q̇ ſuſpenſus ē. Plaut⁹ Re
ſtim volo mihi emere q̇ me faciā penſilē lucerne ſiue lychni penſiles qui
bus in delubꝛis vtebant̃ hinc etiā pons veluti in aere pēdeat. Sꝫ pēdo
tertie ꝯiugationis ẜt ꝓpꝛie pondero qꝛ actiuū qꝛ q̄ pōderant̃ ex libꝛa pē
dent. Et accipit̃ ꝓ cōſiderare eſtimare vñ ẜt magnipēdo, floccipendo: ⁊
penſito ac penſiculo eiuſdē ẜcatiōis hinc etiā pond⁹ qđ graue ē. Uirgi
lius. Jgnotū argēti pond⁹ ⁊ auri. Interdū ꝓ multitudine capit̃ hic pō
dero qđ ẜt libero. Aliqñ ꝓ cōſidero capit̃ hinc pondo qđ ẜt pond⁹ duo-
decim libꝛarū ⁊ nō caret ſingulari numero vt aliq̇ putāt Pendo etiam
ẜt ſoluere. Uirgili⁹. Tū pendere penas: ꝙ ex eo tractū qꝛ romani vete-
res penſo nō numerato ere vtebant̃. Serui⁹ rex pꝛim⁹ ſignauit es pen
ſa in roibus dicunt̃ Expenſe vero ſumpt⁹ ē: ⁊ ipendia eiuſdē ẜcationis
Jnpendio aduerbiū qđ ẜt magis penſio qđ pꝛo aliq̄ re cōducta ſoluitur
Tondeo Penſionari⁹ q̇ pēſionē alicui ſoluit. Jtē Tōdere ꝓpꝛie abſcindere ⁊ de-
currere ē hinc tonſus hō dicit̃ cui coma abſciſſa ē Et cōtrario. Jntōſus
hinc etiā tonſi mōtes: tonſe valles cū ſiluis carent. Aliqñ etiā tōſus ꝓ
minut⁹ ponit̃. Uirgili⁹ Tonſiſqꝫ ferunt mātillia villis. Tonſa oliua
dicitur que minutis comis compta eſt quaſi a tonſoꝛe compoſita. Sed
tōſus q̄rre declinatiōis tonſurā ẜt. Jtē a tōdeo tōſoꝛ tontrix cuius dimi
nutiuū tonſtricula. Tonſtrina officina tōſoꝛis. Tōſilla pal⁹ dol at⁹ ⁊ i
acumē ⁊ cuſpidē ꝑferrat⁹ q̇ nauis cauſa i littoꝛe figit̃. Tonſoꝛi⁹ a um vt
culter tonſoꝛius: ferramenta tonſoꝛia Et compoſita ſunt circūtondeo ꝑ
tondeo detondeo p̄tondeo ſubtondeo retōdeo: note ẜcatiōis. Jtē Stude
Studeo re ẜt operā dare incūbē hinc ſtudiū qđ ꝓpꝛiē ē vehemēs animi applica
tio ad aliquid agendū Uñ ꝓ exercitatione ponit̃ vt ſtudia lr̃aꝝ dicim⁹
ſtudioſus qđ ẜcat aſſiduum ac perſeuerātē ſcđo dicit̃ cupid⁹ ⁊ alicui rei
Candeo dedit⁹ vt ſtudioſus laudis. Studioſe aduerbiū. Jtē Candere ꝓpꝛie eſt
albū eſſe ſꝫ ꝓ ignitū eſſe ponit̃ Nā tūc vere Jgnita dr̃ q̄cūqꝫ materia cū
nō rubet ſcđ iā candet hinc cādeſco. Cādela a cādoꝛe lumis Candelabꝛuꝫ
⁊ cicindella Candicare ẜcat albare ⁊ candidare eiuſdem ſignificationis
Candifico poliens ſeſe ⁊ ſuccis herbarū cādificās cutē cādefio candefa-
ctus. Candoꝛ hinc candidare hinc cāditat⁹. Unde candidati dicti qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

in comitijs ingr̃atus petebãt hi em̃ albo veſtiri ſolebant hinc. Ceſares
cãdidati appellati ſunt q̇ eplas principis in ſenatu legebãt. Jtẽ Splẽ Splendeo
dere lucere ſcat hinc ſpendor ſolis ponitur tñ ꝑ decore dignitate gloria vt
ſplendor nõis familie virtutuz reꝝ geſtarum dicitur hoc ẽ claritas. Jtem
Splendid⁹ fulgens clar⁹. Splendeſco ſplẽdophor⁹ ex greco ꝛ latino
quaſi plẽdorẽ ferens. Jtẽ. Sordes dicitur ſqualor ꝛ oĩs inmũdicia hinc Sordeo
ſordere .i. ſqualere hinc ſordeſco ꝛ obſordeo qđ ponitur ꝑ ſordeo. Scđo ꝑ
obſoleo qꝛ que in frequẽti vſu ſunt ſordeſcere cõſueuerũt hinc ſordid⁹ in
mundus. Sordide aduerbium. Sorditudo pro ſorde capitur. Plautus
Ut mihi abſterſere oẽm ſorditudinẽ. Surd⁹ q̇ aures hʒ obtuſas ab au
rium ſordib⁹ hinc ſurdeo .i. ſurdus fio hinc ſurdeſco obſurdeo obſurdeſco
Surditas Surdaſter diminutiuũ .i. expte ſurdus abſurdũ ſt ineptũ
ac rationi repugnãs. Jtẽ frẽdeo vł frendo ẽ p̄ ira dentes concutere hinc ffrendeo
frẽdeſco frendid⁹ añ ꝛ ſilia. Jtẽ Audere aliqñ ẽ fidẽtẽ eſſe aliqñ temere Audeo
p̄ſumere. Uirgili⁹ hec p̄mia q̇ me ferro auſo tentare ferũt hinc audacia
qđ capitur aliqñ pro fiducia. Cicero nec vires eis nec audacia nec tela de-
fuere. Aliqñ pro temeritate. Saluſtius. Audacia pro muro habetur.
Sic audax capitur pro fidẽte ꝛ pro temerario. Et differt audacia pro au
dẽtia qꝛ audacia temeritas eſt. Audentia fortitudo. Uirgili⁹ Auden-
tes fortuna iuuat. Jtez ab audax dicitur audacul⁹ diminutiuũ. audacter
aduerbiũ qđ eſt audent. Jtez Gaudeo differt a letor qꝛ letari extrĩſecus Gaudeo
eſt gaudere intrĩſec⁹. Eſt ğ letus q̇ hilaritatez quã int⁹ hʒ vultu oſten-
dit. Uirgili⁹ Jmpio leti parent. Et leta dñr q̄ pingiua q̇ leti pingueſ-
cũt q̇ triſtes debiles fiũt. Uirgili⁹ Quid faciat letas ſegetes. Etiã letũ
dicim⁹ qđ letũ nos facit ſicut tutũ locũ q̇ nos tutos reddit ſic leta pra-
ta letã domũ letã porticũ dicimus. Jtez a gaudeo gaudiũ dicitur qđ eſt
affectio animi alicuius p̃ntis boni opinione cõcepta. gaudiolũ diminu
tiuũ. Jtem peredere ſt vehement edere hinc prãdiũ quaſi ꝑediũ hĩc prã Prandeo
dere qđ ſt comedere q̄cumqꝫ hora ante cenã Quia veteres romani habe
bant niſi cenã poſtea vero teſte. ſaluſtio maiore libidine orta rome ĩpoſu
erunt prãdiũ Quare dixit. Plauto reprehendo hoĩem in die bis ſaturũ
fieri. A prandio dicitur prãdiculũ ſiue prandiolũ q̄ſi ꝑuũ prandiũ. Jtem
Jentaculũ cib⁹ q̇ ſumitur ante prãdiũ q̄ſi cibus matutinus a verbo. Jen- Jentare
tare qđ eſt ieiuniũ frangere qꝛ tp̄e matutino corpa ſunt maxime ieiuna
Jtem Cena fiebat vltra ſolis occaſum. Cõmeſatio proprie cibus dicitur
q̇ poſt cenã ſumitur: capitur tñ pro cibo q̄cũqꝫ hora ſup̄to extraordinarie. in
terdũ pro crapula. Jtez nidere aliqñ odorez aliqñ fulgorez reddere ſcat Nideo
Plaut⁹ tota renidet dom⁹ hinc nidor qđ eſt odor hinc nid⁹ auiũ qꝛ cu
bilia auiũ mali odoris ſunt vñ nidi dicuntur pennatorum cubilia. In-
terdum tamen nidus pro ipſis auib⁹ vſurpatur q̄ſi cõtinens ꝑ contento.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Uirgilius. Ipſeq; volãtes ore ferũt dulcem nidis imitib⁹ eſcã. hinc fit nidifico nidificatio Itẽ eſt dulor idẽ cũ nidifico. Uarro. Niuib⁹ tpib⁹ halcyones i mari nidulant. Itẽ niſus eni vaſis gen⁹ a nidoꝝ ſil'itudie. Item nidus dicimus in quibus merces in tabernis ſepatim ac diſticte tenent. Marcialis. De pmo dabit altero ue nido raſum pumice purpuraq; cultreum.

Scđa regula ſpecialis de geo

Si facit l vel r ante geo xi littera longa
Vel diphthongus habet in ui geo cetera format
Prebet vi nullum ſi per ſum xiq; facit ctum
Dic tamen indultum: ſed procreat vrgeo nullum

¶ Itẽ Quindecim ſunt v̓ba in geo que ſunt triplicia in formatione p̄teritorum ⁊ ſupinorum vt in hac figura patet.

	fulgeo	ſi	ſum		augeo	xi	ctum
	mulgeo	ſi	ſum	Hec tria võ	lugeo	xi	ctum
	indulgeo	ſi	tum	lẽ longam	frigeo	xi	ctum
Hec ſeptẽ	algeo	ſi	ſum		egeo	vi	
	tergeo	ſi	ſum	Hec q̃nq;	idigeo	vi	
	vrgeo	ſi carẽt	ſupi	võlẽ breuem	vigeo	vi	carent
	turgeo	pinis			rigeo	vi	ſupinis.
					pigeo	vi	

piget

¶ Item piget verbum impſonale habet perteſum eſt in preterito

fulgeo

Circa vocabula

¶ Itẽ fulgeo dr̄ a αφλοξ qđ flãmã ſcat. vñ fulgere lucere ſcat vt flãma hinc fulgid⁹ clar⁹ fulgor ſplẽdor fulguritas eiuſdẽ ſcatiõis ⁊ fulgur. Fulguratio lux illa q̃ſi vibratio lumis q̃ añ cernit q̃3 tonitruũ audiat. Quare fulgere ⁊ coruſcare idẽ ſcãt. Itẽ a fulgeo fulmẽ qđ ignis ẽ excitat⁹ e nubib⁹ qđ exit cũ ſonitu q̃ dr̄ tonitr⁹ ſiue tonitruũ. vt prius. Itẽ a fulgur dr̄ fulgurare. i. fulgur emittere. Et a fulmie fulmio. ħ eſt fulmẽ iacio. Fulguratores fulgurũ inſpectatores ſicut aruſpices. Itẽ Mulgere ẽ lac ex mamillis exp̄mere. hinc Mulctra dr̄ ipſa extractio lactis. Uirgili⁹ Bis venit ad mulctrã binos alit vbere fet⁹ a q̃ mulctrale vas in quo lac colligit. Item Implebunt mulctralia vacce. Caprimulgi dicunt quos Ariſtoteles a capraꝝ mãmis egotelas vocat aues ſunt grandiores metule aſpectu fures nocturni. Interdũ eni viſu carẽt intrant paſtoꝝ ſtabula capraꝝumq; vberibus aduolant ob lactis ſuccũ qua iniuria vber emoritur capriſq; ita mulctis oboꝛit cecitas. Emulgere ſcat ſine labore tollere. Terenti⁹. Emulſi argẽto ſenẽ. Itẽ indulgeo dicit quaſi inde algeo et ſcat ignoſcere ⁊ hoc ſepius apud theologos hinc Indulgẽtia dicit venia peccatorum. Etiam eſt obſequi ⁊ aliquid delicate concedere. vt Ioãnes indulget genio hoc eſt obſequitur nature

Indulgeo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

id eſt dat voluptati operã.hinc Indulgentia delicata ꝑmiſſio. Capit
etiã metaphorice Indulgere pro delicate intendere ⁊ ſpaciũ maius dare
Virgilius. Indulge hoſpitio cauſaſq; innecte morandi. Aliquando
ꝓ facilẽ eſſe ⁊ clementẽ. Cicero magnus vir imprimis indulgẽs in pa-
trẽ.idẽ Seuerꝰ in filiũ Itẽ Algere ſcat frigere a greco ṽbo αλγω Algeo
qđ ꝓprie ſcat dolere.hinc algor.hoc eſt frigus rigor ⁊ mons algidus q̇
aſſiduo frigore appellatꝰ eſt. Horatius. Queq; auentinũ tenet algidũ
q;. Et ab hoc ſylua algida dicta eſt. hinc monti ſubiaciẽs in cuius in-
greſſu lacꝰ eſt rigillus. Itẽ veteres pro algore algo dixerunt. Lucius.
Morbis algoq; fameq;. Itẽ iam dicimꝰ tergo veteres vero tergeo qđ Tergeo
ſignificat mundare.quia tergendo res conterunt. quare deſcendit a te
ro. Hinc detergere ⁊ terſus. Itẽ Vrgere quaſi vrgẽdo agere.hoc eſt in- Vrgeo
ſtãmo impello. Eſt enĩ vrgere ꝓprie cogere ꝓmere impellere. Virgiliꝰ
Ima ſoluunt latera atq; oculos ſtupor vrget inertes. Abuſiue tamen
aliquãdo ꝓinſiſtere capit. Lucillius. Cede hoſtium gnato vrgere inſtãt
perimus. Aliquãdo pro tegere. Virgilius. Qui ſaxo ſemꝑ atq; ingen-
tis pondere teſte vrgerẽt. Interdũ ꝓaccelare: Idẽ Veſte regẽs tibi quã
noctes feſtina dieſq; vrgebã. Itẽ Turgere ꝓprie tumere ſcat.teu. ſwel Turgeo
len.vt pes mihi turget. Capit pro dolere.q; quod turget dolet. Itẽ Au Augeo
gere notẽ ſcatiõis ẽ. Hinc Augumẽtũ auctus auctio auctor ⁊ augmẽ-
rare frequẽntatiuũ.hinc augmẽtatio. Auctio venditio eſt in publico q̄
fit aucto .i. ab emptoribus ꝑcio cum res tradit plus afferẽti. Et q̇ita
vendit auctionariꝰ .i. vẽditor dr̄. Auctariũ dr̄ qđ ſuꝑ mẽſurã aut podꝰ
iuſtũ adijcit vt cumulꝰ adiectꝰ ẽ in medio. Auctũ ſpaciũ cyrci qđ ſuꝑ de
finitũ nomẽ victorie adiũgebat. Ab Augeo dr̄ augifico. Enniꝰ. Et ta
les nũeros augificabit ſuos. Magmentũ veteres dixerũt maiꝰ augmẽ
tũ ⁊ auxiliũ qm̃ augebãt numerũ.ij. q̇ accedebãt ⁊ adiumẽto eſſent alieni
gene. Item frigeo dicitur a frãgo ⁊ ſcat horrere.quia calor ⁊ horror cor Frigeo
pora frangunt. Alij dicunt deſcendere a greco φριγω quod eſt frigus
patior vel a φρυττω quod eſt horreo. vnde φρυτη horror ſiue frigꝰ
dicitur.hinc frigidꝰ cuius diminutiuũ friguſtulus. Frigiditas frigus
qđ contrarium eſt calori.ſcđo ſcat metum. Interdum ipſam aeris na
turã.vt patuit ꝓ q̄ etiã aliq̇ dicũt frigor ois hñs ꝓductã. Itẽ frigẽ qñ-
q; ꝓ eo qđ ẽ ſegnẽ eẽ põit. Plautꝰ. Frigẽt oẽs nemo ſe mouet.hic frigꝰ
ꝓ ſegne capit. Vir. Largꝰ opũ ⁊ lĩgua ⁊ melior ſ; frigida bello dextrã.
Interdũ ꝓ nocẽte ⁊ ꝑnicioſo eo qđ frigora nature mortaliũ ꝑnicioſa ſũt
Idẽ frigidꝰ o pueri fugite hic latet ãguis ĩ herba. Itẽ ꝓ mortuo idẽ vol
uit ille vomẽs calidũ de pectore flumẽ frigidꝰ Frigerare ft frigefacẽ.hic
refrigerare ſcat rem calidã frigidiorem rem facere. ponitur tñ ꝓ ſuble-
uo recreo.hinc refrigeriũ ſubleuatio ⁊ quaſi mentis recreactio. Infrigi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

dare ſcat frigidū reddere. Frigidariū ſic caldariū ⁊ tepidariū de quibus
Lugeo patuit in balneo Itē lugere a luo. qđ eſt ſoluere qꝛ luctꝰ vitā hoīs ſoluit
Eſt enī lugere in luctu eē. i. in dolore cū fletu. Hinc lugubre lugubriter
aduerbiū. Et luſcina auis. q̄ſi lugens canat. Vel ꝓprie lugere ē dolorē
aīi cū voce ꝓferre. Qđ fit in obitu defunctoꝝ. quare luctꝰ ꝑ habitu illo
capit̄ ⁊ vultu ⁊ veſte lugētiū. hinc Luctifer q̄ alicui luctū affert. Luctu
oſum plenū luctu Perlugere qđ ſcat ſolito diutiꝰ lugere. Itē Egē ab
Egeo egenꝰ. Et ſcat nō habere neceſſaria ad viuendū. Egenꝰ q̄ſi egēs. i. cui
neceſſaria deſunt vite. Hinc indigeo ꝑ eodē. Indigꝰ q̄ aliqua re indi-
vigeo get: Indigētia inopia: Incitas q̄ſi indigitas pauꝑtas. Itē Vigeo dr̄
quaſi vim ago. Eſt aūt vigere validū ac robuſtū eē. A q̄ vigor. i. firmi-
tas robur. Vigoroſus firmꝰ robuſtꝰ. Vigil nō ſegnis nō torpēs de q̄
rigeo ꝑus. Itē Rigere ꝓprie ē frigere a quo rigeſco. Capit̄ tn̄ rigere ⁊ rigeſce
re ꝑ indurari. qꝛ q̄ horrēt indureſcūt. Virgiliꝰ. Veſteſqꝫ rigeſcūt indu
te cedūtqꝫ ſecuribꝰ. Humana viua hinc rigor qđ ꝓmo capit̄ ꝑ frigore.
Scđo ꝑ duricie. Idē ⁊ ferri rigor. Itē Rigidꝰ frigidū ſcat. Idē Tel
lurē borea rigidū ſpirāte moueri. ſcđo ſcat duꝝ. vn̄ rigidꝰ hō dr̄ aſper.
Et rigiditas aſꝑitas. Aliqn̄ ſcat erectū qđ non niſi ex duricie accidit.
Idē Tū rigidas motare acumina quercꝰ Rigide aduerbiū aſꝑ dr̄. Ob
rigere ſcat frigore ꝯtrahi ⁊ q̄ſi obdureſcere. Seneca. Ita mēbra frigo-
pigeo re obriguerāt vt ſeminecē putaremꝰ. Itē Pigrere ſcat lentū ⁊ tardum
ꝑdibꝰ eſſe. Hinc Pigere q̄ſi pede eger. hinc pigricia tarditas ignauia.
Sed veteres dixerūt. Pigredo pigritudo ⁊ pigrare qđ ē tardaē actius
meliꝰ pigraſſe q̄ꝫ ꝑperaſſe nefas. Itē Pigreſco pigreſio. Impiger dili-
gēs. pigre impigre aduerbia. hoc ē tarde ⁊ diligent̄. Et impigritas Itē
Piget veteres ꝑ tardat vſurpabāt. Capit̄ etiā ꝑ eo qđ ē penitet qm̄ in
his pagēdis quoꝝ pēitētiā ducimur tardi ſumꝰ. Itē capit̄ ꝑ pudet qm̄
pudore q̄ꝫ ab agendo retardamur. Quidā pudet ⁊ piget ita diſtinguūt.
pudeo vt pudet de p̄terito piget de futuro dicat̄ ꝓprie tn̄ piget moleſtū eē Var
ro. Iāqꝫ piget te ī eo tp̄s terrere. Itē pudere ē de his q̄ turpit̄ fiūt Pigē
in his q̄ malo dānoqꝫ. hinc pudere ad decꝰ. Piger ad dolorē refertur.
Pudet enī eius ē qđ turpe ē. Piget eiꝰ qđ dolet ac moleſtum eſt. Aliꝗ
pudere verecundie eſſe dicunt. pigere penitentie.

Tertia regula de ieo

Hec q̄tuor { Cieo etum / quieo etum / vi / dieo etum / vieo etum } quibꝰ tamē raro vtimur in ſimplici

Circa vocabula

Item ꝑ Citare ſepius dicimus Cieo. i. ꝓduco. Et veteres ꝓcet ꝑ ꝓ
uocet dixerunt. Hinc teſtamentum dicit̄ ꝓcitū quaſi ꝓuocatū penulti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ma ꝓducta. Sꝫ ꝑcitū penultia correpta ſcat petitū a ꝑco qđ ē ꝑto il lud a cieo deſcēdit qđ ſt voco. Sꝫ ꝑ citū penultia correpta a cio is ire. vñ idē ſcāt cieo ⁊ cio is ire ⁊ coincidūt in ꝑteritis q̄ etiā ſcāt feſtinare ⁊ vocare Hinc citare freq̄ntatiuū. Itē Quieo.i. q̇eſco ⁊ nō ē in vſu ⁊ ſcat dormire. Aliqñ etiā ſt ſtare nō moueri. Aliqñ curis vacare cui ſi adda tur accūs ſcat facere q̇eſcere. Plaut⁹. Quieſce tumultū hūc. Itē diere vix repit̄ ⁊ capit̄ ꝓ dieſcere. hoc ē diē oriri. hinc Dies qđ tn̄ deſcēdit a di us qđ non ē ſub tecto ſiue lumē diurnū ſub celo. hinc diecula. a q̄ etiam diurn⁹ ſicut a nocte nocturn⁹. Et diu aduerbiū ꝓ die a q̄ int̄diu diur/ nare q̄ veteres vſi ꝓ diu viuere. Itē Dies in maſcłino genere tps̄ det̄mi natū plerūq̄ʒ ſt. vt heſterno die ad te veni. Dariū cib⁹ vnius diei. ⁊ alia pl'a q̄ pri⁹ expoſita. Itē vie̊ veteres viue̊ dicebāt a vi dctm̄ hinc viet⁹ q̄ſi vict⁹ hoc ē mollis languid⁹ ſine vi ſeu naturalib⁹ virib⁹ ꝓuat⁹ viete. ꝟ ge dicunt̄ molles atq̄ʒ flexibiles vietores q̇ vaſa vinaria religāt ſtipātq̄ʒ

Quieo

Dieo

Vieo

Quarta regula de leo

Addita muta leo facit eui viq̄ʒ facit tum
Sic leo fit oleo de ſe facit omne creatum
Et quandoq̄ʒ tamen olui reperitur itumq̄ʒ
Etum vel peritum dicas adolere per vltum
Hinc adultus erit
Cetera verba leo per ui facit abſq̄ʒ ſupino
Sed doleo dat itum ſoleo valeoq̄ʒ ſupinum

¶ Itē ꝟba ī leo ſunt duplicia. Quedā vi etū h̄n̄t q̄ttuor vt deleo fleo pleo leo. Cetera oīa alia in leo q̄tq̄t ſunt hn̄t vi ī ꝑterito ⁊ carēt ſupinis ꝑter tria q̄ hn̄t itū vt doleo ſoleo valeo. Exēplū regłe vt caleo calleo palleo ſq̄ leo ſileo polleo vileo. Itē Oleo cū ſuis ꝯpoſitis hꝫ eui etū vł ui itū in ſu pino vt aboleo ꝑter redoleo qđ caret ſupino: ⁊ adoleo qđ habet adultū.

Duplex preteritum reddit duplex ſupinum

¶ Itē ſm Priſcianū. Quedā ꝟba hn̄t duplex ꝑteritū tm̄. Quedā du/ plex ſupinū tm̄ Quedā duplex ꝑteritū ⁊ ſupinū ſił vt ī figura ſeq̄nti pꝫ

Notabile pulcherrimum

Hec gemināt ꝑterita ⁊ ſimilia:
- Ferueo — bui, rui
- ſalio — ſalij, ſaliui, ſalui
- vello — velli, vulſi
- Conniueo — ꝯniui, ꝯnixi

Hec gemināt ſupina ⁊ ſimilia:
- careo — caritum, caſſum
- tendo — tentum, tenſum
- pando — paſſum, panſum

Hec geminant p̄terita ⁊ ſua

Parco	parci			torſum
	peperci		torqueo	
Lino	lini		arceo	arcitum
	liui			arctum
	leni		cello	cellui celſū
Oleo	oleui	etū		ceculi culſū
	olui	itū	ſancio	ſanciui itū
Plico	plicui	itū		ſanxi ctuz
	plicaui	atū	cābio	cāpſi ptuz
Neco	necui	ectū		cābiui ituz
	necaui	atū	ordior	orſuſſum
Inſero	inſerui	ertū		ordituſſū
	inſeui	itū	liceo	lixi lictum
Sorbeo	ſorpſi	ptū		licui licitū
	ſorbui	itū	vincio	vinxi victū
Abſcondo	abſcondi	ſum		viciui ituz
	abſcondidi	itū	farcio	farſi rtum
				farciui ituz
			ſepio	ſepſi ptum
				ſepiui itum

Circa voca bula.

ffleo

¶ Itē Flere ē lachrias fūdē ideoqȝ ſolius hoīs ē ⁊ a greco deducit̄ qd̄ ē φλαιιο hic flet⁹ qd̄ aliqn̄ ſb̄tiuū ē q̄rte declīatiōis. Enni⁹ nēo me lachris decoret nec funēa fletu. Inꝰdū adiectiū ꝑticipiale. Uirgilius hic mꝰti fleti ad ſupos belloqȝ caduci multū fletos ꝑ nobilib⁹ atqȝ ꝯſpicuiſ poſuit q̄r mortē magna lamētatio ſeq̄t̄ flebil' dign⁹ q̄ fleat̄. flebilit̄ aduerbiū deflo eiuſdē ꝯcatiōis cū fleo

Cleo

Itē Cleo nō ē ī vſu: ꝯt tn̄ ſcādē reſecare portare ⁊ olē hic cloaca ꝯm aliq̄s qd̄ tn̄ poti⁹ dr̄ a colluēdo teſte feſſo: ⁊ ē loc⁹ cau⁹ ꝑ quē collunies q̄dā fluit. a q̄ cloacaē qd̄ ē ī q̄naē. ſȝ forica locus dr̄ public⁹ ī q̄ licȝ oīb⁹ vētrē exōerare cū latria ī ꝑuatos vſus ſit a latēdo foria ſtercora liq̄diora qd̄ facile ferāt̄ foras hic. Cōforrie qd̄ ē ſtercore liq̄do fedaē qd̄. Plaut⁹ cōcaraē dixit pōponi⁹ cōforiſti me diomedes hic forul⁹ q̄ vētrē hȝ ſolutū ⁊ foria facile emittat.

pleo

Itē pleo nō ē ī vſu dr̄ a greco ꝟbo πλερω. i. plenū facio nā πλήεн plenū dr̄ cui⁹ cōpōſīt vſitata vt ipleo qd̄ ē refertio ꝯppleo eiuſdē ꝯcatiōis Expleo qd̄ prio capit̄ ꝑ ipleo. varro meroreqȝ ⁊ lachris domū ipleuit ſcd̄o ꝑſatio. Uirgili⁹. īꝓrob⁹ illuuiē rāiſqȝ loq̄cib⁹ explet ī h̄ tn̄ expleri ⁊ ſatiari drn̄t qd̄ expleri ſine faſtidio ē Satiari ꝟo cū faſtidio ē ēt qn̄qȝ ꝑ mino nā ex ꝑpoſitio aliqn̄ ꝑuatiua ē Enni⁹ nauib⁹ explebāt ſeſe t̄riſqȝ replebāt. Uirgi. diſcedā explebo nūez reddarqȝ tenebris vetēs expliuūt ꝑ explēt ſcripſerūt

Suppleo

Suppleo qd̄ ē ī deficiētes locū aliud pono hic ſupplemētū.

Compleo

Cōpleo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ıpleo ꝑficio. Uirgi. veteꝝqꝫ armate milite ꝯplet. Jtē leo ꝟbū q̄ veteres Leo
vſi ꝑ deleo hic letū. i. mors qꝛ mors oīa delet hic letale ꝭ ē mortiferꝝ vt le
tale vuln⁹ letiferꝝ letificū q̄b⁹. Poete vtūť. Jtē deleo differt ab extiguo Deleo
qꝛ delem⁹ ſcripturā ł picturā extiguim⁹ ignē hic deletile ñ ſolū qđ deleť
ſꝫ qđ delet Uarro ſi diſplicꝫ tibi tā magnū ſūmā ſpōgiā deletilē delebile
qđ deleri pt cui⁹ ꝯtrariūē idelebile. Jtē Eleo q̄ vetēs ꝑ eo qđ ēmaculo Eleo
vſurpaꝛt lucilli⁹ ſi ꝭ veſtimēta eleuit luto ab eo riſū magnū eleuies ꝑ pur
gatiōe pōiť. Jdē vt eleuiē facē puētū veł. Jtē ab oleū oleo ꝟbū qđ ꝛ oīo Oleo
vetēs dixerīt ꝑtqꝫ a dorē reddo ł bonū ł malū qꝛ cōpoſitū ab eo redoleo in
bonā ptē ſp accipiť. Tractū aūt ab eo ē qđ oleū iueťeſcēs aſpiorē habere
odorē icipiat vetuſtas ei tediū affert hic olēcica mali odoris loca dñr ꝛ
olidū qđ odorē hꝫ oletū ſterc⁹ hūanū hic olfacio. Jtē adoleo prio ꝑt cre Adoleo
ſcere qꝛ creſcētes pueri cū pmū pubēs fiūt olē hircū icipiūt ꝑpť qđ dñr
hircq̄lati hic adoleſco ꝗ q̄ adoleſcēs cui⁹ adoleſcētul⁹ adoleſcētia adult⁹
adoleſcētioꝛ ꝟbū qđ ꝑt luxurioꝛ. Adoleſcēturio adoleſcētū more facio ſi
ue i adoleſcētiā redeo ſcđo accipiť adolē ꝑ ſacrificare q̄ſi odorē dijs pbēo
Uirgi. ꝟbena⁹qꝫ adole pigues ꝛ maſcula thura ťcio capiť ꝑ vrere qꝛ ſa
crificiū vrēdo fieri ꝯſueuit. Jdē adoleſcūt ignib⁹ are. Jtē ob eādē cauſā
capiť ꝑ coloē. Jtē cura a penū ſtruere ꝛ flāmis adolē pēates Jtē abolē Aboleo
qđ ē deleo ac ꝑſus oblittēo vt ne odoꝛ q̄dē ei⁹ relinq̄ť ꝛ exoleo a q̄ exole
ſco qđ ē adoleſcē ꝭ ē creſcē deſino hic exoleti dcī ſcorta maſcula iā adulta
ꝛ fere dimiſſa qđ creſcē deſierīt aliq̄n tñ exolē ꝑ creſcē accipiť hic exolet⁹
ꝭ ē adult⁹ obſoleo ꝑt reijcioꝛ dimitto. Cicēo obſoleuit iā iſta ratio Su-
bolē ꝑt paꝝ olē ꝯolē ꝑt creſcē inualē hic ıṅoleſco idoles q̄ı puerꝫ atqꝫ ado Insoleo
leſcētib⁹ ē ſignū q̄ddā ꝛ q̄ı odoꝛ future ꝟtutis ı viris ſignū ꝟtutis pñtis
aliq̄n in malā ptē vſurpať liui⁹ de hānibale Si cū hac idole ꝟtutū atqꝫ
vitioꝝ trūmo meruit. trāſferť qꝫ ad muta atqꝫ iaīata ſic ı frugib⁹ ſemia
valēt ad obfuādā idolē Jtē doloꝛ aī ł corpis cruciat⁹ dr̄ hic dolē vt do Doleo
let mihi caput ꝛ doleo caput ꝛ dolēt mihi ilia ꝛ ilia doleo doleo caſū tuū
ꝛ dolet mihi caſus tu⁹ hic dolētia q̄ vſi vetēs ꝑ doloꝛe cui⁹ ꝯriū ē idolē
tia cicēo vt q̄ rē expetēdā ł voluptate ł idolētia metiūť dolorificū qđ fa
cit dolorē dolorāē ē doloē affici ꝯdoleo ſił doleo cordoliū itē dolabꝝ do
liū dol⁹ doloſ⁹ a dolāē dſcēdūt a q̄ dolāē dr̄ doloꝛꝛ ꝑt miuē qꝛ doloꝛe res
dimiuūť vñ dolabꝝ iſtrumētū q̄ dolať doliū vas grāde hic doliolū ditm̄
dol⁹ ı malā ptē ꝑ fraude ſūiť lꝫ apđ vetēs ı bonā ptē ꝑ ſolētia ac callida
te doloſ⁹ iſidioſ Jtē ſoleo hꝫ ſolitꝯ ſū ſꝫ apđ vetēs ſolui ꝛ ꝑt ꝯſuetū eē hic Soleo
ſolid⁹ ꝭ ē ꝯſuet⁹ iſolit⁹ icōſuet⁹ aſſoleo. i. fieri ſoleo iſolēs ꝑt eū q̄ nō ſolet
The. q̄d tu athēas iſolēs: ſcđo ꝑt arrogātē qđ pť legē agat ſolitā hic iſo
lentia ꝛ iſolēter aduerbiū. Jtem valeere ꝑꝑꝑt poſſe hic validus dicitur Valeo
firmus potens robuſtus cuius contrarium inualidus validitas robur
inualiditas in firmitas valentia fortitudo valide aduerbium per ſin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

copaın valꝺe valentes ſani robuſti beneualere ſ̄t ſanū eſſe q̄ſi bene poſſe.
Maleualere ſ̄t egrum eſſe atq̄ȝ infirmum. Et capitur valere ꝓ ſaluū
eſſe qꝛ qui robuſtus ſanus eſt hinc vale vox ſalutantis eſt cū ab aliq̄ rece
dimus. Sicut ſalue ⁊ aue ſunt ſalutationes veniētis. Et q̄niā abeun-
tes per hec verba ſalutare ſolemꝰ vale ⁊ ſalue: inualuit cōſuetudo vt hec
duo ꝟba ſepenumero ſumant̄ ꝓ eo ꝙ ē abi ⁊ diſcede. Etiā ſi cū ſtomacho
⁊ indignatiōe loq̄mur. Terētius Ualeant q̄ int̄ nos diſſidiū q̄rūt.i. fa
ceſſant atq̄ȝ abeant ⁊ a nobis diſcedāt. Sabellicꝰ valeāt ꝑmeſſi dos vn̄.
Phocaice laurꝰ libetriduūq̄ȝ chori a valeo valitudo ⁊ ꝓ langore accipit̄
Cicero valitudinē tuā cura diligent̄ hoc ē langorē a q̄ valitudinarij di
cunt̄ q̄ mali ſani ſunt ⁊ frequent̄ egrotāt. Aliq̄n valitudo ſanitatē ſ̄cat
Cicero Sed nūc valitudini tribuamꝰ aliq̄d hic cōualeo ſiue cōualeſco
Inualeo qđ eſt ſalutē recupere. Inualere ſ̄t robur ⁊ firmitatē acq̄rere hinc inua
luiſſe cōſuetudinē ⁊ mores dicimꝰ. Itē valere etiā ꝓ eo accipit̄ qđ ē in-
precio eſſe ⁊ ſic apud iuriſconſultos vt res tāti valet quāti vendi poteſt
Preualeo hinc valor qđ p̄cium ſ̄t. Preualere ſ̄t antecellere q̄ſi in maiori p̄cio eſſe
Aliquando pro potentior eſſe. Equaleo.i. in eodē p̄cio ſum vl' eq̄potēs
Calleo ſum hinc equalentia paritas dicit̄. Itē Callere ſ̄t callū facere ſiue duri
ciem hinc calleſco frequētatiuū hic callus pellis labore obdurata vt cal-
lus aprinꝰ ē laridum feri ſuis ita dictum a duricie Etiā callere ſcire dici
tur horatius legittimūq̄ȝ ſonum digitis callemus ⁊ aurum hinc calli-
dus.i. aſtutus. Calliditas aſtutia Callide aduerbium. Item a callus
Caleo callis quod ſ̄cat ſemitā vt prius. Sed caleo per l ſimplū ſ̄t feruere ⁊ de-
ſcendit a calor hinc caleſco. Incaleo cōcaleo eiuſdē ſ̄catiōis hinc calidꝰ
ſubcalidus calidiuſculus calidiuſcule. Caldariuȝ calefacio calefio calix
qꝛ in eo calida hauriri ſolent teſte varrone. Item Squāme dicuntur q̄
bus corium piſcium ⁊ quarundam ſerpentum tegitur hinc ſquammo-
ſus plenus ſquammis hinc. Coricarum catenule ſquame dicunt̄. Uir-
gilius Quem pellis eius in plumam ſquamis auro cōſerta tegebat hic
ſqualere qđ proprie ſ̄t plenus ſquamis ſum. Sed apud veteres ſ̄cabat
q̄cq̄d nimis in cultū obſitūq̄ȝ aliq̄ re erat ita vt incuteret viſentibꝰ hor-
rorē a crebritate ſquāmaꝝ. Quare iā corpa inculta ſquallere dicunt̄ hic
palleo ſquallor inq̄natio ſordes ſquallidꝰ ſordidꝰ. Iteȝ Pallere ſ̄t pallidū eſſe
a pallor qđ ē pellis liuor qđ veteres etiā ꝓ vetuſtate ſumpſerūt ⁊ negli-
Sileo gētia hinc pallidus palleſco qđ ſignificat pallidus fio. Itē Silere tace
re ſ̄cat fictuȝ verbum ab hac lr̄a ſ que nota eē ſilentij vnde ī ludis lr̄arijs
dum volunt ſilentium indicere s lr̄am quaſi ſibilando ꝓnunciant hinc
ſilentium quod taciturnitatē ſ̄cat vnde ſilentium noctis pro nocte intē
peſta ponit̄ quam alij concubium ſiue cōticinium vocant. Silenta lo-
polleo ca in quibus ſiletur hinc ſilex vt patuit. Iteȝ pollere proprie poſſe ſ̄cat

vnde pollentia potētia hinc pollex quaſi ceteris digitis potentior. Eq- Vileo
polleo ꝑ equiualeo. Itē vilere fit vile eſſe ſiue parꝫ valere hinc vile qd̓ pa
rum valet cuius cōtrariū ē carum. Etiā vile capit̄ ꝑ abūdanti qꝛ q̇cq̇d
min⁹ valet abundat hoc ē ꝑuo vendit̄ ꝑcio ꝛ quaſi cū cōtentu cauſa dici
tur. Virgili⁹ vileq̄ꝫ faſellū hinc vilitas ꝛ vilitare qd̓ ē vile facere vile-
ſco vileſio vilit̄ aduerbiū. i. exiguo precio quaſi cum contentu:

Si queo ſumqꝫ facit tū in tum plurima reddit

Duo tm̄	torqueo	ſi torſuꝫ	vel tortum
	liqueo	liqui ꝑ tres ſyllabas ſup̊ caret	

Liqueo

¶ Itē Liquere fit liquidū eſſe vt butirū liqt hic liquid⁹ qd̓ ꝑprie mol
le fluxū dicim⁹. Plaut⁹. Liquidius q̄ꝫ ventus ē fauonius. Virgilius **Circa voca**
Aut cū liquentia mella ſtipant. Interdū ponit̄ ꝑ puro. Idē liquidūqꝫ **bula**
per aera lapſe. ¶ Interdū pro ſcdo ꝑ ſpꝛo. Plaut⁹ ab ſiniſtra auſpicio
liquido hinc liquere qd̓ eſt aperire vl̓ delucidarere. Et deſcendit liqueo
ſiue liquidus a liquor verbo qd̓ ē reſoluor defluo hinc liquor eris paſſi-
uum eiuſdē ſcationis. Virgilius vere nouo gelidus canis cū montib⁹
humor liquit̄ liquor oris humor liquid⁹ dr̄ qd̓ ꝑmā corripit. Sed li-
quor verbū ꝑducit. Liqueſco ꝛ liq̄fio eiuſdeꝫ ſcationis hinc liquare. i.
liquorē reſoluo hinc liquatū ſiue liquamē pinguedo aīalis ad ignē cale Liquet
facta ꝛ in vſum coq̄nariū reſeruata ad cōdiendos cibos. Itē liquet ſcat
cōſtans manifeſtū ꝛ certū eſſe qꝛ q̄ reſoluunt̄ certa cōſtantia ꝛ māi feſta
ſunt. Terenti⁹ Illū liquet mihi deierare his mēſib⁹ ſex nō vidiſſe pri-
mis. Itē Torquere ꝑprie inflectere fit Terēti⁹ vide vt ille ſibi os cōtor Torqueo
ſit carnifex hinc aliqn ponit̄ ꝑ gyro celari rotare. Virgili⁹ Aſta illam
ter fluctus ibidem torquet agens circū. Aliqn̄ ꝑ torquēdo iacere ac mit
tere. Idē in medio telū torſiſti prim⁹ achius. Nonnūqꝫ trāſſumptiue
ꝑ regere gubernare. Idē celū ꝛ terras q̇ marmore torq̄t. Et ꝑ ſuſtinere
Idē Vltimus ethiopū locus ē vbi maxim⁹ athlas. Axē humero tor-
quet. Etiā pro trahere. Idē Torquetqꝫ ſonantia ſaxa hic frequētatiuū
tortare huius paſſiuū tortor. i. vehementer torqueor. Tormētū fit oēm
machinā ad torquēdum ſaxa qd̓ veteres dixerunt tortum. Tormentuꝫ
etiam poſuerunt pro quocūqꝫ cruciatu: a quo tortor qui torquet. i. cru-
ciat vel lapidem tormento iacit Tormen genus morbi cum dolore tor-
quentur inteſtina vel exulceratione ſecuta que fiunt ex cholera quare.
Tormina dicuntur cholerica. Torminoſus qui hunc patitur morbum
Torus lectus ab in tortis herbis. Item Toruus terribilis a torto aſpe
ctu Toruitas Torue aduerbium Torcular inſtrumentum ad premen
das vuas. Et torques de quo ſupra. Regula ſexta ꝺ

Ferueo vi dat ſiue bui conniueo ui xi veo dat veo vi
per tum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Itē oīa v̄ba in veo hn̄t vi in p̄terito ꝛ mutāt vi in tū vt flaueo moueo voueo foueo faueo caueo liueo Sꝫ ferueo hꝫ vi vl' bui. Cōniueo vi vel xi Itē octo ſunt verba in veo ſupinis carentia. vt ferueo conniueo calueo fulueo ſuauro flaueo paueo graueo.

Regule generales

Per tum vi format vbiqꝫ ſupinum
Ex vi nil remouens faciens tū nil ſuperaddens.
Excipe paſ ca fa ſe la ſol vol ag cog ꝫ a ſe
Dat caueo cautuꝫ faueo fautum: ſed amictum
Ex amicire facis ſoluo vel voluo dat vtum
De ſero ſume ſatum lauo lotum paſcoqꝫ paſtum
Ag vel cognoſco dat itum ſepelire ſepultum

¶ Itē oīa v̄ba cuiuſcūqꝫ ꝯiugatōis hn̄tia vi in p̄terito mutāt ſimpl'r vi in tū. nihil addēdo nihilqꝫ remouēdo. vt amo amaui amatū. moueo oui otum. cupio iui itum. audio ui itum preter.

De decē ꝛ quattuoꝛ	Caueo	cautū	paſco	paſtum
	faueo	fautum	agnoſco	itum vl' otū
	ſoluo	ſolutum	ꝯgnoſco	itū vel otū
	voluo	volutum	ſepelio	ſepultum
	amicio	amictum	ſalio	ſaltum
	ſero	ſatum	veneo	venum
	lauo	lotum	ſingultio	ſingultum

Circa vocabula

¶ Itē flau⁹ fit ex viridi ꝛ rubro atqꝫ albo. hic flauē. i. fulgē. ꝛ auri colorē reddere. Itē fauē a fari dr̄ bona fari. Virgi. O re fauete oēs. hinc fauoꝛ vox ē bn̄ p̄cās alicui ſiue alicui⁹ comodū laudēqꝫ tuēs. Fauentia bona omiatio. nā p̄cones clamātes ppl'm fauē ſacrificijs iubebāt fautoꝛ q̄ fauet p quo vet'es fabitorē dixerūt cui⁹ fem fautrix. Fauoꝛabil' fauorabil'r cū fauore paſſiue. Felix fauſtū cui oēs fauēt. hinc fauſte aduerbiū. i. felicit'. Infauſt⁹ infelix. ifauſte ifelicit'. Fauna dea qd̕ oī aīantiū generi faueat. Itē a fero dr̄ ferueo qd̕ ē bullio. feroꝛ agitoꝛ. hic Feruoꝛ q̄ nō ſolū ex igne fit ꝛ flāmis ſꝫ etiā ex frigore ꝛ vēto. vn̄ feruē hyemē. feruē eſtatē: feruē mare dicim⁹. hic deferuē ſiue deferbē p miteſcē ꝛ placidū fieri. Itē Feruē op⁹ dicim⁹ dū ſtudio ꝛ diligētia elaborat'. Et hoīeꝫ ira feruere. ꝛ odio aut caloē. dū ira aut odio caloꝛe ſuc icēſus. hic Febris februare qd̕ ēt luſtraē purgaē. h̕ eni adolēdo ꝛ flāmis feruētib⁹ fiēi ſolebat. A q̄ februari⁹ qꝛ extrēo mēſe āni ppl's februat'. et Jūo februata qꝛ ei h̕ mēſe ſac̄ fiebāt. Itē Fouē p̄pe ē calidū tenē ſiue calefacē. hic Foc⁹ i q̄ ignis fuat' etiā ſi ara ſit cui⁹ dītm̄ focul⁹ a q̄ aliud dītm̄ focil!⁹. hic focillo calefacio. hic refocillo qd̕ ē recreaē ſic̄ focillaē repit' etiā focilloꝛ deponens Focillatio recreatio. Vet'es dixerūt foculaē p focillare. Et foc'la p nu-

ꝯmētis. Itē Foueo ꝓ nutrire aliqñ capit. Uirgi. Progeniē nidoſqꝫ fo Foueo
uet. hinc Faui q꞉ in his apes fetꝰ ſuos fauēt. Fauoniꝰ qḋ cūcta foueat.
Eſt aūt ventꝰ gēitalꝭ ſpūs mūdi. Aliqñ capit ꝓ malefacē. Idē fouit ea
vulnꝰ lympha lōgeuꝰ iapix. Fomēta applicatiōes reꝝ calidaꝝ ſiue hūi
daꝝ ad ꝑtes corꝑis leſas. ⁊ medēdi grā. Que ⁊ fotꝰ appellant. Itē Fo
uere capit ꝓ ꝯſtituē. Uirgi. Sub terra fouē larē. hīc fauiſſe foueę in q̄
bus circa tēpla aq̄ incluſa ꝯſtituebat. Aliqñ foueo ī delicijs habeo. idē.
Neerā dū fouet ac ne me ſi ꝑferat illa veret. Itē Fomes a foueo. de q̄ ſu
pius. Fullo a fouēdis aq̄ calida veſtibꝰ. Sūt eni fullōes q̄ curāda pol Fullo
liēdaqꝫ veſtimēta accipiūt. hinc Fullōia eoꝝ ars. Fauilla qḋ ignē tectū
foueat q̄ ⁊ ſcintilla dicta deſerta igne a ſcindēdo dcta. Itē Fuluere a ful Fulueo
geo ſcat ſplēdere colore fuluo q̄ ſilis colori viole deficiēs ī coloē vini hīc
fuluidꝰ. i. purpureꝰ. Itē Mouere ē ſe iq̄etē reddē hinc mobilis. i. mu Moueo
tabilꝭ. ⁊ ē v̄bū note ſcatiōis. Itē vouere ē aliq̄d deo ſetē ꝓmittere. vñ ꝓ Voueo
miſſio hmōi votū dr̄. capit ꝓ deſiderio. q꞉ a deo vehement deſideramꝰ q̄
voto a deo poſcimꝰ. vñ voti cōpos q̄ deſideriū ſuū aſſecutꝰ. Hinc votiuū
vt votiua v̄ba quibꝰ in faciēdis votis vtimur. Deuoueo impcor. Deſti
no. hinc deuotor. Deuotrix q̄ ī aliq̄d impcat deuotū deſtinatū qḋ mō ad
ꝓſpeꝝ. mō ad aduerſum refert. Uirgiliꝰ. Deuotū hoſtilꝭ Deciū ꝑſſere
caterue. Idē. ꝓcipue infelix peſti deuota future. Cōuoti eiſdē votis ob
ligati. Uotare freq̄ētatiuū etiā dicimꝰ a vouere. hinc aliud freq̄ntati
uū Uotitare. votitū veteres vſurparunt ꝓ eo quod eſt religione aliqua
⁊ q̄ſi voto ꝓhibitū atqꝫ intdcm Plautꝰ Nolo illū hr̄e cāz ⁊ votitā dicē
Itē Cauē vitare ē ⁊ aliqñ cū negatōe ⁊ aliqñ ſine negatōe pōit eadē ma Caueo
nēte ſcatiōe. vt Caue cui h̄ dicas. Et caue ne cuiqꝫ h̄ dicas. intdū pōit
ꝓ aīaduertē ⁊ diligent attēdē Plautꝰ. Caue nēo id itelligat. hic cautꝰ
h̄ ē prudēs ⁊ q̄ ſcit cauē. capit qꝫ ꝓ eo cui cauet ⁊ ꝑ ſincopā dr̄ catꝰ a q̄ ca
tōes vocitati. hic etiā cautio cautela vetes tñ cauitiōez dicebāt quā nūc
cautionē dicíꝰ hic ⁊ cā cauillor v̄bum q꞉ id ſine caliditate fieri nō pt Ca
uillator cauillatio ⁊c̄. Itē Cōniuē ſt ſignū oculꝭ daē vt io. mihi ꝯnixit. Conniueo
hic ꝯnixio ꝯnictor ⁊c̄. Itē liuē pͦ. ſt atꝝ eē. varro. Cuiꝰ facies noctnis Liuere
ꝯſſatoribꝰ liuet. 2ͦ. ſt iuidē Pōpōiꝰ Malignꝰ hō ⁊ fortūis alioꝝ ſꝑ li
uēs. hic liuidꝰ qḋ ꝓꝑe ſt eū q̄ ex ꝑcuſſu carnē nigrā hꝫ fluxiōe cruoris
ad eū locū q̄ ꝑcuſſus ē hic liuidꝰ ꝓ nigro accipit Uir. Ille remis vada
liuida verrūt. Etiā capit ꝓ inuido q꞉ īuidēdo hunc colorem exeduut.
Martialis. Dibꝰ inuideas liuide nemo tibi. Sic Liuor ꝑmo ſt ma
culā in corꝑe ex ꝑcuſſu factā. Scḋo ſcat nigriorē. Uarro. Sic paulatī
liuor in cādorē vertit. Interdū inuidiā. Lucanꝰ Liuor edax tibi cūcta
negat. Itē Suaueo dr̄ a ſuauiū qḋ eſt oſculū voluptatis pr̄is in filiū. Suaueo
Quare ſuauere ſcat ſuauē eſſe. hinc Suauitas ſuaue dulce. Suauitu
do dulcedo a vetibꝰ dicta ē. Quoꝝ ꝯtraria Inſuaue inſuauitas. Sua

Caluco

nit inſuauit. Suauiloquiū. Itē caluē vł caluo ſt caluū eſſe. i. capillos carere. ſcd̄o idē q̄ decipio fruſtro. Hinc Caluor paſſiuū p eo qd̄ ē fruſtror traductū a caluis militib⁹ q̄ oibus deriſui eē ſolēt. Pacuui⁹. Sentio pr̄ te calui ſilitudie. hinc calūnia q̄d pprie eſt alicui⁹ in litib⁹ p fraudē ⁊ fruſtrationē vexatio. vñ dicūt Juriſcōſulti ad euitandū iuramētū calūnie. hinc Calūnior ꝟbū qui p fraudē alios vexāt litib⁹. Jn̄ ⁊ Calūniatio. Etiā calūniari ē falſa crimia intēdere. Itē Grauere ſt firmū et ꝯſtās eſſe in vultu morib⁹ ꝟbis reb⁹ agēdis. hinc Grauitas firmitas ac ꝯſtantia ai. in vultu morib⁹ ⁊c̄. Etiā ſt moleſtū eſſe ⁊ ponderoſum. hinc Grauitas p moleſtia ⁊ magnitudine capit̄ vt ḡuitas odoris grauitas doloris ḡuitas ſoni. Grauit̄ aduerbiū qd̄ p multū capit̄. Aliq̄n paſpe male moleſte. Cicero. Grauit̄ ⁊ iniq̄ aio tuli. Nōnūq̄z p ſapienter. Itē Si q̄d prudent̄. ſi q̄d ḡuit̄ factū ē h̄ ē non leuit̄ ac inſipient̄ ſꝫ mature ſapient̄qꝫ. hinc Graue moleſtū ē. Idē. Qd̄ nūq̄z ſenectutē tuā tibi ḡuē ſenſerim. hinc Grauedo capitis. Etiā ḡue pniciōſū nocēs acerbū. Etiā Graue forte robuſtū. Uirgi. Fert enſe ḡuē Tymbre⁹ oſirim. Itē ḡue ſolidū firmū ꝯſtans autoritatꝫ plenū ſeuerꝫ ponderoſumqꝫ vt ḡue es. Etiā amarꝫ vt abſinthiū vt bibā ḡuē. Graueolētia malus odor. Itē Grauid⁹ p̄gnās dr̄ mulier. Etiā Grauid⁹ p pleno capit̄ hic ḡuida re veteres p implere vſurpārt. Itē Grauaſtell⁹ ſenex dr̄. Itē Grauare ſcat p̄mere onerare. hinc Grauator grauatio grauate ⁊c̄. Grauiloqu⁹.

Grauere

Pauere

grauēſco grauis fio hoc ē ponderoſus Itē pauere timere ſcat hinc Paueſcere pauor timor. Pauid⁹ ſp timēs. Pauēs eīm q̄ ad tp̄s vel ex cauſa timet. pauide timide. Etiā Pauidos interdum dicim⁹ glorie cupiditate ſolicitos. Uirgilius corda pauor pulſans.

Septima regula

¶ Que gñal' ē ceterarꝫ t̄miationū h̄ ē de beo ceo meo neo peo reo ſeo teo,

De deo deqꝫ geo leo vel queo vel veo dicta
Sufficiant in ui diuiſas cetera format
Dat maneo manſi iubeo iuſſi neo neui
Dans a per i maneo dat ui careatqꝫ ſupino
Lucet pollucet faciunt xi mulceo mulſi
Hereo ſi prebet dat ſorbeo pſiqꝫ buiqꝫ
Dat ſi ſum xi ctum: ſed itum dat ſorbeo vel ptum
Que dant preterita per ui caruere ſupinis
Ni facinut in itum: teneo tentum doceo ctum
Cenſeo dat cenſum: ſed itum ſus compoſitiua
Miſceo dat mixtum: ſed prebet iubeo iuſſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Itē oīa alia v̄ba ſcd̄e ꝯiugatōis p̄ter iā dicta h̄nt vi i p̄terito ⁊ carēt ſupīo ſi neutalia. Sꝫ itū ſi actiua p̄ter q̄ttuoꝛ vt cēſeo cēſum. doceo doctū miſceo mixtū teneo tētū. Et p̄ter octo q̄ nō h̄nt vi in p̄terito. quoꝝ duo i beo vt iubeo iuſſi iuſſū. ſoꝛbeo ſoꝛbui vł ſoꝛpſi ſoꝛptum. Tria i ceo mulceo ſi ſū. luceo luxi polluceo xi ⁊ carēt ſupis. Duo in neo. vt maneo manſi manſum. neo neui etum Et vnum in reo vt hereo heſi heſum.

- in beo
  - habeo
  - p̄beo
  - placeo
- in ceo
  - taceo ⁊c̄
- in meo
  - timeo
  - tumeo
- in neo
  - teneo
  - moneo
- peo
  - tepeo
  - ſtupeo
- reo
  - careo
  - pareo ⁊c̄
- ſeo
  - cenſeo
  - griſeo
- teo
  - lateo
  - pateo

De verboꝝ neutraliuꝫ ſupinis

Pauca ſupinantur preter ſex neutra ſecunde
Sex retinent neutra pla no ca pa va doq̄ꝫ ſupina
Format itū doleo noceo placeo valeoq̄ꝫ
Pareo prebet itum licet ac oleo taceoq̄ꝫ
Dat careo carui caritum caſſumve ſupino
Cum dat vi pateo paſſum dat toꝛreo toſtum
Pando pati pateo paſſum fecere ſupino

¶ Itē v̄ba neutralia ſcd̄e ꝯiugatōis carēt ſupis vt vileo caleo calleo ⁊c̄

p̄ter hec ⁊ ſi q̄ ſi̇lia:
- doleo, taceo, liceo, lateo, ſoleo — itum
- placeo, oleo, valeo, libeo — itum
- careo caſſū ł caritū
- toꝛreo toſtum
- pateo paſſum

¶ Itē h̄re ſt ꝓꝓe poſſidere. capit̄ tn̄ ꝓ occupaē tenē. Uir. Hoſtis hꝫ muros Aliqn̄ ꝓ hītare Idē Que loca q̄ hēant hoīes nōnūq̄ꝫ ꝓ itellīgē Terētı⁹ hꝫ oēm rē int̄dū ꝓ facē. Itē h̄re iter ē ꝓficiſci. h̄re v̄ba ē loq̄ h̄re rōēꝫ r̄ſpicē h̄re rē coire ł cū aduerſario litigaē bn̄ h̄re. icolumē eē male h̄re egrotaē Itē H̄re ꝯuenire ſt ⁊ pollicere vt habeo eos ꝯuēire. ⁊ ſolet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

hoc verbum elegantiſſime poni ꝓ intelligere in extremo materie vt ha-
bes ſententiam meam hinc habitare habetia ſicut a ſapio ſapientia ha-
bilis ꝓ viribus aptus habilitas aptitudo habilit᷑ apte Inabilis inept᷒
hinc debeo q̃ſi de alio habeo vt debeo mḡro hanc ſententiã.i. a magiſtro
habeo. Et nota oĩs actio hoc verbo cõprehẽditur ſiue ciuilis ſit ſiue ho
Habeo norariã hinc debitor in q̃ iuito exigi põt pecunia debitũ id qđ debet᷑ debi
tio ipſe actus. Itẽ habeo multa alia habet cõpoſita que req̃re in libro de
cõpoſitꝫ v̄boꝝ ſicut p̄beo exhibeo ꝓhibeo redhibeo qđ ẽ facio vt rurſus
habeat venditor qđ habuerat redhibitio actus reſtitutionis redhibitũ
tabeo redditũ dicit᷑. Itẽ Tabere ẽ putridũ eſſe vl' tabidẽ morbum pati hinc
rubeo tabefacio tabificus. Item Rubere ẽ rubeũ eſſe hinc rubeſco. Erubeſco
rubefacio Rubeſio note ẽcatiõis rubor rubedo. Erubeſcencia ꝓ rubefa
ctione ⁊ ipſo colore rubeo. rubicundus rubore plenus. Et ruber idē ꝙ
rubens rubus a rubro colore rubigo que eſt in ferro robigus deus robi-
galia ſacra huius dei robur firmitas coloris ſicut fortitudo aĩ roboreus
qđ ex robore arbore eſt. ſed robuſtus firmus corꝑe. Itẽ Pubere vl' pu-
pubere beſco qđ eſt lanuginẽ decimo q̃rto anno in viris ⁊ duodecimo in femi-
nis emittere hinc pubereſco qđ ẽ creſco hinc pubes que proprie lanugo
illa in maribus ⁊ feĩs preſcripto tꝑe vt in capitulo de generibus patuit
albeo Item albeo hoc ẽ albus ſiue pallidus fio hinc albeſco albare candidũ
facere. Album candidũ vl' pallidũ dicit᷑ albedo candor dicit᷑. Exalbeſce
re paleſcere albor ⁊ albitudo ꝓ albedine. Varro q̇ vident alborẽ eius ad
mirant᷑ hinc albicare horati᷒ nec parata canis albicãt pruinis. Et paſ-
ſiuum albicor. Albula fluuius de albo aque colore dicta. Alba oppi-
dum italie quia triginta albe ſcrophe repte cũ trigĩta ꝑcellis albis. Et
libeo ẽ alia alba ad lacũ fuſcinũ ab alba albãi. Ab hac albẽſes. Itẽ libẽ placẽ
ẽ qđ tractũ a labendo teſte varrone qꝛ q̃ placẽt in mẽtẽ ꝓlabunt᷑ hinc li
bido q̇cq̇d libet nõ ſolũ turpiũ ſed etiã honeſtaꝝ reꝝ voluntas dicit᷑ libi
dinoſus in libidinẽ ꝓpenſus libidinoſe mollit᷑ laſciue libẽtia voluptas
gr̄a libens volẽs libẽter grato aĩo libitina q̄ ⁊ libẽtina dicit᷑ venus ſiue
ꝓſerpina vñ etiã ꝓ morte ponit᷑. Quilibet quẽlibet ꝓ q̃ꝫuis quamtum
libet quantumuis vbilibet vbiuis vterlibet vteruis quõlibet quõcunq̃ꝫ
De voca vtilis. vtcũq̃ꝫ. ¶ Item Placere ẽ gratũ eſſe cui᷒ ꝯri᷒ ẽ diſplicere. Capi
bulis in eo tur aliq̃ñ placere ꝓ efferri ⁊ q̇dãmõ gloriari cũ alteri᷒ cõtentu vt ego ni
mis placeo mihi. Tu nimis tibi places. Itẽ oĩa cõpoſita a placeo reti-
placeo nent a preter diſpliceo vt ꝑplaceo cõplaceo. Itẽ Placitũ ẽ conſenſum
⁊ q̃ſi decretũ plurimoꝝ hĩc placid᷒ a q̃ placere qđ ẽ mitẽ placidũq̃ꝫ face
re placator ꝓpiciator placatio ꝓpitiatio placabilis ꝓpiciabilis placẽ-
ta libũ farinaceũ qđ fit ex farina caſeo molle vl' qđ nobis placeat qꝛ ea ſo
Taceo lebãt deos placare. Itẽ tacere prop̄e ſilere ẽ. Int'dũ ꝓ eo qđ q̇eſcere ẽ po-
nit᷑ ⁊ ſecurũ eſſe. Terẽti᷒ Quin taces hĩc tacit᷒ q̇ nihil loq̃tur a q̃ tacite

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

taciturnꝰ q̇ facile tacet hĩc taciturnitas obſeruãtie genꝰ i ſilẽdo ac ſecre
ta ſuãdo cõſtituta. Itẽ Tacere etiã aliqñ dicimꝰ q̃ ſine voce ſunt. Uir- Taceo
giliꝰ Totũqꝫ perrat lumibꝰ tacitis. Idẽ cũ tacet oĩs ager. Cuiꝰ cõpoſi
ta mutãt a in i vt obticeo reticeo ſubticeo cõticeo oĩa eiuſdẽ ſcatiõis. q̃
tñ aliq̇ ſic diſtiguũt vt taceamꝰ cõſilia obticeamꝰ q̃dã nos pudet fari re
ticeamus dolores. Subticeamus non demus reſponſa ad ea que dicta
ſunt. Conticeamus cum plures ſumus. i. ſil̾ taceamꝰ hĩc cõtiſceſco eiuſ
dẽ ſcatiõis. Conticiniũ prima ꝑs noctis vt patuit. Itẽ iacere manife- Iaceo
ſtã hꝫ ſcationẽ. Uirgiliꝰ Strata iacẽt paſſiꝫ ſua q̃qꝫ ſub arbore poma
Sed capit̾ ꝓ eo qḋ ẽ eſſe extare. Idẽ Sed iacet aggeribꝰ niueis infor-
mis ⁊ alto t̃ra gelu. Aliqñ ꝓ ſqualere ⁊ meſtũ eſſe vt i firmoꝝ ⁊ maleha
bẽtiũ iacere ꝓpriũ ſit. Lucillius humana añ oculos ſcie cuꝫ vita iaceret
In terris. Qñqꝫ pro mortuũ ſiue interfectũ eſſe qḋ iaceãt nec amplius
moueant̾ cadauera lucanus. Ille iacet paci quem protulit orbis. Item
pro ſepultũ eſſe. Martialis non alit̾ cineres mãdo iacere meos hinc ad
iaceo ſubiaceo ſubditꝰ ſũ hinc ſubiecti. Sed Iacere tercie coniugatiõis Iacere 3e c:
ſignificat ponere. Uirgilius omnis id hac certam regio iacit arte ſalu-
tem ſecundo ſignificat emittere vt Ioannes iecit in me lapidem dicimꝰ
Et non iecit me lapide hinc iactare frequenter iacere proprie tñ pro vo
luere capit̾ fatigare cõcutere vexare affligere inaniter loqui. hinc iactu-
ra damnum ſignificat. Iactantia ſtulta predicatio. Iactatio voluptas
geſtiens ⁊ ſeſe efferens inſolentius. Iactabundus gloriabundus. Item
Compoſita a iacio mutant a in i vt adijcio circumijcio obijcio ⁊c̃ que in
compoſitis verborum patent. Item docere dicitur dare quia ſignificat Doceo
diſcipline vel cuiuſcumqꝫ rei cognitionem dari quare eſt magiſtri diſce
re diſciplinam capere a quo diſcipuli hinc doctus quod minus eſt q̃ꝫ pe
ritus docilis qui facile docetur. docibilis q̇ natura aptus doceri docu-
mentum experientiam ſcat. Doctor qui docet. Doctrina pro actu docẽ
di ⁊ pro diſciplina ſumitur. Itẽ docere etiã ſt dicere. lucilliꝰ ne doce. i.
ne dicas: Dedoceo quod eſt hoc qḋ doctꝰ es falſum eſſe oſtẽdo. Docens
qḋ verũ ẽ. Quĩtilianꝰ. Et q̇dẽ ꝑus ac difficiliꝰ opꝰ dedocẽdi q̃ꝫ docẽdi
Itẽ noceo. i. obſũ ⁊ a maleficio nõ deſino hĩc nocẽtes q̇ ꝓꝑe iiuriã ⁊ ma Noceo
leficiũ cõmiſeᷣt inocẽtes q̇ ab oĩ iiuria ⁊ maleficio abſtinẽt inocẽtia ĩte
gritas ĩnocẽt ĩnocuuꝫ ⁊ ĩnocue ⁊ capit̾ aliqñ actiue ꝓ inocẽte. Uirgi. lit
tuſqꝫ rogamꝰ ĩnocuũ. Aliqñ paſſiue cui nocet̾ Idẽ Et ſedẽ carine oẽs ĩ
nocue. i. ſine detrimẽto noxiꝰ ꝓ nocẽte dr̃ ĩnoxiꝰ ꝓ ĩnocẽte noxia ꝓ cul
pa noxa aliqñ culpã ſt. Uirgi. vniꝰ ob noxã ſcḋo penã noxales actiões
q̃ nõ ex ꝯ̄ctu ſꝫ ex noxa atqꝫ maleficio ſuoꝝ aduerſus nos inſtituũt ob-
noxiꝰ q̇ alicui obnoxã datꝰ l̾ q̇ noxe datꝰ. Etiã capitur pro obligato l̾
deſcendit a noxius ⁊ idem ſignificat quod ſuum ſimplex vnde obnoxiꝰ
⁊ innoxius ſunt contraria. Quandoqꝫ obnexium pro obſcuro ponitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

⁊ ſic deſcendit a nox cuius aduerbium obnoxie. Itē noxa etiam pro dā-
no capitur. Ouidius nocte nocent pote ſine noxa luce bibuntur. Item
Nux a noceo quia dum frangitur dentibus nocet. Uel ꝙ nux noceat.
Item licet ſignificat licitum eſſe ſiue fas eſſe. Cicero licebat locum mi-
nui conſecratum. Aliquādo ſignificat facile eſſe vl' potius poſſibile eſſe
Martialis Piſcinam peto non licet natare nonnunq̄ꝫ concedentis ad
uerbium eſt ſicut eſto. Uirgilius licet ingens ianitoꝛ antro eternum la
trans exangues terreat vmbras. Interdum eſt coniunctio aduerſatiua
Liceo
vt etſi q̄ꝫuis q̄ꝫq̄ꝫ. Item a licet deducitur licentia que aliqn̄ capitur pro
libertate tn̄ communit' in malā ꝑtem accipit' Terentius deterioꝛes oēs
ſumus licentia libertas in bonum que ſeruituti oppoſita eſt hic licentio
ſus q̄ nimium licentia vtitur licenter per licentiam licite iuſte hīc etiaꝫ
ilicet ſcilicet videlicet. licētioſa etiā dicuntur mancipia nequioꝛa quaſi
multa per licentiam facientia licentioꝛ epiſtola in q̄ minus liber ſcribi-
mus liceoꝛ deponens ⁊ licitoꝛ frequentatiuū ꝓ licentia q̄dam vti in au-
gendo precio videamur: ꝼt em̄ precium augere in actione augenda. Tn̄
in hoc differunt qꝛ liceri ē aut ſine reſpectu alioꝝ emere volentiū aut tm̄
ſemel preciū deferre licitari vero cū multis ē ſepius p̄ciū augeri vt emere
Arceo
volentes ab emendo deſiſtant Itē Arcere ꝓhibere eſt ne hi q̄ veniunt ac
cedant. Uirgilius hoſteſq̄ꝫ a menibus arcent hinc arx qua ꝓhibemus
hoſtes accedere. Tn̄ arcere ad inaīata trāſfert' hic arca qꝛ ab ea clauſa ar
cent' cuius diminutiuum arcula a quo aliud diminutiuuꝫ arcella hinc
arcanum .i. ſecretum ⁊ abſconditū. Arcul⁹ de⁹ arcarum. Ab arceo erci
ſcoꝛ qd̄ ſignificat inter hoſtes diuidere. Erciſcūde familie iudiciū dr̄ q̄ſi
arcende ab hereditate. Item Compoſita ab arceo mutāt a i e vt coerceo
Exerceo
aberceo prohibeo. Exerceo quaſi extra arceo premo fatigo. Item Mi-
misceo
ſcere proprie confundere eſt. Unde mixtariū vas quo vinuꝫ aqua miſce
mus hinc mixtoꝛ mixtio mixtura mixte aduerbium. Item Compoſita
admiſceo intermiſceo permiſceo. Immiſceo ſubmiſceo commiſceo eiuſ-
dem fere ſignificationis Miſcelle vites que in oī agro cōueniūt ꝙ cū ce
teris vbiq̄ꝫ vtiliter miſceant' ꝓmiſcuū mixtum confuſum incertū vt ꝓ-
miſcuum genus incertum dicitur. Item miſcere aliqn̄ ꝼcat cōturbare.
Uirgilius miſcet agens telis ⁊ dicitur a μιγνυειν quod eſt miſcere
Luceo
μιξισ mixtura. Item Luceo a lux dicitur ſplendeo lucem facio a quo
lucerna que grece lychn⁹ vocatur laterna in quo latet lucerna lucernu-
la diminutiuum a lucerna A luceo clarus perſpicuus hinc lucidare .i.
illuſtrare lucide aduerbiū clare ꝑſpicue lucētia ſydera luces q̇cq̇d aliūde
lucē hꝫ lucibile qd̄ ꝑ ſe lucꝫ luc⁹ ſilua dijs ſacrat⁹ lucar erogatio q̄ in lu
cis fiebat lucaris pecunia que in lucis data lucaria feſta que rhomani
faciebant in luco. Interlucoꝛ ſignificat plantas pullulantes inutiliter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

cum interuallo reſecare luſcus q̇ luce caret vt ſupra. Itē Pelluceo ꝑ me
dium trāſluceo. Plautus pellucet q̄ſi laterna punica hinc pellucid⁹ pol
luceo.i.longe luceo ſiue valde Pollucez ei dedicare ē ꝙ is q̇ talia facit lō
ge luceat ob lumina ſacrificioꝝ. Plaut⁹ decimā ꝑtem herculi polluceaz
diluceo clareo hinc dilucidus clar⁹. Reluceo ſplēdorē reddo. Sublu
ceo ꝑuā lucem emitto ꝛc̄. cōpoſita. Itē mulcere delinire eſt q̄ſi mellicere
hoc ē molle reddere hinc mulſum q̄ſi melle delinitū demulcere ſt delini
re mulciber dictus vulcanus qđ molliat ferrū ac mitius reddat.

Vocabula in Meo

¶ Itē Drn̄t timeo ꝛ metuo qꝛ metuim⁹ eos q̇ nos amāt. Timem⁹ ini
micos. Plaut⁹ Quid nos tanq̄ȝ hoſtes times. Terentius metuebat ab
euntem p̄rem hinc timor timidus. Timiditas Timide. Itē dicim⁹ ti
meo tibi tanq̄ȝ amico.i.ne tibi aliq̄d mali accidat. Timeo te tanq̄ȝ ini
micum ne q̄d mihi mali facias. Timidus q̇ ſemper timet Timēs q̇ ad
tempus timet hinc tumultus quaſi timor multus. Item Tumere in
flari eſt hinc tumor inflatio Tumidus inflatus Tumefacio Tumeſco
idem qđ tumeo. Tumulus terra tumēs vł ſepulcrū hic tumulo ſepelio
Itē humere ab humor id ē humidū eſſe hinc humeſco humidus humi
ditas humide humecto verbū qđ eſt humidū facio qđ ꝛ humefacio dici
tur vnde humectū humefactū humefacio. Itē humare ab humus qđ ē
terra ſt ſepelire quia ſepulti humo tegunt̄ hinc humatus ſepult⁹ hume
us terreus. Exhumare ex ſepulchro extrahere. Exhumatus ex ſepulcro
tractus ꝛ actus ipſe. Inhumatus inſepultus. Poſthumus poſt paren
tis mortem natus quaſi poſt ſepulcrum parentis ortus. Itē famere eſt
eſurire. A quo fameſco famelic⁹ qui edendi cupiditate agitur famelico
ſus qui frequenter famelicus eſt fames eſuries a verbo φαγω quod ē
edo. Sed fama a fando. Et differt a rumore quia fama proprie eſt ina
nis de aliqua re rumor ſine veri cognitione ſiue bon⁹ maluſue. Sed ru
mor ſemper recenti dicitur. Liuius manat tota vrbe rumor: fama autē
de re inueterata firmataq̄ȝ in hoīm opiniōe q̄ȝuis incerta. Ponit̄ tn̄ fre
quenter pro laude ac celebritate vt fama fabiorum: fama camillorū fa
ma ſcipionū famoſus ꝛ in fame eiuſdem ſignificationis famigere fami
gerare.i.diuulgare famigerabile vulgandū apud antiquos. Itē fama
differt a gloria qꝛ gloria eſt frequens de aliquo fama cum laude. Sȝ ina
nis gloria popularis fama ex honeſtatis ſimilitudine proueniēs ab hac
gloria glorioſa glorior gloriabundus qui gloriatur: glorioſus qui ſe ina
nit̄ iactat: vł alteri⁹ laudatione effertur. Inglorius ſine laude velut ig
nobilis. Item ſpuma a ſpuo quaſi ſputum id eſt ſordes earum rerum a
quibus eÿcitur hinc ſpumeus quod ex ſpuma eſt ſpumere ſpumeū eſſe
ſpumoſus quod ſpumam facit. Spumare ſpumaȝ facere deſpumo mū
do ſpumam extraho.

Vocabula in neo

Item Tenere ꝓprie eſt apphendere detinere Uirgili⁹ Nec te teneo nec dicta refello. Capit̃ ꝑ habitare poſſidere. Idē. Que gurgitis huius ima tenēs. Aliqñ ꝑ compeſcere aſtringere. Idē. Texēde ſepes etiā ⁊ pecus oē tenendū. Interdū ꝑ tergere. Idē ānis abūdās. Exitꝰ ⁊ obducto late tenet oīa limo nōnunqȝ ꝑ digere. Idē. Sed vos q̇ tandē quibus aut veniſtis ab oris. Quoqȝ tenetis iter. Qñqȝ ꝑ intelligere. Terēti⁹. Id paues ne dicas tu illā. tu aūt vt dicas rē tenes. Item ꝑ remorari. Uirgili⁹. Hūc phenissa tenet dido. Et ꝑ implere ꝑficere. Idē Ni teneāt curſus Idē fugā tenuiſſe ꝑ hoſtem. Hinc tentare. qd eſt expiri exquirere quaſi manu tenere. vel a tēdo vt aliqui dicūt. hinc tentatio ⁊c̃. Itē cōpoſita a teneo mutāt e in i. vt ꝯtineo retineo de quib⁹ clare in cōpoſitis ꝟboꝝ. Itē a memoria moneo q̄ſi in mēte duco. Et ē monere inſtruere. vñ monitores q̇ in ſcena monēt hiſtriones ⁊ libri cōmentarij. Monile ornamētū gutturis qd virtutis admoneat. Monitio inſtructio qd ⁊ monit⁹ q̄rte declinatiōis dicit̃ moneta qd nos impſſione autoris moneat monitari⁹ q̇ cudit monetā. Monedula q̄ſi monetas ſurripiat vt ꝑus. Monitori⁹ q̇ monet. Admoneo inſtruo ſubmoneo clā inſtruo. A mōeo mōſtro qd ſ̃cat oñdo declaro. hinc mōſtꝝ monſtroſuȝ ⁊c̃. Itē Seneo idē qd ſeneſco. i. ſenex fio. Itē canere a candeo. i. canum eſſe. hinc caneſcere. ſ̃cat canū fieri. Canicies color ipē a vetorib⁹ canitudo dicta. canus capillus cādidus. Interdū ꝑ antiquo accipit̃ qꝛ vetuſtate caneſcimus. Uirgilius. Cana fides ⁊ veſta remo cum fratre Quirin⁹ Iura dabūt. Canā greci ciſtam miſticā ex viminib⁹ factam quam nos caniſtrū vocamus. Cuius diminutiuū caniſtellū veteres canenta capitis ornamēta dixerunt. Itē Maneo quaſi manū teneo. Et eſt ꝓprie manere ꝯtinere ſe ⁊ firmū ſtare. Aliquādo ꝑ pſtare accipit̃. Uir. Manet impterritus ipſe. Interdum ꝑ expectare. Idē Te turne nefas te triſte manebit ſuppliciū. Cuius cōpoſita retinēt a ⁊ habēt ſi in pterito. vt Maneo manſi preter emineo immineo ⁊ pmineo. que habent vi in preterito carentqȝ ſupinis que patent in cōpoſitis verborum. Item neo. i. filum torqueo. a quo pneo ⁊ necto frequentatiuū quod eſt ligo qꝛ torq̄ndo ligam⁹ ⁊ nod⁹ quo ligato firmat̃ nodoſus nodis plen⁹. Enod⁹ ſine nodo nodare. i. nodū adhibere. Denodare. Enodare renodare innodare Internodia ligature in medio Nodoſe aduerbium cum nodis.

Vocabula in peo ⁊ reo

Item Torpere ſ̃cat ignauū ac pigrum eſſe ſicut ſeneet⁹. Uirgilius. Nec torperi graui paſſus ſua regna veterno Hinc Torpeſco torpor ⁊ ē morbus grece letharg⁹ dict⁹ ⁊ eſt morbus expituita humidiore frigioreqȝ cerebrum madefaciente. In quo morbo accidit obliuio omnium rerum. Et differt a veterno morbo qui perpetuum ſomnum inducit. qꝛ pigros homines facit ⁊ omnino ad negocia inutiles. torpenſqȝ quem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

admodum ſenectus. Quare aliquando veternum pro pigritia ſegnitie
qꝫ ponitur vt patuit in Virgilij verſu. iam dicto. Aliquando pro ni-
mia dormitione etiam naturali. Plinius. Mirum in modum veter-
no pingueſcunt. hinc veternoſus q veternū patit᷑ ⁊ hic multuꝫ bibit q̄re
aliqui falſe veternoſum hydropicū putāt. Itē Tepere ſignificat tepidū eſſe
hoc eſt tempatū inter calidū ⁊ frigidū hinc tēpeſco ꝑ eodē. Et tepiduꝫ
hoc eſt tempatū inter calidum ⁊ frigidū. Interdum tn̄ ꝑ calido capit᷑.
Lucretius. Tepiduſqꝫ caminis. Interdū ꝑ frigido ꝑſertim quando ꝑ
metaphorā transfert᷑ ad alia. Plaut⁹ Hic homo factus ē tepidior. i. fri
gidior ⁊ ſegnior. hinc etiam quādoqꝫ ꝑ inutili ſiue nocuo ponit᷑. Vir-
gilius vnde Caue tepido ſudant humore lacune. hinc Tepidulum di-
minutiuū ⁊ tepidule aduerbiū Itē Stupere a ſtupa eſt ſtupidū eē hoc
eſt paruū vel nullum ſenſum habere. hinc Stupor ⁊ eſt quedam aliena
tio ſenſuū qd̓ ſcꝫ ſenſus obſtupēt. Stupefacē ſtupefio ſtupefactio ſtupi
d⁹ qd̓ ſꝫ ſtupefactū vl' iſeſnatū vn̄ ſtupētia ſiue ſtupida mēbra q̇ l' ꝑuū l'
nullū ſenſuꝫ habēt. hinc obſtupeo Obſtupeſco obſtupefacio obſtupefio
Item Stupens a ſtupa ſicut linees a lino. Item Carere proprie ē va
care quibus indigemus vacare autem ſine prepoſitione cum ablatiuo
ſignificat carere quibus non indigemus. vt careo pecunijs vaco ſapien
tia. Improprie tamen dicim⁹ careo culpa careo periculo damno. Itē
Parere tercie coniugationis eſt fetum emittere quod proprie femini-
num eſt. Dicitur tamen etiam de viris. Cecilius hic vicinus noſter pe-
periſſe ſe filium memorat. i. genuiſſe. Tamen dicitur etiam methapho
rice de his que non concipiunt. Et eſt acquirere comparare. Virgili⁹
Ite ait egregias animas que ſanguine nobis hanc patriam peperere
ſuo. Veteres hoc verbum in quarta coniugatione vſurpant. Ennius
Oua parire ſolet genus hoc pennis decoratum. Hinc Partus actus
pariendi vel ipſa proles Sed adiectiuum ſignificat compertum acquiſitum
Primipera que primū partum fecit purpurea que mater eſt facta Pu
erperium partus ⁊ ꝓles ipſa. Parentare ꝓprie eſt parentib⁹ iuſta cele
brare. Parētalia conuiuia in mortib⁹ parentū vel ꝓpinquoꝝ. Partu
rio. i. meditor parere ſiue in pariēdo laboro. Itē compoſita a pario ſunt
q̄rte cōiugationis vt adaperio. Operio. i. tego. Itē a pario veteres dixe-
runt perire qd̓ eſt aperire docere. hinc experior. Item Parare a pario
nā que paramus quodammodo parere ⁊ proferre videmur. Sic a pa-
rio dicitur pareo quod proprie ſignificat videor quoniā ꝑtus poſtqꝫ ex
tra vterum eſt videtur. Virgilius Cui pecudū fibre celi cui ſydera parēt
hoc eſt a quo fibre et ſydera cernuntur. Hinc appareo eiuſdem ſignifi-
cationis. Item. Apparet liquido ſublimis in aere niſus. Etiam ſi-
gnificat preſtare adeſſe, cuius contrarium Diſpareo hoc eſt ecou-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſpectu recedo. Cōpareo corā aliq̄ appareo. Trāſpareo ꝑ aliquod corpus lucidū, videor. Itē Pareo etiā eſt obedio. atq; obſequor. Uirgili⁹ Paret amor dictis care genitricis. Itē florere a flos ſrat floridū eē. Hinc floreſco qḋ ꝛ floreſacio dr̄. i. florē facio. hinc efloreſco ſiue defloreſco. hoc eſt florē facere deſino. ſiue florē amitto. Floreū qḋ totū ex florib⁹ ē. Floridū qḋ florib⁹ abundat. Floridare ꝓ florere dicim⁹. hinc prata floridantia dicunt̄ ac florifer floriger q̇ fert flores ꝛc̄. q̄ prius expoſita. Itē arē torreri ac ſiccari ē ſiue torridū ac ſiccū eē ab ara dictū in qua q̄ dijs imolabant̄ torreri ſolebāt. hinc arid⁹. i. ſicc⁹. ariditas. i. ſiccitas. Aride aduerbiū. Aridulū diminutiuū. Aridule Hinc etiā areſco. i. exſiccor. ꝛ ꝯpoſita vt pareo exareo ſubareo inareo eiuſdē fere ꝯ̄iugatiōis cū areo. Areſacio qḋ eſt exſicco areſco. i. exſiccor. Itē Torrere ꝓprie vrere ē. hinc torrens participiū qḋ eſt adurēs. Capit̄ tm̄ ꝓ ignoſcere. Lucilli⁹. vt arida ſepe torrēt ad ſolē. Aliqñ tamē ꝓ verto miſceo. Lucan⁹. Ingētes fato torrente ruinas.. Hinc Torrū ꝛ torridū ꝑ paridū capimus. vñ eſtas torrida dicit̄: Torris fax appellat̄. hinc torridare ꝛ torrificare cōburere dicimus. Toſtū dicit̄ torrefactū. Itē Herere eſt alicui rei arcte īſidere Uirgilius. Herēt parietibus ſcale. Ponit̄ tm̄ aliquādo ꝓ dubito. qꝛ qui nō mouent̄ dubitāt hinc frequētatiuū heſito. hinc heſio heſitatio heſitabūdus heres heredis. Quia qui heres eſt heret. i. primus ē ei cui⁹ eſt heres. Biheres q̇ bis fact⁹ ē heres. Hereditas q̄ nihil aliud ē q̄ȝ ſucceſſio in vniuerſum ius. qḋ defunct⁹ habeat Coheres q̇ ſimul heres inſtitut⁹ eſt. Exheres q̇ extra hereditatē eſt. i. hereditate ꝓuatus. hinc Exheredare exheredatio hereditari⁹ ad hereditatē ꝑtinēs. Heredipeta q̇ blanditijs ꝛ muneribus fit heres. ¶ Item Cenſere exiſtimare Neui⁹. Cenſent eum venturꝫ obuiā ꝑeni. Interdū ꝓ deliberare ꝛ cōſtituere capit̄. vñ

Vocabula ī Seō ꝛ Teō

Senatū aliquid cenſuiſſe dicimus nōuunq̄ȝ ꝓ ſuccēſere. Uarro. Ne vobis cenſeā ſi ad me referetis. hinc cenſus. i. eſtimatio reꝝ ac bonorum facta ſcḋm quam tributa pendebant̄. vñ cenſum agere ē recenſere hoīm facultates. Cenſio caſtigatio. hinc Cēſere capit̄ ꝓ inexiſtimatione eſſe Marcialis Cenſet̄ in appona limo ſuo tellus. Item cenſionem facere dicebant̄ cum mulctā equiti irrogabant. Item cenſus cenſui agri appellabantur qui emi ꝛ vendi iure ciuili poterant accenſus ꝑco qui iuſſu cenſoꝝ ad cenſum vocabat. Cenſor ad quē cura moꝝ ſpectat hinc cenſura dicit̄ ſicut a pretore ꝑtura. Qm̄ cenſores in corrigēdis moribus ſeueriores erāt. Cenſura interdū ꝓ ſeueritate. Interdū ꝓ correctiōe decreto lege accipit̄ hinc cenſorius qui cenſurā geſſit. i. q̇ cenſor fuit q̇ ꝑtori⁹ qui fuit pretor. Itē Latere ē ī occulto eſſe. hinc latitare a quo latitatio que eſt turpis occultatio. Hinc Latibulo ꝛ latibulor eiuſdem ꝯ̄iugationis. Uarro. Uide ne ſeruus domi latibulet. Latebre q̇ hoīm ſunt lati-

bula que ferarū hoc eſt vbi fere ⁊ hoīes ſe occultāt. Ponit tñ aliquando latebra ꝓ excuſatione. Cicero videant ne queratur latebra periurio hoc eſt excuſatio. Item latibula etiam dicuntur aliquando de hominibus latebre plerumqꝫ de feris latebroſa loca in quibus ſunt frequenter latebre ſiue frequentia latibula. Illatebro occulto abſcondo lateſco. Itē Cōpoſita a lateo mutāt a in i vt delitco deliteſco hic etiā laterna quia lumē in ea latet latratus latrare ⁊ alia infinita. Itē patere ē apertum eſſe hic patens patulum que ſic differunt quia patens qꝺ ad tempus patet cū frequenter claudatur vt os oculus. Patulum vero quod ſemper patet vt aures arbor. Uirgilius Titere tu patule recubās ſub tegīmie fagi. Patibulum ſeram ſt ꝗ hoſtia occluduntur quod hac remota value pateāt Etiam capitur pro cruce a patior vt aliqui putant. Patera poculi genus latum ac patens. Patina etiā vaſis genus quo dapes elixe ⁊ iurulente ad menſaꝫ feruntur hinc diminutiuū patella ſcutelle ſil'is A patina patinarium hinc etiā pateſco quod eſt aperior patens fio. Interdū etiā ꝑpateo capit patefacio patefio. Propatulū ſt late patēs atqꝫ apertuꝫ patulico verbum aperior patulus fio. Petilius flos autūnalis circa vepres naſcitur. Item nitere proprie ſplendere hinc nitor ſplendor nitidꝯ cultus ſplendidus a quo intidior intidiſſimꝯ nitide ſplendide nitidare nitiditas eſt nitor nitedulo animal noctu lucens. Eniteo emico reſponteo Item muteo eſt mutum eſſe a mugiendo enim loqui non poſſint hic muteſco mutio verbum quod eſt ſummiſſe loquor obmuteſco quaſi mutus fio muſſare frequentatiuum quod eſt murmuro. Interdum eſt taceo ⁊ quaſi obmuteſco. Aliquando pro dubito. Uirgilus muſſat rex ipſe latinus hinc frequentatiuum muſſito quod eſt diſſimilandi grā taceo hinc muſſitabundus tacens Quidā tamen mutum dictū exiſtimāt ꝗſi minutum qꝺ eo ſenſu minutꝯ ſit hinc mutilū.i.truncatū cōminutū ⁊ mutilo verbū qꝺ ē trūco comminuo hinc mutilatio mutuli quadrāguli. Item Lactare a lecte verbo deducitur ⁊ non ſoluꝫ lac prebere ſed dulcedine aliqua retinere ⁊ ad perſuaſioneꝫ inducere ſignificat hinc lacteo quod eſt lac ſugo lactans enim ē que lac prebet lactens cui prebetur lacteꝯ ſuauis cādidꝯ ſucculentꝯ. Et lacteſco i lac cōuertor lactuca a lacte dicta. Itē Peniteo eſt dolorē ꝓ re mala facta habere vt penitet me feciſſe hominem hinc penitentia peccatorum dolor penitēs. Item fetere fcat fedidum eſſe hinc feteſco fetare fetidus ⁊ ſimilia.

[V]Erſibus his terna formatio fiet apta
Ui vel ui vel ri xi ni dat tercia gi ci
Li ſi bi pi pſi pariter mi qui quoqꝫ cum ti

Tercia pars ꝑmi capitl'i ē cōiugatio tercia v̄borū

Uerba tercie coniugationis habent e correptam in infinitiuo vt le-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

gere ſcribere. fugere.

Termiationes Cio dio gio pio rio tio vo
t'cie ↄiugatiōis. Bo co do go ho lo mo no po q̃ roſo to vo xo

De Cio

A breuis ante cio cum compoſitis facit eci
Elicui preter cio cetera format in exi
Elicui dat itum ci vel xi tranſeat in ctum

Quattuoꝛ in cio	Facio	feci	factum	Itē licio ⁊ ſpecio non
	Jacio	ieci	iactū	ſunt in vſu cui⁹ cōpoſita
	Licio	lexi	lectū	etiā hn̄t xi preter elicio
	Specio	ſpexi	ſpectū	qd̕ hꝫ elicui elicitum

Circa vocabula

¶ Itē Facere oēm oīno faciēdi cauſam cōplectit̃ dandi ſoluēdi numerandi iudicandi ambulandi reddēdi. Vn̄ q̇ ocioſus ſedet ſi roget̃ quid faciat recte reſpondere poterit ſe nihil facere. ⁊ ſi ocioſus ē qꝛ ſedere ipſuꝫ aliq̇d facere ē vt iacere nauigare quieſcere Varro tn̄ facere agere ⁊ gerere ita diſtinguit nā aliq̇s facit q̇ nō agit ⁊ aliq̇s agit q̇ nō facit vt poeta facit fabulā nō agit cōtra actoꝛ agit nō facit. Impatoꝛ res gerit. i. ſuſtinet nō agit aut facit. Vnde res geſte non acte aut facte dicunt̃ ꝓprie tn̄ facere is dicit̃ q̇ rei quā facit faciē quādaꝫ īponit hinc facies. Qui ergo vas facit vaſis faciē illi īponit ⁊ ſic de ſingulis. Agere vero extimat̃ qui aliq̇d ita opat̃ vt nullū extet op⁹ qd̕ ſub ſenſuꝫ veniat hinc q̇ aliq̇d oīno moliunt̃ agere ꝓprie nō facere dicunt̃. Confundunt̃ tn̄ ſepius hec v̾ba qꝛ facere ad oīa refert̃ Et Nota Cōpoſita a facio cū aduerbijs ⁊ adiectiuis retinēt a vt ſatiſfacio puifacio. Cū prepoſitiōib⁹ vero mutāt a in i. vt ꝑficio inficio. Itē Jacio patuit in iaceo. Itē licere dicit̃ īplicare a liciū qd̕ ē filuꝫ hinc trilix ē veſtis q̃ ex trib⁹ licijs cōſtat hinc allicio illicio delicio. ⁊ cetera cōpoſita hinc delicie q̃ maxime nobis voluptatis vt patuit qꝛ allicere ſ̾t attrahere inducere hinc allectare frequētatiuū. Pellicio blādiendo decipio. Pellicatoꝛ q̇ ad fraudē pellicit. Pellacia fallacia Pellex q̃ blandiēdo viꝝ ab vxoꝛe ſeducit. Itē delicio attraho duco hinc delecto ꝑ eodem hinc delectatio delectamentū delectamē delicat⁹ plenus delicijs oblicio ſ̾t qd̕ delicio. Elicio educo extraho hinc Ellecebre argētarie dicte ſunt meretrices. Illicio attraho hinc illecebre blandicie. Illecebroſus illix q̇ allicit ⁊c̄. Itē Specio apud veteres fuit in vſu ꝑ aſpicio video vn̄ augures ſpecē. i. inſpicere aues dicebāt ⁊ ſpectionē auiuꝫ ꝑ cōtemplatione ⁊ inſpectiōe hinc frequētatiuū ſpecto qd̕ interdū video ſ̾t. Virgili⁹ heu magna alteri⁹ fruſtra ſpectabis aceruū. Interdū inſpecio proſcaueo plautus ſpectandum ne tibi annulum det neqꝫ roget. aliquando approbo. Cicero non igitur ex ſingulis vocibus philoſophi ſpectandi ſunt. Nonnunquam tendo vt hic ad moꝛtem ſpectat hoc eſt q̄ſi

reſpiciendo, tendit hinc ſpectabilis ſpectatione dignꝰ. Spectatus ꝓba-
tus. Spectores q̇ ad ludos ſpectāti cauſa venerūt vel q̇cunqꝫ aliquid
aſpiciūt. Spectaculū qđ ſpectať. Virgiliꝰ nocte pluet tota redeūt ſpe-
ctacula mane ſcđo ſt ſpectationē. Cicero o graue acerbūqꝫ ſpectaculum
Aliqñ locū ſt q̇ ad ludos ſpectandos edificať q̇ dicit fori orū. Itē a ſpe-
cio dicit ſpecimē qđ ē argumētū ⁊ probatio ſiue exemplar. Species ſt
formā ⁊ velut rei effigiem ⁊ in bonā ⁊ malā ptē pro forma ⁊ deformitate
capiť. Speciosus cu ſp in bonā ptē ꝑ pulchro ſicut formoſus licet for-
ma vocabulū meſſuin ſit tercio ſpecies capiť ꝑ aſpectu ⁊ re viſa. Virgi-
lius non tulit hanc ſpeciem furiata mente. Corebus Etiā ē vnū de qui-
qꝫ ꝑdicabilibus: A ſpecio etiā dicit ſpecula de qua aliq̇d cōſpicimꝰ hic
ſpeculor aris qđ ꝓprie ē indagor ꝑquiro ⁊ veluti in ſpecula ꝓſpecto hic
ſpecus locus ex q̇ diſpicit. Speciū cuiꝰ diminutiuū ſpecillū inſtrumē-
tum teres ac pnū q̇ medici vulnerum profunditatem tentant. Itē Cō-
poſita a ſpecio mutant e in i in compoſitione.

Notande due regule generales Prima

Si preſens tenet a tenet hic ⁊ vbiqꝫ ſupina

Quod Verba cuiuſcumqꝫ coniugationis in o habentia in penulti-
ma ſecunde perſone indicatiui modi a, etiam retinent a in ſupino vt cla-
mo clamatum taceo tacitum facio factum haurio hauſtum.

Scđa regula de a in i mutantibꝰ

A ſi compoſita mutant in i dant e ſupina
Vt probat inficio ſed debes demere do go

Quod Verba mutantia a in i in cōpoſitiōe faciūt ſupina per e ⁊ nō
per i vt perficio perfeci perfectum preter vnum in do vt occido occaſuꝫ
⁊ quattuor in go vt redigo redegi redactum contingi contegi contactū
compingo compegi compactū confringo confregi confractum. Qui-
bus adduntur hec tria ſapio ſalio ſtatuo vt deſipio deſiptuꝫ conſtituo cō-
ſtitutum reſilio reſultum cum ceteris compoſitis.

De dio ⁊ gio

Dat di ſumqꝫ dio: gio gi dat itumqꝫ ſupino

Item vnum eſt verbum in dio vt fodio fodi foſſum vnum in gio vt
fugio fugi itum cum compoſitis.

Circa vocabula

Item fodere cauare ſignificat dictum quaſi foras do hinc fouee di-
cuntur ſcrobes quod tam in maſculino quam feminino reperitur. Vir-
gilius forſitā ⁊ ſcrobibus que ſint faſtigia queris. Lucanus Exigua po-
ſuit ſcrobe. Item Fouij qui poſtea fauij dicti quia princeps eius gentis
ex ea natꝰ cū q̇ hercules i foueo ꝯcubuit foſſor q̇ fodit foſſa q̄ fit ad reci-
piēdā aquā q; ē receptaculū aque manu factū vt ad caſtra vrbes ſiue op-
pida aut alia huiuſmōi mūiēda hic fodicare idē q; foueo ꝑfodio vehemē-
ter fodio hic ꝑfoſſor ꝑfoſſus trāſfodio defodio effodio ꝯfodio note ſca-
tionis. Itē fugare expellere ſt ⁊ in fugā ꝯuertere qđ a fugio deducitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

fugio aūt a greco φαυλος Eſt aūt fugere cum curſu ꝛ celeritate relin-
quere. Uirgilius. Nos patriā fugimꝰ. dicit etiā de nauigantibꝰ. Uir
giliꝰ Nō fugis hinc p̄ceps dū p̄cipitare poteſtas. Itē de auibꝰ. Idē Ce
leriqꝫ fuga ſub ſydera lapſe. Semeſſam p̄dā ꝛ veſtigia feda relinquunt.
hinc fuga q̄ ſcat actū fugiēdi vl' curſum. Aliqñ impetū. Uirgiliꝰ. Ille
volat ſil' arua ſil' fuga ſil' equora vertēs. hinc etiā fugax qui ꝓpt timidi
tatē facile fugit. Ponit etiam ꝑ celeri ꝛ veloci. vt fugax equꝰ. cuiꝰ di-
minutm̄ fugaculꝰ fugacitas Fugia dea leticie a fugatis hoſtibꝰ fugitiuꝰ
ſeruꝰ q̇ a dn̄o ea mēte fugit ne ad ip̄m redeat. etiā ſi mutato ꝯſilio ad eū
reuertat fugitiue aq̄ dicunt qui ex publico riuo fluētibꝰ furtim quis ac
non ſuo iure vtitur. Itē cōpoſita a fugio patent in ꝯpoſitis verborum.

De pio.

Dat pio ſemper vi ſine cepi ſiue cupiui
Ptum facit omne pio cupio ſapioqꝫ remotis
Dat ſapio ſapui ſapitum cupioqꝫ cupitum

Hec q̄tuor	Sapio	vi itum	cōpoſita a in i vt deſipio
	rapio	vi ptū	cōpoſita a in i vt arripio
	capio	cepi aptū	cōpoſita a in i vt accipio
	cupio	iui itum	productam

¶ Itē octo ſunt v̄ba facientia p̄terita ꝛ ſupia more v̄box q̄rte ꝯiugatōis

Ut ſunt	Acceſſo, arceſſo, cupio, peto	iui itum	tero, quero, ſapio, laceſſo	iui itum

Circa vocabula

¶ Itē Sape ꝓpriū ad ſenſum corpis ꝑtinet ſtqꝫ ſaporē hr̄e capitur-
qꝫ fere in bonā ꝑtē. hinc ſapor ſapidꝰ. i. gratū ſaporē hn̄s. Sapide ad-
uerbiū. Quox ꝯ̄ria inſipidꝰ inſipide hoc ē ſine ſapore. Trāffert tn̄ ad
aīm ſape ꝛ ſcat recte ſentire. hinc ſapia q̄ eſt rex diuinax humanarūqꝫ
ſciā vl' ſciā cum v̄tute teſte Lactātio. Grece ſophia ſophi q̇ eam ꝓfitent.
Itē Rape ꝓprie eſt cū impetu quodā ꝛ violētia auferre. Ponit tn̄ ali-
qñ ꝑ viciare ꝛ ꝓ̄pe de virginibꝰ ꝛ ipuberibꝰ pueris dr̄ Uirgi. Et rapti
gāmedis honores. hinc raptꝰ q̄rte declinatōis qđ differt a raptiōe ꝛ ra
pina. qꝛ raptio ꝓ̄pe ad ꝑſonā refert. Rapina ad rē. Raptꝰ ad ſtuprū.
hinc raptor q̇ rapit. Rapax auidꝰ ꝛ rapinis ſp intētus. Rapacitas ra
pacit. Rapidꝰ dr̄ celer feſtinꝰ ab eox q̄ rapuit celeritate rapide raptim
aduerbia feſtine ſt. Rapo oīs qđ ē rapax. hinc etiā raptare freq̄ntati-
uū hinc aliud frequētatiuū Raptitare. Hinc rapa ſiue rapū qđ paſſim
rapiat. qꝛ cibꝰ hoīm ḡtiſſimꝰ ē. vl' qꝛ his aīalia paſcimꝰ. Itē Petere ꝓ
prie eſt poſtulare capiturqꝫ in bonā ꝛ malā ꝑtē. In bonā. vt pr̄ ſalutem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

filÿ petit. Jn malā.hic petit caput alteriꝰ. Et cum abltō inſtrumenti
diuerſa ꝑt.vt petere manu ꝑcutere. Petere pedibꝰ ire.petere vi ac impe-
tu aggredi. Petere gladio aut veneno.aut lapide aut cornu aut alio ſilī
eſt inuadere ferire ꝛ ſaluti inſidiari. Petere curſu adipiſci obtinere. petē
ꝑcibꝰ petere muneribꝰ ꝛ ꝯſiliare. Petere oculis.ꝯtēplari petere auribꝰ
audiē petere naribꝰ olefacere ꝛc̄. Jtē petere aliqn̄ cupe ꝑt appetere Uir
giliꝰ. Pulchrāq̄ȝ petūt ꝑ vulnera mortē int̄dū eligere. Jdē. Principio
ſedibꝰ apibus ſtatioq̄ȝ petēda nōnunq̄ȝ manere expectare. Jdē Troia-
nos hec mōſtra petiuit. Jtē dr̄n̄t petere poſcere ꝛ poſtulare.qꝛ petere p̄-
cario fit.poſcere impio Poſtulare iure vl̄ rē debitā atq̄ȝ honeſtā petere.
Repoſcere ē rem creditā ſibi reſtitui petē. Poſtulare ꝟo quodāmō req̄
rere.vt res locꝰ rō tp̄s poſtulat. Aliqn̄ tn̄ ponit̄ pro eo qd̄ eſt rem iuſtā
petere. Expoſtulo cū q̄rela inq̄ro ꝛ q̄ſi amicicie officiū in alio deſidero.
Hinc Expoſtulatio q̄rela. Jtem Petere huius.multa ꝯpoſita ꝛc̄. deri
uata q̄ oia deſcribere ꝓlixiorē redderēt materiā ꝓ ſtudioſis. Jtē Cupe ē
optare deſiderare.hinc cupidꝰ auidꝰ cupide aduerbiū cupient̄. Cupidi-
tas deſideriū q̄ ꝛ cupido in fēio gn̄e dr̄. Et eſt effrenatꝰ hn̄di appetitus.
nā in maſcl'io gn̄e ꝑt deū vt patuit. Et dr̄n̄t cupiditas ꝛ cupido.qꝛ cupi
tas leuior ē ꝛ tꝑantior. Cupido ꝟo grauior. Lucilliꝰ Cupiditas ex hoie
cupido ex ſtudio nūq̄ȝ tollit̄ Cupediaq̄ ſil'r cupiditatē ꝑcat. Jtē Cupes
ꝛ cupedia oꝝ lautiores dicunt̄ cibi. Cupidiarÿ eſculētaꝝ reꝝ vēditores De rio ꝫ tio

Dat peperi pario paritum partumue ſupino
Dat ſi ſumq̄ȝ tio ſed vtrolibet ſi geminando

Jtē vnū eſt ꝟbū in rio.vt ꝑeo pepi paritū vel partū. Et duo i cio. vt
cutio ſi ſum q̄tio ſi ſum. Nō q ꝟbū hn̄s duplex ſupinū.ab illo qd̄ habꝫ
miores ſyll'as format̄ ꝑticipiū p̄teriti tp̄is. Ab'eo pl'es hꝫ format̄ ꝑtici
pium futuri. in rus vt a pario partus ꝛ pariturus A ruo rutus ruitu-
rus ꝛ ſimilia.

Jtē Pario patuit i pareo. Jtē Cutere nō ē i vſu q̄re eiꝰ ꝯpoſitis vti Circa voca
mur.vt Excutē qd̄ ꝑt mouere Cicero. Explica atq̄ȝ excute itelligentiā bula
tuā. Aliqn̄ ꝓ deÿcē. Uir. Excutimur curſu ꝛ cecis erramus in vndis.
Hic excuſſores eq̄ q̄ſeſſorē deÿciūt. Excuſſio eiectio. Jtē Cutio ꝯpōi-
tum a quatio quod ſignificat ſimiliter mouere. Uirgilius. At vero in
gentem quatiens Mezentius haſtam. Capitur pro concutere. Jdem
Quadrupedante Putrem ſonitu quatit vngula campum Aliquando
pro feſtino. Jdeꝫ aut raſtris terra domat.aut quatit oppida bello. Quā
doq̄ȝ ſignificat eÿcere ſiue excludē. Terētiꝰ. Nimirū hō q̄tiet̄ cū dono
foras. Hic quaſſare frequentatiuum quod mouere ꝛ concutere. Jtem
Compoſita a Cutio,ſicut. Percutio. Succutio ꝛc̄.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

De vo diſ ſyllaba

Semper vo dat vi, debet ſtruo cum pluo demi
Et pluo dehinc vtum producit dando ſupinum
Xum fluxi ſtruxi ſtructum pluo vi dat ⁊ vtum
Dat ruitum ruo ſiue rutum nonnullaqꝫ mullū

Circa vocabula

¶ Itē verba in vo hn̄tia vi in p̄terito ⁊ vtum in ſupio. vt nuo tribuo.
minuo ſtatuo arguo exuo acuo pluo ruo luo p̄ter duo. vt ſtruo ſtruxi ſtru-
ctū. fluo fluxi fluctum fluitum vel fluxum ſm̄ Priſcianū. Item Ruo
⁊ Luo habent vtum vel itū in ſupino ¶ Itē Nuo veteres ꝓ volo vſur-
pabāt. ⁊ ꝓprie ē ſigno capitis volūtatē ſuā oñdere. Hinc nutꝰ capitis
ſignū ⁊ volūtas. Hinc Numē qđ ꝓprie ē voluntas dei. Virgiliꝰ. non
hec ſine numīe diuū. Eueniūt ſcđo ꝓ poteſtate ponit. Idē. Muſa mi-
hi cauſam memora. q̄ numīe leſo. tertio ꝓ deo capit. Martial. Sic ge-
nitū numē credite. q̄rto ꝓ habitu atqꝫ ornatu capit. Virgi. Vidimꝰ i
mixti danais haud numīe nr̄o. huiꝰ cōpoſita. vt annuo abnuo ⁊c̄. Itē
Tribuo dr̄ q̄ſi tributū pendo pōit tn̄ ꝓ eo qđ ē do ↄcedo. Cicero. Sꝫ h̄
beniuolētie eiꝰ tribuendū ē Hinc attribuo a q̄ apud rhetores attributa
dicunt ꝑſonis ⁊ rebꝰ. Et retribuo ꝓ eo qđ eſt remūero. Cōtribuo ſil' tri-
buo. hinc ↄtributū ↄtributor ↄtributio. Diſtribuo res ſepatim diſpo-
no ⁊ ſuū cuiqꝫ tribuo. A q̄ diſtributio. apud rethores dr̄ figura q̄ a gre-
cis Merymos vocat habens fieri cū ſingulas res ſepatim ꝑferrimus
ſuū cuiqꝫ ꝓpriū tribuentes. Itē Minuo a minꝰ qđ aliqñ ſcat minorē
reddo. aliqñ ſcat tollo. vn̄ minui apud vetes ppl'o luctꝰ dicebant edis
dedicatione. hinc Minutū qđ participiū ē. ⁊ ſcat cōminutū vel nō et
ſcat breue. Cicero Reticulū ad nares admouebat tenuiſſimo limo mi-
nutꝰ maculis plenū roſe. Aliqñ capit ꝓ obſcuro. ⁊ ſcrupuloſo. Idē. Ec-
ce aūt mali minuti anguſti. hinc Minutal genꝰ edulij qđ excōciſis mi-
nutim oleribus fit. Et Minuti aduerbiū. i. in minutiſſimas ꝑtes. mi-
nutia ↄtētibilis puitas cuiuſcunqꝫ rei. Itē ſtatuo a ſtare ſcat decerno ⁊
rem ꝑfectā conſumatamqꝫ fieri. Quare hec v̄ba quod ſtatuerit iuriſdi-
ctiōi p̄eſt. cum effectu accipimus: nō verbo tenēs. nā ſi cū vellet ſtatue-
re ꝓhibitus ſit neqꝫ defectū decretū habuerit ceſſat edictū. Cuiꝰ ↄpoſita
mutāta in i. vt deſtituo qđ ſcat diſſoluo vl' derelinq̄ vel ſtatuo. Proſti-
tuo meretricandū p̄beo. vn̄ ꝓſtibulū locus in quo ſtabulāt ac ſe ꝓſtitu-
unt meretrices. hinc Meretrices ꝓſtibule dicte. Et differūt meretrix
⁊ ꝓſtibula. Meretrix eni ꝓprie eſt q̄ honeſtiꝰ queſtū cupit copiā ſui ſe-
cretiꝰ faciēs noctu tm̄. Proſtibula v̄o q̄ ante ſtabulū ſtat queſtꝰ diurni
ac nocturni gratia. Itē Preſtituo p̄ſcribo p̄deſtino inſtituo icipio vl' do-
ceo inſtruo. hinc inſtituta ⁊ inſtitutiōes. q̄ ſic differūt. Quia inſtituta
dicunt principia. vt inſtituta nature. Aliqñ mores boni cōſilio ⁊ rōne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſumpti. Interdū decreta legū atq; ſanctiōes. vñ diuinꝰ Juſtinianꝰ opꝰ
ſuū Inſtituta inſcripſit. Inſtitutiōes vero ſunt p̄cepta quibꝰ inſtituū-
tur hoīes atq; dicunt. a q̄ Quintilianꝰ opus ſuū inſcripſit de inſtitutio
ne oratoria. Inſtitutio aūt actū ip̄m. i. inſtructionē ſ͞cat. Itē Subſti-
tuo Subrogo, ſubordino ⁊c̄. cōpoſita. Itē arguere ꝓprie oſtendere eſt
Uirgiliꝰ Degeneres aīos timor arguit. Hinc argumētū qd̓ ſ͞t rem fi-
ctā. que tñ ſ͞m naturā ſit: q̄lia ſunt argumēta comediarꝫ. Capit tñ ꝓ ma
teria. Cicero. Qm̄ nullū ſcribēdi argumentū mihi relictū eſt. Aliqñ ſ͞t
rōnem q̄ rei dubie, fecit fidē. ꝑ vt eſt ſyllogiſmꝰ. inductio exēplū. vñ argu
mētari dicimꝰ rōnibus niti ad aliq̄d ꝓbandū. hinc Argumētatio ip̄a
argumentorꝫ explicatio. Itē Argutꝰ ab arguo q̇ falſus accuſatꝰ ⁊ cum
lepore quodā quiſ cupit facieſue q̄ſi acute arguēs. vñ acute ⁊ malicioſe
dicta vl̓ facta argutie dicunt. Interdū tñ argutꝰ capit ꝓ canoro ac reſo
nanti. Uir. Forte ſub arguta cōſederat ilice daphnis. Interdū ꝓ breui
exili ⁊ q̄ſi acuto. Idē. Argutūq; caput breuis aluꝰ. obeſaq; terga. hinc
Argute aduerbiū qd̓ acute ⁊ ſonore ſ͞cat Itē Argutor aliqñ ſ͞cat loq̄ti
us loquor. ⁊ quaſi ſonū ore reddo. Qñq; accipit ꝓ ſubſilio. q: ⁊ pedibꝰ
ſonus quidā fieri videt̓. Ut terra hec eſt noua q̄ſi vbi tu ſolitꝰ argutari
pedibꝰ. Aliqñ etiā ꝓ arguo ⁊ rephendo accipit. Itē Suere ꝓprie ē ſar
cire. vñ Sutores dicunt q̇ calceos ſuūt. Sutrine ſutorꝫ taberne. Su-
toriū nomē poſſeſſiuum. vt ars ſutoria inſtrumēta ſutoria. Sutrina ſi
ue ſutura opus ſutorium. Uarro. Quod Suternas homo facere neſci
us. nihil homo agis. Subula quo perforantur calcei vt ſete immittan
tur. hinc Deſubulare perfodere. Sutelle doloſe aſtute a ſuentiū ſimilitu
dine. hinc Aſſuo. hinc aſſueſco aſſuefacio. Itē Exuo compoſitū a ſuo
is. ſuere. qd̓ proprie exoluo ⁊ quaſi diſſoluo. Uirgilius. Extulit exutas
vinclis ad ſydera palmas. Aliquādo ponit pro denudo. Idē. Magna
oſſa lacertoſq; exuit. Int̓dū ꝓ alleuo. Idē Et ſi q̇s adhuc p̄cibus locus
exue mentē. Itē ꝓ libero Lucilliꝰ. vñ domū vix redeat vixq; hoc p̄iculo
exuat ſe. hinc exuuie q̄ nō ſolū hoīm ſ; aliorꝫ q̄; aīaliū ſpolia. vt patuit.
Huiꝰ ꝯtrariū induuie. Itē Induo ab intꝰ deducit q̄ſi intuo. hic Indu-
mētū veſtimētū indutor inſuo idē q̄ ſuo. hic Inſuetū qd̓ nō erat inſutū
h̓ ē freq̄ns ad aliq̄d agēdū. ⁊ iō nō hūit ꝯſuetudinē diſſuo diſſoluo. hic
diſſuetꝰ diſſuefactꝰ diſſuetudo diſſuefactio ⁊c̄. Itē Suo a ſue deducit
q: huius aīalis pilis in ſuendo ſutores vtunt. Et nota omnia ꝯpoſita
a ſuo habēt eui etū vel vi utum. vt cōſuo ꝯſueui ꝯſuetū. vel ꝯſui cōſutū
q̄re. ſueo nō eſt v̓buꝫ ſc̄de ꝯiugationis. vt aliq̄ putant. Itē Acuo dr̄.
ab acꝰ. i. acutū facere. vt Joānes acuit cultꝫ. Hinc acumen ſpiſſitudo
rei. Similit̓ acies q̄ dicit cuiuſcūq; rei acumē ⁊ q̄ſi ſūmū. hic acies ocl̓o
rū acies exercitꝰ, acies ferri Acutꝰ ⁊ trāſfert ad incorporea. vt acutum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ingeniū acutus viſus hic acer acrimonia: viuacitas aī acumē ingenij ⁊
mētis ſeueritas acriter aduerbiū acute vehemēter fortit̄ ſeuere. Itē ace-
tū ab acer qđ ē acre vinū hic acetoſus vt patuit Itē fluere ꝓp̄e decurrere
ē. Virgilius Atq; auro plurima fluxit qm̄ q̄ fluūt latius diffundunt̄
Quare fluere capit̄ pro latiꝰ ⁊ vberiꝰ excreſcere. Idē. Tū deniq; dura ex
erce iperia ⁊ ramos cōpeſce fluentes. Aliqn̄ capit̄ ꝓ deficere. Idem Ex
illo fluere ac retro ſub lapſa referri. Spēs danaū hinc fluxa dicimꝰ que
inſtabilia ac momētanea ſunt ⁊ cito peritura hinc etiā fluuius eiuſdem
ſ̄cationis cū flumine hoc ē q̄ cōtinue fluūt. Torrēs vero qđ ſiccat̄. Flu-
uiatilis qui in flumine viuit fluentū ꝑuū flumē fluxus fluor ꝓfluuium
eiuſdē fere ſ̄cationis vn̄ ꝓfluuiū ſanguinis ꝓfluuiū nariū dicūtꝰ q̄ vn-
da dicit̄. Fluctuare agitare ē Fluctuatio agitatio fluctuatim iactanter
ſolute fluctiuagus q̄ſi fluctuando vagat̄. Fluctuoſum vndoſum ꝓcello
ſum inq̇etū. Fluſtrū qđ ē ſtatū maris cū illis fluctibꝰ agitat̄. Flute an-
guille ſiue murene dicunt̄ quas greci plotas q̄ſi nauigabiles vocant qđ
in ſumma aq̄ fluitantes mergi non pn̄t. Itē multa cōpoſita ſunt a fluo
hinc etiā fluitare ſupnatare ſ̄cans. Aliqn̄ ſolui relaxari hinc aliq̇ dicūt
deſcendere a fluo pluere q: nihil aliud ē pluere q̄ꝫ ꝑfluere hinc pluuia q̄
imber greca voce dicit̄ ομβεοσ de q̄ prius. Itē ruere proprie concide
re eſt. Virgilius Ruit alto a culmine troia capit̄ metaphorice aliqn̄ ꝓ
effundi. Idē Unde ruūt totidē voces reſponſa ſybille. Aliqn̄ ꝓ deijci.
Cicero Sed hoc nō eſt emptorē pati ruere. Interdū ꝓ diruere euertere
complanare. Virgilius Cumoloſq; ruit male pinguis harene. Qn̄q;
ꝓ feſtinanter ire ſiue in p̄ceps ferri ⁊ ſine cautela in aliquē impetū face-
re. Idē Quo ruit extremū hoc miſere det' munꝰ amāti nonnūq; ꝓ ipel-
lere. Terētius Ceteros ruerē agerē raperē tūderē ꝓſternerē. Plerūq; ca
pit̄ ꝓ eruere eleuare. Virgiliꝰ Confuſam ruebāt oſſa focis hinc ruina q̄
proprie caſuz ſ̄cat. ponit̄ tn̄ ꝓ excidio hinc ruinoſum ruinis plenū Ru-
tū inſtrumētū ruſticū qđ ea harena eruit̄. Rutabulū qđ eo ignis ꝓ rua
tur vt panes coquant̄ hinc etiā rutare ſine c l' deponēs rutor eiuſdē ſ̄ca-
tiōis Cicero Id facile tū rutaret̄ aīaduertimus. Quidā tn̄ ructo ꝑ c ſcri
bendū affirmāt hinc rutꝰ ꝓ ructus rutatio. Itē multa ſunt a ruo cōpoſi
ta vt in cōpoſitis verborū patet. Itē a lauo dicit̄ luo qđ ē ſoluo tā cū ſt
religo q̄ꝫ cū ſt debitū reddo qm̄ lauando hoc ē madefaciēdo dura ſoluūt̄
A.liq̇ a greco qđ ē λυο declinari volunt hinc lienteria diſſolutio inte
ſtinorū hinc frequentatiuū lutare qđ frequent' apud vetuſtiſſimos ꝓ
luere poſitū hinc dicimꝰ hāc penā luere hoc ē ſoluere quia apud veteres
oīs pena pecuniaria erat. Virgiliꝰ poſt mihi nō ſimili pena cōmiſſa lu
etis hinc lutū a q̄ luteſco. Enniꝰ Sanguine luit̄ tellꝰ caua terra lute-
ſcit q: lutū ē terra humore ſoluta hinc lutare qđ eſt luto circūdare ſiue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

luto tegere hinc Lutamentū ⁊ delutamētū. lutoſum lutulentū hoc ē luto plenū. Lutarius. mulus q꞉ in luto paſcit. Collutio ꝑcat fedo ⁊ deco rare. Luſtra apꝛoꝝ cubilia in ſiluis. vt patuit. Luētri qui in locis abditis ⁊ in luſtris vitā agūt. Luſtrati luxurioſi. Luſtroꝛ depōnēs veteres ꝓ ſcoꝛtari dixerūt. Hinc luſtra dicunt lupanaria. Illuſtre claꝝ ⁊ nobile. illuſtro ſplēdoꝛē addo. Illumio. vn̄ illuſtres viri illuſtres meretices dicunt. Itē Luſtrare expiare ē a luēdo hoc ē ſoluēdo ⁊ liberādo. Aliqn̄ ꝑt circūſpicere. nōnunq꞉ ꝓ illuſtro. hinc Luſtratio expiatio luſtrici dies infantiū puellaꝝ octau⁹ pueroꝝ non⁹. q꞉ in his infātes luſtrant. et noīa ei⁹ iponunt. ⁊ alia multa cōpoſita ⁊ deriuata. q꞉ a luo etiā lucto ſine luctoꝛ dī qd̓ eſt conoꝛ nitoꝛ obluctoꝛ aduerſus aliū nitoꝛ. hinc Luxare qd̓ ſil'r ſoluo dī. hinc Luxurioſi q̇ in re familiari ꝓfuſi at q꞉ ſoluti ſūt Luxuria l'luxuries vl'lux⁹ imoderata appetitio cuiuſcūq꞉ rei grate rōi nō obtēpans. hinc Luxurio vl'luxurioꝛ vl'luxoꝛ aris in eadē ꝑcatiōe q̄ ꝑcāt ꝓfundere vl'nimiū abūdare. Itē a Luo etiā dī luct⁹ ⁊ lugeo de q̄ patuit. Itē Struo ꝑt edificare hinc ſtructura edificatio. hinc ɔſtruere ſil'ſtruere. Et tranſfertur ad ſcripturā. vt conſtrue hanc oꝛationē. Inſtruere eſt docere vel inſtituere ⁊ ſimilia.

Bo pſi ptumq꞉ facit ſi littera longa pꝛeibit
Cetera bi faciunt pꝛeter que de cubo fiunt
Nam ſua pꝛeterita per ui dant a cubo nata
Et niſi pſi faciāt per itum bo cuncta ſupināt

De hn̄tib⁹ ɔſonātē an̄ o ⁊ ꝑmo de Bo

Quicq꞉ i bo	Scribo	pſi	ptum	
	nubo	pſi	ptum	
	lambo	qd̓ etiā hꝫ lābui. Hieroīm⁹. Qui manu lābuerunt aquas		
	ſcabo	bi	itum	
	bibo			

Itē ɔpoſita a cubo in cūbo ſunt tercie ī cubo ꝑme vt ꝑus. Et oīa hn̄t vi in ꝑterito ⁊ itū in ſupino. vt cubare. Itē Scribere aliqn̄ exoꝛare eſt. i. manu ꝓpria lr̄as fingere qd̓ etiā librarij faciūt. Aliqn̄ ē ɔponere lr̄is mādare qd̓ etiā vno dictāte ⁊ alt'o exoꝛāte fieri pōt. hinc ſcriptoꝛes nō librarij ſꝫ ipi autoꝛes opeꝝ. Scriba q̇ geſta vl'epl'as vl'tabellas ſcribit ꝑſertim iuſſu alteri⁹. hinc ſcriba pōtificis ciuitatis q̇ eoꝝ lr̄as ſcribit. Scriba librarij q̇ libꝛos a nob' editos ſcribit. Itē ſcriba tabularius tabellio dī ſiue ſcriptuari⁹ qd̓ ſcripturis oīa vl'vrbiū vl'ꝓuinciaꝝ geſte publice ɔputant. Scriptio ſcriptū ſiue ſcriptura. Itē Scribello veteres dixerūt ꝓ ſcribere: ſcriptare freq̄ntatiuū ē. Itē multa a ſcribo ɔpoſita ī verboꝝ cōpoſitis habent Itē Nubo ⁊ ei⁹ cōpoſitū obnubo ꝓpꝛie ꝑt operio velo. Virgilius. Arſuraſq꞉ comas obnubit amictu. Quoniā

Circa vocabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſpōſe apud veteres dū viro tradebāt nubere hoc eſt velare capita ſole-
bāt. hinc vſurpatū ꝓ viro tradere ſiue viro tradi. nā actiue dicim⁹ nup
ſit filiā Ceſaris. ⁊ paſſiue cui⁹ filia nupſerit ceſari. vn̄ nō ſolū mulier q̄
viro tradebat̄ nupta. ſed etiā vir. cui tradebat̄ nupt⁹ dici ſolebat. Plau
tus. Libet etiā Carinū q̄d agat ſcire nouū nuptū. Itē nupta ꝟba dice-
bant̄ q̄ nō licebat virgini ꝓferre Plaut⁹. Uirgo ſum nōdū didici ꝟba
nupta dicere. Innupta q̄ nō dū virū cepit. Nuptie dicunt̄ ꝯiūctio ma
ris ⁊ feīe ꝯſortiū oīs vite diuini ⁊ hūani iuris ꝯiūctio. hinc nuptial'. vt
nuptial' thalam⁹ dr̄ ꝯcubiculū in q̄ ꝑmū vir ⁊ vxor ꝯiungunt̄. A q̄ tha
lamo Epithalamiū ſacer hymn⁹ q̄ in nupŷs canebat̄ Nuptial'r aduer
biū q̄d ſ̄cat more nuptiaꝝ. vt hec veſtita nuptial'r. i. decenti⁹ ſolito ⁊ vt
fieri nuptŷs ſolet. Itē multa ſunt ꝯpoſita a nubo. Itē a labiū dr̄ lābo.
quod nihil aliud ē q̄ꝫ lingue ⁊ labiorum extremitatib⁹ lenit̄ aliq̄d tan
gere. hinc Delābo ꝓlābo eiuſdē ſ̄catiōis. vn̄ labꝝ non a lingere. vt aliq̄
volūt. ſꝫ a Luo vt patuit deducit̄. Eſt eni ꝓpꝛie labꝝ margo ⁊ extrema
ora flumīs lacus fontis ⁊ alioꝝ hmōi q̄ leui aque motu pluunt̄. Hinc
Labra ⁊ oris ⁊ aliaꝝ reꝝ extrēitates vocam⁹. Que ī hoīe etiā labia di
cunt̄ in feīo gn̄e labre. hinc ſublabro. h̄ eſt int̄ labra imitto. Labellū di
minutiuū q̄d ꝑuū labꝝ dicit̄ ſiue vas q̄d ⁊ labꝝ a lauādo dicit̄. vt labra
vinaria oleoaria. Itē Scaph⁹ ſiliq̄ in qua ſemia ꝯtinent̄. vt fabe papa
ueris. ⁊ ſil'iū. hinc Scabo q̄d ſ̄cat cōforo ⁊ vnguib⁹ fodio. hinc Sca-
bies q̄ ⁊ pſora dr̄. vnde Scabioſus ⁊ ſcaber aſper q̄ Scabies aſꝑitatē
ī cute faciat Uir. Exeſa inueniet ſcabra rubigīe pila. hinc Scabricies
aſꝑitas ſcabre aſꝑe. hinc ſquame de q̄bus ſuꝑi⁹ dictū eſt in ſq̄lere. Itē
Bibere ꝓpꝛie potare. Tn̄ ꝓ haurire pōt poni. Uirgilius. Sat prata
biberūt. nōnunq̄ꝫ etiā trāſfert̄ ad ea que hauſtū non habēt ⁊ ſ̄cat trahe-
re. Idē. Haſta ſub exortā donec ꝓlata papill aꝫ heſit. virgineumq̄ꝫ alte
bibit acta cruorem. hinc Bibaces nimŷ potatores: ſicut ab edendo eda
ces Bibaculi diminutiuū biboſi biberi⁹ ꝑ deriſum ꝓpter nimiā vim vl'
cereuiſie auiditatē bibilus q̄ facile ſorbet meribibul⁹ q̄ vinū aque nō mi
ſcet. Papyr⁹ dr̄ bibula que ſorbet atramentum. q̄ inter paginas adhuc
madentes ne liture fiant interponitur

De co

Si co preueniat vocalis longa facit xi
Sed ſi preueniat n vel s immediate
N vel s abŷcitur hec ci facit illa facit vi
Hinc vinco vici ſunt teſtes creſcoq̄ꝫ creui
Excipe conquexi didici compeſco popoſci
Et que preteritis caruerunt atq̄ꝫ ſupinis

Hec ſunt verba quibus inceptio ſignificatur
Gliſco preteritum conquexi tolle ſupinum
Ici preteritum prebens ico migrat in ictum
Preteritum parco dat parſi ſiue peperci
Dat parſi parſum de ſe nullumqꝫ peperci
Xi vel ci dat ctum: vi tum facit' excipiasqꝫ
Excipienda docet que dat veo norma ſecunde
Dant initum diſco compeſco poſco ſupinum

Hec q̄n qꝫ	Dico	dixi	dictum
	duco	duxi	ductum
	vinco	vici	victum.
	ico	ici	ictum
	parco	peperci	caret ſupino
	vel	parſi	parſum

¶ Itē cetera oīa hn̄t ſañ co ⁊ vi in p̄terito ꝑus deponēdo ſ. vt noſco no
ui notū. creſco creui cretū. paſco paui paſtū. p̄ter diſco didici diſcitū. po
ſco popoſci' poſcitū cū ꝯpoſitis. Cōpeſco ꝯpeſcui caret ſupio'. Cōq̄niſco
ꝯquexi caret ſupio ⁊ gliſco qḋ ⁊ p̄terito ⁊ ſupio caret. ſicut ỽba inchoati
ue forme. vt feruesco caleſco loco q̄ꝝ p̄teritoꝝ vtimur p̄terito circūlocu
to p ꝑticipiū pn̄tis tpis ⁊ ỽbo ſubuo ſū. vt caleſcēs fui ferueſcēs fui'. q̄
tn̄ hn̄t p̄terita dū eoꝝ ſimplicia iuſitata vt q̇eſco q̇eui ſeneſco ſenui ⁊c̄.
¶ Itē diſcere ꝓprie ē rē ignotā aſſeq̇ qḋ vl' meditādo fit vl' ab alio do-
cēdo: vn̄ q̇ docet doctor. q̇ diſcit diſcipul⁹. vt patuit a q̄ diſciplīe ipe ar-
tes appellāt. Diſciplioſi q̇ tā bonas qꝫ malas artes facile diſcūt. hic edi
ſco qḋ ē mēoria ꝯplector. Addiſco ꝑfecte diſco. Dediſco qḋ didici obli
uiſcor. Itē dicē ꝓpe loq̇ ē. oratores tn̄ dicē a loq̇r diſtiguūt qꝛ loq̇ ē q̄lia
cūqꝫ ỽba ꝓferre. Dicē ỽo elegant' ⁊ facūde loq̇. hic dictō vocitata orato-
ria ⁊ facūda oꝛo. l' dictio vocabulū ſiue ỽbū. Aliqn̄ dicē capit' ꝓ vocare
noīare. Virgi. Eſt loc⁹ heſpiā graij ꝯgnoīe dicūt. Aliqn̄ ꝓ ꝯſtituere.
Terē Dic nuptijs dict⁹ ē dies. Int'dū ꝓ denūciare. ideē Dico ne temē fa
cias nōnūqꝫ ꝓ iudicaē. Virgi. dic mihi dameta cuiū pec⁹ an mellibei.
Plerūqꝫ ꝓ dicaē Idē Junōi iferre dict⁹ ſacere Itē ꝓ ꝓmittē Afra igit'
q̇eſce qm int' nos nuptie ſūt dicte Et ꝓ daē. Cicēo. Cōmodeāt q̇cūqꝫ di
xit pecuniā. Itē ꝓ itelligē ſcire ab eo qḋ p̄cedit id qḋ ſeq̇t' vt mēorē me
dices Etiā ꝓ affirmaē pnūciare. vt dic teſtimōiū xp̄o hic dicē ſniāz dici
m⁹ cū pnūciā⁹ qḋ nob' videt' l' ē pnūciaē l' detmiaē ſic ferre ſniāz qḋ iudi
cium eſt hoc ē litē ꝑ ſniāz definire. Item dicim⁹ leges ad victos qḋ ſig-
nificat imperare ferimus leges ad noſtros. Item Veteres dicaxit pro

Circa voca bula

dixit vſurparūt. A dico duo frequētatiua dicto ⁊ dictito dictare aūt eſt
dicere qd alter ſcribēdo accipiat dictitare frequētibꝰ tꝑibus ⁊ locis di-
cere a dicto dictamē dicturio qd eſt iam dicere incipio ſiue dicere molli
oꝛ dictum a dico facetias ſcat licet tñ etiā de oi ſermone intelligit dicax
dicaculus dicacitas dicaciter dicacule dicteria q̄ proprie ſcāt breuiter
⁊ acute dicta dictatoꝛ qd a conſule dicebat cuius dicto audiētes oēs eſ
ſent teſte varrone. Erat aūt dictatoꝛ extraoꝛdinarius mḡratus nec alio
pacto creatus q̄ꝫ cū vis aliqua maioꝛ repēte aboꝛta ingentem vꝛbi cla-
dem minitari videretur Cui licet ceteros magiſtratus eligere cuius ma
giſtratus tm̄ ſex menſibus durabat dicebat ſibi magiſtratum eq̄tuꝫ q̄ ta
lis apud dictatoꝛē erat quales tribunꝰ equitū celerūqꝫ apud reges cuiꝰ
magiſtratꝰ dictatura. Itē a dico fit dicare qd pꝛimā ſyllabā coꝛreptam
hꝫ ⁊ ſt offerre cōſecrare. Aliqñ tradere dicatus in alicuiꝰ obſequiū datꝰ
cuiꝰ multa cōpoſita habes in cōpoſitis verboꝝ. Itē ducere differt a tra-
here qꝛ ducimꝰ eū qui ſponte ſequit. Trahimus nolentez ſeq̄. Seneca
fata volentē ducunt trahunt nolentē. Capit duco trāſſumptiue ꝓ auo
co ⁊ delectatiōe quadā demulceo. Cicero dantqꝫ ſe ad ludendū fabularū
qꝫ auditione ducunt. Aliquando ꝓ ago ſiue patioꝛ. Uirgilius nate dea
pꝰtes hoc ſub caſu ducere ſomnos nōnūqꝫ ꝓ educo extraho. Idē Ille cū
clypeo obiecto cōuerſus in hoſtē ibat ⁊ auxiliū ducto mucrone petebat
nonnūqꝫ ꝓ excito. Cicero qd ſi quemqꝫ ſtatue magnoꝑe delectāt ſi q̄s
eoꝛum honoꝛe aut gloꝛia ducit. Qñqꝫ ꝓ allicio. Idē Poſtremo pꝛecio
aut mercede ducunt. Eſt ꝓ erigo atqꝫ extollo. Uirgilius Pars ducere
muros moliriqꝫ arcē. Et pꝛo exiſtimo. Apuleiꝰ Ego ſic aio duco mox
me int meos futurū. Et ꝓ cōtraho ſiue auerto. Martialis Qui ducis
vultꝰ ⁊ nō legis leſis iſta libent hinc dux q̄ alios ducit vel ductoꝛ dicit
ducatꝰ ducēdi officiū ductꝰ ſubſtātiuū ductio dicit ductile qd facile du
citur attenuatqꝫ vt es ductile qd maleis obſequit tenuat in laminas
cuius cōtrariū es caldariū qd fundit tm̄ ⁊ maleis fragile ē. Cuius mul
ta cōpoſita habes in libro ſepiꝰ allegato. Itē a vi dicit vinco q̄ſi vim fa-
cio. ⁊ ꝓpꝛie ē ſupare. Capit tñ ꝓ expꝛimere q̄ſi difficultatē rei dicēdo ſu
perare. Uirgiliꝰ nec ſum animi dubius verbis ea vincere magnū qꝫ ſit
Interdū ꝓ animi cōpotē fieri. Idē Illi victoꝛ ego ⁊ tyrio aſpectꝰ in oſtro
hinc victoꝛ victoꝛia q̄ grece dicit νικη hoc ē nice hinc nicandere ꝓpꝛiū
nomē q̄ſi victoꝛ vir hinc victoꝛiatꝰ genus nūmi victis in pl'i nūero vic-
tricia vt patuit victura que poſt victoꝛiā imolabat victimarius q̄ victi
mas emebat vt venderent. Itē Icere ſcat ꝑcutere. Pliniꝰ arboꝝ manu
ſatoꝛum receptarūqꝫ in domos in fulmine ſola laurꝰ non icit hinc ictus
ꝑcuſſio vulnus. Martialis dorica qꝫ certo venabula dirigit ictu. Item
Parco a parū qꝛ paꝛum tango. Et ſt ꝓpꝛie abſtinere Quare aliqñ ca-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

pitur ꝓ veniā do.i.ab vltione abſtineo. Uirgiliꝰ parcē ſubiectis ⁊ debel-
lare ſuperbos. Aliquando pro depono quia ab iis que deponimus abſti-
nemus. Idē Parce metu. Cyterea manēt inmota tuoꝝ fata tibi. Ali-
quando pro ſeruio quia ſil'r ab iis abſtinemus. Idē argēti atqꝫ auri me-
moras que multa talenta natis perce tuis. Interdū ꝓ deſino nā ⁊ deſi-
nere abſtinere eſt. Idem parce pias ſcelerare manus. Sic parcere er-
rori dicimus ꝑcere pecunie.i.paꝝ expendere parcere iniurie/abſtinere a
vindicāda iniuria ꝑcere labori ꝑcere lachrymis abſtinere a lachrimis
vel parum lachrimare ꝑcere metui ⁊ de ſilibus hinc parcꝰ ꝗ fungi eſt ⁊
ſumptibus parcit/hinc parcitas frugalitas ꝗdā ꝑce aduerbiū/Frugalit᷑
moderate. Parſimonia moderatio ſumptuū ⁊ cōſeruatio reꝝ ⁊ format᷑
a/preterito parſi qđ cōſeruaui ſiue abſtinui ſt Itē noſcere ſt noticiā hr̄e
hinc notꝰ.i.cognitꝰ noticia cōgnitio dicit᷑ notifico notū facio A noſco
noſcito frequētatiuū a ꝗ noſcitabundus hinc nota cuiꝰ diminutiuū no-
tula ⁊ ſt literas aut bicias. Etiā capit᷑ nota pro ignomia in ꝗ ſcato ſtig-
ma etiā vſurpamꝰ qđ apud grecos notā.i.ſignum ſt hinc notare quod
ſignare ſt ſiue notam appono vel ab alio dictata cōſcribere vn̄ ꝗ dictat
ſcriptor ꝗ vero ſcribit notarius. Aliqn̄ ꝓ aīaduerto. Itē a/ncſco nomē
qꝛ ꝑ id ꝗcq̇d noīamus agnoſcit᷑ vt ſup̄ A noſco etiā dicit᷑ noteſco.i.notꝰ
fio pretera agnoſco ⁊ cognoſco ꝗ ſic dr̄ūt qꝛ agnoſcimꝰ olim notos:cog-
noſcimꝰ prius incognitos. Uirgiliꝰ Et veterē anchiſen agnouit ami-
cum. Idem Incipe parue puer riſu cognoſcere matrē. Sepe tū cōfun-
dunt᷑. Aliqn̄ tn̄ cognoſco pro audio ponit᷑. Uirgiliꝰ ni refugis tenuiſ-
qꝫ piget cognoſcere curas. Aliqn̄ ꝓ intelligere. Terentiꝰ Eo pacto ⁊
gnati vitā ⁊ conſiliū meū congnoſces. Item a noſco nobile qđ aliqn̄ ad
dignitatē gn̄is refert᷑. Aliqn̄ pro digno ſumit᷑ atqꝫ excellēti in quacūqꝫ
re. Martialis nobilis hec eſſet pietatis rixa duobꝰ. Aliquādo pro no-
to. Terentius mea eſt potens ⁊ procax magnifica ſumptuoſa nobilis,
Nobilitas generis vel alterius rei excellētia ⁊ dignitas hinc nobilita-
re ſignificat decorare dignitatē addo nobilē ac generoſum facio nobilit᷑
aduerbium. Cuius contraria. Ignobile ignobilitas ignobiliter ⁊c̄. Itē
Creſco a creo quaſi carne augeor. Et ſignificat augeri horatius. Creſcit
amor nummi quantum ipſa pecunia creſcit ⁊ facit preteritum creui vt
cerno. Quare creui aliquando ſignificat auctuſſum. Aliquando here-
ditatem adii. Aliquando iudicaui aliquando diuiſi que omnia a duo-
bus verbis creſco ⁊ cerno trahuntur. A ſcreſco dicitur crementū.i.aug-
mentum hinc creta a quo cretoſum cretatum quaſi creta infectum. Itē
Craſſus pinguis groſſus hinc craſſitudo craſſicies craſſe aduerbiū craſ-
ſeſco quod ſignificat pingueſco groſſior fio creber frequēs quaſi creſcēs
numero a quo crebro aduerbium frequenter crebreſco ſpiſſior multi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

plicor crebritas ſpiſſitudo. Et alia q̄zplura compoſita ꝛ deriuata. Item
Paſco ꝛ paſcor deponens eſt ꝯmedere. Et aliq̄n abſolute ponunẛ. Uir
gilius. Paſcētes ſeruabit tytirꝰ hedos. Aliq̄n habet accuſitiuū. Idem
Florē depaſta ſalicti. nōnunq̄z paſcere ē cibū alteri p̄bere. differtq̄z teſte
Marcello ab alere. q꞉ alere fit necitatis gr̄a vt vita ſeruet. Paſcere ad
delicias vt ſit paſcere q̄ſi cibo ſaginare. Capiẛ ideo methaphorice. Pa-
ſcere p delectare. Uirgiliꝰ. Atq̄z aīm pictura paſcit inani. Itē Paſce-
re oculos ē viſu alicuiꝰ rei grate eos oblectare. Aliq̄n ſ̄cat augere ꝛ cre
ſcere. Idē. Et ſacꝛ tibi paſcere crinē. Hic Paſtꝰ adiectiuū. q̇ cibū ſum
pſit. Paſtꝰ ſubſtātiuū ſ̄cat cibū ſiue cibationē. idē ꝛ paſtio. ſed h̊ potiꝰ
ad brutoꝝ alimēta ꝑtinet. Papulū qd̊ ſ̄cat cibū. ſed maxie qd̊ bruta de
paſcūt. Et differt paſcor ꝛ veſcor. q꞉ paſci ꝓp̄e beſtiaꝝ ē veſci hoim. Et i
vtroq̄z potꝰ ꝯp̄hēdiẛ. vt vēit ꝛ epoto ſarmata paſtꝰ eq̄. hic etiā Paſcua i
q̇bꝰ pecudes paſcūẛ. de q̄ ſupiꝰ. Itē a paſco pāis. vt p̊us. Itē Cōpeſco cō
poſitū a paſco coerceo ꝛ q̄ſi itra paſcua ꝯtieo nec vagari ꝑmitto Et ꝯ̄rio
diſpeſco diuido ꝛ ꝓp̄e pecꝰ a paſtiōe deduco Itē Cōq̄niſcere ē ſignū capi
te dare amicicie cā. Itē Bliſco cupe ſ̄t etiā ſaginare. hoc eſt arte ꝛ indu-
ſtria pinguefacere. tercio ſ̄cat creſcere quia que ſaginantur creſcunt.

De do

¶ Itē ꝟba i do ſūt q̄druplicia Quedā hn̄t ſi Quedā di ꝛ deponūt n an̄
do. Quedā gēinat̄ p̄ncipia p̄teriti. Quedā mutāt ſimpl'r do in di

In ſi do vertit ſi per ſe longa preibit
Ante do vocalis cu ſi ſtri ce peq̄z remotis
Hec faciunt cudi ſtridi ceſſiq̄z cecidi
Nullū ſido gerit quod turpe ſonat ſit in edi
Nulla ſupina creans ceſſi creat ſi ſibi duplex

¶ Primo q̄ndecim ſūt ꝟba hn̄tia longā vocalē an̄ do. Quoꝝ decē hn̄t
ſi i p̄terito. ſū i ſupio. Alia di. vt in hac figura patet.

Hec decē { Rado, vado, ledo, rodo, ludo, trudo, plodo, claudo, plaudo, diuido } ſi ſum

Hec q̄nq̄z {
Cudo cudi cuſum
cedo cecidi ceſum
vel ceſſi ceſſum
pedo pepedi vel pedi caret ſupino
ſtrido ſtridi caret ſupino
ſido caret preterito ꝛ ſupino
}

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Ante do ſi veniat i vel v ſimul n mediante
In di preterreunt . ſed in his n demitur ante
¶ Item Scḋo Tria ſunt i do habentia n ante do quam deponunt et mutant do in di in preterito. vt ſcindo ſcidi ſciſſum. findo fidi fiſſum. fundo fudi fuſum cum compoſitis
A do compoſita formabunt di geminata
His iungas prendo diphtongus ſi tibi prebet
Datqȝ cado cecidi ſic format rudoqȝ rudi
Diuido ſi demas z que fiunt geminanda
Tendo tetendi pendo pependi dat quoqȝ pendi
¶ Tercio quedam in do geminant principia preteriti vt ſunt

	Tundo	tutudi	tuſum
	tondo	totondi	tonſum
	tendo	tetendi	tenſum cum compoſitis
Hec gemi	pendo	pependi	vel pendi penſum
nāt pnci	pedo	pepedi	vel pedi caret ſupino
pia pteriti	cado	cecidi	caſum
	cedo	cecidi	ceſum
	prendo	prendidi	vel prendi prenſum
	abſcōdo	abſcodidi	vel abſcondi abſconſum

Et omnia compoſita a do. vt red do reddidi itum
Nil aliud mutans prebet per cetera di do
¶ Quarto omnia alia in do preter iam dicta mutāt ſimpliciter do in di et di in ſum. vt ſcando ſcandi ſcanſuȝ. Pando pandi panſum. Defē do defendi defenſum. Mando mandi manſum. preter Fido quod habet fiſus ſum.
¶ Item compoſita a cado ꝛ cedo coincidunt ſcḋm vocem et differunt ſm ſignificationē ꝛ quantitatem. nā cōpoſita a cedo ſunt actiua ꝛ ꝓducūt ci. vt hic incidit arborē. Cōpoſita vero a cado i corripiūt ꝛ ſunt neutralia. vt Incidit in foueam quam fecit
Do ſum prebet in his exceptis a darē natis
Iſta ſupinantur per itum quotiens geminātur — De ſupinis
Abſcondo dat itum geminās di non geminās ſum. — textus
N quibus eripitur penultima ſi breuiatur
Additur ſi duplex ſi longa ſit ſ tibi ſimplex
Dans paſſum pando ſubducit n ſ geminando

Pando pati pateo paſſum fecere ſupino
Dat tendo tenſum tum quedam compoſitoꝝ
Edi donat edo ſum donans ſtumqꝫ ſupino
Hec ſua compoſita cogunt geminare ſupina
Nāqꝫ dat ambeſus eſum comedoqꝫ comeſtum

¶ Itē oīa verba in do hn̄t ſum in ſupino iuxta generales reglas ꝑus aſſignatas de ꝟbis hn̄tibꝰ di vl ſi i ꝑterito. ꝑter ꝯpoſita a do q̄ itū rq̄nqꝫ q̄ ſupinis carēt. vt ſido pedo ſtrido rudo fredo. Itē Edo es ē ꝟbū grecū ⁊ defectiuū corripiēs ꝑmā ſyllaꝫ cū ꝯpoſitis hꝫ edi in ꝑterito ⁊ eſum vel eſtū in ſupio. ꝑter ambedo quod habet ambeſum. ⁊ comedo comeſtum.

…irca voca…
…ula

¶ Itē Radere ē cōplanare vn̄ radiū dictū putāt q̄ mēſure radunt̄ qḋ ⁊ heſteriū ab equādo dr̄. Raſores fidicines q̄ vident̄ chordas ictu radere. Raſtꝝ inſtrumētū ruſticoꝝ. q̄ terrā radit. Radix q̄ effoſſa ſepenumero terra radit̄. hinc Radicare qḋ ē radicē facere qḋ ⁊ radicē capere. Eradicaē euellere. a Radix radicula diminutiuū. Radicatio radicitꝰ aduerbiū ⁊ p ꝓrſus vl oīno ponit̄. Itē Vado fm aliq̄s ꝯpoſitū a dare. qḋ ē ire q̄ſi vie dare. Tn̄ potius a greco deductū alij exiſtimāt. nā greci βαδιζειν dicunt ire. hinc circūuado. h̄ eſt in vadēdo circūdo. Euado qḋ ꝓprie ſ̄cat exeo ſiue trāſeo. Virgiliꝰ. Euaditqꝫ celer ripā irremeabilis vnde. Capit̄ tn̄ p fieri ꝓduci. Cicero An ꝟebare ne nō putaremꝰ natura potuiſſe improbū euadere Itē Joānes euadit doctꝰ. i. fit doctꝰ. nōnunq̄ꝫ libare. Saluſtiꝰ. At ni inaruis ſigna inferre atqꝫ euadere oppido ꝑparauiſſe. Qn̄qꝫ p aſcēdere. Virgiliꝰ. Euado ad ſummi faſtigia culmis. Etiā p appetere. Idez. Ut tandē an̄ oculos euaſit ⁊ ora pendū. Plerūqꝫ ē p quācūqꝫ difficultatē ad aliq̄d ꝑuenire. Terentius. Et heri ſꝑ leuitas verebar quorſū euaderet. Inuado ꝓprie p aggredior ponit̄ p ingredior. Virgi. Tuqꝫ inuade viā. Itē a Lino lrā Lido ꝟbū vl ledo fm vſum quo veteres vtebant̄ p eo qḋ eſt confringo. doleo A quo allido. i. impingo. Et elido qḋ ꝓprie ſ̄cat effringo. exꝓmo diſſipo. Virgiliꝰ. Eliſos oculos ⁊ ſiccū ſanguie guttur. Idē geminoſqꝫ ꝑmens eliſerit angues. ponit̄ tn̄ p nō eſſe miſer. Cicero. Ut auriga indutꝰ e curru trahit̄ dilaniat̄ elidit̄. Itē Illido collido. i. infrigo. hinc colliſio qḋ ē duoꝝ aut pluꝫ corpoꝝ vt ita dicā mutua ꝯfricatio atqꝫ ꝯfractio. Itē Rodere ē aliq̄d circū mordere dentibꝰ. hinc Corrodere circūrodor corroſor ⁊c̄. Itē Ludere ē iocari factis. Ouidiꝰ. Materia ludūt vberiore viri. Sꝫ iocari ꝟbis. Sic etiā Jocus ⁊ Ludꝰ dr̄nt tn̄ plerūqꝫ alteꝝ p altero ponit̄. Ludere etiā aliqn̄ p eo qḋ eſt ꝟſibꝰ ſcribere dicimꝰ. Vir. Ludere q̄ vellē calamo ꝑmiſit agreſti. Sꝫ hoc fere n̄ niſi i opuſcul dicit̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ꝑalia ſunt epigrām̄ata ⁊ hm̄oi opuſcula. Luſus ſiue ludi dicunt. Vn̄
ꝫ Ludere ē ꝑmoueri. Idē Ludere pendētes pueros nōnūq̄ꝫ ꝑ deridere
recipe. Idē. Multa malꝰ ſimilās vana ſpe luſit amantē. Et ꝑ canere
pulſare. Belꝰ. His optīe fidibꝰ ludere a mgr̄o eiꝰ didicerat. Itē Luſus
⁊ luſio ꝑ ludo ponit. Ludꝰ tn̄ ꝑꝑe dr̄. locꝰ in q̄ gladiatores athleteq̄ꝫ di
ſcēdi grā exercent. nā ip̄a exercitatio nihil aliud ē q̄ꝫ ludꝰ. Capit tn̄ me-
taphorice ꝑ ſcola grām̄atice aliarūq̄ꝫ diſciplinaꝝ. vt Dionyſiꝰ de regno
eiectꝰ Ludi magr̄ factꝰ eſt. hinc lr̄ariū ludū dicimꝰ in q̄ grām̄atice ⁊ rhe
torice docet. vt patuit. Itē Ludo hꝫ multa ꝯpoſita. Itē Trudere quaſi
manibꝰ tero. dr̄ ꝑprie eni trudere atq̄ꝫ extrudere e manibꝰ violentia q̄-
dā expellere. Uirgilius tn̄ poſuit ꝑ eo qđ eſt vrgente vi nature expelle-
re. vt Truditr e ſicco radix oleagina ligno. hinc Truſatiles molle manu-
arie dicunt. q expellant manibus. Trutina foramē in quo eſt examen.
hoc eſt lingua bilaucis. q in eo examē digito trudat. Hinc Trutinare
id ē examino pēſiculo. vn̄ trutina ſentētia pēſicula diſcuſſa. Etiā Tru-
tina ꝑ iudicio capit. Itē a Tero ſm aliquos dicit truncare quod eſt
amputare recidere. Hinc Trūcator trūcatio Truncus ps arboris que
ramis truncatis ſupſtat. A Tero etiā tribula genus vehiculi quo terū-
tur frumenta Trapetum mola olearia. Itē Plaudere ſiue plodere ē ma-
nibus pulſare ⁊ ſtrepitū facere. quod vel leticie vel deriſionis cauſa fieri
ſolet. Hinc Explodere quod non eſt ſimpliciter eijcere. Sed manibus
cum ſono pulſantibus e domo ſchola theatro aut alio conuentu eijcere.
Item Claudo dicitur a greco verbo κλεω quod dicitur claudo
ſic clauis a κλειϲ .i. Clauis. ⁊ eſt note ſignificationis. pro quo
veteres Cludo dixerunt. Unde legitur in veteribus numiſmatibꝰ. Ia-
num cluſit. Quare compoſita imitantur Cludo ⁊ non Claudo. vt Cir-
cumcludo Occludo Excludo Concludere ⁊ cetera que in compoſitis ver-
borum patent. Hinc Clauſtrum clauſura. Clauus quod diuerſa ſignifi
cat. vt genus veſtimenti ⁊ id quod figitur. een nagel. Etiam guberna-
culum nauis. Aliquando genus tuberculi calloſi quod in diuerſis cor-
poribus partibus naſcitur. maxime tamen in pedibus qui ⁊ fungus di-
citur. Hinc Clauata dicuntur veſtimenta clauis intexta. vel calciamē-
ta clauis infixa. Item Claua dicta eſt Herculis genus. quo Hercules
vtebatur. teutonice een kuſe. Item a Uiduo Diuiduo per compoſitio
nē apud veteres dicebatur quod nunc diuido dicimus. et ſignificat ſe-
parare diſiungere. Hinc Diuiduum quod non ſolum ſeparabile ſigni
ficat. Sed etiam ſeparatum actiuᷤ. noſq̄ꝫ vt ſeorſum diuiduos leto of-
ferres. Cuius contrarium eſt indiuiduum. a quo Indiuidue. A Diui-
do etiam Diuiſio Diuiſibilis. Indiuiſibilis. Diuidia ſignificat tediū
vel diſcordiam. Diuidicula que caſtella dicuntur. Diuidium pro diui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

dio accipit. Itē vidua quaſi a viro diuiſa hic viduare pro priuare dic
Itē Cedo ceſſi ceſſum proprie ē abire ⁊ locuz dare victori hinc capiti
venire in ius alicuius vt cedunt mihi ea bona .i. in ius meum veniun
Accipitur etiam pro diſcere lucillius. Quandoqꝫ pudor ex pectore c
ſit. Cedere ire dicitur. Cedere ire dicitur locum dare ire ⁊ quaſi ab ira d
ſcedere. Itē cedere pro dare capitur. Ennius Cedite manus veſtras m
alqꝫ accipite hinc cedere ius noſtrum dicimus hoc eſt dare. Etiam ſu
trahere eſt ſe. Uirgilius Celeriqꝫ elapſus corpore ceſſit. Quandoqꝫ ſi
nificat concedere obſequi non repugnare. Uirgilius Cedamus pheb
⁊ moniti meliora ſequamur. Cedere etiam eſt incedere varro cedit velo
cibus niueis membris. Item hec omnia ſine diphthōgo ſcribūtur hin
ceſſare eſt opera vacare. Uirgilius Et quicquid ceſſare potes requieſc
ſub vmbra. Item Cedo cecidi quod per diphthongum ſignificat ꝓpri
flagello. Terentius verberibus te cęſum in priſtinum daue dedam po
nitur tamen aliquando pro excidere. Uirgilius Ceditur ⁊ filia ante iu
go leuis. Interduz pro occido. Idem non alium ob culpam bacco ca
per omnibus aris. Ceditur. Capitur metaphorice pro imolare. Idem
Cedunt binas de more bidentes. Etiam pro frango. Cedere. Januaz ſa
is inſtare hinc cello eiuſdem ſignificationis vt patebit. Item a cędo di
citur cudo quod proprie eſt ferio hinc. Incus incudis inſtrumentum
in quo aliquid cudimus .i. feriendo formamus. Item a cędo cedes occi
ſio ⁊ ceſtus de quo ſuperius. Ceſaries quod comam ſignificat que cedi
ſolet ⁊ eſt virorum dumtaxat. Ceſariati comati hinc Ceſar de quo patu
it. Cedua ſilua que habetur in eum vſum vt ex ea materia cedatur. Ceſa
gallicum telum hec ⁊ gallorum lingua geſa hinc viros fortes geſos vo
cant. Uirgilius Alyuia coruſcat geſa manu. Item Cecus quaſi oculis
ꝯciſus. Item pedere ē crepitum ventris emittere. Quod vt facere in cō
uiuio liceret edicto claudi princeps ſtatuit qđ prericlitatum quendam
pre pudore ex continētia repperat. Pedare vero veteres pro ire dicebāt
hinc repedare quaſi pede iterare. Etiam eſt ſuſtentaculum viti aut alte-
ri arbuſcule ſubordinare vt pedate vites pedamentuz ipſum ſuſtenta-
culum vel pedamen. Item Sidere eſt deorſum deſcendere. Uirgilius
Sedibus optatis gemina ſuper arbore ſidunt .i. ab alto demittunt hic
aſſido quod eſt apud aliquem officiꝫ gratia ſedeo vtputa egrotuz aut re
gem aut preſidem hinc aſſiduum aſſiduitas aſſidue. Et differt a ſedeo ſi
do vt patuit hinc diſſideo .i. diſſentio. Sed diſſido ocioſus ſedeo hinc de
ſes deſidioſus ⁊ cetera compoſita. Item Scindere note ſignificationis
hinc ſcintilla que dicitur fauilla deſerta igne quaſi ab ere ignita ſcinda
tur quare dicitur quaſi ſcintilla hinc ſcintillare quod ſignificat fulgere
ſplendere, micare. A ſcindo ſciſſura ſciſſus quarte declinationis dicitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſciſſura. Uarro ſciſſu materie fatigatꝰ quieſcebat lectulo. Sciſſile qđ
ſcindi poteſt Et dicitur ſcindere ſecundum aliquos a cedere aut a greco
σχιζω hinc σχισμα id eſt ſchiſma que ſciſſura dicitur hinc diui
ſionem eccleſie ſchiſma appellamus. Item findere ſignificat ſecare hinc
fiſſio fiſſura ⁊ fiſſile lignum. Item fundere proprie liquefacere eſt hinc
metalla dicuntur fuſa id eſt liquefacta fuſile quod fundi poteſt ductile
quod duci vel extendi poteſt. Fuſorium vas in quo metalla funduntur
id eſt liquefiunt ⁊ fuſores qui fundunt. Quoniam que fuſa ac liquida
ſunt ſpargi ſolent hinc fundere pro ſpargere frequentiſſime vſurpamꝰ
claudianus Et peſſima fundit vina cadis veteres tamen fundere ⁊ ver
gere in ſacris ita accipiebant vt fundere eſſet ſupina manu libare quod
fiebat in ſacris ſuperis. Uergere autem conuerſa manu in ſiniſtram p-
tem ita fundere vt patera conuertatur quod inferiꝰ in ſacris fiebat. Itē
fundere etiam metaphorice pro proſternere capitur. Uirgilius Quaꝫ
ſeptem ingentia victor. Corpora fundat humi. Aliquando pro abun-
danter prebere. Item ipſa tibi blādos fundent cunabula flores nonnū-
q̄ꝫ pro profligare. Illi etiam ſi quos obſcura nocte per vmbram. Fundi
mus inſidijs hinc funda genus rhetis dictum reticulum alio nomine
Uirgilius Funda iam verberat amnem. Etiam ſignificat ſacculum ſi
ue marſupium in modum rhetis factum in quo pecunie ⁊ alia geruntur
Quod ſacculi genus etiam dicitur reticulum. Horatius Reticulū pa
nis venales inter onuſto. Forte vehas humero. Aliquando funda eſt
circulus ex auro ſiue alio metallo quo gemme ita nectuntur vt aurū nō
niſi margines amplectatur. Funda etiam inſtrumentū e funiculo fa-
ctum quo iactantur lapides qualem dauid habuit hinc funditores qui
fundis magnis dimicant. Itē fundus qui fundit q̄t q̄t annis multa fū
dum proprie eſt ima ꝑs cuiuſcūq̄ꝫ rei q̄ aliq̄d liquoris in ſe cōtinet hinc
fundamentum ⁊ funditus aduerbium Profundum proprie imum ſig
nificat ponitur tamen pro alto. Item Tundere percutere eſt tractum a
ſono quem percuſſores faciunt hinc tus ſecundum quoſdam quod gle
be tunduntur. Retundere repercutere cōtundere frangere percutere cō
tuſum cōfractum cōtus ſudes ē ſiue haſta longior duriorq̄ꝫ ⁊ acuta ſine
ferro ad percutiendum apta. Uirgilius Ac duris detrudere cōtis ob-
tundere ſ'cat voce vel ſono ſtrepitu ue aliquo aures hebetare tranſlatio
facta a fabris qui ſepe tundendo aliquid malleo offendunt atq̄ꝫ hebetāt
hinc obtuſum ingenium obtuſa acies. Pertūdere ꝑcutiēdo frāgere hīc
pertuſa vaſa que nō integra ꝑtuſum doliū cum dicimꝰ vētrem ſ'camus
Itē Tondere expoſitū. Itē Tendo cōpoſitū a do q̄ſi tenue do ⁊ ē ꝓprie
extendere q̇cquid autem extenditur attenuatur. Uirgilius Tendunt
vela nothi Aliq̄n accipitur pro inſidiari q2 in hec laq̄os ⁊ retia extēdere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſoleamus. Terenti⁹ Quia nec accipitri tenditur nec miluo hinc. T
dicule dicunt laq̄ quos auib⁹ ⁊ feris tendimus. Aliq̄n ꝓ cōtēdere h
ē conari. Uirgili⁹ Ille ſimul manib⁹ tendit diuellere nodos. Etiā
tentoria ponere ⁊ habitare extenduntˀ eīn tentoria dū ponuntˀ. Idē h
delopū man⁹ hic ſeuus tēdebat achilles nōnūq̄ꝫ offerre ſit qḋ ꝓtēſa m
nu fieri ſolet. Idē Paruū pr̄i tendebat. Iulū Plerūq̄ꝫ ſit ꝑ agere ⁊ n
ambulādo iter videmur extendere. Idē Quo tenditis inquit hinc ten
pelliū genus calciamēti ferratū q̄ pelles extēduntˀ. Et Ten⁹ laque⁹ S
Serui⁹ inq̄t tenus dici extremā ꝑtē arcus a q̄ hactenus dictū q̄ſi vſ
in finē. Etiā ⁊ tenus ꝑpoſitio vt prius. Cui⁹ multa cōpoſita vt attē
cōtendo oſtēdo ꝓtendo q̄ habes in cōpoſitis verborū. Item Cadere p
prie ruere ē. Interdū tn̄ capitˀ pro eo qḋ ē accidere euenire. Cicero nec p
ter ſapientem cadere in quemq̄ꝫ poteſt. Interdū ꝓ mori occidere. Uir
gilius Et ⁊ rhiphe⁹ iuſtiſſimus vnus. Qui fuit in teucris hinc caſu
qḋ ſcat fortunā. Seneca multa enim caſu potius q̄ꝫ ratione eueniun
Etiam ſcat ruinā. Aliq̄n calamitatē infortuniū. Uirgili⁹ Sed ſi ta
tus amor caſus cognoſcere nr̄os. Interdū vocabulorū formas vt pot
generādi accuſandi caſus quia in aliaꝫ ⁊ aliaꝫ cadunt effigiem A cad
dr̄ caſa hinc caſula diminutiuū. Caſaria mulier q̄ caſāꝫ cuſtodit hīc etiā
Caſitare frequenter cadere Caſabundus crebro cadens. Caducum mo
mentaneum non perpetuum vel dicitur mortuum Cadauer mortuum
corpus. Cadiuum quod per ſe cecidit vt cadiua poma: cadiua folia cadu
ceus qui cadere facit contentiones atq̄ꝫ certamina ⁊ dicitur virga bellū
indicans hinc caduceator qui indicat bellum caduceo. Et hac virga
donatus. Mercurius ab apolline qua coegit animas inferni. Item cō
poſita a cado mutant a in i vt occido decido excido ⁊c̄. Item dicim⁹ prē
do vel prehendo quod eſt capio hinc apprehendo eiuſdem ſignificatiōis
vt domine tota nocte laborauimus ⁊ nihil prendidimus reprehendo ar
guo increpo comprehendo ſimul capio. Que aliquando ad mentem re
feruntur ſignificantq̄ꝫ precipio intelligo hinc reprehenſio comprehen
ſio. Item multa ſunt compoſita a do tercie coniugationis vt addo dedo
perdo abdo condo qḋ proprie ſignificat abſcondo quaſi in vnum ⁊ inte
riorem locum do. ponitur tamen aliquando pro cōſtruo quaſi ſimul do
vt. Troiani condiderunt rhomam. Aliquādo compono prodo edo ⁊c̄
q̄ in cōpoſitis verboꝝ patēt. Itē Scādere ē ī altū ire hic ſcale ꝑ q̄s in al
tū cōſcēdim⁹. Scāna q̄ lectis veluti grad⁹ apponuntˀ vt ꝑ ea ī lectū fa
cili⁹ aſcendatˀ hinc ſcabellum diminutiuū. Scānū dr̄ illa tr̄a altior q̄ in
ter duos ſulcos relinquitˀ cruda q̄r in is ſedere ꝯſueuerunt. Itē Compoſi
ta a ſcando mutant a in e vt aſcendo deſcendo conſcendo. Item Etiam
dicim⁹ ſcādere verſus hoc eſt mēſurare qḋ eos pedes diſtinguēdo veluti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

aſcendere videamur hinc talis mēſuratio dicit̃ ſcanſio. Itē a panis dici
tur pando teſte varrōe qđ ẽt aperio patefacio dicit̃ igit̃ q̄ſi panē dare qꝫ
apud veteres q̇ ope indigēt ⁊ ad Cereris aſilū cōfugiſſet panis ei dabat̃
Capit̃ etiā ꝓ eo qđ ē apire hinc pēdana porta rome que ſꝑ patuit. Eui
pēda veteꝝ dea q̄ rebus patentibꝰ ꝑerat. Itē defendere ⁊ offendere ꝯ̄ria
ſunt nā offendere ē incurere in aliqđ atqꝫ incidere defendere vero in pelle
re. Virgiliꝰ Solſticiū pecori defendite Qm̄ q̇ incidit ī aliqđ ledere ſe-
pe ſolet id in qđ incidit. Et ꝯ̄rio q̇ depellūt tuent̃ hic factū ē vt offende-
re frequētiſſime ꝓ ledere vſurpet̃. Et defendere ꝓ tueri ⁊ q̄ſi vim depelle
re offendere aliqn̄ ꝓ inuenire ponit̃. Cicero Qui cū ad villā veniſſet oīa
alit̃ offendiſſet hinc offendiculū qđ ẽt impedimētū obſtaculū offenſio ⁊
offenſa q̄ ita drn̄t qꝫ offenſio ſemper paſſiue accipit̃ offenſa vero actiue.
Itē mandare dicit̃ a manu danda qđ in dandis accipiēdiſqꝫ mandatis
manus ſibi inuicē dare mos erat. Eſt aūt mandare cuiuis ꝑſone geren
dū aliq̇d exequēdūqꝫ ꝓmittere. Aliqn̄ pōit̃ ꝓ cōmēdare. Virgiliꝰ Fur
tim mandaret alendum Threicio regi Sed mandere dictuꝫ a manu ⁊
dare qꝫ manu cibꝰ ori admouetur Queadmodū a manu dicēda dicimꝰ
māducare hinc manducꝰ ⁊ māſum Dentibus cōtritū mādibula ī q̄ ſiti-
dentes q̄ ⁊ maxilla dicitur māſucius dr̃ edax hic mēſa q̄ diſcū ẽt in q̇ mā
ditur Virgilius Poſtq̄ꝫ exēpta fames epulis mēſeqꝫ remote vl̕ ẽt ipſa
cibaria vn̄ prime ⁊ ſcđe mēſe dicūtur vel primi ⁊ ſecūdi cibi Idē nō ego
te diȷs ⁊ mēſis accepta ſecūdis. Trāſierim Etiā ponitur pro trapeza. i.
tabula qua argentariȷ vtuntur. Item fidere a fides dicitur fidem habe-
re credere ſpem ponere. Cuius contrarium diffido. i. credulitatem depo
no ſiue deſpero hinc fidentia audacia ⁊ timiditas. Fiducia ẽt audaciam
fere in bonis rebus q̄ꝫuis aliqn̄ in malam ꝑtem accipiatur ſed per raro
Virgiliꝰ Cernis que rutulos habeat fiducia reꝝ. i. temeritas hinc cōfi
do audeo. Et capitur in bonam aliqn̄ partem. Virgiliꝰ Et afflictis me
lius cōfidere rebus Interdum in malam Idē nam quis te iuuenum cō
fidentiſſime nr̄as iuſſit adire domos hoc eſt īpudentiſſime ⁊ maxime te
merarie Confidentia pro temeritate ponitur. Therētius o ingenteꝫ cō
fidentiam. Confidenter in malam pro temeriter. Interdum in bonam
pro conſtanter. Item a fido fidus quod diſtinguitur a fideli quia fidus
in maioribus vt fidus amicus fidelis in minoribus negocijs vt fidelis
ſeruus. Iteꝫ Infidus a fidus ⁊ producit fi. Sꝫ infidelis corripit. Sꝫ
a fide fit perfidus hoc eſt violator fidei quare corripit fi. Tn̄ aliquando
producit fi ⁊ ſic deſcendit a fidus vt perfidus hoc eſt valde fidus. Item
Edo cum primam ſyllabam producit ꝯpoſituꝫ a do ⁊ ẽt emittere quaſi
extra dare vnde edere libros dicimus. edere opus publicum hinc editio
. i. publicatio. Aliquādo cuꝫ edere pro producere capitur ⁊ parere. Vir-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

gili⁹ nec generis nr̄i puer̄ nec ſanguinis edūt. Sed edo a greco ἐδω qđ veſcoꝛ eſt coꝛripit e hui⁹ ſupinū eſum hinc eſitare frequētatiuū. Et eſurio qđ eſt cupio edere. Quintilianus pater filios eſurit hinc eſuries edendi auiditas. Et minus eſt quā fames q̄ ex defectu annone ꝓuenit. Que ꝛ eſurio dicitur. Martialis Jllam quam facit eſurionem.

Si facit x go niſi ſint a rego nata ſed in xi
De go — Cetera ſunt pun pan le tan ſed demas ꝛ a fran
Hec cum compoſitis dant gi tribus a lego demptis
Hec intelligo negligo diligo que faciunt xi
Preteritum triplicat ꝛ ſenſum pango paciſci
Dat pepigi panxi dat cantus iungere pegi
Tango facit tetigi ſed ago vel frango dat egi
Preterito duplici duo ſignificans ſtimulando
Pungo facit pupugi punxi punctos numernado
Pegi degoqꝫ dabit quod dat rego xi ſociabit
Dans go ſi ſum dat per ctum gi xiqꝫ ſupinat
Dat fixi fixum ſed dic de fingere fictum

				intelligo	
	Lego	legi	lectū cū ꝯpōis pt̄	diligo	
	Ago	egi	actum	negligo	xictum
Sex hn̄t gi	Tāgo	tetigi	tactū hec q̄ttuoꝛ	mergo	
	Frāgo	fregi	fractū	ſpargo	
	Pūgo	pupugi	ꝓ ſtimulare	tergo	ſi ſum
	Pūxi	pūctū	ꝓ numerare	vergo	

Pango — Pepigi pꝛo pactum facere panxi ꝓ cantare pegi pactū ꝓ cō iungere vn̄ pepi iungo: cano panxi: pepigiqꝫ paciſcoꝛ

Itē ſm̄ ſeruiū ſup libꝝ octauū eneidos pango nō facit pepigi. Sed pago: a quo etiam pegi factum eſt teſte. Quintiliano Sed ſecundum neſtoꝛem a pango vt ꝛ patet per eius compoſita vt impingo impegi.

Jtem omnia alia verba in go pꝛeter decem iam dicta habent xi in pꝛeterito ctum in ſupino pꝛeter figo quod habet fixū. Exempla ſunt multa vt fingo ſtringo pingo iungo mingo cingo lingo vngo tingo clango mungo plango ango ſtinguo ringo ſugo fligo rego cum compoſitis.

J vel a ſi pꝛe go venit n mediante ſupino
Notabule textus — Semper n eripitur cin tin an excipiantur

N retinet ango cingo tingoqꝫ ſupino;
Et plango iungo planxi ctum degoqꝫ nullum.

Item Omnia verba habentia n ante go retinent n in preterito ⁊ ſupino vt iungo iunxi iunctum tingo tinxi tinctum preter quattuoꝛ que deponunt n in ſupino ⁊ non in preterito vt fingo finxi fictum ſtringo ſtrinxi ſtrictum: pingo pinxi pictum mingo minxi mictum.

Item legere proprie ſignificat colligere. Uirgilius Qui legitis flores ⁊ humi naſcentia fraga hinc tractum eſt vt legere ſit oculis ſcripta percurrere quoniam littere oculis legi id eſt colligi videantur. Idez At ſimul heroum laudes ⁊ facta parentis iaz legere propter quod ea que picta ſunt legere dicũtur. Capitur etiam pro adherere. Uirgilius Aedes ⁊ primi lege littoris oꝛam. Quandoqꝫ capitur pro preterire quoniam naute cum aſpera loca pretereunt legere hoc eſt colligere vela conſueuerunt. Idem littoraqꝫ epiri legimus. Eſt etiam quandoqꝫ pro eligere quot ea que eligimus colligere quodammodo videmur. Idem Ipſe ego cana legam tenera lanugine mala. Item legere ſurripere eſt quot ea que furamur colligimus. Idem vel que ſublegi tacitus tibi carmina nuper hinc ſacrilegi qui res ſacras vel e ſacro ſurripiunt vel a ſacro loco factum leguli qui olera aut vuas legunt legumen quod legitur hoc ē euellitur e terra non autem ſubſecuatur lectus lectulus lectica qua vehimur quia ſtramenta ⁊ herbam vnde hec facerent legebant. Item Legare ſignificat mandare decernere deliberare vt teſtatoꝛ liberto ſuo argenti pondo decem legauit. i. decreuit ex hereditate ſua decem pondo argenti liberto ſuo conferri hinc legatum quod eſt deliberatio quedam hereditatis quam teſtamentatoꝛ ex eo quod vniuerſum heredis foret alteri collatum voluit hinc legatarij quibus aliquid teſtamento legatum eſt Item multa compoſita a legere ⁊ legare habes in compoſitis verboꝛꝫ Item omnia compoſita ab ago mutanta in i preer ſatago ⁊ perago. Et quid agere proprie ſignificet potius intelligi quam verbis exprimi poteſt dicere tamē licet quot agere eſt operari naz qui ſedet qui ſtat qui cogitat quieſcit iacet moritur aliquid agere dicitur ita vt nullus qui modo viuit eſſe nunquam poſſit ſine actione: quippe ⁊ ipſum viuere agere eſt vnde ⁊ vitam agere dicimus. Et agitur mecum bene id eſt ſum in bona conditione. Et preclare tecum agitur optime cũ illis agitur ⁊ alia huiuſmodi ⁊ quō differāt agere ⁊ facere priꝰ patuit hinc actus ⁊ factus q̄ ſic drñt. qꝛ actꝰ ē cũ nihil remanet factꝰ cũ opꝰ aliq̄d extat. Itē dicimꝰ agē cauſā ī iudicio: actũ agē etiā dicimꝰ cũ fruſtra agimꝰ hic actũ eſſe ſp in malā ptē accipimꝰ vt actũ ē de republica. i. extīcta deſpata pdita eſt. Therentiꝰ Actũ ē ſiq̄dē hec vera p̄dicat h̄ ē nulla amplius ſpes eſt nō

Circa vocabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

aliter ꝙꝫ in iudicio vbi lata ſemel ſnīa retractari non pōt. Id ipm̄ alio
mō dicim᷒. Cōclamatū eſt. Itē geſta ⁊ acta ita diſtinguuntur. vt geſta
ſint in adminiſtratiōe magiſtrat᷒. ⁊ in bello ac reb᷒ maiorib᷒ ad rēpub
licā vl' ad pl'imos ſpectantib᷒. vt geſta Alexandri geſta Pompeij geſta
Ceſaris. Acta vero ꝓuataꝝ rerū minorūqꝫ ac familiaꝝ. Itē Agere pro
dicere capim᷒. Therenti᷒. Eſt ne ille de quo agebā. vñ agere grās dici-
mus verbis. Aliqñ ꝑ facere Virgili᷒ His actis ꝓpric exequitꝛ ꝑcepta
ſibylle. nunc ꝑ ducere velire. Seneca. Ut qui tū regis armēta agebat.
Itē ꝑ tractare. Marcialis. Semꝑ agis cauſas. Aliqñ ꝑ pſequi. Lu
canus. Terraqꝫ mariqꝫ iuſſus ceſar agi. Aliqñ ꝑ agitare. Virgilius.
Prodigijs acti celeſtib᷒ oſſa piabāt. hinc Agitare qđ ſcat ꝯcutere mo
uere verberare. Itē Agere aliqñ capitꝛ ꝑ vertere. Virgilius Ipē ter ad
ducta circūcapit egit harena. Nōnunqꝫ ꝑ expellere fugare. Idem. Et
mēbris agit atra venena. Interdū ꝑ extendere porrigere. Cicero. Vera
gl'ia radices agit. Plerūqꝫ ꝑ cogitare molliri. Virgilius. Id quidem
ago ⁊ tacit᷒ lycida mecū ipſe reuoluo. Sepe ꝑ trahere plerūqꝫ ꝑ iurga
re. Cicero. Perinde ac ſi furti cū eo egiſſet. Itē ꝑ efflare expirare. vt his
aīam agebat. Itē oēs ſcatiōes huius ꝟbi Marcialis Uno te traſtico
ꝑclare exꝑſſit more ſuo. Semꝑ agis cauſas: ⁊ res agis: Attale ſꝑ. Eſt
nō eſt qđ agas. Attale ſꝑ agis. Si res ⁊ cauſe deſunt. agis attale mul-
as. Attale ne qđ agas deſit: agas aīam. Itē pterea agere aliquē reū di-
cimus accuſare. agere cū ppl'o ⁊ ꝯtentionē habere diuerſa ſunt. Nā cū
ppl'o agere eſt rogare. qđ ppl'm qđ ſuffragijs aut iubeat aut vetat. Con
tentionē vero hr̄e eſt ꝟba facere. Itē agere ſcat tractare effigere. vt ago
ſtultū. i. fingo me ſtultū. Itē Ago hꝫ infinita deriuata ⁊ ꝯpoſita. q̄ oīa
deſcribere ꝓlixū eſſet. vñ Dego ꝯpoſitū ab ago qñqꝫ ponitꝛ ꝑ ſimplici.
vt dego vitā. i. ago vitā. Aliqñ ſcat Abigo expello detraho. vt ptꝫ in cō
poſitis verboꝝ. Itē Tangere ⁊ ꝯtingere idē ſcāt. ponitꝛ aliqñ ꝑ cōmo-
ueri ac ferire. qꝛ tanguntꝛ mouentꝛ. Virgili᷒ Nec ſolos tangit atridas
iſte dolor. Tangere etiā capitꝛ ꝑ cernere. qꝛ que tangim᷒ fere videm᷒ at-
qꝫ ſentim᷒. Lucilli᷒. Neqꝫ priuſqꝫ venas hoīs tetigit ac ꝑcordia. qñqꝫ
ꝑ circumuenire vl' ꝑuenire. Cicero Veteres ſil' ac tetigit ꝓuinciā. hinc
tact᷒ vnus eſt ex qñqꝫ ſenſibus. Et Taxare frequētatiuū quod ſt eſtia
re appꝑciare. hinc taxatio eſtimatio q̄ tangendo. i. ponderādo fieri ſolet.
Taxatores a ſcēicis dicuntꝛ q̄ alterutꝝ maledictis tāguntꝛ. Itē Taxis
veteres ꝑ tetigeris ſcripſerūt. Varro. Sed caue ne meū taxis libꝝ hic
taxim. i. ſenſim vſurparūt. Itē ꝯpoſita a tāgo mutāt a in i. vt ꝯtingo at
tingo obtingo ⁊c̄. Itē frāgere ſt illidere affligere rumpe. hinc fraxare
qđ ſt vigilias circūeo quod eo labore homo frangatꝛ. hinc etiam fractio
illiſio fragmētū ꝑs rei fracte que ⁊ fragmen dicitꝛ. Fragor ſonit᷒ ex ar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

doꝛe aut alia re facta. Uirgili⁹ Et hoꝛridis altis mōtib⁹ audiri fragoꝛ
hinc fractus qꝺ aliqñ nomē ⁊ accipit̃ ꝓ eo qꝺ ē cū fragoꝛe adueniēs qñ
adiectiuū idē q̄ illeſus hinc etiā fracidū qꝺ plus q̄ꝫ matur̃ ⁊ iam putre
ſcens. Flaccida vero languida dicunt̃ hinc flacco .i. langueo vñ flacci di
cti q̄ aures grādioꝛes flaccidaſqꝫ habent fragile caducū debile hic fragi-
litas debilitas cōſtantia fragrare ē odoꝛē reddere q: ſpecie fracta odor
redditur maioꝛ hinc fragrātia ⁊ fragra moꝛa q̄ in terra naſcunt̃ odoꝛis
optimi. Uirgilius Cum ligitis floꝛes ⁊ humi naſcentia fragra Item a
frango fragoſus hoc ē ꝑ̄ruptus vt fragoſa loca .i. aſpera ⁊ ꝑ̄rupta hinc
fraxinus arboꝛ q̄ in fragoſis locis libēter naſcatur ꝓcera ⁊ teres ex qua
achilli haſtā dedit homerus. Itē Pungere ē numerare q̄cūqꝫ mō ⁊ ſic
habet punxi in pꝛeterito etiam ē ſtimulare ⁊ ſic habet pupugi ⁊ ſemper
punctū in ſupino hinc punct⁹ vel punctū de q̄ pꝛius. Itē Pangere fige
re eſt vnde ꝟſus pangi vel figi in ceteris dicunt̃. Capit̃ tñ ꝓ narrare de-
clarare. Pagina pꝛopꝛie ē ꝑs folij liber ex folijs cōſtat foliū duas pagi-
nas habet ponit̃ tñ pagina ꝓ folio. foliū a palmar̃ folijs ī quibus olim
ſcribi ſolebat dictū. Folij extremitas margo dicit̃ vt patuit. Itē a pāgo
fit īpigo qꝺ ē infigo a q̄ īpactū īfixū. Cōpigo coniūgo: cōpono cōpactū
cōiūctū. Cōpago q̄ ⁊ cōpages gis dicit̃ cōiūctio. Cōpoſitio. Itē Tergo
a tero .i. mūdo q: tergēdo res cōterunt̃ ꝓ q̄ veteres dixerūt tergeo vt pa
tuit. Itē mergere ē cat ſub aqua viuere hic merges auis viuēs ſub aqua
Cui⁹ cōpoſita ſubmergo emergo demergo eiuſdē fere ſ̄catiōis. Immer
go trāſumptiue dicit̃ dictū eſſe vt Joannes rebus toꝛrenis immerſus ē
Itē Spargere pꝛopꝛie ē paſſim aliquid iactare. Uirgilius Spargite
humū folijs .i. ſpargite folia ꝑ humū ponit̃ tñ trāſumptiue ꝓ infundere
Idē Spargēs humida mella ſopoꝛifer̃ qꝫ papauer. aliqñ ꝓ madeface-
re vñ aſpergere dicimus hinc aſꝑgimen ⁊ aſꝑgo ginis. Idē. Spumāt
aſꝑgine cautes. Interdū etiā ſpargere ſumit̃ ꝓ implere Idem Et iaꝫ ve
re nouo ſpargebat lumīe terras. Et dicit̃ ſpargo a greco qꝺ ē σπειρω
qꝺ ē ſemio vñ σπερμα ſemē dicit̃ nam ſpargere q̄ſi diſſeminari ē hic
aſpergillum nouum vocabulum non īneligans quod ſignificat inſtru-
mentum quo nos ſacris aquis ſolemus aſpergere. Item Uergo ſiginfi
cat appꝛopinquo vt hoc vergit in tuum honoꝛē Cuius compoſita coin
cidunt cum compoſitis a verto in pꝛeterito ⁊ ſupino licet differunt ſig
nificatione. Etiam ſignificat fundere vt patuit in fundo. Item figere
ꝓpꝛie ē in immittere. Columella palum humi fixit Et que figuntur fir
mantur hinc figere frequenter pꝛo firmare vſurpamus. Plinius fixuꝫ
ſ̄io erat. Itē q̄ figuntur id q̄ꝺ figuntur feriūt hinc ꝓ ferire capit̃. Uir-
gili⁹ Atqꝫ humiles habitare caſas ⁊ figere ceruos figere etiā aliqñ ē af
figere .i. ⁊ q̄ſi ad aliq̄d firmare. Uñ omiſſa militia vl' gladitura milites

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſiue gladiatores arma figere dicebant qꝛ ea in tēplis ſuſpendebāt vñ tra
ctum eſt vt figere arma ē ſecuruꝫ eſſe. Uirgilius Armaqꝫ fixit troiana
nūc placida cōpoſtus pace q̄eſcit hinc infigo defigo cōfigo note ꝑcatio-
nis. Itē fingere ꝓpꝛopꝛie foꝛmare ē ⁊ facere. Uirgili⁹ nec ſi miſerū foꝛ
tuna ſinonē finxit vanū ē mēdacēqꝫ impꝛoba fingit hic figuli dicti ſiue
fictoꝛes q̄ ex creta atqꝫ argilla oꝑa faciūt. Figulia officina ⁊ fictilia. Itē
Stringere ꝓpꝛie arctare ē. Plinius appꝛehenſaqꝫ manu ſtringit hic
ſtrige rerum int̄ ſe cōiūcte collectaꝝ oꝛdines. Strigat⁹ ager vocat̄ q̄ ꝑ
ſtrigas creſcit a ſeptētriōe in meridiem. Strigones denſaꝝ viriū hoīes
ꝙ inter ſe cōſtricti atqꝫ arctati ſint. Strigoſa iumēta q̄ exhauſta ac ma
cilenta ſunt q̄ſi ſtringoſa ſtricture ꝓpꝛie ſcintille q̄ de ferro candenti mi-
cant eſſentqꝫ cū maſſa maleis tūdit̄ Uirgilius Stridūtqꝫ animis ſtri
cture calibū ⁊ foꝛnacib⁹ ignis anhelat. Itē Strigillare idē ē ꝙ ſtringe
re hinc obſtringilare .i. obſtare. Itē multa ſunt cōpoſita a ſtringo. Iteꝫ
pingere eſt foꝛmā alicui⁹ rei ductis lineis repſentare hinc pictoꝛ pictu
ra ipſa pingendi ars in q̄ clariſſimi exercere ſe olim cōſtituerūt hinc pic
turia qđ ē varia pictura exoꝛnare vñ picturate veſtes hic īpingo depi
go ⁊c̄. cōpoſita. Itē migo ⁊ meio meis idē ꝑcatū hn̄t notū. Hoꝛati⁹ ꝑ-
mixerūt calones atqꝫ caballi Iuuenalis Cui⁹ ad effigiem nō tm̄ meiere
fas ē. Itē a iugare dicit̄ cōiungere ⁊ q̄ſi ad vnū iugū alligo vñ iugatum
dicim⁹ cōiunctū. Cicero hoc eſt quidē ē coīe virtutū oēs em̄ int̄ ſe iuga
te ſunt. Itē Iuno dicit̄ iuga qꝛ matrimōia cōiungit hinc Iugarius vi
cus rome dict⁹ in q̄ ara fuit. Iunonis iuge. Et Iugalis modus ſiue iu
gale vinculū copia matrimonij. Uirgili⁹ Cui vincula. Iugalia cure iu
gis aſſiduus cōtinu⁹ q̄ſi ſꝑ ⁊ ſine aliq̄ inter miſſiōe iugo affixus hic. Iu
giter .i. cōtinue. Sed iungere ꝑt copulare quaſi in vnū agere hinc. Iun
ctura dicit̄ qđ ꝑt cōiunctionē. Iunctim aduerbiū Iugū dicit̄ arduitas
mōtis ⁊ ꝓcliuis ⁊ ꝓna ſupinitas qđ artet̄ ſil'qꝫ iungat̄ hinc Iugoſus .i.
ꝓcliuis. Itē Iugū etiā ꝑt inſtrumētū ruſticū q̄ colla boū ſiue alioꝝ aīa
lium arando vt patuit hinc. Iugeꝝ qđ menſura terre ducentoꝝ ⁊ qua
draginta pedū vt pꝛius. Ingulus anterioꝛ ꝑs colli qꝛ ꝑ eam pectoꝛi ca
put iungit̄ hinc petere iugulū ē petere moꝛtē hinc Iugulare interfice-
re. Itē multa ſunt cōpoſita a iungo vt adiungo circūiungo abiūgo ſub-
iungo note ꝑcatiōis. Itē Cingere ꝓpꝛie circuire ē dictū q̄ſi circū agere.
hinc cinctura act⁹ cingēdi. Cingulū annulus ꝙ digitū circuiat ⁊ ē viro
rum ſed cingula ē mulieꝝ. Cingule arū bꝛutoꝝ vtputa equoꝝ muloꝛuꝫ
aſinoꝝ. Itē Cinctū gabinū dicit̄ toga ſic in tergū ꝓiecta vt vna eius la-
tima reuocata hoīem cingat q̄ veſtimēti genere conſul vtebatur bellum
inducturus Cuius multa compoſita. Item Lingo a lingua. Et eſt pꝛo
pꝛie lingo aliquid lambo. Etiam dicimur lingere dum aliquid in oꝛe te

nentes guttā id defluere in ſtomachum ſinimus:q̄ res licta dicit̄ lingua
que eſt ps corporis ⁊ differentia ſermonū vn̄ latinam linguā dicimus
grecā. Judaicā arabicā:chaldeā. Et diuerſitas ſmonū in vna lingua vt
in lingua greca ē lingua que cōmunis dicit̄ ⁊ acttica ⁊ dorica ⁊. Jonica
⁊ edica. Lingua pmontorij gen⁹ nō excellentis ſed molliter in planū
deuexi. Itē inſtrumentum ad ſimilitudine coclearis niſi q cōcauitatē
coclear habeat lingua plana ē ⁊ oblonga in lingue ſpeciē facta hinc lin
gula diminutiuū eiuſdē ſcationis. Itē lingua bubula herbe ē quā greci
bugloſſam nomināt. Aligo dicit̄ ligurio qd̄ ſt degulo ⁊ auide multa cō
ſumo hinc liguritores ⁊ alia multa deriuata cōpoſitaq;. Itē vngo l'vn-
guo q̄ſi vnu ago vnguēdo em̄ copulatur caro hinc vngentū ſiue vnguē-
tum nō ē tenax illa cōpoſita q̇. Chirurgi vtunt̄ ad vulnera curāda. Sz
cōmixtio diuerſoꝝ odoꝝ addito oleo vt balſamo aut aliq̄ pingui ad vn-
gēda corpa deliciaꝝ ⁊ luxurie cauſa inuenta. Itē Tingere ſt inficere ⁊
madefacere. Martialis mētiris iuuenē tinctis lentine capillis hic tinc
tor lanaꝝ infector tinctura infectura hinc intingo intinct⁹ ⁊c̄. Itē Clā
gere ē ſonū metallo facere hoc ē tuba ⁊ hz etiā in p̄terito clāgui hieroni
mus numeri capitulo decimo. Si ſemel clāgueris fictum a ſono ꝭ inc
clangor:clanct⁹ ſonus huiuſmodi. Itē mūgo cōpoſitū ab ago q̄ſi mucū
ago e narib⁹ id em̄ proprie mūgere ē:mucus narīū humiditas a q̄ muci
dus ⁊ mucoſus. Emūgo nares purgo. Emunctū ex hauſtū. Sil'r emū
gere lucernā dicim⁹ hoc eſt lychnū pferre mucor vero lanugo q̄ diutur
no ſitu cōtrahit̄ queādmodū in pane carne aliiſq; huiuſmodi fieri vide-
mus hinc mucidus teu. ſchemelych. Item Plangere eſt vltra modum
triſtari vſq; ad lachrimarum effuſionem vt planxit cum omnis iuda
hinc plauctus id eſt luctus pro eodē plangor Statius Et furtum cla
ro plangore fatent̄ Deplango complango ⁊c̄. Item Angere ſecundum
aliquos ab an ⁊ ago quod ſignificat crucio. Etenim qui cruciantur in
diuerſum agi videntur. Sed ſm aliquos deducitur a greco αγχω h̄
ē ſtrāgulo hic angor qd̄ ē ai ⁊ corpis cruciat⁹ anxi⁹ ſollicit⁹ meſt⁹ anxie
tas ⁊ anxie aduerbium. Anxifer. Cicero Tu tn̄ anxiferas curas requi-
ete relaxas. Item Porrigo dicitur quaſi porro ago. Et eſt proprie ex tē
dere Sed quia manum protendendo offerre aliquid ſolemus hic factū
eſt vt porrigere ſit aliquid a lōge ⁊ veluti porrectis .i. protēſis brachijs
offerre. Item quia que interficiuntur in terra extendunt̄ porrigere etiā
p eo qd̄ eſt proſternere ⁊ interficere accipim⁹. Martialis Et volucrē
longo porrexit vulnere pardū hinc porrectio id eſt extenſio porrectus
extenſus porrecte aduerbium. Item Stingo nō ē in vſu ſz ei⁹ cōpoſita
vt extingo vel extinguo qd̄ differt a deleo q2 delem⁹ ſcripturas vel pictu
ram extinguimus ignem vt patuit hinc extinctio extinctor extinctura

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

actꝰ extinguēdi ⁊c̄. Itē Ringere ſiue ringoꝛ. ē raſtꝝ torq̄re quod canes faciūt dū latraturi ſunt. Hinc ringi pro iraſci capitur et tacitū ſtomochari. Therentiꝰ Ille ringit̄ tu rides. hinc Rictꝰ qḋ nōnulli ferarꝝ tm̄ eſſe volūt dum roſtꝝ q̄ſi indignabūde torquēt. Sȝ de hoibꝰ q̄ȝ dici Titumiꝰ oñdit. Caue frontē hanc ⁊ ſꝑ patētes rictꝰ. Rictus etiā roſtra a pū dicunt̄. Itē Ringo vl' ringoꝛ. i. nariuȝ toꝛtura. dictū eſt q̄ppe pιν a grecis dr̄ naris ringi ꝙo dici q̄ſi narem agi. i. narē toꝛqueri. hinc etiam rixa ⁊ eſt idem ꝙ turba. hinc rixoꝛ qḋ eſt iurgoꝛ ꝯtendo. rixoſus ꝯtētioſus. Itē Sugere ē ſuccū ex aliq̄ re trahere. vt Btūs venter q̄ te portauit ⁊ vbera q̄ ſuxiſti. Sed trāſumptiue ꝓ intelligere capit̄. vt btūs Joannes ex xp̄i pectoꝛe multa ſuxit. Et ꝑ eodē dicit̄ ſugo. Plautus. Ego vertā in hirundinē atq̄ȝ eiꝰ exugo ſanguine. Itē fligo ⁊ ſterno apud veteres in eadē ſ̄catiōe accipiebant̄. Liuiꝰ ipē ſe in terrā fligit cadēs. hic ꝯpoſita iā vſitata. Affligo qḋ ꝓprie ſ̄t ꝯſterno ⁊ in terrā extēdo. Capit̄ tn̄ aliq̄n ꝓ ꝯturbare augere vexare. Seneca vt aīm varijs curꝫ afflictū oꝛōne leniri. Infligo incutio infero. Profligo deijcio depello ꝓdo. hinc ꝓfligatū exercitū dicimꝰ. i. ꝓſtratū deiectū afflictum ꝓditū. Res ꝓflicte ꝓdite dicunt̄ ⁊c̄. ꝯpoſita. Itē Regere dicit̄ q̄ſi rem agere. ⁊ ſ̄t gubernare vl' ꝑ rectū teneo. Hinc Rex q̄ regnū poſſidet. Regna aūt dicunt̄ itegre regiones q̄ ab vno rege poſſident̄. vt Gallia regnū. Sic em̄ diſtictus erat olim. oꝛbis terrarꝫ. vt ſingl'e fere regiōes regna dicerent̄ ⁊ reges ꝓprios hn̄t a q̄bus ⁊ ipē regiones appellate. Sȝ ꝓuincia fit ex regno qn̄ regnū nō in vniꝰ regis ſȝ in alicuiꝰ ppl'i impiū ꝓuenit dictum q̄ſi poꝛro longe vinci videat̄. Regulus q̄ſi puꝰ rex. Aliq̄n Rex ꝓ dn̄o ponit̄ vel ꝓ potentioꝛe. Aliq̄n ꝓ diuite. Terentiꝰ Regē me eē opoꝛtuit hinc Regina regis vxoꝛ. hinc regnare dn̄oꝛ ⁊ regnū poſſideo. Regia domiciliū vl' regis aula. Regius regalis q̄ rege dignꝰ ē. Regilla regis veſtis vt ſup̄. Cuiꝰ multa ꝯpoſita. vt Arrigo ſurgo aſſurgo exurgo ſurrigo. Itē Clingo e greco tractū teſte Gallio. ⁊ idem qḋ cingo

De ho

Ho xi ctumq̄ȝ facit

Circa voca bula

Itē duo ſunt verba in ho. vt traho traxi tractū veho vexi vectū cum cōpoſitis vt attraho aduceho. Itē Traho ſ̄t vim ducere. Uirgilius Hinc ceruixq̄ȝ comeq̄ȝ trahunt̄ ꝑ terrā. Aliq̄n leuare. Cicero. Et ex puteis iugibꝰ aquā calidā trahit. hinc trahea vehiculi genꝰ ſine rotis q̄ coloni vtunt̄. Uirgi. Tribulaq̄ȝ traheeq̄ȝ. Et iniq̄ pondere raſtri. Thrax auidꝰ rapax oīa ad ſe trahēs. Tractim qḋ ſ̄cat trahendo ſine intermiſſiōe iugit' Uirgi. Tn̄ ſonꝰ audit̄ grauioꝛ tractaītq̄ȝ ſuſurrat. Tractus qḋ ꝓ regione ⁊ plaga accipit̄. Idē Judicio eſt tractu ſurgens oleaſter. Tragula teli genꝰ qḋ ſcuto infixa trahat̄. Etiam dicit̄ rethe qḋ vulgo nunc tractā vocant Trabs q̄ȝ in altū trahit̄. Tractare frequentatiuum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

hinc a traho multa ꝯpoſita. vt Attraho detraho diſtraho ⁊c̄. Itē Ve-
here proprie de equis ceteriſqꝫ quadrupedibus. Item de plauſtris ⁊ na-
uibus dicitur. Veteres vero vehiare quod ex oſtorum lingua ſumptū
eſt. apud quos veia plauſtrum dicitur. vnde veiaturam quoqꝫ pro ve-
ctura vſurparunt. A Veho dicitur vectare frequentatiuum. ⁊ aliud
quod eſt vectitare. Et vector quod ſignificat eum qui vehit vel qui ve-
hitur. Vectatio quod ſemper paſſiue accipitur contra aliorum verbali
um naturam. Vehiculum in quo aliquid vehitur quod cum quattuor
rotis phryges tradunt inueniſſe. Vehicularius qui vehiculum ducit.
Vehicularis adiectiuum. vt vehicularis rota vehiculares equi. vecta
culum quod ſimiliter veteres pro vehiculo vſurpauerunt. Vectigal de
quo prius ⁊ vectis de quo etiam patuit. Vectura actus vehendi l' mer-
ces que pro vectura ſoluitur. Vexare quod eſt agitare raptare moleſta-
re ⁊ huc illucqꝫ diſtrahere vexare vexatio vexabundus. Cōpoſita p̄terea
ſunt Adueho circumueho preueho conueho. id eſt extollo. Reueho in-
ueho veho ſignificat cuius paſſiuum eſt inuehor. quod modo vehor ſig
nicat. Virgilius. Centauro inuehitur magna. modo aggredior maledi
ctis ⁊ veluti quodam impetu ſermonis in aliquem feror. Cicero. Itaqꝫ
in eam pauſa vehementer inuectus. Hinc votiue orationes dicuntur q̄
ſunt aduerſus aliquem ſcripte. quod in illi⁹ modis vel ingenium vl' vi-
tam inuehantur.

De lo

Dat vi lo ni geminetur.
Li bi tunc per li lo preterit excipe vulſi
Dic etiam velli tantum p̄mumqꝫ ſupinat
L duplex repetit mutam ſi muta preibit.
Tollo tuli dat pſallo pſalli ſallo quoqꝫ ſalli
L ſimplex dat tum ſed ſum geminata ſupino
Tum vel itum dat alo caret omni malo ſupino
Pſallere nolle caret alienum dat tibi tollo

Nō genātia	Volo	volui	carēt ſupinis.
	nolo	nolui	
	malo	vi	
	molo	vi	ultum vel itum
	colo	vi	ultum
	conſulo	vi	ultum
	alo	ui	altum vel alitum
	ſalo	vi	ſalſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

	Uello	li	vel vulſi vulſum
	pſallo	li	caret ſupino
	ſallo	li	ſalſum.
	pello	pepuli	pulſum
Hec gēinãt ll	fallo	fefelli	falſum
	tollo	tuli	latum
	cello	ceculi	celſum
	vel	cellui	culſum

Itē cōpoſita a cello magis hn̄t cellui celſum: vt ex cello excellui excelſum (antecello rē.

Circa vocabula

Itē Uolo vis dr̄ eo q̄ animꝰ in q̄ velle ē talis ſit vt puncto tp̄is ꝓuolet q̄ vult. hinc Uolūtas deriuat̄ ⁊ volētia eiuſdē ſcationis hoc q̄d cū ratiōe deſiderat. Saluſtiꝰ. Multiſq; ſuſpitiōibꝰ volētia plebis facturꝰ videbat̄. hinc beniuolētia ⁊ maliuolētia ꝑ amore et odio q̄ſi bona ac mala volūtas. Et beniuolꝰ ac maliuolus beniuole maliuole. Maliuoli mercurij ſignū. i. ſtatuā appellāt q2 in nulliꝰ lucꝝ ſpectabat. Uoluntariꝰ q̄ ſponte ſua aliq̄d vult volūtarie ⁊ volent̄ aduerbia. Uoluptas q̄ definit̄ ꝑter modū elata leticia opinionē p̄ntis alicuius magni boni in q̄ Epicurꝰ ſummū bonū ꝯſtituit. hinc q̄cūq; aliq̄ delectatiōe aīm demulcēt voluptates dicte q̄d ea maxie velimꝰ. hinc Uoluptuoſum voluptuariū. i. plenū delectatiōis. Uoluptuoſus adiectiuū ꝓ delectabili Uoluptia voluptatis dea q̄ ⁊ augeronia a tollēdo aī angore dicit̄. Vultꝰ q̄ſ a volando dictꝰ ſcatq; ꝓprie volūtatē hois q̄ ꝓ motu animi in facie oſtendit̄ cum facies ſit ipa oris ſpēs. hinc vultuoſus. h ē triſtis Itē Nolo ꝯpoſitū a Uolo q̄ſi nō volo ꝑ q̄ vetēs Neuolo neuis neuult. Plautꝰ Filiā meā tibi deſpōſatā eē audio niſi tu neuis. Itē Malo ſcat magis volo. Plautꝰ Mori mauult q̄3 in ſeruitute vitam agere. Itē a Uolo etiā dicit̄ volumē. q2 in libris ſcribentiū volūtas apparet. Et eſt ps codicis. Ouidiꝰ. Sūt mihi mutate ter q̄nq; volūīna forme. Itē a mola dr̄ molē ⁊ ſcat frumēta mola ꝯterere. a q̄ etiā molaris lapis. Etiā mola far toſtū dr̄ ſale ꝯſpſum q̄ veteres in ſacrificijs vtebant̄. de q̄bus p̄us. Itē Colere ꝓprie eſt cū effectu alicui rei inherere. iō ꝑ accuſatiui caſus diuerſitate eiꝰ ſcatio variat̄. vt colimꝰ deos orōnibꝰ ⁊ ſacrificijs. i. venerant̄ hinc cultores deoꝝ ⁊ cultꝰ ſiue cultura quā greci latriā vocāt. a quo Idolatria dicta idoloꝝ. i. ſimulachroꝝ cultꝰ. Itē Colimꝰ patres amore: ⁊ officio iuniores hūanitate. ⁊ bn̄ficijs. i. amamꝰ hinc cliēs q̄d ꝓprie ligationē ſcat. cuiꝰ cauſa defendimꝰ. dictus q̄ſi colēs quēadmodū ⁊ q̄ cauſa3 eiꝰ agit. dictꝰ patronꝰ q̄ſi pr̄. differtq; ab aduocato. q2 aduocatꝰ generaliꝰ nomē ē. i. q̄cūq; adeſt alteri in cā officij gr̄a. aduocatꝰ dicit̄ etiā ſi nihil dicat agatq; mō patꝰ ſit defendere. Patronꝰ ꝓprie eſt qui agit cauſam. ſed accuſati nō accuſantis. ponit̄ tn̄ cli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ens ꝑ ſectione. ⁊ qui ſub tutela alteriꝰ ⁊ pene famulꝰ ē. q̄les ſunt liberti
in prōnos ⁊ ſil'r patronꝰ. q̄re patronꝰ relatiū̄ liberti vl' famuli. hinc fit
prōcinari qͦ eſt tā ꝟbo q̄ʒ facto ībecilliorē ꝓtegere. Patrociniū ipa ꝓte
ctio. hinc Clientulꝰ diminutiuū. Cliētela multitudo clientiū. vl' offici-
um coꝝ erga patronos. Itē a Colo dꝛ colina q̄ dicta culina. iā ꝟo coquī
na a coquēdo: qꝛ ibi colebant ignē locupletiorē. Hinc duo ꝟba Culioꝛ
coq̄noꝛ ꝑ coquinā exerceo. ⁊ coquꝰ culinariꝰ ac coquinariꝰ ꝓ eo q̄ cibos
coctos vendit. Coq̄naria ars coquēdi. Itē Colimꝰ etiā aratro raſtris.
Hinc Agricole agricultura agricolatio coloni. hinc Colonicꝰ culinꝰ.
id ē frumēti calamꝰ. hinc Calumē poſtea culmē qͦ fiebat ex culmis co
lus q̄ poſtea culus alio noīe podex qꝛ fedo libidis pruritu colit. i. fodit
exercet ſemiat. Itē Colere habitare dicimꝰ. hinc cultores habitatores.
Accola q̄ ad aliquē locū. i. iuxta aliquē locū habitat. nec refert ī ſuo an
alieno. Incola. ꝟo q̄ in aliq̄ regiōe ſiue in aliēa vl' vrbe vl' re publicca ha-
bitat. hinc Incolatꝰ. i. habitatio colonia dꝛ minor vrbs ad quā habitā
dā ex maioribꝰ vrbibꝰ q̄ſi quedā examia ppl'oꝝ mittebant. hinc coloni
habitatores. hinc Collis q̄ cepit coli poſt cāpos. hinc collatiua dea que
collibꝰ p̄eſt. Itē Colimꝰ nos colimꝰ faciē colimꝰ orationē. i. ornamꝰ.
hinc cultus corporis ⁊ dicitur ornatus. hinc Clitella inſtrumentum q̄
ſarcine colligate mulis ſiue iumentis ſiue camelis aſiniſue. quia huiuſ-
modi animalis ornamentum eſt. Hinc Clitellarius qui clitella vtitur
Item a colo colis vel color. quia colore veſtimenta et alia ornamus.
Et cetera infinita deriuata compoſitaqꝫ. Item ⁊ conꝰ ſalio dicitur cō-
ſulo quod ſi cum accuſatiuo iungat ſignificat conſilium petere ſiue inq̄
rere. Si vero cum datiuo conſilium do vel prouideo. vt conſulo tibi do
tibi conſilium. Conſulo te. id eſt voco te in conſilium. Item dicimus
Conſulo ſaluti mee vite dignitati. Aliquando conſulo pro delibero ac-
cipitur ⁊ ſic non regit caſum. vt conſulunt ſenatores. Hinc conſultare
qͦ eſt ſimiliter deliberare. hinc conſultatio deliberatio| Cōſultor q̄ conſi
liū capit. vl' qui dat conſilium. Cōſultatio ꝯſul qui ppl'o ꝯſulit. vt pa-
tuit Incōſultus īprudens. Cōſulte aduerbiū. i. cū ꝯſilio ⁊ nō temere.
Cōciliū ꝟo qͦ ꝯuentū ppl'i ſeu etiā ppl'oꝝ diuerſoꝝ in vnū locū ꝯſulen
da grā ꝑt nō a ꝯſilio ſiue a ꝯſenſu ſed a cōcalādo hoc ē ꝯuocando qꝛ oēs
in vnū locum ꝯuocent a q̄ ille locꝰ ꝯciliabulū. Sed qꝛ in ꝯciliīs ob cō
ueniētiū ml'titudinē mercatꝰ fieri ſolebāt ⁊ nccāria ꝯpare factū eſt. vt
cōciliare ſit cōpare atqꝫ emere. Itē Cōſiliatio ꝑ cōuentione accipitur.
Itē Cōcilio etiā ꝑ eo accipit qͦ eſt amorē ad beniuolētiā cōpare. Uir
gi. Tu ſceptra Iouēqꝫ ꝯcilias. hinc Reconcilio. i. in gratiam reduco.
⁊ reconcilior in gratiam redeo. Reconciliatio eſt in gratiā reditio. Itē
Alere nutrire eſt ⁊ differt ab educere, quia alere eſt victu temporalem

vitam ſuſtentare Educare vero ad ſatietatē ꝑpetuā educere. Itē Alere
aliqñ ad incorporea tranſfertur ⁊ ſt augere. Cicero Sed nec illa exti n
cta ſunt alūturqꝫ potius ⁊ augent̃ cogitatiōe memoria mea hinc alimē
tum .i. nutrimētū. Alimonia .i. victus neceſſarius. Et alabria qđ vete
res vſurparunt pro eo qđ eſt bene alentia. Alma q̄ non alit qua propt̃
pro ſancta ponit̃ hinc almicies almarum rerū habitus. Aletudo pin-
guedo corpis. Altile piguefactū alēdo vt altilis gallina. Et ſt trāſump
tiue opulentuꝫ. Aluꝰ qꝛ in eā cibi quibꝰ alimur e ventre delabant̃ hinc
alueus foſſa per quā labit̃ flumē. Alumnꝰ proprie dicit̃ q̇ ab aliq̇ alitus
ē non q̇ alit hinc alumnꝰ aliqñ pro filio accipit̃ ꝙ a mr̃e alitus ſit. Uir
gilius necnō ⁊ tytion terre oīpotētis alumnū. Capitur tñ qñqꝫ pro eo
q̇ alit. Martialis vt. Cygnos ad alūna ſtagna reuolantes videmꝰ. Itē
Sallo ſallio ⁊ ſalio qđ magis vſitatū ſcant ſale cōdire hinc ſalitū qđ ſa
le cōditū. ſalſamētū qđ in ſale cōpoſitū ad ciborū vſum hinc ſalſamēta-
rij q̇ dicunt̃ ſalarij. Et ſalmētarij. Et ſalſamētarius adiectiuū ſcās qđ
ad ſalſamēta attinet vel ſalmētū ꝑ ſincopā. Salū mare a ſapore. Item
Sal greca dictio vt patuit. Itē Uello ſt extraho vt frutices euellant̃
etiā vellimus lanam .i. pectimꝰ Cuius cōpoſita auello cōuello diſuello
trāſuello euello reuello q̄ oīa clare in verboꝝ ꝯpoſitis habent̃. Itē Pſal
lere ē ad muſicū inſtrumētū canere vt dauid ad cytharam cecinit. Pſal
mos dño hinc pſalmꝰ cantꝰ q̇ fit muſico inſtrumēto ſicut hymnꝰ q̇ fit
naturali voce hinc pſalmodia cāticū mixtū vt cū aliq̇s ad cytharā ſiue
aliđ muſicū īſtrumētū cāit hic etiā ſpalteriū īſtrumētū muſicū pſaltria
fidicina. Itē Pſallo eñi grecū verbū qꝛ dicūt greci φαλλω qđ ē can
tare. Itē Pellere interdū ſt ꝑcutere ferire hinc pulſare frequētatiuū qđ
ē graui ac vehemēti ictu cedē Int̄dū pello ſt abigo extrudo plautꝰ pelle
aīo timorē mox aderit gnatꝰ hic puluis qꝛ pellit̃ vētis de q̄ patuit ⁊ pu
lex fedꝰ aīal qđ ex puluere generet̃ pulmētariū pulmētaris de q̇bꝰ dictū
Appellare ſt noīare. Interdū aduocare prouocare hinc appellatio .i.
ꝓuocatio. Appellatꝰ ad quē facta ꝓuocatio. Sꝫ appellere tercie ꝯiuga
tiōis ſt applicare admouere Et alia ꝯpoſita vt depello .i. abigo ꝓhibeo
ꝓpello cogo expello eijcio expulſor expulſix Cōpellare ſt alloq̇ Sꝫ cōpel
lere cōgregare. Uirgiꝰ. Cōpulerantqꝫ greges Corydon ⁊. Thyrſis in
vnū. Etiā ſt cogere vim facere. Itē fallere dicit̃ a fando vt varroni pla
cet qđ fando decipiamꝰ ac contra q̄ diximus faciamꝰ nā ſi q̇s te fallit in
proprie fallere dicit̃ hinc fallere dicit̃ hinc fallax qui mētiendo decipit.
Falſarij qui decipiendi grā publica ſcripta falſificāt hinc falſificare a q̄
falſificatio. Falſus interdū qui deceptus ē ſt. Falſus hoc ē deceptus. In
terdū eū q̇ fallit fallacie ꝟba ad decipiendū cōpoſita falſo aduerbium di
citur non vere falſitas fallaciter hoc ē cauſa decipiēdi Itē falſum habere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

dicit fallere. Saluſtiꝰ Neqꝫ ea res me falſum habuit. Itē Falſuz grece dr̄ ψευδο pſeudo vt ſupra. Itē Cōpoſita a fallo mutāt a in e vt refello vt de eo q̇ actū negat. Itē tollo ſt effero eleuo. Cicero. Uel in celū nos ſi fieri poterit hūeris nr̄is tollemꝰ. Aliqn̄ capit ꝓ differo. Plautꝰ Dēs tollo ex h̄ die. in aliū diē. Aliqn̄ ꝓ neco. vt Nero mr̄em tulit. i. ſuſtulit int̄fecit. Et ꝓ aufero. q̄ tm̄ differūt. Quia tollimꝰ erectū auferimus ligatū. nōnūqꝫ tollo ꝓ educo capit. Iuuenal. Tollere dulcē cogitat heredē caritur turture magno. mō ꝓ ſuſcipio. Et ſm Aulū geli um aliqn̄ capit ꝓ corrigere. Eſt etiā qn̄qꝫ ꝓ emitto. Uirgiliꝰ. Unius in miſeri exitiū ꝯuerſa tulere. Et ꝓ infero. idē. Tollentēqꝫ minas ⁊ ſibila colla tumētē. Et ꝓ offero oſtendo. Idē. Cui mat media ſeſe tulit obuia ſilua. Et ꝓ ſuſtineo patior. Therētiꝰ Ego te cōplures aduerſus ingeniū meū menſes tuli. Quāuis hec duo extrema ſcata a fero potius qꝫ a tollo videri pn̄t. Cōpoſita ſunt Detollo qd̕ ſcat erigere auferre. Extollo qd̕ ſcat effero. Itē Cello veteres vſi ꝓ cedo nunc ꝯpoſitis tm̄ vtimur. vt excello p̄cello qd̕ eſt excedo ⁊ antecedo. A quo Excellētes p̄cellentes. excellētia p̄cellētia. excellent p̄cellent. Itē Celſus altꝰ ſublimis excellēs. hinc Celſitudo excellētia precelſus excelſus ⁊c̄.

Mo dat vi dat itum preter emo ſed illa
Excipias quibus eſt per ſe penultima longa
Nam pſi preterito tunc reddunt ptumqꝫ ſupino
S geminat ſi ſum premo dās emo mi dat ⁊ emptū

De mo

Hec q̄ttuor hn̄t vocalē breuem: vomo vi itum / gemo vi itū / tremo vi itū / fremo vi itū

Item premo habet pſſi preſſum cuiꝰ cōpoſita mutant e in i vt comprimo

Emo emi emptum cuius etiam cōpoſita e in i vt re. dimo

Hec ṫa hn̄t vōlē longā: Promo pſi ptū / como pſi ptū / ſumo pſi ptum

¶ Itē Uomere ſcat effundere. hinc vomitꝰ q̇cq̄d ore effundit. Uomitor vomitrix ꝓ eodē dicimꝰ. Euomere. vt euome q̇cquid aduerſus me ſuxiſti. Itē Gemere ꝓprie pectoris cum p̄ anguſtia in ſomnū p̄rumpit iō ⁊ iumēta ſub nimio pondere gemere dicunt Itē etiā inaīata cū nimis onuſta ſunt. Uirgi. Gemuit ſub pondere cymba futulis. Ponit tm̄ gemere ꝓ flere. Itē ꝓ cauere. de his dūtaxat auibꝰ que ſebilē quendā cantū hn̄t. vt turtur ⁊ colūba. Uirgi. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab vlmo. hinc Ingemo eiuſdē ſcationis. Gemitus ploratus ſeu vox illa quā diximus pectoris ⁊ gemibundus plorans ⁊ gemma qd̕ emittere p-

Circa vocabula

mum planta incipit a q̄ gēmare qd ſcat gēmam emittere. Columella Cū primū gēmare vites incipiūt. Gēma etiā lapillus cuiꝰ diminutiuū gēmilla hinc gēmatꝰ ſplendēs ſeu gēmis ornatꝰ gemurſa tuberculū ſub minimo digito pedis qd gemere faciat eū qui id gerit teu. en lyckdaern Itē fremere ⁊ frendere drn̄t qꝛ frendere ē cū gemitu ſiue iracūdia vocez emittere. Virgilius lumis effoſſi fluidum lauit inde cruorē dētibꝰ ifrēdens. Sed fremere ſcat inanit̕ ſonare. Itē fluctibꝰ ⁊ fremitu aſſurgēs hinc fremitꝰ ⁊ ē inanis ſonitus. Et infremo. Itē tremere ſcat horrere ſiue timere hinc tremor tremitꝰ cōtremor cōtremeſco tremebūdus tremulentus tremore plenus ⁊c̄. Itē Promo ſcat cāto vt prōpſit oſanna pium. Etiaz ſcat excipere. Ouidius prōpſit duo tela pharetra hic prōptus .i. paratus hinc etiā promptuarium ex quo aliquid excipitur depromo ſcat aliquid facio vt artis aliquid promere proprio ingenio. Etiam ſcat dicere vt ſic deprompſit .i. dixit ⁊c̄. Itē Como tam apud grecos q̄z apud latinos ſcat compono orno qm̄ in capillo plurimum hoī ornatus ē hinc comptus .i. ornatus cuius diminutiuum comptule hinc incompte incomptule. Comptum etiam genus libaminis erat quod farina cōſperſa faciebant hinc etiam comis .i. benignus facilis māſuetus a quo comiter ſuauiter manſuete humaniter hinc etiam coma que ceſaries eſt hinc comatus qui longiorem comam habet coma tranſumptiue dicit̃ de arboribus fructibus harūdinibus atq̄z etiam herbis. Itē Come contrarium dicitur caluicies ⁊ qui capillo carent calui dicunt̃ hinc caluere vt ſupra. Itez Sumere a ſum qd proprie ē multū ⁊ pone nimiuz mihi tribuo ⁊ q̄ſi ſum mihi. Cicero. Quāq̄z non tm̄ mihi ſumo iudices. ponitur ꝓ accipio tollo. Saluſtius Epiſtolam ſuper caput temere poſitaz ſumit. Aliqñ ꝓ eligo. Horatius Sumite materiā veſtris qui ſcribitis equam. Interdum pro cōduco. Cicero. Quoad em̄ peruectum quo ſumpta nauis eſt. Veteres etiam ſumo pro ipendo accipiebant. Item Emere cōparare eſt veteres etiā pro eo qd eſt accipere ſepiſſime vſurparunt hinc perimo q̄ſi in totū emo nā qd interficimus a nobis emptuz ⁊ nr̄i oīno iuris factū eſſe videtur hic etiā adimo qd eſt aufero. Interimo quod eſt perimo. Eximo aufero excipio. Et differt ab eripere quod eſt de manibus auferre per raptum. Eximere vero quoq̄modo auferre hic eximium excellens egregium. Item Redimo qd ſimplicis ſui ſcationē q̄nq̄z ſeruat vl̕ accipit̃ ꝓ eo qd eſt libero vnde qui ab hoſtibus capti: vl̕ q̄ alicui pene obnoxij ſoluto precio redimuntur hinc redemptor redemptare frequentatiuum. Sed redimo ſcat caput orno corono vnde redimitum coronatum dicimus. Virgilius Copa. Siriſca caput graia redimita mitella hinc redimicula ornamēta capitis mulierꝝ ⁊ vittarum Item Coemo idem eſt q̄ emo vel ſimul emo hinc coemptor. Et demo de

traho hinc demptor dēptio hinc dānum damnare cōdemnare ⁊c̄ Item
Premē proprie ē inniti alicui rei cū pondere Uirgili⁹ Et ſperātia coge
re preſſis mella fauis metaphorice tn̄ capit̄ pro effodere. Idē Sulcūqꝫ
ſibi ꝑmat ipſa. Carina Aliqn̄ claudere ſt. Idē preſſiue oculos aut lumi
na labi. Aliqn̄ pro inſeq̄ īſiſtere. Idē hac fugerēt graij ꝑmeret troiana
iuuētus nōnūqꝫ pro vrgere. Idē Ingētē clamore premes ad reti a cer-
uum. Interdū pro cohibere. Idē Impio premit ac vinclis ⁊ carcere fre
nat. Plerūqꝫ pro tegere occultare. Idē Spem vultu ſimulat ꝑmit altū
corde dolorē. Qn̄qꝫ ꝓ remouere excitare. Idē Et ruris opaci falce pre-
mens vmbram. Itē ꝓ occidere. Idē Armigerāqꝫ domi ꝑmit. Et ꝓ cal
care. Idem veluti q̄ ſentib⁹ anguē preſſit. Et ꝓ demergere effodere. Idē
Q̄d ſupeſt q̄cūqꝫ ꝑmes virgulta ꝑ agros Spge fimo pingui. Et ꝓ va
ſtare populari Idem Et pelago ꝑmit. arua ſonanti. Et pro ꝓhibere ex
pellere. Uarro in vitamqꝫ preſſit ab edibus. Et ꝓ vitare. Idē q̄ totiēs
villici tui vxorē abſente pſſiſti viro. Itē ꝓ vexaē. Uirgili⁹ numina nul
la ꝑmūt mortali vrgemur ab hoſte hic pſſio pſſura ⁊ pſſus q̄rte declina-
tiois ꝓ preſſiōe. Sꝫ preſſus adiectiuū aliqn̄ ꝓ ſubtili ponit̄. Aliqn̄ ꝓ
onuſto grauato'. Uirgili⁹ Ceu preſſe cū iā portu tetigere carine hic etiā
prelium quo vue premuntur. Et compoſita vt opprimo exprimo. Im-
primo Suprimo reprimo ⁊c̄. vt habes in compoſitis.

No dat vi g vel o ſi preſit z a cano nata
Ante no pſi facit m preter cano cetera vi dant — De no
Dat lino lini vel liui deinde litum dat
No per ui dat itum ſine natis a cano nam tum
N precedit in his pſi ptum dat viqꝫ facit tum

	Pono	vi	itum	
	Gigno	vi	itum	
	Sterno	aui	atum	
	Sperno	eui	etum	cū compoſitis
Vba i no	Sino	ſiui	itum	
	Cerno	creui	cretum	,vidi
	Lino	liui	vel	iui eui
	Temno	pſi	ptum	
	Cano	cecini	cātū	a in i in cōpoſitis

Itē Cōpoſita a cano hn̄t vi entū vt cōcio cōcinui cōcentū ſuccio ſuc
cinui ſuccentū. Itē ponere ꝓprie collocare. Aliqn̄ capit̄ trāſſūptiue
ꝓ deſinē. Uir. Cū vēti poſuē oiſqꝫ repēte reſedit ſtat⁹ aliqn̄ ꝓ erigē edifi — Circa voca
caē. Idē poſuit qꝫ imāia tēpla nōnūqꝫ ꝓ deponē Idē pone metū ic dū ꝓ — bula
apponē. Martial' nolo mihi ponas rhūbū nullūue bilibrē hic poſitu⁹

q̊ ꝓmo poſitꝰ ē nec aliūde deriuatꝰ vt poſitiuꝰ gradꝰ poſitura nota ē que
ſenſus in orone diſtiguit poſitio quā greci θεσιν vocāt. Jtē a pono cō
poſita ſunt appono antepono ĩterpono ⁊c̃. Jtē Gigno ꝑt genero hic ge
nitoꝛ qd̓ ꝑcat patrē. Aliqñ ad honoꝛē refer᷑ ſicut genitrix. Genitura ſe
mē hoīs qd̓ ⁊ gemitale ſemē appellat᷑. Aliqd̓ ꝓ gñationē poni᷑ hic ge-
nerare eiuſdē ꝑcatiōis. Genitalia pudēda tā in viro q̄ȝ in muliere Geni
tiuꝰ vim generandi hñs hinc genitiuū humoꝛē ſemē hoīs vocamꝰ ⁊ ſic
caſus gtūs ſiue caſus gñandi: genitalis natalis ſiue gemitale ſolū voca-
mꝰ patriā qd̓ ⁊ natale ſolū appellat᷑. Germē qd̓ ex arboꝛū ſurculꝰ gigni᷑
hinc germāi q̄ſi ex eadē ſtirpe geniti hinc germania pronēcia q̃ a gallis
rhetijſq̄ȝ a pānonijs rheno ⁊ danubio fluminibꝰ a ſarmatis daciſq̄ȝ mu
tuo metu ac mōtibꝰ ſepat᷑. Cetera ambit oceanꝰ altos ſinus ⁊ inſularuȝ
inmenſa ſpacia cōplectēs. Jtē Germani antea teutones dicti a teutone
deo eoꝝ quē terra oꝛtū exiſtimabāt poſtea alemani ſunt dicti ab huiꝰ dei
filio māno vñ ger[m]anie vocabalū a romanis additū qm̄ cū primū rhe-
nū delictis gallis ingreſſi fuiſſent romani eos vidētes ⁊ feritate aīoꝛuȝ
coꝛpumq̄ȝ ꝓceritate ⁊ coloꝛe flauo forma ꝑtera ⁊ moꝛibꝰ ⁊ viuēdi ritu
gallis ſimillimos germanos eos hoc ē fratres galloꝝ eſſe exiſtimare hic
germanicꝰ. Jtē Sternere ꝓprie ē de ſtatu eijcere ⁊ q̄ſi in terrā extēdere
Uirgiliꝰ Strata iacēt paſſim ſua queq̄ȝ ſub arboꝛe poma hinc ꝓſter-
nere: ſternax equꝰ q̊ excutit ac in terrā deijcit ſeſſoꝛē.i. ferox aſper. Uirgi
lius Et ſternacis eq̊. Jtē metaphoꝛice ſternere aliqñ ꝓ extēdere accipi-
mus vñ ſternere vꝉ inſternere humi tapetas frondes floꝛes aliaq̄ȝ huiuſ
modi dicimus hinc ſtragula dicta ſunt optoꝛia lectoꝝ vbi ⁊ diſcūbere ⁊
q̊eſcere ſolebāt hinc equoꝝ opimētū inſtratū vocat᷑. Jtē ſternere aliquā
do ꝓ tegere capi᷑ qꝛ qd̓ ſterni᷑ tendi᷑ ⁊ ſic etiā tegit vt ſternimꝰ equos
lectos.i. coopimꝰ ſternimꝰ humū floꝛibꝰ.i. iplemꝰ hinc cōſternere eiuſ
dē ꝑcatiōis. Sed conſternare deijcere ꝑcat dūtaxat hinc inſternatio de
iectio aī dici᷑ ex aliq̊ ſubito motu. Et externo qd̓ apud veteres ꝓ eo qd̓
ē demētē facere vſurparūt. Jtē Sernere poni᷑ ꝓ cōponere ⁊ cōplanare
qꝛ qd̓ extēdimꝰ cōplanamꝰ et cōponimꝰ hinc ſtratū dicimꝰ cōplana-
tū atq̄ȝ cōpoſitū vñ ſtratū mare dicimꝰ. Uirgiliꝰ Et oīe tibi ſtratū ſilet
equoꝛ ⁊ ſtratas vias dicimꝰ cōplanatas vꝉ lapidibꝰ tectas. Jdē mirat᷑
poꝛtas ſtrepitūq̄ȝ ⁊ ſtrata viaꝝ ſunt dicimus eos ſternere qui ſe ad iacē-
dum collobant vt quieſcant. Jdem Sternūt ſe ſomno diuerſe in littoꝛe
phoce. A ſterno dicimꝰ ſtramē ⁊ ſtramētū ſtrages deduci᷑ qd̓ ꝑt cladeȝ
depulſionem profligationem iacturam. Quippe veteres ſterno ⁊ fligo
in eadem ſignificatione accipiebant vt patuit. Jtem Sperno ſignifi-
cat cōtenno hinc ſpꝛetoꝛ ſpꝛetus ſpꝛetare frequentatiuum ſpꝛete aduer
bium conſperno diſperno ⁊c̃. Jtem Sinere omittere ſiue permittere ē

Uarro Sine iſpubertatis ad annos perueniat deſinere vero interdum
ceſſare. Uirgili⁹ deſine meq̃ tuis incendere teq̃ querelis interdū ter-
minare vnde deſinentia proterminatione accipitur. Itē Sino a ſine p̄-
poſitione deductū eſſe exiſtimant cum nihil aliud ſit ſinere aliquid q̃ ſi-
ne illo facere. Itē Cernere contendere eſt actius qui ſecum vellet cerne-
re hinc crimen quod ſignificat proprie quod alicui p̄ contentionē obij-
citur hinc criminoꝛ. Etiam pro delicto capitur. Seneca Uitam agēs
ſimplicem rectam ſine crimine. Aliqñ cernere videre eſt. Uirgili⁹ Cer-
nimus aſtantis nec quicq̃ lumine toꝛuo hinc cernuus dictus exemplo
plantas qui conuellit honeſtas. Item Eiecto incubit cernuus armo.
Item Cernere etiaꝫ ṗt deliberare lucillius poſtq̃ preſidium caſtris edu-
cere creuit. Aliqñ diuidere ſecernere hic crines dicti q̄ ſint diſcreti. Cer-
nere etiaꝫ iudicare. Pacunius Et equū ⁊ rectū ē qd̄ poſtulas iurati cer-
nant. Item ṗt cedere vnde cernere hereditatē filij parentibus dicti ſunt
.i. credere. Item a cerno qñ contendo ṗt fit certare quod ſi'l altercoꝛ con-
tendo pugno. Item a cerno pro videre fit certus .i. clarus indubitat⁹ q̄
ea que cernimus clara indubitata ſunt vnde reddo ſiue facio te certiorē
dicimus ⁊ non certū .i. declaro ⁊ affirmo tibi ita eſſe. Et certioꝛ a te fa-
ctus ſum ⁊ non certus hinc incertus hoc eſt dubius. Et cetera deriua-
ta cum ſuis compoſitis. Itē lino a linea qd̄ proprie ē leniter aliquid in-
duco ⁊ q̄ſi lineam duco vnde inter linire dicimus ſuperinducto atramē-
to aut alio liquoꝛe ſcripturam aliquā picturāue deſtruere. Et talis in-
ductio litura dicta A lino etiā dicitur litera qd̄ in ſcribēdo illinit̄ hoc ē
leuitur atramentum inducitur. Sed ſecundum alios dicitur legittera
quod legenti iter prebeat A lino etiam dicitur littus ⁊ lido verbum q̄
veteres vtebantur pro eo quod eſt confringo doleo a quo allido vt ſupra
Item a lino dicitur linire a quo delinio quod eſt mulceo irretio hinc de-
linimentum. Iteꝫ compoſita a lino ſunt illino bolino ⁊c̄. media corrèp-
ta hinc obliuiſcoꝛ vt patebit A lino etiam dicitur ligare linea ligamen
ligaculum quo aliquid ligatur. ligellum breue domicilium ⁊ tuguriolū
lictoꝛ qui populo ⁊ magiſtratibus miniſtrat vel quod virgarum faſces
ligatos ferebant vt patuit in faſces. Item Temnere ſpernere ſignificat
a greco τεμνω quod eſt incido reſero. Uirgilius diſcite iuſticiam mo-
niti ⁊ non temnere diuos hinc contemno quod ſimiliter ſignificat ſper-
no deſpicio. Quidam tamen hec ita diſtinguunt vt deſpicere graui⁹ ſit
q̃ contemnere. Cicero Quem contemſerit deſpexerit liberum eſſe vnq̃
dixerit hinc contemptare frequentatiuum vt Temetum vinum voca-
bant veteres quod eſſet grauius vnde temularij ebrij temulentia ebrie-
tas hinc aliqui temere deductum volunt quod ſignificat ſtulte in conſi-
derate. Temerarius audat. Temeritas audatia. Temerare ſcelerare cō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

taminare. Temerariũ metuendũ. Temere fere. Temerat⁹ ꝯtamin at⁹ intemerata q̄ rite ꝑfecta ſunt. Uirgi. Intemerata fides. Tũ aliq̄ temerariũ nõ a temero ſed a tẽno deriuari poti⁹ velint q̄ſi tẽnariũ qḋ oīa ꝯtẽnat. Itẽ Canere ꝓprie eſt voce modulari ⁊ cãtare qḋ ei⁹ frequẽtatiuũ hinc Canere poete dicunt̃ qm̄ verſus rythmica rõne ꝯpoſiti ſunt ⁊ cãtãdo ꝓnũciare ꝯſueuerũt. Uirgi. Arma virũqꝫ cano. In q̄ tñ aduertẽdum eſt ne pronunciatio nimis in canticum diſſoluta ſit. neue plaſmate. vt a pleriſqꝫ fit effeminata. de quo genere optime. Cai⁹ Ceſar adhuc pretextatus dixiſſe fertur. Si cantas male cantas. Si legis cantas. Item Laudare veteres et vaticinari verſibus ſolebãt. factum eſt vt aliquando canere pro laudare vſurpetur. Uirgilius. Regemqꝫ canebant. Aliquando pro diuinare. Item ipſas canas dro. Quandoqꝫ etiam ꝓ predicare proferre. Item de fama hec tamen multiplici populos ſermone replebat. Gaudens ⁊ pariter facta atqꝫ infecta canebat. Item Compoſita a cano mutant a in i. vt Accino. id eſt aliquid cano. Cuius frequentatiuum Accentare. a quo Accentus qui grece proſodia dicitur vt patebit in quarta parte Alexandri. Alia compoſita clare in verborum compoſitis patent.

De Po

Po dat vi dat itum breuis ē ſi preuenit m pi
Ptumqꝫ remota facit pſi cetera ptumqꝫ dedere

Hec tria	Strepo	vi	itum	conſtrepo media correpta
	crepo	vi	itum	cum compoſitis concrepo
	ſcopo	vi	itum	conſcopo media breuis

Hec ſeptẽ	Sculpo	pſi	ptum	
	ſcalpo	pſi	ptum	
	carpo	pſi	ptum	a in e vt diſcerpo
	repo	pſi	ptum	
	ſerpo	pſi	ptum	
	ſarpo	pſi	ptum	
	clepo	pſi	ptum	

Et rumpo rupi ruptum

Circa vocabula

¶ Item Strepo eſt ſonum pedibus manibuſue facio. Sed abuſiue ponitur pro quocunqꝫ modo ſonare. Hinc Strepitare frequentatiuum. Strepitus ſonus ambulantium pedum manuumqꝫ aliquid pertractantium. Sed abuſiue ponitur pro omni ſono qui fit ex corporuꝫ tractu et quarumcunqꝫ rerum colliſione. Et eſt vocabulum ficticium: quemadmodum fremitus ſtridoꝛ ⁊ ſimilia. Aliquando ſtrepitus pro ſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Po

ſtu et pompa diuiciarum quod fit quaſi ſtrepitus cõmunicantium. A
Strepo cõpoſita ſunt conſtrepo obſtrepo ſubſtrepo q̃ oia fere eiuſdẽ ſig
nificationis. Item Crepere idem ꝙ crepare quorum compoſita coinci-
dunt de quibus ſatis dictũ in prima coniugatione. Tamẽ magis vſita-
tũ eſt crepare q̃ȝ crepere. Item Scobare ſcobere ſcope. idem ſ̃cant de q̃-
bus patuit in ſcobo. Itẽ ſcalpo ſ̃cat ſimili modo fodere ſicut ſcabere. vtſ̃
vt Scalpunt galline pedibus hoĩes vnguibus. hinc Scalpurio eiuſ-
dem ſ̃cationis. Plautus. Ubi erat hec defoſſa occepit ſcalpurire vngui
bus. Scalprum inſtrumentũ ſcalpendi. cuius diminutiuũ Scalpellũ
Et auriſcalpiũ inſtrumentum ad ſcalpuriẽdas aures. Et Sculpo qđ
greci dicunt γλυφω a quo ſculptor ſculptile quod ſculptu eſt. Item
inſculpo exſculpo cõpoſita. Itẽ Carpere ꝓprie eſt auferre. Uirgiliꝰ. In
ſere daphni piros carpẽt tua poma nepotes. Metaphorice tamẽ ꝓ va
ritate rei patientis varia habet compoſita. Nam Carpere viam eſt am
bulare. Carpere linum euellere. Carpere vitales auras haurire. Uirgili
us. Uitales carpimus auras. Carpere lanam attenuare. Idem. Nec
nocturna quidem carpentes penſa puelle. Carpe agrum celeriter prete-
rire. Idem Et arati carpe prata fuga. Carpe hominem reprehendere q̃-
ſi dentibus lacerare. Carpere cibum paſci. Hinc caper ⁊ capra. Carptim
aduerbium hoc eſt hinc illicq̃ȝ carpendo non ipam ſeriem ſequendo. Cõ
poſita Decerpo excerpo ⁊c̃. Item Repere proprie de animalibus dici-
tur que pedibus carent ⁊ ventre gradiuntur. vt ſunt vermes ⁊ ſerpentes
Que a rependo dicuntur reptilia: per metaphoram tamen ea que exigu
os habent pedes repere dicuntur. vt lacerte ſtelliones et ſimilia. Hinc
Reptare frequentatiuũ quod eſt lente ⁊ quaſi teſtitudinis paſſu ince-
dere. vt hij facere ſolent qui in hortis et locis ſimilibus ſpaciantur.
Horatius. An tacitum ſyluas interraptare ſalubres. Hinc Repente
aduerbium quod metaphorice ſignificat ſubito. A quo Repentinus
ſubitaneus. Item deducitur Repo per immutationem vnius littere a
greco verbo quod eſt ἑρπω a quo herpes quod animal apud grecos
dicitur quo ſanantur quecunq̃ȝ ſerpunt. Et Herpete dicuntur vlcera
que ſerpunt. Item Serpo verbũ eiuſdẽ ſ̃cationis eſt cum repo. Hinc
ſerpens qđ tam maſculini q̃ȝ femini generis repit̃. ſed frequentiꝰ femi-
nini. A veteribus ſerpula dicebat̃. vñ ſerpula ſerpſerit, legitur apud
Ennium ꝓ ſerpens irrepſerit, hinc Proſerpo eiuſdẽ ſ̃cationis cum ſer
po. A Serpens ſerpentinꝰ Plinius. Serpẽtino adipe punctꝰ reſol
uit̃. Itẽ Sarpe antiqui ꝓ purgare vſurpabant. Hinc Sarmentum
virga inutilis a vite abſciſa. i. purgamentum vitis vñ ſarpa vinea puta
ta dicit̃. Item Clepere ſ̃t furari. hinc Cleps. id eſt fur. Item Rumpe-
re ꝓprie frangere eſt. Uirgilius. Rũpimus inuite tua vincula. Aliqñ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

tamē ꝑ fatigare capiť. Therēti⁹. Ut me ambulādo rūpet. Aliqñ ꝑ diſycere. Uirgi. Frigid⁹ in p̄tis cantādo rumpiť āguis. nōnūqȝ ipetū facere. Therēti⁹. Ceſſo, interrūpe ſilētiū. Et rumpe vocē ē loq̄ ſiue diu tacita pferre. hic rupes qd̓ veluti obrupta ſit. Et ripa qd̓ aq̄ꝝ agitatiōe rumpať. Rumentū abruptio. Rumex teli gen⁹ qd̓ ſpato gallico ſil'e ē Eſt enī etiā oleris gen⁹. Itē Rupti dicunť qui ob nimiā fatigationeȝ aut ꝯceptū rigorē dolēt ⁊ vix mouere pñt corpis mēbra. Cōpoſita a rūpo ſunt Interrūpo qd̓ eſt dicētē ipedio. Perrūpo valde rūpo. Abrūpo diſycio. vñ loca abrupta diuulſa. Erūpo cū impetu exeo ⁊c̄.

De quo — Dat linquo, liqui coquo coxi ctum dat vtrumqȝ

Itē duo ſunt ꝟba in quo. vt linq̄ liqui lictum coquo coxi coctum

Itē Coq̄re ſ̄cat cibos maturare. Qñqȝ ꝑ maturare vſurpať ⁊ ſ̄t maturū facere. vñ cocta poma matura dicim⁹. hinc Coqu⁹ q̇ coq̄nariā exercet. Marciaľ. Nō ſatis ē ars ſola coco ſeruire palato. Nāqȝ coc⁹ dñi debet hr̄e gulā. Sed Coci publici q̇ dapes vendūt publice ⁊ popinā tenēt. i. tabernā in q̄ dapes cocte. ⁊ vina vendunť. a q̄ popiniōes dicti ac ipi coci ⁊ popinariā exercētes. ⁊ luxurioſi ac ī popinis viuētes. Cui⁹ diminutiuū cocul⁹. Coq̄na loc⁹ in q̄ dapes coquunť q̄ ⁊ culina et dū publica popina. hui⁹ dīm Coq̄nula. ab h̓ fit coq̄nariū. vñ vaſa coq̄naria dicim⁹ coq̄nari⁹ hō. ſȝ Coq̄naria ſubſtātiuū ars ipa. coq̄nor ꝟb qd̓ ſ̄t coq̄nā facoi. ⁊ Cocitare freq̄tatiuū. ꝑ q̄ Plaut⁹ freq̄nť coq̄ro vſurpat. Coctiuu qd̓ facile l' coq̄ť vl' maťať. vt Coctiua poma coctiuū legumē coctile qd̓ coq̄ndo fit. vñ Coctilia vaſa figulai appella⁹ Et cocl'a vaſa enea coctionib⁹ apta vl' ligna minuta q̇b⁹ obſonia facile coquunť. Coccētū genus eduly ex melle ⁊ papauere factū qd̓ ad ignē coquať. Cōpoſita ſunt Percoquo decoquo incoq̄ ⁊c̄. Itē Linq̄re dimittere Uirgi. Linq̇m⁹ ortygie port⁹. pelagoq̄ȝ volam⁹ Aliqñ defluere. idē Duclūmis linquiť rupib⁹ ānes. hinc Reliquo. i. dimitto: hinc reliq̇e q̇cq̇d relictū ē. Itēȝ Troias reliq̇as danaū atqȝ imittis Achilli. hinc Derelinq̄ qd̓ ſ̄t penit⁹ ⁊ in totū relinq̄. Sed Delinq̄re ſ̄t oīno deſerere vl' p̄termittere. Dm̄ ꝟo p̄termittere ea que preterire non debent peccare eſt. hinc. Delinquere etiam pro peccare vſurpatur. Hinc Delicta peccata que aut propoſito aut impetu aut caſu fiunt. hinc Deliquium. id eſt defectus vel plantus. Eo prominus vſurpat

De ro — Ro vi tumqȝ facit ge cur excipienda veruqȝ
Dat ſi ſumqȝ gero velut vro curro cucurri
Curſum ri vel ſi verro verſumqȝ ſupino
Quero queſiui queſitum redde ſupino

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Quo Ro

Verba in ro
- Tero ui itum
- quero ui tum
- ſero ſeui ſatum vel ſerui ſertum
- gero ſi geſtum
- vro ſi vſtum
- curro cucurri. cum precurro. alia vero non geminant
- fero tuli latum

Notabile de cōpoſitꝭ a Sero

A ſero compoſita ſerui ſertumqꝫ dedere
Inſero ſic format et conſeroqꝫ viqꝫ ſitum dat
Sic ſero formauit prius et ſenſum duplicauit

¶ Cōpoſita a Sero q̄n mutāt ſimplicis ſignificatū hn̄t rui ertū. vt ſunt aſ‐
ſero diſſero deſero. Que vero obſeruāt ſignificatū ſimplicis cōmunit᷑ hn̄t vi itū
Etiam quādoqꝫ habent rui ertum. vt conſero inſero.

Circa vocabula

Item Tero idem qꝫ ↄtero cōſumo. Martial'. Seulentū corona teris.
tepidūqꝫ Trigona. hinc Triſtis q̄ſi trit⁹. ꝛ eſt ꝓprie meſt⁹. hinc Triſti
cia meſticia. Sꝫ qꝛ triſticia in frōte hoīs crudelitas ḡuitas ire minaꝝ
ſtudij ꝛ difficultatis īdiciū ē. fit vt triſtis aliq̄n ꝓ ſeuo ponit᷑. Virgili.
Ille me triſtia facta degenerēqꝫ. Aliq̄n ꝓ graui. Cicero. Qui nūero op
timatū ꝛ ꝑncipū reliquit. ḡuitatis ſue illū triſtē ꝛ plenū dignitatis ſo‐
nū nōnunq̄ꝫ pirato. Lucillius. Timeo certe ne mihi ſit triſtior. Int᷑‐
dū ꝓ minaci. Virgi. Iſqꝫ aditis hec triſticia dicta reportat. Q̄nqꝫ pro
docto. Lucilli⁹. Addo eodē triſtis ac ſeueros ph̄os. Itē ꝓ amaro. Vir
gi. Triſtiſqꝫ lupini ſuſtuleris fragiles calamos. Et ꝓ difficili. Cicero
Facili⁹ in morbos incidūt adoleſcētes. graui⁹ egrotāt; triſtes curāt᷑ Et
ꝓ horrido. Martial'. Amator ille triſtiū lacernaꝝ. Itē Tero a greco v᷑
bo τειβω qd̓ eſt ↄtero frico deducit᷑ hinc trica. Capillū ſignificat galliaꝝ pē
dib⁹ inuolutū qꝛ eaꝝ pedes tereat. h̄ ē illaꝝ greſſuꝫ impediat. hinc oīa i
pedimēta trice dicunt᷑. Plaut⁹. Qd̓ argentū tu. q̄s tricas narras. hic
Tricones moroſi ꝛ ad reddendū duri. Ab h̄ int᷑care qd̓ ſignificat implicare.
extricare qd̓ eſt explicare. hinc Int᷑catio: extricatio. Inext᷑crabilis inſo
lubil'. Virgi. Hic labor ille dom⁹. ꝛ inextricabil' error. A Tero etiā d̓r
termes vermis lignoꝝ. Itē Tergo qd̓ ſignificat mundo vt patuit. a Tero etiā
dicitur termentū apud Plautū ꝓ detrimentum. Terebrū inſtrumentū
ad ꝑforandū. quod ꝛ terebra dicit᷑. vt patuit. Hinc Terebellū diminu‐
tiuū ꝛ terebrare ꝛ teredo de quo ſupius. ꝛ cetera deriuata ꝛ cōpoſita Itē
aque ꝛ res componit᷑. quero. Nihil cui eſt aliud q̄rere qꝫ que ſit res ali
qua inueſtigare. hinc queſo deducit᷑ quod ſignificat rogo Enni⁹ tn̄ queſcere ꝓ
querere poſuit. hinc fit Queſtio. cuius diminutiuū Queſtiuncula que
ſignificant dubitationē ꝛ cōtrauerſiam. Iuriſconſulti etiam queſtioneꝫ eſſe

diffiniūt tormēta ⁊ corꝑis dolores ad eruendā veritatē. Papinianꝰ au
tem ſcribit queſtionē nō tormenta tm̄: ſed ⁊ oēm inq̇ſitionē ⁊ defenſio-
nem mortis appellari hinc ⁊ q̄ſtores dicti ſunt q̇ prepoſiti ſunt pecunie
publice querēde hi ⁊ vectigalia exigūt ⁊ erarij curā hn̄t legere etiā epl'aꝫ
in ſenatu cōſueuere. Et ipatorē tꝑibꝰ cādidati pricipis vocabāt. Ma
leficia q̄z inquirere ſolebāt hinc queſtura dignitas ſicut a pretore p̄tura
A queſtiōe vero fit queſtiuoꝛ verbū qđ ē ꝑquiro examino hinc q̄ſtiona
rius inq̇ſitoꝛ examinatoꝛ. Itē a q̄rendo queſtꝰ qđ ſꝫ lucrū vl'actionem
ipſam vl'artificiū lucrādē pecunie. Queſtuoſus.i.lucroſus Queſtuari
us q̇ queſtꝰ grā artē aliquā exercet ⁊ q̄ſticulꝰ diminutiuū qđ ſꝫ ꝑuū lu-
crum. Itē a q̄ro fit q̄ritare qđ ꝓprie dicit' de his q̇ q̄tidie inq̄rendo vix
victū inueniūt. Therētiꝰ Lana ⁊ tela victū q̄ritans hinc q̄ritabūdꝰ.i.
q̄ritans. Itē Cōpoſita a quero mutāt e i i vt acq̇ro exq̇ro ꝑquiro cōqui-
ro: req̇ro ⁊c. Itē Serere ꝓprie admouere ē vn̄ aſſerere veteres manum
dicebāt cōprehendere cū eā ꝓhendebāt in libertatē hinc aſſerere etiam ꝓ
tueri ⁊ liberare accipit'. Aſſertoꝛ defēſoꝛ liberatoꝛ. Etiā capit' ꝓ affirma
re q̄ſi dicto adherere hinc aſſertio affirmatio. Itē Serere etiā ꝓ inſerē
vſurpamꝰ. Vn̄ ſeri arbores vites fruges dicimꝰ. Trāſfert' etiā ad aīa-
lia. Et ꝓ gn̄are capit'. Satū ꝓ genito hinc ſemen q̄ſi ſerinē qđ etiā de ꝟ
gultis ⁊ malcolis ⁊ ſurculis dicit'. Virgiliꝰ Semībꝰ poſitis ſuꝑeſt de
ducere terrā. Satio actꝰ ſerēdi Semētis ipſa ſatio hinc ſemētiue fere
ipoſite vt ſemētē maiorē facere poſſent ⁊ ſeminare ſꝫcationis note hinc
etiā ſeges fuges ex q̇bꝰ pāis cōficit' vt ſup̄ l'tra nō dū demeſſa. Itē diſſe-
ro enarro declaro a q̇ diſſertare frequētatiuū diſſertabūdꝰ diſſertus qui
bn̄ diſſerit elegant'qꝫ enarrat diſerte facūde. Itē deſerere derelinquere q̄ſi
nō amplius hereo hinc deſertus locꝰ inhabitabilis qui grece dr̄ eremus
hic eremita deſertare frequētatiuū. Itē deſero ꝓ do ⁊ deficio ita drn̄t vt
dicāt deſero p̄onū ꝓdere patrē deficere ſociū que tn̄ ſepiꝰ cōfunduntur
Inſero ꝓ planto accipit'. Virgiliꝰ Inſere nūc melibee piros pone ordi
ne vites Aliquādo ꝓ inſitionē facio teu.riſeren vn̄ iſitio ē cū ſciſſo trū-
co ſurculꝰ fecūde arboris in ſterili inſerit'. Et cetera cōpoſita ⁊ deriuata
Itē Gerere ꝓprie portare. Virgiliꝰ bella manu letūqꝫ gero Aliqn̄ pro
habere. Idē Et nos aliquid nomēqꝫ decuſqꝫ geſſimꝰ Aliqn̄ ꝓ facē Idē
nec tecū talia geſſi.magnanimū eneā ⁊ fama ⁊ extrema ſecutꝰ hinc geſta
⁊ res geſte dicunt' de quibꝰ in ago patuit hinc geſtare frequētatiuū geſtꝰ
nomē q̄rte declinatiōis hinc geſtire qđ ſꝫ animi leticiā cum q̄dā corꝑis
motu exprimere. Item a geſtare geſticuloꝛ eiuſdem ſꝫcationis hinc geſti
culatoꝛ geſticulacio Agero grūmus terre collectio minoꝛ tumulo Inde
dum tn̄ ꝓ aggere ponit'. Itē Gerulus qui aliquod fert onus ⁊ ꝓ baui-
lo accipit'.i.ꝓ eo qui mercedis grā onera ferre cōſueuit nā baiulare poꝛ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

tare ē hic nugigerulꝰ .i. nugator qui ⁊ garro qđ deſcendit a garrire id eſt inepte ſtrepere. Jtez Cōpoſita a gero ſunt aggero qđ ꝟcat aggrego hinc agger qđ eſt cuiuſcūqȝ rei coaceruatio de q̄ patuit ſuo loco. Egero extra gero vel euomo vł ꝑ eo hinc egeſtio egeria nympha cui pregnātes ſacrificari ſolebāt ꝙ eā putabāt facile fetū aluo egerere. Jtē vro ⁊ vror tā frigoris q̄ȝ coloris eſſe poteſt nā ⁊ frigꝰ torret vritqȝ Lucanꝰ vrebāt mōtane niues. Uirgi. Rapidi ne potētia ſolis acrior aut boree penetrabile frigꝰ adurat hinc. Uſtulare Pacuniꝰ Cādenti ferro crines vſtulare ⁊ vrtica herba ⁊ vrtica piſcis vredo morbꝰ herbaꝝ fructicū arborꝝqȝ qui ī vitibꝰ. Etiā garbūculꝰ ⁊ in ceteris rubigo ſata plātas arboreſqȝ adurēs ⁊ ex frigore ſemꝑ ꝓueniens nonnūq̄ȝ etiā ſerenis noctibꝰ vt nullꝰ ſentiat niſi poſtq̄ȝ facta ſunt vredo etiā incēdiū ꝟcat hoc ē pruritū vſtrina locus in quo metalla candeſcunt vt laborenť. Plinius Jn vſtrina ter ſiccantur ita vt torreantur carbone puro ac totiens vino reſtringanť albo Et vrgeo q̄ſi vrgendo ago vt patuit. Jtē Cōpoſita ſunt aduro exuro deuro cōburo fere eiuſdem ꝟcationis a puro pruina ꝙ fruges ac ꝟgulta ꝑurat. Et pruna que differt a carbone q̄ſi diu ardens Carbo aūt cū extinctꝰ fuerit. Et prurio quaſi puror qđ eſt libidine ſcalpendi ardere vt patebit. Jtē verro dicitur a ꝟto qđ ē aliqñ traho. Uirgilius Quippe ferāt rapidi ſecū verrātqȝ ꝑ auras. Aliqñ idem ē ꝯverto. Jdē aduixi torquēt ſpumas ⁊ cerūla verrūt. Equora Aliquādo ꝑ mūdare capiť qđ trahendo ſordes mūdenť. Juuenalis verre pauimētū nitidas oſtende colūnas. hinc verriculū rete piſcatoriū qđ trahēdo euado deducitur verricula qđ veteres ꝑ articulo vſurparūt. Eueriator q̄ iure accepta hereditate iuſta facere defuncto debet que ſi non fecerit ſuo capite luet. Euerne eſt purgatio quedam domus ex qua mortuus ad ſepulturam ferendus que purgatio fit per veriatorem certo genere ſcoparum adhibito ab extra vertēdo dicte. Uerruca quod ſignificat locum ſupereminentem nam que ſupereminēt verri ſolent hinc verruce in corporibus dicuntur ſuper eminentes veluti globuli duriores quos vulgo porros appellant teutunice en warte hic verucula parua verruca verrucoſus homo verrucis plenus. Uerrucoſa loca in equalia ⁊ in diuerſas partes eminentes habentia. Uerrucaria herba que verrucas tollit alio nomine heliotropium dicta verpus medius digitus de quo in pollex patuit. Jtem Currere proprie in terra dicimus vnde fit curſus. Uirgilius hic qui forte velint rapido contendere curſu. Sed figurate naues in mari velociter euntes aues velociter volantes currere dicuntur. Jdem Sed tibi qui curſum vēti q̄ fata dedē hic curſio .i. curſus Et currꝰ h̄ ē carrꝰ qđ eo vetēs ad curſū ī ludis vterenť. Quippe currꝰ appellitiōe bige etiā ⁊ q̄drige ꝯtinēť

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

vñ triũphales currus appellati hinc curriculus diminutiuũ ſiue curri
culũ vtroqꝫ eñ gñe dicitur ⁊ dicitur puus currus vl' ponitur pro curſu
plaut⁹ licet nobis adire curriculo hinc curriculo ꝑ aduerbio tpis poni
tur ⁊ ſt ſtatim celerit'. Uirgili⁹ Curriculo expulerat ſomnũ cũ femina
pmũ A curru curilis vna lr̄a detracta vt ſella curulis q̄ ſedentesqꝫ ma/
giſtratus in curru vehebãtur qđ inſigne vt tuſcis ſumptũ. Jtẽ a carro
curru dicitur carricula curriculi gen⁹ -Jtẽ en kar. a q̄ carrucari⁹ q̄ car/
ram ducit Carpẽtũ q̄ꝫ gen⁹ carri a carmẽte deductũ euãdri mr̄e q̄ſi car
mẽtũ hinc carpẽtari⁹ vt carpentari⁹ equus q̄ carpentũ ducit. Carpẽta
riũ fabrũ dicim⁹ q̄ carpẽta facit teu. en beſlagẽ waghe. Jtẽ a curro dici
tur curſim qđ ſt currẽdo. Jncurſim celeriter. Curſo q̄ currit curſabũd⁹
q̄ currit. Curſori⁹ equus ꝑ deſultorio. Cuius cõpoſita ſunt accurro in/
curro occurro ſt obuius fio: vel in mentẽ venio. Aliqñ offeror ⁊c̄. Jtẽ
ferre proprie portare ẽ. Uirgili⁹ Uix illum famuli phebus phabariſqꝫ
ferebant. Quãuis Caius iuriſconſult⁹ ea ferri ꝓprie dicat q̄ noſtro cor
pore preſtam⁹. Ea portari que iumẽto nobiſcũ ducimus. Agi q̄ aĩalia
ſunt. Jtẽ ferre etiã oſtendere ſt. Uirgilius Captiuo ſiue vt ſe ferret in
auro venatrix. Ferre dicere ẽ. Jdẽ Et ſcel⁹ expẽdiſſe merẽtẽ laocoonta
ferũt: Ferre offerre ẽ. Jdẽ ſacra dionee matri diuiſqꝫ ferebãt. ferre duce/
re. Jdẽ hinc via tartareiqꝫ fert acherontis ad vndas. Ferre pati. Mar
tialis nã tãtos rogo quis ferat labores. Ferre extollere: qđ ſi cũ hoc ver/
bo pre me vl' pre te vel pre ſe addat' ſt dicto facto vel geſtũ aliqđ oſtẽde/
re ac cõfiteri vt p̄ me fero laborẽ: p̄te fers iracũdiã: p̄ ſe fert auariciam hic
fera qđ toto corpe ferat'. Et dicunt' in ꝓprie om̄es q̄drupedes pecudib⁹
exceptis proprie vero q̄ ferocitatẽ hñt vt leones pardi lupi hic fer⁹ hoc
ẽ ſeuer⁹ atrox ſeu⁹ hic feritas nat'e q̄dã aſpitas q̄t. fer⁹ a feroci q2 ferox for
tis ẽ ⁊ p̄aniosus hic etiã ferocia ferocitas fere feſtinant ſcãt frat' q̄ſi fere
alt' fratria vxor fratris fratrueles duoꝝ fratꝝ filij: ferax feracitas fertile
fertilitas fertilit': feroma nemoris dea ferrũ ferrugo q̄ſi rubigo ferri fer
rimẽ glutẽ ſt. ferrutinatio. cõglutinatio Jtẽ fero dr̄ a greco ṽbo φερω
a q̄ tã apud nos q̄ꝫ apud illos pheretꝝ q̄ vl' cadauer fert' qđ a capiẽdo ca
pulus appellat' vl' pheretra dñr argẽtũ auꝝ gẽme imagines pricipium
ſpolia hoſtiũ ⁊ cetera q̄ in põpa ferunt'. A phero ṽbo greco pharetra q̄
ſagitte ferunt'. Pharetrati q̄ pharetrã gerũt. Amphora vaſis gen⁹ fu/
gulini duas anſas habẽs eo qđ ab vtroqꝫ latere capta feratur. Ampho
rarius qui mercede gracia amphoram gerit. Epiphora oculorum mor/
bus qui vulgo lachryma dicitur cum deſcenſus humoris oculos male
augit. Jtem Formica a fero a ferendis micis dicta quid mica patuit in
micare. Fortis qui equo animo fert aduerſa a quo fortitudo: fortiter fir
mus ſtabilis a ferendo q2 conſtanter omnia ferat: firmitas ſtabilitas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

foꝛtuna ꝙ temere ⁊ ſine ratione ferat. ⁊ differt a foꝛte qꝛ foꝛs caſus: foꝛtuna donatꝰ qꝛ foꝛtuna dr̄ res incerta foꝛmido metꝰ qꝛ vehemētius in mouēdo vt ab ſe abeat foꝛas ferat foꝝ quo venalia feruntur. Et cetera alia infinita cum muitis compoſitis.

De So

So ſiui ſitumqꝫ facit: ſed deme capeſſo
Quod ſi ſumqꝫ tenet ſic viſo ſicqꝫ faceſſo
Pinſoqꝫ preteritum per vi foꝛmando dat iſtum

Hec duo	Laceſſo	iui	itum
	Arceſſo	iui	itum
Hec duo	Pinſo	ſui	piſtum
	Cenſo	ſui	itum

Cetera	Queſo	ſi		
	Ceſſo	ſi	ſum	cū ꝯpoſitis vt acceſſo ꝯceſſo
	Capeſſo	ſi	ſum	
	Viſo	ſi	ſum	cū cetēis dēiuatie foꝛme
				Ut faceſſo

Circa vocabula

Itē Laceſſo a lacero. i. dilanio dicit. Et fit ꝓuoco ⁊ qͣſi lacerādo irrito ideo frequētiꝰ capit in malā ptē. Cicero Sꝫ iuſticie primū munꝰ ne cui qͣs noceat niſi laceſſitꝰ iniuria. Qn̄qꝫ in bonā ptē. Idem Tuis me amātiſſimis libꝛis laceſſiſti. i. ꝓuocaſti ad reſpondēdū. Itē Arceſſo ab herendo dictū idē ꝙ erciſcoꝛ ꝗ vtunt iuriſcon ſulti cū int̄ cōſoꝛtes hereditas diuidit vt patuit in arceo. Etiā ab arceo ⁊ fit qͣſi de arce vocare. Et ꝑ eodē dicit accire vl' accerſire de accire a cio cis verbo. Itē Pinſere tundere ē a ꝗ pinſoꝛes dicti ꝗ nūc piſtoꝛes omniant. piſtrinū locꝰ in ꝗ pinſitur. Uarro nec pinſoꝛē vilū noſſent niſi eū ꝗ in piſtrino pinſeret farinā A piſo dicunt pile ꝗ vaſa ſunt cōcaua ꝙ antiqͥ ſiccata frumēta in pilas inmiſſa pinſebāt ⁊ hoc erat vnū genꝰ molendi hinc piſtillū etiā ꝗ qͦd in moꝛtario pinſit. Piſtula pinſendi actꝰ. Itē Cenſere exiſtimare eſt vt in cēſeo patuit qꝛ dicimꝰ cenſeo cenſo ⁊ cenſio ꝑ eodē. Itē Queſo expoſitū in quero. Itē a cedo dicit ceſſere ꝗ vſi veteres ꝑ ire hinc accedo a ꝗ acceſſere eiuſdē ſcatiōis. Incedo a ꝗ inceſſere qͦd incuſare īpetere moleſtare. Aulꝰ gelliꝰ. Cū me maledictis in ceſſerit. Itē capeſſere a capio fit capere. Apuleiꝰ dū ſil' illi ⁊ gratias agerē ⁊ dona capeſſem. Aliqn̄ etiā ponitur ꝑ ꝑficio impleo. Uirgiliꝰ mihi iuſſa capeſſere fas ē. Interdū pro inmittere. Plautꝰ ꝗ magis te in altū capeſſas eſtꝰ te in poꝛtū refert nōnū qꝫ ꝑ recipio. Idē nūc ꝑgā īperiū exeqͣ ⁊ me domuꝫ capeſſere. Itē a facio faceſſo qͦd aliqn̄ fit facio. Uirgiliꝰ. Impio leti parent ⁊ iuſſa faceſſunt. Aliqn̄ recedo liuius faceſſe hic Tarqͥnios aut coꝛinthū deuoluere retro

ad ſtirpē fri ſimilioꝛ q̄ȝ pr̄i. Itē, Uiſere ⁊ viſitare ad officiū ptinēt ⁊ ei⁹
dē fere ſcatiōis. vt patuit in vi dere. Reuiſere ꝓprie ſcat reuerti. vt ite-
rum videā. Therentius. Reuiſo quid agat vt clare patuit.

De to

Ante to c veniens in xi to mutat et in xum
Datqȝ xui pecto pariter xi ſic quoqȝ necto
Ante to verba duo retinent r abſqȝ ſupino
Prebet vi ſterto: ti format ſum quoqȝ verto
E duo corripiunt quorum peto vi facit et tum
S geminando ſui format meto deinde facit ſum
Dat ſi ſum mitto tn̄ ſſ geminando ſupino
Dat ſiſto ſtatui ſi tranſeat atqȝ ſtatutum
Sed ſi neutrale ſteti nullumqȝ ſupinum

	flecto	xi	xum			ſterto vi caret ſupino
Hec quat	plecto	xi	xum		r an̄ to	verto ti verſum
tuoꝛ c an̄ to	pecto	xi	xum			meto eſſui eſſum
	necto	xi	ꝉ xui xū	e coꝛreptā		peto iui itum

Itē p̄ter hec octo mitto hȝ miſi miſſum. ſtatuo actiuū ſtatui ſtatutū
Sȝ qn̄ neutrale ſteti ⁊ caret ſupino. Itē oīa cōpoſita a verto terminā-
tur in o vl'oꝛ. vt reuerto vl'reuertoꝛ. Que ꝯpoſita faciūt deponētia pri

Circa voca
bula

me coniugationis. vt auerſoꝛ contrauerſoꝛ reuerſoꝛ. Itē Flectere toꝛ
quere ſcat. ⁊ curuare. A q̄ Flex⁹ ⁊ flectio flexile vl'flexibile qd̄ toꝛqueri
ſiue curuari pōt. Flexura curuatio. flexaīm⁹ q̄ aīm flectit. Cōpoſita cir-
cūflecto. i. in girū flecto. a q̄ Circūflex⁹ accent⁹. Deflecto inflecto note
ſcatōis. Reflecto rurſus flecto ſiuer retro flecto. Itē Plecto dr̄ a greco
ꝟbo qd̄ eſt πλHKτῶ h̄ ē ferio qꝛ plectere ſcat ferire. a q̄ πλHγA. id ē
plaga πλHKτου. i. plectrū. Eſt aūt plaga ꝑcuſſio vuln⁹ ꝟber. hic pla
giari⁹ qui hoīem emit quē ſcit liberꝝ eē. ⁊ hmōi hoīeȝ ſciēs vendit aut ꝓ
ſeruo tenet. Itē q̄ liberꝝ emit vēditue. Itē q̄ ſeruo ſerue ve ꝑſuadet. vt a
dn̄o dn̄aue fugiat. vel eū eāue finito vl'inſciēte dn̄o dn̄aue celat vinctū.
hȝ emit venditue lex ip̄a plagiaria. Plage trāſumptiue maioꝛa rethia
vocant̄ qd̄ plagis. i. foramibus plene ſint. Uirgi. Rethia rata plage.
Plectꝝ ꝟo iſtrumētū q̄ fides pulſant̄. Etiā dr̄ calcar eneū qd̄ olim gal-
lis gallinacijs addebat̄. dū int̄ ſe pugnarēt. A nr̄is aliqn̄ pectē vocatur
Itē Nectē ꝓprie ligare ē. a q̄ nex⁹ ⁊ nexio. Cui⁹ ſunt multa ꝯpoſita vt
Annecto circūnecto int̄necto ſubnecto ꝯnecto note ſcatōis. Itē Pec
tere ſt ꝯponere ſiue figere. a q̄ pectē q̄ fila in telis figat. a cui⁹ ſilitudine
dict⁹ q̄ explicat capillos. Pecto etiā aliqn̄ dr̄ ꝓ cōponere, ⁊ explicare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Hinc Pexo. vñ pexe veſtes dicunt̃ q̃ pectine ſunt ꝯtexte. Pexati q̃. ve-
ſtes pexas induti ſunt. Pectinatũ tectũ illud qđ ad pectinis ſilitudinẽ
in duas ꝑtes deuexũ ſit. vt teſtudinatũ in q̃ttuoꝛ pectoꝛiuz gallicũ voca
bulũ ẽ ꝛ vehiculi gen⁹ q̄ vti galli ſolebãt Itẽ Stertere a ſterno ſiue ſtra
tũ dicim⁹ doꝛmire. Perſi⁹. Stertim⁹ indomitũ qđ diſpumare faler-
nũ. Sufficiat quãta dũ linea tãgit̃ vmbꝛa. Itẽ Uertere dr̃ a vere. qꝛ ve
re ann⁹ verti icipit. hinc Uerſare freq̃nt̃ ꝟtere. Aliq̃n tñ ponit̃ ꝓ fallẽ
decipe. Uirgi. Seu ꝟſare dolos ſeu certe occũbere moꝛti. hinc Uerſipel
lis. hoc ẽ ꝟſut⁹ ac diſſimulatoꝛ. Aliq̃n etiã ꝟtere ꝓ mutare ponit̃. Uir
gi. Quo te genitoꝛ ſniã. Int̃dũ ꝓ trahere. Idẽ. Et ꝟſa puluis inſcribit̃
haſta. Itẽ Uerto ꝛ verſo ꝓ ꝯſidero voluo agitoꝛ accipiunt̃. Idẽ Nũc
fluct⁹ hñt ꝟſant in littoꝛe vẽti. Idẽ. Qđ iuuẽis magnũ cui ꝟſat in oſſi
bus ignẽ. hinc fit Aĩaduerto qđ eſt deſidero intueoꝛ ꝛ req̃rit accũm ſine
ꝑpõne. Plaut⁹. Aĩaduerto hoĩez ſubalbidũ tremulũ. Aliq̃n tñ ꝓ pu-
nio vſurpat̃. Sz drñt qꝛ pũire ẽ quoꝛũcũqz ſiue iure ſiue iniuria Aĩad
uertere aũt ei⁹ q̃ in alteꝝ hz ptãtẽ oꝛdinẽ ac ritũ. hoc ẽ cum aĩaduerſiõe
pũire ꝛ poſtulat accm̃ cũ in. Gelli⁹. Utebat̃ eñ ne nimia ira ꝑcit⁹ i cũ
g̃ui⁹ aĩaduerteret. hinc fit Aĩaduerſio qđ ſ̃t ꝯſiderationẽ vl̕ penã. i. pu
nitionẽ. A ꝟto dr̃ veru ꝛ verutũ de q̇b⁹ ſup̄. Uertun⁹ de⁹ qđ in poꝛtã-
dis ac ꝟtendis reb⁹ p̄ſit. Ueratꝝ ellebꝛꝝ qđ mentẽ ꝟtat ꝛ ẽ herba. Itez
Metẽ dr̃ tam de ſegetib⁹ q̃z de vua ꝛ ſ̃t abſcindere. Uirgi. Poſtrẽo me
tito. i. vindemiato. hinc Meſſoꝛ ꝛ meſſio ꝓ ip̄a meſſe. Meſſis ꝓp̕e de-
cerptio fructuũ. Aliq̃n ip̄a ſeges iã matura. nec ſolũ de frugib⁹ ſz etiã de
vua vt ſup̄. Itẽ Petere ꝓp̕rie ẽ poſtulare. capiturqz in bonã ꝛ malã ꝑtẽ
In bonã vt pr̃ ſalutẽ filij petit. Seru⁹ beniuolẽtiã dñi. In malã. vt hic
petit caput alteri⁹ aut famã aut pudoꝛẽ. Cũ vero peto hz ablm̃ inſtru-
mẽti nõ in malã ſꝑ ꝑtẽ accipit̃. ſed ꝓ inſtrumẽti diuerſitate diuerſa ſꝑ
ſ̃t ſiue in rẽ ſiue in ꝑſonã referat̃. vt pete manu ẽ ducere. Petere pedib⁹
ire. petere vi ĩpetu aggredi. petere gladio aut venẽo aut lapide aut ſil̕i in
uadere ferire ꝛ saluti ĩſidiari. Petere curſu adipiſci obtinere. Petẽ ocul̕
p̄cib⁹ mũerib⁹ blãdicijs ẽ blandiri ꝯciliare. vt̄s. ĩpoſcere. Itẽ Cõpoſita
a peto ſũt appeto expeto oppeto ꝛc̄. Itẽ mittẽ aliq̇d dare. Uirgi. Mitti
tur ꝛ magnuue mul⁹ diomedis ad vꝛbẽ. Int̃dũ ꝓ depõere atqz excludẽ
vſurpat̃ idẽ Reuocate aĩos meſtũqz tioꝛẽ mittite nõnũqz ꝓ donaẽ. Idẽ
nos illi qđ nec bñ ꝟtat mittim⁹ hedos. hic freq̃ntatm̃ miſſitaẽ ꝛ miſſile
oẽ telũ qđ ĩ lõgo mitti p̄t vñ ꝛ lapides miſſilia dñr mitit̕ ꝟo pulmẽtaria
dicebat̃: capiebat̃qz ꝓ paupcl̕a. Itẽ miſſilia dicebãt̃ mũera q̄ a p̄ncipib⁹
ppl̕o ſpargebant̃. Itẽ miſſuz facẽ dicim⁹ relinq̃re omittẽ. Plaut⁹. ſed
miſſa iſtec facia⁹. Miſſus q̄rte declinatiõis veteres vſurparunt ꝓ imiſ
ſiõe feraꝝ aut gladioꝝ ĩ harẽaz p̄tea ꝯpoſita ſ̃t admitto ĩtmitto omitto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Jtẽ Siſto a ſtare dicit̃ qđ eſt ſtare facio. vñ ſiſtere gradũ ſiſtere fugam ſiſtere lachrymas q̃ſi retinere dicimꝰ atq3 ꝯpmere cuiꝰ ſupinũ eſt ſtatũ a quo q̇ aliquẽ ſiſtit ſtator dr̃. Siſto aliqñ eſt idẽ ꝙ repſento q̃ſi pñtiã corporis exhibeo. vt ſiſterẽt eũ dño. hinc Stator dictꝰ nunciꝰ ſeu tabularius ꝯſulis aut alteriꝰ ius dicẽtis. Et ſtatꝰ ſiue ſtatutꝰ dies, iudicij gr̃a ꝯſtitutꝰ ſtat ſacrificia q̃ ꝯſtitutis ac certis diebꝰ fiebãt. Cõpoſita ſunt Circũſiſto obſiſto abſiſto deſiſto exiſto reſiſto

De vo

L vo preueniens de vo vi format ⁊ vtum
Longaq3 precedens vocalis xi facit et ctum

	Soluo	ſolui	vtũ	Jtẽ olim dicebatur feruo niuo
Quattuor	voluo	volui	vtũ	cauo lauo tertie coniugationis
in vo	caluo	calui	caret ſupio	iã vero ferueo niueo caueo
	viuo	vixi	victũ	lauare

Circa vocabula

Jtem Soluere ꝓprie religare. Uirgiliꝰ. Soluite me pueri. S3 q̇ debet quodãmodo obligati creditori. Soluere etiã ꝓ reddere debitũ vſurpamꝰ. Saluſtiꝰ. Argẽtũ ere ſolue. hinc Solutio. Etiã ſoluere ꝓ ſatiſfacere vſurpamꝰ. Ulpianꝰ. Eũ eni ſoluiſſe dicimꝰ q̇ id fecit qđ facere ꝓmiſit. Jnt̃dũ ꝓ dimittẽ. Uirgi. Solue mares mitte i venerẽ pecuaria pmꝰ. Jnt̃dũ ꝓ liberare. Jdẽ. Soluite metu corda teucri. vñ Solutus riſus dr̃ magnꝰ ⁊ a curis oibꝰ liber. Jdẽ Riſuq3 ſoluto nõnunq̃3 ꝓ ꝯtẽnere. Jdẽ Soluitq3 pudorẽ aliq̃tiẽs ꝑ excipe. Jdẽ Nec ppl'os ſoluo. Hinc ꝯpoſita ſunt. Perſoluo abſoluo diſſoluo ⁊c̃. Jtẽ Uoluo a volare q̃ſi volui ale vident̃. ⁊ ẽt inuertere. hinc Uoluẽs volubil' ⁊ volutaẽ qđ ẽt voluere. Uolutabra loca in q̇bꝰ ſe apte voluũt. Uirgi. Sepe volutabris pulſos ſiluestribꝰ apros. Aliqñ tñ Uolutare capit̃ ꝓ eo qđ ẽ mẽte voluere ⁊ cogitatiõe ꝑquirere. Jdẽ. Jd q̇dẽ ego ⁊ tacitꝰ lycida mecũ ipe voluto. hinc Uolua ſeu vulua q̇ nõ ẽt naturã muliebrẽ. vt vulgꝰ exiſtiet. S3 viticulũ q̇ in feis veſice iũctꝰ eſt. a q̇ vterꝰ dictꝰ. quẽ alio nomie locos appellamꝰ. ⁊ eſt tm̃ in m'lieribꝰ. Nã qđ Uirgi. Hec q̇ iquit vtrũq3 armato milite cõplet. iõ facit. q2 dicturꝰ erat feta armis. Jtem Uolua in fũgis dr̃ tunica illa q̇ fungũ inuoluit. Jtẽ a Uoluo fit Aduoluo circũuoluo inuoluo ⁊c̃. Jtẽ Caluo patuit i calueo. Jtẽ a Uis dr̃ uiuo ṽbũ q̃ſi vim ⁊ vigorẽ habeo a q̇ viuꝰ viuor viuiſſimꝰ. qđ int̃dũ ponit̃ ꝓ naturali. Uirgi. Uiuo p̄teruehor hoſtia ſaxo. Interdũ ꝓ eo qui vim aliquã h3. vñ viuũ lapidẽ dicimꝰ ignariũ ꝙ vim habeat emittẽdi ignẽ. Ferrũ viuũ quod a magnete virus accepit. Argentũ viuũ vomicam illã liquoris eterni ex eo lapide fluẽtis q̇ in argenti venis repit̃. nõ nunq̃3 etiã pro valido ⁊ vehemẽti. Uirgi. Paulatim adolere. Sic eu3 incipit ⁊ viuo tentat ꝑuertere amore. A quo ſemiuiuũ qđ ẽt ſemimor-

tuū vl' debile et vigoris exigui. Jtem Viuicus ꝛ viuidus pleni vigoris viuax validus vigoroſus viuaciter viuacitas .i. vigor. Victo frequēta tiuū cui⁹ aliud ē victitare qḋ ſcat non frequent' viuo .ſꝫ veſcor ꝛ q̄ſi vi‑ctu vtor vict' a viuo dicit' oē id qḋ ad cibū potumqꝫ attinet. nō aūt ad ornatū. vn̄ frequēter hec duo ꝯiungere ſolem⁹ victū ꝛ veſtitū. Jtē Vi‑ctus etiā genus vite ſcat q̄ztū ad mores. a quo fit ꝯuictor .i. ſil' viuens. Jtē Victus ſm donatū differt a cibo vt cib⁹ ſit q̄ etiaꝫ delicatis ꝑbetur Vict⁹ ergo in ꝑuis aridiſqꝫ alimonijs ſit ꝯſtitut⁹. Therēti⁹. Lana et tela victū queritans. Jtem a Viuo conuiuium rediuiuum quod ex ve‑tuſto reuocatum eſt ꝛ cetera.

Xo dat vi xum nexo facit texoqꝫ textum — De Xo

Jtē duo ſunt ꝟba in xo. vt nexo nexui nexū texo texui textū cui addit' hoc defectiuū Faxo qḋ ē ſolū futuri temporis optatiui modi. vt faxo is it in plurali faxint. hoc eſt faciam as at. faciant

Jtē Nexo dictū eſt pri⁹. Jtē Texo a tego qḋ que texunt' magna ex ꝑte tegūt. hinc ꝯtexo cōpono detexo abſoluo Jntexo ſil' texo. Retexo inter‑dū apio diſſoluo Jnt'dū rurſus texo ꝛc̄. Textile quod texendo factū. vt textilis corona. Textor textrix textricula diminutiuum. Textura op⁹ et actus ipſe textoris textricíſue. Textrina vel vnū locus in quo texitur ꝛ textim texendo. Sequitur coniugatio quarta. — Circa voca‑bula

Poſt predicta vide que ſit formatio quarte
Vi vel ui ij ri ſi ni xi quoqꝫ pſi dat — Quarta ps hu‑ius capitl'i ꝛ q̄r‑ta coniugatio

Jtem verbum quarte coniugationis eſt quod habet i ꝓductam ante re vel ri in infinitiuo. vt Audire veſtire. Jtem omnia ver‑ba quarte coniugationis terminantur in io. preter eo queo ꝛ veneo. Ta‑men non omnia in io ſunt quarte coniugationis. quia multa ſunt in io prime coniugationis. vt ſacio ſocio vario ebrio pio ſpolio ꝛc̄. Et trede‑cim tercie vt facio iacio. vt patuit

Terminatōes	Bio	dio	lio	nio	rio	tio	
q̄rte ꝯiugatōis	Cio	gio	mio	pio	ſio	vio	eo

Dat cio xi quotiens n preuenit hac fine dat ſi
Non fine compoſitis debent diſſyllaba demi
Hec faciunt in vi ſic format ſanctio vel xi — De Cio

Verba in cio	Vincio	vinxi	vinctum	vl' iui itum
	ſancio	ſanxi	ctū vel	iui itum
	ſarcio	ſi	ſartum	
	rancio	ſi	ranſum	
	fulcio	ſi	fultum	

	Rancio	ſi	ranſum	
	farcio	ſi	tum	
Uerba	ſentio	ſi	ſum	qđ poti⁹ terminaꝛ in tio
in Cio	ſingultio	ſi	vltū	vel iui itum
	ſcio	iui	itum	
	amicio	iui	itum	
	cio	iui	itum	

Circa voca bula

¶ Item Uerba in Cio ſunt triplicia. Quedā ſcribuntur ⁊ pferunť ꝑ cio vt vincio. Quedā ſcribunť ⁊ non pferuntur vt ſentio. Quedaꝫ ſcribunť ⁊ proferunť ⁊ hec oīa habent iui vt geſtio veſtio hoſtio vt patebit. ¶ Itē A vi dicitur vincio qđ ē ligo q̄ſi vi iniicio a q̄ cōuincio deuicio eiuſdem ſ̄catiōis. Uirgili⁹ Pureoqꝫ alte ſuras vincire cothurno hinc vincula ⁊ ꝑ ſyncopen vincla dicuntur ligamina. Et tranſumptiue carcer in quo noxii vincti ſeruātur vincti captiui vnde vinctus aliqñ ꝑ ſeruo accipitur. Seneca Qui vnus erat e vinctis caſaris mox libertate donatus eſt vitile quicquid ad vinciendum aptum eſt. Plinius non multū a ſalice vitilium vſu diſtat vitte ligamenta capitis que grece. Tenie dicuntur q̄ꝫuis proprie tenee vittaruꝫ extrema dicanť. Uirgilius ſit longe tenia vitte. Iteꝫ vitex ſalicis genus ex quo vaſa viminea fiunt odore preſtans vimen. q̄ſi vincimen oē virgultum molle ⁊ ad ligandū aptuꝫ Columella nec refert cuius gñis vimē ſeras, dum ſit lentiſſimū hinc vimine⁹ viminalis collis. Itē Sancio ſm aliq̄s dicitur a ſanguine. Eſt eñ proprie ſancire conſecrare aliquid ſub ſanguine hoſtie vnde ſanctum dicitur q̄ſi ſanguine conſecratum. Sanctio proprie lex in terrore pene. Alii tñ volunt ſanctuꝫ proprie dici qđ ab iniuria hoīm defenſum atqꝫ munitū ē tractūqꝫ eſſe a ſanguinib⁹ herbis quas legati ppl'i romani ferre ſolebāt ne q̇s eas violaret queādmodū legati grecoꝝ ferebant. Ceratia in municipiis muros ſanctos eſſe Sabinus affirmat nec licere eos reficere ſine principis vel preſidis autoritate nec aliq̇đ coniungere vel ſupponere hinc ſancire capitur pro firmare munire ⁊ quaſi ſanctum facere vnde. Ulpianus ſanctum eſſe ſcribit quod nec ſacrum nec profanū eſt: ſed ſanctione quadam confirmatuꝫ vt ſancte ſunt leges. i. ſanctione quadam ſubnixe. Uirgili⁹ Tuqꝫ o ſanctiſſima coniunx. felix morte, tua. i. caſtiſſima. Interdū tñ ſanctum pro ſacro ⁊ religioſo poniť Idē Ecce leui ſummo de vertice viſus. Juli Fundere lumen apex hinc ſanctificare ſanctificator ſanctificatio ſanctitas ſanctitudo ſanctimonia eiuſdem ſignificationis. ſancte perſancte aduerbia. Sanctuarium ſacer locus templum ſacrarium. Sacrum vero dicitur omne quod deorum habeť. quare aliquando pro ſacrificio ponitur vel templo cuius diminutiuuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ſacellum quaſi paruum templum. Sacramentum dicitur quod iuriſ-
iurandi ſacratione interpoſita geritur vnde ſacramētum militare ſacra
mentū es qđ pene cauſa penditur. Sacrilegium res ſacra vel e ſacro lo
co furata ⁊c. Itē Sarcio idē ꝙ ītegrū facio vñ ſartores q̇ veſtes ſarciūt
.i. ſuūt. Et ſarta tecta opera publica q̄ locant̄. Et ſarte integre Sarcio
etiā aliqñ ꝑ eo accipit qđ ē dānū ſoluo. Pacuuiꝰ tu dāni nr̄i cauſa fuiſti
tu nobis ſarcito vt debes hinc fit ſarcina que proprie eſt vtenſilium ⁊ eo
rum que ad cultum pertinent veluti faſcis quem quis in itinere facien-
do portare poſſit hinc milites cuꝫ caſtra mouere volunt ſarcinulas col-
ligere dicuntur ⁊ qui in aliam domum migrant ſarcinas ſuas compo-
nere. Capitur tñ per metaphorā ſarcina pro inutili onere. Aureliꝰ Et
hanc corpis ſarcinā aliqñ deponerē hinc ſarcinator qui plurimum ve-
ſtium ſumit. Aliqñ etiā pro ſutore accipitur lucillius. Sarcinatorem
eſſe ſummuꝫ. Item Compoſita a ſarcio reſarcio quod eſt inſtauro inter-
polo ⁊ quaſi nouam formam induco quia interpolare eſt nouam formā
immittere dicimus. quaſi interpolio. Item veteres dixerunt racus
ſiue raucus qui vocem obtuſam habet. Iam raucus. Martialis Qđ
fumantia qui tomacla raucus circumfert tepidis coquus popinis hic
raucire quod eſt raucuꝫ eſſe hinc rauceſco: raucus fio ⁊ raucitas obtuſi-
tas vocis rauce aduerbium .i. voce obtuſa ranilie qui ranos .i. obtuſos
oculos hñt. Itē Rācio eſt rācidus ſum ſiue putridus hinc ranceſco ra-
cidus vt caro rancida vt ſupra. Item Fulcire ſuſtinere dicitur. Virgili
us celum qui vertice fulcit hinc fultra dicuntur ſumme lectorum par-
tes quibus thori ſuſtinentur. Idem lucent genialibus altis. Aurea ful
tra thoris hinc fulcimen ſuſtentaculum. Suffulcio firmo. Item Sē-
tire proprie eſt ſenſu percipere quod ad corpus dumtaxat pertinet vnde
quinqꝫ corporis ſenſus appellati ſunt viſus auditus odoratus guſtus
⁊ tactus. Aliquando ſentire pro intelligere ponitur. Cicero nam ⁊ ipſe
animus ſentit neſcio quid in ſe eſſe diuinū nonnunqꝫ pro iudicare. Pli-
nius Iunior. Cupio enim abs te intelligere quid ſentias hinc ſententia
que pro iudicio ſiue iudicato potius accipitur vnde ſententiam ferre ſi-
ue ſententiam dicere iudices affirmamus cum ea mente quid pronun-
ciant vt ſecundum id diſcedere litigantes a tota cōtrauerſia velint. Eti-
am ſignificat id quod animus ſentit hoc eſt credulitatem vt ex animi
ſententia loquor. Aliquādo pro eo quod verba ſignificant vt. Tam ob
ſcure loquitur vt nulla ex verbis eius ſententia colligi poſſit ⁊ alia plu-
ra ſignificata. Item Senſus etiam capitur pro mente concepta que a
veteribus ſenſa dicebant̄. Cicero Qđ exprimere dicēdo ſenſa poſſimꝰ a
quo ſenſibile quod ſentit ⁊ ſentitur ſenſibilitas ſenſificum quod ſenſus
cauſam preſtat ſenſum paulatim quaſi cum meditatione ⁊ ſenſu. Item

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

a ſenſu ſenſiculus paruus ſenſus. Item Compoſita a ſentio terminan-
tur in o vel or ſed ſepius in or vt aſſentior aſſentor vñ differunt hec tria
aſſentor adulor blandior. Quia aſſentari proprie eſt voce vel laudando
vel aſſentiēdo captare. Adulari ꝗꝫ mō vel voce vel geſtu fauorē ꝗrere.
Blandiri proprie tactu Uerūtñ ad alios ꝗꝫ ſenſus trāſfert ⁊ nōnunꝗꝫ
ad aīm. Itē a farina dicitur farcio qḋ eſt ſarcio q̄ſi farcimine impleo vñ
metaphorice ꝑimplere capit. A quo infercio refercio offercio q̄ cōpo-
ſita mutant a in e. Fertū genꝰ libi qḋ dijs in ſacrificijs offerebat. Perſi
us. Attñ hic extis ⁊ opinio vincere ferto. Fartus ⁊ refertus farcimen
inteſtinū varia ⁊ minutim conciſa carne refertum. Farreū genus libi ex
farre factum quod apud veteres horreum dicebat a farre ſicut grarira
rium a grano horreū ab hordeo diffarratio ſacrificij genꝰ qḋ inter virū
⁊ vxorem fiebat fartilia quibꝰ implent ea q̄ coquunt teu. worſtehorne.
Itē Singulcire ē anhelitū difficult trahere vt homo agens animam
hinc ſingultus ſingultio ſingultare frequentatiuum ſingulte aduerbiū
Itē Scire proprie ē rem ratione ⁊ per cauſam congnoſcere hinc ſcien-
tia eorum rerꝫ que ſunt in mutabili ratione cōprehenſio. Ponit tñ ſcio
frequenter pro ꝯgnoſco a quo ſciſco inchoatium ſciens ſcient. Differūt
aūt non parꝫ ſciens feci ⁊ ſcient feci. Nam ſciens feci idem ē ꝙ cū facerē
ſciui me facere illud. At ſcienter feci. Idē ē qḋ cū doctrina ⁊ ſcientia fe-
ci hoc eſt laude ſemꝑ accipit. Illud prius aliqñ in laudē aliqñ in vituꝑ
ationē quemadmodū ſi dicamus prudens feci ⁊ prudent feci. Itē Inſci
ens imprudēs ignorans feci. Inſcient imprudent. Ignorant feci. Itē
a ſcio ſcitꝰ qḋ capit actiue ⁊ idē ē qḋ ſciens argutus vñ ſcite. Aliqñ paſ
ſiue Therentiꝰ. Scitꝰ puer natꝰ ē pāphilo q̄ſi ſcite ⁊ docte factꝰ .i. ele-
gans placens. Sicut contrario inſcitū dicimꝰ ineptū ⁊ minime placē-
tem hinc ſcite perite ⁊ eleganter dicimus. Inſcite imꝑite incōꝑte hinc
etiā ſciolus q̇ ſe multa ſcire putat. Scius q̄ ſcit. Inſcius q̇ neſcit vel ne
ſciꝰ ſcꝫ q̄ſi ſcire licet reſcio a q̄ reſciſco ꝯſciſco qḋ fere ad mortẽ ꝑtinet vt
mortē ſibi ipi ꝯſciuit Itē neſcire ⁊ ignorare drñt. Qr ſi hinc verbo neſcit
preponat ſignū vniuerſale affirmatiuum fit ꝓpoſitio ꝑticularis nega-
tiua etenī cū dicimꝰ oīs homo neſcit legere idē ē ac ſi diceremꝰ aliq̄s hō
neſcit legere Si vero preponat vox vniuerſalis negatiua fit orō vniuer
ſalis affirmatiua nā cū dicimꝰ nullꝰ hō neſcit deū eſſe idē ē ac ſi dicēmꝰ
Oīs hō ſcit deū eſſe Itē Si poſt hoc verbū neſcit ponat vox ꝑticularis
affirmatiua fit ꝓpoſitio vniuerſalis negatiua vt ſi dicamꝰ neſcit aliq̄s
diē mortis ſue. Idē ē eñ ac ſi diceremꝰ nullꝰ neſcit diē mortis ſue. Ecō
trario vero. Si hinc verbo ignorat vox vniuerſalis affirmatiua fit vni
uerſalis negatiua. Idē ē eñ oīs homo ignorat diē mortis ſue ⁊ nullꝰ hō
ſcit diem mortis ſue. Si vero preponat vox vniuerſalis negatiua fit ꝓ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

poſitio vniuerſalis affirmatiua. Idē nāqꝫ ē null⁹ hō ignorat ſe mortalē eſſe. Et oīs hō ſcit ſe mortalē eſſe. Si aūt poſt ignorat ponaꝶ vox pti- cularis affirmatiua: fit ꝓpoſitio ꝑticularis negatiua. Eteni ſi dicam⁹ ignorat aliq̄s diē mortꝫ ſue. Idē ē ac ſi dicēm⁹ Aliquis nō ſcit diē mor tis ſue. Et cōponiꝶ neſcio ex ne ⁊ ſcio. Itē Cie ſcđe vl' Cio a cis ⁊ eo ⁊ ē ꝓprie ꝓuocare ⁊ q̄ſi cis .i. citra mouere. Virgili⁹ Extremoſqꝫ ciet gemi tus. A cio diciꝶ accire .i. aduocare a q̄ acceſſire eiuſdē. ꝯiugatiōis vt patu- it ⁊ deacire idē ꝙ accire hinc fit cito qđ ꝓprie ē voco. Cicero citat eum nō reſpōdet citat accuſatorē pōiꝶ tñ metaphorice ꝑ incito ꝓuoco ꝯmo ueo. Idē Quoꝝ ſtudiū legendo nō ſcribendo vehementius vides citat. Ab hoc citatio note ꝯiugatiōis. Et ꝟbū obſcito q̄ſi cito .i. cōmoueo os vn̄ oſcitatio oris extenſio diciꝶ. Et vitiū eius qui frequenꝶ oſcitatiōe teneꝶ oſcedo qđ cū toto corꝑe fit. Itē Cit⁹ .i. celer q̄ſi citat⁹ Citatus qꝫ ꝑ celer vſurpaꝶ Apulei⁹ Citato nō teſtudis greſſu Cito aduerbiū a q̄ citi⁹. Itē a cito recito excito. Incito ſuſcito cōcito ꝑcito. Itē a cio cōcio qđ ē cō- turbo cōmoueo l' ꝯuoco hinc concio multitudo ppl'i cōgregata ad audi endū aliquem orantē ꝑ vtilitate coi ꝓpter quod ⁊ locus ipſe concio ap pellatur ⁊ ipſa orō. ⁊ is qui orat dicitur cōcionari hic conciliū ppl'i mul titudo conſulēdi gratia congregata a q̄ conciliabulum locus in quo cō cilium congregatur. Et concilio. ꝟbū qđ ē cōpero contraho capiꝶ qꝫ in bonam ⁊ malam partē nā cōcilio mihi amorē alicuius ac beniuolentiā dicimus ⁊ concilio odium concilio inimicitias hoc ē emo cōparo hinc conciliatus .i. emptus conciliatio pro conuentione vſurpatur. concili- abundus qui conciliat cum compoſitis vt reconciliare in gratiam reſti tuere vt patuit. Item amicio ſignificat induo circuito a quo amictus indutus amiculum veſtimēti genus quod inſtar pallij humeris circūij citur amiciuum vero vtris pendiculum eſt ex quo vinum diffunditur veteres amicibor vſurpauere. Plautus ſubnixus alis me inferam atqꝫ amicibor glorioſe.

De verbis quarte que dat cio dicta notate
Cetera preteriti vocem fecere per iui
Sed legem caſſant hanc caſſus ⁊ inde creata
Haurio ſentio ſepio ſi vi cambio vel pſi
Dat veni venio ſic que componis ab illo
Dat ſalio ſalij ſalui quoqꝫ ſiue ſaliui
Queqꝫ parit pario ſimul excipiantur ⁊ aio
A pario dant nata rui niſi quod reperire

De bio dio gio lio mio nio
De pio rio ſio tio vio eo

Comperioqz peri faciẽndo preteriere
In xi preterita per ctum fecere ſupina
I preeunte vel r ſi tum facit: his fine dat ſum
Excipias hauſtum dans haurio ſepio ſeptum
Ut venio ſic dant ab eo venientia ventum
Et quicquid pario parit r preeunte facit tum
Iui preteritum ſemper transfertur in itum
Dat ſalio ſaltum dum vi facit excipiendum
I quibus eripitur duo deme ſupina ſepultum
Quod ſepelire facit amicire ſupinat amictum
A queo compoſita vel eo breuiare ſupina
Conſtat et ambitum non corripit ambio ſolum

¶ Regula generalis. Omnia verba quarte coniugatiõis preter in cio prius dicta habent iui in preterito ⁊ itum in ſupino. p̄ter cambio campſi pſum vl' iui itum. Haurio hauſi hauſtum. Sepio ſepſi ſeptum ſentio ſenſi ſenſum. venio veni ventū. Et ſalio ſalui ſalij vl' ſalui ſaltū. Et preter compoſita a pario que hn̄t vi ertum. vt Apperio apperui, apertum. Sed comperio ⁊ reperio ri ertum.

Bio	Cambio	iui itū	¶ Dio	audio	iui itum
	ambio			obedio	
	ſupbio			cuſtodio	
				condio	
Gio	Preſagio	iui itū	¶ Lio	polio	iui itum
	mugio			mollio	
	rugio			bullio	
	vagio			ſepelio	vltum
Mio	Dormio	iui itū	¶ Nio	delinio	iui itū
	ↄdormio			vnio	
	obdormio			punio	
				munio	
Pio	Sopio	iui l' pſi ptū	¶ Rio	Eſurio	iui itū
	ſepio			prurio	
	cõſopio			parturio	
	deſopio			nutrio	
				garrio	

Sio { Tuſſio / contuſſio / cenſio / latuſſio } iui itū

Tio { Ueſtio / geſtio / hoſtio / ſitio } iui itum

Uio { Seruio / deſeruio } iui itū

Eo { veneo iui vl' venij venuz / queo eo iui itū correptaz

¶ Itē hec a ſio ſuffio defio ꝯſio habēt iui itū ⁊ mutāt ſcatū ſimplicis. alia retinēt ⁊ hn̄t factuſſū ¶ Itē Cābio, ſt rē mutare teu. weſſelen hinc Cāpſio cāpſor cū ꝯpoſitꝫ. vt recābio hic cāpſaē freqntatiuū Itē Ambio ꝓpe ſt circuio ꝯcludo. Uirgi. Que rapidꝰ flāmis ambit currētibꝰ amnis. Capit̄ trāſſumptiue ꝑ eo qd̄ ē blandiri ⁊ circūuenire. Idem. Quo nūc reginā ābire furentē. Audeat affatu. Qm̄ Romāi dum honores ⁊ mgr̄atus q̄rerēt circuire ſingl'os ſolebāt. factū eſt vt ambire capiat̄ ꝑ eo qd̄ ē honores ⁊ mgr̄atꝰ q̄rere. Ab Ambio ābitio ⁊ ambitꝰ Ambitio ꝓpe ē hōoꝝ ⁊ laudis īmoderata cupiditas Ambitꝰ ꝟo dr̄ cū ad publicos honores ⁊ mgr̄atꝰ turpibꝰ atqꝫ ihoneſtis artibꝰ vtputa blādicijs ꝓcibꝰ largitiōe ꝯtēdimꝰ. q̄lis ē q̄ nūc vulgo a ſimōe mago ſimōia vocat̄ Quecūqꝫ aūt ambitꝰ facit ābitio facē cōpellit. vn̄ Ambitioſi q̄ īmoderate honores appetūt. Int'dū ꝑ captatiōe miſericordie pōit̄ ābitꝰ. Quītilanꝰ Si iuucis inocētiſſimꝰ iudices vti vellet ābitu triſtiſſime calamitatis i. miam captare ex maloꝝ ꝯmēoratiōe. vn̄ ābitioſus etiā dr̄ q̄ hmōi vtitur ambitu Idē nō ſum ābitioſus ī malis ne lachrymaꝝ augere cauſas volo. Ambitꝰ etiā apd̄ rhetores dr̄ ꝙ greci piodū vocāt cū ſn̄ia certa q̄ dā deſcriptiōe definit̄ de quo in q̄rta parte Alexādri. Itē ab Ambio amnis vt patuit, qꝛ ambit om̄ia flumina ꝓpter quod cornuta pinguntur Item Superbio a ſupereundo dicitur. vnde quicq̄d in aliq̄ re excellit ſuperbū dicere poſſumus. quaſi ſup alta iens. Uirgilꝰ. Ceditqꝫ ſuperbū ilion hoc ē nobile magnificū. hinc aliqn̄ ꝑ elato ponit̄ atqꝫ alto Idē Et greſſus glomerare ſuperbos. Aliquando pro ornato. Idem Barbarico poſtes auro ſpolijſqꝫ ſupbi. Int'dū ꝑ opulēto. Idē Sil'enſe ſupbū. rānetē aggredit̄. hinc fit ꝙ ſupbū etiā ꝑ arrogāti atqꝫ truculēto accipimꝰ idē Stirpis achillee faſtꝰ iuuenēqꝫ ſupbū. Et ꝑ iniq̄. Idē Quos illi bello ꝓfugos egere ſupbo. Antiq̄ etiā ſupbos dicebāt mortuos ꝓpt̄ fueris pōpā. Itē a ſupbio qd̄ ē efferor extollor dr̄ ſupbia q̄ definit̄ ſupgrediēs elatio mētꝫ ex q̄ naſcit̄ arrogātia nā niſi ꝓceſſerit occl'ta elatio mētꝫ n̄ ſeq̄t̄ apta iactantia ſupbe aduēbiū. i. arrogāt̄. ſupbiloq̄ns ſupbiloq̄ntia elatꝰ ſmo. Itē audio dr̄ q̄ſi aures do qꝛ ad ea q̄ audimꝰ aures accomodare videmur vnde proprie audire eſt auribus percipere. Therentius Uiſa ſua audire vocem modo militis, Ponitur tamen frequenter

Circa vocabula de bio ⁊ dia

audio p credo ꝛ p̄cipienti pareo.ſed frequentius ꝑ negationē ꝛ ꝑticipi
um qd̓ trāſit in nomē. Quintilian⁹. Nec audicti quidā quoꝝ ē albiti⁹
q̇s tris mō ṗmas eſſe volūt.nōnunq̄ꝫ ſine negatiōe. Liui⁹ Ciuē tuū nō
audiſti arma cape ac ſeq̇ iubēti. Aliqn̄ capiṫ ꝓ fateoꝛ.vn̄ dicim⁹ audio
ꝛ fateoꝛ vt ſm̄ ṗmi declaratiuū ſit.qd̓ ſepi⁹ faciūt auctores. Sꝫ cū dtio
iunctū vſurpaṫ. Cicero. Et audiēs eē huic oꝛdini:poniṫ etiā p exaudio
Virgi. Audijt ꝛ celi genitoꝛ.de ꝑte ſiniſtra intonuit leuū Itē ab audio
ꝯpoſita ſunt Obedio qd̓ eſt pareo veteres ꝛ obaudio dixerūt. Exaudio
qd̓ ſ̄cat audio vl̓ audita ꝯcedo vl̓ non audio. Cōaudio ſil̓ audio ꝛc̄. Itē
ab audio auditus qd̓ ſignificat ſenſum vl̓ id qd̓ auditū eſt. Auditio au-
diendi act⁹. Auditoriū loc⁹ in quo q̇s audiṫ.vl̓ oꝛans vl̓ legens. Audi
entia multitudo audientiū vl̓ au ditio. Itē a Curo dr̄ cuſtos qui rem ali
quā curat ꝛ tueṫ.vt patuit hinc. Cuſtodio v̄bū qd̓ eſt obſeruo. Cuſto-
dia obſeruatio quā cuſtodelā veteres dixerūt.ꝛ cuſtoditio oꝑa ad aliq̇d
cuſtodiendū ſumpta. Incuſtoditū qd̓ ſine cuſtodia ē. Itē Cōdio a cō ꝛ
do qd̓ eſt ſapidū facio cōpono .vn̄ cōdite ſale carnes dicunṫ ꝑ metapho
rā Salib⁹ q̇buſdā ꝯdita oꝛō.hinc dicunṫ ea ꝯdimēta q̄ ad ꝯdiēda ob-
ſonia ſunt q̄ dicunṫ grece Embāmata. Columella h̓ ſinapi ad embāma
ta nō ſolum idoneo ſed etiam ſpecioſo vteris. Cōditaneū qd̓ condiri po-
teſt. Cōditura ipa ꝯdimēti factura.¶ Itē Sagire ſentire acute ē e[illegible]
ſagaces dicunṫ.qꝛ multa ſcire volūt. Et ſagaces dicunṫ canes q̄ſi acu[illegible]
ſentiētes.his igiṫ q̇ an̄ ſagit q̄ꝫ oblata res ē dr̄ p̄ſagire.h̓ eſt futura ante
ſentire q̄re errauit Acron⁹ q̇ ſagā mulieꝝ ſcribit incātricē dici atqꝫ ma
leficā ab eo ꝙ ſatis agat. Meli⁹ feſtus ſaga inq̇t mulier ē ꝑita ſacroꝝ et
vir ſapiens. Et n ennius inquit. Sage dicunṫ femīe ad viroꝝ libidineꝫ
indagatrices. Itē a p̄ſagiendo p̄ſagiū.i.p̄ſenſio.ꝛ p̄diuinatio deducitur
A vetib⁹ p̄ſagatio vocabaṫ. Itē Mugire ꝓpꝛie fictiuū ē boū a quo mu
git⁹:a cui⁹ ſil̓itudīe venti q̄ꝫ plerūqꝫ mugire dicunṫ.hinc fit Mugioꝛ
v̄bū qd̓ ſ̄cat murmuro. Lucillius . Muginamur mollimur ſubduci-
mur.ꝛ Mugi⁹ ꝯgnomē romani ciuis a frequēti murmuratiōe A quo
mugiola poꝛta cui aliqn̄ p̄fuit Itē a Mugio dr̄ Remugio ꝯpoſitum
eiuſdē ſ̄catōis cū ṗmitiuo Virgi. Hoꝛrēdas canit ambages antroqꝫ re
mugit. Itē Rugire ficticiū v̄bū ē.ꝛ ꝓṗe de leonib⁹ dr̄.ſicut rudo de aſi-
nis.hinnio de eq̇s.hinc Rugibile rugit⁹. Itē Vagire ſil̓r ficticiū v̄buꝫ
q̄ſi fata canē a vaticano colle vl̓ agro vl̓ deo q̇ dr̄ vl̓ a vaticinijs q̄ vi ꝛ in-
ſtinctu ei⁹ dei in eo agro fieri ſoliti erāt vl̓ qm̄ penes hūc deū ſunt vocis
hūane inicia qm̄ pueri ſil̓ atqꝫ ꝑti eā ṗmā vocē edūt q̄ ṗma in vaticano
ſibylla ē.a q̄ Vagire ꝛ vagitus. Itē Polio a polis qd̓ ē vꝛbs.ꝛ ē polio
colo oꝛno ꝛ q̄ſi vꝛbano politico moꝛe q̇ ruſtico ꝯtrarius eſt cōpono.hic
politū dicim⁹ cultuꝫ oꝛnatū ꝛ ad auctoꝛē deductū pollite culte ꝛ oꝛna-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

te politiões agroꝝ cultꝰ diligentes ſicut polutiones veſtimentoꝝ. Idē
mundicie ⁊ cultus: polimēta teſticuli porcoꝝ cū caſtrātur qđ ad ſimili-
tudinē veſtiū poliantur hic depolio cōpoſitū qđ ſcat polio vł perficio:
vnde depolitū perfectū. Tñ aliqñ veteres ſcripſerunt polit pro eo qđ ē
pila ludit. Itē mollio idē ē ꝙ placo ⁊ compoſitū ab eo emollio molleſ-
co mollifico mollificatio molefactio. Itē a mollis qđ ꝓprie ſt tenerꝝ ⁊
duro cōtrariū dicit̃ mollio. Et dicit̃ mollis a moueo q̄ſi mobilis qđ in
quācūqꝫ ꝑtem facile trahi ac moueri poſſit vnde fit qđ cum hoīe iunctū
modo laudez ſt: mō vituperationē laudis: vt molle ingenium qđ facile
diſcit. vituperationē: vt mollis hō. i. effeminatꝰ non ſeuerus nō fortis
non aī cōſtantis reſiſtentiſqꝫ fortune hinc mollicies molliter. Itē bul-
lare ē bullas facere. Plinīꝰ mala ſigna ſunt vrine bullantis ⁊ craſſe hic
bullio qđ ē ferueo ⁊ ebullio eiuſdem ſcationis a quo ebulitio feruor Itē
Sepelio dicit̃ a ſepiendo qꝛ cadauer terra vel lapide vel alio gñe mate-
rie circumſepit̃ hinc ſepulcrū locus vt vlpianꝰ inquit in quo corpus oſ
ſaqꝫ hoīs condita ſunt. Et ſepulture que aliqñ ſepulcrū: aliqñ ipſum ſe-
peliendi actum ſt. Plinius poſt ſepulturam alie maniū ambages ſunt
Sepultū qđ quacumqꝫ materia cōditū humatuz vero non niſi humo
contectū tranſſumptiue capitur pro eo qui mortuo ſilis quaſi ſine ſenſu
iacens. Virgilius Inuadunt vrbem ſomno vinoqꝫ ſepultam ¶ Item Circa voca bula
dormio ſt quieſco hinc dormitio q̄es. Et dormitare frequētatiuū hora
tius. Qñqꝫ bonꝰ dormitat homerꝰ dormitabundꝰ q̄ſi dormiens dormi
tatio. Itē Cōpoſita a dormio dormeſco qđ eſt cōtrariū verbi expgiſcor
obdormio qđ ē dormio vel ſoporor predormio redormio ⁊c̄. Itez a lino
dicitur linio qđ ē mulceo hinc delinio eiuſdem ſcationis a quo delini-
mentū. Afranius mala etas nulla delinimēta inuenit. Itē ab vnus di-
citur vnio q̄ſi vnum facio qđ ē cōiungo vñ vniti aī dicunt̃ qñ vniꝰ ſunt
voluntatis vnio pro coniūctione ⁊ iūctura accipitur Et vnio nomē qđ
aliqñ cōcordiā ſt. Aliqñ margaritā qꝛ nulle due margarite ſilł reperiū
tur ſed ſp diſcrete ⁊ vne. Itē Punio. i. penā infero hinc punitꝰ punitio
punibile ⁊c̄ Itē a munꝰ dicitur munio qđ eſt proprie inſtruo orno ⁊ q̄ſi
muneribus cōpleo A q̄ cōpoſitū cōmunio ⁊ menia ⁊ murꝰ q̄ſi munimē
ciuitatis. Monile ornamentū gutturis vt ſuꝑ. Itez Sepio. i. teneo ⁊
impedio hinc ſepes vel ſeps q̄ obiecta introitū prohibet ⁊ cōſeptꝰ qđ ve
teres cōſiptus dixerunt ⁊ ſepelio vt patuit preſepe. Et ſepta loca in qui
bus ſtans populꝰ romanus ſuffragia ferre cōſueuerat hec ⁊ coimtia di
cebant̃. Etiā dicunt̃ oues ad ſilitudinē qꝛ in cāpꝰ martio ſepta īcluſa ta
bulis ad ſilitudinē ouiliū. Virgiliꝰ Quāuis multa meis exiret victīa
ſeptis. Itē Sopio idē ꝙ ſomnū induco cuiꝰ paſſiuū ſopior a q̄ ſopituz
dicimꝰ q̄ iā dormire incepit. Virgiliꝰ tñ ſopitū ſomno dixit q̄ſi irrigatū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Et ſopòro idē q̄ ſopio cuius paſſiuum ſopòror a quo ſoporatus cui ve-
luti irrigatus eſt ſomnus ⁊ ſemiſoporatus ac ſemiſopit⁹ qui inter ſom-
num vigiliamq̄ꝫ medius eſt quem etiam ſemiſomnem dicimus ⁊ ſemi-
ſomnum hinc compoſita conſopio deſopio note ſignificationis.

Vocabula i
ria ſio ⁊ tio

¶ Itē Tuſſio eſt phthiſim patior phthiſici em̄ tuſſim patiunt̄ ⁊ eſt vo-
cabulum ficticium hinc fit tuſſio a quo tuſſicula diminutiuū vt patuit
cuius compoſita cōtuſſio latuſſio.i.latere tuſſim patior. Itē q̄d ſ̄t cen-
ſio patuit in cenſeo ⁊ cenſo que idē ſ̄cant vt ſupra. Itē Eſurio idē q̄ cu-
pio edere. Quintilianus pater filios eſurit. Martialis. Eſurit magis
quo magis eſt domi hinc eſuries edendi auiditas ⁊ minus eſt q̄ꝫ fames
que ex defectu annone prouenit vt ſuo loco patuit que ⁊ eſuritio dicitur
Martialis. Illam quam fecit eſuritionem ⁊ eſurigo. Itez verba in rio
deſideriuꝫ quoddā ſ̄care videntur vt ꝑturio.i.cupio parere. Cenaturio
.i.cupio cenare. Aliq̄n tn̄ huiuſmodi a primitiuis ſuis non dēnt vt ſca
turio idē q̄ ſcateo ⁊ non mō de aquis dicitur ſed etiā de herbis ceteriſq̄ꝫ
ſua ſpōte vbertim naſcentib⁹ q̄ꝫuis ſcatebra ⁊ ſcaturitio ⁊ ſcaturies tm̄
dicatur ſitq̄ꝫ ebulitio aque ſurgentis vn̄ etiam vaſa eſtuātia ſcaturire di-
cuntur. Itē Prurio dicitur q̄ſi puror. Eſt em̄ prurire proprie libidine
ſcalpendi ardere a quo pruritus vt. Areſtoteles inquit dicit̄ excurſus hu-
moris ſpirabilis incluſi cōtra naturā vnde voluptas prurigo dicitur ⁊
hō ipſe prurire cū ſemen incipit moueri e corpere vt ſe ꝓmat hoc ē cum
hō ardere incipit deſiderio coeundi q̄d ab intēſione virilis mēbri tētigo
dicitur. Itē nutrire eſt nutrimentum dare hinc nutritus nutritio nu-
trimētū Cōpoſita enutrio ꝑnutrio cōutrio ⁊c̄. Itē veſtire ē veſtes idu-
ere hinc veſtitus veſtiſpicus ⁊ veſtiſpica ſeruus ⁊ āncilla cuſtodiens ve-
ſtes que oīa deſcripta in veſtis. Sed cōpoſita ſunt peruestigo inueſtigo
que ſ̄cant querēdo inuenio hinc veſtigabūd⁹ veſtigator ꝑueſtigator ⁊c̄.
Item geſtio proprie ſignificat leticiam animi cū quodam corporis mo
tu exprimo. Terentius quia me rogitando obtundat quid geſtiam aut
quid letus ſim. Aliquando pro cupio accipitur lucillius. Quātū hau-
rire animus muſaq̄ꝫ e fontibus geſtit hinc geſticulor eiuſdē ſ̄cationis
a quo geſticulator geſticulatio ⁊ geſtamē q̄cquid geſtatur vt veſtes are
nia ſceptrum ⁊ ſil'ia. Itē Garrire proprie inepte ſtrepere eſt. Cicero naꝫ
⁊ ſeculis multis ante gymnaſia inuenta ſunt q̄ꝫ in ijs philoſophi garri
re ceperunt hoc ⁊ garriditare veteres dixerunt hinc qui vocem inaniter
iactat garrulus dicitur. Itē garrule aues canore ⁊ hilares. Virgilius
Garrula q̄ꝫ tignis nidū ſuſpēdit hyrūdo. Qn̄q̄ꝫ etiā garrul⁹ pro corda
to accipit̄. Varro in hac ciuitate tū regnabit. Dionyſius hō garrulus
⁊ acer. Itē hoſtire licet aliq̄n pro cōprimere ponat̄. Tn̄ aliq̄n etiā ꝓ of-
fendere cedere ponitur. Idē Nūc id mihi moleſtū ē q̄d hoſtit volūtatez

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

nam : proprie tamen equare eſt. Plautus Cum promitto inquam ho-
ſtire vt contra memineris hoſtire inquit .i. equa reddere a quo hoſtimē
tum equamentum hoſtis autem peregrinus nominabatur vt prius cū
ſuis deriuatis patuit. Item Sitis eſt bibendi appetitus hinc ſitio .i. ſi
tim patior ponitur tamen pro auiditate cuiuſcūqȝ rei hinc ſitibundus
.i. ſitiens ⁊ ſiticuloſus qui ſemper ſitit. Situla vas ad hauriēdā aquā
quod aquam ſitiat ⁊ ſitibunde aduerbium id eſt cum ſiti.

¶ Item Seruio .i. inſeruitute ſum hinc ſeruus quo in bello ſerui non
necabantur ſed viui ſeruabantur ideo ſeruus potius a ſeruare dicit̃ hinc
ſeruio verbum. Eſt autem ſeruus qui dño alieno cōtra iuris naturā in
ſtitutione ſubijcitur huiꝰ diminutiuū ē ſeruulus ab hoc fit ſeruilis ad-
iectiuū, a ꝗ aduerbiū ſeruilit̃ ⁊ ſeruitus q̄ ⁊ cōſtitutio iuris gētiū q̄ quis
dño alieno contra naturam ſubijcitur. Et ſeruitiuȝ quod in ſingulis eſt
ipſa ſeruitus. In plurali vero quandoqȝ ipſi ſerui. Saluſtius Interea
ſeruitia repudiabat quorūȝ in initio magne copie ad eum concurrebāt
Cōpoſita deſeruio. Inſeruio quod eſt obſequor. Seruis ſeruilius cog-
nomina: ⁊ ſeruilius locus rhome a conditore ita vocatus. Item veneo
a venū deducitur quod ſignificat vendor quaſi venum eo hoc eſt ex con
uentione in alium tranſeo: a quo fit venale quod vendendum eſt. Ali-
quando venalis pro ſordido capitur ⁊ amaro qui pecunie gratia ſeipſuȝ
venderet. Sed venire per io dicitur quaſi verſus nos ire. Uirgilius ve
niſti tandem: poete tamen aliquando pro iminere vſurpant. Item ſe
ſatis ambobus teucriſqȝ venire latiniſqȝ. Aliquando pro creſcere. Idē
hic segetes illic veniunt felicius vue nonnunqȝ proportare. Plyniꝰ ciꝰ
que ex aphrica venit octoni aſſes venire in mentem veteres dicebant.
non ſimili recordationis gratia ſed etiam cogitationis ⁊ deſiderationis
Therentius Ubi in mentem eius aduenti venit hinc ventare frequen
tatiuum quo antiqui vtebantur nūc altero frequentatiuo ventito vtū-
tur. Item a vento fit ventus quod eſt cum impetu ventans aer nihil eī
aliud eſt ventus q̄ȝ aer commotus atqȝ agitatus vt prius patuit Item
Queo dicitur quaſi qui eo dictum ſignificat autem poſſum cuius con
poſitum eſt nequeo non poſſum vnde nequeunt aliquando vſurpabant
antiq̇ ꝓ nō eſſent ⁊ ſcripſerunt nequiunt pro nequeunt. Item cois ire
ſt vado ꝓficiſcor. Therentiꝰ coin villam Cuiꝰ compoſita incocoeo trā
ſeo ⁊c̄. Itē fio paſſiuū a facio hīc ſuffio qd̓ eſt ſuffumigo. Plinius hipo
crates cura vulnarum cauſa naturam ſuffiri iubet. Uirgilius At ſuffi-
re tymo hinc ſuffitum ſuffumigatum. Sed quarte declinationis ſuffu
migationem ſignificat quemadmodum ſuffimentum. Ex fio expurgo
a quo exfitus purgatio. Item defio deſuȝ. Uirgilius Lac mihi nō eſta
te nouum nec frigore defit. Item confio id eſt perficio.

De p̄teritꝭ verborum paſſiuorum deponentalium ꝛ communium ꝛ ſupinis

Si reperire cupis ex deponente ſupina
Actiui finge vocem formaqꝫ per illam
Sicut letatum veritum: ſed plurima verba
Illa creant aliter probat hoc ratus atqꝫ miſertus
Dat fateor faſſum nullum liquor medeorqꝫ
Et veſcor reminiſcor eis adiungere debes
Hec circumloquium non ſeruant preteritorum

¶ Item verba paſſiua cōmunia ꝛ deponētalia carēt ꝓprijs p̄teritis. ſꝫ hn̄t p̄terita circūlocuta ꝑ ꝑticipia p̄teriti tp̄is ꝛ verbū ſubſtātiuū ſum ꝉ fui. vt amor amatuſſum vel fui. adhortor adhortatuſſum vel fui. criminor criminatuſſum vel fui. Itē verbū deponēs eſt qd̓ terminat̄ in or ꝛ nō dimittit r. alias eni non eſſet latinū. vt loquor ſequor non enim dicit̄ loq̄ ſeq̄. Et dr̄ a deponēdo qd̓ deſerat ſcatōꝫ paſſiuā qꝛ oli oīa fuerāt cōia i ſignū cui⁹ adhuc aliq̄ repiunt̄ cōia. vt Metior actiue ꝛ paſſiue

Hec ſm cōez vſuꝫ

Letor	gaudere	medicor	
leto	interficere	medico	idem
triſtor	triſticiā hr̄e	luxurior	
triſto	triſticiā inferre	luxurio	idem
precor	aris	impartior	
preco	as idem	imptio	idem
naufragor		aſſentior	
naufrago	idem	aſſentio	idem
zelor		populor	
zelo	idem	populo	idem
malignor		partitipor	
maligno	idem	participo	idem
mutuor		depopulor	
mutuo	idem	depopulo	idem
ferior			
ferio	idem		

Hec ſm pſcianū ſꝫ aliq̄ magꝭ ſb or aliq̄ magis ſb o vt ſup

Celor	vel o		pallor	ꝉ	o
murmuror	vꝉ o		lymphor	ꝉ	o
vociferor	ꝉ o		miror	ꝉ	o
ruminor	vꝉ o		placitor	ꝉ	o
agonizor	vꝉ o		vellicor	ꝉ	o
ſtabulor	vꝉ o		pignoror	ꝉ	o

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

	ludificoꝛ	vł	o	meridioꝛ	ł	o
	tumultuoꝛ	vł	o	altercoꝛ	ł	o
	manducoꝛ	vł	o	predioꝛ	ł	o
Hec ſꝫ priſcianū	epuloꝛ	vł	o	aucupoꝛ	ł	o
ſꝫ aliq̄ mag̃ ſb	moduloꝛ	vł	o	augurioꝛ	ł	o
oꝛ aliq̄ mag̃ ſb	prelioꝛ	vł	o	rixoꝛ	ł	o
o vt ſupra	moderoꝛ	vł	o	mēoroꝛ	ł	o
	vergoꝛ	vł	o	fenoroꝛ	ł	o
	preuaricoꝛ	vł	o	cōmētoꝛ	ł	o

De p̄teritis ⁊ ſupinis deponētaliū ⁊ paſſiuoꝝ p̄me ꝯiugatiōis

¶ Item omnia deponentalia et paſſiua in oꝛ prime coniugationis habent atuſſum vel fui in preterito. et atum in ſupino. vt Amoꝛ amatuſſum vel fui. Lucroꝛ lucratuſſum vel fui. Et nulla exceptio. Et ſunt multa que expoſita conmuniter in varijs locis. Quare ea exponere iaȝ recuſo. Sunt enim multa et circiter ducenta ⁊ triginta deponentalia.

Prime regētia accm̄

adhortoꝛ	abominoꝛ	amplexoꝛ	app̄cioꝛ	
atteſtoꝛ	augurioꝛ	ammiroꝛ	affoꝛ	
amplectoꝛ	arbitroꝛ	aucupoꝛ	auſpicoꝛ	calumnioꝛ
criminoꝛ	cōteſtoꝛ	cōſpectoꝛ	cōmemoroꝛ	
cooperioꝛ	cōmentoꝛ	cōtriſtoꝛ	conctoꝛ	
comitoꝛ	cōſuloꝛ	cōſpicoꝛ	cōſpectoꝛ	
cōtutoꝛ	ꝯtemploꝛ	caſtrametoꝛ	dignoꝛ	
desoloꝛ	depredoꝛ	dedignoꝛ	digredioꝛ	
depopulor	epuloꝛ	emuloꝛ	exemploꝛ	
effoꝛ	execroꝛ	eiuloꝛ	exhortoꝛ	
fabricoꝛ	fruſtoꝛ			
fabuloꝛ	furoꝛ	for		oia atuſſū ł fui
hortoꝛ	hoſpitoꝛ			
iaculoꝛ	imitoꝛ	inſectoꝛ	iurgoꝛ	
imaginoꝛ	initioꝛ	interpretoꝛ	inficioꝛ	
lachrymoꝛ	lucroꝛ	linphoꝛ	lamentoꝛ	
machinoꝛ	moduloꝛ	marcoꝛ		
metoꝛ	miroꝛ	minitoꝛ		
meditoꝛ	medicoꝛ	memoroꝛ		
minoꝛ	miſeroꝛ	moroꝛ		
obteſtoꝛ	ominoꝛ	operoꝛ		
oſculoꝛ	opinoꝛ	obiurgoꝛ		
phantaſioꝛ	prelioꝛ	preuaricoꝛ	prenoſticoꝛ	
predoꝛ	populoꝛ	ꝑteſtoꝛ	precoꝛ	
premeditoꝛ	preuentoꝛ	pollicitoꝛ	perſcrutoꝛ	

preſtoloꝛ perſpicoꝛ
rimoꝛ recoꝛdoꝛ
ſectoꝛ ſciſcitoꝛ ſoloꝛ ſuſpicoꝛ
ſermocinoꝛ ſophiſticor ſcrutoꝛ ſcitoꝛ
ſpeculoꝛ ſuperlucroꝛ

Dꝛīe regentia dtm̄

aduerſoꝛ aſſentoꝛ amminiculoꝛ micoꝛ
aduloꝛ ancilloꝛ auxilioꝛ
cōtumelioꝛ cōtrauerſoꝛ cōuitioꝛ cōtrarioꝛ
cauſoꝛ cōmoꝛoꝛ conuerſoꝛ
colletoꝛ congratuloꝛ cauſidicoꝛ
dominoꝛ
famuloꝛ fragoꝛ
gratuloꝛ gratoꝛ geniculoꝛ ḡtioꝛ ḡtificoꝛ
interminoꝛ indignoꝛ inimicor inſidioꝛ iūurioꝛ
letoꝛ
opituloꝛ obuerſoꝛ atuſſum vl' fui atum
predominor principoꝛ patrocinoꝛ
queritoꝛ queruloꝛ refragoꝛ propinquoꝛ
ſuffragoꝛ

Neutralia prime

adulteroꝛ altercoꝛ argumentoꝛ ampulloꝛ
attedioꝛ agonizoꝛ altricoꝛ auruſpicoꝛ ariloꝛ
bacchoꝛ belloꝛ
cōcionoꝛ cōfabuloꝛ cauilloꝛ cauponoꝛ
crapuloꝛ criſſoꝛ cachinnoꝛ cunctoꝛ
delectoꝛ debacchoꝛ
euagoꝛ exilioꝛ
foꝛnicoꝛ frumentoꝛ
grāmaticoꝛ graſſoꝛ geſticuloꝛ
grecoꝛ glaudioꝛ gloꝛioꝛ
haſtiludioꝛ
iocundoꝛ inſtoꝛ
latrocinoꝛ lucroꝛ latinoꝛ luxurioꝛ
mechoꝛ metrificoꝛ mertricoꝛ machinoꝛ
nugoꝛ negocioꝛ nuncupoꝛ nominoꝛ
obſonoꝛ ocioꝛ omelioꝛ
placitoꝛ periclitoꝛ prelioꝛ perplectoꝛ
poetoꝛ peregrinoꝛ
rixoꝛ rhetoꝛicoꝛ
ſpacioꝛ ſcoꝛtoꝛ ſophiſticoꝛ ſophiſmoꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

ticionoꝛ tristor trusor
versor vagor versificor verecundor

Item quattuor sunt deponentalia scđe ꝯiugationis habentia itum correptam in supino. Ut

De deponētalibꝰ secūde coniugationis

	Uereor	itussum vel fui cum compositis
Hec q̄ttuor	polliceor	itussum vel,fui
	mereor	itussum vel fui
	liceor	itussum vel fui

	Medeor	caret preterito ⁊ supino
	tueor	tutussum
hec q̄nqꝫ	misereor	misertussum
irreglarit	reor	ratussum
	fateor,ʹ	fassussum composita a in i

Circa vocabula

Itē nouē sūt deponētalia scđe ꝯiugatōis.vt patuit in p̄cedēti figura
Item Uereor timeo significat cum pudore quodā erga eum quem
metuimus quare fm aliquos differūt vereri ⁊ timere Quia vereri ē li-
beri hominis. Timere serui quod ille pudoris hic pene metu teneatur.
A vereor reuereor quod est honoro a quo reuerētia honor quem taꝫ in
verbis q̄ꝫ factis alicui exhibemus.vnde rem aliquam turpem nomina-
turi dicere solemus salua reuerentia saluohonore.reuerentia sit auribꝰ
nostris.honor sit ad audiendum auribus. Reuerendus dignus reue-
rentia. Reuerenter aduerbium cum reuerentia verendus dignus queꝫ
veneramur.⁊ verenda pudenda. Uerecundus modestus.qui facile pu-
dore ducitur. Uerecundia pudor modestia quoꝝ contraria sunt Inue-
recundus inuerecundia verecunde inuerecunde.preterea verecundor ꝟ
bum quod est verecundia teneor .Aliqn̄ tamen verecundus ꝑ audaci
⁊ confidente accipiꝉ, Item mereor vel mereo est lucrari gratia aliqui do
peror vn̄ merere dicimꝰ stipendȳ gratia militare. Lucanus Aere me-
rent puo'a quo emeriti dicunꝉ q̇ iaꝫ a militia absoluti sunt vn̄ mors ab
emerita vita diciꝉ. Itē mulieres merere dicunꝉ . q̄ sordidissimi questꝰ
gr̄a pstāt.hic Meretrices sūt appellate a q̇bꝰ meretriciū ꝑ meretricia
arte.⁊ meretricari qđ est scortari Et meretricius a um q̇cquid questuꝫ
facit corpe suo.vn̄ Equi meritorȳ dicunꝉ .⁊ meritorȳ muli scorta me-
ritoria q̄ vel iussu dn̄oꝝ vel sua sponte prostant. Itē a mereor mereo dꝛ
merces que ꝑ labore ⁊ stipendio soluiꝉ. Iuuenal. Scire volūt oēs mer
cedē soluere nemo. Et mercenariꝰ q̇ opā mercedis gr̄a pstat Et mercor
qđ est emo vl'emēdi vendendiue causa mercaturam exerceo.hic merca-
tor mēx mercaꝉa de,q̇bꝰ supiꝰ .sꝫ merro ꝑ diphōgū fcat doleo. hic moe-

roꝛ.i.doloꝛ a marceo qđ coꝛpus maceſcere faciat teſte. Uarrone meſtuꝫ
triſte miſerandū. Uirgiliꝰ Et meſtas ꝓmere voces:a q̄ meſticia ⁊ me-
ſtitudo. Quintilianꝰ doloꝛe atq̄ʒ aī meſticia languēs. Jtē veteres moe
ro ꝑ meſtū ⁊ merēte facio vſurparunt. Pacuuiꝰ Qui multis merauit
modis. Jtē liceoꝛ ⁊ frequētatiuū eiꝰ licitoꝛ a licētia ꝙ licētia q̄dā vti in
augendo precio videamur. Eſt em̄ liceri ſiue licitari preciū augere in ac
tione faciēda vn̄ fit vnū cōpoſitū polliceoꝛ qđ ē vltro aliq̄d ꝓmitto a q̄
pollicitatio ꝓmiſſio. Drn̄t tn̄ liceri ⁊ licitari vt patuit in liceo ⁊ licētia.
Jtē medeoꝛ a mediū qđ eſt curare ſiue ſanare q̄ꝛ medijs q̄buſdā.i.ꝑpatis
rebus hoc fieri opoꝛtet a q̄ medicoꝛ medicꝰ medicina medicamentū me
dicamē medela note ſ̄catiōis medicabilis cui medicina adherē ꝑt. Jteꝫ
Tueri pꝛopꝛie videre ē. Uirgilius Excipiūt plauſu pauidos gaudētq̄ʒ
tuentes dardanie. Ab hoc cōpoſita intueoꝛ obtueoꝛ ⁊ cōtueoꝛ eiuſdem
fere ſ̄cationis. Ab obtueoꝛ obtutus.i.aſpectus. Jdē obtutuq̄ʒ heret de-
fixꝰ in vno. Qm̄ vero rem nobis charā aſſidue videndo ꝓtegere ſolemꝰ
factū eſt vt tueri etiaꝫ ꝑ defendere vſurpemus. Cicero vt ſcirent maioꝛe
cura tueri que parta ſunt. Ab hoc deriuat̄ tutus qđ mō actiue ſ̄catiōis
ē vt tuta vꝛbs que nō defendit mō paſſiue vt tuti ſumꝰ ab hoſtibꝰ.i.mu
niti ⁊ ſine aliq̄ ꝑiculo. Jtē Tutoꝛ verbū eiuſdeꝫ ſ̄cationis ⁊ tutoꝛ nomē
qđ ſ̄t eū qui vim ⁊ ꝑtātē hꝫ in capite libero ad tutandū eū q̄ pꝛopt̄ eta-
tem infirmā non p̄t ſe defendere que ꝑtās iure ciuili ei data atq̄ʒ ꝑ miſſa
eſt. A q̄ tutela ipſa vis atq̄ʒ ꝑtās appellata ē. Et tutoꝛiū q̄cq̄d ad tuto
rem ꝑtinet. Jtem a tueoꝛ edituus q̄ ſacras edes tuet̄. Et tutanꝰ deus q̄
hoīes tueri putabat̄ Tutilina dea. Tuto aduerbiū.i.ſine ꝑiculo. Jteꝫ a
miſer dicit̄ miſereoꝛ ⁊ miſeroꝛ que ita diſtinguūtur. Qđ miſereri paſſi
uū affectū hꝫ ē em̄ coꝛde anxiū ex alicuiꝰ miſeria. Miſerari ꝟo actm̄ euq̄ʒ
verbis aut lachrymis aut ope doloꝛē quē ex alicuius miſeria habemus
oſtendere Ab illo fit miſericoꝛdia que ē coꝛdis egritudo ex miſeria alicu
ius iniuſte laboꝛātis ſuſcepta. Nā doloꝛ ex paricide aut pꝛoditoꝛis aut
alterius ſcelerati ſupplicio ſuſceptꝰ mollicies q̄dā aī nō miſericoꝛdia eſt
Ab hoc fit miſeratio hoc ē a miſeroꝛ q̄ eſt ſ̄catio miſericoꝛdie q̄ ex alicu
ius in felicitate mouemur. Jtē a miſerādo fit miſericoꝛs q̄ ex alicuiꝰ ca
lamitate doloꝛē aīo ſuſcipit a miſerēdo miſeratoꝛ q̄ opus aliqđ miſeri-
coꝛdie exhibet in eū cuius miſeret̄. Jtē a miſereoꝛ miſeret impſonale qđ
etiam paſſiuū habet affectū vt miſeret me illius ⁊ miſereoꝛ illius Unde
veteres dixerunt miſereo pꝛo miſereoꝛ: ⁊ miſero pꝛo miſeroꝛ: ⁊ cōtrario
miſeretur pꝛo miſeret. Ennius Miſerere manus date ferrum quo me
anima pꝛiuem Actius Atq̄ʒ ita de illis merui vt iure hec nunq̄ʒ miſera
rent mala. Turpillius nunc patris me miſeretur magis. Pacuuiꝰ vt
accepiſti me cum iſto verbo miſeretur me tui. Jtem a miſereoꝛ miſerabi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

bilis.i.miſeratione dignus ⁊ miſerandus miſeratione proſequendus Et a miſero quo veteres vtebãtur miſereſco ideſt miſericordia moueor. Virgilius his lachrymis vitam damius ⁊ miſereſcim⁹ vltro miſere ad uerbium a miſer Itẽ Reor a res quod eſt exiſtimo opinor nam ⁊ opina ri putare eſt a quo opinio ⁊ opinatio.i.exiſtimatio iudicium ⁊ ĩopinatũ quod preter opinionem accidit reatus culpa ⁊ crimen. Item a fando di citur fateor quaſi vehementer loquor ⁊ affirmo. Fateri enim eſt ſponte aliquid affirmare. Confiteri aliquo modo coactum profiteri ad gloriã aliq̃d pre ſe ferre diffiteri negare. A cõfiteor cõfeſſio fit ⁊ cõfeſſor: nõ q̃ peccata alterius audit vt imperitum vulgus exiſtimet ſed qui propria cõfitet̃ rogatus profeſſio cõfeſſio facta palã ꝓfeſſor q̃ aliq̃d publice cõ fitetur vnde ꝓfeſſores bonarum artium dicimus vel eos qui in ijs eru diti ſunt vel q̃ eas publice legũt Nã ꝓfiteri vſurpam⁹ ꝑ publice legere

Diſce ſupina dare per deponentia terne
Greſſus commentus fruitus fructuſq; profectus
Et fretus lapſus nactus quoq; pactus adeptus
Vltus ⁊ iratus oblitus functus ⁊ vſus
Queſtus complexus niſus vel dicito nixus
Ortus ⁊ eſt oriturus mortuus ⁊ moriturus
Hec tria ſi dicas orior morior potiorq;
Declinando potes iris vel eris reperire
Hinc expretus: faciunt loquor ⁊ ſequor vtum
Dat tutum tueor tuitum tuor ambo tueri
Dat naſcor natum.

Deponentalia t'cie cõiugationis

¶ Item Viginti ſex ſunt deponentalia tercie coniugationis.

Hec ſex regularit.	Fungor	functuſſum	
	Cõplector	cõplexuſſum	
	Naſcor	natuſſum	
	Nitor	niſuſſum	vel nixum irrigulariter
	Patior	paſſuſſum	
	Vtor	vſuſſum	
Irregulariter	Gradior	greſſuſſum	compoſita a in e
	Cõmiſcor	cõmentuſſum	
	Fruor	fruit⁹ fruct⁹	vel fretuſſum
	Proficiſcor	profectuſſum	
	Nãciſcor	nactuſſum	
	Paciſcor	pactuſſum	

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

	Iraſcoꝛ	iratuſſum
	Queroꝛ	queſtuſſum
	Expgiſcoꝛ	experrectuſſum
	Loquoꝛ	locutuſſum
	Laboꝛ	lapſuſſum
	Adipiſcoꝛ	adeptuſſum
Hec faciūt	Sequoꝛ	ſequutuſſum
p̄terita irre	Ulciſcoꝛ	vltuſſum
gularit̄	Obliuiſcoꝛ	oblituſſum
	Fatiſcoꝛ	feſſuſſum
	Tuoꝛ	tuituſſum

Hec tria: Liquoꝛ, Ueſcoꝛ, Reminiſcoꝛ — carent ⁊ pꝛeterito ⁊ ſupino

Circa voca bula

¶ Itē Fūgoꝛ nōnulli q̄ſi funꝰ ago dictū exiſtimāt ꝓpꝛie eīm fungi fini re ē vn̄ vita functꝰ dr̄ q̄ finiuit vitā .i. moꝛtē obijt cuiꝰ ſcatiōis ē defun ctus. Uirgiliꝰ o tādē magnis pelagi defuncte periclis .i. q̄ fuiſti ⁊ euaſi ſti ꝑicula legit̄ ⁊ defunctꝰ ꝑ ſe .i. moꝛtuꝰ ⁊ defūctꝰ moꝛte .i. q̄ moꝛtē obijt accipimꝰ tn̄ frequent̄ fungoꝛ ꝓ eo qđ ē officiū vel munꝰ ago vt fungoꝛ ingratu fungoꝛ p̄tura fungoꝛ legatiōe fūgoꝛ officio mihi delegato fun gor munē iudicis ⁊ ſil'ibꝰ. Itē Amplectoꝛ ⁊ cōplectoꝛ deſcēdūt a ſbo greco qđ ē πλέκοιν qđ ē nectē q2 cōplectoꝛ ⁊ āplectoꝛ dicta q̄ſi circū necto hic ꝯnecto. Et hoꝝ frequētatiua āplexoꝛ ⁊ cōplexoꝛ ⁊ āplexꝰ ⁊ cō plexꝰ noīa. Uirgi. Sceeqꝫ āplectoꝛ limīa poꝛte. Belliꝰ Eūqꝫ āplexus atqꝫ oſculatꝰ ē. Plexa ligata. Perplexa ītricata atqꝫ obtruſa ⁊ perplexe aduerbiū .i. īplicite iordinate ⁊ ꝑplexabile figurat̄ ꝑ qđ aliud audit̄ ali ud ſentit̄. Plautꝰ nec vllū ſbū facit. Itē a gnato filio dr̄ naſcoꝛ paſſiue ſcās ⁊ natꝰ a q̄ natio qđ ꝓp̄e ſt genꝰ hoīm q̄ nō aliūde venerūt ſꝫ ibi na ti ſunt. In pecoꝛibꝰ tn̄ bonꝰ ꝓuētꝰ bona natio dr̄ hic etiā vocant̄ cog nati q̄ſi vna coīt ue nati vl' ab eodē oꝛti ꝑ gēitoꝛe vn̄ agnati: drn̄t tn̄ vt paulꝰ iuriſcōſultꝰ exiſtimat cognati ab agnatis vt genꝰ a ſpē nā oīs ag natꝰ cognatꝰ ē nō aūt oīs cognatꝰ agnatꝰ ē. Alteꝝ ei ciuile alteꝝ natu rale nomē ē Cognatiōis oꝛigo etiā ꝑ feīas ſolas ꝯtigit. Agnatiōis aūt ab vno patre ꝑ ſolos maſculos ꝯtigit. Agnatū etiā dicimꝰ q̄cq̄d vltra debitū natū ē vn̄ de agnſcētia ⁊ agnata mēbꝛa appellant̄ q̄ abūdāt nati uitas oꝛtū ſt natura q̄naſci oīa facit hic naturale qđ ſm naturā natura lia pudēda naturales filij dicunt̄ illegittimi qđ ſola natura nō coīuga li lege ſint oꝛti natalis in q̄ q̄s natꝰ ē natalia dn̄r dies ipſe natalitius ⁊ natalis ſubſtātiuū ſil'r. Itē natales aliqn̄ genꝰ ⁊ familie cōditionē ſcāt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

vt gn̄oſi vl'obſcuri natales. Sabellicꝰ natales regina tuos en tollē can
tu. Aggredioꝛ natales nobilitatē ſcāt hic capit ꝓ nobilitate. Jtē niti
aliqn̄ conari ē. Uirgiliꝰ poſt valido nitēs ſub pōdere faginꝰ axis incre
pat hic adnitoꝛ ⁊ enitoꝛ eiuſdē cū ſimplici ſcatiōis Aliqn̄ tn̄ adnitoꝛ ē
nitēdo adhereo. Et Enitoꝛ cū conamie q̄dā abſoluoꝛ vn̄ enixe dn̄r; mu‑
lieres q̄ ꝑtꝰ laboꝛe leuate ſunt Jtē q̄ itendo pepreūt dicere etiā poſſumꝰ
enixas nō ipetu ſolū ſʒ etiā q̄cūqʒ laboꝛe exercitas. Uirgilius. Stirpis
achillee faſtꝰ iuuenēqʒ ſupbū. Seruitio enixe tulimꝰ. A q̄ fit enixe ad‑
uerbiū qd̄ ⁊ enixū dr̄. Aliqn̄ niti ē firmari. Uirgiliꝰ Jlle vides pura iu
uēis q̄ mittit haſta. Ab hoc fit ſubnixꝰ de q̄ aginꝰ hoc ē firmamꝰ nōnū
q̄ʒ niti. ꝓ valere vſurpat. Jdē hic ꝑmꝰ ꝑibꝰ nitēs cyllenius alis ꝯſtitit
Jtē a nitor qn̄ conor ſt fit obnitor qd̄ ē cōtra nitor a q̄ obnixe qd̄ egre ⁊
cū labore ſt. ⁊ innitor qd̄ ſt Jncūbo nixꝰ q̄rte declinatiōis ꝓ partu acci
pitur. Uirgilius haud fetus nixibꝰ edūt nixidij appellabant q̄s puta‑
bant parientiū nixibꝰ p̄ſidere nixurire vero vſurpabāt veteres ꝓ eo qd̄
ē niti velle nigidiꝰ nixurit q̄ niti vult ⁊ in conatu ſepiꝰ aliq̄ re pellit. Jtē
patior a greco deducit παθειν qd̄ apud grecos pati ē ⁊ ē coīe verbuʒ
nā ⁊ patioꝛ hoc ē ſuſtineo te ⁊ patior. i. ſuſtineor abs te dicimus. Sig‑
nificat aūt patior mō ſuſtineo ꝑmoꝛ: mō toleror ⁊ q̄ aīo fero hinc paſſio
q̄ ⁊ ꝑturbatio ⁊ affectꝰ ⁊ affectio vocat. Quattuor eīn ſunt ꝑcipue paſ‑
ſiones. due a bonis gaudere ſcʒ ⁊ cupere ſiue ſperare he eīn due ſunt opio
nes bone vna p̄ntis altera futuri leticia de p̄nti eſt. ſpes de futuro bono.
Due a malis dolere ⁊ timere vna ſil'r p̄ntis vt dolore altera futuri mali
vt timor Jtē Paſſiuū verbū qd̄ paſſionē ſt paſſiue aduerbiū patientia
tolerantia cuʒ equanimitate ⁊ patient eq̄ aīo cōpoſita mutant a in e vt
vt perpetior id eſt vehementer patior ⁊c Jtē differūt fruor ⁊ vtor nam
vti ſi cū hoīe iungat cōuerſari eſt. Cicero Cuiꝰ p̄re familiarit vtebar. i.
cum q̄ familialit conuerſabar. Si vero cū alijs iūgatur ē vſum habere
Martialis vtere lactucis ⁊ mollibꝰ vtere maluis hinc fit vſus qd̄ in‑
terdū ip̄ſam vtendi ſcatiōem hʒ. Uirgiliꝰ nam neqʒ erat Corijs vſus.
Jnterdū cōſuetudinē cōuerſationē. Terētiꝰ ſic mihi ē vſus vn̄ vſu veni
re ꝓ accedere poniꝰ. Plyniꝰ Jdē eīn frequent vſu venit vt mali bonis
p̄ferant. Aliqn̄ ꝓ opꝰ ē poīt. Uirgi. nūc viribꝰ vſus nūc mālbꝰ. Jtē qꝛ
ſolemꝰ vti rebꝰ vt ex ijs vtilitatē ꝑcipiamꝰ vſus aliquando pro vtilita
te accipitur. Apuleius Cum id ex vſu meo nō eſſet hic vtilis ⁊ vtilitas
dn̄r ⁊ vtilit aduerbiū. Jtē vſitor ⁊ vſurpo eiuſdē ſcatiōis a q̄bꝰ vſitatio
⁊ vſurpatio vſura ⁊ accipitur ꝓ vſu ⁊ ſt fenus. q̄ fenerator a q̄buſdam
dicit vſurariꝰ. Jtē frui eſt re q̄ vtimur delectationē capere vn̄ fieri pt vt
eadē re vnus vtat alter fruat vt ſi pre eſtu dux frigida aqua manus la‑
uent alter vt ſordes abluat alt vt frigitate illa oblectet habʒ hoc verbuʒ

tria ſupina vt patuit. fruitū vñ fruitio ꝗ vtunť theologi. volūtqꝫ ad deū
tm̄ referri fretū. vñ fit fret⁹. i. ꝯfiſus. Quītilian⁹ Tua fret⁹ hūanitate
id egerā ⁊ fructū. Jtē a fruoꝛ fit fruiſcoꝛ ſicut a fateoꝛ fatiſcoꝛ. p̄terea cō
poſita ꝑfruoꝛ. i. totū fruoꝛ. Defruoꝛ oēm fructū ꝑcipio. Defrutū vini
gen⁹. Frutinal tēplū veneris frute. Jtē Gradioꝛ ƀt ire ⁊ ē ꝓpꝛiū aīaliū
hinc Grad⁹ q̊ ſunt ex q̊bus ſcale ꝯſtāt ⁊ ꝑ q̄s ad edificioꝝ altioꝛa ꝯſcen
diť. Uirgi. Aerea cui ḡdib⁹ ſurgebāt limia. Interdū ḡd⁹ ḡdientiū pe-
dū viciſſitudo. Jdē ḡdibuſqꝫ ſonare. A q̊ eq̊ gradarij dicunť q̊ ſine ſuc-
caſatura mollit' q̇eteqꝫ incedūt. Int'dū etiā ḡdus ē ipa firmitas ſtandi
Cicero. Nec tumultuātes de ḡdu deijciunť. hinc gradū facere dicimus
nō trāſitū facere. ſꝫ ex aliq̄ re gradū ⁊ q̄ſi ſcalā ad aliā facere qꝺ a quibuſ-
dā ḡdū iacere diciť. vt ſi in arboꝛē tectūue ſcādere velim ex ſaxo vł ſcāno
aliq̄ue alia re ḡdū facio. hinc Gradatim qꝺ ƀt ꝑ grad⁹ ⁊ oꝛdinate. Jteꝫ
Mars dr̄ ḡdiu⁹ a gradiēdo qꝺ in bello vltro citroqꝫ gradiať. vł ƀm ali
os nō a ḡdiēdo ſꝫ a ḡmie qꝺ herbā ƀt. qꝛ ḡmie oꝛt⁹ ex iunone. Jtē Gra-
mē a ḡdioꝛ qꝺ geniculatis int'nodijs mirifice ſerpat. A ḡdioꝛ etiaꝫ dr̄
graſſoꝛ freq̄ntatiuū qꝺ ē ḡdioꝛ ābulo ⁊ agḡſſari eiuſdē ƀcatiōis. Graſſa
ri etiā eſt ḡdiēdo ſeuire. Ceſar ḡſſari in hoſtes vetat. hinc latrones vias
obſidentes ḡſſari dicunť. a q̊ ḡſſatoꝛes qui hoſtilit' gradiunť. Jtē Com
miniſcoꝛ recolo ⁊ in mētē reduco. vñ cōmētarij dicti ſunt libꝛi in q̊bus
tm̄ capita reꝝ poſita ſunt. ita vt vidiamur in his ad exequēdā hiſtoꝛiaꝫ
alijs ſubieciſſe materiā. ⁊ dicim⁹ cōmentari⁹ vel cōmentariū. Jtem cō
mentarij vel ꝯmentaria etiā dicunť expoſitiones ſiue interpꝛetatiōes
autoꝝ qꝺ in his multa cōminiſcimur vt cōmentaria in virgiliū cōpoſi
ta. Quidā hmōi opa cōmenta dixerūt. vt Nigidi⁹. Priſcian⁹. Cōmē
tū etiam ꝓ fictione accipiť. quemadmodū cōminiſci aliquādo ꝓ finge-
re. Jtē cōmentari⁹ in maſculino capiť ꝓ cōmonitus. vel ꝓ homine q̊
auctoꝛes interpꝛetať. Jtē a cōminiſcoꝛ frequētatiuū ꝯmentoꝛ qꝺ ƀcat
fingo vel cōmētaria ſcribo. cui⁹ diminutiuū ꝯmētariolū. Jtē Remini
ſcoꝛ ē recoꝛdoꝛ. Jtē. Proficiſcoꝛ iter facio. a quo ꝓfectio ꝓ itinere deri-
uať. Dicimus enī ꝓficiſci viam. i. iter facere. ꝓfecturi autē viam Her-
culi aut fauno ſacra facere ſolebāt. Jtē Nāciſcoꝛ acquiro ƀcat. ſi tamen
cū homīe iungať frequentiſſime capiter ꝓ inuenio. Cicero Eū tu hoīeꝫ
teneto ſi quē eris nactus iſtis moꝛtis aut exilij minis. Ab hoc veteres
renanciſcoꝛ dixerunt ꝓ eo quod eſt repꝛehendo. Jtē adipiſcoꝛ ſił'r ƀcat
acquiro. veťes dixerūt appiſcoꝛ Lucillius magnam inde appiſcatus in
famiam. Quod ſi adipiſcoꝛ cum perſona iungať ƀt ꝑuenio. Cicero naꝫ
medio itinere eū adept⁹ amplexus ſiꝫ. i. cū medio itinere ad eū ꝑueniſſeꝫ
Jtē Indipiſcoꝛ ſił'r ƀt aſſequoꝛ. diciť etiā in actiuo indipiſco Plautus
neqꝫ ꝑtē tibi adeo indipiſces neqꝫ furem excipies, hinc indeptus a quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Intepto frequentatiuū. Uarro Nec partē aliquam inteptauit heredi
tatis. Et dī Adipiſcor a piſcor qđ ē piſces venor. a quo Expiſcor quod
ꝓprie eſt diligent vbi piſces latēt q̄ro. Itē a Pax dī paciſcor qđ differt
a trāſigo. nā Tranſigi ē pacē facere in re dubia. ⁊ lite incerta nec finita.
Sed paciſci ꝓo cū donatiōis cauſa rē certā ⁊ indubitatā liberalit̄ remit
timꝰ. Plautꝰ vero iuriſcōſultꝰ trāſacta finitaue intelligit. nō ſolūte q̇
bus ꝯtrauerſia fuit. ſed etiā que ſine cōtrauerſia ſint poſſeſſa. vt ſunt iu-
dicio terminata. trāſactiōe ꝯpoſita longo tp̄e ſilētio finita Ab hoc trāſ
acto. Itē ab Ira dī iraſcor a q̄ Iratus iracundꝰ. Iracūdia. differt q̃ʒ ira
tus ab iracūdo. Quia iratꝰ eſt q̇ ex aliq̄ re laceſſitꝰ excanduit. Iracūdꝰ
qui ex quacūqʒ etiā ꝑua cauſa mouet̄ ad irā. Sicut ebriꝰ q̇ nimio potu
alienatꝰ eſt mēte. Ebrioſus q̇ ſepe fit ebriꝰ. Sic ira ab iracūdia differt
ſicut ebrietas ab ebrioſitate. Illa enī cā. hec ex moribꝰ ſunt. Itē Que-
ror ē lamētor. nā lamētando q̄ res ſit q̄ nos angat explicare ſolemꝰ. Et
ſcribit̄ ſine diphtongo qr̄ ꝑmā corripit ⁊ ſic differt a q̄ror qđ eſt paſſiuū
a q̄ro. A queror deponēte fit queſtꝰ. i. lamētatio. qđ tm̄ in pl'i declinat̄.
cuiꝰ dtūs ⁊ abltūs. vt q̄ſtbuꝰ. qr̄ queſtubꝰ fit a quero. vt patuit. Et q̄re
la ⁊ q̄rimonia eiuſdē ſ̄ificatiōis. Queribundꝰ lamētabilis. Cōqueror eiꝰ
dē cū ſimplici ſ̄ificationis. Querulus q̇ conq̄rit̄ ſiue plenꝰ q̄relis. Item
Quidā diſtinguūt lamētor ⁊ q̄ror. vt lamētari ſit voce q̄rula ⁊ triſti ora
tione cladē ſuā teſtari. Sʒ q̄ri q̄ res ſit q̄ nos angat explicari. hinc La-
mentū ⁊ lamētatio. Itē Expgiſcor ab expgo qđ eſt ex ſomno ſuſcito vñ
expgiſci eſt ſua ſponte vigilare. Sʒ Expgeſcere aliū excitare. hinc Exp
giſcētia hoc ē vigilātia vl' actꝰ iure expgiſcēdi. Item Loq̄r ⁊ For faris
differūt teſte Uarrone. qr̄ fat̄ his q̇ primꝰ ſ̄ificabilē vocē ore emittit nul
lo verboꝝ ordine ſeruato. vñ pueri anteq̄ʒ id faciāt infātes dicunt̄. Loq̇
tur aūt his qui ſuo loco vnūquodqʒ verbum ſciēs ponit quare a loco di
citur. Hinc Loquentia. dū in cōpoſitione dumtaxat vſurpat̄. vt breui
loq̄ntia multiloquētia magniloquētia grandiloquentia ⁊c̄. Et loq̄um
q̄ſilr̄ in ꝯpoſitiōe vtimur dūtaxat. vt breuiloquiū mltiloq̄uʒſtultiloq̇-
uʒ ſoliloquiū ſoliloquus. Loq̄x. i. verboſus garrulꝰ. Loq̄citas ſtulta ⁊
⁊ inanis copia loquēdi. Loquutores ſunt leues ⁊ futiles nullo reꝝ pō-
dere innixi verbis humidis ⁊ lapſantibꝰ defluūt. hos linguaces dicimꝰ
Cōpoſita ſunt alloquor circūloquor ⁊c̄. Itē Labor ⁊ labo differūt. nam
labare ruere eſt ⁊ repente cadere Uirgilius Labat ariete crebro ianua.
a quo fit Labaſco. Therentius Labaſcit victus vno verbo. ⁊ habet pri
mam ſyllabam correptam. Reperitur etiam labaſcor. Uarro. Poſtq̄ʒ
vidi miſericordia labaſci mentem infirmam populi. Labor autem ver-
bum producit primam ſyllabam ⁊ ſignificat leuiter ⁊ ſenſim deſcendo.
Etiam dicimꝰ labi eos qui in lubrico figentes veſtigia in terram ruūt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

vnde aliquando lapſus pro ruina. Aliqñ tranſſumptiue eos qui vel a nimia infirmitate vl' impudentia deliquerunt lapſos nominamꝰ. Elabi quoqꝫ eſt periculū fugere. Lubricus quaſi labricus. Eſt autem lubricus in quo ꝗs inſiſtere vel ingredi nõ põt quin labať. Quales ſunt herbe ꝑfuſe ſanguine glacies cõgelata ⁊c̃. Labilis qui facile labiť. Labefacere labefactare cum cõpoſitis. Itē Ulciſcor ab vlcero ſiue vlcus qđ eſt dilanio. Et'ē Ulciſci vindicare. hinc vltio qđ ꝼcant vindictam. Item Ab Obliuio fit obliuiſcor qđ nouis ĩ mentē inductis. hoc eſt mēti oblitus vetera aboleńť. hinc obliuio ⁊ obliuioſus qui facile obliuiſciť. Itē Fatiſcor patuit in fateor. Sed fatiſco ꝼcat fari. Hiſco. id eſt abundanter aperior. Uirgilius Rimiſqꝫ fatiſcunt. Ponitur tamē aliqñ ꝓ deficio. vñ Feſſus non diciť a fatiſco ſed a fero. qꝛ feſſus diciť quaſi fatigatus quoniā ferendo homines fatigatnur. Et eſt nomē generale. Dicimus enī feſſus aīo feſſus corꝑe ⁊ feſſum rerum a fortuna venientiū Itē A ſecodiciť ſector ⁊ ſequor, eiuſdem ꝼcationis: hinc Inſector ꝑſequor cõſequor. aſſector comitor nõ itinere aut nauigatiõe. aut militia. ſed fere ꝑ Urbē Aſſecla. qui cõtinue aliquē ſequitur. Sequutor qui ſequiť Sequax trium generū quod ſignificat id qđ ſequiť vel qđ ſpargendo dilatat. Perſiꝰ. Quoꝝ imagines lambūt hedere ſequaces. Uirgilius. Sonitumqꝫ metumqꝫ miſcebant opere pediſſequus. i. famulꝰ pediſſequa ancilla. Odoriſſequꝰ canis qui odorem ſequitur. Aſſequor adipiſcor obſequor morem gero ⁊c̃ Itē Liquor idem ꝙ liqueo. vt in liqueo patuit. Item veſcor patuit in paſco.

Deponentalia quarte cõiugationis

Dat menſum metior: orſum
Ordior et paſſum patior poriorqꝫ potitum
Credo ꝙ exoſus verbo caret atqꝫ peroſus

Item decem ſunt deponentalia quarte coniugationis.

Hec ſex reglarit	Molior	molitusſm	potior	itusſum
	partior	itusſum	mentior	itusſum
	blandior	itusſum	ſortior	itusſum

hec qttuor irrglr	Experior	expertusſum
	ordior	orſusſum l' orditꝰ ſum
	metior	menſusſum
	orior	ortusſum

Circa vocabula

Itē hec tria orior morior potior ſunt ꝼcie vl' qrte ꝯiugatõis. Tñ orior ⁊ potior ſepiꝰ qrte. Sed morior ſepius tercie. ⁊ habet mortuusſum. Hinc moriturꝰ irregulariter ⁊ aborior oriturus irregulariter

Itē A Moles qđ eſt res mag̃ magniqꝫ põderis dꝛ molior qđ ꝼt vl' ingenio vl' corꝑe moueor ad aliqđ agendū. ⁊ ꝑ varitate appoſiti varie

exponit᷑. Etenī molliri claſſez ē parare. Uirgi. Claſſemqꝫ ſub ipa antā
dro ⁊ phrygie mollimur mōtib⁹ ede. Molliri itē eſt ꝑagere. Jdē Da-
tūqꝫ molit᷑ iter. Moliri habēas eſt gubernare. Jdē ⁊ manib⁹ molit᷑ ha
bēas. Moliri inſidias ē meditari. Apulei⁹ Dū mihi moliunt᷑ inſidias
moliri arcē eſt edificare. Uir. Moliriqꝫ arcē ⁊ māib⁹ ſubuoluere ſaxa
vn̄ fit Demoliri qđ eſt diruere. Cicero demoliri ea q̄ꝝ altitudo officeret
auſpicijs. Et amoliri expellere ſubmouere. moliri etiā ſimpl'r poſitū in
uenire ē. Plaut⁹ aliq̄d moliar q̄ me h̄ diſcrimīe liberē. h̄ etiā machina-
ri a grecis dī. Aliqn̄ moliri paſſiue accipit᷑ ꝑ retardari. Lucilli⁹ muli-
tamur molimur ſubducimur. hinc fit molimē ꝓ eo qđ eſt molimur. Et
Molimētū ꝑ conatu. Emolimētū vtilitas quā ex opa ⁊ labore ⁊ vt di
cā ex molimīe nr̄o aſſequimur. ⁊ Molitio demolitio q̄bus auctores fre
q̄nter vtunt᷑ ⁊ mola de quo ſupius. Jtē a ꝑs fit ꝑtior vl' ꝑtio qđ eſt ꝑtes
facio ⁊ q̄ſi diſtribuo. Uirgi. Et ſocios ꝑtit᷑ in oēs. Jmꝑtio qđ ē impleo
vl' ꝑtio Cicero. Huic rei aliq̄d tpis imꝑtias. Aliqn̄ mutata ꝯſtructio
ne repit᷑. Therēti⁹ Plima ſalute ꝑmenonē ſuū imꝑtit gnato eo mō q̄ di
cim⁹ dono tibi hunc equū. ⁊ dono te hoc equo. huius paſſiuum imꝑtior
vel eſt deponēs. hinc Partiarius. id eſt colonus. vel alius quiſquis qui
fruges fructuſue ſiue aliud op⁹. vtputa calcē lateres vel tegulas cū dn̄o
eque ꝑtitur. Departio vel or. Bipartio vel or. Tripartio vel or. Qua-
dripartio vel or. Quinqꝫpartio vel or. a quibus biꝑtita negotia tri
partita ⁊ quadripartita. Partitio. i. diuiſio in partes. Item Blandi-
or aſſentor ⁊ adulor differunt. vt in ſentio patuit. Hinc a blandior blā
dus blande blandiculus blandicellus diminutiuū qui tactu vl' aīo adu
latur vnde Blandicella verba blāde blandicule aduerbia Et compoſi-
tum ſubblandior Blandicus qui blande loquit᷑. Blanduſia babinēſis
agri regio in qua fuit ager Horatij poete Jtē a Potis fit potior quod
eſt aliquādo teneo quaſi in poteſtate habeo. Aliqn̄ obtineo ⁊ in ꝑtātem
vendico. Jn pmo ſcato fere ſemꝑ gtm̄ requirit vt lacedemonij rerum
diu potiti ſunt. i. rerum imperium diu obtinuerunt. Jn ſecundo frequē
ti⁹ hꝫ ablatiuū. vt potit⁹ ſum victoria. potitus ſum amica h̄ eſt pugnā
do vel laborando obtinui victoriam vl' amicam. Aliqn̄ etiam potior ꝓ
fruor accipit᷑. Cicero. Qđ ſ hꝫis voluptatibus bona etas fruitur liben-
tius primū ꝑuulus fruit᷑ rebus. deinde his quib⁹ ſenectus etiā ſi nō ab-
unde potit᷑ nō omnino caret. Pro eodem poſuit fruitur ⁊ potitur. Jtē
a mente dicit᷑ mentior qđ eſt cōtra id qđ in mente ē loquor. differtqꝫ ab
eo qđ eſt mēdacium. Dico nā qui mentit᷑ nō ipſe fallit᷑ ſed alium falle-
re conatur q̄ vero mēdaciū dicit ip̄e fallit᷑ cum credat ſe veꝝ dicere. vn̄
Nigidius dicit. Uir bonus preſtare debet ne mentiatur prudens ne
mendacium dicat idiuma mente deducitur. Hoc a menda quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

errorē ꝑcat vñ mēdoſuȝ librū dicimꝰ plenū errorībꝰ. Et emēdo corrigo
a quo emēdatus emēdator mendax proprie qui non mentiꝛ ſȝ q̇ ꝑ erro-
rem frequenť dicit mēdacium Itē a ſors diciꝛ ſortior qḋ eſt ſortes facio
ſiue ſortes recipio ſeu per ſortē aliq̇d decerno vľ eligo hinc ſortilegi q̇ ꝑ
ſortem futura pronunciant hinc ſortilegiū. Item ab ore fit ordior ordi-
ri em̄ proprie ē fari incipere! Virgilius Veneris contra ſic filius orſus
vnde exordium principiū or̄onis A quo exordior verbū poniꝛ ꝓ ſimpl'r
incipere Actius non paruā rem ordibor ne retice obſecro vñ ⁊ veſtis ex
ordiri diciꝛ cū inſtruiꝛ detexenda ex q̇ exordiū pr̄icipiū. Virgiliꝰ Quo
nam reginā abire furētez. Audeat affatu que prima exordia ſumat hic
redordior qḋ eſt rurſus incipio ⁊ ſubordior incipio veteres etiam ordio
ſcripſerūt. Afraniꝰ A ſpecta tñ aīo me ordire oportet paulū. Itē orſuȝ
aliqñ poete pro eo q̇ finit abuſiue poſuerūt Virgilius Sic iuppiť or-
ſus. Itē ab ore etiā fit orior qḋ ē naſcor quaſi ex ore prodeo. Interdū eſt
ſurgo ꝓdeo vñ oriri ſolem dicimꝰ a quo ortꝰ q̇ ſurrexit aut ꝓdijt vt ſol or
tus vel eſt natus oriundꝰ q̇ non ꝑt natum ſed qui originē ducit ex eo lo
co ex quo parentes eius fuerunt. Sed ortus ſubſtātiuū ꝑt natiuitatem
vel ſurrectionem vt ortus ſolis vel locum in quo ſurgit vñ ab ortu ſolis
dicimus vſqȝ ad occaſum hinc etiam origo qḋ genus ꝑt originalis. Et
cōpoſita vt adorior aggredior oborior ſuborior eiuſdem fere ꝑcatiōis .i.
ſubnaſcor exurgo. Itē Experior ab ātiquo verbo perio ſiue pario qḋ ꝑt
experientiā habeo: Virgilius Vos ⁊ cyclopea ſaxa expti reuocate aīos
Aliqñ ꝑt intelligo ſentio. Therētiꝰ nā fuiſſe erga me miro ingenio exp
tuſſum. Aliquando tento inde exptum ꝓ intentatum. Virgiliꝰ ne q̇d
inexptum fruſtra moritura relinquat. Expti dicunꝛ periti. Expientia
vſus doctrina. Expertes vero ignari rudeſqȝ ⁊ nullam rez experientiaȝ
habentes. Etiā expertes dicunꝛ q̇ non ſentiunt vñ expertē doloris di-
cimus q̇ non ſentit dolorem. Expertem mortis q̇ non moritur. Sil'r
aperio opperio per duplū pp Sicut operio per p ſimplum ⁊ ſignificat
expecto ⁊ quaſi partum differo. Plautus manendum atqȝ hic operire
Item Metior ſignificat menſuro ⁊ a greco deduciꝛ qḋ eſt μετεω vñ
metruȝ apud nos mēſura vocaꝛ. Et qm̄ menſuranť verſus a nr̄is dicun
tur metra metreta vas ad menſurandum quod ⁊ ſextarium dicitur me
tiri etiam aliqñ eſt traſmeare. Virgilius Inuicto bipeduȝ curſu metiꝛ
equorum a quo menſores agrorum diffinitores demenſum eſtimatum
equatum ad menſurandū dicimꝰ hinc menſuro eiuſdē ꝑcatiōis mēſura.

Verba com-munia | Largior experior veneror moror oſculor hortor
Criminor amplector tibi ſunt communia lector
Et bene ſi numeres interpretor addere debes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Itē Uerbū coīe ē qđ terminat̄ in oꝛ. ꝛ nō dimittit r ꝛ cū hoc hꝫ acti
uam ꝛ paſſiuā ſcationē. Itē Nota ꝙ deponentia accm̄ regentia ſcant
actiue in oībꝰ pſonis ꝛ paſſiue in tercijs pſonis hinc vident̄ coīa vt lu
croꝛ denariū denarius lucrat̄ a me: ¶ Itē Quedā deponentalia ſcāt ac
tiue ꝛ paſſiue in oībus pſonis ꝛ illa ſunt vera communia vt ſoloꝛ te ſoloꝛ
abs te comitoꝛ te comitoꝛ abſte ꝛc̄.

Hec nouē ſm vſum

Largioꝛ	largituſſum	moroꝛ	atꝰ ſum
Ueneroꝛ	atuſſum	intꝑtoꝛ	atꝰ ſum
Oſculoꝛ	atuſſum	experioꝛ	ertus ſum
Hortoꝛ	atuſſum	āplectoꝛ	āplexuſſū
Criminoꝛ	atuſſum		

Circa voca bula

¶ Itē Largiri ē ꝓfuſe donare a ꝗ largitio expenſa q̄ fit ad aucupādū fa
uorē in petitione magiſtratuū. Et largitas ꝓfuſio large aduerbiū a quo
fit diminutiuū largiſcule largꝰ largiſſime. Itez veneroꝛ dicit̄ a venia ꝛ
oro qꝛ venerari dicit̄ q̄ſi veniā orare. Et ſt colere hic venerabilis q̄ cul
tu ꝛ veneratione dignꝰ ē Plyniꝰ. Uir grauis ꝛ ipſa nā ſenectute vene
rabilis. Idē ꝛ venerādus. Seneca vocē exiſtimatione dignā ꝛ omni ſe
culo venerandā poete veneratū q̄ꝫ aliquando ꝓ venerando ſeu venera
bili poſuerunt. Uirgiliꝰ Curſuſqꝫ dabit venerata ſacerdos veneratio ꝓ
honoꝛe ꝛ cultu ꝛ venerant̄ aduerbium. Quidā etiā venerabilit̄ vſurpa
runt. Itē ab oſculū diminutiuo ab os qđ ſcat baſiū qꝛ ex oꝛe ſculum faci
mus fit oſculoꝛ hinc oſculatoꝛ ꝛ oſculatio ꝛ exoſculoꝛ atqꝫ exoſculatio.
Sed quō drn̄t oſculū ꝛ baſiū patuit in os oris. Itē oſculo ꝓ oſculoꝛ an
tiqui ſcripſerunt. Titinniꝰ Illa rubra laudo qđ oſculā priuigne caput
Itē Hortoꝛ ab oꝛo ꝛ nihil aliud ē q̄ꝫ oꝛe ſuadeo. In hoc em̄ differt a mo
neo ꝙ monemꝰ autoꝛitate ꝛ cōſilio hoꝛtamur rationibꝰ ꝛ p̄cibꝰ etiā ple
rumqꝫ blandiendo. Therētiꝰ Ego te ꝓpterea ſedulo ꝛ moneo ꝛ hoꝛtoꝛ
ne cuiuſq̄ꝫ te miſereat. Ab hoc fit hoꝛtatio ꝛ hoꝛtenſius ꝓpriū nomē q̄
rhome oꝛatoꝛ inſignis ꝛ princeps in dicēdo longo tp̄e habitus: emulꝰ.
Ciceronis ꝛ q̄ꝫ diu ſecūdus vixit. Itē Cōpoſita ab hoꝛtoꝛ exhoꝛtoꝛ ſub
hoꝛtoꝛ eiuſdē ſcatiōis dehoꝛtoꝛ qđ ē diſſuadeo. Cohoꝛtoꝛ ſil' hoꝛtoꝛ hic
cohoꝛs ꝙ vel. tribuni cohoꝛtiuꝫ milites vel ipſi ſeinuicē cohoꝛtari ſole
rent ad ſe in re mlitari exercēdū Erant aūt in vna legione cohoꝛtes decē
Aliqñ etiam ſi ita vſus exigeret plures nunqꝫ paucioꝛes. Itez Crimi
noꝛ ſt accuſo ſiue cōtumelioſe repꝛehēdo. A q̄ criminatio ipſa vt ita di
cam cōtentioſa cōtumelia. Criminoſus cōtentioſus cōtumelioſus cri
minoſe. Crimen propie ſt id qđ ꝑ cōtentionē alicui obijcit̄. Uirgilius
diſijce cōpoſita pacē ſere crimina belli .i. cōtentiones ꝛ iurgia ex qbꝰ bel

lum oriť. Crimē etiā in bonā ꝑtē capiť ꝓ re egregia ꝑacta ⁊ ſic deſcēdit a cerno. Cicero hereditatē mihi negaſti obueniſſe vtinā hic tuū verū crimen eſſet Jtē moror ꝭt expecto ſic ⁊ demoror hinc mora expectatio: cuiꝰ diminutiuū morula Uir. Et tua ꝓgenies mortalia demoror arma. Aliqn̄ ꝭt morari detineri ⁊ in mora teneri. Quintilianꝰ Quid me pr̄ detines: q̄d moraris abeuntē: Jn qua etiā ꝭcatione remoror eius cōpoſitū frequentiſſime vſurpať. Apuleiꝰ Sic me abire oppido volentē ſuaui remorať illecebro a quo remores aues in auſpicio appellate que acture aliquid remorari cōpellūt. Et remeligo que remorať. Remora retardatio Lucilliꝰ. Que nam vox ex te reſonans meo gradu remoram faciet: Remorā etiam veteres dixerūt piſcē admodū paruū aſſuetum petris a remorandis nauibꝰ. Jtē morari aliqn̄ tardari ē vn̄ ⁊ mora ꝓ tarditate accipiť. Plautꝰ Cui mora ſemꝑ obfuit diligētia ꝓfuit. Jtem Cōpoſita a moror. Jmmoror eiuſdē ꝭcatōis cū ſimplici. Cōmoror ſiľ moror ⁊ ī eadē fere ꝭcatiōe maneo vſurpať vt patuit. Jtē Jnterpretari exponere Jnde Jnterp̄tatio expoſitio. Quidā etiam interp̄tamēta vſurparunt Gellius Ex q̄bꝰ diuerſa latine lingue interp̄tamenta collegimꝰ. Jnterpres ꝓprie diciť qui in aliqua re agenda mediꝰ ē ⁊ veluti conciliator ⁊ autor quod quaſi pres hoc eſt fideiuſſor inter diuerſos ſit. Uirgiliꝰ Tu q; harum interpres curarum ⁊ conſcientia iuno. Qm̄ vero huiuſmodi homines animos eorum quibus dati ſunt interpretes ſuſcitantur ⁊ inuicem illis exponūt factū eſt vt interpres ꝓ eo accipiať qui obſcura que q; exponit. Uirgilius Tronigena interpres diuum Jtem Experior ⁊ amplector in precedentibus expoſita. Hec Et de preteritorum ⁊ ſupinorum verborum omnium formatione ſufficiant.

Scd̄m capitulum

Donatum ſequere per verba fruētia lege

¶ Jtem Jn hoc capitulo duo fiunt vt coniugatio verborū anomalorum id eſt irregularium. Et verborum defectiuoꝝ coniugatio

De verbis anomalis

¶ Jtem coniugatio verborū eſt duplex. Regularis ⁊ irregularis. Regularis eſt quadruplex quia quattuor ſunt forme coniugandi vt apud donatum minorem patet ibi. Amo amas ⁊c̄. Sed Jrregularis eſt cuius tempora non formantur ad debitam normam ſiue donati regulam Et eſt duplex. Quedam coniugatione. Quedam ꝭcatione.

De verbis anomalis cōiugatio ē

Dic duc fac dicis ⁊ que componis ab illis
Cum facit a vertit in i verbi regula ſeruit

ꝑmo hec Dico dic dicat facio fac faciat cū cōpoſitis
q̄ttuor duco duc ducat fero fer ferat

¶ Jtem Compoſita a facio que mutant a in i formant regulariter vt inficio infice perficio perfice ⁊c̄.

In vi preteritum de ſe datā tempoꝛā quedam
Syncopat. hinc deme diſſyllaba qꝫ̄ fit inde
Inuenies noſti fleſti flaſti quoqꝫ ſciſti

Item Secundum Alexandꝛum et Priſcianum verba habentia vi in preterito coniunctim poſſunt ſyncopare hoc preteritum cum tempo ribus inde formatis. vt audijs pro audiui. petij pro petiui audieram au diſſem audierim audiero ⁊c̄. Item ab hac regula excipiuntur diſſylla ba que non ſyncopantur. quia non dicimus moſti pro mouiſti preter ſe quentia.

Hec diſſyllaba ſyncopātur	Noſco	noſti	Pro	nouiſti
	fleo	fleſti		fleuiſti
	flo	flaſti		flauiſti
	ſcio	ſciſti		ſciuiſti
	neo	neſti		neuiſti
	pleo	pleſti		pleuiſti
	eo	iſti		iuiſti
	queo	quiſti		quiuiſti
	cio,	ciſti		ciuiſti

Itez quattuoꝛ ſunt verba anomala. vt ſum volo fero edo

Sum paſſiua notāt. ſed abeſt modus impialis
Dis dabis huic. ſed ades ex aſſuz ſume vl' aſſis
Sitis et eſte vide formabis cetera recte

Hic docet coniugare hoc verbum ſubſtantiuum irregulare ſum es ē quod clarius apud donatum coniugatur

Dat pn̄s pꝛimi fers fert fertiſqꝫ ſecundi
Pꝛeſens fer ferte ferto fertote futurum
Dat terni pꝛeſens ferrem ſocium ſibi iunges
Dat quinti ferre pꝛeſens eademqꝫ notate
Tempꝛa paſſiuo ferris ferturqꝫ notentur
Ferre dehinc fertur ferret ferriqꝫ ſequuntur
Ad moꝛem terne ferro cetera debet habere

Hic docet coniugare hoc verbum irregulare Fero fers fert et feroꝛ. quod clarius apud donatum habetur.

Dat volo vis ⁊ vult volumus vultiſqꝫ voluntqꝫ
Iuſſio deficiens capit ex optante ſupꝛemum

Dat primo vellem dat ſine velim modus optans
Hec ſocijs repete ſupremus dat tibi velle
Hinc ſinem demas per ternam cetera formas
Dic malo primum raro formare futurum
Iura teneri patris per cetera tempora dicis
Nolo patrem ſequitur tñ imperialis habetur
Noli nolite nolito tote futuro

¶ Hic docet coniugare hec tria verba volo malo nolo que ſunt irregularia ꝛ defectiua ſimul. Sed q꜡ volo clare apud donatũ ꝯiugat̃. non vero eius cõpoſita malo ꝛ nolo. Quare ea hic ab alexãdro ꝯiugare diſce

De cõiugatione hui⁹ verbi malo

¶ Itẽ indicatiuo mõ tempe pñti malo mauis mauult. in pl'i malum⁹ mauultis malunt. Preterito imꝑfecto malebaꝫ bas bat ꝛc. ꝑterito ꝑfecto malui iſti it ꝛc. ita regulariter ꝑ oĩa tpa a ꝑterito formata iuxta doctrinã alr̃i. futuro caret. Imꝑatiuo pñti cum ſuo futuro caret. Optatiuo mallẽ es et. alijs caret. Et eſt cõpoſitũ a magis ꝛ volo Regitqꝫ accñ cum ablatiuo vt malo virtutem auro

De Nolo

¶ Item indicatiuo preſenti nolo nonuis nonuult. In pl'i nolum⁹ nõuultis nolunt. Preterito imꝑfecto nolebam regulariter. Preterito ꝑfecto nolui iſti it. regulariter cum tꝑibus inde formatis. raꝫ ſem rim: ro ſe: futuro nolã es et Imꝑatiuo noli nolite In pl'i nolimus nolite nolint Futuro nolito. In plurali nolimus nolitote nolunto noluntote. In optatiuo nollem es et ꝛc ſicut volo. Item volo caret imꝑatiuo q꜡ imꝑatiuus modus eſt imꝑandi non volendi ſiue ꝑtendi

Es eſt ac eſſe dat edo dat cetera terne
Et plures edite dicunt plures tamen eſte
Es eſtur format paſſiuo ſic editur dat

¶ Hic docet ꝯiugare hoc anomalũ ꝛ grecũ edo es eſt dr̃ grecũ ꝑpter edo ꝯpoſitũ ab do qḋ ẽ latinũ ꝛ ꝯiugat̃ irregularit' ſicut cet'a a do ꝯpoſita

De cõiugatione hui⁹ verbi edo

¶ Itẽ Edo ꝑma breuis ꝓ cibũ cape ꝯiugat̃ irregl'r ſic Edo es ẽ. in pl'i edim⁹ editis edunt ꝛc. Imꝑatiuo mõ tꝑe pñti ede edat In pl'i edam⁹ edite vl' eſte edãt. Infinitiuo eẽ Preterito pl⁹ qꝫꝑfecto ediſſe. futuro eſũ vl' eſtũ ire vl' eſuꝝ vl' eſtuꝝ eſſe. In paſſiuo edoꝛ regulariter. Sꝫ edo cõpoſitum a do prima longa regulariter

Dat fio fierem fieri dat cetera terne
Extremum terni pñs dabit imperialis

¶ Hic docet ꝯiugare fio qḋ eſt verbũ ſubſtãtiuũ paſſiuũ. neutropaſſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

uum: neutrum paſſiuū defectiuū. quia non habet fm vſum in pn̄ti indicatiui in pl'i fimus fitis. Et irregulare. qꝛ habt fierē p firē fieri p firi p

¶ Itē indicatiuo tpe pn̄ti fio fis fit. In pl'i fim⁹ fitis fiūt (dierefim

Preterito impfecto fiebā bas bat regularit'. p̄terito pfecto factuſſuz regularit' ſil'r in quinqꝫ tpibus a p̄terito formatis. Futuro fiā fies fiet ꝛc̄ regulariter. Preſenti impatiui fie fiat. In pl'i fiam⁹ fiete fiāt. Fututo fito ille In pl'i fiam⁹ fiunto vl' fiuntote. Cetera oīa habet ad modū tercie cōiugationis. Sed in futuro infinitiui factū iri. Quare fio ſecundum artem non eſt verbū anomalum

Normam preterita ſeruant per anomala cuncta

De anomalis regula

¶ Itē licet v̾ba anomala irregl'arit' formēt tempus pn̄s ꝛ tpa inde formata. Tn̄ preterita ꝛ tpa ei⁹ ſunt regularia. vt' ſcꝫ edo ſum volo fero cōiugent' irregl'arit' in pn̄ti ꝛ tpib⁹ inde formatis non tn̄ in preterito

¶ Itē inueniuntur anomala in n terminata quoꝝ numer⁹ nō eſt. naꝫ v̾bū ſcd̄e pſone poteſt cōponi cum interrogatiōe ne. ꝛ in cōpoſitōe e reijcere p apocopē. vt noſtin. i. noſti ne viden. i. vides ne. audiſtin. i. audiſti ne. et ſic apud comicos. ¶ Itē apud poetas īfinitiu⁹ v̾bi paſſiui pōt aſſumere er p paragogē. vt dicier. i. dici. audier. i. audiri. Prudenti⁹ Ardentiqꝫ iubet veſtier aſtro. id eſt veſtiri

De anomalis in n

De anomalis in er

Exulo vapulo veneo fio quattuor iſta
Senſum paſſiui ſub voce gerunt aliena

De verbis anomalis, ſignificatione

Exulo	aui	atū		warden yn eylāt geſant
vapulo				werden geſlagen
veneo	iui	venū	Jck	werden verkofft
fio	factuſſum			werden gemaket
liceo'	vi	itū		werde geachtz. ſꝫ liceoꝛ ye
nubo	pſi	ptū		werden getruwet (acht

Cum verbum quod habet quarto caſu ſociari
Participans tempus dare preteritum videamus
Et careant illo, que non licet addere quarto
Preteritum verbi damus illis participantis
Nunqꝫ preteritum nunqꝫ vel raro ſupinum
Ambio cōpeſco poſco diſco tremo gliſco
Lambo vel lingo metuo timet vrgeo ſcando
Linquo vel ſugo paueo fugit horreo caluo
Mando vel ſcalpo cerno ſcabo conſociabo

De v̾bis defectiuis ꝫ p̾mo de deficientib⁹ i participijs

De defícíē- tib⁹ í p̄terít ꝫ

Accuſatiuis poſſunt tamen hec ſociari

¶ Item verbuꝫ neutrale eſt duplex vt actiuū ꝛ abſolutū neutrale acti- uū regit accm̄ rei inanimate. habet terciā ꝑſonā in paſſiuo. ꝛ facit tria l' quattuoꝛ ꝑticipia. vt bibo vinū vinum bibit. bibēs bibiturus bibitus bibend⁹ p̄ter i textu poſita q̄ lꝫ regāt accm̄ tn̄ carēt ꝑticipio p̄teriti tꝑis q̄re defectiua. Sꝫ neutrale abſolutū nō regit obliquū. qꝛ ꝑfectū. i. ꝑfe- ctā facit ſnīaꝫ ſine obliq̄ nec hꝫ t'ciā ꝑſonā i paſſiuo ꝛ hꝫ niſi duo ꝑtici- pia qꝛ caret ꝑticipio p̄teriti tꝑis rōne cui⁹ dꝛ aliquo mō defectiuum

Dices de neutris ꝙ raro participantis
Seruant preterita: ſed multis adde ſupina
Dicqꝫ fere cuncta per rus formare futura
Inde tamen tollis ea que caruere ſupinis
Preteritum neutra dant hec deſuntqꝫ ſupina
In rus par ratio facit illa carere futuro
Eſtuo ſterto mico rudo ſtrido ſtrideo pſallo
Conquexi parco predictis annumerabis
Ut docui iunge preter ſex neutra ſecunde
Sex retinent neutra pla no ca va pa do ſupina

¶ Itē v̄ba neutralia abſoluta qꝛ carēt ꝑticipijs p̄tēiti tꝑis. tn̄ hn̄t ꝑti cipia fut'a i rus: ſi hn̄t ſupīa: q̄b⁹ ſi carēt etiā dictis ꝑticipijs carēt vt la ti⁹ in Alexādri ſecunda parte patebit.

Aio fiſto fero tollo ferio furo cerno
Ex his preterita negat vſus habere creata
Sumunt preterita ſumunt aliena ſupina
Et cum predictis ſum tu potes addere ſi vis

hec ſꝫ vſū hn̄t p̄terita accōodata	Aio	dixi a dico	Siſto ſtatui a ſtatuo
	Fero	tuli a tollo	tollo ſuſtuli
	ferio	ꝑcuſſi	furo inſaniui
	cerno	vidi	ſum fui a fuo
	meio	minxi a mingo	
	inquio	dixi	

Itē ꝯpoſita a ſido (qd̄ carꝫ p̄tēito ſupīo) hn̄t p̄tita a ſedeo vt iſidio iſedi

Audeo cum ſoleo fio quoqꝫ gaudeo fido
Quinqꝫ puer numero neutropaſſiua tibi do

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Prandeo cum mereo predictis annumerabis

	audeo	auſuſſum
	ſoleo	ſolituſſum
	fio	factuſſum
	gaudeo	gauiſuſſum
	fido	fiſuſſum
Hec neutropaſ	prandeo	pranſſuſſum
ſiua q2 ſ b voce	mereo	meſtuſſum
neutrali p̄terito	ceno	aui vel atuſſum
rū paſſiuoꝝ hn̄t	iuro	aui vel atuſſum
	poto	aui vel atuſſum
	nubo	pſi nuptuſſum
	quieo	quieui quietuſſum

	Operior	operui	ſtringor	ſtrinxi
Hec neu	mereor	merui l' merituſſū	extergor	extersi
tripaſſiua	diuertor	diuerti	lauor	laui
	liceor	licui		

¶ Item collige ex textu predicto q̄ verba neutralia ſunt quintuplicia Primo neutralia actiua. Secundo neutralia abſoluta. Tercio neutro paſſiua. Quarto neutripaſſiua. Quinto neutrapaſſiua quorum diſtinctio ſatis patet ex textu predicto.

De defficiē-tib⁹ in pn̄ti ꝛ ſuis tpib⁹

His duo ſunt odi noui cepi meminiq3
Que retinent ſenſum preſentis preteritiq3
Que formantur ab his pariter ſenſum duplicabunt
Datq3 memento re memini dedit ante memento

¶ Item hec quattuor defectiua. Odi cepi memini noui ſunt preſentis ꝛ preteriti temporis: tamen ſolū coniugātur in preterito ꝛ temporibus inde formatis: tn̄ memini etiā habet in impatiuo memēto et memētote

De paſſiuo a do

Ex do paſſiua niſi dor ſolum lego dicta

¶ Itē do hȝ oīa tpa tā in actiuo q̄ȝ paſſiuo p̄ter p̄mā pſonā dor preſentis indicatiui p̄ter in cōpoſitis vt dicim⁹ venūdor venunder ꝛc̄.

De forem

Tempa terna forem dabit ꝛ fore cetera ſperne
Rem dat res ret rent remus caret atq3 foretis

¶ Itē forē indicatiuo ꝛ impatiuo caret. Optatiuo mō tpe pn̄ti ꝛ p̄terito impfecto forē fores foret. i. eſſem eſſes eēt In pl'i forēt. Cōiūctiuo caret. Infinitiō pn̄ti fore aliȷs caret. eodē mō ꝯpoſita. vt affore defore pfore. Tn̄ faciūt pticipia i rus a fore futur⁹ pfuturus affuturus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

De queſo explicit iſit iquit inq̄o

Queſumus ex queſo retinens nil plus dare quero
Explicit expliciunt dic infit inquit ⁊ inquam
Tantum preſentis ſunt temporis infit ⁊ inquit
Nil plus inueni nec ab inquio dicitur inquit
Hoc defectiuum verbum ſed dicito ſolum
Inquam preſentis eſt ⁊ quandoqꝫ futuri
Inquio quis inquit pluralis imus dabit vntqꝫ
Am tantum dicunt es ⁊ donare futurum
Et preſens inque nil plus vult vſus habere

¶ Item hoc verbū q̄ſo: ē. maxime defectiuū q꞉ nō hꝫ plus q̄ꝫ queſumꝰ.
¶ Item Explicit non habet niſi expliciunt.
¶ Item infit ſolum eſt preſentis tempòris inquit eſt preſentis ⁊ preteriti. venit ab inquio. Inquam preſentis preteriti ⁊ futuri. Boetiꝰ Sepe vt ſcis inquam .i. dixi. ¶ Itē indicatiuo preſenti inquio quis quit In plurali inquimus inquiunt caret ſecunda perſona. Item omnibus p̄teritis caret. futuro ĩquā inq̄es: pl'i caret ĩpatiuo in q̄ oibꝰ aliȷs caret.

De auſim aue ſalue vale

Is it declines auſim pluraliter auſint
Deqꝫ vale quidam dixere valete valeto
Atqꝫ valetote quidam dixere valere
Sic formatur aue nil plus poteris reperire
Proceſſu ſimili ſalue formare decebit

¶ Itē In futuro optatiui ⁊ p̄n̄ti cōiuncttiui auſim is it in pl'i auſint/ Sed cōiunctiuꝰ ſepe pro indicatiuo ĩdo auſim in p̄n̄ti indicatiui reperitur vt nullo pacto auſim hoc facere .i. non audeo.
¶ Itē Impatiuo mō tp̄e p̄n̄ti aue ſalue vale in pl'i auete ſaluete valete in futuro aueto ſalueto valeto. In pl'i auetote ſaluetote valetote ſm artem. Item in infinitiuo auere ſaluere valere ſm artē. Horatiꝰ Urbis amatorē fuſcū ſaluere iubemus. Itē Reperiunt habere futuꝝ ĩdicatiui saluebis valebis. Martial' Cū mihi piguis erit turtur lactuca valebis

De aio

Aio dic is it ,unt plurali ſociabis
Sic per preteritum lector diſcerne ſecundum
Inuenitur ai per preſens imperatiui

¶ Itē Indicatiuo mō tp̄e p̄n̄ti aio ais ait in pl'i aiūt p̄terito impfecto aiebā bas bat. baimꝰ batis bāt. p̄terito pfcō ai aiſti ait ĩ pl'i aiūt vl' ĩ pteri

to ĩperfecto aibã vt q̊b⁹ irã te aibã ortũ locis ĩ ĩpatiuo aiat alijs caret.

De faxo ⁊ cedo

Et faxo faxis faxit dic ⁊ cedo pro dic

¶ Itẽ faxo is it. In pl'i faxũt. i. faciam as at faciãt ⁊ ſic ſolum in futu-ro optatiui. Ouidius fallat eum faxo i. faciã. ¶ Itẽ Cedo in ĩpatiuo ꝑ dic in pl'i ꝓcedite ⁊ ſic priorẽ corripit. Sed cedo is ꝓducit eam vñ pro dic dico cedo cum dono locum tibi cedo.

De meio

¶ Indicatiuo Meio meis meit. In pl'i meiunt. preterito imperfecto meiebam bas bat bamus batis bant. futuro meiam. imperatiuo meiat. In pl'i meite meiant. In preſenti coniunctiui meiat in ĩfinitiuo meire

De ſodes

¶ Item Sodes ſecunda perſona preſentis indicatiui. i. audes. Therẽ-tius dic ſodes. Sed aliqui dicunt ſodes eſſe aduerbium hortandi vl' no-men indeclinabile pro ſodalis.

De apageſis

¶ Item Apageſis verbum ſecunde perſone fututi optatiui apageni optatiuo. In plurali apagite id eſt ſta in pace. Therentius Mi homo ne formidoloſus ſis apageſis.

De ꝓhibeſis

¶ Item Prohibeſis ſecũda perſona non habens plura tempora id eſt prohibeas. Plautus Queſo prohibeſis.

De capeſis

¶ Item Capeſis ſecunda perſona id eſt ſi vis.

De ſiem

¶ Item In futuro optatiui ⁊ preſenti cõiunctiui ſiem ſies ſiet. In plu-rali ſiemus ſietis ſient id eſt ſim ſis ſit ſimus ſitis ſint vnde. Marcus Cato de bobus ⁊ ouibus nutriendis habentibus frondem populeam. vlmeam querneam ficulneamqꝫ vſuſqꝫ dum habebis. Ouidius fron-dem viridem vſqꝫ dum habebis prebeto vbi ſementem facturus eris ibi oues delegato frondes vſqꝫ ad pabula matura dato. Pabulum aridum quod condideris in hyeme q̄ꝫ maxime conſeruato cogitatoqꝫ hyemis q̄ꝫ longa ſiet id eſt ſit.

De arſeuerſe

¶ Item Arſeuerſe ſecunda perſona tantũ non habens plura tempora id eſt auerte ignem.

De apiforet

¶ Item Apiforet id eſt adeſſet nec plura habet tempora.

Capitulũ tercium de q̄tuor v̈borum formis

Quattuor in verbis ſunt forme

¶ Item Forme in verbo ſunt quattuor vt perfecta frequen-tatiua. Inchoatiua ⁊ meditatiua. Item Forma in verbo eſt modus ſig-nificandi verbi. Item Perfecta forma dicitur primitiua quia non for-matur ab alijs: ſed alie ab ea.

Preteritiſqꝫ
Dic inceptiuam meditatiuamqꝫ carere
Eſuriyt tamen inueniẽs ⁊ perturierunt
Ex verbis illas perfectis credimus ortas

¶ Itẽ Verba ichoatiue forme ꝛ meditaue carẽt ꝑteritis duob⁹ excep
tis vt eſurio eſuriui vel rij ꝑturio ꝑturiui vel rij. Vt bti q̃ nõ ꝑturierũt
Et formantur omnia a verbis perfecte forme

De forma-
tiõe frequẽ
tatiue ſunt
tres regule

Queqꝫ frequenter agis etiam formantur ab illis
Atqꝫ prior ſit ei data declinatio verbi
Ex v ſupremi decet o formare ſupini
Sic curro curſo formabit nectoqꝫ nexo

¶ Pria ꝟba frequẽtatiue forme formant̃ ab vltimo ſupio mutãdo v i o
vt curro curſũ curſu curſo ab auditu audito. Et ſcãt idẽ ꝙ ſuũ ꝟbũ pfcẽ
forme cũ frequẽtatiõe vt curſo. i. frequẽt̃ curro ꝛ hec ẽ gñal̃ alie ſpẽales

Si tamen a longa ſit in illis ante ſuprema
Hanc in i mutabis formam ꝛ eam breuiabis
Sic rogo dat rogito ſic aptito fiet ab apto

¶ Scd̃a. ẽ de ꝟbis pme q̃ hñt atũ in ſupio. Et ẽ talis formãdo frequẽ-
tatiuũ a dictis verbis mutab a i i ꝛ v in o vt a rogatu rogito. a volatu vo
lito. Ab hac regula excipiũt̃ monoſyllaba vt a datu dato. a natu natare

Sed ſi perfecti ſit preteritum retinens gi
Tunc ex perſona preſentis deme ſecunda
S ꝛ to iungas legito ſic ex lego formas
Sciſcitor ꝛ ſcitor dices ꝛ querito ſector

¶ Tercia ẽ de verbis tercie cõiugationis habentib⁹ gi i ꝑterito. Quia
tũc frequẽtatiuũ format̃ a ſcd̃a perſona pñtis temporis indicatiui mo
di deponẽdo s ꝛ addẽdo to vt a legis legito. ab agis agito. ¶ Itẽ Exci-
piũt̃ hec ſciſcitor a ſciſco citor a cieo q̃ritor a q̃ro ſector a ſeq̃r. fluito a fluo
pluito a pluo tũdito a tũdo tutido a tõdo vellico a vello. tuto vl̃ tutor a
tuor noſcito a noſco qꝛ oĩa formant̃ irregularit̃. ¶ Itẽ Nõ frequẽtati-
ua formant̃ qñqꝫ a ꝟbis carẽtib⁹ ſupinis vſitatis, vt a lateo latito a pa-
ueo pauito ab egreo egroto a luceo lucito. ¶ Itẽ ꝟba frequẽtatiue forme
ſp ſt̃ pme ꝯiugatõis ꝛ hñt tres t̃miatões vt to ſo xo vt volito curſo nexo

De forma-
tiõe ichoati
ue forme

Hanc inceptiuã formam veteres poſuere
Co cum perſona preſentis iunge ſecunda
Verbi perfecti decet hinc exemplificari
Ferues ferue ſco dat norma tepeſqꝫ repeſco
Sed dices hiſco cum regula formet hiaſco
Hanc declinari faciet tibi tercia verbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

¶ Itē Uerba inchoatiue carēt p̄teritis ⁊ ſupinis t̄minant̄ in ſco ⁊ for-
mant̄ a ſcd̄a ꝑſona pn̄tis tp̄is indicatiui modi ꝑ additionē co vt a fer-
ueo ferues feruesco labo labaſco ⁊ omnia ſunt tercie coniugationis.
¶ Itē Uerba inchoatiue forme ſ̄cāt id qd̄ ſua primitiua cū q̄dā ichoa-
tione tn̄ non exponentur per hoc verbum inchoo ſed ꝑ hoc verbū fit vt
egreſcit .i. egrior fit vt qui ſordet ſordeſcit ad huc maria incipiunt tume-
ſcere agitata. Itē ab hac regula excipitur hiſco a verbo hio as are.

Dē formatiōe meditatiue forme

In meditatiuis fiet formatio talis
Uerbi perfecti ſupremum pone ſupinum
Parturio facere fit debes eſurioqꝫ
Et finem breuia cum quo rio fit ſociata
Uerborumqꝫ data ſit declinatio quarta

¶ Itē Uerba meditatiue forme carēt p̄teritis ⁊ ſupis p̄ter eſurio eſuri-
ui p̄turio p̄turij. Et t̄minant̄ in rio: formant̄qꝫ a poſteriori ſupio corri-
piēdo v ⁊ addēdo rio vt a partu p̄turio a lectu lecturio. Et ſ̄cant idē qd̄
verbū p̄fectū cum meditatiōe vł deſiderio. Et ſunt quarte coniugatiōis
¶ Item Nota dicitur notāter a poſteriori ſupino propt̄ v̄ba nō medi-
tatiue forme q̄ nō formant̄ a poſteriori ſupio tn̄ dictis ſunt ſilia vt pru-
rio ligurio luxurio ſcaturio. Et hec verba corripiūt v in oib⁹ perſonis.

Ab alijs ad huc reperiūt̄ q̄ttuor forme verborum

Imitatiue Forme ſunt illa q̄ id ſ̄cant qd̄
ſua primitiua cum imitatione quadam ⁊
terminantur in ſo a patre patriſſo a greco
greciſſo. a matre matriſſo vel matrizo qꝛ
z valet duplū ſſ: tn̄ nō oīa in ſo ſunt hui⁹
forme vt bōbiſo mlieriſo: pueriſo ſtultiſo.

Deſideratiue forme verba ſunt q̄ deſideriū
importāt cum ſuis p̄mitiuis .i. ſ̄cant p̄cu-
pere ire ad rē p̄mitiui ⁊ in ſo t̄minant̄ vt
viſo .i. vado ad videndū reuiſo parentes .i.
ibo ad videndum parentes. Tamen ſepe
poni ſolent pro p̄mitiuis vt viſo .i. video.

Uerba Diminutiue forme ſunt q̄ id ſ̄cāt
qd̄ ſua p̄mitiua cuꝫ q̄dā diminutiōe ⁊ ter-
minant̄ in lo vt ſorbillo .i. paruꝫ ſorbeo. a
caluo cauillo a bibo bibillo. a dormio dor-
millo. Nō tn̄ oīa in lo ſunt hui⁹ forme.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Ab alijs adhuc reperiunt q̃ttuor forme verbor.

Verba apparitiue forme ſunt illa que ſignificant apparitionē rei ſui primitiui ⁊ terminant in co deſcenduntq; aut ab actiuis et paſſiuis a ſecundaperſona preſentis tēporis indicatiui modi vltimam ſyllabam mutando in i correptam et addita co. vt a vello vellis vellico. a fodio fodis fodico ab albo albico. Horatius. Nec canis albicant pruinis

Item nota verba Imitatiue apparitiue ⁊ diminutiue forme ſunt prime coniugationis. Sed deſideratiue tercie.
Item nota omnia verba cuiuſlibet forme poſſunt pōni pro perfecto ſiue primitiuo

Finis iſtius Prime partis ſiue Medulle Auree.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 54